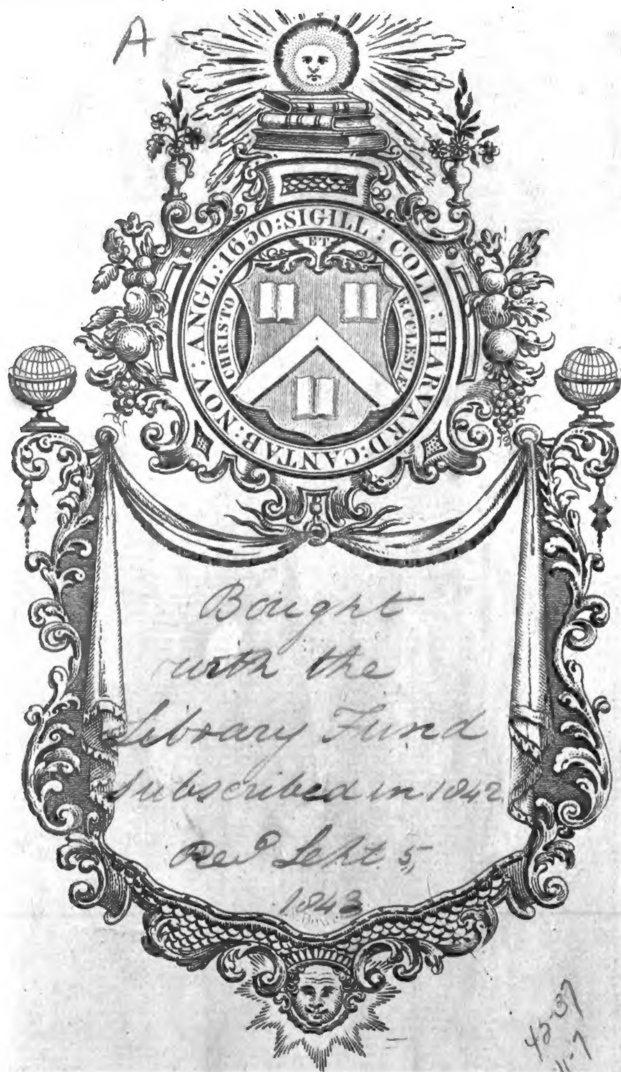

SIGILL : COLL : HARVARD : CANTAB : NOV : ANGL : 1650
CHRISTO ET ECCLESIAE
Bought
with the
Library Fund
Subscribed in 1842
Rec^d Sept 5,
1843

ARISTOTELIS

OPERA

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

ACCEDUNT

INDICES SYLBURGIANI.

TOMUS VII.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO.

MDCCCXXXVII.

ARISTOTELIS

PROBLEMATA

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO

MDCCCXXXVII.

INDEX CODICUM.

Q. Marcianus 200.
C^a. Laurentianus 87 4.
K^a. Marcianus append. 4 58.
N^a. Marcianus 215.
O^a. Marcianus 216.
X^a. Vaticanus 1283.
Y^a. Parisiensis 2036.
r. Urbinas 50.
s. Palatinus 164.
t. Palatinus 295.
u. Christinæ reginæ 124.
v. Laurentianus 87 20.
w. Laurentianus 87 15
x. Marcianus 259.
y.

[a]# ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

Α. ΟΣΑ ΙΑΤΡΙΚΑ.

ΔΙΑ τί αἱ μεγάλαι ὑπερβολαὶ νοσώδεις; Ἢ ὅτι ὑπερβολὴν ἢ ἔλλειψιν ποιοῦσιν; Τοῦτο δὲ ἦν [b] ἡ νόσος.

Διὰ τί [δὲ] τὰς νόσους ὑγιάζουσιν πολλάκις, ὅταν [c] πολὺ 2
ἐκστῇ τις; Καὶ ἐνίων ἰατρῶν τοιαύτη ἡ τέχνη· ὑπερβολαῖς γὰρ ἰῶνται οἴνου ἢ ὕδατος ἢ ἅλμης ἢ σίτου ἢ λιμοῦ. Ἢ ὅτι ἐναντία ἀλλήλοις τὰ τὴν νόσον ποιοῦντα· εἰς τὸ μέσον οὖν ἄγει [d] θάτερον ἑκάτερα.

Διὰ τί αἱ τῶν ὡρῶν μεταβολαὶ καὶ πνεύματα ἐπιτείνουσιν 3
ἢ [e] παύουσι καὶ κρίνουσι τὰς νόσους καὶ ποιοῦσιν; Ἢ ὅτι
[f] θερμαὶ καὶ ψυχραί εἰσι καὶ ὑγραὶ καὶ ξηραί, αἱ δὲ νόσοι
τούτων εἰσὶν ὑπερβολαί, ἡ δὲ ὑγεία ἰσότης. Ἐὰν [g] οὖν δι'
ὑγρότητα [h] καὶ ψύξιν, [i] ἡ ἐναντία ὥρα παύει· ἐὰν [k] δὲ ἐναντία
ὥρα ἔχηται, ἡ ὁμοία κρᾶσις ἐπιγενομένη ἐπέτεινε καὶ ἀνεῖλεν.
Διὰ ταῦτα [l] δὲ καὶ [m] νοσίζουσι τοὺς ὑγιαίνοντας, ὅτι μετα- 2
βάλλουσαι λύουσι τὴν κρᾶσιν· ἅμα [n] γὰρ ταῖς οἰκείαις ὥραις
καὶ ἡλικίαις καὶ τόποις αὐξάνεται. Διὸ δεῖ ἐν ταῖς μεταβο-
λαῖς μάλιστα διακυβερνᾶν. Ὃ δὲ καθόλου περὶ τῶν ὡρῶν
εἴρηται, καὶ κατὰ μέρος τὸ αὐτὸ αἴτιον. Αἱ γὰρ τῶν πνευ- 3
μάτων μεταβολαὶ καὶ τῶν ἡλικιῶν καὶ τόπων [o] ὥρας τινός
εἰσι μεταβολαί. Διὸ καὶ ταῦτα ἐπιτείνει [p] καὶ παύει καὶ
κρίνει καὶ ποιεῖ, ὥσπερ αἱ ὧραι, καὶ ἐπιτολαὶ τῶν ἄστρων,

Codices $C^a.X^a.Y^a$. et $Q.K^a.N^a.O^a$. r.s.t.u.v.w.x. Tit. [a] φυσικὰ προβλήματα $C^a.K^a.N^a.Y^a$.r.s.t.w, plerique additis κατ' εἶδος συναγωγῆς.
[b] ἡ om. C^a. [c] πολυεκτῇ C^a. [d] θάτερον ἑκάτερα K^a, αὐτὰ δι' ἑκατέρου x: ceteri θάτερον ἑκατέρου. [e] παύσουσι K^a. [f] ψυχραὶ καὶ θερμαί εἰσὶ x, θερμαί εἰσι καὶ ψυχραὶ C^a. [g] οὖν om. w. [h] καὶ] ἢ $Q.C^a.K^a.N^a.Y^a$.v.w. [i] ἡ ἐν αὐτῷ ὥρα παύῃ C^a. [k] δὲ] δὲ μὴ X^a. et rc. K^a. et margo u. [l] δὲ om. C^a. [m] νοσήζουσι K^a. [n] γὰρ om. C^a. [o] ὥρα w. [p] καὶ κρίνει καὶ ποιεῖ om. C^a.

ὥσπερ Ὠρίων καὶ Ἀρκτοῦρος καὶ Πλειὰς καὶ Κύων, ὥσπερ πνευμάτων καὶ ὑδάτων καὶ [q] εὐδιῶν καὶ χειμώνων καὶ ἀλέας.

4 Διὰ τί ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν ὡρῶν [r] ἐμέτοις [s] οὐ δεῖ χρῆσθαι; Ἢ ἵνα μὴ γένηται συντάραξις διαφόρων [t] γινομένων τῶν περιττωμάτων [v] διὰ τὰς μεταβολάς.

5 Διὰ τί καὶ οἱ κιβδηλιῶντες [w] καὶ ὑπὸ [x] λιμοῦ τοὺς πόδας οἰδοῦσιν; Ἢ διὰ τὴν σύντηξιν ἀμφότεροι; Συντήκονται δὲ [y] οἱ μὲν διὰ λιμὸν διὰ τὸ ὅλως μὴ λαμβάνειν τροφήν, οἱ δὲ κιβδηλιῶντες διὰ τὸ μηδὲν ἀπολαύειν ἧς [z] λαμβάνουσι τροφῆς.

6 Διὰ τί τῶν ἀπὸ χολῆς νοσημάτων ἐν τῷ θέρει (πυρέττουσι γὰρ [a] μάλιστα ἐν τῷ θέρει) τὰ ὀξέα ἀπὸ χολῆς ὄντα ἐν τῷ χειμῶνι γίνεται μᾶλλον; Ἢ [b] ὅτι μετὰ [c] πυρετοῦ ὄντα ὀξέα ἐστὶ διὰ τὸ βίαια εἶναι, ἡ δὲ βία παρὰ φύσιν. Ὑγραινομένων γάρ τινων τόπων θερμὴ φλεγμασία γίνεται· ἡ [d] δὲ [e] φλεγμασία ὑπερβολὴ θερμότητος οὖσα ποιεῖ τοὺς πυρετούς. Ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει ξηραὶ καὶ θερμαί εἰσιν [f] αἱ νόσοι, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι ὑγραὶ καὶ θερμαί, διὸ ὀξεῖαι· ταχέως γὰρ ἀναιροῦσιν· οὐ γὰρ θέλει πέττεσθαι διὰ τὸ πλῆθος τοῦ περιττώματος.

7 Διὰ τί ποτε [g] ὁ [h] λοιμὸς μόνη τῶν νόσων μάλιστα τοὺς πλησιάζοντας τοῖς θεραπευομένοις προσαναπίμπλησιν; Ἢ ὅτι μόνη τῶν νόσων κοινή ἐστιν ἅπασιν, ὥστε διὰ τοῦτο πᾶσιν ἐπιφέρει τὸν λοιμόν, ὅσοι φαύλως ἔχοντες προϋπάρχουσιν. Καὶ γὰρ διὰ τὸ ὑπέκκαυμα τῆς νόσου τῆς [i] παρὰ τῶν θεραπευομένων γινομένης ταχέως ὑπὸ τοῦ πράγματος ἁλίσκονται.

8 Διὰ τί τοῦ χειμῶνος βορείου γενομένου, ἐὰν [k] τὸ ἔαρ

[q] εὐδειῶν v. [r] ἐμέτης Ka. [s] οὐ om. Ca.Ka.Na.Xa.v.w. et pr. Ya. [t] γινομένων Ka.Na.Ya: ceteri γενομένων. [v] ἐν τῇ μεταβολῇ Xa. [w] καὶ] καὶ οἱ Xa, om. Ca. [x] λοιμοῦ v. [y] ὁ Ca. [z] ἀπολαμβάνουσι Xa. [a] μᾶλλον Xa. [b] ὅτι Ca.: ceteri διότι. sed pr. Ya. om. [c] πυρετῶν Ca. Ka.Ya.v. [d] δὲ] γὰρ Ca. [e] θερμασία Xa. [f] αἱ om. Ca.Ka.Na.Xa. Ya.v. [g] ἡ Ca.Ka.Na.Xa.Ya.v. [h] λιμὸς Ka. [i] περὶ Ca. [k] τὸ] τὸ ἐπ' αὐτῷ margo r.

ἔπομβρον [l] γένηται καὶ νότιον, τὸ θέρος νοσῶδες γίνεται πυ-
ρετοῖς καὶ ὀφθαλμίαις; Ἢ ὅτι τά τε σώματα ἐκδέχεται τὸ
θέρος πολλὴν ἔχοντα ἀλλοτρίαν ὑγρότητα, καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ
τόπος ἐν ᾧ ἂν οἰκῶσι, [m] γίνεται ἔφυδρος καὶ τοιοῦτος οἷοι
λέγονται οἱ [n] ἀεὶ νοσώδεις τόποι; Πρῶτον μὲν οὖν ὀφθαλμίαι 2
γίνονται τηκομένης τῆς περὶ τὴν κεφαλὴν [o] περιττώσεως,
ἔπειτα πυρετοί. Δεῖ γὰρ νοῆσαι ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ θερμό-
τατον γίνεται καὶ ψυχρότατον, οἷον ὕδωρ καὶ λίθος ὁ μὲν
ζεῖ, τὸ δὲ κάει μᾶλλον. Ἔν τε οὖν [p] ἀέρι πνίγη γίνεται 3
θερμαινομένου τοῦ ἀέρος διὰ πάχος, καὶ ἐν τοῖς σώμασιν
ὡσαύτως πνίγη καὶ καύματα, τὸ δὲ ἐν σώματι καῦμα πυρετός
ἐστιν, ἐν δὲ ὀφθαλμοῖς ὀφθαλμίαι. Ὅλως δὲ [q] καὶ ἡ μετα-
βολὴ ἰσχυρὰ οὖσα τὰ σώματα φθείρει, ὅταν τοῦ [r] ἔαρος
ὑγροῦ ὄντος εὐθὺς [s] ἐπιλαμβάνῃ τὸ θέρος θερμὸν [t] ὂν καὶ
ξηρόν. Ἔτι [v] δὲ χαλεπώτερον, ἐὰν καὶ τὸ θέρος ἔπομβρον 4
γένηται. Ἔχει γὰρ ὁ ἥλιος ὕλην ἣν ποιήσει [w] ζεῖν [x] καὶ ἐν
[y] τοῖς σώμασι καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἀέρι· διὸ γίνονται πυρετοὶ
καὶ ὀφθαλμίαι.

Διὰ τί, ἐὰν ὁ χειμὼν νότιος γένηται καὶ ἔπομβρος, τὸ 9
δὲ ἔαρ αὐχμηρὸν καὶ βόρειον, νοσῶδες γίνεται καὶ τὸ ἔαρ
καὶ τὸ θέρος; [z] Ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ χειμῶνι διὰ τὴν ἀλέαν καὶ
ὑγρότητα ὁμοίως τὰ σώματα διάκειται τῇ ὥρᾳ; Ὑγρὰ
γὰρ ἀνάγκη εἶναι καὶ οὐ συνεστηκότα. Οὕτω δὲ ἐχόντων, τὸ 2
ἔαρ ψυχρὸν ὂν ἔπηξε καὶ ἐσκλήρυνεν αὐτὰ διὰ τὸν αὐχμόν,
[a] ὥστε ταῖς μὲν κυούσαις ὁ [b] τόκος ὁ ἐαρινὸς εἰς ἐκτρώσεις
[c] γίνεται διὰ τὴν θερμασίαν καὶ τὸν σφακελισμὸν τὸν γινό-
μενον ὑπὸ τῆς ξηρᾶς ψυχρότητος, ἅτε οὐκ ἐκκρινομένης τῆς
ὑγρότητος, τὰ δὲ [d] κυόμενα παιδία ἀσθενῆ [e] γίνεται καὶ πηρὰ
διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους· συμβέβηκε [f] γὰρ τότε [g] γεν-

[l] καὶ νότιον γένηται Ca. [m] γίνεται] ἀναγίνεται Ca. [n] ἀεὶ om. Ca. [o] περιπτώσεως Xa. [p] ἔαρι Ka. [q] καὶ om. v. [r] ἔαρος Ka: ceteri ἀέρος. [s] ἐπιλαμβάνει Ca. [t] ὂν] ἂν Xa, om. v. [v] δὲ om. v. [w] ζῆν v. et pr. Ya. [x] καὶ om. Ca. [y] τῷ σώματι v. [z] ἢ om. Ca.Ka.Na. Ya.v. [a] ὥσπερ Ka, ὅθεν Xa. [b] τόπος u, πόνος margo u. [c] γίνεσθαι Ca.Ka.Na.Ya. [d] κυούμενα Ya.v. [e] γίνεσθαι Na.Ya.v. [f] γὰρ τὰ τότε Ka. [g] γινόμενα pr. v.

νώμενα [h] [ἐν εὐδίᾳ] καὶ συστῆναι καὶ τραφῆναι ἐν τῇ τε-
3 κούσῃ. Τοῖς δὲ ἄλλοις, ἅτε ἐν τῷ [i] ἔαρι οὐκ ἀποκαθαρθέν-
τος τοῦ φλέγματος τὴν ὑπερβολήν, ὃ συμβαίνει ὅταν ἀλεει-
νὸν γένηται, ἀλλὰ διὰ ψῦχος συστάντος, ὅταν ἐπιλάβῃ τὸ
θέρος καὶ ἡ ἀλέα τήκουσα [k] βίᾳ, τοῖς μὲν χολώδεσι καὶ ξη-
ροῖς, διὰ τὸ μὴ [l] διερὰ εἶναι τὰ σώματα αὐτοῖς ἀλλὰ τὴν
φύσιν αὖον ἔχειν, [m] γίνονται μὲν ὑγρότητες, αὗται δὲ λεπταί,
ὥστε ὀφθαλμίαις ξηραῖς ἁλίσκονται, οἱ δὲ φλεγματώδεις
4 βράγχοις καὶ εἰς τὸν πνεύμονα κατάρροις. Ταῖς γυναιξὶ δὲ
δυσεντερίαι γίνονται διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ ψυχρότητα τῆς
φύσεως, τοῖς δὲ γεραιτέροις ἀποπληξίαι, ὅταν ἀθρόον [n] λυ-
θὲν ὑγρὸν ἐπιπέσῃ καὶ δι' ἀσθένειαν τοῦ συμφύτου θερμοῦ
παγῇ.

10 Διὰ τί, ἐὰν [o] μὲν τὸ θέρος αὐχμηρὸν γένηται καὶ [p] βό-
ρειον, τὸ δὲ μετόπωρον [q] ἐναντίον, ὑγρὸν καὶ [r] νότιον, ἐν τῷ
χειμῶνι κεφαλαλγίαι τε γίνονται καὶ βράγχοι καὶ βῆχες,
καὶ τελευτῶσιν εἰς φθίσεις; Ἢ ὅτι λαμβάνει ὕλην πολλὴν
ὁ χειμών, ὥστ' αὐτῷ ἔργον ἐστὶ πῆξαι τὴν ὑγρότητα καὶ
2 [s] φλέγμα ποιῆσαι; Ἐν μὲν οὖν ταῖς κεφαλαῖς ὅταν ὑγρασία
γένηται, βάρη ποιεῖ, ἐὰν δὲ ᾖ πολλὴ καὶ ψυχρά, σφακελι-
σμούς· ἐὰν δὲ [t] διὰ πλῆθος μὴ πήξῃ, ῥεῖ εἰς τὸν ἐχόμενον
τόπον, ὅθεν [v] αἱ βῆχες καὶ οἱ βράγχοι καὶ αἱ φθόαι γίνονται.

11 Διὰ [w] τί, ἐὰν βόρειον γένηται τὸ θέρος καὶ αὐχμῶδες,
καὶ τὸ μετόπωρον, συμφέρει τοῖς φλεγματώδεσι καὶ ταῖς
γυναιξίν; Ἢ ὅτι ἡ φύσις ἐπὶ θάτερα ἀμφοῖν ὑπερβάλλει,
ὥστε εἰς τοὐναντίον ἡ ὥρα ἑλκύσασα καθίστησιν εἰς τὴν
εὐκρασίαν· καὶ [x] παραχρῆμά τε ὑγιαίνουσιν, ἐὰν μή τι δι'
ἑαυτοὺς [y] ἁμαρτάνωσι, καὶ εἰς τὸν χειμῶνα οὐχ ὑγροὶ ἀφι-
κνοῦνται, ἔχοντες ὑπεκκαύματα τῷ ψύχει.

[h] ἐν εὐδεία Ca, om. pr. Xa. [i] ἔαρι Ka.Na.Ya: ceteri ἀέρι. [k] βίᾳ om. pr. Ya. [l] διερει Na. [m] γεννῶνται v. [n] ὑγρὸν λυθὲν v. [o] μὲν om. Ca.Na.Ya.v. [p] βόρειον] νότιον Ca.v. et pr. Ya. [q] ἐναντίον καὶ ὑγρὸν Ca. [r] νότιον] βόρειον Ca.v. et rc. Ya, om. Na. [s] φλέγματα Ca. [t] διὰ om. Ca. [v] αἱ] καὶ pr. Ya, om. Na. [w] τί δὲ ἐὰν Na.Ya. [x] παρὰ, omisso χρῆμα, Ca. [y] ἁμαρτάνουσι Ca.

Διὰ τί τοῖς χολώδεσι νοσῶδές ἐστι τὸ βόρειον καὶ αὐχμῶδες θέρος καὶ μετόπωρον; Ἢ [z] ὅτι ἐπὶ ταὐτὸ ῥέπει αὐτοῖς τὸ σῶμα καὶ αἱ ὧραι, ὥστε ὥσπερ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται. 12
Ξηραινομένων γὰρ τῶν σωμάτων, καὶ τοῦ γλυκυτάτου μὲν ἐξικμαζομένου ἐξ αὐτῶν, ὑπερθερμαινομένων δὲ λίαν, ἀνάγκη διὰ μὲν τὰς συντήξεις ὀφθαλμίας ξηρὰς γίνεσθαι, διὰ δὲ τὸ χολῶδες τοὺς ὑπολειπομένους εἶναι χυμούς, ὑπερθερμαινομένων δὲ [a] καὶ τούτων πυρετοὺς ὀξεῖς γίνεσθαι ἅτε ὑπ' ἀκράτου τῆς χολῆς, ἐνίοις δὲ μανίας, οἷς ἂν μέλαινα χολὴ φύσει ἐνῇ· αὕτη γὰρ ἐπιπολάζει ἀναξηραινομένων τῶν ἐναντίων [b] χυμῶν. 2

Διὰ τί τὸ τὰ ὕδατα μεταβάλλειν νοσῶδές φασιν εἶναι, τὸ δὲ τὸν ἀέρα οὔ; Ἢ ὅτι τοῦτο γίνεται τροφή, καὶ ἔχοντες καὶ ἀπολελαυκότες τοῦ ὕδατος ἀπέρχονται, τοῦ δὲ ἀέρος οὐδέν; Ἔτι ὕδατος μὲν πολλὰ εἴδη [c] ἐστὶ καὶ [d] διάφορα καθ' αὑτά, ἀέρος δὲ οὔ, ὥστε καὶ τοῦτο αἴτιον. Ἐν μὲν γὰρ τῷ ἀέρι σχεδὸν τῷ αὐτῷ συμβαίνει διατελεῖν καὶ ἀποδημοῦντας, ἐν δὲ ὕδασιν ἄλλοις· διὸ καλῶς δοκεῖ [e] νοσώδης ἡ τοῦ ὕδατος μεταβολὴ εἶναι. 13

Διὰ τί μᾶλλον ἡ τοῦ ὕδατος ἢ [f] ἡ τῶν σίτιων μεταβολὴ νοσώδης; [g] Ἢ ὅτι πλεῖστον ἀναλίσκομεν τὸ ὕδωρ; Ἔν τε γὰρ [h] τοῖς σιτίοις ὑπάρχει καὶ ὄψοις, καὶ ἐν τῷ πόματι τὸ πλεῖστον ὕδωρ. 14

Διὰ [i] τί ἡ μεταβολὴ νοσώδης; Ἢ ὅτι πᾶσα μὲν ἡ μεταβολὴ καὶ ὥρας καὶ ἡλικίας εὐκίνητον. Εὐκίνητα γὰρ τὰ ἄκρα, οἷον [k] καὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ τελευταί. Ὥστε καὶ αἱ τροφαὶ ἕτεραι οὖσαι ἀλλήλας φθείρουσιν· αἱ μὲν γὰρ ἄρτι, αἱ δὲ οὔπω προσπεφύκασιν. 15
Ἔτι δὲ ὥσπερ ἡ ποικίλη τροφὴ νοσώδης (ταραχώδης γὰρ καὶ οὐ μία πέψις), οὕτω συμβαίνει μεταβάλλουσι [l] τὸ ὕδωρ ποικίλῃ πόματος χρῆσθαι 2

[z] ὅτι om. Cª. [a] καὶ om. idem. [b] χειμῶνι Cª. [c] ἐστὶ] μὲν Cª. [d] διαφοραὶ Cª.Yª. [e] νοσώδης om. Cª. [f] ἡ post ἢ om. Xª. [g] ἢ om. Cª.Nª.Xª.Yª. [h] τοῖς om. Cª. [i] τί δὲ ἡ Xª.Yª. [k] καὶ post οἷον om. Xª. [l] τὸ addidit Cª.

νώμενα [h] [ἐν εὐδίᾳ] καὶ συστῆναι καὶ τραφῆναι ἐν τῇ τε-
3 κούσῃ. Τοῖς δὲ ἄλλοις, ἅτε ἐν τῷ [i] ἔαρι οὐκ ἀποκαθαρθέν-
τος τοῦ φλέγματος τὴν ὑπερβολήν, ὃ συμβαίνει ὅταν ἀλεει-
νὸν γένηται, ἀλλὰ διὰ ψῦχος συστάντος, ὅταν ἐπιλάβῃ τὸ
θέρος καὶ ἡ ἀλέα τήκουσα [k] βίᾳ, τοῖς μὲν χολώδεσι καὶ ξη-
ροῖς, διὰ τὸ μὴ [l] διερὰ εἶναι τὰ σώματα αὐτοῖς ἀλλὰ τὴν
φύσιν αὖον ἔχειν, [m] γίνονται μὲν ὑγρότητες, αὗται δὲ λεπταί,
ὥστε ὀφθαλμίαις ξηραῖς ἁλίσκονται, οἱ δὲ φλεγματώδεις
4 βράγχοις καὶ εἰς τὸν πνεύμονα κατάρροις. Ταῖς γυναιξὶ δὲ
δυσεντερίαι γίνονται διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ ψυχρότητα τῆς
φύσεως, τοῖς δὲ γεραιτέροις ἀποπληξίαι, ὅταν ἀθρόον [n] λυ-
θὲν ὑγρὸν ἐπιπέσῃ καὶ δι' ἀσθένειαν τοῦ συμφύτου θερμοῦ
παγῇ.

10 Διὰ τί, ἐὰν [o] μὲν τὸ θέρος αὐχμηρὸν γένηται καὶ [p] βό-
ρειον, τὸ δὲ μετόπωρον [q] ἐναντίον, ὑγρὸν καὶ [r] νότιον, ἐν τῷ
χειμῶνι κεφαλαλγίαι τε γίνονται καὶ βράγχοι καὶ βῆχες,
καὶ τελευτῶσιν εἰς φθίσεις; Ἢ ὅτι λαμβάνει ὕλην πολλὴν
ὁ χειμών, ὥστ' αὐτῷ ἔργον ἐστὶ πῆξαι τὴν ὑγρότητα καὶ
2 [s] φλέγμα ποιῆσαι; Ἐν μὲν οὖν ταῖς κεφαλαῖς ὅταν ὑγρασία
γένηται, βάρη ποιεῖ, ἐὰν δὲ ᾖ πολλὴ καὶ ψυχρά, σφακελι-
σμούς· ἐὰν δὲ [t] διὰ πλῆθος μὴ πήξῃ, ῥεῖ εἰς τὸν ἐχόμενον
τόπον, ὅθεν [v] αἱ βῆχες καὶ οἱ βράγχοι καὶ αἱ φθόαι γίνονται.

11 Διὰ [w] τί, ἐὰν βόρειον γένηται τὸ θέρος καὶ αὐχμῶδες,
καὶ τὸ μετόπωρον, συμφέρει τοῖς φλεγματώδεσι καὶ ταῖς
γυναιξίν; Ἢ ὅτι ἡ φύσις ἐπὶ θάτερα ἀμφοῖν ὑπερβάλλει,
ὥστε εἰς τοὐναντίον ἡ ὥρα ἑλκύσασα καθίστησιν εἰς τὴν
εὐκρασίαν· καὶ [x] παραχρῆμά τε ὑγιαίνουσιν, ἐὰν μή τι δι'
ἑαυτοὺς [y] ἁμαρτάνωσι, καὶ εἰς τὸν χειμῶνα οὐχ ὑγροὶ ἀφι-
κνοῦνται, ἔχοντες ὑπεκκαύματα τῷ ψύχει.

[h] *ἐν εὐδεία* Ca, om. pr. Xa. [i] *ἔαρι* Ka.Na.Ya: ceteri *ἀέρι*. [k] *βίᾳ* om. pr. Ya. [l] *διερει* Na. [m] *γεννῶνται* v. [n] *ὑγρὸν λυθὲν* v. [o] *μὲν* om. Ca.Na.Ya.v. [p] *βόρειον*] *νότιον* Ca.v. et pr. Ya. [q] *ἐναντίον καὶ ὑγρὸν* Ca. [r] *νότιον*] *βόρειον* Ca.v. et rc. Ya, om. Na. [s] *φλέγματα* Ca. [t] *διὰ* om. Ca. [v] *αἱ*] *καὶ* pr. Ya, om. Na. [w] *τί δὲ ἐὰν* Na.Ya. [x] *παρὰ*, omisso *χρῆμα*, Ca. [y] *ἁμαρτάνουσι* Ca.

Διὰ τί τοῖς χολώδεσι νοσῶδές ἐστι τὸ βόρειον καὶ αὐχμῶ- 12
δες θέρος καὶ μετόπωρον; Ἢ [z] *ὅτι ἐπὶ ταὐτὸ ῥέπει αὐτοῖς τὸ σῶμα καὶ αἱ ὧραι, ὥστε ὥσπερ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται.*
Ξηραινομένων γὰρ τῶν σωμάτων, καὶ τοῦ γλυκυτάτου μὲν 2
ἐξικμαζομένου ἐξ αὐτῶν, ὑπερθερμαινομένων δὲ λίαν, ἀνάγκη διὰ μὲν τὰς συντήξεις ὀφθαλμίας ξηρὰς γίνεσθαι, διὰ δὲ τὸ χολῶδες τοὺς ὑπολειπομένους εἶναι χυμούς, ὑπερθερμαινομένων δὲ [a] *καὶ τούτων πυρετοὺς ὀξεῖς γίνεσθαι ἅτε ὑπ' ἀκράτου τῆς χολῆς, ἐνίοις δὲ μανίας, οἷς ἂν μέλαινα χολὴ φύσει ἐνῇ· αὕτη γὰρ ἐπιπολάζει ἀναξηραινομένων τῶν ἐναντίων* [b] *χυμῶν.*

Διὰ τί τὸ τὰ ὕδατα μεταβάλλειν νοσῶδές φασιν εἶναι, 13
τὸ δὲ τὸν ἀέρα οὔ; Ἢ *ὅτι τοῦτο γίνεται τροφή, καὶ ἔχοντες καὶ ἀπολελαυκότες τοῦ ὕδατος ἀπέρχονται, τοῦ δὲ ἀέρος οὐδέν;* Ἔτι *ὕδατος μὲν πολλὰ εἴδη* [c] *ἐστὶ καὶ* [d] *διάφορα καθ' αὑτά, ἀέρος δὲ οὔ, ὥστε καὶ τοῦτο αἴτιον.* Ἐν *μὲν γὰρ τῷ ἀέρι σχεδὸν τῷ αὐτῷ συμβαίνει διατελεῖν καὶ ἀποδημοῦντας, ἐν δὲ ὕδασιν ἄλλοις· διὸ καλῶς δοκεῖ* [e] *νοσώδης ἡ τοῦ ὕδατος μεταβολὴ εἶναι.*

Διὰ τί μᾶλλον ἡ τοῦ ὕδατος ἢ [f] *ἡ τῶν σίτιων μεταβολὴ* 14
νοσώδης; [g] Ἢ *ὅτι πλεῖστον ἀναλίσκομεν τὸ ὕδωρ;* Ἔν *τε γὰρ* [h] *τοῖς σιτίοις ὑπάρχει καὶ ὄψοις, καὶ ἐν τῷ πόματι τὸ πλεῖστον ὕδωρ.*

Διὰ [i] *τί ἡ μεταβολὴ νοσώδης;* Ἢ *ὅτι πᾶσα μὲν ἡ με-* 15
ταβολὴ καὶ ὥρας καὶ ἡλικίας εὐκίνητον. Εὐκίνητα *γὰρ τὰ ἄκρα, οἷον* [k] *καὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ τελευταί.* Ὥστε *καὶ αἱ τροφαὶ ἕτεραι οὖσαι ἀλλήλας φθείρουσιν· αἱ μὲν γὰρ ἄρτι, αἱ δὲ οὔπω προσπεφύκασιν.* Ἔτι *δὲ ὥσπερ ἡ ποικίλη τρο-* 2
φὴ νοσώδης (ταραχώδης γὰρ καὶ οὐ μία πέψις), οὕτω συμβαίνει μεταβάλλουσι [l] *τὸ ὕδωρ ποικίλῃ πόματος χρῆσθαι*

[z] *ὅτι* om. C^a. [a] *καὶ* om. idem. [b] *χειμῶνι* C^a. [c] *ἐστὶ*] *μὲν* C^a. [d] *διαφοραὶ* C^a.Y^a. [e] *νοσώδης* om. C^a. [f] *ἡ* post *ἢ* om. X^a. [g] *ἢ* om. C^a.N^a.X^a.Y^a. [h] *τοῖς* om. C^a. [i] *τί δὲ ἡ* X^a.Y^a. [k] *καὶ* post *οἷον* om. X^a. [l] *τὸ* addidit C^a.

τῇ τροφῇ· καὶ ἡ τοιαύτη τροφὴ κυριωτέρα τῆς ξηρᾶς ἐστὶ [m] τῷ πλεῖστον εἶναι καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σιτίων τὸ ὑγρὸν [n] γίνεσθαι τροφήν.

16 Διὰ τί [o] ἡ τῶν ὑδάτων μεταβολὴ τοῖς ἔχουσι φθεῖρας [p] ποιεῖ πολλοὺς ἔχειν; Ἢ ὅτι ἀπεψία γινομένη [q] τοῦ ὑγροῦ διὰ τὴν ταραχήν, ἣ γίνεται διὰ τὴν ποικιλίαν τοῦ ὕδατος πυκνὰ μεταβάλλουσιν, ὑγρότητα ἐμποιεῖ, καὶ μάλιστα ἐν τῷ [r] ἐπιτηδείως ὑπάρχοντι τόπῳ; Ὁ δὲ ἐγκέφαλος ὑγρός·
2 [s] διὸ καὶ ἡ κεφαλὴ ἀεὶ μάλιστα. Δηλοῖ δέ, ὅτι αἱ τρίχες ἔνεισι μάλιστα ἐν αὐτῇ. Ἡ δὲ τοῦ τόπου τούτου ὑγρότης φθειρῶν ποιητική. Δηλοῖ δὲ ἐπὶ τῶν παίδων· ὑγροκέφαλοί τε γάρ εἰσι, καὶ πολλάκις ἢ κορυζῶσιν ἢ αἷμα ποιεῖ ῥεῖν, καὶ φθεῖρας πλείους οἱ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ ἔχουσιν.

17 Διὰ τί ἀπὸ Πλειάδος μέχρι ζεφύρου οἱ τὰς μακρὰς νόσους κάμνοντες μάλιστα ἀναιροῦνται, καὶ οἱ γέροντες μᾶλλον τῶν νέων; Πότερον ὅτι δύο ἐστὶ τὰ φθαρτικώτατα, ὑπερβολή τε καὶ ψῦχος; Τὸ γὰρ ζῆν θερμόν, ἡ δὲ ὥρα αὕτη ἄμφω ταῦτ' ἔχει· ψυχρά τε γάρ ἐστι, καὶ ἀκμαιότα-
2 τος ὁ χειμών· τὸ λοιπὸν γὰρ [t] ἔαρ ἐστίν. Ἢ ὅτι ὁμοίως μὲν διάκεινται τοῖς γέρουσι τῶν καμνόντων οἱ τὰς μακρὰς κάμνοντες ἀσθενείας; Οἷον γὰρ ἤδη γῆρας ἡ μακρὰ ἀσθένεια συμβαίνει· τὸ γὰρ σῶμα ἀμφοῖν ξηρὸν καὶ ψυχρόν ἐστι, τῶν μὲν δι' ἡλικίαν, τῶν δὲ διὰ νόσον. Ὁ δὲ χειμὼν καὶ οἱ πάγοι ὑπερβολή ἐστι ψυχρότητος καὶ ξηρότητος. Μικρᾶς οὖν δεομένοις αὐτοῖς ῥοπῆς γίνεται οἷον πῦρ ἐπὶ πυρὶ ὁ χειμών, καὶ φθείρει διὰ ταῦτα.

18 Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη ταχὺ ὑγιάζεται, τὰ δὲ ἐν ταῖς κνήμαις μόλις; Ἢ ὅτι βαρεῖα ἡ ὑγρότης διὰ τὸ γεώδης εἶναι, τὰ δὲ βαρέα εἰς τὸ κάτω ἀποχωρεῖ; Τὰ μὲν οὖν ἄνω ἕκκριτα [v] διὰ τὸ ἀποκεχωρηκέναι

[m] τὸ pr. C^a. [n] γίνεσθαι τὴν τροφὴν C^a. [o] αἱ τῶν ὑδάτων μεταβολαὶ C^a.N^a.Y^a. et corr. X^a. [p] ποιοῦσι corr. X^a. [q] τοῦ ὑγροῦ om. C^a. [r] nonne ἐπιτηδείῳ? [s] διὸ] ἐστι C^a. [t] ἔαρ om. N^a. [v] διὰ—τὰ κάτω om. C^a.

εἰς τὰ κάτω, τὰ δὲ κάτω [w] πολλῆς γέμει περιττώσεως καὶ
εὐσήπτου.

Διὰ τί, ἐὰν τοῦ χειμῶνος γενομένου βορείου καὶ τοῦ ἔαρος 19
νοτίου καὶ ἐπόμβρου τὸ θέρος λίαν αὐχμηρὸν γένηται, θα-
νατῶδες γίνεται τὸ μετόπωρον πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς παι-
δίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ δυσεντερίαι καὶ τεταρταῖοι [x] χρόνιοι
γίνονται ἐν αὐτῷ; Ἢ ὅτι μετρίου μὲν ἐπιγενομένου ὕδατος 2
θερινοῦ καταψυχθὲν τὸ ζέον ὑγρὸν ἐν ἡμῖν λωφᾷ, ὅσον
ἠθροίσθη ἐν τῷ ἦρι γενομένῳ [τῷ] ὑγρῷ; Εἰ δὲ μή, τὰ
μὲν παιδία διὰ τὸ ὑγρὰ [y] εἶναι φύσει καὶ θερμὰ ὑπερζεῖ τῷ
πάθει, διὰ τὸ μὴ καταψυχθῆναι. Ὅσα δὲ μὴ τοῦ θέρους,
τοῦ [z] μετροπώρου ὅσον ἐκζεῖ. Αἱ δὲ περιττώσεις ἐὰν μὴ 3
εὐθὺς ἀνέλωσι, περὶ πνεύμονα καὶ ἀρτηρίαν γινόμεναι—ἄνω
γὰρ πρῶται συνίστανται διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἡμᾶς θερ-
μαίνεσθαι· διὰ γὰρ ταῦτα καὶ ὀφθαλμίαι [a] πυρετῶν [b] πρό-
τερον γίνονται ἐν τῷ νοσερῷ θέρει. Ἐὰν οὖν μὴ ἐν τοῖς 4
ἄνω, καθάπερ εἴρηται, τὰ [c] περιττώματα εὐθὺς ἀνέλῃ, κατα-
βαίνουσιν εἰς τὰς κοιλίας ἄπεπτα ὄντα, τοῦτο δέ ἐστι δυσεν-
τερία, [d] διὰ τὸ μὴ ἐκκρίνεσθαι ὑπὸ πλήθους τὸ ὑγρόν. Καὶ
ἐὰν [e] παύσωνται, τεταρταῖοι γίνονται τοῖς σωζομένοις· ἡ γὰρ
τοῦ ἀπέπτου ὑπόστασις μονιμωτάτη ἐστὶ καὶ [f] σύντονος γί-
νεται τῷ σώματι, καθάπερ ἡ μέλαινα χολή.

Διὰ τί, ἐὰν τὸ θέρος ἔπομβρον γένηται καὶ νότιον, καὶ 20
τὸ μετόπωρον, ὁ χειμὼν νοσερὸς γίνεται; Ἢ ὅτι σφόδρα
ὑγρὰ τὰ σώματα ὁ χειμὼν λαμβάνει, καὶ ἡ μεταβολὴ ἔτι
μεγάλη γίνεται ἐξ ἀλέας πολλῆς καὶ οὐκ ἐκ προσαγωγῆς,
διὰ τὸ καὶ τὸ [g] μετόπωρον γίνεσθαι ἀλεεινόν, ὥστε τοῖς μὲν
γίνεσθαι ἀνάγκη τὰ ὀξέα νοσήματα, μὴ ἀραιοῖς οὖσι· τοῖς
γὰρ τοιούτοις ἄνω μᾶλλον τὰ ὑγρὰ περιττώματα ἀθροί-
ζεται, διὰ [h] τὸ τούτους μὲν τοὺς τόπους ἔχειν χώραν, τοὺς

[w] *πολλῆς περιπτώσεως*, omisso *γέμει*, X^a. [x] *χρόνοι* C^a. [y] *εἶναι* post *θερμὰ* X^a.Y^a. [z] *μεθοπώρου* C^a. [a] *πυρετοῦ* C^a.X^a. [b] *πρότερον* om. C^a. [c] *περιπτώματα* X^a, qui ita solet. [d] *διὰ γὰρ τὸ* C^a, *διὰ δὲ τὸ* Y^a. [e] *παύσονται* N^a. [f] *σύντομος* C^a. [g] *μεθόπωρον* C^a. [h] *τὸ* om. C^a.

2 δὲ κάτω ἑτέρους εἶναι. Οἱ οὖν ὄντες πυκνόσαρκοι οὐ [h] πολλὰ
περιττώματα δέχονται. Ψυχομένης οὖν τῆς περιττώσεως
τῆς ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τοῦ σώματος, ὥσπερ τοῖς οἰνωμένοις
ὅταν ῥιγῶσι, τὰ εἰρημένα [i] νοσήματα συμβαίνει γίνεσθαι.
3 Τοῖς δὲ ἀραιοτέροις πυρετῶν γινομένων, τοὺς ἀπὸ πλείστης
ἀπεψίας [k] γινομένους πυρετοὺς καύσους συμβαίνει γίνεσθαι,
διὰ [l] τὸ τοῖς τοιούτοις ἐσκεδάσθαι μὲν μᾶλλον κατὰ πᾶν
τὸ σῶμα τὰ ὑγρὰ ἢ τοῖς πυκνοσάρκοις, συνισταμένης δὲ τῆς
σαρκὸς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος θερμαινόμενα τὰ ὑγρὰ πυ-
4 ρετοὺς ποιεῖν. Ἡ γὰρ παντὸς τοῦ σώματος ὑπερβάλλουσα
θερμότης ἐστὶ πυρετός· ἐπιτεινομένη δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς
ἐνυπαρχούσης αὐτοῖς ὑγρότητος καῦσος γίνεται.

21 Διὰ τί, ὅταν ἐκ γῆς [m] ἀτμὸς [n] ἀνίῃ πολὺς ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὸ ἔτος [o] λοιμῶδες γίνεται; Ἢ ὅτι ὑγρὸν ἀνάγκη καὶ ἔπομβρον τὸ ἔτος σημαίνειν, καὶ τὴν γῆν ὑγρὰν ἀνάγκη εἶναι; Οἷον [p] οὖν ἐν ἑλώδει τόπῳ ἡ οἴκησις γίνεται. Νοσώδης δὲ ἡ τοιαύτη ἐστίν. Καὶ τὰ σώματα δὴ τότε ἀνάγκη περίττωμα πολὺ ἔχειν, ὥστε ἐν τῷ θέρει ἔχειν ὕλην [q] νοσώδη.

22 Διὰ τί γίνεται τὰ ἔτη νοσώδη, ὅταν γένηται φορὰ τῶν μικρῶν βατράχων τῶν φρυνοειδῶν; Ἢ ὅτι ἕκαστον εὐσθενεῖ ἐν τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ τῆς φύσεως; Καὶ ταῦτα δὴ [r] φύσει ἐστὶν ὑγρά, ὥστε ἔπομβρον καὶ ὑγρὸν [s] σημαίνει τὸν ἐνιαυτὸν γίνεσθαι. Τὰ δὲ τοιαῦτα ἔτη νοσώδη ἐστίν· ὑγρὰ γὰρ τὰ σώματα ὄντα πολὺ ἔχει τὸ περίττωμα, ὅ ἐστι τῶν νόσων αἴτιον.

23 Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ καὶ μὴ ὑδατώδεις πυρετώδεις εἰσίν; Ἢ ὅτι ὑγρότητα καὶ θέρμην ἀλλοτρίαν ποιοῦσιν; Εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει. Τοῦτο δ' ἐστὶ πυρετῶδες· ὁ γὰρ πυρετὸς ἐξ [t] ἀμφοτέρας τῆς τούτων ἐστὶν ὑπερβολῆς. Ὅταν μὲν οὖν ἄνευ ὕδατος πνέωσι, ταύτην ἐν ἡμῖν

[h] πολλὰ om. Ca. [i] νοσήματα in margine Xa. [k] γενομένους pr. Ya. [l] τὸ ἐν τοῖς Ca. [m] ἀτμὸς post ἀνίῃ Xa, om. Ca. [n] ἀνίει Ca. [o] λιμῶδες Ca. [p] οὖν om. Ca. [q] νοσώδει Ca. [r] φύσει] φύσις Xa. [s] σημαίνειν Xa. Ya. [t] ἀμφοτέρων Ya.

ποιοῦσι τὴν διάθεσιν, ὅταν δὲ ἅμα ὕδατι, τὸ ὕδωρ καταψύχει
ἡμᾶς. Οἱ δὲ ἐκ θαλάττης νότοι καὶ συμφέρουσι τοῖς φυ- 2
τοῖς· [v] ἐψυγμένοι γὰρ ἀπὸ τῆς [w] θαλάττης [x] ἀφικνοῦνται
πρὸς αὐτά. Αἱ δ' ἐρυσίβαι γίνονται ὑπὸ ὑγρότητος καὶ
θέρμης ἀλλοτρίας.

Διὰ τί ἐν τοῖς νότοις βαρύτερον ἔχουσι καὶ ἀδυνατώτερον 24
οἱ ἄνθρωποι; Ἢ ὅτι ἐξ ὀλίγου πολὺ ὑγρὸν γίνεται, δια-
τηκόμενον διὰ τὴν ἀλέαν, καὶ ἐκ πνεύματος κούφου ὑγρὸν
βαρύ; Ἔτι [y] δὲ ἡ δύναμις ἡμῶν ἐν τοῖς ἄρθροις ἐστί,
ταῦτα δὲ ἀνίεται ὑπὸ τῶν νοτίων. Δηλοῦσι δὲ οἱ ψόφοι
τῶν κεκολλημένων. Τὸ γὰρ γλίσχρον ἐν τοῖς ἄρθροις
πεπηγὸς μὲν [z] κινεῖσθαι κωλύει ἡμᾶς, ὑγρὸν δὲ λίαν ὂν συν-
τείνεσθαι.

Διὰ τί ἀρρωστοῦσι [a] μὲν μᾶλλον τοῦ θέρους, ἀποθνή- 25
σκουσι δὲ μᾶλλον οἱ ἀρρωστοῦντες τοῦ χειμῶνος; [b] Ἢ [c] ὅτι
τοῦ χειμῶνος διὰ τὴν πυκνότητα ἐντὸς τῶν σωμάτων συνε-
σταλμένου τοῦ θερμοῦ, καὶ πονοῦντες μᾶλλον, εἰ μὴ πέτ-
τοιμεν, τῶν ἐν ἡμῖν συνισταμένων περιττωμάτων, ἰσχυρὰν
ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν εἶναι τῆς νόσου; Τοιαύτην δὲ οὖσαν
φθαρτικὴν εἰκός ἐστιν αὐτὴν εἶναι. Ἐν δὲ τῷ θέρει, μανοῦ 2
καὶ κατεψυγμένου παντὸς τοῦ σώματος καὶ ἐκλελυμένου πρὸς
τοὺς [d] πόνους ὄντος, ἀρχὰς νόσων ἀνάγκη πλείους μὲν γί-
νεσθαι διά τε κόπους καὶ ἀπεψίαν τῶν εἰσφερομένων (καὶ
γὰρ οἱ νέοι καρποὶ τότε εἰσίν), ἀλλ' οὐχ οὕτως ἰσχυράς, διὸ
εὐβοήθητοι.

Διὰ τί μετὰ τὰς τροπὰς ἀμφοτέρας μέχρι ἑκατὸν ἡμε- 26
ρῶν ἀποθνήσκουσι μάλιστα; Ἢ [e] ὅτι ἄχρι τοσούτου ἑκα-
τέρα [f] ἡ ὑπερβολὴ διέχει, ἥ τε τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ;
Ἡ δὲ ὑπερβολὴ τοῖς ἀσθενέσι ποιεῖ τὰς νόσους καὶ τὰς
φθοράς.

[v] ἐψυγμένος Y^{a}. [w] θαλάσσης X^{a}. [x] ἀφικνεῖται C^{a}.Y^{a}. [y] δὲ om. C^{a}. [z] κωλύει κινεῖσθαι X^{a}. [a] μὲν om. C^{a}. [b] ἢ om. C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [c] ὅτι margo dedit X^{a}. [d] τόπους u, πόνους ἢ κόπους margo u. [e] ὅτι om. X^{a}.Y^{a}. [f] ἡ om. C^{a}.

27 Διὰ τί τὸ ἔαρ καὶ τὸ [g] φθινόπωρον νοσώδη; [h] Ἢ ὅτι αἱ μεταβολαὶ νοσώδεις; Τὸ δὲ μετόπωρον τοῦ ἔαρος νοσωδέστερον, ὅτι μᾶλλον τοῦ θερμοῦ ψυχομένου ἢ τοῦ ψυχροῦ θερμαινομένου νοσοῦμεν. Ἐν μὲν οὖν τῷ ἔαρι τὸ ψυχρὸν θερμαίνεται, ἐν δὲ τῷ μετοπώρῳ τὸ θερμὸν ψύχεται.

28 Διὰ τί [i] ἐν τῷ χειμῶνι ἐλάττω μὲν τὰ ἀρρωστήματα ἢ ἐν τῷ θέρει, θανάσιμα δὲ μᾶλλον; Ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ θέρει ἀπὸ μικρᾶς προφάσεως [k] τὰ ἀρρωστήματα, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι οὔ; Πεπτικώτεροι γὰρ [l] καὶ ὑγιεινότεροι ἡμῶν αὐτῶν, ὥστε εἰκότως τὰ ἀπὸ μείζονος προφάσεως γινόμενα μείζω καὶ ἀναιρετικώτερα. Ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἀθλητῶν καὶ ὅλως ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶς διακειμένων ὁρῶμεν· ἢ γὰρ οὐ λαμβάνονται νόσῳ, ἢ ταχὺ συναπίασι· μεγάλης γὰρ αἰτίας δέονται.

29 Διὰ τί τοῦ μὲν φθινοπώρου καὶ τοῦ χειμῶνος οἱ [m] καῦσοι μᾶλλον γίνονται ἐν ταῖς ψυχραῖς ὥραις, τοῦ [n] δὲ θέρους τὰ ῥίγη ἐνοχλεῖ καυμάτων ὄντων; Ἢ ὅτι [o] τῶν κατὰ τὸν ἄνθρωπον ἡ χολὴ μέν ἐστι θερμόν, τὸ δὲ φλέγμα ψυχρόν; Ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει τὸ ψυχρὸν ἀναλύεται, καὶ διαχυθὲν ῥίγη καὶ τρόμους παρασκευάζει· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸ θερμὸν
2 ὑπὸ τῆς ὥρας κρατεῖται κατεψυγμένον. Οἱ δὲ καῦσοι μᾶλλον ἐνοχλοῦσι τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ φθινοπώρου, ὅτι διὰ τὸ ψῦχος τὸ θερμὸν εἴσω συστέλλεται, ὁ δὲ καῦσος [p] ἔσωθέν ἐστι καὶ οὐκ ἐπιπολῆς· εἰκότως οὖν οἱ καῦσοι ταύτην τὴν ὥραν
3 γίνονται. Καταμάθοι [q] δ' ἄν τις τοῦτο ἀκριβέστερον ἐπὶ τῶν [r] ψυχρολουτρούντων τοῦ χειμῶνος καὶ τῶν τοῦ χειμῶνος λουομένων τῷ θερμῷ, ὅτι οἱ μὲν τῷ ψυχρῷ λουόμενοι, ἀπορριγώσαντες ὀλίγον χρόνον ἕως [s] λούονται, τὴν λοιπὴν ἡμέραν οὐδὲν πάσχουσιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, οἱ δὲ τῷ θερμῷ ὕδατι
4 χρησάμενοι δυσριγοτέρως [t] διάγουσι. Τῶν μὲν γὰρ τῷ ψυ-

[g] φθεινόπωρον Ca. [h] ἢ om. Ca.Xa.Ya. [i] ἐν μὲν τῷ Xa. [k] τὰ om. Xa. [l] καὶ om. Ca.Ya. [m] καῦστοι Ca. [n] θέρους δὲ Ca. [o] τῶν om. Ca. [p] ἔσωθεν μέν ἐστι Ca. [q] τοῦτο δ' ἄν τις Xa. [r] ψυχαλουτρούντων Ca. [s] λούωνται Ca.Xa. [t] διάγωσι Ca.

χρῷ λουομένων πυκνοῦται ἡ σὰρξ καὶ συστέλλεται εἴσω τὸ θερμόν, τῶν δὲ θερμολουτρούντων ἡ σὰρξ [v]ἀραιοῦται καὶ τὸ [w]θερμὸν ἕως τοῦ ἔξω τόπου [x]περισπᾶται.

Τίς καταπλάσματος ἀρετή; Ἢ *διὰ τὸ χυτικὸν εἶναι* 30
[y]κἂν ἱδρῶτα ποιοῖ καὶ ἀποπνοήν;

[z]Τῷ δῆλον ὅταν ἔμπυον; Ἢ *ἐὰν καταχεομένου τοῦ θερ-* 31
μοῦ ἀλλαγῇ, [a]ἔμπυον, εἰ δὲ μή, οὔ;

Ποῖα *δεῖ καίειν ἢ ποῖα δεῖ τέμνειν;* Ἢ *ὅσα μὲν ἔχει* 32
στόμα μέγα καὶ οὐ ταχὺ συμφύεται, ταῦτα καίειν δεῖ, ὅπως ἡ ἐσχάρα ἐκεῖ πέσῃ; Οὕτω *γὰρ οὐκ ἔσται ὕπουλα.*

Τίς ἐναίμου ἀρετή; Ἢ *τὸ ξηραντικὸν εἶναι καὶ τῆς ἐπιού-* 33
σης περιττώσεως σταλτικὸν ἄνευ ἐσχαρώσεως καὶ σήψεως τῆς σαρκός; Οὕτω *γὰρ [b]ἂν ἀφλέγμαντον εἴη καὶ συμφυτικόν.* Μὴ *ἐπιρρέοντος μὲν γὰρ [c]ἀφλέγμαντον ἔσται, ξηρὸν δὲ ὂν συμφύσεται· [d]ἕως δ' ἂν ὑγρορροῇ, οὐ [e]συμφύσεται.* Διὰ *τοῦτο οὖν δριμέα τὰ πλεῖστα, ὥστε ἀποστύφειν.*

Ποῖα *τέμνειν δεῖ καὶ ποῖα καίειν, καὶ ποῖα οὔ, [f]ἀλλὰ* 34
φαρμάκοις; Ἢ *τὰ μὲν ἐπὶ ταῖς μασχάλαις καὶ βουβῶσι φαρμάκῳ;* Μετὰ *γὰρ διαίρεσιν τὰ μὲν ἐπίπονα, τὰ δὲ ἐπικίνδυνα.* Καίειν *δὲ τὰ πλατέα τῶν φυμάτων καὶ [g]πολὺ [h]πρόβλημα ἔχοντα, καὶ ἐν φλεβώδεσι καὶ μὴ εὐσάρκοις.* Τέμνειν *δὲ τὰ εἰς ὀξὺ συνηγμένα καὶ τὰ μὴ ἐν στερεοῖς.*

Διὰ *τί, ἐὰν χαλκῷ τις τμηθῇ, ῥᾷον ὑγιάζεται ἢ σιδήρῳ;* 35
Πότερον *ὅτι λειότερον, ὥσθ' ἧττον σπαράττει καὶ ποιεῖ πληγήν;* Ἢ *εἴπερ ἀκμὴν μᾶλλον ὁ σίδηρος λαμβάνει, ῥᾴων καὶ ἀπαθεστέρα ἡ διαίρεσις;* Ἀλλὰ *μὴν φαρμακῶδες ὁ χαλ-*

[v] *ἀρεοῦται* C[a]. [w] *θερμὸν* om. C[a]. [x] post *περισπᾶται* Q.C[a].K[a].O[a].X[a].Y[a].r.s.w.x. ΟΣΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ (*βοηθηματικὰ* C[a].Y[a].r.s.w, *βοηθηματικὰ προβλήματα* Q.O[a].) ΠΡΟΣ ΙΑΣΙΝ. [y] *καὶ ἱδρῶτα ποιεῖ* margo u, *καὶ ἂν ἱδρωτοποιῇ* C[a], *καὶ ἀνιδρωτὶ ποιῇ* Y[a]. et, qui *ποιεῖ*, X[a]. [z] *τὸ* C[a]. [a] *ἔμπυον* om. C[a]. [b] *ἀφλέγματον ἂν* X[a]. [c] *ἀφλέγματον* C[a].X[a]. [d] *ἕως—συμφύσεται* om. pr. X[a]. [e] *συμφύεται* C[a]. [f] *ἀλλὰ θεραπεύειν φαρμάκοις* margo X[a]. [g] *πολλὰ* margo u. [h] *προβλήματα* X[a].u.

κός, ἡ δὲ ἀρχὴ [i] ἰσχυρά. [k] Τὸ οὖν εὐθὺς ἅμα τῇ τομῇ θᾶττον τὸ φάρμακον ποιεῖ τὴν [l] σύμφυσιν.

36 Διὰ τί δὲ καὶ τὰ [m] διὰ χαλκοῦ καύματα θᾶττον ὑγιάζεται; Ἢ ὅτι μανότερον καὶ ἧττον σωματικόν, ἐν δὲ τοῖς στερεωτέροις πλείων ἡ θερμότης.

37 Πότερον ἡ [n] πτισάνη κουφοτέρα ἡ κριθίνη καὶ [o] βελτίων πρὸς τὰ ἀρρωστήματα ἢ ἡ πυρίνη; Δοκεῖ γάρ τισιν αὕτη σημεῖον ποιουμένοις τοὺς μεταχειριζομένους, ὅτι [p] πολὺ εὐχρούστεροι οἱ περὶ τὴν τῶν ἀλεύρων ἐργασίαν ἢ [q] τὴν τῶν ἀλφίτων. Εἶθ' ὅτι [r] ὑγροτέρα ἡ κριθή, τὸ δὲ ὑγρότερον
2 [s] πλέονος πέψεως. Ἢ οὐθὲν [t] κωλύει ἔνια ἔχειν δυσπεπτότερα καὶ ἔνια πρὸς κουφότητα χρησιμώτερα; Οὐ [v] γὰρ μόνον ὑγροτέρα ἐστὶν ἡ κριθὴ τοῦ πυροῦ, ἀλλὰ καὶ ψυχροτέρα. Δεῖ δὲ τὸ ῥόφημα καὶ τὸ προσφερόμενον τοιοῦτον εἶναι τῷ πυρέττοντι, ὃ τροφήν τε βραχεῖαν ποιήσει καὶ καταψύξει. Ἡ δὲ [w] πτισάνη τοῦτο ἔχει ἡ κριθίνη· διὰ γὰρ τὸ ὑγρότερον ἢ σωματωδέστερον εἶναι ὀλίγον δίδωσι, καὶ τοῦτο ψυκτικόν.

38 Διὰ τί τὴν αἱμωδίαν παύει ἡ ἀνδράχνη καὶ ἅλες; Ἢ ὅτι ἡ μὲν ὑγρότητά τινα ἔχει; Φανερὰ δὲ αὕτη [x] μασωμένοις τε, καὶ ἐὰν [y] συνθλασθῇ χρόνον τινά· ἕλκεται γὰρ ἡ ὑγρότης. Τὸ δὴ γλίσχρον εἰσδυόμενον ἐξάγει τὸ ὀξύ. Καὶ γὰρ ὅτι συγγενής, ἡ [z] ὀξύτης σημαίνει· ἔχει γάρ [a] τινα ὀξύτητα ὁ χυμός. Ὁ δὲ ἅλς συντήκων ἐξάγει καὶ τὴν ὀξύτητα. Διὰ τί οὖν ἡ κονία καὶ τὸ [b] νίτρον οὔ; Ἢ ὅτι [c] στύφει καὶ οὐ τήκει;

39 Διὰ τί τοὺς μὲν θερινοὺς κόπους λουτρῷ ἰᾶσθαι δεῖ, τοὺς δὲ χειμερινοὺς [d] ἀλείμματι; Ἢ τοὺς μὲν [e] ἀλείμματι διὰ

[i] ἰσχυρόν Ya. [k] τὸ μὲν οὖν Xa. præstiterit τῷ οὖν. [l] φύσιν Xa. [m] διὰ χαλκοῦ margo u, χαλκῷ Xa, κάτω Ca.Ya. [n] πτισσάνη Ca. [o] βελτίω Ya. [p] πολλοὶ Ca. [q] τὴν post ἢ om. Ca. [r] ὑγρότερον Xa.Ya. [s] πλέονας margo Xa, πλέον οὗ Ya, πλέον οὐ Ca. [t] κωλύειν Ca. [v] μόνον γὰρ Ca. [w] πισσάνη Ca. [x] μασσωμένοις Ya. [y] συνθλασθῇ margo u: ceteri συντεθῇ. [z] ὀξύτης τὴν αἱμασίαν σημαίνει margo Ca. [a] τινα post ὀξύτητα Ca, om. Xa. [b] λίτρον Ya. [c] ψύχει Ca. [d] ἀλείμμασιν Xa.Ya. [e] ἀλείμμασι Xa.

τὰς φρίκας καὶ τὰς [f]γινομένας μεταβολάς; Θέρμῃ γὰρ
[g]λύειν δεῖ, ἣ ποιήσει [h]ἀλεάζειν· τὸ δ' ἔλαιον θερμόν. ‛Εν
δὲ τῷ θέρει καθυγραίνειν· ἡ γὰρ ὥρα ξηρά, καὶ οὐ φοβεραὶ
[i]αἱ φρῖκαι διὰ τὴν [k]εἰς ἀλέαν [l]ἔκκλισιν. ‛Ολιγοσιτία δὲ 2
[m]καὶ κωθωνισμὸς θέρους, τὸ μὲν ὅλως, τὸ δὲ μᾶλλον, ὁ μὲν
πότος θέρους ὅλως διὰ τὴν ξηρότητα, ἡ δὲ ὀλιγοσιτία κοι-
νὸν μέν, μᾶλλον δὲ θέρους· ἐκθερμαίνεται γὰρ διὰ τὴν ὥραν
ὑπὸ τῶν σιτίων.

Διὰ τί τῶν φαρμάκων τὰ μὲν τὴν κοιλίαν λύει, τὴν δὲ 40
κύστιν οὔ, τὰ δὲ τὴν μὲν κύστιν λύει, τὴν κοιλίαν δὲ οὔ;
‛Η ὅσα μέν ἐστιν ὑγρὰ τὴν φύσιν καὶ ὕδατος μεστά, ταῦτα
ἂν [n]ᾖ φαρμακώδη, λύει τὴν κύστιν; ‛Εκεῖ γὰρ ὑφίσταται
τὰ [o]ἄπεπτα τῶν ὑγρῶν· ὑποδοχὴ γάρ ἐστιν ἡ κύστις τοῦ μὴ
πεττομένου ὑγροῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ, [p]ὃ οὐ μένει, ἀλλὰ πρὶν ποιῆ-
σαί τι ἢ παθεῖν ὑποχωρεῖ. ‛Οσα δὲ ἐκ γῆς τὴν φύσιν ἐστίν,
[q]ἂν ᾖ φαρμακώδη, ταῦτα δὲ τὴν κοιλίαν λύει· [r]εἰς ταύτην
γὰρ ἡ φορὰ τῶν γεωδῶν. ‛Ωστε ἂν ᾖ κινητικόν, ταράττει.

Διὰ τί δὲ τὰ μὲν τὴν ἄνω κοιλίαν τὰ δὲ τὴν κάτω κινεῖ, 41
οἷον ἐλλέβορος μὲν τὴν ἄνω, σκαμμωνία δὲ τὴν κάτω, τὰ
δὲ ἄμφω, οἷον ἐλατήριον καὶ τῆς θαψίας ὁ [s]ὀπός; ‛Η ὅτι 2
τὰ μέν ἐστι [t]θερμὰ τὰ δὲ ψυχρὰ τῶν φαρμάκων τῶν τὴν
κοιλίαν [v]κινούντων, ὥστε τὰ μὲν διὰ τὴν [w]θερμότητα εὐθὺς
ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὄντα φέρεται ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνω
τόπον, κἀκεῖθεν συντήξαντα μάλιστα μὲν τὰ ἀλλοτριώτατα
καὶ ἥκιστα συμπεφυκότα, ἂν δὲ ἰσχυρὸν ᾖ τὸ φάρμακον
ἢ πλέον δοθῇ τῆς φύσεως, [x]ἀνάγει εἰς τὴν ἄνω κοιλίαν
ταῦτά τε καὶ [y]ἐάν τι περίττωμα ᾖ, καὶ διὰ τὴν θερμότητα

[f] γενομένας Ca.Ya. [g] λούειν Ca.Ya. [h] ἐλαιάζειν pr. Ca. [i] αἱ om. pr. Xa. [k] εἰς] πρὸς margo u, om. Ca. et pr. Ya. [l] ἔγκλισιν margo u, ἔκλησιν Ca. [m] καὶ om. Xa. [n] εἴη Ca. [o] ἄσηπτα Xa.Ya. [p] ὅπερ οὐ margo u, οὗ Ca, οὐ Ya. [q] ἐὰν Ca. [r] εἰς—ταράττει om. Ca. [s] ὀψός Ca. [t] θερμὰ τὰ δὲ addidit margo u. [v] post κινούντων margo Xa. τὰ δὲ θερμά. [w] θερμ. καὶ εὐθὺς margo Xa. [x] ἀνάγει margo Xa. ceteri κατάγει. [y] codices ἐὰν τὸ περίττωμα, ἢ καί, nisi quod ἢ om. Ca.

ταράττον τὸ πνεῦμα πολὺ γινόμενον ὑπ' αὐτοῦ, προσιστὰν
3 *τοὺς* [z] *ἐμέτους ποιεῖ.* Τὰ *δὲ ψυχρὰ τὴν φύσιν αὐτῶν διὰ*
βάρος καὶ πρὶν παθεῖν τι ἢ [a] *ποιῆσαι κάτω φέρεται, κἀκεῖθεν*
ὁρμῶντα τὸ αὐτὸ δρᾷ τοῖς ἄνω· κατὰ γὰρ τοὺς πόρους
ἀνιόντα ἐκεῖθεν, καὶ κινήσαντα ὧν ἂν κρατήσῃ περιττωμάτων
4 *καὶ συντηγμάτων, λαβόντα τὴν αὐτὴν ἄγει ὁδόν.* Ὅσα *δὲ*
ἀμφοῖν μετέχει καὶ ἐστὶ μικτὰ τῶν φαρμακωδῶν ἐκ θερμοῦ
καὶ ψυχροῦ, ταῦτα δὲ δι' ἑκατέραν τὴν δύναμιν ἀπεργάζεται
ἄμφω, ὥσπερ [b] *καὶ νῦν* [c] *παρασκευάζουσιν οἱ ἰατροὶ μιγνύν-*
τες ἀλλήλοις.

42 *Διὰ τί τὰ φάρμακα καθαίρει, ἄλλα δὲ πικρότερα ὄντα*
καὶ [d] *στρυφνότερα καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις ὑπερβάλ-*
λοντα οὐ καθαίρει; [e] Ἢ *διότι οὐ διὰ τὰς τοιαύτας* [f] *δυνά-*
μεις καθαίρει, ἀλλ' ὅτι ἄπεπτά ἐστιν; [g] Ὅσα *γὰρ δι' ὑπερ-*
βολὴν θερμότητος ἢ ψυχρότητος, μικρὰ ὄντα τοὺς ὄγκους,
ἄπεπτά [h] *ἐστι καὶ οἷα κρατεῖν ἀλλὰ μὴ κρατεῖσθαι ὑπὸ τῆς*
τῶν ζῴων θερμότητος, εὐδιάχυτα ὄντα ὑπὸ τῶν δύο κοι-
2 *λιῶν, ταῦτα φάρμακά ἐστιν.* Ὅταν *γὰρ εἰς τὴν κοιλίαν*
εἰσέλθωσι καὶ [i] *διαχυθῶσι, φέρονται καθ' οὕσπερ ἡ τροφὴ*
πόρους εἰς τὰς [k] *φλέβας, οὐ* [l] *πεφθέντα δὲ ἀλλὰ κρατήσαντα*
ἐκπίπτει φέροντα [m] *τὰ ἐμπόδια αὐτοῖς· καὶ καλεῖται τοῦτο*
3 *κάθαρσις.* Χαλκὸς *δὲ καὶ ἄργυρος καὶ τὰ τοιαῦτα ἄπεπτα*
[n] *μέν ἐστιν ὑπὸ τῆς τῶν ζῴων θερμότητος, ἀλλ' οὐκ εὐδιάχυ-*
τα ταῖς κοιλίαις. Ἔλαιον [n] *δὲ καὶ μέλι καὶ γάλα καὶ τὰ*
τοιαῦτα τῆς τροφῆς καθαίρει, ἀλλ' οὐ τῷ ποιῷ ἀλλὰ [o] *τῷ*
ποσῷ· ὅταν γὰρ διὰ πλῆθος ἄπεπτα γένηται, [p] *τότε* [q] *κα-*
4 *θαίρει,* [r] *ἄνπερ καθαίρῃ.* Διὰ *δύο γὰρ αἰτίας ἄπεπτά ἐστιν,*
διὰ τὸ ποιὰ [s] *αὐτὰ εἶναι* [t] *ἢ διὰ τὸ ποσά.* Διόπερ *οὐ φάρ-*

[z] *ἐμμέτους* Ca. [a] *ποιήσει* Ya. [b] *καὶ νῦν* om. Ca. [c] *κατασκευάζουσιν* Ca, *σκευάζουσιν* Ya. [d] *στυφνότερα* Ca. [e] *ἢ—καθαίρει* om. Ca. [f] *δυνάμεις* om. Xa. [g] *ὅσα—ἐστι* in margine ponit Xa. [h] *εἰσι* Ca. [i] *διαχθῶσι* Ca. [k] *φλέβας φέρεται οὐ* Xa. [l] *πεμφθέντα* Ca. [m] *τὰ* om. Xa. [n] *μέν* et mox *δὲ* om. Ca. [o] *τῷ*] *οὐ τῷ* Ca. [p] *τότε*] *τότε καὶ* Xa.Ya. [q] *καθαίρῃ* Ya. [r] *ἄνπερ καὶ καθαίρῃ* margo Xa. [s] *αὐτὰ* om. Ca. [t] *ἢ*] *καὶ* margo u.

μακόν ἐστιν οὐδὲν τῶν εἰρημένων· [v] οὐδὲ γὰρ διὰ δύναμιν καθαίρει. Στρυφνότης δὲ καὶ πικρότης συμβέβηκε τοῖς φαρμάκοις καὶ δυσωδία [w] τῷ ἐναντίον εἶναι [x] τῇ [y] τροφῇ τὸ φάρμακον. Τὸ μὲν γὰρ [z] πεφθὲν ὑπὸ τῆς φύσεως, τοῦτο προσφύεται τοῖς σώμασι καὶ καλεῖται τροφή· τὸ δὲ μὴ πεφυκὸς κρατεῖσθαι, [a] εἰσιὸν δὲ εἰς τὰς φλέβας καὶ δι' ὑπερβολὴν [b] θερμότητος ἢ ψυχρότητος ταράττον, αὕτη δὲ φαρμάκου φύσις ἐστίν.

Διὰ τί τὸ μὲν πέπερι πολὺ μὲν ὂν τὴν κύστιν λύει, ὀλί- 43
γον δὲ τὴν κοιλίαν, ἡ δὲ σκαμμωνία πολλὴ οὖσα τὴν κοιλίαν λύει, ὀλίγη δὲ καὶ παλαιὰ τὴν κύστιν; Ἢ διότι ἑκάτερον ἑκατέρας ἐστὶ κινητικώτερα; Τὸ μὲν γὰρ πέπερι οὐρητικόν [c] ἐστιν, ἡ δὲ σκαμμωνία [d] καθαρτικόν. Τὸ μὲν οὖν πέπερι 2
πολὺ μὲν ὂν φέρεται εἰς τὴν κύστιν καὶ οὐ διαχεῖται [e] εἰς τὴν κοιλίαν, ὀλίγον δὲ ὂν κρατηθὲν διαλύει καὶ γίνεται φάρμακον αὐτῆς. Ἡ δὲ σκαμμωνία πολλὴ μὲν οὖσα εἰς τοῦτο 3
κρατεῖται ὥστε [f] διαχυθῆναι, διαχυθεῖσα δὲ γίνεται φάρμακον διὰ τὴν εἰρημένην ἐν τοῖς ἀνωτέρω αἰτίαν· ὀλίγη δὲ οὖσα μετὰ τοῦ ποτοῦ ἀναπίνεται εἰς [g] τοὺς πόρους, καὶ ταχὺ πρὶν ταράξαι καταφέρεται εἰς τὴν κύστιν, καὶ ἐκεῖ τῇ αὐτῆς δυνάμει ἀπάγει τὰ περιττώματα καὶ [h] τὰ [i] συντήγματα ὅσα [k] ἐξ ἐπιπολῆς ἐστίν. Ἡ δὲ πολλή, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἰσχὺν πολὺν χρόνον ἐμμείνασα κατάγει πολλὴν κάθαρσιν καὶ γεώδη.

Διὰ τί τὰς αὐτὰς φλεγμασίας οἱ μὲν ψύχοντες ὑγιά- 44
ζουσιν, οἱ δὲ θερμαίνοντες πέττουσιν; Ἀλλ' οἱ μὲν ἀλλοτρίᾳ θερμότητι, οἱ δὲ καταψύχοντες τὴν οἰκείαν συνάγουσιν.

Διὰ τί μεταβάλλειν δεῖ τὰ καταπλάσματα; Ἢ ὅτι ὡς 45
μᾶλλον αἰσθάνηται; Τὰ γὰρ συνήθη ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐδε-

[v] οὐ $C^a.Y^a$. [w] τῶ ἐναντίον om. C^a. [x] τῇ om. $C^a.Y^a$. [y] τροφὴ C^a. [z] πεμφθὲν C^a. [a] εἰσιόντα C^a. et pr. Y^a. [b] ψυχρότητος ἢ θερμότητος C^a. [c] ἐστι μᾶλλον ἢ margo u. [d] καθαρτικόν Sylburgius : codices κατωρετικόν. [e] ἐν τῇ κοιλίᾳ $X^a.Y^a$. [f] διαχυθὲν Y^a. [g] τοὺς om. Y^a. et pr. X^a. [h] τὰ post καὶ om. C^a. [i] συγκτήγματα C^a. [k] ἐξ om. $X^a.Y^a$.

τῇ τροφῇ· καὶ ἡ τοιαύτη τροφὴ κυριωτέρα τῆς ξηρᾶς ἐστὶ
[m] τῷ πλεῖστον εἶναι καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σιτίων τὸ ὑγρὸν [n] γί-
νεσθαι τροφήν.

16 Διὰ τί [o] ἡ τῶν ὑδάτων μεταβολὴ τοῖς ἔχουσι φθεῖρας
[p] ποιεῖ πολλοὺς ἔχειν; Ἢ ὅτι ἀπεψία γινομένη [q] τοῦ ὑγροῦ
διὰ τὴν ταραχήν, ἣ γίνεται διὰ τὴν ποικιλίαν τοῦ ὕδατος
πυκνὰ μεταβάλλουσιν, ὑγρότητα ἐμποιεῖ, καὶ μάλιστα ἐν
τῷ [r] ἐπιτηδείως ὑπάρχοντι τόπῳ; Ὁ δὲ ἐγκέφαλος ὑγρός·
2 [s] διὸ καὶ ἡ κεφαλὴ ἀεὶ μάλιστα. Δηλοῖ δέ, ὅτι αἱ τρίχες
ἔνεισι μάλιστα ἐν αὐτῇ. Ἡ δὲ τοῦ τόπου τούτου ὑγρότης
φθειρῶν ποιητική. Δηλοῖ δὲ ἐπὶ τῶν παίδων· ὑγροκέφαλοί
τε γάρ εἰσι, καὶ πολλάκις ἢ κορυζῶσιν ἢ αἷμα ποιεῖ ῥεῖν, καὶ
φθεῖρας πλείους οἱ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ ἔχουσιν.

17 Διὰ τί ἀπὸ Πλειάδος μέχρι ζεφύρου οἱ τὰς μακρὰς νό-
σους κάμνοντες μάλιστα ἀναιροῦνται, καὶ οἱ γέροντες μᾶλ-
λον τῶν νέων; Πότερον ὅτι δύο ἐστὶ τὰ φθαρτικώτατα,
ὑπερβολή τε καὶ ψῦχος; Τὸ γὰρ ζῆν θερμόν, ἡ δὲ ὥρα
αὕτη ἄμφω ταῦτ' ἔχει· ψυχρά τε γάρ ἐστι, καὶ ἀκμαιότα-
2 τος ὁ χειμών· τὸ λοιπὸν γὰρ [t] ἔαρ ἐστίν. Ἢ ὅτι ὁμοίως
μὲν διάκεινται τοῖς γέρουσι τῶν καμνόντων οἱ τὰς μακρὰς
κάμνοντες ἀσθενείας; Οἷον γὰρ ἤδη γῆρας ἡ μακρὰ ἀσθένεια
συμβαίνει· τὸ γὰρ σῶμα ἀμφοῖν ξηρὸν καὶ ψυχρόν ἐστι,
τῶν μὲν δι' ἡλικίαν, τῶν δὲ διὰ νόσον. Ὁ δὲ χειμὼν καὶ οἱ
πάγοι ὑπερβολή ἐστι ψυχρότητος καὶ ξηρότητος. Μικρᾶς
οὖν δεομένοις αὐτοῖς ῥοπῆς γίνεται οἷον πῦρ ἐπὶ πυρὶ ὁ χει-
μών, καὶ φθείρει διὰ ταῦτα.

18 Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη ταχὺ
ὑγιάζεται, τὰ δὲ ἐν ταῖς κνήμαις μόλις; Ἢ ὅτι βαρεῖα ἡ
ὑγρότης διὰ τὸ γεώδης εἶναι, τὰ δὲ βαρέα εἰς τὸ κάτω ἀπο-
χωρεῖ; Τὰ μὲν οὖν ἄνω ἔκκριτα [v] διὰ τὸ ἀποκεχωρηκέναι

[m] τὸ pr. Ca. [n] γίνεσθαι τὴν τροφήν Ca. [o] αἱ τῶν ὑδάτων μεταβολαὶ Ca.Na.Ya. et corr. Xa. [p] ποιοῦσι corr. Xa. [q] τοῦ ὑγροῦ om. Ca. [r] nonne ἐπιτηδείῳ? [s] διὸ] ἐστι Ca. [t] ἔαρ om. Na. [v] διὰ—τὰ κάτω om. Ca.

εἰς τὰ κάτω, τὰ δὲ κάτω [w] πολλῆς γέμει περιττώσεως καὶ εὐσήπτου.

Διὰ τί, ἐὰν τοῦ χειμῶνος γενομένου βορείου καὶ τοῦ ἔαρος 19
νοτίου καὶ ἐπόμβρου τὸ θέρος λίαν αὐχμηρὸν γένηται, θα-
νατῶδες γίνεται τὸ μετόπωρον πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς παι-
δίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ δυσεντερίαι καὶ τεταρταῖοι [x] χρόνιοι
γίνονται ἐν αὐτῷ; Ἢ ὅτι μετρίου μὲν ἐπιγενομένου ὕδατος 2
θερινοῦ καταψυχθὲν τὸ ζέον ὑγρὸν ἐν ἡμῖν λωφᾷ, ὅσον
ἠθροίσθη ἐν τῷ ἦρι γενομένῳ [τῷ] ὑγρῷ; Εἰ δὲ μή, τὰ
μὲν παιδία διὰ τὸ ὑγρὰ [y] εἶναι φύσει καὶ θερμὰ ὑπερζεῖ τῷ
πάθει, διὰ τὸ μὴ καταψυχθῆναι. Ὅσα δὲ μὴ τοῦ θέρους,
τοῦ [z] μετοπώρου ὅσον ἐκζεῖ. Αἱ δὲ περιττώσεις ἐὰν μὴ 3
εὐθὺς ἀνέλωσι, περὶ πνεύμονα καὶ ἀρτηρίαν γινόμεναι—ἄνω
γὰρ πρῶται συνίστανται διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἡμᾶς θερ-
μαίνεσθαι· διὰ γὰρ ταῦτα καὶ ὀφθαλμίαι [a] πυρετῶν [b] πρό-
τερον γίνονται ἐν τῷ νοσερῷ θέρει. Ἐὰν οὖν μὴ ἐν τοῖς 4
ἄνω, καθάπερ εἴρηται, τὰ [c] περιττώματα εὐθὺς ἀνέλῃ, κατα-
βαίνουσιν εἰς τὰς κοιλίας ἄπεπτα ὄντα, τοῦτο δέ ἐστι δυσεν-
τερία, [d] διὰ τὸ μὴ ἐκκρίνεσθαι ὑπὸ πλήθους τὸ ὑγρόν. Καὶ
ἐὰν [e] παύσωνται, τεταρταῖοι γίνονται τοῖς σωζομένοις· ἡ γὰρ
τοῦ ἀπέπτου ὑπόστασις μονιμωτάτη ἐστὶ καὶ [f] σύντονος γί-
νεται τῷ σώματι, καθάπερ ἡ μέλαινα χολή.

Διὰ τί, ἐὰν τὸ θέρος ἔπομβρον γένηται καὶ νότιον, καὶ 20
τὸ μετόπωρον, ὁ χειμὼν νοσερὸς γίνεται; Ἢ ὅτι σφόδρα ὑγρὰ τὰ σώματα ὁ χειμὼν λαμβάνει, καὶ ἡ μεταβολὴ ἔτι μεγάλη γίνεται ἐξ ἀλέας πολλῆς καὶ οὐκ ἐκ προσαγωγῆς, διὰ τὸ καὶ τὸ [g] μετόπωρον γίνεσθαι ἀλεεινόν, ὥστε τοῖς μὲν γίνεσθαι ἀνάγκη τὰ ὀξέα νοσήματα, μὴ ἀραιοῖς οὖσι· τοῖς γὰρ τοιούτοις ἄνω μᾶλλον τὰ ὑγρὰ περιττώματα ἀθροίζεται, διὰ [h] τὸ τούτους μὲν τοὺς τόπους ἔχειν χώραν, τοὺς

[w] πολλῆς περιπτώσεως, omisso γέμει, X^a. [x] χρόνοι C^a. [y] εἶναι post θερμὰ X^a.Y^a. [z] μεθοπώρου C^a. [a] πυρετοῦ C^a.X^a. [b] πρότερον om. C^a. [c] περιπτώματα X^a, qui ita solet. [d] διὰ γὰρ τὸ C^a, διὰ δὲ τὸ Y^a. [e] παύσονται N^a. [f] σύντομος C^a. [g] μεθόπωρον C^a. [h] τὸ om. C^a.

ARISTOTELIS

PROBLEMATA

EX RECENSIONE

IMMANUELIS BEKKERI.

OXONII,

E TYPOGRAPHEO ACADEMICO

MDCCCXXXVII.

INDEX CODICUM.

Q. Marcianus 200.
Cª. Laurentianus 87 4.
Kª. Marcianus append. 4 58.
Nª. Marcianus 215.
Oª. Marcianus 216.
Xª. Vaticanus 1283.
Yª. Parisiensis 2036.
r. Urbinas 50.

s. Palatinus 164.
t. Palatinus 295.
u. Christinæ reginæ 124.
v. Laurentianus 87 20.
w. Laurentianus 87 15
x. Marcianus 259.
y.

[a]ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.

A. ΟΣΑ ΙΑΤΡΙΚΑ.

ΔΙΑ τί αἱ μεγάλαι ὑπερβολαὶ νοσώδεις; Ἢ ὅτι ὑπερβολὴν ἢ ἔλλειψιν ποιοῦσιν; Τοῦτο δὲ ἦν [b] ἡ νόσος.

Διὰ τί [δὲ] τὰς νόσους ὑγιάζουσιν πολλάκις, ὅταν [c] πολὺ 2
ἐκστῇ τις; Καὶ ἐνίων ἰατρῶν τοιαύτη ἡ τέχνη· ὑπερβολαῖς γὰρ ἰῶνται οἴνου ἢ ὕδατος ἢ ἅλμης ἢ σίτου ἢ λιμοῦ. Ἢ ὅτι ἐναντία ἀλλήλοις τὰ τὴν νόσον ποιοῦντα· εἰς τὸ μέσον οὖν ἄγει [d] θάτερον ἑκάτερα.

Διὰ τί αἱ τῶν ὡρῶν μεταβολαὶ καὶ πνεύματα ἐπιτείνουσιν 3
ἢ [e] παύουσι καὶ κρίνουσι τὰς νόσους καὶ ποιοῦσιν; Ἢ ὅτι [f] θερμαὶ καὶ ψυχραί εἰσι καὶ ὑγραὶ καὶ ξηραί, αἱ δὲ νόσοι τούτων εἰσὶν ὑπερβολαί, ἡ δὲ ὑγεία ἰσότης. Ἐὰν [g] οὖν δι' ὑγρότητα [h] καὶ ψύξιν, [i] ἡ ἐναντία ὥρα παύει· ἐὰν [k] δὲ ἐναντία ὥρα ἔχηται, ἡ ὁμοία κρᾶσις ἐπιγενομένη ἐπέτεινε καὶ ἀνεῖλεν.
Διὰ ταῦτα [l] δὲ καὶ [m] νοσίζουσι τοὺς ὑγιαίνοντας, ὅτι μετα- 2
βάλλουσαι λύουσι τὴν κρᾶσιν· ἅμα [n] γὰρ ταῖς οἰκείαις ὥραις καὶ ἡλικίαις καὶ τόποις αὐξάνεται. Διὸ δεῖ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μάλιστα διακυβερνᾶν. Ὃ δὲ καθόλου περὶ τῶν ὡρῶν
εἴρηται, καὶ κατὰ μέρος τὸ αὐτὸ αἴτιον. Αἱ γὰρ τῶν πνευ- 3
μάτων μεταβολαὶ καὶ τῶν ἡλικιῶν καὶ τόπων [o] ὥρας τινός εἰσι μεταβολαί. Διὸ καὶ ταῦτα ἐπιτείνει [p] καὶ παύει καὶ κρίνει καὶ ποιεῖ, ὥσπερ αἱ ὧραι, καὶ ἐπιτολαὶ τῶν ἄστρων,

Codices C^a.X^a.Y^a. et Q.K^a.N^a.O^a. r.s.t.u.v.w.x. Tit. [a] *φυσικὰ προβλήματα* C^a.K^a.N^a.Y^a.r.s.t.w, plerique additis *κατ' εἶδος συναγωγῆς*.
[b] *ἡ* om. C^a. [c] *πολυεκτῇ* C^a. [d] *θάτερον ἑκάτερα* K^a, *αὐτὰ δι' ἑκατέρου* x: ceteri *θάτερον ἑκατέρου*. [e] *παύσουσι* K^a. [f] *ψυχραὶ καὶ θερμαί εἰσὶ* x, *θερμαί εἰσι καὶ ψυχραὶ* C^a. [g] *οὖν* om. w. [h] *καὶ*] *ἢ* Q.C^a.K^a.N^a.Y^a.v.w. [i] *ἡ ἐν αὐτῷ ὥρα παύῃ* C^a. [k] *δὲ*] *δὲ μὴ* X^a. et rc. K^a. et margo u. [l] *δὲ* om. C^a. [m] *νοσήζουσι* K^a. [n] *γὰρ* om. C^a. [o] *ὥρα* w. [p] *καὶ κρίνει καὶ ποιεῖ* om. C^a.

ὥσπερ Ὠρίων καὶ Ἀρκτοῦρος καὶ Πλειὰς καὶ Κύων, ὥσπερ πνευμάτων καὶ ὑδάτων καὶ [q] εὐδιῶν καὶ χειμώνων καὶ ἀλέας.

4 Διὰ τί ἐν ταῖς μεταβολαῖς τῶν ὡρῶν [r] ἐμέτοις [s] οὐ δεῖ χρῆσθαι; Ἢ ἵνα μὴ γένηται συντάραξις διαφόρων [t] γινομένων τῶν περιττωμάτων [v] διὰ τὰς μεταβολάς.

5 Διὰ τί καὶ οἱ κιβδηλιῶντες [w] καὶ ὑπὸ [x] λιμοῦ τοὺς πόδας οἰδοῦσιν; Ἢ διὰ τὴν σύντηξιν ἀμφότεροι; Συντήκονται δὲ [y] οἱ μὲν διὰ λιμὸν διὰ τὸ ὅλως μὴ λαμβάνειν τροφήν, οἱ δὲ κιβδηλιῶντες διὰ τὸ μηδὲν ἀπολαύειν ἧς [z] λαμβάνουσι τροφῆς.

6 Διὰ τί τῶν ἀπὸ χολῆς νοσημάτων ἐν τῷ θέρει (πυρέττουσι γὰρ [a] μάλιστα ἐν τῷ θέρει) τὰ ὀξέα ἀπὸ χολῆς ὄντα ἐν τῷ χειμῶνι γίνεται μᾶλλον; Ἢ [b] ὅτι μετὰ [c] πυρετοῦ ὄντα ὀξέα ἐστὶ διὰ τὸ βίαια εἶναι, ἡ δὲ βία παρὰ φύσιν.
2 Ὑγραινομένων γάρ τινων τόπων θερμὴ φλεγμασία γίνεται· ἡ [d] δὲ [e] φλεγμασία ὑπερβολὴ θερμότητος οὖσα ποιεῖ τοὺς πυρετούς. Ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει ξηραὶ καὶ θερμαί εἰσιν [f] αἱ νόσοι, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι ὑγραὶ καὶ θερμαί, διὸ ὀξεῖαι· ταχέως γὰρ ἀναιροῦσιν· οὐ γὰρ θέλει πέττεσθαι διὰ τὸ πλῆθος τοῦ περιττώματος.

7 Διὰ τί ποτε [g] ὁ [h] λοιμὸς μόνη τῶν νόσων μάλιστα τοὺς πλησιάζοντας τοῖς θεραπευομένοις προσαναπίμπλησιν; Ἢ ὅτι μόνη τῶν νόσων κοινή ἐστιν ἅπασιν, ὥστε διὰ τοῦτο πᾶσιν ἐπιφέρει τὸν λοιμόν, ὅσοι φαύλως ἔχοντες προϋπάρχουσιν. Καὶ γὰρ διὰ τὸ ὑπέκκαυμα τῆς νόσου τῆς [i] παρὰ τῶν θεραπευομένων γινομένης ταχέως ὑπὸ τοῦ πράγματος ἁλίσκονται.

8 Διὰ τί τοῦ χειμῶνος βορείου γενομένου, ἐὰν [k] τὸ ἔαρ

[q] εὐδειῶν v. [r] ἐμέτης Ka. [s] οὐ om. Ca.Ka.Na.Xa.v.w. et pr. Ya. [t] γινομένων Ka.Na.Ya: ceteri γενομένων. [v] ἐν τῇ μεταβολῇ Xa. [w] καὶ] καὶ οἱ Xa, om. Ca. [x] λοιμοῦ v. [y] ὁ Ca. [z] ἀπολαμβάνουσι Xa. [a] μᾶλλον Xa. [b] ὅτι Ca.: ceteri διότι. sed pr. Ya. om. [c] πυρετῶν Ca. Ka.Ya.v. [d] δὲ] γὰρ Ca. [e] θερμασία Xa. [f] αἱ om. Ca.Ka.Na.Xa. Ya.v. [g] ἡ Ca.Ka.Na.Xa.Ya.v. [h] λιμὸς Ka. [i] περὶ Ca. [k] τὸ] τὸ ἐπ' αὐτῷ margo r.

ἔπομβρον [l] γένηται καὶ νότιον, τὸ θέρος νοσῶδες γίνεται πυ-
ρετοῖς καὶ ὀφθαλμίαις; Ἢ ὅτι τά τε σώματα ἐκδέχεται τὸ
θέρος πολλὴν ἔχοντα ἀλλοτρίαν ὑγρότητα, καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ
τόπος ἐν ᾧ ἂν οἰκῶσι, [m] γίνεται ἔφυδρος καὶ τοιοῦτος οἷοι
λέγονται οἱ [n] ἀεὶ νοσώδεις τόποι; Πρῶτον μὲν οὖν ὀφθαλμίαι 2
γίνονται τηκομένης τῆς περὶ τὴν κεφαλὴν [o] περιττώσεως,
ἔπειτα πυρετοί. Δεῖ γὰρ νοῆσαι ὅτι τὸ αὐτὸ καὶ θερμό-
τατον γίνεται καὶ ψυχρότατον, οἷον ὕδωρ καὶ λίθος ὁ μὲν
ζεῖ, τὸ δὲ κάει μᾶλλον. Ἔν τε οὖν [p] ἀέρι πνίγη γίνεται 3
θερμαινομένου τοῦ ἀέρος διὰ πάχος, καὶ ἐν τοῖς σώμασιν
ὡσαύτως πνίγη καὶ καύματα, τὸ δὲ ἐν σώματι καῦμα πυρετός
ἐστιν, ἐν δὲ ὀφθαλμοῖς ὀφθαλμίαι. Ὅλως δὲ [q] καὶ ἡ μετα-
βολὴ ἰσχυρὰ οὖσα τὰ σώματα φθείρει, ὅταν τοῦ [r] ἔαρος
ὑγροῦ ὄντος εὐθὺς [s] ἐπιλαμβάνῃ τὸ θέρος θερμὸν [t] ὂν καὶ
ξηρόν. Ἔτι [v] δὲ χαλεπώτερον, ἐὰν καὶ τὸ θέρος ἔπομβρον 4
γένηται. Ἔχει γὰρ ὁ ἥλιος ὕλην ἣν ποιήσει [w] ζεῖν [x] καὶ ἐν
[y] τοῖς σώμασι καὶ ἐν τῇ γῇ καὶ ἀέρι· διὸ γίνονται πυρετοὶ
καὶ ὀφθαλμίαι.

Διὰ τί, ἐὰν ὁ χειμὼν νότιος γένηται καὶ ἔπομβρος, τὸ 9
δὲ ἔαρ αὐχμηρὸν καὶ βόρειον, νοσῶδες γίνεται καὶ τὸ ἔαρ
καὶ τὸ θέρος; [z] Ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ χειμῶνι διὰ τὴν ἀλέαν καὶ
ὑγρότητα ὁμοίως τὰ σώματα διάκειται τῇ ὥρᾳ; Ὑγρὰ
γὰρ ἀνάγκη εἶναι καὶ οὐ συνεστηκότα. Οὕτω δὲ ἐχόντων, τὸ 2
ἔαρ ψυχρὸν ὂν ἔπηξε καὶ ἐσκλήρυνεν αὐτὰ διὰ τὸν αὐχμόν,
[a] ὥστε ταῖς μὲν κυούσαις ὁ [b] τόκος ὁ ἐαρινὸς εἰς ἐκτρώσεις
[c] γίνεται διὰ τὴν θερμασίαν καὶ τὸν σφακελισμὸν τὸν γινό-
μενον ὑπὸ τῆς ξηρᾶς ψυχρότητος, ἅτε οὐκ ἐκκρινομένης τῆς
ὑγρότητος, τὰ δὲ [d] κυόμενα παιδία ἀσθενῆ [e] γίνεται καὶ πηρὰ
διὰ τὴν ὑπερβολὴν τοῦ ψύχους· συμβέβηκε [f] γὰρ τότε [g] γεν-

[l] καὶ νότιον γένηται Ca. [m] γίνεται] ἀναγίνεται Ca. [n] ἀεὶ om. Ca. [o] περιπτώσεως Xa. [p] ἔαρι Ka. [q] καὶ om. v. [r] ἔαρος Ka: ceteri ἀέρος. [s] ἐπιλαμβάνει Ca. [t] ὂν] ἂν Xa, om. v. [v] δὲ om. v. [w] ζῆν v. et pr. Ya. [x] καὶ om. Ca. [y] τῷ σώματι v. [z] ἢ om. Ca.Ka.Na.Ya.v. [a] ὥσπερ Ka, ὅθεν Xa. [b] τόπος u, πόνος margo u. [c] γίνεσθαι Ca.Ka.Na.Ya. [d] κυούμενα Ya.v. [e] γίνεσθαι Na.Ya.v. [f] γὰρ τὰ τότε Ka. [g] γινόμενα pr. v.

νώμενα [h][ἐν εὐδίᾳ] καὶ συστῆναι καὶ τραφῆναι ἐν τῇ τε-
3 κούσῃ. Τοῖς δὲ ἄλλοις, ἅτε ἐν τῷ [i]ἔαρι οὐκ ἀποκαθαρθέντος τοῦ φλέγματος τὴν ὑπερβολήν, ὃ συμβαίνει ὅταν ἀλεεινὸν γένηται, ἀλλὰ διὰ ψῦχος συστάντος, ὅταν ἐπιλάβῃ τὸ θέρος καὶ ἡ ἀλέα τήκουσα [k]βίᾳ, τοῖς μὲν χολώδεσι καὶ ξηροῖς, διὰ τὸ μὴ [l]διερὰ εἶναι τὰ σώματα αὐτοῖς ἀλλὰ τὴν φύσιν αὖον ἔχειν, [m]γίνονται μὲν ὑγρότητες, αὗται δὲ λεπταί, ὥστε ὀφθαλμίαις ξηραῖς ἁλίσκονται, οἱ δὲ φλεγματώδεις
4 βράγχοις καὶ εἰς τὸν πνεύμονα κατάρροις. Ταῖς γυναιξὶ δὲ δυσεντερίαι γίνονται διὰ τὴν ὑγρότητα καὶ ψυχρότητα τῆς φύσεως, τοῖς δὲ γεραιτέροις ἀποπληξίαι, ὅταν ἀθρόον [n]λυθὲν ὑγρὸν ἐπιπέσῃ καὶ δι' ἀσθένειαν τοῦ συμφύτου θερμοῦ παγῇ.

10 Διὰ τί, ἐὰν [o]μὲν τὸ θέρος αὐχμηρὸν γένηται καὶ [p]βόρειον, τὸ δὲ μετόπωρον [q]ἐναντίον, ὑγρὸν καὶ [r]νότιον, ἐν τῷ χειμῶνι κεφαλαλγίαι τε γίνονται καὶ βράγχοι καὶ βῆχες, καὶ τελευτῶσιν εἰς φθίσεις; Ἢ ὅτι λαμβάνει ὕλην πολλὴν ὁ χειμών, ὥστ' αὐτῷ ἔργον ἐστὶ πῆξαι τὴν ὑγρότητα καὶ
2 [s]φλέγμα ποιῆσαι; Ἐν μὲν οὖν ταῖς κεφαλαῖς ὅταν ὑγρασία γένηται, βάρη ποιεῖ, ἐὰν δὲ ᾖ πολλὴ καὶ ψυχρά, σφακελισμούς· ἐὰν δὲ [t]διὰ πλῆθος μὴ πήξῃ, ῥεῖ εἰς τὸν ἐχόμενον τόπον, ὅθεν [v]αἱ βῆχες καὶ οἱ βράγχοι καὶ αἱ φθόαι γίνονται.

11 Διὰ [w]τί, ἐὰν βόρειον γένηται τὸ θέρος καὶ αὐχμῶδες, καὶ τὸ μετόπωρον, συμφέρει τοῖς φλεγματώδεσι καὶ ταῖς γυναιξίν; Ἢ ὅτι ἡ φύσις ἐπὶ θάτερα ἀμφοῖν ὑπερβάλλει, ὥστε εἰς τοὐναντίον ἡ ὥρα ἑλκύσασα καθίστησιν εἰς τὴν εὐκρασίαν· καὶ [x]παραχρῆμά τε ὑγιαίνουσιν, ἐὰν μή τι δι' ἑαυτοὺς [y]ἁμαρτάνωσι, καὶ εἰς τὸν χειμῶνα οὐχ ὑγροὶ ἀφικνοῦνται, ἔχοντες ὑπεκκαύματα τῷ ψύχει.

[h] ἐν εὐδεία Ca, om. pr. Xa. [i] ἔαρι Ka.Na.Ya: ceteri ἀέρι. [k] βίᾳ om. pr. Ya. [l] διερει Na. [m] γεννῶνται v. [n] ὑγρὸν λυθὲν v. [o] μὲν om. Ca.Na.Ya.v. [p] βόρειον] νότιον Ca.v. et pr. Ya. [q] ἐναντίον καὶ ὑγρὸν Ca. [r] νότιον] βόρειον Ca.v. et rc. Ya, om. Na. [s] φλέγματα Ca. [t] διὰ om. Ca. [v] αἱ] καὶ pr. Ya, om. Na. [w] τί δὲ ἐὰν Na.Ya. [x] παρὰ, omisso χρῆμα, Ca. [y] ἁμαρτάνουσι Ca.

Διὰ τί τοῖς χολώδεσι νοσῶδές ἐστι τὸ βόρειον καὶ αὐχμῶ- 12
δες θέρος καὶ μετόπωρον; Ἢ [z] ὅτι ἐπὶ ταὐτὸ ῥέπει αὐτοῖς
τὸ σῶμα καὶ αἱ ὧραι, ὥστε ὥσπερ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται.
Ξηραινομένων γὰρ τῶν σωμάτων, καὶ τοῦ γλυκυτάτου μὲν 2
ἐξικμαζομένου ἐξ αὐτῶν, ὑπερθερμαινομένων δὲ λίαν, ἀνάγκη
διὰ μὲν τὰς συντήξεις ὀφθαλμίας ξηρὰς γίνεσθαι, διὰ δὲ τὸ
χολῶδες τοὺς ὑπολειπομένους εἶναι χυμούς, ὑπερθερμαινομέ-
νων δὲ [a] καὶ τούτων πυρετοὺς ὀξεῖς γίνεσθαι ἅτε ὑπ᾽ ἀκράτου
τῆς χολῆς, ἐνίοις δὲ μανίας, οἷς ἂν μέλαινα χολὴ φύσει ἐνῇ·
αὕτη γὰρ ἐπιπολάζει ἀναξηραινομένων τῶν ἐναντίων [b] χυ-
μῶν.

Διὰ τί τὸ τὰ ὕδατα μεταβάλλειν νοσῶδές φασιν εἶναι, 13
τὸ δὲ τὸν ἀέρα οὔ; Ἢ ὅτι τοῦτο γίνεται τροφή, καὶ ἔχον-
τες καὶ ἀπολελαυκότες τοῦ ὕδατος ἀπέρχονται, τοῦ δὲ ἀέρος
οὐδέν; Ἔτι ὕδατος μὲν πολλὰ εἴδη [c] ἐστὶ καὶ [d] διάφορα καθ᾽
αὐτά, ἀέρος δὲ οὔ, ὥστε καὶ τοῦτο αἴτιον. Ἐν μὲν γὰρ
τῷ ἀέρι σχεδὸν τῷ αὐτῷ συμβαίνει διατελεῖν καὶ ἀποδημοῦν-
τας, ἐν δὲ ὕδασιν ἄλλοις· διὸ καλῶς δοκεῖ [e] νοσώδης ἡ τοῦ
ὕδατος μεταβολὴ εἶναι.

Διὰ τί μᾶλλον ἡ τοῦ ὕδατος ἢ [f] ἡ τῶν σίτιων μεταβολὴ 14
νοσώδης; [g] Ἢ ὅτι πλεῖστον ἀναλίσκομεν τὸ ὕδωρ; Ἔν τε
γὰρ [h] τοῖς σιτίοις ὑπάρχει καὶ ὄψοις, καὶ ἐν τῷ πόματι τὸ
πλεῖστον ὕδωρ.

Διὰ [i] τί ἡ μεταβολὴ νοσώδης; Ἢ ὅτι πᾶσα μὲν ἡ με- 15
ταβολὴ καὶ ὥρας καὶ ἡλικίας εὐκίνητον. Εὐκίνητα γὰρ τὰ
ἄκρα, οἷον [k] καὶ αἱ ἀρχαὶ καὶ αἱ τελευταί. Ὥστε καὶ αἱ
τροφαὶ ἕτεραι οὖσαι ἀλλήλας φθείρουσιν· αἱ μὲν γὰρ ἄρτι,
αἱ δὲ οὔπω προσπεφύκασιν. Ἔτι δὲ ὥσπερ ἡ ποικίλη τρο- 2
φὴ νοσώδης (ταραχώδης γὰρ καὶ οὐ μία πέψις), οὕτω συμ-
βαίνει μεταβάλλουσι [l] τὸ ὕδωρ ποικίλῃ πόματος χρῆσθαι

[z] ὅτι om. Ca. [a] καὶ om. idem. [b] χειμῶνι Ca. [c] ἐστὶ] μὲν Ca. [d] διαφοραὶ Ca.Ya. [e] νοσώδης om. Ca. [f] ἡ post ἢ om. Xa. [g] ἢ om. Ca.Na.Xa.Ya. [h] τοῖς om. Ca. [i] τί δὲ ἡ Xa.Ya. [k] καὶ post οἷον om. Xa. [l] τὸ addidit Ca.

τῇ τροφῇ· καὶ ἡ τοιαύτη τροφὴ κυριωτέρα τῆς ξηρᾶς ἐστὶ
[m] τῷ πλεῖστον εἶναι καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν σιτίων τὸ ὑγρὸν [n] γί-
νεσθαι τροφήν.

16 Διὰ τί [o] ἡ τῶν ὑδάτων μεταβολὴ τοῖς ἔχουσι φθεῖρας
[p] ποιεῖ πολλοὺς ἔχειν; Ἢ ὅτι ἀπεψία γινομένη [q] τοῦ ὑγροῦ
διὰ τὴν ταραχήν, ἣ γίνεται διὰ τὴν ποικιλίαν τοῦ ὕδατος
πυκνὰ μεταβάλλουσιν, ὑγρότητα ἐμποιεῖ, καὶ μάλιστα ἐν
τῷ [r] ἐπιτηδείως ὑπάρχοντι τόπῳ; Ὁ δὲ ἐγκέφαλος ὑγρός·
2 [s] διὸ καὶ ἡ κεφαλὴ ἀεὶ μάλιστα. Δηλοῖ δέ, ὅτι αἱ τρίχες
ἔνεισι μάλιστα ἐν αὐτῇ. Ἡ δὲ τοῦ τόπου τούτου ὑγρότης
φθειρῶν ποιητική. Δηλοῖ δὲ ἐπὶ τῶν παίδων· ὑγροκέφαλοί
τε γάρ εἰσι, καὶ πολλάκις ἢ κορυζῶσιν ἢ αἷμα ποιεῖ ῥεῖν, καὶ
φθεῖρας πλείους οἱ ἐν ταύτῃ τῇ ἡλικίᾳ ἔχουσιν.

17 Διὰ τί ἀπὸ Πλειάδος μέχρι ζεφύρου οἱ τὰς μακρὰς νό-
σους κάμνοντες μάλιστα ἀναιροῦνται, καὶ οἱ γέροντες μᾶλ-
λον τῶν νέων; Πότερον ὅτι δύο ἐστὶ τὰ φθαρτικώτατα,
ὑπερβολή τε καὶ ψῦχος; Τὸ γὰρ ζῆν θερμόν, ἡ δὲ ὥρα
αὕτη ἄμφω ταῦτ᾽ ἔχει· ψυχρά τε γάρ ἐστι, καὶ ἀκμαιότα-
2 τος ὁ χειμών· τὸ λοιπὸν γὰρ [t] ἔαρ ἐστίν. Ἢ ὅτι ὁμοίως
μὲν διάκεινται τοῖς γέρουσι τῶν καμνόντων οἱ τὰς μακρὰς
κάμνοντες ἀσθενείας; Οἷον γὰρ ἤδη γῆρας ἡ μακρὰ ἀσθένεια
συμβαίνει· τὸ γὰρ σῶμα ἀμφοῖν ξηρὸν καὶ ψυχρόν ἐστι,
τῶν μὲν δι᾽ ἡλικίαν, τῶν δὲ διὰ νόσον. Ὁ δὲ χειμὼν καὶ οἱ
πάγοι ὑπερβολή ἐστι ψυχρότητος καὶ ξηρότητος. Μικρᾶς
οὖν δεομένοις αὐτοῖς ῥοπῆς γίνεται οἷον πῦρ ἐπὶ πυρὶ ὁ χει-
μών, καὶ φθείρει διὰ ταῦτα.

18 Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη ταχὺ
ὑγιάζεται, τὰ δὲ ἐν ταῖς κνήμαις μόλις; Ἢ ὅτι βαρεῖα ἡ
ὑγρότης διὰ τὸ γεώδης εἶναι, τὰ δὲ βαρέα εἰς τὸ κάτω ἀπο-
χωρεῖ; Τὰ μὲν οὖν ἄνω ἔκκριτα [v] διὰ τὸ ἀποκεχωρηκέναι

[m] τὸ pr. C^a. [n] γίνεσθαι τὴν τροφήν C^a. [o] αἱ τῶν ὑδάτων μεταβολαὶ C^a.N^a.Y^a. et corr. X^a. [p] ποιοῦσι corr. X^a. [q] τοῦ ὑγροῦ om. C^a. [r] nonne ἐπιτηδείῳ? [s] διὸ] ἐστι C^a. [t] ἔαρ om. N^a. [v] διὰ—τὰ κάτω om. C^a.

εἰς τὰ κάτω, τὰ δὲ κάτω [w] πολλῆς γέμει περιττώσεως καὶ
εὐσήπτου.

Διὰ τί, ἐὰν τοῦ χειμῶνος γενομένου βορείου καὶ τοῦ ἔαρος 19
νοτίου καὶ ἐπόμβρου τὸ θέρος λίαν αὐχμηρὸν γένηται, θα-
νατῶδες γίνεται τὸ μετόπωρον πᾶσι, μάλιστα δὲ τοῖς παι-
δίοις, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ δυσεντερίαι καὶ τεταρταῖοι [x] χρόνιοι
γίνονται ἐν αὐτῷ; Ἢ ὅτι μετρίου μὲν ἐπιγενομένου ὕδατος 2
θερινοῦ καταψυχθὲν τὸ ζέον ὑγρὸν ἐν ἡμῖν λωφᾷ, ὅσον
ἠθροίσθη ἐν τῷ ἦρι γενομένῳ [τῷ] ὑγρῷ; Εἰ δὲ μή, τὰ
μὲν παιδία διὰ τὸ ὑγρὰ [y] εἶναι φύσει καὶ θερμὰ ὑπερζεῖ τῷ
πάθει, διὰ τὸ μὴ καταψυχθῆναι. Ὅσα δὲ μὴ τοῦ θέρους,
τοῦ [z] μετοπώρου ὅσον ἐκζεῖ. Αἱ δὲ περιττώσεις ἐὰν μὴ 3
εὐθὺς ἀνέλωσι, περὶ πνεύμονα καὶ ἀρτηρίαν γινόμεναι—ἄνω
γὰρ πρῶται συνίστανται διὰ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀέρος ἡμᾶς θερ-
μαίνεσθαι· διὰ γὰρ ταῦτα καὶ ὀφθαλμίαι [a] πυρετῶν [b] πρό-
τερον γίνονται ἐν τῷ νοσερῷ θέρει. Ἐὰν οὖν μὴ ἐν τοῖς 4
ἄνω, καθάπερ εἴρηται, τὰ [c] περιττώματα εὐθὺς ἀνέλῃ, κατα-
βαίνουσιν εἰς τὰς κοιλίας ἄπεπτα ὄντα, τοῦτο δέ ἐστι δυσεν-
τερία, [d] διὰ τὸ μὴ ἐκκρίνεσθαι ὑπὸ πλήθους τὸ ὑγρόν. Καὶ
ἐὰν [e] παύσωνται, τεταρταῖοι γίνονται τοῖς σωζομένοις· ἡ γὰρ
τοῦ ἀπέπτου ὑπόστασις μονιμωτάτη ἐστὶ καὶ [f] σύντονος γί-
νεται τῷ σώματι, καθάπερ ἡ μέλαινα χολή.

Διὰ τί, ἐὰν τὸ θέρος ἔπομβρον γένηται καὶ νότιον, καὶ 20
τὸ μετόπωρον, ὁ χειμὼν νοσερὸς γίνεται; Ἢ ὅτι σφόδρα
ὑγρὰ τὰ σώματα ὁ χειμὼν λαμβάνει, καὶ ἡ μεταβολὴ ἔτι
μεγάλη γίνεται ἐξ ἀλέας πολλῆς καὶ οὐκ ἐκ προσαγωγῆς,
διὰ τὸ καὶ τὸ [g] μετόπωρον γίνεσθαι ἀλεεινόν, ὥστε τοῖς μὲν
γίνεσθαι ἀνάγκη τὰ ὀξέα νοσήματα, μὴ ἀραιοῖς οὖσι· τοῖς
γὰρ τοιούτοις ἄνω μᾶλλον τὰ ὑγρὰ περιττώματα ἀθροί-
ζεται, διὰ [h] τὸ τούτους μὲν τοὺς τόπους ἔχειν χώραν, τοὺς

[w] πολλῆς περιπτώσεως, omisso γέμει, Xa. [x] χρόνοι Ca. [y] εἶναι post θερμὰ Xa.Ya. [z] μεθοπώρου Ca. [a] πυρετοῦ Ca.Xa. [b] πρότερον om. Ca. [c] περιπτώματα Xa, qui ita solet. [d] διὰ γὰρ τὸ Ca, διὰ δὲ τὸ Ya. [e] παύσονται Na. [f] σύντομος Ca. [g] μεθόπωρον Ca. [h] τὸ om. Ca.

2 δὲ κάτω ἑτέρους εἶναι. Οἱ οὖν ὄντες πυκνόσαρκοι οὐ [h] πολλὰ
περιττώματα δέχονται. Ψυχομένης οὖν τῆς περιττώσεως
τῆς ἐν τοῖς ἄνω μέρεσι τοῦ σώματος, ὥσπερ τοῖς οἰνωμένοις
ὅταν ῥιγῶσι, τὰ εἰρημένα [i] νοσήματα συμβαίνει γίνεσθαι.
3 Τοῖς δὲ ἀραιοτέροις πυρετῶν γινομένων, τοὺς ἀπὸ πλείστης
ἀπεψίας [k] γινομένους πυρετοὺς καύσους συμβαίνει γίνεσθαι,
διὰ [l] τὸ τοῖς τοιούτοις ἐσκεδάσθαι μὲν μᾶλλον κατὰ πᾶν
τὸ σῶμα τὰ ὑγρὰ ἢ τοῖς πυκνοσάρκοις, συνισταμένης δὲ τῆς
σαρκὸς αὐτῶν ὑπὸ τοῦ χειμῶνος θερμαινόμενα τὰ ὑγρὰ πυ-
4 ρετοὺς ποιεῖν. Ἡ γὰρ παντὸς τοῦ σώματος ὑπερβάλλουσα
θερμότης ἐστὶ πυρετός· ἐπιτεινομένη δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς
ἐνυπαρχούσης αὐτοῖς ὑγρότητος καῦσος γίνεται.

21 Διὰ τί, ὅταν ἐκ γῆς [m] ἀτμὸς [n] ἀνίῃ πολὺς ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τὸ ἔτος [o] λοιμῶδες γίνεται; Ἢ ὅτι ὑγρὸν ἀνάγκη καὶ ἔπομβρον τὸ ἔτος σημαίνειν, καὶ τὴν γῆν ὑγρὰν ἀνάγκη εἶναι; Οἷον [p] οὖν ἐν ἑλώδει τόπῳ ἡ οἴκησις γίνεται. Νοσώδης δὲ ἡ τοιαύτη ἐστίν. Καὶ τὰ σώματα δὴ τότε ἀνάγκη περίττωμα πολὺ ἔχειν, ὥστε ἐν τῷ θέρει ἔχειν ὕλην [q] νοσώδη.

22 Διὰ τί γίνεται τὰ ἔτη νοσώδη, ὅταν γένηται φορὰ τῶν μικρῶν βατράχων τῶν φρυνοειδῶν; Ἢ ὅτι ἕκαστον εὐσθενεῖ ἐν τῇ οἰκείᾳ χώρᾳ τῆς φύσεως; Καὶ ταῦτα δὴ [r] φύσει ἐστὶν ὑγρά, ὥστε ἔπομβρον καὶ ὑγρὸν [s] σημαίνει τὸν ἐνιαυτὸν γίνεσθαι. Τὰ δὲ τοιαῦτα ἔτη νοσώδη ἐστίν· ὑγρὰ γὰρ τὰ σώματα ὄντα πολὺ ἔχει τὸ περίττωμα, ὅ ἐστι τῶν νόσων αἴτιον.

23 Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ καὶ μὴ ὑδατώδεις πυρετώδεις εἰσίν; Ἢ ὅτι ὑγρότητα καὶ θέρμην ἀλλοτρίαν ποιοῦσιν; Εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει. Τοῦτο δ' ἐστὶ πυρετῶδες· ὁ γὰρ πυρετὸς ἐξ [t] ἀμφοτέρας τῆς τούτων ἐστὶν ὑπερβολῆς. Ὅταν μὲν οὖν ἄνευ ὕδατος πνέωσι, ταύτην ἐν ἡμῖν

[h] πολλὰ om. Ca. [i] νοσήματα in margine Xa. [k] γενομένους pr. Ya. [l] τὸ ἐν τοῖς Ca. [m] ἀτμὸς post ἀνίῃ Xa, om. Ca. [n] ἀνίει Ca. [o] λιμῶδες Ca. [p] οὖν om. Ca. [q] νοσώδει Ca. [r] φύσει] φύσις Xa. [s] σημαίνειν Xa.Ya. [t] ἀμφοτέρων Ya.

ποιοῦσι τὴν διάθεσιν, ὅταν δὲ ἅμα ὕδατι, τὸ ὕδωρ καταψύχει ἡμᾶς. Οἱ δὲ ἐκ θαλάττης νότοι καὶ συμφέρουσι τοῖς φυτοῖς· [v] ἐψυγμένοι γὰρ ἀπὸ τῆς [w] θαλάττης [x] ἀφικνοῦνται πρὸς αὐτά. Αἱ δ' ἐρυσίβαι γίνονται ὑπὸ ὑγρότητος καὶ θέρμης ἀλλοτρίας.

Διὰ τί ἐν τοῖς νότοις βαρύτερον ἔχουσι καὶ ἀδυνατώτερον 24
οἱ ἄνθρωποι; Ἢ ὅτι ἐξ ὀλίγου πολὺ ὑγρὸν γίνεται, διατηκόμενον διὰ τὴν ἀλέαν, καὶ ἐκ πνεύματος κούφου ὑγρὸν βαρύ; Ἔτι [y] δὲ ἡ δύναμις ἡμῶν ἐν τοῖς ἄρθροις ἐστί, ταῦτα δὲ ἀνίεται ὑπὸ τῶν νοτίων. Δηλοῦσι δὲ οἱ ψόφοι τῶν κεκολλημένων. Τὸ γὰρ γλίσχρον ἐν τοῖς ἄρθροις πεπηγὸς μὲν [z] κινεῖσθαι κωλύει ἡμᾶς, ὑγρὸν δὲ λίαν ὂν συντείνεσθαι.

Διὰ τί ἀρρωστοῦσι [a] μὲν μᾶλλον τοῦ θέρους, ἀποθνή- 25
σκουσι δὲ μᾶλλον οἱ ἀρρωστοῦντες τοῦ χειμῶνος; [b] Ἢ [c] ὅτι τοῦ χειμῶνος διὰ τὴν πυκνότητα ἐντὸς τῶν σωμάτων συνεσταλμένου τοῦ θερμοῦ, καὶ πονοῦντες μᾶλλον, εἰ μὴ πέττοιμεν, τῶν ἐν ἡμῖν συνισταμένων περιττωμάτων, ἰσχυρὰν ἀνάγκη τὴν ἀρχὴν εἶναι τῆς νόσου; Τοιαύτην δὲ οὖσαν φθαρτικὴν εἰκός ἐστιν αὐτὴν εἶναι. Ἐν δὲ τῷ θέρει, μανοῦ καὶ κατεψυγμένου παντὸς τοῦ σώματος καὶ ἐκλελυμένου πρὸς τοὺς [d] πόνους ὄντος, ἀρχὰς νόσων ἀνάγκη πλείους μὲν γίνεσθαι διά τε κόπους καὶ ἀπεψίαν τῶν εἰσφερομένων (καὶ γὰρ οἱ νέοι καρποὶ τότε εἰσίν), ἀλλ' οὐχ οὕτως ἰσχυράς, διὸ εὐβοήθητοι.

Διὰ τί μετὰ τὰς τροπὰς ἀμφοτέρας μέχρι ἑκατὸν ἡμε- 26
ρῶν ἀποθνήσκουσι μάλιστα; Ἢ [e] ὅτι ἄχρι τοσούτου ἑκατέρα [f] ἡ ὑπερβολὴ διέχει, ἥ τε τοῦ θερμοῦ καὶ τοῦ ψυχροῦ; Ἡ δὲ ὑπερβολὴ τοῖς ἀσθενέσι ποιεῖ τὰς νόσους καὶ τὰς φθοράς.

[v] ἐψυγμένος Y[a]. [w] θαλάσσης X[a]. [x] ἀφικνεῖται C[a].Y[a]. [y] δὲ om. C[a]. [z] κωλύει κινεῖσθαι X[a]. [a] μὲν om. C[a]. [b] ἢ om. C[a].X[a].Y[a]. [c] ὅτι margo dedit X[a]. [d] τόπους u, πόνους ἢ κόπους margo u. [e] ὅτι om. X[a].Y[a]. [f] ἡ om. C[a].

27 Διὰ τί τὸ ἔαρ καὶ τὸ [g] φθινόπωρον νοσώδη; [h] Ἢ ὅτι αἱ μεταβολαὶ νοσώδεις; Τὸ δὲ μετόπωρον τοῦ ἔαρος νοσωδέστερον, ὅτι μᾶλλον τοῦ θερμοῦ ψυχομένου ἢ τοῦ ψυχροῦ θερμαινομένου νοσοῦμεν. Ἐν μὲν οὖν τῷ ἔαρι τὸ ψυχρὸν θερμαίνεται, ἐν δὲ τῷ μετοπώρῳ τὸ θερμὸν ψύχεται.

28 Διὰ τί [i] ἐν τῷ χειμῶνι ἐλάττω μὲν τὰ ἀρρωστήματα ἢ ἐν τῷ θέρει, θανάσιμα δὲ μᾶλλον; Ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ θέρει ἀπὸ μικρᾶς προφάσεως [k] τὰ ἀρρωστήματα, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι οὔ; Πεπτικώτεροι γὰρ [l] καὶ ὑγιεινότεροι ἡμῶν αὐτῶν, ὥστε εἰκότως τὰ ἀπὸ μείζονος προφάσεως γινόμενα μείζω καὶ ἀναιρετικώτερα. Ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν ἀθλητῶν καὶ ὅλως ἐπὶ τῶν ὑγιεινῶς διακειμένων ὁρῶμεν· ἢ γὰρ οὐ λαμβάνονται νόσῳ, ἢ ταχὺ συναπίασι· μεγάλης γὰρ αἰτίας δέονται.

29 Διὰ τί τοῦ μὲν φθινοπώρου καὶ τοῦ χειμῶνος οἱ [m] καῦσοι
μᾶλλον γίνονται ἐν ταῖς ψυχραῖς ὥραις, τοῦ [n] δὲ θέρους τὰ
ῥίγη ἐνοχλεῖ καυμάτων ὄντων; Ἢ ὅτι [o] τῶν κατὰ τὸν ἄν-
θρωπον ἡ χολὴ μέν ἐστι θερμόν, τὸ δὲ φλέγμα ψυχρόν;
Ἐν μὲν οὖν τῷ θέρει τὸ ψυχρὸν ἀναλύεται, καὶ διαχυθὲν
ῥίγη καὶ τρόμους παρασκευάζει· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸ θερμὸν
2 ὑπὸ τῆς ὥρας κρατεῖται κατεψυγμένον. Οἱ δὲ καῦσοι
μᾶλλον ἐνοχλοῦσι τοῦ χειμῶνος καὶ τοῦ φθινοπώρου, ὅτι διὰ
τὸ ψῦχος τὸ θερμὸν εἴσω συστέλλεται, ὁ δὲ καῦσος [p] ἔσωθέν
ἐστι καὶ οὐκ ἐπιπολῆς· εἰκότως οὖν οἱ καῦσοι ταύτην τὴν ὥραν
3 γίνονται. Καταμάθοι [q] δ' ἄν τις τοῦτο ἀκριβέστερον ἐπὶ
τῶν [r] ψυχρολουτρούντων τοῦ χειμῶνος καὶ τῶν τοῦ χειμῶνος
λουομένων τῷ θερμῷ, ὅτι οἱ μὲν τῷ ψυχρῷ λουόμενοι, ἀπορ-
ριγώσαντες ὀλίγον χρόνον ἕως [s] λούονται, τὴν λοιπὴν ἡμέραν
οὐδὲν πάσχουσιν ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, οἱ δὲ τῷ θερμῷ ὕδατι
4 χρησάμενοι δυσριγοτέρως [t] διάγουσι. Τῶν μὲν γὰρ τῷ ψυ-

[g] φθεινόπωρον C^{a}. [h] ἢ om. C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [i] ἐν μὲν τῷ X^{a}. [k] τὰ om. X^{a}. [l] καὶ om. C^{a}.Y^{a}. [m] καῦστοι C^{a}. [n] θέρους δὲ C^{a}. [o] τῶν om. C^{a}. [p] ἔσωθεν μέν ἐστι C^{a}. [q] τοῦτο δ' ἄν τις X^{a}. [r] ψυχολουτρούντων C^{a}. [s] λούωνται C^{a}.X^{a}. [t] διάγωσι C^{a}.

χρῷ λουομένων πυκνοῦται ἡ σὰρξ καὶ συστέλλεται εἴσω τὸ
θερμόν, τῶν δὲ θερμολουτρούντων ἡ σὰρξ [v] ἀραιοῦται καὶ τὸ
[w] θερμὸν ἕως τοῦ ἔξω τόπου [x] περισπᾶται.

Τίς καταπλάσματος ἀρετή; Ἢ διὰ τὸ χυτικὸν εἶναι 30
[y] κἂν ἱδρῶτα ποιοῖ καὶ ἀποπνοήν;

[z] Τῷ δῆλον ὅταν ἔμπυον; Ἢ ἐὰν καταχεομένου τοῦ θερ- 31
μοῦ ἀλλαγῇ, [a] ἔμπυον, εἰ δὲ μή, οὔ;

Ποῖα δεῖ καίειν ἢ ποῖα δεῖ τέμνειν; Ἢ ὅσα μὲν ἔχει 32
στόμα μέγα καὶ οὐ ταχὺ συμφύεται, ταῦτα καίειν δεῖ, ὅπως
ἡ ἐσχάρα ἐκεῖ πέσῃ; Οὕτω γὰρ οὐκ ἔσται ὕπουλα.

Τίς ἐναίμου ἀρετή; Ἢ τὸ ξηραντικὸν εἶναι καὶ τῆς ἐπιού- 33
σης περιττώσεως σταλτικὸν ἄνευ ἐσχαρώσεως καὶ σήψεως
τῆς σαρκός; Οὕτω γὰρ [b] ἂν ἀφλέγμαντον εἴη καὶ συμφυ-
τικόν. Μὴ ἐπιρρέοντος μὲν γὰρ [c] ἀφλέγμαντον ἔσται, ξη-
ρὸν δὲ ὂν συμφύσεται· [d] ἕως δ' ἂν ὑγρορροῇ, οὐ [e] συμφύσε-
ται. Διὰ τοῦτο οὖν δριμέα τὰ πλεῖστα, ὥστε ἀποστύ-
φειν.

Ποῖα τέμνειν δεῖ καὶ ποῖα καίειν, καὶ ποῖα οὔ, [f] ἀλλὰ 34
φαρμάκοις; Ἢ τὰ μὲν ἐπὶ ταῖς μασχάλαις καὶ βουβῶσι
φαρμάκῳ; Μετὰ γὰρ διαίρεσιν τὰ μὲν ἐπίπονα, τὰ δὲ ἐπι-
κίνδυνα. Καίειν δὲ τὰ πλατέα τῶν φυμάτων καὶ [g] πολὺ
[h] πρόβλημα ἔχοντα, καὶ ἐν φλεβώδεσι καὶ μὴ εὐσάρκοις. Τέ-
μνειν δὲ τὰ εἰς ὀξὺ συνηγμένα καὶ τὰ μὴ ἐν στερεοῖς.

Διὰ τί, ἐὰν χαλκῷ τις τμηθῇ, ῥᾷον ὑγιάζεται ἢ σιδήρῳ; 35
Πότερον ὅτι λειότερον, ὥσθ' ἧττον σπαράττει καὶ ποιεῖ
πληγήν; Ἢ εἴπερ ἀκμὴν μᾶλλον ὁ σίδηρος λαμβάνει, ῥᾴων
καὶ ἀπαθεστέρα ἡ διαίρεσις; Ἀλλὰ μὴν φαρμακῶδες ὁ χαλ-

[v] ἀρεοῦται Ca. [w] θερμὸν om. Ca. [x] post περισπᾶται Q.Ca.Ka.Oa.Xa.Ya.r.s.w.x. ΟΣΑ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ (βοηθηματικὰ Ca.Ya.r.s.w, βοηθηματικὰ προβλήματα Q.Oa.) ΠΡΟΣ ΙΑΣΙΝ. [y] καὶ ἱδρῶτα ποιεῖ margo u, καὶ ἂν ἱδρωτοποιῇ Ca, καὶ ἀνιδρωτὶ ποιῇ Ya. et, qui ποιεῖ, Xa. [z] τὸ Ca. [a] ἔμπυον om. Ca. [b] ἀφλέγματον ἂν Xa. [c] ἀφλέγματον Ca.Xa. [d] ἕως—συμφύσεται om. pr. Xa. [e] συμφύεται Ca. [f] ἀλλὰ θεραπεύειν φαρμάκοις margo Xa. [g] πολλὰ margo u. [h] προβλήματα Xa.u.

κός, ἡ δὲ ἀρχὴ [i] ἰσχυρά. [k] Τὸ οὖν εὐθὺς ἅμα τῇ τομῇ θᾶττον τὸ φάρμακον ποιεῖ τὴν [l] σύμφυσιν.

36 Διὰ τί δὲ καὶ τὰ [m] διὰ χαλκοῦ καύματα θᾶττον ὑγιάζεται; Ἢ ὅτι μανότερον καὶ ἧττον σωματικόν, ἐν δὲ τοῖς στερεωτέροις πλείων ἡ θερμότης.

37 Πότερον ἡ [n] πτισάνη κουφοτέρα ἡ κριθίνη καὶ [o] βελτίων πρὸς τὰ ἀρρωστήματα ἢ ἡ πυρίνη; Δοκεῖ γάρ τισιν αὕτη σημεῖον ποιουμένοις τοὺς μεταχειριζομένους, ὅτι [p] πολὺ εὐχρούστεροι οἱ περὶ τὴν τῶν ἀλεύρων ἐργασίαν ἢ [q] τὴν τῶν ἀλφίτων. Εἶθ' ὅτι [r] ὑγροτέρα ἡ κριθή, τὸ δὲ ὑγρότερον
2 [s] πλέονος πέψεως. Ἢ οὐθὲν [t] κωλύει ἔνια ἔχειν δυσπεπτότερα καὶ ἔνια πρὸς κουφότητα χρησιμώτερα; Οὐ [v] γὰρ μόνον ὑγροτέρα ἐστὶν ἡ κριθὴ τοῦ πυροῦ, ἀλλὰ καὶ ψυχροτέρα. Δεῖ δὲ τὸ ῥόφημα καὶ τὸ προσφερόμενον τοιοῦτον εἶναι τῷ πυρέττοντι, ὃ τροφήν τε βραχεῖαν ποιήσει καὶ καταψύξει. Ἡ δὲ [w] πτισάνη τοῦτο ἔχει ἡ κριθίνη· διὰ γὰρ τὸ ὑγρότερον ἢ σωματωδέστερον εἶναι ὀλίγον δίδωσι, καὶ τοῦτο ψυκτικόν.

38 Διὰ τί τὴν αἱμωδίαν παύει ἡ ἀνδράχνη καὶ ἅλες; Ἢ ὅτι ἡ μὲν ὑγρότητά τινα ἔχει; Φανερὰ δὲ αὕτη [x] μασωμένοις τε, καὶ ἐὰν [y] συνθλασθῇ χρόνον τινά· ἕλκεται γὰρ ἡ ὑγρότης. Τὸ δὴ γλίσχρον εἰσδυόμενον ἐξάγει τὸ ὀξύ. Καὶ γὰρ ὅτι συγγενής, ἡ [z] ὀξύτης σημαίνει· ἔχει γάρ [a] τινα ὀξύτητα ὁ χυμός. Ὁ δὲ ἅλς συντήκων ἐξάγει καὶ τὴν ὀξύτητα. Διὰ τί οὖν ἡ κονία καὶ τὸ [b] νίτρον οὔ; Ἢ ὅτι [c] στύφει καὶ οὐ τήκει;

39 Διὰ τί τοὺς μὲν θερινοὺς κόπους λουτρῷ ἰᾶσθαι δεῖ, τοὺς δὲ χειμερινοὺς [d] ἀλείμματι; Ἢ τοὺς μὲν [e] ἀλείμματι διὰ

[i] ἰσχυρόν Ya. [k] τὸ μὲν οὖν Xa. præstiterit τῷ οὖν. [l] φύσιν Xa. [m] διὰ χαλκοῦ margo u, χαλκῷ Xa, κάτω Ca.Ya. [n] πτισσάνη Ca. [o] βελτίω Ya. [p] πολλοὶ Ca. [q] τὴν post ἢ om. Ca. [r] ὑγρότερον Xa.Ya. [s] πλέονας margo Xa, πλέον οὗ Ya, πλέον οὐ Ca. [t] κωλύειν Ca. [v] μόνον γὰρ Ca. [w] πισσάνη Ca. [x] μασσωμένοις Ya. [y] συνθλασθῇ margo u: ceteri συντεθῇ. [z] ὀξύτης τὴν αἱμασίαν σημαίνει margo Ca. [a] τινα post ὀξύτητα Ca, om. Xa. [b] λίτρον Ya. [c] ψύχει Ca. [d] ἀλείμμασιν Xa.Ya. [e] ἀλείμμασι Xa.

τὰς φρίκας καὶ τὰς [f] γινομένας μεταβολάς; Θέρμῃ γὰρ [g] λύειν δεῖ, ἢ ποιήσει [h] ἀλεάζειν· τὸ δ' ἔλαιον θερμόν. Ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραίνειν· ἡ γὰρ ὥρα ξηρά, καὶ οὐ φοβεραὶ [i] αἱ φρῖκαι διὰ τὴν [k] εἰς ἀλέαν [l] ἔκκλισιν. Ὀλιγοσιτία δὲ 2
[m] καὶ κωθωνισμὸς θέρους, τὸ μὲν ὅλως, τὸ δὲ μᾶλλον, ὁ μὲν πότος θέρους ὅλως διὰ τὴν ξηρότητα, ἡ δὲ ὀλιγοσιτία κοινὸν μέν, μᾶλλον δὲ θέρους· ἐκθερμαίνεται γὰρ διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων.

Διὰ τί τῶν φαρμάκων τὰ μὲν τὴν κοιλίαν λύει, τὴν δὲ 40
κύστιν οὔ, τὰ δὲ τὴν μὲν κύστιν λύει, τὴν κοιλίαν δὲ οὔ; Ἢ ὅσα μέν ἐστιν ὑγρὰ τὴν φύσιν καὶ ὕδατος μεστά, ταῦτα ἂν [n] ᾖ φαρμακώδη, λύει τὴν κύστιν; Ἐκεῖ γὰρ ὑφίσταται τὰ [o] ἄπεπτα τῶν ὑγρῶν· ὑποδοχὴ γάρ ἐστιν ἡ κύστις τοῦ μὴ πεττομένου ὑγροῦ ἐν τῇ κοιλίᾳ, [p] ὃ οὐ μένει, ἀλλὰ πρὶν ποιῆσαί τι ἢ παθεῖν ὑποχωρεῖ. Ὅσα δὲ ἐκ γῆς τὴν φύσιν ἐστίν, [q] ἂν ᾖ φαρμακώδη, ταῦτα δὲ τὴν κοιλίαν λύει· [r] εἰς ταύτην γὰρ ἡ φορὰ τῶν γεωδῶν. Ὥστε ἂν ᾖ κινητικόν, ταράττει.

Διὰ τί δὲ τὰ μὲν τὴν ἄνω κοιλίαν τὰ δὲ τὴν κάτω κινεῖ, 41
οἷον ἐλλέβορος μὲν τὴν ἄνω, σκαμμωνία δὲ τὴν κάτω, τὰ δὲ ἄμφω, οἷον ἐλατήριον καὶ τῆς θαψίας ὁ [s] ὀπός; Ἢ ὅτι 2
τὰ μέν ἐστι [t] θερμὰ τὰ δὲ ψυχρὰ τῶν φαρμάκων τῶν τὴν κοιλίαν [v] κινούντων, ὥστε τὰ μὲν διὰ τὴν [w] θερμότητα εὐθὺς ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὄντα φέρεται ἐξ αὐτῆς πρὸς τὸν ἄνω τόπον, κἀκεῖθεν συντήξαντα μάλιστα μὲν τὰ ἀλλοτριώτατα καὶ ἥκιστα συμπεφυκότα, ἂν δὲ ἰσχυρὸν ᾖ τὸ φάρμακον ἢ πλέον δοθῇ τῆς φύσεως, [x] ἀνάγει εἰς τὴν ἄνω κοιλίαν ταῦτά τε καὶ [y] ἐάν τι περίττωμα ᾖ, καὶ διὰ τὴν θερμότητα

[f] γενομένας Ca.Ya. [g] λούειν Ca.Ya. [h] ἐλαιάζειν pr. Ca. [i] αἱ om. pr. Xa. [k] εἰς] πρὸς margo u, om. Ca. et pr. Ya. [l] ἔγκλισιν margo u, ἔκλησιν Ca. [m] καὶ om. Xa. [n] εἴη Ca. [o] ἄσηπτα Xa.Ya. [p] ὅπερ οὐ margo u, οὗ Ca, οὐ Ya. [q] ἐὰν Ca. [r] εἰς—ταράττει om. Ca. [s] ὀψός Ca. [t] θερμὰ τὰ δὲ addidit margo u. [v] post κινούντων margo Xa. τὰ δὲ θερμά. [w] θερμ. καὶ εὐθὺς margo Xa. [x] ἀνάγει margo Xa. ceteri κατάγει. [y] codices ἐὰν τὸ περίττωμα, ἢ καί, nisi quod ἢ om. Ca.

ταράττον τὸ πνεῦμα πολὺ γινόμενον ὑπ' αὐτοῦ, προσιστὰν
3 τοὺς [z] ἐμέτους ποιεῖ. Τὰ δὲ ψυχρὰ τὴν φύσιν αὐτῶν διὰ
βάρος καὶ πρὶν παθεῖν τι ἢ [a] ποιῆσαι κάτω φέρεται, κἀκεῖθεν
ὁρμῶντα τὸ αὐτὸ δρᾷ τοῖς ἄνω· κατὰ γὰρ τοὺς πόρους
ἀνιόντα ἐκεῖθεν, καὶ κινήσαντα ὧν ἂν κρατήσῃ περιττωμάτων
4 καὶ συντηγμάτων, λαβόντα τὴν αὐτὴν ἄγει ὁδόν. Ὅσα δὲ
ἀμφοῖν μετέχει καὶ ἐστὶ μικτὰ τῶν φαρμακωδῶν ἐκ θερμοῦ
καὶ ψυχροῦ, ταῦτα δὲ δι' ἑκατέραν τὴν δύναμιν ἀπεργάζεται
ἄμφω, ὥσπερ [b] καὶ νῦν [c] παρασκευάζουσιν οἱ ἰατροὶ μιγνύν-
τες ἀλλήλοις.

42 Διὰ τί τὰ φάρμακα καθαίρει, ἄλλα δὲ πικρότερα ὄντα
καὶ [d] στρυφνότερα καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις ὑπερβάλ-
λοντα οὐ καθαίρει; [e] Ἢ διότι οὐ διὰ τὰς τοιαύτας [f] δυνά-
μεις καθαίρει, ἀλλ' ὅτι ἄπεπτά ἐστιν; [g] Ὅσα γὰρ δι' ὑπερ-
βολὴν θερμότητος ἢ ψυχρότητος, μικρὰ ὄντα τοὺς ὄγκους,
ἄπεπτά [h] ἐστι καὶ οἷα κρατεῖν ἀλλὰ μὴ κρατεῖσθαι ὑπὸ τῆς
τῶν ζῴων θερμότητος, εὐδιάχυτα ὄντα ὑπὸ τῶν δύο κοι-
2 λιῶν, ταῦτα φάρμακά ἐστιν. Ὅταν γὰρ εἰς τὴν κοιλίαν
εἰσέλθωσι καὶ [i] διαχυθῶσι, φέρονται καθ' οὕσπερ ἡ τροφὴ
πόρους εἰς τὰς [k] φλέβας, οὐ [l] πεφθέντα δὲ ἀλλὰ κρατήσαντα
ἐκπίπτει φέροντα [m] τὰ ἐμπόδια αὐτοῖς· καὶ καλεῖται τοῦτο
3 κάθαρσις. Χαλκὸς δὲ καὶ ἄργυρος καὶ τὰ τοιαῦτα ἄπεπτα
[n] μέν ἐστιν ὑπὸ τῆς τῶν ζῴων θερμότητος, ἀλλ' οὐκ εὐδιάχυ-
τα ταῖς κοιλίαις. Ἔλαιον [n] δὲ καὶ μέλι καὶ γάλα καὶ τὰ
τοιαῦτα τῆς τροφῆς καθαίρει, ἀλλ' οὐ τῷ ποιῷ ἀλλὰ [o] τῷ
ποσῷ· ὅταν γὰρ διὰ πλῆθος ἄπεπτα γένηται, [p] τότε [q] κα-
4 θαίρει, [r] ἄνπερ καθαίρῃ. Διὰ δύο γὰρ αἰτίας ἄπεπτά ἐστιν,
διὰ τὸ ποιὰ [s] αὐτὰ εἶναι [t] ἢ διὰ τὸ ποσά. Διόπερ οὐ φάρ-

[z] ἐμμέτους C^a. [a] ποιήσει Y^a. [b] καὶ νῦν om. C^a. [c] κατασκευάζουσιν C^a, σκευάζουσιν Y^a. [d] στυφνότερα C^a. [e] ἢ—καθαίρει om. C^a. [f] δυνάμεις om. X^a. [g] ὅσα—ἐστι in margine ponit X^a. [h] εἰσι C^a. [i] διαχθῶσι C^a. [k] φλέβας φέρεται οὐ X^a. [l] πεμφθέντα C^a. [m] τὰ om. X^a. [n] μέν et mox δὲ om. C^a. [o] τῷ] οὐ τῷ C^a. [p] τότε] τότε καὶ X^a.Y^a. [q] καθαίρῃ Y^a. [r] ἄνπερ καὶ καθαίρῃ margo X^a. [s] αὐτὰ om. C^a. [t] ἢ] καὶ margo u.

μακόν ἐστιν οὐδὲν τῶν εἰρημένων· [v] οὐδὲ γὰρ διὰ δύναμιν καθαίρει. Στρυφνότης δὲ καὶ πικρότης συμβέβηκε τοῖς φαρμάκοις καὶ δυσωδία [w] τῷ ἐναντίον εἶναι [x] τῇ [y] τροφῇ τὸ φάρμακον. Τὸ μὲν γὰρ [z] πεφθὲν ὑπὸ τῆς φύσεως, τοῦτο προσφύεται τοῖς σώμασι καὶ καλεῖται τροφή· τὸ δὲ μὴ πεφυκὸς κρατεῖσθαι, [a] εἰσιὸν δὲ εἰς τὰς φλέβας καὶ δι' ὑπερβολὴν [b] θερμότητος ἢ ψυχρότητος ταράττον, αὕτη δὲ φαρμάκου φύσις ἐστίν.

Διὰ τί τὸ μὲν πέπερι πολὺ μὲν ὂν τὴν κύστιν λύει, ὀλί- 43
γον δὲ τὴν κοιλίαν, ἡ δὲ σκαμμωνία πολλὴ οὖσα τὴν κοιλίαν λύει, ὀλίγη δὲ καὶ παλαιὰ τὴν κύστιν; Ἢ διότι ἑκάτερον ἑκατέρας ἐστὶ κινητικώτερα; Τὸ μὲν γὰρ πέπερι οὐρητικόν [c] ἐστιν, ἡ δὲ σκαμμωνία [d] καθαρτικόν. Τὸ μὲν οὖν πέπερι 2
πολὺ μὲν ὂν φέρεται εἰς τὴν κύστιν καὶ οὐ διαχεῖται [e] εἰς τὴν κοιλίαν, ὀλίγον δὲ ὂν κρατηθὲν διαλύει καὶ γίνεται φάρμακον αὐτῆς. Ἡ δὲ σκαμμωνία πολλὴ μὲν οὖσα εἰς τοῦτο 3
κρατεῖται ὥστε [f] διαχυθῆναι, διαχυθεῖσα δὲ γίνεται φάρμακον διὰ τὴν εἰρημένην ἐν τοῖς ἀνωτέρω αἰτίαν· ὀλίγη δὲ οὖσα μετὰ τοῦ ποτοῦ ἀναπίνεται εἰς [g] τοὺς πόρους, καὶ ταχὺ πρὶν ταράξαι καταφέρεται εἰς τὴν κύστιν, καὶ ἐκεῖ τῇ αὐτῆς δυνάμει ἀπάγει τὰ περιττώματα καὶ [h] τὰ [i] συντήγματα ὅσα [k] ἐξ ἐπιπολῆς ἐστίν. Ἡ δὲ πολλή, ὥσπερ εἴρηται, διὰ τὴν ἰσχὺν πολὺν χρόνον ἐμμείνασα κατάγει πολλὴν κάθαρσιν καὶ γεώδη.

Διὰ τί τὰς αὐτὰς φλεγμασίας οἱ μὲν ψύχοντες ὑγιά- 44
ζουσιν, οἱ δὲ θερμαίνοντες πέττουσιν; Ἀλλ' οἱ μὲν ἀλλοτρίᾳ θερμότητι, οἱ δὲ καταψύχοντες τὴν οἰκείαν συνάγουσιν.

Διὰ τί μεταβάλλειν δεῖ τὰ καταπλάσματα; Ἢ ὅτι ὡς 45
μᾶλλον αἰσθάνηται; Τὰ γὰρ συνήθη ὥσπερ ἐπὶ τῶν ἐδε-

[v] οὐ Cᵃ.Yᵃ. [w] τῷ ἐναντίον om. Cᵃ. [x] τῇ om. Cᵃ.Yᵃ. [y] τροφὴ Cᵃ. [z] πεμφθὲν Cᵃ. [a] εἰσιόντα Cᵃ. et pr. Yᵃ. [b] ψυχρότητος ἢ θερμότητος Cᵃ. [c] ἐστι μᾶλλον ἢ margo u. [d] καθαρτικόν Sylburgius : codices κατωρετικόν. [e] ἐν τῇ κοιλίᾳ Xᵃ.Yᵃ. [f] διαχυθὲν Yᵃ. [g] τοὺς om. Yᵃ. et pr. Xᵃ. [h] τὰ post καὶ om. Cᵃ. [i] συγκτήγματα Cᵃ. [k] ἐξ om. Xᵃ.Yᵃ.

σμάτων οὐκέτι φάρμακα ἀλλὰ τροφὴ γίνεται, οὕτω καὶ ἐπὶ [l] τῶν τοιούτων.

46 Διὰ τί ὑγιεινὸν τὸ τῆς τροφῆς [m] μὲν ὑποστέλλεσθαι, [n] πονεῖν δὲ πλείω; Ἢ ὅτι τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώματος πλῆθος, τοῦτο δὲ γίνεται, ἡνίκα τροφῆς ὑπερβολὴ [o] ἢ πόνων ἔνδεια.

47 Διὰ τί τὰ φάρμακα καὶ τὰ πικρὰ ὡς ἐπὶ [p] τὸ πολὺ καὶ τὰ δυσώδη καθαίρει; Ἢ ὅτι ἅπαντα τὰ [q] δυσώδη καὶ πικρὰ ἄπεπτά ἐστι; Διὸ καὶ τὰ φάρμακα πικρὰ καὶ δυσώδη· [r] τῷ γὰρ ἄπεπτα εἶναι καὶ κινητικὰ μετὰ πικρότητος [s] φάρμακά
2 ἐστιν. Καὶ ἐὰν δοθῇ πλείω, διαφθείρει. Ὅσα δέ, κἂν [t] μικρὰ δοθῇ, διαφθαρτικά, ταῦτα [v] οὐ φάρμακα λέγεται εἶναι ἀλλὰ θανατηφόρα. Οὐδ᾽ ὅσα μὴ τῷ ποιῷ καθαίρει, οὐκ ἔστι φάρμακα. Καὶ γὰρ τῆς τροφῆς πολλὰ μὲν ταὐτὸ ποιεῖ, ἐὰν [w] ποσὰ δοθῇ, οἷον γάλα, ἔλαιον, γλεῦκος· ἅπαντα δὲ ταῦτα διὰ τὸ μὴ εἶναι [x] εὔπεπτα καθαίρει, καὶ τούτοις οἷς
3 μὴ εὔπεπτα καθαίρει, καὶ τούτους. Ἔστι γὰρ ἄλλα ἄλλοις εὔπεπτα καὶ δύσπεπτα. Διὸ οὐ πᾶσι [y] ταὐτὰ φαρμακώδη, ἀλλ᾽ ἐνίοις ἴδια. Ὅλως γὰρ τὸ φάρμακον δεῖ οὐ μόνον μὴ πέττεσθαι ἀλλὰ καὶ [z] κινητικὸν εἶναι, ὥσπερ καὶ τὸ γυμνάσιον ἔξωθεν ἧκον ἢ ἔσωθεν τῇ κινήσει ἐκκρίνει τὰ ἀλλότρια.

48 Διὰ τί τὰ μὲν εὐώδη [a] οὐρητικὰ καὶ σπέρματα καὶ φυτά; Ἢ ὅτι θερμὰ καὶ εὔπεπτα, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρητικά· ταχὺ γὰρ λεπτύνει ἡ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ οὐ σωματώδης, ἐπεὶ καὶ τὰ ὀσμώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικά, μᾶλλον μέντοι συντηκτικά· θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα.

49 Διὰ τί δεῖ πρὸς μὲν τὰ μὴ καθαρὰ καὶ φαῦλα τῶν ἑλκῶν ξηροῖς καὶ δριμέσι καὶ στρυφνοῖς χρῆσθαι φαρμάκοις, πρὸς

[l] τῶν τοιούτων] τούτων Ca. [m] μὲν ante τὸ Ca. [n] ποιεῖν Ca. [o] ἢ] ἢ ἢ Ca.Ya. [p] τὸ om. Ca. [q] πικρὰ καὶ δυσώδη Xa. [r] τὸ Ca. [s] φάρμακόν Ca.Ya. [t] σμικρὰ Xa. [v] οὐ] οὖν Ca. [w] πᾶσα Ca. [x] ἄπεπτα Ca. [y] ταῦτα Xa. [z] κινητικὰ Ca. [a] διουρητικὰ Ca.Xa.

δὲ τὰ καθαρὰ καὶ ὑγιαζόμενα ὑγροῖς καὶ μόνοις; Ἢ [b] διότι
ἀπὸ μὲν τῶν μὴ καθαρῶν δεῖ ἀφαιρεῖν τι; Τοῦτο δ' ἐστὶν
ὑγρότης ἀλλοτρία, ἣν ἀφαιρεῖν δεῖ. Τὰ δηκτικὰ δὲ καὶ δρι-
μέα καὶ στρυφνὰ τοιαῦτα, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον τοῦ ὑγροῦ.
Τὰ δὲ καθαρὰ συνεπουλώσεως δεῖται μόνον.

Διὰ τί συμφέρει πρὸς τὰ ἀπὸ φλέγματος νοσήματα 50
[c] λαγνεία; Ἢ ὅτι τὸ [d] σπέρμα περιττώσεως ἀπόκρισις καὶ
φύσει ὅμοιον φλέγματι, [e] ὥστε ἀφαιροῦσα πολὺ φλεγμα-
τῶδες ὠφελεῖ ἡ συνουσία. [f] Πότερον [g] δὲ τροφὴν προσφέ- 2
ρειν ἀρχομένῳ βέλτιον ἢ ὕστερον; Ἢ ἀρχομένῳ, ὅπως μὴ
[h] προεξησθενηκότι ἡ φλεγμασία [i] ἐπιπίπτῃ; Ἢ οὖν [k] ἀπι-
σχναντέον εὐθύς, ἢ οὕτω προσοιστέον· ἀναλαμβάνειν χρὴ
πρῶτον τοῖς ῥοφήμασι· πραότερα γὰρ καὶ λειότερα καὶ
εὐτηκτότερα, καὶ ἐκδέξασθαι τὴν τροφὴν ἐκ τούτου ῥᾴδιόν
ἐστιν ἀσθενεῖ σώματι. Οὐ γὰρ ἐν [l] τῇ κοιλίᾳ δεῖ παθεῖν τὰ
σῖτα [m] πρῶτον, διαχυθῆναί τε καὶ θερμανθῆναι μετὰ πόνου
τῷ σώματι ταῦτα πέπονθεν.

Διὰ τί δεῖ σκοπεῖν τὰ περὶ τὸ οὖρον [n] σημεῖα, ἀπολαμ- 51
βάνοντα τὴν οὔρησιν, εἰ ἤδη πέπεπται, ἢ μὴ μᾶλλον [o] καὶ
συνεχῶς οὐροῦντα; Ἢ διότι σημεῖον [p] μὲν τοῦ πεπέφθαι,
ἐὰν ᾖ πυρρόν; Τοῦτο [p] δὲ γίνεται μᾶλλον διαλαμβάνουσιν.
Ἢ διότι [q] ἔνοπτρον γίνεται [r] ἅπαν μᾶλλον ὑγρὸν χρόας 2
ὀλίγον ἢ πολὺ ὄν; Ἐν μὲν γὰρ τῷ πολλῷ ὑγρῷ τὰ σχή-
ματα ἐνορᾶται, ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ τὰ χρώματα, οἷον καὶ ἐπὶ
τῆς δρόσου [s] καὶ τῶν ῥανίδων καὶ ἐπὶ τῶν [t] δακρύων τῶν ἐπὶ
ταῖς [v] βλεφαρίσι. Συνεχῶς μὲν οὖν ἀφιέμενον γίνεται
πλεῖον, διασπώμενον δὲ δέχεται μᾶλλον· ὥστε κἂν ᾖ [w] αὐ-

[b] ὅτι ἀπὸ τῶν Ca. [c] λαχνεία Ca. [d] φλέγμα περιττώματος Ca.Ya. [e] ὥστε καὶ ἀφ. margo Xa. [f] πρότερον Xa.Ya.r.t. [g] δὲ] γὰρ Xa.r.u, om. Ca.Ya. [h] προσεξησθενηκότι Ca. [i] ἐπιπίπτει Ca. [k] ἐπισχνατέον Ca. [l] τῇ om. Xa. [m] πρῶτα Ya. [n] σημεῖον Ya. [o] καὶ] ἢ margo u, om. Ca. [p] μὲν et mox δὲ om. Ca. [q] ἔνοπτον Ya, τὸ ἔνοπτρον Ca. [r] ἅπαν om. pr. Ya. [s] καὶ ἐπὶ τῶν ῥ. Ca. [t] δακρυόντων ἐπὶ Ca.Xa.Ya. [v] βλεβαρίσι Ca. [w] αὐτὸ] τὸ αὐτὸ Xa.Ya, τὸ αὐτὸ τὸ Ca.

τὸ τοιοῦτον ἤδη διὰ τὴν πέψιν, καὶ φαίνεται μᾶλλον τῆς ἀνακλάσεως γινομένης καὶ ἐνόπτρου [x] *ἔνοπτον διὰ τὴν διαίρεσιν.*

52 *ὅτι οὐ δεῖ πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγείαν, ἀλλ' ἀραιοῦν·
ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινὴ καὶ τόπος εὔπνους (διὸ καὶ ἡ θά-
λασσα ὑγιεινή), οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνουν μᾶλλον ὑγιεινόν.
Δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν περίττωμα, ἢ τούτου ὡς τά-
χιστα ἀπαλλάττεσθαι, καὶ ἀεὶ οὕτως ἔχειν τὸ σῶμα ὥστε
λαμβάνον* [y] *εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ εἶναι ἐν κινή-*
2 *σει καὶ μὴ ἠρεμεῖν. Τὸ μὲν γὰρ μένον σήπει, ὥσπερ ὕδωρ
τὸ μὴ κινούμενον, σηπόμενον δὲ νοσοποιεῖ· τὸ δὲ ἐκκρινόμε-
νον πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. Τοῦτο οὖν πυκνου-
μένης μὲν τῆς σαρκὸς οὐ γίνεται (ὡσπερεὶ γὰρ ἐμφράττονται*
3 *οἱ πόροι), ἀραιουμένης δὲ συμβαίνει. Διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ
ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· συνίσταται γὰρ ἡ σὰρξ* [z] *καὶ κομιδῆ
ἀποσαρκοῦται, καὶ ὑγρότερον τὸ σῶμα γίνεται· τὸ μὲν γὰρ*
[a] *ἐντὸς διαμένει, τὸ δ' ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται, ὥσπερ καὶ*
4 *τὰ κρέα τὰ ὀπτὰ τῶν ἑφθῶν μᾶλλον. Οὐδὲ τὰ στήθη γυμνὰ
ἔχοντα βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριστα ᾠκοδομημένων τοῦ
σώματος ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ, ἃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ
μᾶλλον τὰ ἐντός. Ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω εἶναι, ἐὰν
μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν ἱδρῶτα ἀγαγεῖν, ἀπὸ τούτου δὲ
διὰ τὸ πρόχειρον ῥᾴδιον.*

53 *Διὰ τί ποτε τοῖς χιμέτλοις καὶ τὸ ψυχρὸν ὕδωρ συμφέρει καὶ τὸ θερμόν;* Ἢ *ὅτι τὰ χίμετλα δι' ὑπερβολὴν γίνεται ὑγροῦ;* Τὸ *μὲν* [b] *οὖν ψυχρὸν συνίστησι καὶ τραχύνει τὸ ὑγρόν, τὸ δὲ θερμὸν ἐκπνευματοῖ καὶ ἔξοδον ποιεῖ τῷ πνεύματι, ἀραιοῦν τὴν σάρκα.*

54 *Διὰ τί τὸ ψυχρὸν καὶ ποιεῖ καὶ παύει τὰ χίμετλα, καὶ τὸ θερμὸν τὰ* [c] *πυρίκαυστα;* Ἢ *διὰ τὸ αὐτό;* Ποιεῖ *μὲν συντήκοντα, παύει δὲ* [d] *μᾶλλον ξηραίνοντα.*

[x] *ἔνοπτον*] *ἐνόπτρου* C^{a}, om. Y^{a}. [y] *εὐθύς ποι κρίνειν* X^{a}. [z] *καὶ* ante *κομιδῆ* om. C^{a}. [a] *ἐντὸς ὑγρὸν δ.* margo X^{a}. [b] *οὖν* om. C^{a}. [c] *πυρίκαυτα* Y^{a}. et margo X^{a}, *πυρικαύματα* C^{a}. [d] *μᾶλλον* om. X^{a}.

[e] Ἐν τοῖς πυρετοῖς διδόναι δεῖ τὸ ποτὸν πολλάκις καὶ 55
κατ' ὀλίγον. Τὸ μὲν γὰρ πολὺ παραρρεῖ, τὸ δὲ ὀλίγον
μὲν [f] πολλάκις δὲ διαβρέχει καὶ εἰς τὰς σάρκας χωρεῖ. Οἷα
γὰρ τὰ ἐν τῇ γῇ, ἐὰν μὲν κατὰ πολὺ ἔλθῃ τὸ ὕδωρ, παραρ-
ρεῖ, ἐὰν δὲ κατ' ὀλίγον, βρέχει μόνον, τὸ αὐτὸ καὶ ἐν τοῖς
πυρετοῖς. Τὰ γὰρ ῥέοντα ὕδατα ἐάν τις κατ' ὀλίγον ἄγῃ, 2
[g] ὁ ὀχετὸς ἐκπίνει· ἐὰν δὲ τὸ ἴσον ἀθρόον ἄγῃ, ὅπου [h] ἂν
ἄγῃ, χωρεῖ. Ἔπειτα κατακείσθω ἀκίνητος ὡς μάλιστα,
ἀκίνητος μέν, ὅτι καὶ τὸ πῦρ φανερῶς, ἐάν τις μὴ [i] κινῇ, κα-
ταμαραίνεται. Πρὸς πνεῦμα δὲ μὴ κατακείσθω, διότι ὁ ἄνε-
μος τὸ πῦρ ἐξεγείρει καὶ ῥιπτιζόμενον τὸ πῦρ ἐξ ὀλίγου
πολὺ γίνεται. Περιστέλλεσθαι δὲ τούτου ἕνεκεν, ὅτι πυρὶ 3
ἐὰν ἀναπνοὴν μὴ διδῷς, σβέννυται. Καὶ τὰ ἱμάτια μὴ ἀπο-
γυμνούσθω, ἕως ἂν νοτὶς [k] ἐγγένηται· τὸ φανερὸν γὰρ πῦρ
τὸ ὑγρὸν σβέννυσιν. Κατὰ ταῦτα [l] δὲ καὶ ἐν τῇ φύσει.
Ἐπὶ δὲ τῶν [m] διαλειπόντων πυρετῶν προπαρασκευάζειν δεῖ
καὶ [n] ἐκλύοντα, καὶ [o] πυριάματα πρὸς τοὺς πόδας παρατι-
θέντα, καὶ περιεσταλμένον ἀναπαύεσθαι, ὅπως ὅτι [p] θερμό-
τατος ᾖ πρὸ τοῦ τὴν λῆψιν εἶναι. [q] Καὶ γὰρ ὅπου πολὺ 4
πῦρ, λύχνος οὐ δυνήσεται καίεσθαι· τὸ γὰρ πῦρ τὸ πολὺ τὸ
ὀλίγον [r] ἄγει πρὸς ἑαυτό. Τούτου [s] ἕνεκα πολὺ πῦρ ἐν τῷ
σώματι παρασκευάζειν δεῖ, [t] ὅτι ὀλίγον ὁ πυρετὸς πῦρ ἔχει,
[v] ὥστε τὸ πολὺ πῦρ [w] τὸ ὀλίγον πρὸς ἑαυτὸ [x] ἄγει.

Τεταρταίοις πυρετοῖς δεῖ μὴ λεπτύνειν, ἀλλὰ πῦρ ἐν τοῖς 56
σώμασιν [y] ἐμποιεῖν εἰσάγοντα. Δεῖ δὲ καὶ τοῖς γυμνασίοις
χρῆσθαι. Ἡι δὲ ἡμέρᾳ ἡ λῆψις, λουσάμενον ὕπνον μὴ ζη-
τεῖν. Διὰ [z] δὲ τοῦτο καὶ συμφέρει θερμαίνουσα δίαιτα, ὅτι
ἀσθενὴς ὁ τεταρταῖος πυρετός· εἰ γὰρ μὴ ἦν ἀσθενής, οὐκ

[e] ἐν] διὰ τί ἐν w. [f] πολλάκις δὲ om. C^a.Y^a.v. [g] ὁ om. C^a. [h] ἐὰν codices. [i] ἐγκινῇ margo X^a. [k] γένηται C^a. [l] δὴ C^a. [m] λειπόντων C^a. [n] ἐκλούοντα Q.C^a.K^a.Y^a.v. et margo u. [o] περιάμματα K^a. [p] θερμότερος codices: correxit Sylburgius. [q] καὶ—καίεσθαι om. C^a. [r] πρὸς αὐτὸ ἄγει X^a. [s] ἕνεκεν K^a.O^a.Y^a.x. [t] διότι C^a. [v] ὥσπερ K^a.O^a.s. [w] τὸ post πῦρ om. C^a. [x] ἄγειν w. [y] ποιεῖν C^a. [z] δὲ] γὰρ C^a.

2 ἂν τεταρταῖος ἐγένετο. Ὁρᾷς; Ὅπου πῦρ πολύ, λύχνος οὐ δύναται καίεσθαι· τὸ γὰρ πολὺ τὸ ὀλίγον πρὸς [a] ἑαυτὸ [b] ἁρπάζει. [c] Τούτου δ' ἕνεκεν πολὺ πῦρ ἐν τῷ σώματι [d] ἐμποιεῖν, ὅτι ὀλίγον ὁ πυρετὸς πῦρ ἔχει. Ἔστι δὲ τὸ καθ' ἡμέραν διαίτημα τὸ μὲν πῦρ τὸ δὲ νοτίδα εἰς τὸ σῶμα εἰσάγοντα. Εἰσὶ δὲ νόσοι αἱ μὲν ἀπὸ πυρός, αἱ δὲ ἀπὸ νοτίδος.
57 Ἰατρεύονται δὲ αἱ μὲν ἀπὸ πυρὸς νόσοι [e] νοτίδι, αἱ δὲ ἀπὸ νοτίδος πυρί· νοτίδα γὰρ ξηραίνει.

Β. ΟΣΑ ΠΕΡΙ [f] ΙΔΡΩΤΑ.

Διὰ τί [g] οὔτε συντείνουσιν οὔτε κατέχουσι [h] τὸ πνεῦμα γίνεται ἱδρώς, ἀλλὰ μᾶλλον [i] ἀνιεῖσιν; Ἢ ὅτι [k] τὸ πνεῦμα κατεχόμενον πληροῖ τὰς φλέβας, ὥστε κωλύει ἐξιέναι, ὥσπερ τὸ ὕδωρ τὸ ἐκ τῶν κλεψυδρῶν, ὅταν πλήρεις οὔσας [l] ἐπιλάβῃ τις. Ὅταν δὲ ἐξέλθῃ, πολὺς γίνεται διὰ τὸ ἐν αὐτῇ ἐπιληψίᾳ ἀθροισθῆναι κατὰ μικρόν.

2 Διὰ τί οὐχ ἱδροῦσι τὰ ἐν θερμῷ ὕδατι μέρη, οὐδ' ἂν θερμὰ ᾖ; Ἢ διότι [m] κωλύει τὸ ὕδωρ τήκεσθαι, ὁ δὲ ἱδρὼς τὸ κακῶς προσῳκοδομημένον ἐστὶν ἐν τῇ σαρκί, [n] ὃ κωλύει τήκεσθαι, ὅταν ἐκκρίνηται διὰ θερμότητα.

3 Διὰ τί ὁ ἱδρὼς ἁλμυρόν; Ἢ διότι γίνεται ὑπὸ κινήσεως καὶ θερμότητος, ἀποκρινούσης ὅσον ἀλλότριον ἔνεστιν ἐν τῇ προσφύσει τῆς τροφῆς πρὸς αἷμα καὶ τὰς σάρκας; Τοῦτο γὰρ τάχιστα ἀφίσταται διὰ τὸ μὴ οἰκεῖον εἶναι καὶ ἔξω [o] ἐξικμάζει. Ἁλμυρὸς δ' ἐστὶ διὰ τὸ [p] τὸ γλυκύτατον καὶ κουφότατον εἰς τὸ σῶμα ἀνηλῶσθαι, τὸ δὲ ἀλλοτριώτατον καὶ ἀπεπτότατον ἀπολύεσθαι. Τὸ τοιοῦτον δὲ ἐν μὲν τῇ κάτω ὑποστάσει οὖρον καλεῖται, ἐν δὲ σαρκὶ ἱδρώς· ἄμφω δὲ ἁλμυρὰ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν.

[a] αὐτὸ Xa. [b] ἕλκει Ca. [c] τοῦτο Xa. [d] ἐμποιεῖ Ca.Ya. [e] νοτία codices. [f] ἱδρώτων Q. [g] codices οὐδὲ σ. οὐδὲ. [h] τὸ om. Ca. [i] ἀνίησιν Ca: ceteri ἀνεῖσιν. [k] τὸ om. Ca. [l] μεταλάβῃ Ca. [m] τὸ ὕδωρ κωλύει Xa. [n] ὃ om. Xa, ὃ κωλύει τήκεσθαι om. Ca.Ya. [o] ἰκμάζει Ca, ἐξικμάζειν Xa. [p] alterum τὸ om. Ca.Xa.Ya.

Διὰ τί τὰ ἄνω ἱδροῦσι μᾶλλον τῶν κάτω; Πότερον τὸ θερμὸν ἄνω καὶ ἀνέρχεται καὶ ἔστιν ἄνω, τοῦτο δὲ ἄνω φέρει τὸ ὑγρόν; Ἢ ὅτι πνεῦμα ποιεῖ τὸν ἱδρῶτα, τοῦτο δὲ ἐν τοῖς ἄνω; Ἢ διότι ἄπεπτον ὑγρὸν ὁ ἱδρώς ἐστι, τοιοῦτο δὲ ἐν τοῖς ἄνω; Ἡ γὰρ κρᾶσις ἄνω. 4

Διὰ τί τὰς χεῖρας γυμναζομένοις μάλιστα ἱδρὼς γίνεται, ἐὰν τὰ ἄλλα ὁμοιοσχημονῶμεν; Ἢ διότι ἰσχύομεν μάλιστα τούτῳ τῷ τόπῳ; [q] Τούτῳ γὰρ τὸ πνεῦμα κατέχομεν [r] τῷ ἔγγιστα τοῦ ἰσχύοντος· πονοῦντες δὲ μᾶλλον ἰσχύομεν· οὕτω δὲ [s] ἔχοντες τὸ πνεῦμα μᾶλλον κατέχομεν. Εἶτα καὶ τῇ τριβομένῃ συμπονοῦμεν μᾶλλον ἢ ὅταν ἄλλο μέρος [t] τριβώμεθα· τῇ γὰρ καθέξει τοῦ πνεύματος καὶ τριβόμενοι γυμναζόμεθα καὶ τρίβοντες. 5

Διὰ τί ὁ ἱδρὼς ἐκ τῆς κεφαλῆς ἢ [v] οὐκ ὄζει ἢ ἧττον [w] τοῦ ἐκ τοῦ σώματος; Ἢ ὅτι εὔπνους ὁ τῆς κεφαλῆς τόπος; Δηλοῖ δὲ μανὸς ὢν τῇ τῶν τριχῶν ἐκφύσει. Δυσώδεις δὲ οἱ τόποι καὶ τὰ ἐν αὐτοῖς γίνεται, ὅσα μὴ [x] εὔπνοα. 6

Διὰ τί οἱ γυμναζόμενοι ἐὰν διαναπαυσάμενοι παλαίωσιν, μᾶλλον ἱδροῦσιν ἢ ἐὰν συνεχῶς; Ἢ διὰ τὸ ἀθροίζεσθαι διαναπαυομένων· ἔπειτα τοῦτον τὸν ἱδρῶτα ἐξάγει ὕστερον ἡ πάλη. Ἡ δὲ συνεχὴς ἀναξηραίνει ὥσπερ ὁ ἥλιος. 7

Διὰ τί μᾶλλον ἱδροῦσιν, ὅταν μὴ διὰ πολλοῦ χρόνου χρῶνται ταῖς ἀφιδρώσεσιν; Ἢ διότι οἱ ἱδρῶτες γίνονται οὐ μόνον δι' ὑγρότητα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ [y] τοὺς πόρους ἀνεῷχθαι μᾶλλον καὶ [z] ἀραιὰ τὰ σώματα εἶναι; Τοῖς μὲν οὖν μὴ χρωμένοις συμμεμύκασιν οἱ πόροι, τοῖς χρωμένοις δ' ἀναστομοῦνται. 8

Διὰ τί τοῦ ἡλίου μᾶλλον θερμαίνοντος τοὺς γυμνοὺς ἢ τοὺς ἀμπεχομένους, ἱδροῦσι μᾶλλον οἱ ἀμπεχόμενοι; Πότερον ὅτι τοὺς πόρους συμμύειν ποιεῖ ἐκκαίων ὁ ἥλιος; Ἢ 9

[q] τοῦτο γὰρ Ca. [r] τῷ] τὰ Ca. τῷ—κατέχομεν in margine ponit Xa. [s] ἔχοντος Ca. et margo Xa. [t] τρίβωμεν Xa. [v] οὐκ om. Ca. [w] τοῦ om. idem. [x] ἔμπνοια Ca. [y] τοὺς om. Ca. [z] ὑγρὰ Ca.

διότι τὰς ἀτμίδας ξηραίνει; Ἀμπεχομένοις δὲ ταῦτα ἧττον συμβαίνει.

10 Διὰ τί ἱδροῦσι μάλιστα τὰ πρόσωπα; Ἢ ὅσα ἀραιὰ καὶ ὑγρὰ μάλιστα, διὰ δὲ τούτων ὁ ἱδρὼς διαπορεύεται. Δοκεῖ δὲ πηγὴ εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ ὑγροῦ· διὸ καὶ αἱ τρίχες, διὰ τὸ πολὺ ὑγρόν. Ὁ δὲ τόπος ἀραιὸς καὶ ἰσχνός· δίεισιν ἄρα κατὰ φύσιν.

11 Διὰ τί οὔτ' ἀθρόου [a]ὄντος τοῦ πυρὸς μᾶλλον ἱδροῦσιν, οὔτ' ἐλάττονος ἀεί, ἀλλὰ πλείονος [b]ἐπεισφερομένου; Οἱ γὰρ ἐν τοῖς πυριατηρίοις ἱδροῦσι μᾶλλον ἢ εὐθὺς εἰ εἴη τοσοῦτον. Ἢ ὅτι τὸ σύμμετρον ἕκαστον ἐργάζεται; Οὐκοῦν [c]εἰ τοσοῦτον ποιεῖ, τὸ πλεῖον οὐ [d]ποιήσει πλεῖον ἢ μᾶλλον τοὐναν-
2 τίον, ὅτι [e]τῷ σύμμετρον εἶναι ἐργάζεται τὸ ἔργον. Διὰ μὲν οὖν τοῦτο οὐχὶ πρὸς [f]πλεῖον μᾶλλον ἱδροῦσι, διὰ δὲ τὸ πρὸς ἕκαστον ἄλλην εἶναι συμμετρίαν, καὶ τὸ πεποιηκὸς μηκέτι ποιεῖν προστιθεμένου μᾶλλον. Οὐ γὰρ ταὐτὸ προοδοποιεῖται εἰς ἕκαστον καὶ ἐπιτηδείως ἔχειν παρασκευάζει, καὶ
3 ἤδη τοῦτο ἐργάζεται, ἀλλ' ἕτερον. Τὸ μὲν οὖν ὀλίγον μᾶλλον ἢ πολὺ προωδοποίησε καὶ παρεσκεύασε τὸ σῶμα πρὸς τὸ ἱδροῦν· ἄλλης δὲ δεῖ συμμετρίας καὶ πλείονος πρὸς τὸ ποιῆσαι. Τοῦτο δὲ οὐκέτι ποιεῖ ὃ πεποίηκεν, ἀλλὰ μετ' αὐτὸ ὕστερον, ἄλλο τῆς συμμετρίας γινόμενον.

12 Διὰ τί [g]ἀποστλεγγισαμένοις μᾶλλον ῥεῖ ὁ ἱδρὼς ἢ ἐῶσιν ἐπιμεῖναι; Πότερον διὰ [h]τὸ καταψύχεσθαι ὑπὸ τοῦ ἔξω; Ἢ ὅτι ὥσπερ [i]πῶμα γίνεται ὁ ἔξω ἱδρὼς ἐπὶ τοῖς πόροις, ὥστε κωλύει τοῦ ἔσωθεν τὴν ὁρμήν.

13 Διὰ τί τὸ πήγανον δυσώδεις τοὺς ἱδρῶτας ποιεῖ, καὶ ἔνια τῶν μύρων; Ἢ ὅτι ὧν ἐν τῇ ὀσμῇ βαρύτης ἔνι, ταῦτα κεραννύμενα ταῖς περιττωματικαῖς ὑγρότησι κακωδεστέραν ποιεῖ τὴν ὀσμήν;

14 Διὰ τί ἱδροῦμεν τὸν νῶτον μᾶλλον ἢ τὰ πρόσθεν; Ἢ

[a] τοῦ πυρὸς ὄντος Ca. [b] ἐπιφερομένου Xa. [c] εἰ] εἰ τὸ Ya. [d] ποιήσει τὸ πλεῖον margo Xa. [e] τῷ τὸ σ. Ya. [f] πλείονα Ca. [g] ἀποστελγισαμένοις Ca.Ya. [h] τοῦ καταψύξασθαι Ca. [i] πόμα Ca.

ὅτι ἐν μὲν τῷ πρόσθεν ἐστὶ τόπος ἐντός, εἰς ὃν ἀποχετεύεται τὸ ὑγρόν, ἐν δὲ τῷ ὄπισθεν [k] οὐκ ἔστιν, ἀλλ' ἔξω τὴν ἔκκρισιν ἀναγκαῖον γίνεσθαι. Τὸ δ' αὐτό ἐστιν αἴτιον καὶ ὅτι τὴν κοιλίαν ἧττον ἱδροῦμεν [l] ἢ [m] τὸ στῆθος. Ἔτι [n] δὲ 2
ὅτι μᾶλλον [o] διαφυλακτικόν ἐστι τοῦ ἱδρῶτος τὰ νῶτα καὶ τὰ ὄπισθεν ἢ τὰ [p] πρόσθεν διὰ τὸ μᾶλλον τὰ ἔμπροσθεν [q] τῶν ὄπισθεν ἀποψύχεσθαι. Ὅπερ ἐστὶν αἴτιον καὶ [r] τοῦ τὰς μασχάλας ἱδροῦν τάχιστα καὶ μάλιστα· ἥκιστα γὰρ ψύχονται. Ἔτι δὲ σαρκωδέστερά ἐστι τὰ περὶ τὸν νῶτον τῶν [s] πρόσθεν, ὥστε ὑγρότερα. Πλείων δὲ ὑγρότης ἐστὶν ἐν τοῖς ὄπισθεν· [t] ὁ γὰρ μυελὸς κατὰ τὴν ῥάχιν ὢν ὑγρασίαν πολλὴν παρέχει.

Διὰ τί ἐφ' ἃ κατακείμεθα, οὐχ ἱδροῦμεν; Ἢ ὅτι θερ- 15
μὸς ὢν ὁ τόπος ᾧ ἁπτόμεθα, κωλύει [v] διεξιέναι τὸν ἱδρῶτα· ἀναξηραίνει γὰρ αὐτόν. Ἔτι δὲ θλίβεται, θλιβόμενον δὲ διαχεῖται τὸ αἷμα, οὗ συμβαίνοντος καταψύχεται μᾶλλον. Σημεῖον δὲ ἡ νάρκη· κατάψυξίς τε γάρ ἐστι τὸ πάθος, καὶ γίνεται ἐκ θλίψεως ἢ πληγῆς.

Διὰ τί οἱ καθεύδοντες μᾶλλον ἱδροῦσιν; Ἢ διὰ τὴν 16
ἀντιπερίστασιν; Ἀθροισθὲν γὰρ τὸ θερμὸν ἐντὸς ἐξελαύνει τὸ ὑγρόν.

Διὰ τί τὸ πρόσωπον [w] μάλιστα ἱδροῦσιν [x] ἀσαρκότατον 17
ὄν; Ἢ ὅτι εὐίδρωτα μὲν ὅσα ὕφυγρα καὶ ἀραιά, ἡ δὲ κεφαλὴ τοιαύτη; Ὑγρότητα [y] γὰρ οἰκείαν ἔχει πλείστην. Δηλοῦσι δὲ αἱ φλέβες τείνουσαι ἐντεῦθεν, καὶ οἱ κατάρροι ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑγρός, καὶ οἱ πόροι πολλοί. Σημεῖον δὲ αἱ τρίχες ὅτι πολλοὶ οἱ πόροι εἰσί, περαίνοντες 2
ἔξω. Οὔκουν ἐκ τῶν κάτω ὁ ἱδρὼς ἀλλ' ἐκ τῆς κεφαλῆς γίνεται. Διὸ ἱδροῦσι καὶ πρῶτον καὶ μάλιστα τὸ μέτωπον·

[k] οὐκέτι ἀλλ' C^a. [l] ἢ] ἢ ὅτι X^a. [m] τὸ om. C^a. [n] δὲ] τὸ X^a. [o] φυλακτικόν C^a, omisso μᾶλλον. [p] ἔμπροσθεν C^a. [q] τῶν ὄπισθεν in margine ponit X^a. [r] τοῦ] τὸ C^a. [s] ἔμπροσθεν X^a. [t] ὁ μὲν γὰρ C^a. [v] διϊέναι X^a.Y^a. [w] μᾶλλον C^a. [x] ἀσάρκωτον C^a.X^a. [y] γὰρ om. C^a.

ὑπόκειται γὰρ πρῶτον· τὸ δὲ ὑγρὸν κάτω ῥεῖ ἀλλ' οὐκ ἄνω.

18 Διὰ τί οἱ ἱδροῦντες ἐὰν ψυχθῶσιν ἢ ὕδατι ἢ πνεύματι, ναυτιῶσιν; Πότερον τὸ ὑγρὸν ψυχθὲν ἔστη ἀθρόον, ἔμπροσθεν [z] οὐκ ἠρεμοῦν διὰ τὸ ῥεῖν; [a] Ἢ καὶ τὸ πνεῦμα διιὸν ἔξω γινόμενον [b] ἱδρὼς διὰ τὴν ψύξιν, τοῦτο ἔσω ψυχθὲν πρὶν ἐξελθεῖν ὑγρὸν ἐγένετο, καὶ προσπεσὸν ποιεῖ τὴν ναυτίαν;

19 Διὰ τί ποτε [c] ἐκ τῆς κεφαλῆς καὶ τῶν ποδῶν μάλιστα [d] οἱ ἱδρῶτες γίνονται θερμαινομένων; Ἢ ὅτι τὸ θερμαινόμενον ἐφέλκει ἐφ' ἑαυτὸ τὸ ὑγρόν, τὸ δὲ ὑγρὸν οὐκ ἔχει ὅπη καταναλίσκηται διὰ τὸ εἶναι τοὺς τόπους τούτους ὀστώδεις. Ἐκπίπτει οὖν ἔξω.

20 Διὰ τί οἱ πονοῦντες, [e] ὅταν παύσωνται, ἱδροῦσιν; Ἔδει γάρ, εἴπερ [f] ὁ πόνος αἴτιος, ὅταν πονῶσιν. Πότερον ὅτι [g] πονούντων μὲν ὑπὸ τοῦ πνεύματος αἱ φλέβες [h] ἐμφυσώμεναι τοὺς πόρους συμμεμυκέναι ποιοῦσι, παυσαμένων δὲ συνίζουσιν, ὥστε [i] δι' εὐρυτέρων γινομένων τῶν πόρων ῥᾶον διέρχε-
2 ται τὸ ὑγρόν. Ἢ ὅτι πονούντων μὲν ἀποκρίνει ἡ κίνησις ἐκ τοῦ [k] συμπεφυκότος ὑγροῦ πνεῦμα, καὶ διὰ θερμότητα τὴν ἀπὸ τῆς κινήσεως γίνεται τὸ ὑγρὸν πνεῦμα ἐπιπολῆς· ὅταν δὲ παύσηται πονῶν, ἅμα καὶ ἡ θερμότης λήγει, καὶ ἐκ τοῦ πνεύματος πυκνουμένου ὑγρότης γίνεται, ὁ καλούμενος ἱδρώς.

21 Πότερον δεῖ μᾶλλον τοῦ θέρους παρασκευάζειν τὸ ἱδροῦν ἢ τοῦ χειμῶνος; Ἢ ὅτε μᾶλλον ὑγροὶ καὶ χαλεπώτεροι ἄνευ ἐπιμελείας [l] γένοιντ' ἄν, ὥστε τοῦ χειμῶνος [m] ἂν [n] δέοι μᾶλλον, [o] ᾗ μεγάλη ἡ μεταβολὴ καὶ τὰ περιττώματα οὐ
2 συνεκπέττεται. Πάλιν ψυχθέντος ἔτι παρὰ φύσιν [p] τὸ τοῦ χειμῶνος. Δῆλον ἄρα ὅτι τοῦ θέρους μᾶλλον. Καὶ γὰρ

[z] οὐχ ἠρεμοῦν Y^a. [a] ἢ ὅτι καὶ margo X^a. [b] ἱδρὼς] ὑγρὸν C^a. [c] ἐκ τῶν ποδῶν καὶ τῆς κεφαλῆς X^a. [d] οἱ om. X^a. [e] codices ὅτε παύσονται. [f] ὁ πόνος] ὧν ὡς C^a, ονως Y^a. [g] πονοῦντος Y^a. et pr. X^a. [h] ἐκφυσώμεναι C^a. [i] δι' om. C^a. [k] πεφυκότος C^a. [l] γένοιτ' C^a. [m] ἂν] οὐκ ἂν margo X^a. [n] δέη X^a. [o] ᾗ] ἡ C^a.X^a. [p] τὸ in margine ponit X^a.

τὰ ὑγρὰ σήπεται μᾶλλον ἅπαντα τοῦ θέρους· διὸ τότε δεῖ ἀπαντλεῖν. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ οἱ ἀρχαῖοι πάντες [q] οὕτως ἔλεγον.

Διὰ τί ἀεὶ τοῦ σώματος ῥέοντος καὶ τῆς ἀπορροῆς γινο- 22
μένης ἐκ τῶν περιττωμάτων οὐ κουφίζεται τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ ἀφιδρώσῃ; Ἢ ὅτι ἐλάττων [r] ἡ ἔκκρισις. [s] Ὅταν γὰρ ἐξ ὑγροῦ [t] μεταβάλλῃ εἰς ἀέρα, πλεῖον γίνεται ἐξ ἐλάττονος· τὸ γὰρ ὑγρὸν διακρινόμενον πλεῖον. Ὥστε πλείονι χρόνῳ ἡ ἔκκρισις. Διά [v] τε τοῦτο καὶ ὅτι δι' ἐλαττόνων [w] πό- 2
ρων ἣ ἔκκρισίς ἐστιν. Ἔτι τὸ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες μετὰ μὲν τοῦ ὑγροῦ ἐκκρίνεται διὰ τὴν κατάμιξιν, μετὰ δὲ τοῦ πνεύματος ἀδυνατεῖ. Μάλιστα δὲ τοῦτ' ἐστὶ τὸ λυ-
ποῦν. Διὸ καὶ οἱ ἔμετοι τῶν ἱδρώτων κουφίζουσι μᾶλλον, 3
ὅτι συνεξάγουσι τοῦτο ἅτε [x] παχύτεροι καὶ σωματωδέστεροι ὄντες. Καὶ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ πόρρω ὁ τόπος οὗτος, ἐν ᾧ τὸ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες, ὥστε ἔργον μεταστῆσαι, τῇ δὲ κοιλίᾳ ἐγγύς· ἢ γὰρ ἐν αὐτῇ ἐγγίνεται ἢ πλησίον· διὸ καὶ δυσεξάγωγον ἄλλως.

Διὰ τί ἧττον ἱδροῦσιν ἐν αὐτῷ τῷ πονεῖν ἢ ἀνέντες; 23
Ἢ ὅτι πονοῦντες μὲν ποιοῦσι, [y] πεπονηκότες δὲ πεποιήκασιν; Εἰκότως οὖν ἐκκρίνεται πλέον· ὁτὲ μὲν γὰρ γίνεται, ὁτὲ δὲ ἐστίν. Ἢ ὅτι πονούντων μὲν συγκλείονται τῆς [z] σαρκὸς οἱ πόροι διὰ τὴν κάθεξιν τοῦ πνεύματος, ὅταν δ' ἀνῶσιν ἀνοίγονται; Διὸ καὶ τὸ πνεῦμα κατέχοντες ἧττον ἱδροῦσιν.

Διὰ τί [a] οὐχὶ ὅταν τροχάζωμεν, ὁ ἱδρὼς [b] πλείων, καὶ 24
ὅταν ἐν κινήσει ᾖ τὸ σῶμα, ἀλλ' ὅταν [c] παύσωνται; Ἢ ὅτι τότε μὲν ὥσπερ ὑπὸ τῆς χειρὸς ἢ ἄλλου τινὸς ἔστιν ὕδωρ ῥέον ἀποφράξαι πανταχόθεν συναθροιζόμενον, ὅταν δὲ ἀφεθῇ, πλέον ἢ ὅσον ἐξ ἀρχῆς. Ὡς δὲ ὑπὸ τῆς χειρός, οὕτω καὶ ὑπὸ [d] τοῦ πνεύματος ἔστιν ἀποληφθῆναι, ὥσπερ ἐν τῇ κλε-

q ἔλεγον οὕτως Ca. r ἡ om. Ca.Xa. s ὅταν—ἔκκρισις om. Ca. t μεταβάλῃ Ya. v τε] codices δέ. w πόνων Ca. x παχύτεροι] κουφότεροι Ca. y codices πεποιηκότες δὲ πεπονήκασιν. z γαστρὸς Ca. a οὐχὶ om. Xa, qui mox οὐ πλείων. b πλείω Ya. c παύσηται margo Xa. d τοῦ om. Ca.

ψύδρᾳ, καὶ πάλιν πρὸς τὴν κύστιν· ἀπολαμβάνει γὰρ ἐντός. Ὁμοίως οὖν πολλῆς κινήσεως οὔσης τὸ πνεῦμα ἐναπολαμβάνεται· διὸ καὶ αἱ φλέβες διατείνονται τοῦ ὑγροῦ οὐ δυναμένου ἐξιέναι. Ἀπολαμβανόμενον δὲ ἀθρόον τὸ ὑγρόν, ὅταν ἀνεθῇ τὸ πνεῦμα, ἀθρόον ἐξέρχεται.

25 Διὰ τί, ὅταν [e] πίωσιν, ἧττον ἱδροῦσιν ἐπιφαγόντες; Ἢ διότι τὰ σιτία ἐπισπᾶται [f] μὲν τὴν ὑγρότητα καθαπερεὶ σπόγγος ἐμπεσών, ἔστι δὲ κωλῦσαι τὴν ὁρμὴν οὐ μικρὸν μέρος, ὥσπερ ἐν τοῖς [g] ῥεύμασι, τὸ ἐπιλαβεῖν τοὺς πόρους προσενεγκάμενον τὴν τροφήν.

26 Διὰ τί οἱ ἀγωνιῶντες ἱδροῦσι τοὺς πόδας, τὸ δὲ πρόσωπον οὔ; Μᾶλλον γὰρ εὔλογον, ὅταν πᾶν ἱδρῶσι τὸ σῶμα, τότε μᾶλλον καὶ τοὺς πόδας· ψυχρότατος γὰρ ὁ τόπος, [h] διὸ ἥκιστα ἱδροῦσιν. Καὶ οἱ ἰατροὶ ἐν ταῖς ἀρρωστίαις μάλιστα περιστέλλειν τοὺς πόδας παραγγέλλουσιν, ὅτι εὔψυκτοί εἰσιν, ὥστε ἀρχὴν ῥᾳδίως ῥίγους ποιοῦσι καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι. 2 Ἢ ὅτι καὶ ἡ ἀγωνία ἐστὶ θερμότητος οὐ μετάστασις ὥσπερ ἐν τῷ φόβῳ ἐκ τῶν ἄνω [i] τόπων εἰς τοὺς κάτω (διὸ καὶ αἱ κοιλίαι λύονται τῶν φοβουμένων) ἀλλ' αὔξησις θερμοῦ, ὥσπερ ἐν τῷ θυμῷ; Καὶ γὰρ ὁ θυμὸς [k] ζέσις τοῦ θερμοῦ ἐστὶ τοῦ περὶ τὴν καρδίαν· καὶ ὁ ἀγωνιῶν οὐ διὰ φόβον καὶ διὰ ψύξιν πάσχει, ἀλλὰ διὰ τὸ [l] μέλλον.

27 Διὰ τί τὸ πρόσωπον ἐξέρυθροι γίνονται, οὐχ ἱδροῦσι δέ; Ἢ διὰ τὸ μᾶλλον θερμαίνεσθαι, ὥστε τὸ μὲν ἐν τῷ προσώπῳ ὑγρὸν ξηραίνει ἡ θερμότης ἐπιπολάζουσα, τὸ δὲ ἐν τοῖς ποσὶ συντήκει διὰ τὸ [m] ἐλάττων μὲν εἶναι, [m] πλείων δὲ τῆς ἐμφύτου καὶ προϋπαρχούσης.

28 Διὰ τί καθεύδοντες ἱδροῦσι μᾶλλον ἢ ἐγρηγορότες; Ἢ ὅτι ἔσωθεν ἡ ἀρχὴ τοῦ ἱδρῶτος, θερμότερα δὲ τὰ ἐντός, ὥστε [n] καὶ ἐκκρίνει διαχέουσα ἡ ἐντὸς θερμότης τὸ ἐντὸς ὑγρόν.

[e] πίνωσιν Ca. [f] μὲν om. Xa.Ya. [g] ῥήμασι Ca.Ya. [h] διὸ καὶ ἥκιστα Xa. [i] τόπων καὶ τῷ ἄλλῳ σώματι ἢ ὅτι ἀγωνία ἐστὶ εἰς Ca. [k] ξέσις margo Xa. [l] μέλος Ca.Ya. [m] codices ἐλάττω et πλείω. [n] καὶ om. Ca.Ya.

[o] Ὅτι ἀεὶ ἔοικεν ἀπορρεῖν τι τοῦ σώματος, ἀλλὰ διὰ τὸ μηθὲν εἶναι πρὸς ὃ [p] προσπῖπτον ἀλισθήσεται λανθάνει. Σημεῖον δέ· τὰ γὰρ κοῖλα τοῦ σώματος ἀεὶ ἱδροῖ.

Διὰ τί ἐν τοῖς [q] πυριατηρίοις μᾶλλον ἱδροῦσιν, [r] ὅταν ᾖ 29
ψῦχος; Ἢ ὅτι τὸ θερμὸν οὐ βαδίζει ἔξω διὰ τὴν τοῦ [s] ψυχροῦ περίστασιν (κωλύεται γὰρ ὑπὸ τούτου), ἀλλ' ἐντὸς κατειλούμενον καὶ μένον διαλύει τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά, καὶ ἱδρῶτα ποιεῖ ἐξ αὐτῶν.

Διὰ τί [t] ὠφελιμώτερός ἐστιν ὁ ἱδρώς, [v] κἂν [w] ἐλάττων 30
ἐπέλθῃ, ὁ γυμνοῦ τροχάζοντος γενόμενος ἢ ὁ ἐν ἱματίῳ; Ἢ τὸ μὲν πονεῖν τοῦ [x] μὴ πονεῖν βέλτιόν ἐστι καθόλου, καὶ ὁ ἱδρὼς δὲ ὁ μετὰ πόνου τοῦ ἄνευ πόνου βελτίων ἐστί, καὶ [y] ὁ μᾶλλον δὲ μετὰ πόνου τοῦ ἧττον βελτίων; Μᾶλλον δ' ἐστὶ μετὰ πόνου ὁ γυμνοῦ τροχάζοντος γινόμενος. Ἐὰν γὰρ μὴ [z] πολλῇ συντονίᾳ τροχάσῃ, οὐ δύναται ἱδρῶσαι γυμνὸς ὤν· ἐν ἱματίῳ γὰρ κἂν πάνυ μετρίως τροχάσῃ, ταχὺ ἱδροῖ διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἀλέαν. Καὶ εὐχρούστεροι δὲ γίνονται 2
οἱ γυμνοὶ τρέχοντες τοῦ θέρους τῶν ἐν ἱματίοις, ὅτι ὥσπερ ἅπαντες οἱ ἐν τοῖς εὐπνουστέροις τόποις οἰκοῦντες εὐχρούστεροί εἰσι τῶν ἐν τοῖς καταπεπνιγμένοις οἰκούντων, οὕτω καὶ αὐτὸς αὑτοῦ ὁ ἄνθρωπος, ὅταν ὥσπερ ἐν εὐπνοίᾳ ᾖ, τότε εὐχρούστερός ἐστιν ἢ ὅταν καταπεπνιγμένος ᾖ καὶ περιεχόμενος ὑπό τινος [a] ἀλέας πολλῆς, ὃ συμβαίνει μᾶλλον τῷ ἐν ἱματίῳ τρέχοντι. [b] Διὰ ταῦτα δὲ [c] καὶ οἱ πολὺν χρόνον καθεύδοντες [d] ἀχρούστεροί εἰσι τῶν μέτριον χρόνον καθευδόντων· καταπέπνικται γὰρ καὶ ὁ καθεύδων.

Διὰ τί οἱ ἀγωνιῶντες ἱδροῦσι τοὺς πόδας, τὸ δὲ πρόσωπον 31
οὔ, ἐν τῷ ἄλλῳ βίῳ ἱδρούντων ἡμῶν μάλιστα μὲν τὸ πρόσωπον, ἥκιστα δὲ τοὺς πόδας; Ἢ ὅτι [e] ἡ ἀγωνία φόβος τίς ἐστι πρὸς ἀρχὴν ἔργου, ὁ δὲ φόβος κατάψυξις τῶν ἄνω·

[o] ὅτι] ὥστε X^a. [p] πίπτον C^a. [q] πυρατηρίοις C^a. [r] ὅταν] ἢ ὅταν C^a.X^a.Y^a. [s] ψυχροῦ] ψύχους X^a. [t] ὠφελιμώτατός C^a. [v] κἂν ἐλ. ἐπ. om. C^a. [w] ἔλαττον X^a. [x] μὴ om. C^a. [y] ὁ om. idem. [z] πολλὴ C^a. [a] ἁλέας Y^a, qui sæpe ita. [b] διὰ om. C^a.Y^a. [c] καὶ om. C^a. [d] εὐχρούστεροι C^a.X^a. [e] ἡ om. C^a.

2 διὸ καὶ ὠχριῶσι τὰ πρόσωπα οἱ ἀγωνιῶντες. [f] Κινοῦνται
δὲ καὶ σκαίρουσι τοῖς ποσίν· ποιοῦσι γὰρ τοῦτο οἱ ἀγω-
νιῶντες καὶ καθάπερ γυμνάζονται· [g] διόπερ εἰκότως ἱδροῦσι
ταῦτα οἷς πονοῦσιν. Καὶ τρίβουσι δὲ τὰς χεῖρας καὶ συγ-
καθιᾶσι [h] καὶ ἐκτείνονται καὶ ἐξάλλονται καὶ [i] οὐδέποτε ἠρε-
μοῦσιν· ὁρμητικοὶ γάρ εἰσι πρὸς τὸ ἔργον διὰ τὸ τὸ θερμὸν
αὐτῶν ἠθροῖσθαι εἰς τὸν περὶ τὸ στῆθος τόπον [k] ὄντα [l] εὐσω-
ματωδέστερον· ὅθεν [m] πάντῃ διάττοντος αὐτοῦ τε καὶ τοῦ
αἵματος συμβαίνει [n] πυκνὴν καὶ ποικίλην γίνεσθαι κίνησιν.
3 Μάλιστα δὲ [o] ἱδροῦσι τοὺς πόδας, ὅτι οὗτοι μὲν συνεχῶς πο-
νοῦσι, τὰ δὲ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος ἀναπαύσεως τυγχάνει
ταῖς τῶν σχημάτων καὶ κινήσεων μεταβολαῖς.

32 Διὰ τί ἐν τοῖς πυριατηρίοις [p] οὔτε ἀθρόου τοῦ πυρὸς ὄντος
μᾶλλον ἱδροῦσιν, οὔτ᾽ ἐλάττονος ἀεὶ γινομένου, ἀλλὰ πλεί-
ονος; [q] Ἐπεισφερομένου γὰρ τὰ πυριατήρια μᾶλλον ἱδροῦ-
σιν ἢ εἴπερ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τοσοῦτον ἦν τὸ πῦρ. Ἢ τὸ μὲν
πολὺ ἐκ πρώτης ξηρὰν λαμβάνον τὴν ἐπιπολῆς σάρκα καὶ
δέρμα [r] καίει καὶ ὀστρακοῖ, γενομένη δὲ τοιαύτη τέγγει τοὺς
2 ἱδρῶτας. Τὸ δὲ ὀλίγον μᾶλλον τὴν σάρκα ἀνιὲν αὐτήν τε
ἀραιοῖ, καὶ τὰ ἐντὸς καθάπερ ὀργάζει πρὸς τὴν διάκρισιν
καὶ ἐξαγωγήν. Οὕτω δ᾽ ἐχούσης αὐτῆς, ἐπεισενεχθὲν πλέον
πῦρ καὶ εἰσδυόμενον εἰς βάθος τῆς σαρκὸς δι᾽ ἀραιότητα ἐξ-
ατμίζει [s] τε τὰ προμαλαχθέντα ὑγρά, καὶ τὰ λεπτὰ αὐτῶν
ἀποκρῖνον ἐξάγει μετὰ τοῦ πνεύματος.

33 Πότερον [t] δεῖ μᾶλλον τοῦ θέρους παρασκευάζειν τὸ ἱδροῦν
ἢ τοῦ χειμῶνος; Ἢ τοῦ μὲν χειμῶνος συστελλόμενον ἐντὸς
τὸ θερμὸν ἐκπέττει καὶ πνευματοῖ τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά, διὸ πάν-
των αὐτῶν ἢ τῶν πλείστων ἀναλισκομένων οὐδὲν δεῖται συγ-
γενοῦς ἀποκρίσεως. Τοῦ δὲ θέρους δι᾽ [v] ἀραιᾶς τῆς σαρκὸς
ἐκπίπτοντος τοῦ θερμοῦ ἧττον πέττεται τὰ ἐν ἡμῖν ὑγρά·

[f] κινοῦνται—ἀγωνιῶντες om. C^{a}. [g] διόπερ] διὸ X^{a}. [h] καὶ ἐκτείνονται om. X^{a}. [i] οὐδέπω C^{a}. [k] ὄντα] ὅταν C^{a}. [l] εὐσηματωδέστερον C^{a}.Y^{a}. [m] παντὸς X^{a}. [n] ποικίλην καὶ πυκνὴν X^{a}. [o] ἱδροῦν C^{a}.Y^{a}. [p] οὐδὲ codices. [q] ἐπεισφερομένου] ἐπεὶ ἀφαιρόμενα C^{a}. [r] καύει C^{a}. [s] τά τε C^{a}. [t] δὴ C^{a}. [v] ἀρεᾶς X^{a}.

διὸ δεῖται ἀπαντλήσεως. ˙Εμμείναντα γὰρ διὰ τὴν ὥραν 2
σήπεται καὶ νοσοποιεῖ. Σήπεται γὰρ πᾶν τὸ σηπόμενον
ὑπ' ἀλλοτρίου θερμοῦ, ὑπὸ δὲ τοῦ οἰκείου πέττεται. ˙Εν
μὲν οὖν τῷ θέρει τὸ ἀλλότριον ἰσχύει, διὸ σήπεται [w] πάντα
μᾶλλον ἐν αὐτῷ, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι τὸ οἰκεῖον, διὸ οὐ σήπει ὁ
χειμών.

Διὰ τί τῶν ἱδρώτων γινομένων ὑπὸ τῆς ἐντὸς θερμασίας 34
ἢ ὑπὸ τῆς ἐκτὸς προσπιπτούσης, πρὸς ἐνίων ἱδρώτων φρίτ-
τομεν; ˙Η διότι ὑπὸ μὲν τῆς ἐντὸς θερμασίας ὅταν ἐκπί-
πτωσιν ἐκ πολλοῦ τόπου εἰς ὀλίγον, συστελλομένοις πρὸς
τὴν περιοχὴν παντελῶς [x] τὰς τοῦ θερμοῦ περιόδους ἀπο-
φράττουσιν, εἶτα ἡ φρίκη ἐγγίνεται; ˙Ετι τῆς σαρκὸς παν-
τελῶς διαβρόχου γινομένης καὶ τοῦ θερμοῦ [y] διεξιόντος. ˙Η 2
δὲ ἐκτὸς θερμασία προσπίπτουσα ἀραιοῖ τὸν χρῶτα πρῶτον·
εἶτα τὸ ἐντὸς τῆς φύσεως θερμὸν [z] ἀποκρινάμενον τὴν φρίκην
ἐποίησεν.

Διὰ τί τῶν ἱδρώτων οἱ θερμοὶ κρίνονται βελτίους [a] εἶναι 35
τῶν ψυχρῶν; ˙Η ὅτι πᾶς μὲν ἱδρὼς περιττώματός τινος
ἔκκρισίς ἐστιν, εἰκὸς δὲ τὸ μὲν ὀλίγον περίττωμα ἐκθερμαί-
νεσθαι, τὸ δὲ πλεῖον μὴ ὁμοίως, ὥστε ὁ ψυχρὸς ἱδρὼς πολ-
λοῦ περιττώματος ἂν εἴη σημεῖον· διὸ καὶ μακροτέρας τὰς
νόσους δηλοῖ.

Διὰ τί τῶν ἱδρώτων διὰ θερμασίαν γινομένων πρὸς τὸ 36
πολὺ πῦρ ἧττον [b] ἱδροῦμεν; ˙Η διότι ἤτοι σφόδρα θερμαι-
νομένου τοῦ σώματος εἰς πνεύματα ὑγρὰ διαλύεται, ἢ ἐκ-
πίπτοντος τοῦ ὑγροῦ καὶ ταχὺ [c] περιξηραινομένου τὴν αἴ-
σθησιν οὐ λαμβάνομεν;

Διὰ τί τοῦ ἡλίου μᾶλλον θερμαίνοντος, ἐὰν μηδὲν περί- 37
βλημα [d] ἔχωμεν, ἱδρῶτες γίνονται τοῖς ἱματίοις περιστελλο-
μένοις; Καὶ περὶ τούτου [e] ταὐτὰ ἐροῦμεν τῷ προτέρῳ.

Διὰ τί τῶν [f] ὀξειῶν κινήσεων μᾶλλον θερμαίνειν δοκουσῶν, 38

[w] μᾶλλον πάντα Ca. [x] τὰς om. Ca.Ya. [y] δὴ ἐξιόντος Xa. [z] ἀπο-
κρινούμενον Ca. [a] εἶναι om. Ca. [b] ἱδρῶμεν Ca. [c] περιξαιρομένου Ca,
ξηραινομένου Xa. [d] ἔχοιμεν Ca.Ya. [e] ταῦτα Ca. [f] ὀξέων codices.

τῶν δὲ νωθρῶν ἧττον, αἱ πρὸς τὸ σιμὸν πορεῖαι νωθρότεραι
οὖσαι ἱδρῶτάς τε μᾶλλον ἐκκρίνουσι καὶ τὸ πνεῦμα [g] προσ-
ιστᾶσιν, ὡς θερμαίνουσαι μᾶλλον τῶν [h] κατάντων; Ἢ ὅτι
τοῖς βάρεσιν εἰς τὸ κάτω φέρεσθαι κατὰ φύσιν ἐστίν, εἰς δὲ
2 τὸ ἄνω παρὰ φύσιν. Ἡ οὖν τοῦ θερμοῦ φύσις ἡ φέρουσα
ἡμᾶς πρὸς μὲν τὰ κατάντη οὐθὲν συμπονεῖ, πρὸς δὲ τὰ σιμὰ
[i] φορτηγοῦσα διατελεῖ. Ὥστε διὰ μὲν τὴν τοιαύτην κίνησιν
ἐκθερμαίνεται, καὶ μᾶλλον τοὺς ἱδρῶτας ἐκκρίνει, καὶ τὸ
πνεῦμα προσίστησιν. Συμβάλλεται δέ τι ἐν ταῖς πορείαις
καὶ ἡ τοῦ σώματος [k] σύγκαμψις πρὸς τὸ μὴ εὐθυπορεῖν τὸ
πνεῦμα [l] προσιστᾶσα.

39 Διὰ τί τῶν ἱδρώτων γινομένων, ὅσῳ ἂν ἐπιβάλληταί τις μᾶλλον, οὐχ οἱ [m] τὰ πλεῖστα τῶν ἱματίων [n] ἐπιβαλλόμενοι ἱδροῦσιν; Καὶ περὶ τούτου [o] ταὐτὰ ἐροῦμεν τῷ ἐπάνω.

40 Διὰ τί τῶν σωμάτων ξηροτέρων ὄντων τοῦ θέρους ἢ τοῦ χειμῶνος ἱδρωτικωτέρως διακείμεθα τοῦ θέρους; Ἢ ὅτι τοῦ μὲν θέρους ἀραιῶν τῶν σώματων ὄντων τὸ τῆς φύσεως θερμὸν οὐ πολὺ κατέχεται; Διαλύει οὖν τὰ ὑγρὰ εἰς πνεῦμα. Τοῦ δὲ χειμῶνος πεπυκνωμένων ἐκτὸς τῶν σωμάτων, πολὺ [p] κατειλημμένον τὸ τῆς φύσεως θερμὸν εἰς πνεῦμα οὐ διαλύει [q] τὰ ὑγρά. Ἔτι δὲ καὶ τοῦ μὲν θέρους πολὺ προσφερόμεθα τὸ ὑγρόν, τοῦ [r] δὲ χειμῶνος τοὐναντίον.

41 Διὰ τί οἱ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου [s] γινόμενοι τοῖς ὑγιαίνουσιν ἱδρῶτες φαυλότεροι δοκοῦσιν εἶναι τῶν ὑπὸ τῶν πόνων; Ἢ ὅτι οἱ μὲν πόνοι ἀπαντλοῦντες ἀεὶ τὸ περιττεῦον ὑγρὸν ξηροτέραν τὴν σάρκα παρασκευάζουσιν, ὥστε τὰς κοιλίας τῶν πόρων ὑγιεινὰς εἶναι καὶ τῇ τοῦ θερμοῦ [t] ἠθίσει μηδεμίαν ἔμφραξιν γίνεσθαι, οἱ δ᾽ αὐτόματοι μὲν προσαγορευόμενοι ἱδρῶτες, γινόμενοι δ᾽ ἐξ ἀνάγκης, ὅταν ὑπὸ πλείονος ὑγρασίας συγχεομένων τῶν τῆς φύσεως πόρων τὰ θερμὰ μὴ παν-

[g] προϊστᾶσιν C^a.Y^a, προϊστῶσιν X^a. [h] κατ᾽ αὐτῶν C^a. [i] φορτίζουσα X^a. [k] σύγκαψις X^a. [l] προϊστᾶσα X^a.Y^a, προϊστῶσα C^a. [m] τὰ om. X^a. [n] μεταβαλλόμενοι C^a. [o] ταῦτα C^a. [p] κατειλημμένων X^a.Y^a. [q] τὸ ὑγρόν X^a. [r] χειμῶνος δὲ X^a.Y^a. [s] γενόμενοι X^a. [t] εἰθίσει C^a, διηθίσει X^a.

τελῶς καταλαμβάνηται, ἀλλ' ἔτι ἀπομάχεσθαι καὶ ἐκκρίνειν αὐτὸ δύνηται, εὐλόγως νόσου σημεῖα φαίνεται. Τότε γὰρ ὑπὸ πλείονος [v] ὑγρασίας ἢ τοῦ συμμέτρου κατὰ φύσιν ψύχεται, ἥ τε σὰρξ δίομβρος γενομένη τὴν κακίστην πρὸς ὑγείαν διάθεσιν λαμβάνει.

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος ἱδρῶτες ἧσσον γίνονται, καὶ [w] ἡμεῖς 42
οὐχ ὁμοίως παρασκευάζειν βουλόμεθα, ὑγροτέρων ὄντων τῶν σωμάτων τοῦ χειμῶνος; [x] Ἢ ἧσσον μὲν ἱδροῦμεν, ὅτι τὰ ὑγρὰ τοῦ χειμῶνος πέπηγε καὶ συνέστηκε σφόδρα· [y] δυσδιαλυτώτερα [z] οὖν. Οὐχ ὑπολαμβάνομεν δὲ [a] δεῖν ἱδρωτοποιεῖ- 2
σθαι τοῦ χειμῶνος, διότι ἡ τοιαύτη διάθεσις ὑγιεινή, ὁ δὲ τοὺς ἱδρῶτας ἐμποιῶν τήκει καὶ συγχεῖ τὴν ἕξιν· ἔτι τε καὶ ἀραιοτέραν τοῦ προσήκοντος ἐμποιῶν τό τε ἐντὸς θερμὸν ἀποκρίνων ἔλαττον ποιεῖ, ὥστε μὴ ὁμοίως δύνασθαι τῷ περιέχοντι ψυχρῷ ἀντιτετάχθαι· τό τε ἐκτὸς ὑγρὸν ῥᾳδιέστερον παρεμπεσεῖται τοῖς σώμασιν, ἀραιῶν τῶν πόρων διὰ τὰς ἱδρωτοποιίας [b] ὄντων.

Γ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ [c] ΟΙΝΟΠΟΣΙΑΝ ΚΑΙ ΜΕΘΗΝ.

Διὰ τί οἱ μεθύοντες θερμοῦ ὄντος τοῦ οἴνου δύσριγοί εἰσι, καὶ τάχιστα ἁλίσκονται ὑπὸ πλευρίτιδος καὶ τῶν τοιούτων; Ἢ διότι πολὺ ὑγρὸν ἐὰν [d] ψυχθῇ, πολὺ ψυχρὸν γίνεται, ὥστε κρατεῖν τῆς φυσικῆς θερμότητος; Γίνεται γὰρ ὅμοιον ὥσπερ ἂν εἰ ἐσθὴς βεβρεγμένη εἴη [e] ὑγρῷ ψυχρῷ, οὕτως ἡ σὰρξ ἔνδοθεν.

Διὰ τί οὐχ οἱ σφόδρα μεθύοντες [f] παροινοῦσιν, ἀλλ' οἱ 2
[g] ἀκροθώρακες μάλιστα; Ἢ ὅτι οὔθ' οὕτως ὀλίγον [h] πεπώκασιν ὥστε ὁμοίως ἔχειν τοῖς νήφουσιν, οὔθ' οὕτως ὥστε διαλύεσθαι, ὅπερ πάσχουσιν οἱ πολὺ [h] πεπωκότες; Ἔτι οἱ μὲν νήφοντες μᾶλλον ὀρθῶς κρίνουσιν, οἱ δὲ σφόδρα μεθύοντες

[v] ἐργασίας Xa. [w] ἡμᾶς Ca. [x] ἢ om. Xa. [y] δυσλυτώτερα Xa. [z] οὖν] ὄντα Ca. [a] δεῖ Ca. [b] ὄντων om. Ca.Ka.Xa.Ya. [c] οἰνοποσίας καὶ μέθης Ca. [d] ψυχθῇ καὶ πολὺ Ca. [e] ὑγρῷ] ἐν τῷ Ca. [f] περιοινοῦσιν Ca.Xa.Ya. [g] ἀκροθόρικες Ca. [h] πεπόκασιν et mox πεποκότες Ca.

οὐδ᾽ ἐγχειροῦσι κρίνειν· οἱ δὲ [h] ἀκροθώρακες κρίνουσι μὲν διὰ τὸ μὴ σφόδρα μεθύειν, κακῶς δὲ διὰ τὸ μὴ νήφειν, καὶ ταχὺ τῶν μὲν καταφρονοῦσιν, [i] ὑπὸ τῶν δὲ ὀλιγωρεῖσθαι δοκοῦσιν.

3 Διὰ τί μᾶλλον κραιπαλῶσιν οἱ [k] ἀκρατέστερον πίνοντες ἢ [l] οἱ ὅλως ἄκρατον; Πότερον διὰ τὴν λεπτότητα ὁ κεκραμένος μᾶλλον εἰσδύεται εἰς πλείους τόπους καὶ στενωτέρους, ὁ δὲ ἄκρατος ἧττον, ὥστε δυσεξαγωγότερος ὁ κεκραμένος; Ἢ διότι ἐλάττω πίνουσιν ἄκρατον διὰ τὸ μὴ δύνασθαι, καὶ ἀπεμοῦσι μᾶλλον; Ἔτι δὲ συμπέττει τὰ λοιπὰ θερμότερος ὤν, καὶ αὐτὸς αὑτόν· ὁ δὲ ὑδαρὴς τοὐναντίον.

4 Διὰ τί τῶν οἰνοφλύγων τὸ σπέρμα οὐ γόνιμον ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; Ἢ ὅτι ἡ κρᾶσις τοῦ σώματος [m] ἐξύγρανται; Τὰ δὲ ὑγρὰ σπέρματα οὐ γόνιμα, ἀλλὰ τὰ συνεστῶτα καὶ πάχος ἔχοντα.

5 Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες τρέμουσι, καὶ μᾶλλον ὅσῳ ἂν ἀκρατοποτῶσιν; Ἔστι δὲ ὁ μὲν οἶνος θερμαντικόν, ὁ δὲ [n] τρόμος γίνεται μάλιστα ἀπὸ ψυχροῦ, διὸ οἱ ῥιγῶντες μάλιστα τρέμουσιν. Πολλοῖς δ᾽ ἤδη χρωμένοις μόνον ἀκράτῳ τροφῆς χάριν τρόμοι ἰσχυροὶ συνέβησαν, ὥστε ἀπορρίπτειν τοὺς [o] θλίβοντας, καὶ τῷ θερμῷ ὕδατι λουόμενοι ἀναισθήτως εἶ-
2 χον. Ἢ ὅτι γίνεται μὲν ὁ τρόμος διὰ κατάψυξιν, γίνεται δὲ ἢ περιισταμένου ἐντὸς τοῦ θερμοῦ διὰ τὸ ἐκτὸς ψῦχος, οἷον τοῦ χειμῶνος, ἢ σβεννυμένου τοῦ κατὰ φύσιν θερμοῦ, σβεννυμένου μὲν τῷ ἐναντίῳ, ἢ διὰ χρόνον, οἷον γῆρας, ἢ [p] τῇ τοῦ ἀλλοτρίου θερμοῦ ὑπερβολῇ, ὃ συμβαίνει τῷ ἐν τῷ
3 ἡλίῳ ἢ πυρὶ καιομένῳ. Συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ τοῖς τῷ ἀκράτῳ οἴνῳ χρωμένοις. Ὧν γὰρ [q] θερμός, ὅταν ὑπερτείνηται δυνάμει τῇ τοῦ σώματος οἰκείᾳ θερμότητι μιγνύμενος, ἀποσβέννυσιν αὐτό· σβεσθέντος δὲ καὶ ψυχθέντος τοῦ σώματος συμβαίνει τοὺς τρόμους γίνεσθαι. Ἔστι δὲ καὶ [r] παρὰ
4 πάντα τὰ εἰρημένα [s] ἄλλος τρόπος [t] καταψύξεως. Ἀναιρε-

[h] ἀκροθόρικες Cᵃ. [i] ὑπὸ om. Cᵃ. [k] κεκραμμένον Cᵃ. [l] οἱ om. Xᵃ. [m] ἐξύγραται Cᵃ. [n] τρόπος Cᵃ. [o] φλιβολίτας Cᵃ.Yᵃ. [p] τῇ om. pr. Xᵃ. [q] θερμός] θερμός τις Yᵃ, θερμός τις ὁ οἶνος Xᵃ. [r] παρὰ add. margo Xᵃ. [s] ἄλλον τρόπον Cᵃ. [t] καταψύξεως. ς. ἀναιρεθείσης Xᵃ.

θείσης [v] δὲ τῆς ὕλης, ᾗ τὸ θερμὸν ἑκάστῳ τρέφεται, συμβαί-
νει καὶ τὸ θερμὸν φθείρεσθαι. Τοῦτο δὲ ἐπὶ [w] μὲν τῶν ἀψύ-
χων ἐπὶ τοῦ λύχνου ἐστὶ φανερόν (τοῦ γὰρ ἐλαίου ἀναλω-
θέντος συμβαίνει σβέννυσθαι τὸ φῶς), ἐπὶ δὲ τῶν ἐμψύχων
τό τε γῆρας ταὐτὸ ποιεῖ τοῦτο καὶ τῶν νόσων αἱ μακραὶ καὶ
συντηκτικαί. Ἀναιρουμένης γὰρ ἢ λεπτυνομένης τῆς τοῦ 5
θερμοῦ τροφῆς ἐκλύειν αὐτὸ συμβαίνει. Ὑγρῷ μὲν γὰρ
τρέφεται τὸ θερμόν, [x] τούτῳ δὲ οὐ τῷ τυχόντι, ἀλλὰ λείῳ
καὶ [y] πλείονι. Διὸ τοῖς νοσοῦσι τὰς εἰρημένας νόσους καὶ
πρεσβυτέροις φθειρομένου τοῦ τοιούτου καὶ ἀλλοιουμένου
(δριμὺ γὰρ καὶ αὐχμηρὸν ἀντὶ λείου καὶ λιπαροῦ γίνεται)
συμβαίνει ἐκλείπειν αὐτό. Σημεῖον δὲ τῶν εἰρημένων ἐστὶν 6
αἱ γινόμεναι βοήθειαι τοῖς μαράνσει τὸν βίον ἐκλείπουσιν· ὅ
τι γὰρ ἂν ἐπιστάξῃ τις αὐτοῖς τῶν [z] τροφωδῶν ὑγρῶν, προσ-
αναφέρεσθαι συμβαίνει τὸ δὲ ὀπτικὸν αὐτῶν, [a] ὡς τῇ τοῦ τοι-
ούτου ἐκλείψει γινομένης τῆς διαλύσεως. Ἔοικε δὲ τοῖς ἀκρα-
τοποτοῦσι τοῦτ' εἶναι [b] αἴτιον. Ὧν γὰρ θερμὸς ὁ οἶνος μετὰ 7
τῆς φύσει ὑπαρχούσης θερμότητος μᾶλλον ἀναλίσκει τὰ ἐν
τῷ σώματι ὑπάρχοντα ἐφόδια τῷ οἰκείῳ θερμῷ. Διὸ συμ-
βαίνει τοὺς μὲν ὑδρωπικοὺς αὐτῶν γίνεσθαι, τοὺς δὲ ῥευματι-
κούς, τοὺς δὲ εἰς τὴν κοιλίαν. Τά τε γὰρ λοιπὰ [c] αὐτοῖς 8
ὑγρὰ δριμέα ἐστί, καὶ τὰ εἰσιόντα δι' ἀσθένειαν τοῦ οἰκείου
θερμοῦ ἀπαλὰ ὄντα οὐ παχύνεται. Ἀσθενὲς δέ ἐστι τὸ
θερμὸν τῷ τὴν ὕλην εἶναι τοιαύτην ἐν ᾧ [d] ἔτι σώζεται, καθά-
περ τὸ καλάμινον πῦρ· καὶ γὰρ τοῦτο διὰ τὴν τῆς ὕλης
ἀσθένειαν ἀσθενέστερόν ἐστι τοῦ ξυλίνου.

Διὰ τί οἱ μεθύοντες θερμοῦ ὄντος τοῦ οἴνου δύσριγοί εἰσι, 6
καὶ τάχιστα [e] ἁλίσκονται ὑπὸ πλευρίτιδος καὶ τῶν τοιούτων
νόσων; Ἢ ὅτι [f] τὸ πολὺ ὑγρὸν ἐὰν ψυχθῇ, πολὺ ψυχρὸν
γίνεται, ὥστε [g] κρατεῖν τῆς φυσικῆς θερμότητος, πάντα δὲ

[v] δὲ] γὰρ ? [w] μὲν om. X[a]. [x] τοῦτο X[a]. [y] πλείονι] immo πίονι. [z] τροφῶν C[a]. [a] ὡς ἐν τῇ X[a]. [b] αἴτιον—ἀναλίσκει τὰ om. C[a]. [c] ὑγρὰ αὐτοῖς X[a]. [d] ἔτι] τι C[a]. [e] ὑπὸ πλευρίτιδος ἁλίσκονται X[a]. [f] τὸ om. C[a]. [g] κρατεῖ Y[a].

τὰ [h] ὑγρότερα θερμότερά ἐστι τὴν φύσιν. Σημεῖον δέ· θερμαίνεται μὲν γὰρ τοῖς ἐκτός, ὑγραίνεται δὲ οὔ. Εἰ δ' ἧττόν ἐστι θερμά, καὶ ἀπολείπει δῆλον ὅτι θᾶττον αὐτὰ ἡ θερμότης ἢ ὑγρότης, ὥστε [i] λειφθέντων ψυχρῶν ὑγρῶν εἰκότως ῥιγοῦσί [k] τε μᾶλλον οἱ μεθύοντες καὶ [l] τὰ τοῦ ῥίγους οἰκεῖα πάσχουσι πάθη.

7 Διὰ τί οἱ μὲν παῖδες θερμοὶ ὄντες οὐ φίλοινοί εἰσι, Σκύθαι δὲ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ ἀνδρεῖοι θερμοὶ ὄντες φίλοινοι; Ἢ ὅτι οἱ μὲν θερμοὶ ὄντες καὶ ξηροί (ἡ γὰρ τοῦ ἀνδρὸς ἕξις τοιαύτη), οἱ δὲ παῖδες ὑγροὶ καὶ θερμοί. Ἡ δὲ φιλοποσία ἐστὶν ἐπιθυμία ὑγροῦ τινός. Ἡ οὖν ὑγρότης κωλύει διψητικοὺς εἶναι τοὺς παῖδας· ἔνδεια γάρ τις ἐστὶν ἡ ἐπιθυμία.

8 Διὰ τί μεθύοντες μᾶλλον διαισθανόμεθα τὰ ἁλυκὰ καὶ τὰ μοχθηρὰ ὕδατα, νήφοντες δὲ ἧττον; Ἢ ὅτι τὸ οἰκεῖον ὑπὸ τοῦ οἰκείου ἐστὶν ἀπαθές, καὶ τὸ ὁμοίως διακείμενον, τὰ δὲ ἐναντία τῶν ἐναντίων ἐστὶν [m] αἰσθητικώτατα. Ὁ μὲν οὖν μεθύων γλυκεῖς ἐν αὑτῷ χυμοὺς ἔχει (τοιοῦτο γὰρ ὁ οἶνος δοκεῖ), καὶ τῶν φαύλων χυμῶν αἰσθητικώτερός ἐστιν, ὁ δὲ νήφων δριμεῖς καὶ ἁλυκούς. Τῆς τροφῆς οὖν πεπεμμένης οἱ περιττωματικοὶ ἐπιπολάζουσιν. Οὗτοί τε οὖν [n] εἰσὶν ἀπαθεῖς ὑπὸ τῶν ὁμοίων, καὶ τὸν ἔχοντα ποιοῦσιν.

9 Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφόδρα κύκλῳ πάντα φαίνεται φέρεσθαι, καὶ ἤδη ἁπτομένης τῆς μέθης ἀθρεῖν τὰ πόρρω οὐ [o] δύνανται; Διὸ καὶ σημεῖον τῆς μέθης αὐτὸ ποιοῦνταί τινες. Ἢ ὅτι κινεῖται ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ οἴνου ἡ ὄψις [p] πυκνάκις; Διαφέρει οὖν [q] οὐθὲν τὴν ὄψιν κινεῖν ἢ τὸ ὁρώμενον· ταὐτὸ γὰρ ποιεῖ πρὸς τὸ φαίνεσθαι τὰ εἰρημένα. Ἐπεὶ [r] δὲ καὶ περὶ τὰ πλησίον ὄντα διαψεύδεσθαι [s] τὴν ὄψιν συμβαίνει τῶν μεθυόντων, καὶ περὶ τὰ πόρρω μᾶλλον εἰκὸς ταῦτα πάσχειν. Διόπερ ἐκεῖνα μὲν ὅλως οὐχ ὁρᾶται, τὰ δ' ἐγγὺς

[h] ψυχρότερά Xa. [i] ληφθέντων Xa.Ya. [k] τε om. Ca. [l] τὰ] κατὰ Ca. [m] αἰσθητικώτερα Ca.Ya. [n] εἰσὶν οἱ ἀπαθεῖς Ca. [o] δύναται Ya. [p] πολλάκις pr. Ca. [q] τὴν ὄψιν οὐθὲν Xa. [r] δὲ om. Ca. [s] συμβαίνει τὴν ὄψιν Ca.

[t] οὐκ ἐν ᾧ τόπῳ ἐστὶν ὁρᾷ. Κύκλῳ δὲ φαίνεται φέρεσθαι, 3
καὶ οὐκ ἐγγὺς καὶ πόρρω, ὅτι εἰς μὲν τὸ πόρρω διά τε τὴν
κύκλῳ κίνησιν ἀδυνατωτέρα ἐστὶ φέρεσθαι ἡ ὄψις. Ἅμα
γὰρ τἀναντία ποιεῖν οὐ ῥᾴδιον. Ἔστι δὲ ἡ μὲν πόρρω ἐπι-
θυμία σφοδρά, ἡ δὲ κύκλῳ ἐν ᾧ [v] τοὔνομα σημαίνει σχήματι.
Διά [w] τε οὖν τὰ εἰρημένα πόρρω οὐ φέρεται· καὶ εἰ φέροιτο
τὸ ἐγγὺς καὶ πόρρω, [x] οὐκ ἂν ταῦθ' ὁρῴη. [y] Ἀπολείποι 4
γὰρ ἂν [z] ἐν θατέρῳ χρόνῳ αὐτῶν τὸ ὁρώμενον ἐν ταὐτῷ τό-
πῳ, ἀπολείπων δὲ οὐκ ἂν ὁρῴη. Κύκλῳ δὲ φέρεται διὰ τὸ
ὑπάρχον σχῆμα τῆς ὄψεως. Ἔστι γὰρ κῶνος, οὗ ἡ βάσις
κύκλος, ἐν ᾧ κινουμένη ὁρᾷ μὲν τοῦτο διὰ τὸ μηδέποτε ἀπο-
λείπειν αὐτό, διέψευσται δὲ τῷ τόπῳ διὰ τὸ μὴ τὴν αὐτὴν
ὄψιν ἐπιβάλλειν ἐπ' αὐτό. Ταὐτὸν γὰρ ἂν ἦν ἢ τοῦτο πρὸς
τὴν ὄψιν κινεῖν ἢ τὴν ὄψιν πρὸς τοῦτο.

Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν ἐνίοτε πολλὰ φαίνεται τὸ ἓν ὁρῶ- 10
σιν; Ἢ καθάπερ εἴρηται, κινουμένης τῆς ὄψεως συμβαίνει
μηθένα [a] χρόνον τὴν αὐτὴν ἐπὶ ταὐτοῦ ἠρεμεῖν ὄψιν; Τὸ [a] δ'
[b] ἐν ταὐτῷ χρόνῳ ἑτέρως ὁρώμενον ὀψιαίτερον εἶναι δοκεῖ·
ἁφῇ γὰρ ὄψεως ὁρᾶται τὸ ὁρώμενον, ἅπτεσθαι δὲ πλείοσιν
ἅμα τοῦ αὐτοῦ ἀδύνατον. Ὄντος [c] δὲ ἀναισθήτου τοῦ με- 2
ταξὺ χρόνου, ἐν ᾧ ἡ [d] ὄψις ἥπτετο καὶ παρήλλαττε τὸ ὁρώ-
μενον, εἷς εἶναι δοκεῖ χρόνος ἐν ᾧ τε [e] ἧπται καὶ [f] παρήλλα-
χεν· ὥστ' ἐν τῷ [g] αὐτῷ χρόνῳ [h] ταὐτοῦ πλειόνων ἁπτομένων
ὄψεων πλείω δοκεῖ εἶναι τὰ ὁρώμενα, διὰ [i] τὸ [k] ταῦτα κατὰ
τὸν αὐτὸν [l] τρόπον ἀδύνατον [m] εἶναι ἅπτεσθαι.

Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀφροδισιάζειν ἀδύνατοί εἰσιν; Ἢ 11
ὅτι δεῖ τινὰ τόπον ἐκθερμανθῆναι [n] μᾶλλον τοῦ ἄλλου σώμα-
τος, τοῦτο δὲ ποιεῖν διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἐν ὅλῳ τῷ σώματι
θερμασίας ἀδυνατοῦσιν· ἀποσβέννυται γὰρ τὸ ὑπὸ τῆς κινή-

[t] οὐδ' X^a. [v] τὸ ὄμμα pr. X^a. [w] τε] τι X^a. [x] οὐ καὶ codices. [y] ἀπολείπει X^a. [z] ἐν om. C^a. [a] χρόνον et δ' om. C^a. [b] ἐν om. x. [c] δὲ om. C^a. [d] ὄψις τε ἥπτετο καὶ παρήλασε C^a. [e] ἥπτετο Q.K^a.O^a. [f] παρήλλαττεν K^a.O^a. [g] αὐτῷ om. Q.K^a. [h] ταυτῷ Q.K^a.X^a. [i] τὸ om. Q.K^a. [k] ταύτας K^a. [l] χρόνον K^a. [m] εἶναι om. C^a. [n] μᾶλλον δὲ τοῦ C^a.

σεως [o] γινόμενον θερμὸν ὑπὸ τοῦ περιέχοντος μᾶλλον, ὅτι
2 πολύ ἐστιν ἐν αὐτοῖς τὸ ὑγρὸν καὶ ἄπεπτον. Ἔτι δὲ τὸ σπέρμα ἐκ τροφῆς, τροφὴ δὲ πᾶσα πέττεται· ἧς πληρωθέντες ὁρμητικοί εἰσι πρὸς τὰ ἀφροδίσια. Διὸ καὶ κελεύουσί τινες πρὸς τὴν πρᾶξιν τὴν τοιαύτην ἀριστᾶν μὲν πολύ, δειπνεῖν δὲ ὀλίγον, ἵνα ᾖ αὐτοῖς ἐλάττω τὰ ἄπεπτα τῶν πεπεμμένων.

12 Διὰ τί ὁ γλυκὺς [p] καὶ ἄκρατος καὶ ὁ κυκεὼν μεταξὺ [q] διαπινόμενοι ἐν τοῖς πότοις νήφειν ποιοῦσιν; Καὶ διὰ τί ἧττον μεθύσκονται ταῖς μεγάλαις κωθωνιζόμενοι; Ἢ πάντων τὸ αὐτὸ αἴτιόν ἐστιν, ἡ παράκρουσις τοῦ ἐπιπολῆς θερμοῦ; Τὸ γὰρ μεθύειν ἐστίν, ὅταν ᾖ τὸ θερμὸν [r] ἐν τοῖς περὶ τὴν κεφαλὴν τόποις.

13 Διὰ τί τοῦ γλυκέος ἐπιπολαστικοῦ ὄντος, ἐάν τις μεθύων ἤδη ἐπιπίῃ γλυκύ, [s] καταπέττεται ὁ ἐνυπάρχων οἶνος καὶ ἧττον ἐνοχλεῖ; Ἢ ὅτι τὸ μὲν γλυκὺ λεαντικόν [t] τέ ἐστι καὶ γλίσχρον (ἐμφράττει οὖν τοὺς πόρους), τὸ δὲ αὐστηρὸν τραχυντικόν· καὶ τὸ μὲν εὐπετῆ ποιεῖ τῷ θερμῷ τὴν ἀναφοράν, ὁ δὲ γλυκὺς στέγει αὐτό, τοὺς πόρους ἐμφράττων. Ὅτι δὲ τῶν ἄνω θερμανθέντων ἐστὶν ἡ μέθη, εἴρηται. Ἔτι δὲ ὁ μὲν γλυκὺς ἄνοδμος, ὁ δὲ αὐστηρὸς οὔ· ὀσμὴ δὲ πᾶσα βαρύνει κεφαλήν.

14 Διὰ τί ἀπὸ τοῦ [v] κεκραμένου μὲν ἀκρατεστέρου δὲ ἕωθεν μᾶλλον πονοῦσι τὴν κεφαλὴν ἢ ἀπὸ τοῦ ἀκράτου; Ἢ ὅτι ὁ μὲν ἄκρατος [w] παχυμερὴς ὢν εἰς [x] τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν πόρους στενοὺς ὄντας αὐτὸς μὲν οὐκ εἰσπίπτει, ἡ δὲ δύναμις αὐτοῦ, ἡ ὀσμὴ καὶ θερμότης· ὁ δὲ κεκραμένος μιχθεὶς λεπτῷ [y] τῷ ὕδατι αὐτὸς εἰσδύεται, ἔχων δὲ σῶμα, καὶ τῆς δυνάμεως πολὺ τῆς [y] τοῦ ἀκράτου, [z] δυσπεπτότερός ἐστιν. Τά τε γὰρ ὑγρὰ [a] πάντων δυσπεπτότατα, καὶ τὰ σώματα τῶν ἐν αὐτοῖς δυνάμεων.

[o] θερμὸν γινόμενον Xa. [p] καὶ ὁ ἄκρατος Ya. om. καὶ Ca. [q] θωνιξάμενοι pr. Ca, πινόμενοι margo. [r] ἐν om. Xa. [s] καταπάττεται Ya. [t] τε om. Ca. [v] κρεμμαμένου Ca. [w] παχυμερής πως ὢν Ca. [x] τοὺς om. Xa. [y] τῷ et mox τοῦ om. Ca. [z] δυσπεπτότερα Ca. [a] πάντα Xa.

Διὰ τί μᾶλλον δύνανται [b]πιεῖν εἰς μέθην οἱ ἀγύμναστοι τῶν γεγυμνασμένων, καὶ ῥᾷον ἀπαλλάττουσιν; Ἢ ὅτι οἱ [c]ἔχοντες περίττωμα καὶ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς οὐρητικοὶ γίνονται· ὅπερ ποιεῖ δύνασθαι πίνειν καὶ ὕστερον κούφως ἔχειν διὰ τὸ μὴ ἐμμένειν πολὺ ὑγρὸν οἰνῶδες. Οἱ μὲν οὖν ἀγύμναστοι ὑγροὶ καὶ περιττωματικοί εἰσιν, οἱ δὲ γεγυμνασμένοι ξηροί, ὥστ' εἰς τὸ σῶμα τούτοις ἡ ὑγρότης ἡ οἰνηρὰ ἀφικνεῖται. Εὐθύς τε οὖν ἀντισπᾷ τῇ οὐρήσει ἡ φορὰ αὕτη, καὶ ὕστερον ἐμμένον τὸ ὑγρὸν τοῦτο ἐν [d]τῷ σώματι [e]βάρος ποιεῖ. 15

2

Διὰ τί ὁ οἶνος καὶ τετυφωμένους ποιεῖ καὶ μανικούς; Ἐναντία γὰρ ἡ διάθεσις· ὁ μὲν γὰρ μᾶλλον [f]ἤδη ἐν κινήσει, ὁ δὲ ἧττον. [g]Ἢ ὥσπερ Χαιρήμων εἶπε, 16

τῶν χρωμένων [h]γὰρ τοῖς τρόποις κεράννυται.

Τἀναντία οὖν ποιεῖ οὐ [i]ταὐτὰ ἀλλὰ τὰ μὴ ὁμοίως ἔχοντα, ὥσπερ καὶ τὸ πῦρ τὰ μὲν ξηραίνει τὰ δὲ ὑγραίνει, ἀλλ' οὐ [i]ταὐτά, καὶ τήκει [k]τὸν κρύσταλλον καὶ πήγνυσι τοὺς ἅλας. Καὶ ὁ οἶνος (ὑγρὸς γάρ ἐστι τὴν φύσιν) τοὺς μὲν [l]βραδυτέρους ἐπιτείνει καὶ θάττους ποιεῖ, τοὺς δὲ θάττους ἐκλύει. [m]Διὸ ἔνιοι τῶν μελαγχολικῶν τῇ φύσει ἐν ταῖς κραιπάλαις ἐκλελυμένοι γίνονται πάμπαν. Ὥσπερ γὰρ τὸ λουτρὸν τοὺς μὲν συνδεδεμένους τὸ σῶμα καὶ σκληροὺς [n]εὐκινήτους ποιεῖ, τοὺς δὲ εὐκινήτους καὶ ὑγροὺς ἐκλύει, οὕτως ὁ οἶνος, ὥσπερ [o]λούων τὰ ἐντός, ἀπεργάζεται τοῦτο.

2

Διὰ τί ἡ κράμβη παύει τὴν κραιπάλην; Ἢ ὅτι τὸν μὲν χυλὸν [p]γλυκὺν καὶ ῥυπτικὸν ἔχει (διὸ καὶ κλύζουσιν αὐτῷ τὴν κοιλίαν οἱ ἰατροί), αὐτὴ δ' ἐστὶ ψυχρά. Σημεῖον δέ· πρὸς γὰρ τὰς σφοδρὰς διαρροίας χρῶνται αὐτῇ οἱ ἰατροί, ἕψοντες σφόδρα καὶ [q]ἀποξυλίζοντες καὶ ψύχοντες. Συμβαίνει [r]δὴ τῶν [s]κραιπαλώντων τὸν μὲν χυλὸν αὐτῆς εἰς τὴν κοιλίαν κατασπᾶν τὰ ἐν αὐτοῖς ὑγρά, οἰνηρὰ καὶ ἄπεπτα 17

2

[b] ποιεῖν X^a. [c] ἔχοντες τὸ περίττωμα C^a. [d] τῷ om. C^a. [e] βάρους X^a. [f] ἤδη om. pr. X^a. [g] ἢ om. C^a. [h] γὰρ om. C^a. [i] ταῦτα utrobique C^a. [k] τὸ X^a. [l] δακρυτέρους C^a.Y^a. [m] διότι C^a. [n] ἀκινήτους C^a. [o] λύων C^a. [p] γλυκὺ Y^a. [q] ἀποχυλίζοντες margo u. [r] δὲ X^a. [s] κραιπαλούντων C^a.

ὄντα, αὐτὴν δὲ ὑπολειπομένην ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ψύχειν τὸ σῶμα. Ψυχομένου δὲ ὑγρὰ λεπτὰ συμβαίνει εἰς τὴν κύστιν φέρεσθαι. Ὥστε κατ' ἀμφότερα τῶν ὑγρῶν ἐκκρινομένων [t] *διὰ τοῦ σώματος, καὶ καταψυχομένου, εἰκότως ἀκραίπαλοι*
3 *γίνονται· ὁ γὰρ οἶνος* [v] *ὑγρὸς καὶ θερμός ἐστιν. Ἔτι δὲ συμβαίνει τῶν ὑγρῶν κατασπωμένων καὶ* [w] *ἐκκρινομένων κάτω καὶ πνεῦμα ἐπάγεσθαι αὐτοῖς,* [x] *ὅπερ μόνον ἀπὸ τοῦ οἴνου εἰς τὴν κεφαλὴν φερόμενον τὸν κάρον καὶ τὴν κραιπάλην ποιεῖ. Κάτω δὲ ὁρμήσαντος καὶ καταψυχομένου τοῦ σώμα-*
4 *τος διὰ τὰ εἰρημένα, λύεται ὁ τῆς κραιπάλης πόνος. Ἔστι γὰρ ἡ κραιπάλη ζέσις τις καὶ φλεγμασία λήγουσα. Λυπεῖ δὲ μᾶλλον τῆς μέθης, ὅτι ἐκείνη μὲν ἐξίστησιν, ἡ δὲ κραιπάλη* [y] *ἐν αὐτοῖς οὖσι τὸν πόνον παρέχει· καθάπερ οὖν* [z] *καὶ ὑπὸ τῶν πυρετῶν οἱ λαμβανόμενοι* [a] *παίζουσι μᾶλλον ἢ ἀλγοῦσι, παρ' αὐτοῖς δὲ γενόμενοι οἱ αὐτοί, κουφισθέντες τοῦ πάθους, ἀλγοῦσιν.* [b] *Ταὐτὰ γὰρ καὶ ἐπὶ τῆς κραιπάλης καὶ ἐπὶ τῆς μέθης συμβαίνει.*

18 *Διὰ τί μᾶλλον ἐμετιᾶν ποιεῖ ὁ* [c] *ὑδαρὴς οἶνος ἢ τὸ ὕδωρ καὶ* [d] *ὁ ἄκρατος; Ἢ ὅτι ἐμεῖν μὲν μάλιστα* [e] *ποιεῖ τὰ ἐπιπολαστικὰ καὶ ὅσα ἀηδῆ ἐστίν. Ἔστι δὲ ὁ μὲν οἶνος κατακρουστικός, τὸ δὲ ὕδωρ λεπτὸν καὶ οὐκ ἀηδές. Διὰ μὲν οὖν τὸ λεπτὸν [καὶ οὐκ ἀηδὲς] εἶναι κάτω διέρχεται ταχύ,* [f] *διὰ*
2 *δὲ τὸ μὴ ἀηδὲς οὐ ποιεῖ καρδιώττειν. Ὁ δὲ κεκραμένος λίαν οὐκ ἔστι λεπτὸς ὥστε διαρρεῖν ταχύ, διὰ δὲ τὸ μικρὸν ἔχειν οἴνου ἀηδής ἐστιν· ταράττει γὰρ τὴν αἴσθησιν τῷ πλείους ἐν* [g] *αὐτῇ* [h] *τὰς κινήσεις ἐμποιεῖν, τήν τ' ἀπὸ τοῦ οἴνου καὶ τοῦ ὕδατος· αἰσθηταὶ γὰρ ἄμφω γίνονται. Ὁ δ' εὔκρατος τὴν μὲν τοῦ ὕδατος αἴσθησιν ἀφανίζει, οἴνου δὲ μαλακοῦ ποιεῖ αἴσθησιν· διὸ ἡδέως πίνεται. Ἀηδὴς δὲ ὢν ὁ ὑδαρὴς οἶνος ἐπιπολαστικός ἐστι· τὸ δὲ τοιοῦτον ἐμετικόν ἐστιν.*

[t] *διὰ τοῦ σώματος* om. Ca. [v] *ὑγρὸς*] *ψυχρὸς* Ca. [w] *κρινομένων* Xa. [x] *ὅθεν* Ca.Ya. [y] *ἐν ἑαυτοῖς* Xa.Ya. [z] *καὶ* om. Ca. [a] *παίουσι* margo u, om. Ca. [b] *ταῦτα* Ca. [c] *ὑδαρὴς*] *βαρὺς* Ca. [d] *τὸ ἄκρατον* Ca.Xa.Ya. [e] *ποιεῖ* om. Ca.Xa.Ya. [f] *διὰ δὲ—ταχύ* om. Ca. [g] *αὐτῷ* Ca. [h] *τὰς* om. Ca.Ya.

Διὰ τί μεθύοντες [i]μᾶλλον διαισθανόμεθα τὰ ἁλυκὰ καὶ 19
τὰ μοχθηρὰ ὕδατα, νήφοντες δ' ἧττον; Ἢ ὅτι τὰ λυπηρὰ μᾶλλον δῆλα τοῖς μὴ ἐπιθυμοῦσι, τοὺς δ' ἐπιθυμοῦντας [k]διαλανθάνει; Ὁ μὲν οὖν ἡδέως ἔχων ὁμοίως τῷ ἐπιθυμοῦντι ἔχει, ὁ δὲ νήφων οὕτως ἔχει· ὁ δὲ μεθύων πλήρης.

Διὰ τί τοῖς μεθύουσι σφόδρα κύκλῳ πάντα φαίνεται φέ- 20
ρεσθαι, καὶ ἤδη ἁπτομένης μᾶλλον τῆς μέθης ἀριθμεῖν τὰ πόρρω οὐ [l]δύνανται; Διὸ καὶ σημεῖον τῆς μέθης ποιοῦνται αὐτό τινες. Ἢ ὅτι κινεῖται ὑπὸ τῆς θερμότητος τοῦ οἴνου ἡ ὄψις πυκνάκις; Ὥσπερ οὖν ὅταν ὑποθῇ τις ὑπὸ τὸν ὀφθαλμόν, δύο φαίνεται, οὕτω καὶ τοῖς μεθύουσιν. Οὐδὲν [m]γὰρ 2
διαφέρει, ἐὰν [n]μὲν ὑποθῇ, [o]κινῇ δὲ τὴν ὄψιν, οὐδ' ἐὰν ἔξωθεν ἢ ἔσωθεν· ἀμφοτέρως γὰρ τὸ αὐτὸ πάσχει ἡ ὄψις. Ὥστε οὐ δόξει μένειν τὸ ὁρώμενον, καὶ τὸ πόρρωθεν ἔτι μᾶλλον· ἔτι γὰρ ἧττον κρατεῖ ἀποτεινομένης τῆς ὄψεως, καὶ πλέον τὸ διάστημα ἐπὶ τῷ ἄκρῳ ποιεῖ ἡ ἐγγὺς αὕτη κίνησις. Ἂν δὲ 3
σφόδρα κινῆται καὶ ὁμαλῶς ἄνω καὶ κάτω, ἧττον κρατήσει τοῦ πόρρω. Πάντα δὲ ἀποτεινόμενα κύκλῳ φέρεται, οἷον [p]οἱ [q]ὀϊστοὶ καὶ τὰ [r]καταρτώμενα. Καὶ ἡ ὄψις οὖν δι' ἀσθένειαν ταὐτὸ πάσχει [s]ὥσπερ ἂν εἰ πόρρω ἐφέρετο. Διαφέρει δ' οὐδὲν τὴν ὄψιν κινεῖν ἢ τὸ ὁρώμενον· ταὐτὸ γὰρ ποιεῖ πρὸς τὸ φαίνεσθαι.

Διὰ τί, ὅταν ἀθρόως πίνωσι, ξηρότεραι αἱ κοιλίαι γίνον- 21
ται, ὅτε δεῖ ὑγραίνεσθαι μᾶλλον ὑπὸ τοῦ πλείονος; Ἢ ὅτι τοῦ μὲν πολλοῦ καὶ ἀθρόου οὐ κρατεῖ ἡ κοιλία, ἀλλ' εἰς τὸν [t]αὐτοῦ ἔρχεται τόπον ἀπαθές; Ἔστι δὲ ὑγροῦ τόπος ἄπεπτου ἡ κύστις. Τοῦ δὲ ὀλίγου κρατεῖ καὶ πέττει, ὥστε μένον ὑγραίνει.

Διὰ τί μᾶλλον κραιπαλῶσιν οἱ εὔκρατον πίνοντες ἢ οἱ 22
[v]ἄκρατον; Ἢ διὰ τὴν λεπτότητα εἰς πλείους τόπους ὁ [w]κε-

[i] μάλιστα X^{a}. [k] λανθάνει X^{a}. [l] δύναται X^{a}. [m] γὰρ om. C^{a}. [n] μὲν ὑποθῇ μὲν κ. C^{a}.Y^{a}. [o] κινεῖ C^{a}. [p] οἱ om. X^{a}. [q] ἰστοὶ C^{a}.Y^{a}. [r] καταρτώματα C^{a}. [s] ὥσπερ om. C^{a}. [t] αὐτὸν C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [v] ἄκρατον πίνοντες; ἢ X^{a}.Y^{a}. [w] κεκραμμένος C^{a}.

κραμένος εἰσέρχεται, καθάπερ ἐν [x]τοῖς ἱματίοις, καὶ ἔστι δυσεξαγωγότερος· τὸ δὲ ὕδωρ λεπτομερέστερον μέν, ἀλλ' εὐέξοδον. Ἢ διότι ἔλαττον πίνουσιν ἄκρατον διὰ τὸ μὴ δύνασθαι, καὶ μᾶλλον ἀπεμοῦσιν; Ἔτι δὲ συμπέττει τὰ λοιπά. Ταὐτὸ δ' ἐστὶ πρόβλημα.

23 Διὰ [y]τί ὑπὸ τοῦ ἀκράτου ἀποθνήσκουσιν, ἐάν τις [z]προϊσχνάνας πολὺ πίῃ; Καὶ μὴ προϊσχνάναντες δὲ πολλοὶ τῶν φιλοπότων ἀθρόον πολὺ [a]πίνοντες ξηροὶ γίνονται· δοκεῖ γὰρ ὅ τε οἶνος τῶν θερμῶν εἶναι τὴν φύσιν καὶ τὸ ζῆν, τὸ δὲ ἀποθνήσκειν κατάψυξις. Ἢ ὥσπερ [b]καὶ ἀπὸ τοῦ [c]κωνείου, σβεννυμένου κατὰ μικρὸν τοῦ θερμοῦ τοῦ οἰκείου. Ἀλλὰ
2 τρόπον ἕτερον· τὸ μὲν γὰρ τῇ [d]ψυχρότητι πήγνυσι τὸ ὑγρὸν καὶ θερμόν, ὁ δ' οἶνος [e]τῇ θερμότητι τῇ αὑτοῦ μαραίνει τὴν φυσικὴν θερμότητα. Ὥσπερ οὖν ὑπὸ τοῦ πολλοῦ πυρὸς καὶ ἡλίου τὸ ὀλίγον πῦρ ἀποσβέννυται, [f]οὕτως ἡ ἐν τοῖς σώμασι θερμότης ὑπὸ τῆς ἐν τῷ οἴνῳ, ἐὰν [g]ὑπερβάλλῃ.

24 Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀριδάκρυοι μᾶλλον; [h]Ἢ ὅτι θερμοὶ καὶ ὑγροὶ γίνονται· ἀκρατεῖς οὖν εἰσίν, ὥστε ὑπὸ μικρῶν κινεῖσθαι.

25 Διὰ τί ἧττον μεθύσκονται ταῖς μεγάλαις κωθωνιζόμενοι; Πάντων γὰρ ταὐτὸ αἴτιον ἡ κατάκρουσις, τουτέστιν ἐπιπολῆς. Τὸ μὲν γὰρ μεθύειν ἐν τοῖς [i]περὶ κεφαλὴν τόποις. Ἢ ὅτι δεῖ πρὸς τοὺς ὕπνους ὑγρότητα ἐνυπάρχειν θερμήν; [k]αὕτη γὰρ [l]εὔπεπτος. Ἂν δὲ μὴ ἐνῇ ὑγρότης ὀλίγη ἢ δύσ-
2 πεπτος, οὐ γίνεται ὕπνος. Διὸ ἐν τοῖς [m]κόποις καὶ μετὰ τὰ σιτία καὶ τοὺς [n]πότους ὑπνωτικώτατοι γίνονται ὑπὸ τῆς θέρμης. Τοῖς δὲ μελαγχολικοῖς καὶ [o]τοῖς μεγάλας πυρίας [p]ἀγρυπνία, τοῖς μὲν ὅτι κατέψυκται [q]τὸ ὑγρόν, τοῖς δὲ ὅτι

[x] τοῖς om. Ca. [y] τί οἱ ὑπὸ Xa. [z] προϊσχάνας et mox προϊσχάναντες Ca. et pr. Ya. [a] πιόντες Ya. [b] καὶ om. Xa. [c] κονίου Ya. [d] θερμότητι πήγνυσι τὸ θερμὸν καὶ ὑγρόν Ca. [e] τῇ om. Ca. [f] οὕτω καὶ ἡ Ya. [g] ὑπερβάλῃ Ya. [h] ἢ] ἢ ὅτι θερμοὶ καὶ ὑγροὶ μᾶλλον ἢ Xa. [i] περὶ τὴν κεφαλὴν Ca. [k] αὕτη] αὖ Ca.Ya. et pr. Xa, ἂν rc. [l] εὐπεπτος Ca. [m] κόλποις Xa. [n] πόνους Xa.Ya. [o] τοῖς μ.] τὰς μ.] Ca.Xa. [p] ἀγρυπνίας Ca.Xa. [q] τὸ ὑγρὸν Gaza: codices τούτων.

οὐκ ἔστιν ἢ ὀλίγον. Φανερὸν οὖν ὅτι εἰς ταῦτα βλεπτέον
καθ' ἕτερον τῶν παθῶν.

Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες τρέμουσι, καὶ μᾶλλον ὅσῳ ἂν ἀκρα- 26
τοποτῶσιν; Ἔστι δὲ ὁ μὲν οἶνος θερμαντικός, ὁ δὲ τρό-
μος γίνεται μάλιστα ὑπὸ ψυχροῦ, διὸ οἱ ῥιγῶντες μάλιστα
τρέμουσιν. Πολλοῖς δ' ἤδη χρωμένοις μόνῳ ἀκράτῳ τροφῆς
χάριν τρόμοι τε ἰσχυροὶ συνέβησαν, ὥστε ἀπορρίπτειν τοὺς
θλίβοντας, καὶ τῷ θερμῷ ὕδατι λουόμενοι ἀναισθήτως εἶχον.
Ἕτεροι δὲ τοῦτον τὸν τρόπον διαιτώμενοι, καὶ τρίψεσι χρώ- 2
μενοι καὶ τροφῇ κρέασι, πρὸς ἀποπληκτικὰς ἀρρωστίας ἤλα-
σαν· [r] οἷς τρόμοι μὲν διὰ τὴν ἀκινησίαν ἧττον [s] ἐνέπιπτον,
πόνος δὲ ἰσχυρὸς καὶ τὸ μὴ δύνασθαι [t] ἡσυχάζειν. Ἔτι τοῦ
μὲν τρόμου αἰτία ἡ ψυχρότης· φαίνονται γάρ, ὥσπερ εἴρη-
ται, οἵ τε ῥιγῶντες τοῦτο πάσχοντες καὶ οἱ σφόδρα γέρον-
τες. Ἀμφοτέρων δὲ τούτων τῶν μὲν τὸ πάθος ψυχρόν, τῶν 3
δὲ ἡ ἡλικία· ὁ δὲ οἶνος θερμαντικώτατος, ὥσθ' ὑπεναντίον ἂν
τι [v] συμβαίνοι. Ἢ οὐθὲν κωλύει γίνεσθαι ταὐτὸ ὑπὸ ἐναντίων,
μὴ ὡσαύτως δὲ ποιούντων, οἷον καὶ [w] ὑπὸ τῶν πάγων ἀπο-
κάεται [x] καὶ ὑπὸ θερμοῦ, ὅταν ὁ πάγος ἀθρόον ποιήσῃ τὸ
θερμόν· ὥστ' ἔστι μὲν [y] ὡς [z] ὑπ' ἐναντίων [a] τὸ πάθος τὸ αὐτὸ
συμβαίνειν, ἔστι δὲ ὡς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τὸ αὐτό. Ὁ δὲ τρό- 4
μος γίνεται μὲν ὑπ' ἐνδείας θερμοῦ, οὐ παντὸς ἀλλὰ τοῦ οἰ-
κείου. Φθείρεται δὲ τὸ θερμὸν ἢ μαράνσει ἢ σβέσει, σβέσει
μὲν ὑπὸ τῶν ἐναντίων, ὑπὸ ψυχροῦ καὶ ὑγροῦ, μαράνσει δὲ
ἐνδείᾳ τροφῆς, οἷον οἱ λύχνοι, ὅταν μὴ ἔχωσιν ὑπέκκαυμα
μηδ' ἔλαιον· ἢ ὑπὸ θερμοῦ ἀλλοτρίου, οἷον τὸ πῦρ ἐν τῷ
ἡλίῳ καὶ οἱ λύχνοι [b] παρὰ [c] τῷ πυρί. Οἱ μὲν οὖν ῥιγῶντες 5
ὑπὸ ψυχροῦ σβεννυμένου τοῦ θερμοῦ τρέμουσιν. Διὸ καὶ
τοῖς [d] προσχεομένοις τὸ θερμὸν αἱ φρῖκαι γίνονται· ἐγκα-
τακλειόμενον γὰρ [e] τὸ ψυχρὸν εἴσω καὶ ἀντιπεριιστάμενον

[r] οἷς om. Ca.Xa.Ya. [s] ἔπιπτον Ca. [t] ἡσυχάζειν ἤδη. ἔτι Ca.Ya.
utramque particulam om. Xa. [v] συμβαίνει Ya, συμβαίνῃ Ca.Xa.
[w] ἀπὸ codices. [x] καὶ om. Xa. [y] ὡς om. Ca. [z] ὑπεναντίον Ca.Ya.
[a] τὸ πάθος om. pr. Xa. [b] περὶ Ca. [c] τὸ πῦρ Ca.Ya. [d] προχεομένοις
Xa. [e] τὸ om. Ca.

ἵστησι τὰς τρίχας· καὶ τῷ ἀρχομένῳ πυρέττειν τὸ γινόμενον
6 ῥῖγος δι' ὁμοίαν αἰτίαν γίνεται. Ἐν δὲ τῷ γήρᾳ τὸ θερμὸν
μαραίνεται τῆς τροφῆς ὑπολειπούσης. Τροφὴ μὲν γὰρ ὑγρὸν
τῷ θερμῷ, τὸ δὲ γῆρας ψυχρόν. Οἱ δὲ οἰνόφλυγες μαραι-
νομένης μὲν τῆς οἰκείας θερμότητος τρέμουσι, κἂν εἴ τινες
ἄλλοι τοῦτο πάσχουσι διὰ τὸν οἶνον, οὐ τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον
τοῖς διὰ γῆρας, ἀλλ' ἔτι τρίτος ἦν τρόπος τῆς τοῦ θερμοῦ
7 φθορᾶς. Ὅταν γὰρ ὑπερβάλλοντι χρῶνται ἐν τῷ σώματι,
πολλὴ οὖσα ἡ θερμότης ἢ ἀποσβέννυσιν ἢ ἀσθενῆ ποιεῖ τὴν
οἰκείαν θερμότητα ᾗ ἰσχύομεν· ἔστι γὰρ ὅταν μὴ κρατῇ τὸ
κινοῦν τοῦ κινουμένου, [f] οἷον ὅταν ξύλον μακρὸν καὶ μέγα μὴ
8 εὐκρατῶς ἔχῃ τις, τὸ ἄκρον τρέμει. Γίνεται [g] δὲ τοῦτο ἢ
τῷ τὸ ἐχόμενον μεῖζον εἶναι ἢ τῷ τὸ κινοῦν ἔλαττον. Συμ-
βαίνει [h] δὲ σβεννυμένου τοῦ θερμοῦ (δοκεῖ γὰρ αἴτιον τοῦτο
εἶναι [i] τοῦ κινεῖσθαι τοῖς ζῴοις) μὴ κρατεῖν τὴν φύσιν. Ση-
μεῖον δ' ὅτι διὰ ψυχρότητα γίνεται τὸ πάθος τοῖς οἰνόφλυξι
καὶ τοῖς [k] πρεσβύταις, ὅτι ἄνευ ῥίγους γίνεται ὁ [l] τρόμος.

27 Διὰ τί ὁ ἀκροθώραξ μᾶλλον παροινεῖ τοῦ [m] μᾶλλον μεθύ-
οντος καὶ τοῦ νήφοντος; Ἢ ὅτι ὁ μὲν νήφων εὖ κρίνει, ὁ δὲ
παντάπασι μεθύων διὰ τὸ τὰς αἰσθήσεις ἐπιπεπλασμένας
εἶναι, οὐ δυνάμενος τὸ βάρος φέρειν, οὐ κρίνει· οὐ κρίνων δὲ
2 οὐ [n] παροινεῖ. Ὁ δὲ ἀκροθώραξ κρίνει τε καὶ διὰ τὸν οἶνον
κακῶς κρίνει, ὥστε [o] παροινεῖ· ὥσπερ καὶ Σάτυρον τὸν Κλα-
ζομένιον ὄντα φιλολοίδορον, φεύγοντα δίκην, ἵνα ὑπὲρ τοῦ
πράγματος λέγῃ καὶ μὴ λοιδορῆται, τὰ ὦτα ἐπέπλασαν, ἵνα
μὴ ἀκούων εἰς λοιδορίαν τρέπηται· παυομένου δὲ τοῦ ἀντι-
δίκου ἀφεῖλον· μικρὰ δὲ ἀκούσας ἔτι λέγοντος οὐκ ἀπέσχετο
ἀλλὰ κακῶς ἔλεγε, διὰ τὸ αἰσθάνεσθαι μὲν κακῶς δὲ κρίνειν.

28 Διὰ τί πρὸς τὸν γλυκὺν οἶνον ἡδίω ὄντα οὐ [p] γίνονται οἰ-
νόφλυγες; Ἢ ὅτι οὐκ ἴδιον χυμὸν ἔχει ὁ γλυκύς, ἀλλ' ἀλ-

[f] οἷον] ἢ Xa. [g] δὲ] γὰρ Xa. [h] δὴ Ya. [i] τὸ κ. Ca. [k] πρεσβυτέροις Xa. [l] τρόπος Ya. [m] μᾶλλον om. Ca.Ya. [n] παροινεῖ] παροινῶν δὲ pr. Ya. [o] παροινεῖν Ca.Xa. [p] γίνονται οἱ οἰνόφλυγες Ca.

λότριον; Φιλόγλυκυς οὖν [q] μᾶλλον ἢ φίλοινος ἔσται ὁ κεκρατημένος.

Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες ὑπὸ τοῦ ἡλίου θερμαινόμενοι μά- 29
λιστα χαίρουσιν; Ἢ ὅτι δέονται πέψεως; Ἔτι δὲ καὶ διὰ τὸ κατεψῦχθαι· διὸ καὶ [r] αἱ ἀποπληξίαι καὶ αἱ ἀποναρκώσεις τάχιστα μετὰ τοὺς πότους γίνονται.

Διὰ τί τοῖς μεθύουσιν ἐνίοτε πολλὰ φαίνεται τὸ ἓν ὁρῶ- 30
σιν; Ἢ ὅτι αἱ ἀρχαὶ τῶν ὄψεων [s] ἔσω μὲν κινοῦνται ὑπὸ τοῦ οἴνου, καθάπερ ἡ ὅλη κεφαλή, κινουμένων δὲ τῶν ἀρχῶν οὐκ εἰς ταὐτὸ συμβάλλουσιν αἱ ὄψεις, ἀλλ' οἷον ἐπὶ μέρος ἑκάτερον τοῦ ὁρωμένου· διὸ δύο φαίνεται. Ταὐτὸ δὴ τοῦτο γίνεται καὶ ἐάν τις κάτωθεν πιέσῃ τὴν ὄψιν· ἐκίνησε γὰρ τὴν ἀρχὴν τῆς ὄψεως, ὥστε μηκέτι εἰς ταὐτὸ συμβάλλειν τῇ ἑτέρᾳ. Ἡ μὲν οὖν τοιαύτη κίνησις ἔξωθεν γίνεται, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ οἴνου ἔσωθεν. Διαφέρει δ' οὐθέν· [t] ταὐτὰ γὰρ ποιήσει ὁπωσοῦν κινηθεῖσα.

Διὰ τί τῶν μεθυόντων ἡ [v] γλῶττα πταίει; Πότερον ὅτι 31
καθάπερ τὸ ὅλον σῶμα ἐν τῇ μέθῃ σφάλλεται, οὕτω καὶ ἡ [v] γλῶττα σφαλλομένη πταίει καὶ οὐ δύναται τὴν λέξιν διαρθροῦν; Ἢ σπογγώδης ἐστὶν ἡ τῆς γλώττης σάρξ· βρεχομένη οὖν ἐξαίρεται· τούτου δὲ συμβαίνοντος διὰ τὸ πάχος τὸ ἀπὸ τοῦ ὄγκου δυσκινητοτέρα οὖσα οὐ δύναται διακριβοῦν.
Ἢ διότι οὔτε ἐν τῷ ὑγρῷ δυνάμεθα λαλεῖν διὰ τὴν ἀπουσίαν 2
τοῦ ἀέρος, οὔθ' ὅταν εἰς τὸ στόμα λάβωμεν ὑγρόν; Ἐν τῇ μέθῃ οὖν ἐν ὑγρῷ πολλῷ τῆς γλώττης οὔσης οὐκ ἀκριβοῦμεν· τὸ δὲ μὴ ἀκριβοῦν ἐστὶ τὸ πταίειν. Ἢ διότι ἐν ταῖς μέθαις 3
ἡ ψυχὴ συμπαθὴς γινομένη πταίει; Τῆς ψυχῆς οὖν τοῦτο πασχούσης εἰκὸς καὶ τὴν γλῶτταν ταὐτὸ πάσχειν· ἀπ' ἐκείνης γὰρ ἡ τοῦ λέγειν ἀρχή. Διὸ καὶ χωρὶς τῆς μέθης, ὅταν ἡ ψυχὴ πάθῃ τι, συμπάσχει καὶ ἡ γλῶττα, οἷον τῶν φοβουμένων.

Διὰ τί οἱ οἰνόφλυγες καὶ οἱ περὶ τὴν θάλατταν χαίρουσιν 32

[q] μᾶλλον ἢ] ὁ $\mathrm{C^a.Y^a}$, οὐ corr. $\mathrm{Y^a}$. [r] αἱ prius om. pr. $\mathrm{Y^a}$. [s] ἔξω μὲν $\mathrm{C^a}$, ἔξωθεν $\mathrm{X^a.Y^a}$. [t] ταῦτα $\mathrm{X^a.Y^a}$. [v] γλῶσσα utrobique $\mathrm{X^a}$.

ἡλίῳ; Ἢ διότι οἱ μὲν οἰνόφλυγες δέονται πέψεως, καὶ ἅμα συμβαίνει τινὰς τόπους κατεψῦχθαι; Διὸ καὶ ἀποπληξίαι καὶ ἀποναρκώσεις μετὰ τοὺς πότους. Οἱ δὲ θαλάττιοι διὰ τὸ ἀεὶ ἐν ὑγρῷ εἶναι τοῦτο ποιοῦσιν.

33 Διὰ τί οἱ μεθύοντες ἀδύνατοι ἀφροδισιάζειν; Ἢ ὅτι δεῖ μᾶλλόν τινα τόπον ἐκθερμανθῆναι τοῦ ἄλλου σώματος, οἱ δὲ διὰ τὸ πλῆθος τῆς θερμασίας ἀδυνατοῦσιν. Ἀποσβέννυται οὖν τὸ ἀπὸ τῆς κινήσεως, θερμὸν [w] γινόμενον ὑπὸ τοῦ περι-
2 έχοντος. Ἢ διότι δεῖ μὲν ἐκθερμανθῆναι τοὺς κάτω τόπους, ὁ δ' οἶνος ἄνω πέφυκε φέρεσθαι, ὥστε ἐκεῖ ποιεῖ τὴν [x] θερμασίαν, ἐντεῦθεν δὲ ἀπάγει. Καὶ μετὰ τὰ σιτία ἥκιστα ἀφροδισιαστικοί, καὶ κελεύουσιν ἀριστᾶν μὲν πολὺ δειπνεῖν δὲ ὀλίγον· ἀπέπτων μὲν γὰρ ὄντων ἄνω φέρεται, πεπεμμένων δὲ κάτω τὸ θερμὸν καὶ τὸ ὑγρόν· ἡ δὲ τοῦ σπέρματος
3 γένεσις ἐκ τούτων. Καὶ οἱ κοπιῶντες ἐξονειρώττουσιν, ὅτι ὑγρὸς καὶ θερμὸς ὁ κόπος· ἐὰν οὖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ γένηται ἡ περίττωσις, συμβαίνει [y] ἐξονειρώττειν. Διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀρρωστήμασιν, ὅσοις γίνεται, συμβαίνει. Καὶ τοῖς φοβουμένοις καὶ τοῖς ἀποθνήσκουσι συμβαίνει ὡσαύτως.

34 Διὰ τί νέοι ὄντες [z] ἐνουροῦσι μᾶλλον, ὅταν μεθυσθῶσιν, ἢ πρεσβύτεροι; Ἢ διὰ τὸ θερμοὺς [a] καὶ ὑγροὺς εἶναι πολὺ τὸ συρρυὲν γίνεται περίττωμα, διὰ τὸ μὴ ἀναλίσκειν τὸ σῶμα τὸ ὑγρόν, ὥστε ὑπερχεῖται· πρεσβυτέροις δὲ γινομένοις διὰ
2 ξηρότητα τὴν ὑπερβολὴν ἀντισπᾷ τὸ σῶμα. Ἢ ὅτι μᾶλλον ὑπνωτικώτεροί εἰσιν οἱ νέοι τῶν [b] πρεσβυτέρων; Διὸ τοὺς μὲν νέους καθύπνους ὄντας λανθάνει ἡ ὁρμὴ τοῦ οὔρου ἐκπίπτουσα πρὶν διεγερθῆναι, τοὺς δὲ [b] πρεσβυτέρους οὔ, καθάπερ οὐδὲ τῶν ἔξωθεν κινήσεων οὐδὲν ἧττόν τι λανθάνει αὐτοὺς ἢ τοὺς νέους. Δῆλον δέ· καὶ γὰρ αὐτοὶ οἱ νέοι ἐν τοῖς βαθυτάτοις ὕπνοις μάλιστα ἐνουροῦσιν.

35 Διὰ τί τὸ ἔλαιον πρὸς τὰς μέθας συμφέρει, καὶ τοῦ δυνα-

[w] γενόμενον Ca. [x] θερμανσίαν Ca. [y] ὀνειρώττειν Ca. [z] ἐνουρῶσι Ca.
[a] καὶ ὑγροὺς om. Xa. [b] πρεσβύτων et mox πρεσβύτας Ca.

σθαι πίνειν τὸ καταρροφεῖν; Ἢ διότι οὐρητικόν ἐστι καὶ τῷ πόματι προοδοποιεῖ;

Δ. ΟΣΑ [c]ΠΕΡΙ ΑΦΡΟΔΙΣΙΑ.

Διὰ τί ὁ ἀφροδισιάζων καὶ [d]ὁ ἀποθνήσκων ἀναβάλλει τὰ ὄμματα, καθεύδων δὲ καταβάλλει; Ἢ διότι [e]ἄνωθεν τὸ θερμὸν ἐξιὸν [f]ἀναστρέφει ἵνα περ ὁρμᾷ· ἐν δὲ τῷ ὕπνῳ κάτω συνάγεται, διὸ ῥέπει κάτω; Συγκλείονται δὲ οἱ ὀφθαλμοὶ παρὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν ἔτι νοτίδα.

Διὰ τί τῶν πλείοσιν ἀφροδισίοις χρωμένων ἐπιδηλότατα 2
[g]ἐνδίδωσι τὰ ὄμματα καὶ τὰ ἰσχία, τὰ μὲν ἐγγὺς ὄντα, τὰ
δὲ πόρρω; Πότερον ὅτι καὶ ἐν αὐτῇ τῇ [h]συνουσίᾳ ἐπιδηλό-
τατα συμπονεῖ ταῦτα τῇ ἐργασίᾳ συνιόντα περὶ τὴν [i]πρόεσιν
τοῦ σπέρματος; Συνεκθλίβεται οὖν μάλιστα ἐντεῦθεν ὅσον
εὔτηκτον τῆς τροφῆς ἔνεστι διὰ τὴν θλῖψιν. Ἢ διότι πα- 2
ραθερμαινόμενα τήκεται μάλιστα· ὁ δὲ ἀφροδισιασμὸς [k]θερ-
μότητα ἐργάζεται. [l]Μάλιστα δὲ ταῦτα θερμαίνεται, ἃ κι-
νεῖται ἐν τῇ ἐργασίᾳ. Οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ καὶ τὰ περὶ τὴν ἕδραν
ἐπιδήλως συμπονεῖ. Οὔτε γὰρ μὴ συναγαγόντι τὰ περὶ [m]τὴν 3
ἕδραν ἐνδέχεται προέσθαι, οὔτε μὴ τῶν ὀφθαλμῶν καταβλη-
θέντων· τὰ μὲν γὰρ περὶ τὴν ἕδραν συνιόντα θλίβει, οἷον ἐκ
κύστεως τῇ χειρὶ τὸ ὑγρόν, ἡ δὲ τῶν ὀφθαλμῶν συναγωγὴ
τὰ ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου. Ὅτι δὲ μεγάλην ἔχουσι τὰ ὄμματα 4
τὴν δύναμιν καὶ ὁ τόπος αὐτῶν πρὸς γένεσιν, δηλοῖ ἡ τῶν
[n]ἀτέκνων καὶ γονίμων γυναικῶν τοῖς ἐναλείμμασι πεῖρα, [o]ὡς
δέον ταύτῃ διελθεῖν εἰς τὸ σπέρμα δύναμιν. [p]Πίονα δὲ ἄμφω
τυγχάνει ὄντα πάντων ἀεί, ἀρχός τε καὶ ὄμματα· διὰ μὲν οὖν
τὴν συνεργίαν κοινωνεῖ τῆς θερμασίας, διὰ δὲ ταύτην λεπτύ-
νεται καὶ συναποκρίνεται πολὺ εἰς τὸ σπέρμα. Οὔτε γάρ, 5
ἂν μὴ πῖον ᾖ, ὁμοίως γρύσει ἡ θερμότης, οὔτε πῖον ὂν μὴ

[c] ΠΕΡΙ om. Ka.Oa.s. [d] ὁ post καὶ om. Ca.Xa. [e] ἄνω Ca.Ya. [f] ἀναστρέφειν Xa. [g] ἐνδίδωσι Sylburgius: codices συνδίδωσι. [h] συνουσίᾳ] κουσέα Ca. [i] προαίρεσιν Ca. [k] θερμότητι Ya. [l] ταῦτα δὲ μάλιστα Ca. [m] τὴν om. Ca. [n] τέκνων Ca. [o] ὥστε Ca. [p] πίονα Gaza: codices πλείονα.

συμπονοῦν, οἷον ἐν τῇ κοιλίᾳ· ἀλλὰ οἱ νεφροὶ τῶν ἄλλων μάλιστα αἰσθάνονται διὰ τὴν γειτνίασιν. Καὶ [q]αὐτὴ δὲ ἡ τοῦ σπέρματος πάροδος παρὰ τοὺς τόπους [r]τούτους οὖσα ἐπιδηλότατα ἱκανή ἐστι λεπτύνειν· ἀφαιρεῖ γάρ, ἀλλ' οὐ προστίθησι πλησιάζουσα.

3 Διὰ τί καὶ οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οἱ εὐνοῦχοι οὐ χρώμενοι ἀφροδισίοις [s]ὁμοίως [t]ἀμφότεροι τὰ ὄμματα πρὸς ὀξυωπίαν βλάπτονται; Ἢ ὅτι τοῖς μὲν διὰ λαγνείαν, τοῖς δὲ διὰ τὴν πήρωσιν τὰ ἄνω ξηρὰ γίνεται μᾶλλον τοῦ δέοντος, ἐπιδηλότατα δ' ἐν τούτοις, [v]ὅσων τὸ ἔργον ἐστὶν ἀκριβές· ἡ δ' ὄψις τοιοῦτον. Κατασπωμένων δὲ τῶν ὑγρῶν τὰ ἄνω ξηραίνεται. Ὁ μὲν [w]οὖν ἀφροδισιασμὸς δῆλον ὅτι τοῦτο ποιεῖ· τοῖς δὲ εὐνούχοις τά τε σκέλη οἰδεῖ καὶ αἱ κοιλίαι εὔλυτοι ὡς κάτω μεθισταμένου τοῦ ὑγροῦ.

4 Διὰ τί ἄνθρωπος μόνον, ὅταν ἄρχηται [x]δύνασθαι ἀφροδισιάζειν, ἡβᾷ, τῶν δὲ ἄλλων ζῴων ὅσα τρίχας ἔχει οὐθέν; Ἢ ἐπειδὴ κατὰ τὰς ἡλικίας μεταβάλλει τὰ ζῷα εἰς τοὐναντίον; Φωνή τε γὰρ βαρεῖα ἐξ ὀξείας γίνεται, καὶ δασύνεται ἐκ ψιλῶν· δῆλον οὖν ὡς καὶ τὰ ἐκ γενετῆς δασέα [y]ζῷα ψι-
2 λοῖτ' ἄν, οὐ δασύνοιτο, σπερματικὰ γινόμενα. Οὐ πάσχει δὲ τοῦτο διὰ τὸ τὰ σπερμαίνοντα ξηρότερα γίνεσθαι καὶ ἀραιότερα, ἐξ ὧν θρὶξ φύεται. Δῆλον δὲ ἐκ τοῦ μὴ ἐν ταῖς οὐλαῖς φύεσθαι τρίχας· στεγαναὶ γὰρ αἱ οὐλαί, [z]ἀλλ' οὐκ ἀραιαί. Μηδὲ τοῖς παιδίοις καὶ γυναιξίν· [a]ὑγρὰ γὰρ καὶ ἄμφω, ἀλλ' οὐ ξηρά.

5 Διὰ τί ἡ [b]ἀνυποδησία οὐ συμφέρει πρὸς ἀφροδισιασμούς; Ἢ ὅτι τὸ μέλλον ἀφροδισιάζειν σῶμα δεῖ τὰ ἐντὸς θερμὸν εἶναι καὶ ὑγρόν; [c]Τοιοῦτον δὲ ἐν τοῖς ὕπνοις μᾶλλον ἢ ἐν τῷ ἐγρηγορέναι· διὸ καὶ ταχὺ καὶ ἄνευ [d]ἐργασίας οἱ ἐξονει-

[q] αὕτη Xa. [r] τούτους om. Ca. [s] ὅμως Ca.Ya. [t] ἀμφοτέροις Ca.Xa. [v] ὅσον codices. [w] οὖν om. Ca. [x] δύναται Xa. [y] ζῷα om. Ca. [z] ἀλλ' om. Na. [a] ὑγρὰ—ξηρά addiderunt Ka.Na.Oa. [b] ἀνυποδεσία Ca. [c] τοιοῦτο Ca.Xa. [d] ἐξεργασίας οἱ ὀνειρωγμοὶ Ca.Na.Xa.Ya.

ρωγμοὶ γίνονται, ἐγρηγοροῦσι δὲ μετὰ πόνου. Ἅμα δὲ τὸ 2
σῶμα τοιοῦτον καὶ οἱ πόδες ὑγρότεροι καὶ θερμότεροι· ση-
μεῖον δέ, ὅτι καθευδόντων θερμοί, ὡς ἅμα τοῖς ἐντὸς οὕτως
ἔχοντες. Ἡ δ' [d] ἀνυποδησία τοὐναντίον ποιεῖ· ξηραίνει γὰρ
καὶ [e] ψύχει. Ὥστ', εἴτε ἀδύνατον μὴ θερμῶν ὄντων ἀφρο-
διασιάσαι εἴτε χαλεπόν, ἀνάγκη ἀσύμφορον εἶναι πρὸς τὴν
τῶν ἀφροδισίων χρῆσιν.

6 Διὰ τί ἐκλύεται μάλιστα τῶν ζῴων ἀφροδισιάσας [f] ἄν-
θρωπος; Ἢ διότι πλεῖστον προΐεται [g] σπέρμα κατὰ λόγον
τοῦ σώματος; Διὰ τί δὲ πλεῖστον προΐεται; Ἢ ὅτι ἥκιστα
ἐκπονεῖ τὴν τροφὴν καὶ φύσει ὑγρὸν καὶ θερμόν ἐστι τῶν
ζῴων μάλιστα; Ὧν τὸ μὲν ποιεῖ σπέρμα πολύ, τὸ δὲ τὴν
φύσιν σπερματικὴν ποιεῖ· καὶ γὰρ τὸ σπέρμα τοιοῦτόν ἐστιν,
ἕως ἂν σῴζηται.

7 Διὰ τί τοῦ ἀφροδισιάζειν γινομένου διὰ θερμότητα, τοῦ
δὲ φόβου ὄντος ψυκτικοῦ καὶ τοῦ ἀποθνήσκειν, ἐνίοις, ὅταν
[h] γένωνται ἐν τούτοις τοῖς πάθεσι, σπέρμα [i] προέρχεται; Ἢ
ὅτι ψυχομένων ἐνίων τόπων [k] ἕτεροι ὑποθερμαίνονται, τήν τε
οἰκείαν ἔχοντες θερμότητα καὶ δεχόμενοι τὴν τῶν καταψυ-
χομένων τόπων; Ὥστε καταψυχομένων μὲν συμβαίνει, οὐ
διὰ τὸ ψύχεσθαι [l] μέντοι, ἀλλὰ [m] διὰ τὸ θερμαίνεσθαι. Δῆ- 2
λον δὲ καὶ τῇ ὄψει· τῶν γὰρ φοβουμένων τὰ ἄνω λειφαι-
μεῖ, [n] τὰ δὲ κάτω ὑγραίνεται, καὶ κοιλία καὶ κύστις λύεται.
Ὑπιὸν οὖν τὸ θερμὸν ἐν μὲν τῷ φόβῳ κάτω, ἐν δὲ τῷ θανάτῳ
κάτωθεν ἄνω, ἐξυγραῖνον τῇ θερμότητι ποιεῖ τὴν τοῦ σπέρ-
ματος ἔξοδον.

8 Διὰ τί οὐ δεῖ μὴ ὀργῶντα οὔτε ἀφροδισιάζειν οὔτε ἐμεῖν
οὔτε πτάρνυσθαι οὔτε φῦσαν ἀφιέναι; Ἢ ὅτι μὴ ὀργῶντες
ὁμοίως ἔχομεν τοῖς ἐκ τῆς γῆς ἀνασπωμένοις, οἷς προσεκ-
σπᾶταί τι ἀλλότριον ἢ ἐγκαταλείπεται ἀποσπασθέν; Ἅπαν

[d] ἀνυποδεσία C^a. [e] ψύχει—ἀνάγκη om. C^a. [f] ὁ ἄνθρωπος C^a.X^a. [g] σῶμα C^a. [h] γένηται C^a. [i] προΐεται C^a. [k] ἕτεροι—τόπων om. C^a. [l] μὲν C^a.Y^a, μόνον X^a. [m] διὰ] καὶ διὰ X^a.Y^a. [n] τὸ C^a.

δὲ ὃ δεῖ μὲν ἐξαρθῆναι, κολοβὸν δὲ ὑπολείπεται, πλείω χρόνον παρέξει πόνον. Ἐάν τέ τις κινήσῃ τι ἀλλότριον, τοῦτο πόνον παρέξει, οὐκ ἐν τῇ αὑτοῦ χώρᾳ ὄν· ἃ συμβήσεται τοῖς μὴ ὀργῶσι ποιοῦσί τι τῶν εἰρημένων.

9 Διὰ τί νήστεις θᾶττον ἀφροδισιάζουσιν; Ἢ διότι οἱ πόροι κενώτεροι οἱ τοῦ σώματος νήστεσι, πλήρεσι δὲ πλήρεις· κωλύουσιν οὖν τὴν εἰς τὸ σπέρμα ὑγρότητα διεξιέναι. Δῆλον δὲ ἐπὶ τῆς κύστεως· οὐ γὰρ δύνανται πλήρους οὔσης ταχὺ ἀφροδισιάζειν.

10 Διὰ τί οἱ νέοι ὅταν πρῶτον ἀφροδισιάζειν ἄρχωνται, αἷς ἂν ὁμιλήσωσι, μετὰ τὴν πρᾶξιν μισοῦσιν; Ἢ διὰ τὸ μεγάλην γίνεσθαι τὴν μεταβολήν; Τῆς γὰρ συμβαινούσης ὕστερον ἀηδίας μεμνημέναι, ὡς αἰτίαν ᾗ ἐπλησίασαν φεύγουσιν.

11 Διὰ τί οἱ ἱππεύοντες συνεχῶς ἀφροδισιαστικώτεροι γίνονται; Ἢ ὅτι διὰ [o] τὴν θερμότητα καὶ τὴν κίνησιν ταὐτὸ πάσχουσιν ὅπερ ἐν τῇ ὁμιλίᾳ; Διὸ καὶ [p] τῇ τῆς ἐπεχούσης ἡλικίας [q] ἐπιδόσει περὶ τὰ αἰδοῖα μείζω τὰ μόρια ταῦτα γίνεται. Ἀεὶ οὖν [r] τῇ κινήσει ταύτῃ χρωμένων εὔροα τὰ σώματα γίνεται καὶ προωδοπεποιημένα πρὸς τὸν ἀφροδισιασμόν.

12 Διὰ τί, ὅταν ἄρξωνται ἀφροδισιάζειν [s] δύνασθαι, οἱ χρῶτες ὄζουσι, πρότερον δ' οὐκ ὄζουσι [t] πρὸ ἥβης οὔτε οἱ ἄνδρες οὔτε αἱ γυναῖκες; Ἢ ὅτι τὰ ἄπεπτα τούς τε χυμοὺς ἀεὶ χείρους ἔχει (ἢ γὰρ ὀξυτέρους ἢ ἁλμυρωτέρους ἢ πικροτέρους) καὶ τὰς ὀσμὰς δυσωδεστέρας, τὰ δὲ πεπεμμένα ἢ γλυκεῖς ἢ [v] ἧττον ἀγλευκεῖς, καὶ τὰς ὀσμὰς εὐωδεστέρας [w] ἢ ἧττον
2 δυσώδεις; Τοῦτο δ' ἐστὶ δῆλον ἐπὶ πάντων θεωμένοις καὶ φυτῶν καὶ ζῴων. Ἀφαιρεθέντων δὴ τῶν εὐπέπτων, τὰ ὑπολειπόμενα ἄπεπτα, οἷον δὴ [x] καὶ ἐπὶ τῆς τέφρας ἀναλωθέν-

[o] τὴν post διὰ om. Xa. [p] τῇ post καὶ om. Ca. Ya. [q] ἐπίδοσιν Ya. [r] τῇ] τῇ αὐτῇ Xa. [s] δύνασθαι om. Ca. [t] πρὸ τῆς ἥβης Ca. [v] ἥττονα γλυκεῖς Ca, ἧττον γλυκεῖς Xa, ἧττον ἀγλυκεῖς pr. Ya. [w] ἢ] ποιοῦσιν ἢ Xa. [x] καὶ et mox ὁ om. Ca.

τος τοῦ γλυκέος πικρὰ ἡ κονία, καὶ [x] ὁ ἱδρὼς ἁλμυρός.
Πέττει δὲ ἡ φυσικὴ θερμότης τὸ σπέρμα, ὃ μικρὸν [y] ὂν
πολλὴν ἔχει δύναμιν· ἐκ πολλοῦ γὰρ ὀλίγον συγκεκεφα-
λαίωται. Διὸ ὅταν ἀπέλθῃ, [z] ἐκλύονται ὡς ἐπὶ [a] τὸ πολὺ 3
μᾶλλον καὶ καταψύχονται· ὥστε ἀπεπτότεροι οἱ χυμοὶ
[b] γίνονται μᾶλλον, ἀναστομουμένων τῶν πόρων διὰ τὴν ἔκ-
κρισιν αὐτοῦ. Ἁλμυρώτεροι οὖν [c] οἱ τῶν παίδων ἱδρῶτες
καὶ δυσωδέστεροι διὰ τὴν ἀπεψίαν· καὶ ἐὰν τύχῃ τοιαύτη ἡ
φύσις οὖσα ὥστε δυσώδη ἔχειν τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἱδρῶτος,
τούτοις μᾶλλον ἐπισημαίνει καὶ ἐν τοῖς τόποις τούτοις μάλι-
στα, οἷον μασχάλῃ, ἐν ᾧ μάλιστα καὶ τοῖς ἄλλοις.

Διὰ τί, ἐὰν [d] μὲν ἐκ τοῦ σπέρματος τοῦ ἡμετέρου γένηται 13
τὸ ζῷον, τοῦτο ἡμέτερον ἔκγονόν ἐστιν, ἐὰν δὲ ἐξ ἄλλου
[e] τινὸς ἢ μέρους ἢ ἀποκρίσεως, οὐχ ἡμέτερον; Γίνεται γὰρ
σηπομένων πολλὰ καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος. Τί δὴ οὖν, ἐὰν
[d] μὲν τοιοῦτον οἷον ἡμεῖς, ἡμέτερον, ἐὰν δὲ ἀλλότριον, οὔ;
Ἢ γὰρ ἅπαντα προσήκει ἢ οὐθέν. Ἢ πρῶτον μέν, ὅτι 2
οὕτω μὲν ἐξ ἡμετέρου γίνεται, ἐκείνως δὲ ἐξ ἀλλοτρίου, ὅσα
ἐξ ἀποκαθάρματος γίνεται καὶ ἐκκρίσεως; Καὶ ὅλως οὐθὲν
τῶν τοῦ ζῴου ζῷον γεννᾷ ἀλλ' ἢ τὸ σπέρμα. Τὸ δὲ βλάπτον
καὶ τὸ κακὸν οὐθενός ἐστιν οἰκεῖον, οὐδὲ τὸ ἀλλότριον· οὐ
γὰρ ταὐτὸ τούτου τι εἶναι καὶ τούτου ἀλλότριον [f] ἢ ἕτερον
ἢ κακόν. Αἱ δὲ ἐκκρίσεις καὶ σήψεις οὐχ ἡμέτερα, ἀλλ' 3
ἕτερα καὶ ἀλλότρια τῆς φύσεως ἡμῶν εἰσίν. Οὐ γὰρ ὅσα
ἐν τῷ σώματι γίνεται, τοῦ σώματος θετέον, ἐπεὶ καὶ φύ-
ματα γίνεται, ἃ [g] αἴρουσι καὶ ἐκβάλλουσιν. Καὶ ὅλως ὅσα
παρὰ φύσιν, πάντα ἀλλότρια· παρὰ φύσιν δὲ πολλὰ καὶ
τῶν συγγινομένων ἐστίν. Εἰ οὖν ἐκ μόνου τούτου τῶν ἡμε- 4
τέρων γίνεται ζῷον, ὀρθῶς ἂν τὸ ἐκ [h] τούτου γινόμενον
[i] ἔκγονον ἡμέτερον εἴη μόνον. Καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος δὲ

[x] ὁ om. C^a. [y] ὂν] μὲν ὂν X^a. [z] λύονται X^a. [a] τὸ om. X^a.
[b] μᾶλλον γίνονται X^a. [c] οἱ] ἢ οἱ C^a, ἢ οἱ Y^a. [d] μὲν] μὴ utrobique C^a.
[e] τινὸς om. C^a. [f] ἢ ἕτερον] ὁ ἕτερον C^a. [g] φέρουσι C^a.X^a.Y^a.
[h] τούτων C^a.X^a. [i] ἔγγονον C^a.Y^a.

*ἄν τι ἄλλο γένηται, οἷον σκώληξ σαπέντος, ἢ καὶ ἐν τῇ μή-
τρᾳ διαφθαρέντος, οἷον ἃ λέγεται τέρατα, οὐκ* [k] *ἔκγονα
5 λεκτέον. Ὅλως γὰρ ἐκ διεφθαρμένου γινόμενα οὐκέτι ἐξ
ἡμετέρου ὄντος γίνεται, ἀλλ' ἐξ ἀλλοτρίου, ὥσπερ τὰ ἐκ
τῶν ἀποκρίσεων, οἷον τὸ* [l] *ἐκ τῆς κόπρου. Σημεῖον δὲ ὅτι
ἐκ* [m] *διεφθαρμένου πάντα τὰ τοιαῦτα γίνεται· μὴ ἐκ δια-
φθειρομένου γὰρ τοιοῦτον πέφυκε γίνεσθαι οἷον ἂν ᾖ ἐξ οὗ
τὸ σπέρμα, ἐὰν ἐξ ἵππου, ἵππος, ἐὰν δὲ ἐξ ἀνθρώπου, ἄνθρω-
6 πος. Καὶ αὐτό τε οὐ τιμῶμεν τὸ σπέρμα, οὐδὲ πᾶν τὸ ἐν
τῇ γενέσει περαινόμενον. Καὶ γὰρ ὑγρὸν καὶ ὄγκος τις καὶ
σὰρξ γίνεται. Ποτὲ δέ, διὰ τὸ μήπω ἔχειν τὴν φύσιν,
ἀλλ' ἢ τοσοῦτον μόνον τῆς φύσεως, ὅτι οὕτω διάκειται ὥστε
γενέσθαι ἐξ αὐτοῦ τοιοῦτον οἷον* [n] *ἡμεῖς· ἐκ δὲ διεφθαρμένου
οὐδὲ τοιοῦτον. Διὰ ταῦτα* [o] *οὔτε ἐξ ἑτέρου τῶν ἐν ἡμῖν
οὔτε ἐκ τούτου διεφθαρμένου* [p] *ἢ ἀτελῶς ἔχοντος τὸ* [q] *ἔκγονόν
ἐστιν ἡμέτερον.*

14 *Διὰ τί ἐν τῷ ὕδατι ἧττον δύνανται ἀφροδισιάζειν* [r] *οἱ ἄν-
θρωποι; Ἢ ὅτι ἐν* [s] *ὕδατι οὐθὲν τήκεται, ὅσα ὑπὸ πυρὸς
τήκεται, οἷον μόλιβδος ἢ κηρός· ἡ δὲ γονὴ τηκομένη φαίνεται
πυρί· πρὶν μὲν γὰρ ἡ τρῖψις ἐκθερμάνῃ, οὐ τήκεται. Οἱ δὲ
ἰχθύες οὐ τρίψει ὀχεύουσιν.*

15 *Διὰ τί τὸ ἀφροδισιάζειν ἥδιστον, καὶ πότερον ἐξ ἀνάγ-
κης ἢ ἕνεκά τινος ὑπάρχει τοῖς ζῴοις;* [t] *Ἢ ἡδὺ μέν ἐστιν
ἤτοι διὰ τὸ ἀπὸ παντὸς τοῦ σώματος ἀπιέναι τὸ σπέρμα,
ὥσπερ τινές φασιν, ἢ καὶ ἀπὸ παντὸς μὲν μὴ ἀπιέναι, διὰ
δὲ* [v] *τοιούτου εἰς* [w] *ὃ πάντες συντείνουσιν οἱ πόροι τῶν φλε-
βῶν; Οὔσης οὖν τῆς ἡδονῆς ὁμοίας τῆς ἐν τῷ κνησμῷ, τοῦτο
2 συμβαίνει γίνεσθαι ὥσπερ δι' ὅλου τοῦ σώματος. Ὁ δὲ
κνησμὸς ἡδύς ἐστιν, ὑγροῦ ἔξοδος πνευματώδους ἐγκατακε-*

[k] *ἔγγονα* Ca.Ya. [l] *ἐκ* om. Ca.Xa. [m] *διαφθειρομένου* Ca.Ya. [n] *ἡμεῖς*] *ἡμεῖς δὲ* Xa. [o] *οὔτε—οὔτε*] codices *οὐδὲ—οὐδὲ*. [p] *ἢ*] *τε καὶ* Xa, *τε* Ca.Ya. [q] *ἔγγονον* Ca.Ya. [r] *οἱ*] *οἷον* Ya. [s] *ὕδατι μὲν οὐθὲν* Ca. [t] *ἢ* ante *ἡδὺ* om. Ca. [v] *τοιοῦτον* Xa, *τοιοῦτο* Ca. [w] *ὃν* Ca.Ya.

κλεισμένου παρὰ φύσιν. Ἡ δὲ γονὴ [x] τοιούτου εἰς τὸ κατὰ φύσιν ἔξοδος. Ἔστι δὲ καὶ ἐξ ἀνάγκης ἡδὺ καὶ ἕνεκά τινος, ἐξ ἀνάγκης μὲν ὅτι [y] ἡ εἰς τὸ κατὰ φύσιν ὁδὸς ἡδύ ἐστιν, ἐὰν ᾖ αἰσθητή, ἕνεκα δέ τινος ἵνα γένεσις ᾖ ζῴων· διὰ γὰρ τὴν ἡδονὴν μᾶλλον ὁρμᾷ πρὸς τὴν [z] μῖξιν τὰ ζῷα.

16 *Διὰ τί ἡ λαγνεία πρὸς νοσήματ' ἔνια τῶν ἀπὸ φλέγματος συμφέρει; Ἢ ὅτι περιττώματός ἐστιν ἔξοδος, ὥστε συνεκκρίνεται πολλὴ περίττωσις; Τὸ δὲ φλέγμα περίττωμα.*

17 *Διὰ τί τὰ ἀφροδίσια τὴν κοιλίαν ψύχει καὶ ξηραίνει; Ἢ ψύχει μέν, ὅτι ἐκκρίνεται τὸ θερμὸν ἐν τῇ μίξει; Ξηραίνει [a] δὲ ἡ μῖξις· ἐξατμίζεται γὰρ τοῦ θερμοῦ ἐξιόντος, ἐξέρχεται δὲ ψυχομένου. Ἔτι καὶ ἡ θερμότης ἐν τῇ ὁμιλίᾳ ξηραίνει.*

18 *Διὰ τί, ὅσοις αἱ βλεφαρίδες ῥέουσι, λάγνοι; Ἢ διὰ τὸ αὐτὸ καὶ διότι οἱ φαλακροί; Ἔστι γὰρ μόρια ἄμφω ταῦτα τοῦ αὐτοῦ. Ἔστι δὲ τὸ αἴτιον· [b] ὁπόσαι πρεσβυτέρου [c] γινομένου μὴ αὐξάνονται τῶν συγγενικῶν τριχῶν, ἅπασαι τοῦτο πάσχουσιν ἐν ταῖς λαγνείαις. Κεφαλὴ γὰρ καὶ ὀφρὺς καὶ βλεφαρὶς [d] συγγενικαὶ τρίχες. Τούτων δὲ μόνον ἐνίοις [e] αἱ [f] ὀφρύες δασύνονται πρεσβυτέροις γινομένοις (δι' ἣν δὲ αἰτίαν, [g] εἴρηται ἐν ἄλλοις), αἱ ἕτεραι δὲ διὰ τὸ αὐτὸ ἄμφω λείπουσιν. Αἴτιον δὲ ὅτι καταψύχει τὰ ἄνω ἡ λαγνεία [h] ὀλίγαιμα ὄντα, ὥστε οὐ πέττει τὴν τροφὴν ὁ τόπος· οὐ λαμβάνουσαι δὲ τροφὴν ἐκρέουσιν αἱ τρίχες.*

19 *Διὰ τί οὐρητιῶντες οὐ δύνανται ἀφροδισιάζειν; Ἢ ὅτι πλήρεις γίνονται οἱ πόροι; Τὸ δὲ πλῆρες ὑγροῦ οὐ δέχεται ἄλλο ὑγρόν.*

20 *Διὰ τί αἱ ἰξίαι τοὺς ἔχοντας κωλύουσι γεννᾶν, καὶ ἀνθρώπους καὶ τῶν ἄλλων ζῴων ὅ τι ἂν ἔχῃ; Ἢ ὅτι ἡ ἰξία*

[x] *τοιοῦτον* codices. [y] *ἡ* om. C[a].Y[a]. [z] *μῦξιν* C[a]. [a] *δὲ καὶ ἡ* X[a].Y[a]. [b] *ὁπόσαι*] *ὅπερ καὶ διότι* X[a]. [c] *γενομένου* C[a].X[a]. [d] *συγγενῆ καὶ τρ.* C[a].X[a].Y[a]. [e] *αἱ*] *καὶ* C[a]. [f] *ὀφρύγες* X[a]. [g] *εἴρηται ἐν ἄλλοις* om. C[a]. [h] *ὀλίγαι μὲν ὄντα* C[a].

γίνεται μεταστάντος πνεύματος· διὸ καὶ ὠφελεῖ πρὸς τὰ μελαγχολικά. Ἔστι δὲ καὶ ὁ ἀφροδισιασμὸς μετὰ πνεύματος ἐξόδου. Εἰ οὖν ὁδοποιεῖται ἡ ὁρμὴ γινομένου αὐτοῦ, οὐ ποιεῖ ὁρμᾶν τὸ σπέρμα, ἀλλὰ καταψύχεται· μαραίνει οὖν τὴν [i] *συντονίαν τοῦ αἰδοίου.*

21 *Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες ἐκλύονται καὶ ἀσθενέστεροι γίνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; Πότερον διὰ* [k] *τὸ ἀπὸ πάντων ἔκκρισιν εἶναι τὸ σπέρμα, ὥστε οἷον οἰκοδομήματος αἱ ἁρμονίαι, καὶ τοῦ σώματος οὕτω σειομένη* [l] *ἡ σύνθεσίς ἐστι τῷ ἀπεληλυθέναι* [m] *τι, οἷον εἰ τὸ αἷμα* [n] *ἐξέλθοι ἢ πᾶν* [o] *ὅ τι ἄλλο μέρος. Οὕτω σφόδρα ἐπίκαιρον τὸ ἐξιόν ἐστι, καὶ ὃ ἐκ πολλῆς γίνεται τροφῆς ὀλίγον, οἷον τὸ ἀμύλιον ἐκ τοῦ* [p] *σταιτός.*

22 *Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες καὶ οὐρητιῶντες ἐντείνουσιν; Ἢ* [q] *ὅτι πληρουμένων τῶν πόρων ὑγρότητος, τὸ σπέρμα* [r] *ὑπεξιὸν ἐν ἐλάττονι τόπῳ πλείονά* [s] *τε ὄγκον ποιεῖ καὶ αἴρει; Ἐπίκειται γὰρ τὸ αἰδοῖον ἐπὶ τοῖς πόροις.*

23 *Διὰ τί ἡ σύντασις γίνεται τοῦ αἰδοίου καὶ ἡ αὔξησις; Ἢ διὰ δύο, διά τε τὸ βάρος ἐπιγίνεσθαι ἐν τῷ ὄπισθεν τῶν ὄρχεων* [t] *αἴρεσθαι (*[v] *ὑπομόχλιον γὰρ οἱ ὄρχεις γίνονται)* [w] *καὶ διὰ τὸ* [x] *πνεύματος πληροῦσθαι τοὺς πόρους. Ἢ τοῦ ὑγροῦ αὐξανομένου καὶ μεθισταμένου ἢ ἐξ ὑγροῦ γινομένου ὁ ὄγκος μείζων γίνεται; Τὰ λίαν δὲ μεγάλα ἧττον αἴρεται διὰ τὸ πορρωτέρω τὸ βάρος τοῦ ὑπομοχλίου γίνεσθαι.*

24 *Διὰ τί οἱ ἀφροδισιάζοντες ἢ οἱ τοιοῦτοι δυσώδεις, οἱ δὲ παῖδες οὔ; Καὶ τοῦ καλουμένου γράσου ὄζουσιν. Ἢ τῶν πνευμάτων, ὥσπερ εἴρηται, τὰ μὲν τῶν παιδίων πέττει τὸ ὑγρὸν καὶ τοὺς ἱδρῶτας, οἱ δὲ τῶν ἀνδρῶν ἄπεπτοι;*

25 *Διὰ τί ἐν τῷ θέρει οἱ μὲν ἄνδρες ἧττον δύνανται ἀφροδι-*

[i] *συνωνίαν* Ca. [k] *τὸ ἀπάντων* Ca. [l] *ἡ* om. Xa. [m] *τι* om. Xa. [n] *ἐξέλθῃ* Ca.Xa. [o] *ὅ τι*] *ἤ τι* Ca.Ya. [p] *στέατος* Ca.Xa.Ya. [q] *ὅτι* om. Ca.Ya. [r] *ἐξιὸν* Ca. [s] *ὄγκον τε* Ca.Xa.Ya. [t] *αἴρεται* Ca.Ya. [v] *ὑπομόχλιοι* Ca. [w] *καὶ* om. Ca.Xa.Ya. [x] *πληροῦσθαι πνεύματος* Ca.

σιάζειν αἱ δὲ γυναῖκες μᾶλλον, καθάπερ καὶ ὁ ποιητὴς [y] λέγει ἐπὶ τῷ [z] σκολύμῳ

μαχλόταται δὲ γυναῖκες, ἀφαυρότατοι δέ [a] τοι ἄνδρες.

Πότερον ὅτι οἱ ὄρχεις καθίενται μᾶλλον ἢ ἐν τῷ χειμῶνι; Ἀνάγκη δέ, εἰ μέλλει ἀφροδισιάζειν, ἀνασπάσαι. Ἢ ὅτι αἱ θερμαὶ φύσεις ἐν τῷ θέρει συμπίπτουσιν [b] ὑπερβάλλοντος τοῦ θερμοῦ, αἱ δὲ ψυχραὶ θάλπουσιν; Ἔστι δὲ ὁ μὲν ἀνὴρ ξηρὸς καὶ θερμός, ἡ δὲ γυνὴ ψυχρὰ καὶ ὑγρά. Τοῦ μὲν [c] οὖν ἀνδρὸς ἠμαύρωται ἡ δύναμις, τῶν δὲ θάλλει ἐπανισουμένη τῷ ἐναντίῳ.

Διὰ τί ἔνιοι ἀφροδισιαζόμενοι χαίρουσι, καὶ οἱ μὲν ἅμα 26
δρῶντες, οἱ δ' οὔ; Ἢ ὅτι [d] ἔστιν ἑκάστῃ περιττώσει τόπος εἰς ὃν πέφυκεν ἀποκρίνεσθαι κατὰ φύσιν, καὶ [e] πόνου [f] ἐγγινομένου τὸ πνεῦμα ἐξιὸν ἀνοιδεῖν ποιεῖ, καὶ συνεκκρίνει αὐτήν, οἷον τὸ μὲν οὖρον εἰς κύστιν, ἡ δ' ἐξικμασμένη τροφὴ εἰς κοιλίαν, τὸ δὲ δάκρυον εἰς ὄμματα, μύξαι δ' εἰς μυκτῆρας, αἷμα δὲ εἰς φλέβας. Ὁμοίως δὴ τούτοις καὶ ἡ γονὴ εἰς 2
ὄρχεις καὶ αἰδοῖα. Οἷς δὴ οἱ πόροι μὴ κατὰ φύσιν ἔχουσιν, ἀλλ' ἢ διὰ τὸ [g] ἀποτυφλωθῆναι τοὺς εἰς τὸ αἰδοῖον, οἷον συμβαίνει τοῖς εὐνούχοις καὶ εὐνουχίαις, ἢ καὶ ἄλλως, εἰς τὴν ἕδραν συρρεῖ ἡ τοιαύτη ἰκμάς· καὶ γὰρ διεξέρχεται [h] ταύτῃ. Σημεῖον δ' ἐν τῇ συνουσίᾳ ἡ συναγωγὴ τοῦ τοιούτου τόπου καὶ ἡ σύντηξις τῶν περὶ τὴν ἕδραν. Ἐὰν οὖν ὑπερβάλλῃ 3
τις τῇ λαγνείᾳ, τούτοις ἐνταῦθα συνέρχεται, ὥστε ὅταν ἡ ἐπιθυμία γένηται, [i] τοῦτ' ἐπιθυμεῖ τῆς τρίψεως εἰς ὃ συλλέγεται. Ἡ δ' ἐπιθυμία καὶ [k] ἀπὸ σιτίων καὶ ἀπὸ διανοίας γίνεται. Ὅταν γὰρ κινηθῇ ὑφ' ὁτουοῦν, ἐνταῦθα τὸ πνεῦμα συντρέχει, καὶ τὸ τοιοῦτο περίττωμα συρρεῖ οὗ πέφυκεν. Κἂν μὲν [l] λεπτὸν ᾖ ἢ [m] πνευματῶδες, τούτου ἐξελθόντος, 4

[y] λέγει] ἡσίοδος X^{a}. [z] κολύμῳ X^{a}.Y^{a}, κολύμμῳ C^{a}. [a] τοι] τε X^{a}. [b] ὑπερβάλοντος C^{a}, ὑπερβάλλοντος δὴ X^{a}. [c] ἀνδρὸς οὖν C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [d] ἔστιν om. C^{a}. [e] πόνος οὗ C^{a}. [f] γινομένου X^{a}. [g] ἐπιτυφλωθῆναι C^{a}.Y^{a}, μὴ ἀποτυφλωθῆναι X^{a}. [h] ταύτην X^{a}. [i] τότ' X^{a}. [k] ἀπὸ τῶν σιτίων καὶ διανοίας X^{a}. [l] λεπτὴ C^{a}.Y^{a}, λεπὴ X^{a}. [m] πνευματώδης C^{a}.X^{a}.

ὥσπερ αἱ συντάσεις τοῖς παισὶ [n] καὶ τοῖς ἐν ἡλικίᾳ, ἐνίοτε
οὐθενὸς ὑγροῦ ἐκκριθέντος, παύονται. Ὅταν δὲ [o] κατασβε-
σθῇ τὸ ὑγρόν. Ἐὰν δὲ μηδέτερον τούτων πάθῃ, ἐπιθυμεῖ
5 ἕως ἄν τι τούτων συμβῇ. Οἱ δὲ φύσει θηλυδρίαι οὕτω συν-
εστᾶσιν ὥστ' ἐκεῖ μὲν μὴ ἐκκρίνεσθαι ἢ ὀλίγην, οὗπερ τοῖς
ἔχουσι κατὰ φύσιν [p] ἐκκρίνεται, εἰς δὲ τὸν τόπον τοῦτον.
Αἴτιον δὲ ὅτι [q] παρὰ φύσιν συνεστᾶσιν· ἄρσενες γὰρ ὄντες
οὕτω διάκεινται ὥστε ἀνάγκη τὸν τόπον τοῦτον πεπηρῶσθαι
αὐτῶν. Πήρωσις δὲ ἡ μὲν ὅλως ποιεῖ [r] φθόρον, ἡ δὲ δια-
6 στροφήν. Ἐκείνη [s] μὲν οὖν οὐκ ἔστιν· γυνὴ γὰρ ἂν ἐγέ-
νετο. Ἀνάγκη ἄρα παρεστράφθαι καὶ ἄλλοθί που ὁρμᾶν
τῆς [t] γονικῆς ἐκκρίσεως. Διὸ καὶ [v] ἄπληστοι, ὥσπερ αἱ
γυναῖκες· ὀλίγη γὰρ ἡ ἰκμάς, καὶ οὐ βιάζεται ἐξιέναι, καὶ
7 καταψύχεται ταχύ. Καὶ ὅσοις μὲν [w] ἐπὶ τὴν ἕδραν, οὗτοι
[x] πάσχειν ἐπιθυμοῦσιν, ὅσοις δ' ἐπ' ἀμφότερα, οὗτοι καὶ
δρᾶν καὶ πάσχειν· ἐφ' ὁπότερα δὲ πλεῖον, τούτου μᾶλλον
ἐπιθυμοῦσιν. Ἐνίοις δὲ γίνεται καὶ ἐξ ἔθους τὸ πάθος τοῦ-
το. Ὅσα γὰρ ἂν ποιῶσι, συμβαίνει αὐτοῖς χαίρειν καὶ
προΐεσθαι τὴν γονὴν οὕτως. Ἐπιθυμοῦσιν οὖν ποιεῖν οἷς
[y] ἂν ταῦτα [z] γίνηται, καὶ μᾶλλον τὸ ἔθος ὥσπερ φύσις γί-
8 νεται. Διὰ τοῦτο ὅσοι ἂν μὴ πρὸ ἥβης ἀλλὰ περὶ ἥβην
ἐθισθῶσιν ἀφροδισιάζεσθαι, διὰ τὸ γίνεσθαι αὐτοῖς ἐν τῇ
χρείᾳ τὴν μνήμην, ἅμα δὲ τῇ μνήμῃ τὴν ἡδονήν, διὰ δὲ τὸ
ἔθος ὥσπερ πεφυκότες ἐπιθυμοῦσι πάσχειν· τὰ μέντοι πολ-
λὰ καὶ τὸ ἔθος ὥσπερ πεφυκόσι γίνεται. Ἐὰν δὲ τύχῃ
λάγνος ὢν καὶ μαλακός, καὶ θᾶττον ἕκαστα τούτων συμ-
βαίνει.

27 Διὰ τί μάλιστ' αἰσχύνονται ὁμολογεῖν οἱ ἐπιθυμοῦντες ἀφροδισιάζεσθαι, ἀλλ' οὐ πιεῖν οὐδὲ φαγεῖν οὐδὲ ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδέν; Ἢ ὅτι τῶν μὲν πλείστων ἀναγκαῖαι αἱ ἐπι-

[n] καὶ om. Xa. [o] κατεσβέσθη Ya. [p] ἐκκρίνεσθαι εἰς τόνδε τὸν τόπον. αἴτιον Ca. [q] περὶ Xa. [r] φθοράν Ca. [s] μὲν om. Xa. [t] γενικῆς Xa. [v] ἄπλυστοι Ca. [w] περὶ Xa. [x] πάσχειν—οὗτοι om. Ca. [y] ἂν om. Ca. [z] γίνεται Xa. Ya.

θυμίαι, ἔνια δὲ καὶ ἀναιρεῖ τοὺς μὴ τυγχάνοντας· [a] ἡ δὲ τῶν ἀφροδισίων ἐκ περιουσίας ἐστίν.

Διὰ τί οἱ μὲν ἄνδρες τοῦ χειμῶνος, αἱ δὲ γυναῖκες τοῦ 28
θέρους ὁρμητικώτεραι [b] πρὸς τὰ ἀφροδίσια; Ἢ ὅτι οἱ μὲν ἄνδρες θερμοὶ μᾶλλον καὶ ξηροὶ τὰς φύσεις, αἱ δὲ γυναῖκες ὑγραὶ καὶ κατεψυγμέναι; Τοῖς μὲν οὖν τὸ ὑγρὸν καὶ [c] τὸ θερμὸν αὔταρκες πρὸς τὴν ὁρμὴν τοῦ χειμῶνος (ἡ δὲ [d] τοῦ σπέρματος γένεσις ἐκ τούτων), ταῖς δὲ τὸ θερμὸν ἔλαττον καὶ τὸ ὑγρόν ἐστι πεπηγὸς διὰ τὴν ἔνδειαν τοῦ πυρός· τοῦτο δὲ θέρους. Ταῖς μὲν [e] οὖν σύμμετρον τὸ θερμόν, [f] τοῖς δὲ πλέον τοῦ ἱκανοῦ· τὸ γὰρ ἄγαν πολὺ ἐκλύει τῆς δυνάμεως. Διὸ καὶ τὰ παιδία τοῦ θέρους λεπτότερα· συμβαίνει [g] γὰρ πῦρ ἐπὶ πῦρ φέρειν.

Διὰ τί ὅσοι θερμοὶ τὴν φύσιν, [h] ἐὰν ἰσχυροὶ ὦσι καὶ 29
εὐτραφεῖς, ἐὰν μὴ ἀφροδισιάσωσι, χολή τε προΐσταται αὐτοῖς πολλάκις καὶ ἔκπικρον ὑποχωρεῖ καὶ φλέγμα ἁλμυρὸν γίνεται, καὶ ἀλλοχροοῦσιν; Ἢ ὅτι μετὰ τοῦ σπέρματος ἀεὶ περίττωμα συναπέρχεται; Διὸ καὶ ἐνίοις τῶν πνευματικῶν ἰχθύων πλύντρου ὄζει ἡ γονή. Ἀφροδισιάζουσι μὲν οὖν τοῦτο συναπέρχεται, ὥστ' οὐ λυπεῖ· μὴ ἀπτομένοις δὲ τῆς ὁμιλίας τὸ περίττωμα ἐκπικροῦται ἢ ἁλμυρὸν γίνεται.

Διὰ τί ἀφροδισιαστικοὶ οἱ μελαγχολικοί; Ἢ ὅτι πνευ- 30
ματώδεις, τὸ δὲ σπέρμα πνεύματος ἔξοδός ἐστιν. Οἷς οὖν πολὺ [i] τὸ τοιοῦτον, ἀνάγκη πολλάκις ἐπιθυμεῖν τούτους ἀποκαθαίρεσθαι· κουφίζονται γάρ.

Διὰ τί καὶ οἱ ὄρνιθες καὶ οἱ δασεῖς ἄνθρωποι λάγνοι; 31
Πότερον ὅτι ὑγρότητα ἔχουσι πολλήν; Ἢ οὔ (τὸ γὰρ θῆλυ ὑγρὸν μέν, ἀλλ' οὐ δασύ), ἀλλ' ὅτι ἀμφότεραι αἱ φύσεις πεπτικαὶ [k] πολλῆς ὑγρότητος διὰ θερμότητα; Σημεῖον δὲ αἱ τρίχες καὶ τὰ πτερά. Ἢ ὅτι πολὺ τὸ ὑγρόν, καὶ

[a] *ἡ—ἐστίν*] *αἱ—εἰσίν* Ca. [b] *πρὸς*] *εἰσι πρὸς* Ca. [c] *τὸ* om. Xa. [d] *τοῦ* post *δὲ* om. Xa. [e] *οὖν*] *ἐστι* Xa. [f] *ταῖς* Ca.Xa.Ya. [g] *γὰρ τὸ πῦρ* Xa. [h] *ἐὰν—εὐτραφεῖς* om. Ca. [i] *τὸ* om. Xa.Ya. [k] *ὑγρότητος πολλῆς* Xa.

κρατεῖται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ; [l]Οὔτε γὰρ ἂν μὴ πολλῆς οὔσης
τῆς ὑγρότητος οὔτε μὴ κρατουμένης ἐξεφύετο τοῖς μὲν αἱ
2 τρίχες τοῖς δὲ τὰ πτερά. Τὸ δὲ σπέρμα γίνεται ἐν τοῖς
τοιούτοις πλεῖστον καὶ τόποις καὶ ὥραις, οἷον ἐν τῷ [m]ἔαρι·
ἡ γὰρ φύσις αὐτοῦ ὑγρὰ καὶ θερμή. Διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ οἱ
ὄρνιθες λάγνοι καὶ οἱ χωλοί· ἡ γὰρ τροφὴ ἀμφοτέροις
κάτω μὲν ὀλίγη διὰ τὴν ἀναπηρίαν τῶν σκελῶν, [n]εἰς δὲ τὸν
ἄνω τόπον [o]ἔρχεται καὶ εἰς σπέρμα συγκρίνεται.

32 Διὰ τί, ἐὰν ἀφροδισιάζῃ ὁ ἄνθρωπος, οἱ ὀφθαλμοὶ ἀσθενοῦσι μάλιστα; Ἢ δῆλον ὅτι ἀπολείποντος τοῦ ὑγροῦ τοῦτο γίνεται; Τεκμήριον δ᾽ ὅτι ἡ γονὴ ψυχρά ἐστιν· οὐ γὰρ γίνεται ὑγρά, ἐὰν μὴ διαθερμάνῃ τὰ θερμά. Οὐδὲ δεῖται τήξεως· κέχυται γὰρ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ὥσπερ τὸ αἷμα.

Ε. ΟΣΑ [p]ΑΠΟ ΚΟΠΟΥ.

Διὰ τί μακροὶ [q]μὲν ὄντες οἱ περίπατοι ἐν τοῖς ὁμαλέσι
κοπιαρώτεροί εἰσι τῶν ἀνωμάλων, βραχεῖς δὲ ἀκοπώτεροι;
Ἢ ὅτι ἥ τε πολλὴ κίνησις ποιεῖ κόπον καὶ ἡ ἰσχυρά. [r]Τοιαύτη δὲ ἡ [s]σπασματώδης, πολλὴ δὲ [t]ἡ συνεχὴς καὶ μία.
2 Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀνάντεσιν, ἐὰν ᾖ μακρά, ἀνάπαυσις γίνεται
ἡ μεταβολή, καὶ οὐ [v]μακρὰ ἡ κίνησις, οὐδὲ ἵππων αὐτῶν,
διὰ τὴν μεταβολήν· ἐν δὲ τοῖς ὁμαλέσιν ἡ ὁμοιότης τοῦ
σχήματος οὐ διαλαμβάνει οὐδὲ ἀναπαύει τὰ μέρη, ἀλλὰ συν-
3 εργάζεται πρὸς τὸ συνεχῆ [w]τὴν κίνησιν εἶναι. Ὅταν δὲ
ᾖ βραχεῖα, διὰ μὲν τὸ πλῆθος τῆς κινήσεως ἐν τοῖς ἐπιπέδοις
οὐ γίνεται κόπος· ἐν δὲ τοῖς ἀνάντεσιν διὰ τὸ τὴν μεταβολὴν ἰσχυρὰν γίνεσθαι καὶ ἐναντίαν, ὁτὲ μὲν ἄνω ὁτὲ δὲ κάτω, ποιεῖ κόπον. Τοιαύτη δέ, ὡς φαμέν, ἐν τοῖς ἀνάντεσιν, ἐν δὲ τοῖς πεδινοῖς τοὐναντίον.

2 Διὰ τί τοῖς λειποψυχοῦσι καὶ τοῖς ἐκ τῶν γυμνασίων

[l] οὔτε γὰρ om. C^a. [m] ἀέρι C^a. [n] εἰς—συγκρίνεται om. C^a. [o] ἄρχεται Y^a. [p] ΠΕΡΙ N^a. [q] μὲν om. K^a. [r] οὐ τοιούτη K^a. [s] σπερματώδης Q.C^a.N^a.Y^a, σπερματώδεις X^a, ὑπερματώδης K^a. [t] ἡ om. X^a. [v] μακρὰ K^a: ceteri μικρὰ. [w] εἶναι τὴν κίνησιν X^a.

διαλυομένοις ἐλάττους τε οἱ ὄγκοι καὶ [x] ὀξύτεραι δοκοῦσιν εἶναι [y] αἱ φωναί; Ἢ ὅτι αἵ τε φωναὶ ἐλάττους φαινόμεναι ὀξύτεραι φαίνονται (σημεῖον δὲ ὅτι [z] μιμούμενοι τοὺς πόρρωθεν ὀξὺ φθέγγονται) καὶ οἱ ὄγκοι ἐλάττους;

Διὰ τί ἡ γαστὴρ μόνον λεπτύνεται τῶν γυμναζομένων; 3
Ἢ ὅτι πλείστη ἡ πιμελὴ περὶ τὴν γαστέρα;

Διὰ τί τὸ πῖον [a] τετριμμένον γίνεται τοῖς πονοῦσιν; Ἢ 4
διότι τὸ πῖον [b] τήκεται θερμαινόμενον, [c] ἡ δὲ κίνησις θερμαίνει, ἡ δὲ σὰρξ οὐ τήκεται.

Διὰ τί δὲ τὰ περὶ τὴν κοιλίαν πιότατα; Πότερον ὅτι 5
ἐγγύς [d] ἐστι τῆς τροφῆς; Ἐν ὅσῳ οὖν τἆλλα παρ' ἐκείνης λαμβάνει, αὐτὴ πολλάκις λαμβάνει. Ἢ ὅτι [e] ἥκιστα πονεῖ· καμπὰς γὰρ οὐκ ἔχει.

Διὰ τί οἱ κόποι μᾶλλον παύονται, ὅταν τις τῷ ἐλαίῳ 6
ὕδωρ συμμίξας ἀνατρίψηται; Ἢ ὅτι μᾶλλον εἰσδύεται τὸ ἔλαιον μετὰ τοῦ ὕδατος; [f] Ἐὰν δὲ αὐτὸ καθ' αὑτὸ ᾖ, οὐχ ὁμοίως παρεισδύνει διὰ τὸ ἐπιπολαστικὸν εἶναι. Μᾶλλον οὖν μαλάττεται τὸ σῶμα εἰσδυομένου, ἐπεὶ τὸ ἔλαιόν ἐστι φύσει θερμόν, τὰ δὲ θερμὰ καὶ ξηραίνει καὶ σκληρύνει, πρὸς δὲ τοὺς κόπους [g] ἀξύμφορόν ἐστιν ἡ ξηρασία καὶ [h] ἡ σκληρότης· μετὰ δὲ τοῦ ὕδατος ἀνατριφθὲν ἧττον ξηραίνει.

Διὰ τί τοῖς κοπιῶσι προστάττουσιν ἐμεῖν, εἴπερ ὁ ἔμετος 7
κοπῶδές ἐστιν; Ἢ κόπος γίνεται ὀστῶν θλωμένων καὶ πιεζομένων καὶ κοπιωμένων, ταῦτα δὲ ὑπὸ τῶν ἐκτός τινος πάσχοι ἂν ἢ τῶν ἐν τῷ σώματι, καὶ τοῦτο διττῶς· ἢ γὰρ [i] σαρκῶν ὑπερτεινουσῶν τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἢ σώματος μιχθέντος συχνοῦ τῷ ἄλλῳ σώματι, χώραν οἰκείαν οὐκ ἔχοντος, οἷα τὰ περιττώματά ἐστιν. Πάντα γὰρ τὰ ἐκτὸς ἡμῖν 2
περιαπτόμενα βάρη [k] κοπωδέστερα τῶν τοῦ σώματος μερῶν, κἂν τύχῃ σταθμῷ ὄντα αὐτῶν ἐλαφρότερα. Σημεῖον δὲ τῶν

[x] ὀξύτεροι Xa.Ya. [y] αἱ om. Ca.Xa.Ya. [z] μιμούμεναι Xa. [a] τετρυμμένον Ca. [b] τήκεται μὴ θ. Xa. [c] ἡ δὲ κίνησις θερμαίνει om. Ca. [d] ἐστι om. Xa.Ya. [e] ἥκιστα αὕτη π. Xa. [f] ἂν Ca. [g] ἀσύμφορόν Ya. [h] ἡ post καὶ om. Ca.Ya. [i] σαρκικῶν Xa.Ya. [k] κοπωδέστατα Xa.Ya.

εἰρημένων· οἱ γὰρ πλεῖον βεβρωκότες καὶ πεπωκότες, ἔλατ-
τον πονήσαντες ἢ νήστεις ὄντες, μᾶλλον κοπιῶσι διὰ τὸ μὴ
3 τὴν οἰκείαν χώραν ἔχειν τὰ σιτία ὄντα ἄπεπτα. Ἐπεὶ δὲ ὁ
κόπος σύντηξιν ποιεῖ, ἡ δὲ σύντηξις περίττωμά ἐστι, τοῦτό
ἐστιν ὃ τὸν κόπον ἐν ἡμῖν ποιεῖ, πλανώμενον ἀτάκτως καὶ
προσπῖπτον ὀστοῖς τε καὶ νεύροις καὶ τοῖς ἐντὸς τῆς σαρκὸς
ἀραιοῖς οὖσι καὶ ἀνεφγμένοις. Ὁ οὖν ἔμετος ἐξάγων αὐτὸ
[l] ὂν αἴτιον τοῦ κόπου, εἰκότως ἀκόπους ποιεῖ· λείπει γὰρ οἷον
4 ἦν ἐν ἀρχῇ τοῦ πόνου τὸ σῶμα. Κοπῶδες [m] δ' ἐστὶν ὁ
ἔμετος οὐ τῇ τῆς γινομένης ἐν αὐτῷ κινήσεως ὑπερβολῇ, ἀλλ'
ὅταν συμβῇ μὴ καλῶς ἐξεμέσαι· [n] λειφθέντων γὰρ πολλῶν
[o] σιτίων, καὶ περιττωμάτων τούτοις ἐνόντων, τὸν τοῦ ἐμέτου
κόπον γίνεσθαι συμβαίνει, καθάπερ ἐπὶ τῶν πεπληρωμένων
5 εἴρηται. Εἰ οὖν μηδ' ἐκείνοις ὁ πόνος ἐστὶ τοῦ κόπου αἴ-
τιος, ἀλλὰ τὸ οὕτως ἔχοντας πονῆσαι, οὐδ' ἂν τοῖς μὴ ἐξαι-
ροῦσι τὰ σιτία ὁ ἔμετος εἴη τοῦ κόπου αἴτιος· χρῆν γὰρ πᾶσι
τοῖς ἐμοῦσι γίνεσθαι κόπον, γίνονται δὲ ἀκοπώτεροι [p] πολλοὶ
ἐμέσαντες.

8 Διὰ τί κοπιαρώτερόν ἐστι τῷ βραχίονι τὸ διὰ κενῆς ῥίπτειν ἢ λιθάζοντα; Ἢ ὅτι [q] σπασμωδέστερον τὸ διὰ κενῆς ἐστίν; Οὐ γὰρ ἀπερείδεται πρὸς οὐδέν, ὥσπερ ὁ βάλλων πρὸς τὸ ἐν [r] τῇ χειρὶ βέλος. Ὁμοίως δὲ [s] τούτῳ καὶ ὁ πένταθλος πρὸς τοὺς ἁλτῆρας καὶ ὁ θέων παρασείων πρὸς τὰς χεῖρας. Διὸ ὁ μὲν μεῖζον ἅλλεται ἔχων ἢ μὴ ἔχων ἁλτῆρας, ὁ δὲ θᾶττον θεῖ παρασείων ἢ μὴ παρασείων.

9 Διὰ τί ἡ ταχυδρομία καὶ ἐπ' ἀνθρώπου καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ζῴων νοσηματικοὺς ποιεῖ τὰ περὶ τὴν κεφαλήν; Καίτοι ὅλως ὁ δρόμος κατασπᾶν δοκεῖ κάτω τὰ περιττώματα, ὥσπερ ὁ περίπατος· διὸ καὶ παχύνονται τὰ σκέλη οἱ πολλὰ περιπατοῦντες, ὅτι εἰς τὰ κάτω ὑπονοστεῖ ἄνωθεν καὶ ἡ τροφὴ

[l] αἴτιον ὂν τοῦ κόπου ἀκόπους εἰκότως Xᵃ. [m] δ' om. pr. Yᵃ. [n] ληφθέντων Cᵃ.Xᵃ. [o] σημείων Cᵃ. [p] πολλὰ Xᵃ. [q] σπασματωδέστερον Yᵃ, σπασματωδέστερον τῷ βραχίονι Xᵃ. [r] τῇ om. Xᵃ. [s] τοῦτο Cᵃ.Yᵃ, τούτου Xᵃ.

καὶ τὰ περιττώματα. [t] Ἢ ἡ μὲν κίνησις ταὐτὸ ποιεῖ, ἀλλ' a
ἡ ταχεῖα διὰ τὴν συντονίαν καὶ [v] τὴν ἀπνευστίαν ἐκθερμαίνει
τὴν κεφαλήν, καὶ τὰς φλέβας [w] ἐμφυσᾷ τὰς ἐν αὐτῇ, καὶ
σπαστικὰς τῶν θύραθεν ποιεῖ δυνάμεων, οἷον ψύχους καὶ
ἀλέας καὶ τῶν ἐκ τοῦ θώρακος, ὧν εἰσιόντων νοσεῖν ἀναγκαῖον
τὸν τόπον ἐστίν.

Διὰ τί κοπιῶσι [x] μὲν μᾶλλον ἐν τοῖς ὁμαλοῖς ἢ ἐν τοῖς 10
ἀνωμάλοις τόποις, θᾶττον δὲ βαδίζουσι τὴν ὁμαλὴν ὁδὸν ἢ
τὴν ἀνώμαλον; Ἢ ὅτι ἀκοπώτερον μέν ἐστι τὸ μὴ ἀεὶ ἐν
τῷ αὐτῷ σχήματι ποιεῖσθαι τὴν κίνησιν, ὃ συμβαίνει ἐν τῇ
ἀνωμάλῳ πορείᾳ μᾶλλον; Θᾶττον [y] δὲ πορεύονται, ὅτι ἧτ-
τον παρὰ φύσιν κινοῦνται. Ἐν μὲν οὖν τῷ ὁμαλῷ μικρὰ ἡ a
ἄρσις καὶ θέσις καὶ πυκνή ἐστιν, ἐν δὲ τῷ [z] ἀνωμάλῳ τοὐ-
ναντίον. Ἔστι δὲ τὸ αἴρειν παρὰ φύσιν· βίᾳ γάρ ἐστι
πᾶσα ἄρσις. Τὸ δὲ παρ' ἑκάστην βάσιν γινόμενον μικρὸν
πολὺ γίνεται παρὰ πολλάς.

Διὰ τί τὰ ἐπίπεδα [a] κοπιαρώτερα ἐγκατακεῖσθαι τῶν κοί- 11
λων ἐστίν; Ἢ διὰ τὸ αὐτὸ καὶ τὰ κυρτὰ τῶν ἐπιπέδων;
Ἐφ' ἕνα γὰρ [b] τόπον συναθροιζόμενον τὸ βάρος ἐν τῇ κα-
θέδρᾳ ἢ κατακλίσει τῇ θλίψει ποιεῖ πόνον. Τὸ μὲν οὖν
κυρτὸν τοῦ εὐθέος, τοῦτο δὲ τοῦ κοίλου μᾶλλον τοιοῦτόν
ἐστι· τὸ γὰρ σῶμα ἡμῶν ἐστὶ περιφερέστερον ἢ εὐθύτερον,
τῶν δὲ τοιούτων κατὰ πλέον ἅπτεται τὰ κοῖλα ἢ τὰ ἐπί-
πεδα. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ τὰ ἐνδιδόντα τῶν μὴ ἐνδιδόντων
ἀκοπώτερά ἐστι καὶ ἐγκατακλιθῆναι καὶ [c] ἐνέζεσθαι.

Διὰ τί οἱ βραχεῖς περίπατοι κοπώδεις εἰσίν; Ἢ ὅτι 12
ἀνώμαλοί εἰσι; Πολλάκις γὰρ ἵστασθαι ποιοῦσιν. Τὸ δ'
ἐκ τοῦ ἐναντίου εἰς τοὐναντίον πυκνὰ μεταβάλλειν κοπῶδές
ἐστι· συνήθειαν γὰρ οὐδετέρῳ ποιεῖ, ὅ ἐστιν ἄκοπον. Ἀμ-
φοῖν δ' ἅμα οὐκ ἐνδέχεται συνήθειαν γίνεσθαι.

Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀχούμενοι, ὅσῳ ἂν μᾶλλον θέῃ 13

[t] ἡ om. Cᵃ.Xᵃ.Yᵃ. [v] τὴν post καὶ om. Xᵃ. [w] ἐκφυσᾷ Cᵃ. [x] μὲν post μᾶλλον Xᵃ, om. Cᵃ. [y] δὲ] γὰρ Cᵃ.Xᵃ.Yᵃ. [z] ὁμάλῳ Xᵃ. [a] κοπιαρότερα Yᵃ. [b] τρόπον Xᵃ. [c] ἐνέξεσθαι Cᵃ.Yᵃ, ἀνέξεσθαι Xᵃ.

ὁ ἵππος, τοσούτῳ μᾶλλον δακρύουσι τὰ ὄμματα; Πότερον διὰ τὸ ψυχρότερον εἶναι τὸν ἀεὶ προσπίπτοντα ἀέρα, ὅσῳ ἂν ἐλάττω [d] χρόνον ἅπτηται τοῦ σώματος, ὅπερ ἐπὶ τῶν γυμνῶν θεόντων συμβαίνει; Τὸ δὲ ψῦχος δάκρυον ποιεῖ. Ἢ διὰ τοὐναντίον; Καὶ γὰρ τὸ θερμὸν ποιεῖ δακρύειν, οἷον
2 ὁ ἥλιος· ἡ δὲ κίνησις θερμότητα ποιεῖ. Ἢ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος πληγήν; Ὡς γὰρ οἱ ἄνεμοι ταράττουσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὰ ὄμματα, οὕτως ὁ ἀὴρ προσπίπτων, ὅσῳ ἂν θᾶττον ἐλαύνῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ποιεῖ [e] τὴν πληγὴν μαλακήν.

14 Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα τριβόμενα σαρκοῦνται μέρη, ἡ δὲ γαστὴρ λεπτοτέρα γίνεται; Ἢ οὐδὲ αὐτὴ ἐκ προσαγωγῆς, ἀλλὰ [f] στιφροτέρα; Οὐ μὴν ἀλλ' οὐχ ὁμοίως γε καὶ ἡ σάρξ, διὸ καὶ τὸ πρόβλημά ἐστιν. Ὅλως γὰρ ἐν τοῖς γυμνασίοις
2 καὶ πόνοις [g] μάλιστα λεπτύνεται ἡ γαστήρ. Αἴτιον δ' ὅτι τὰ πίονα θερμαινόμενα τήκεται, καὶ τὰ φύσει τάσιν ἔχοντα μᾶλλον. Τὸ δὲ δέρμα ἐστὶ φύσει ἔχον τάσιν· ἀλλὰ διὰ τὸ πιαίνεσθαι τάχιστα ἀεί τινα ἔχει [h] πιότητα, ἐὰν μὴ κάμνῃ τινὰ νόσον. Αἴτιον δὲ τούτου ὅτι ἐγγύς ἐστι τῆς τροφῆς.
3 Ἐπεὶ οὖν ὅλως ἡ πιμελὴ οὐκ ἔστι φύσει ἀλλ' ἐπίκτητον, καὶ [i] οὐ τῶν ἀναγκαίων μερῶν ὥσπερ [k] ἡ σάρξ, καὶ ἡ τῶν γυμνασίων κίνησις καὶ ἡ τῆς τρίψεως θερμαίνουσαι τήκουσιν αὐτὴν καὶ τὴν τροφὴν ἐκπλεονάζουσαν νέμουσι τοῖς [l] ἄλλοις μορίοις. Διὸ αἱ μὲν καθέδραι τὴν κοιλίαν πιαίνουσι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα λεπτύνουσιν, αἱ δὲ κινήσεις καὶ αἱ τρίψεις τὴν μὲν κοιλίαν λεπτύνουσι, τὸ δ' ἄλλο σῶμα παχύνουσιν.

15 Διὰ τί ἐκ τῶν [m] μακρῶν καὶ σφοδρῶν ὁδῶν καὶ δρόμων, ὅταν στῇ τις ἐπ' ἄκρων τῶν δακτύλων, σείονται τῶν ποδῶν αἱ πτέρναι καὶ σπᾶται κάτω [n] προπετῶς; Ἢ διὰ τὴν συνέχειαν καὶ σφοδρότητα τῆς κινήσεως οὐκ ἀναπαύεται ὁ σεισμὸς τῷ ἀνθρώπῳ τῶν [o] νεύρων; Τοῦ μὲν γὰρ ὅλου σώμα-

[d] χρόνῳ Ca.Ya. [e] τὴν om. Xa.Ya. [f] στιφνοτέρα Xa, στριφροτέρα Ca. [g] μάλιστα] καὶ μάλιστα Xa.Ya. [h] ποιότητα Ca. [i] οὐ] ἡ Xa. [k] ἡ] καὶ ἡ Xa. [l] ἀλλοτρίοις Xa. [m] σφοδρῶν καὶ μακρῶν Xa. [n] προπετεῖ Ca.Ya. [o] νέβρων et sect. 2. νέβρα Ca.

τος κρατεῖ ἡ ψυχὴ πολλάκις, μορίων δ' οὔ, ὁπόταν πως
κινηθῇ, οἷον καὶ καρδίας καὶ αἰδοίου. Αἴτιον δ' ὅτι πνεῦμα 2
πολὺ περὶ τὰ [o] νεῦρα [p] ἐκκαίεται, ὃ οὐχ ἅμα ἐκψύχεται
[q] στάντι. Τοῦτο οὖν σεῖον ὥσπερ ὑποσπῶν τῇ κινήσει
[r] κατασπᾷ τε, καὶ τοῦ [s] πορρωτάτω ἥκιστα ποιεῖ κρατεῖν·
τοιοῦτον δὲ αἱ πτέρναι, οἷον τοῖς ὀργιζομένοις τὸ κάτω
χεῖλος.

Διὰ τί οἱ μὴ σφόδρα συντόνως τρέχοντες ἐν τῷ ῥυθμῷ 16
ἀναπνέουσιν; Πότερον ὅτι πᾶς ῥυθμὸς ὡρισμένῃ μετρεῖται
κινήσει, τοιαύτη δ' ἐστὶν ἡ δι' ἴσου οὖσα, [t] ὅπερ οἱ τροχά-
ζοντες ποιοῦσιν. Ἅμα οὖν ἀρχόμενοι τροχάζειν ἀναπνέ-
ουσιν, ὥστε τὴν ἀναπνοὴν δι' ἴσου [v] γινομένην, διὰ τὸ τῇ
ἴσῃ κινήσει μετρεῖσθαι, ῥυθμὸν ποιεῖν. Ἢ ὅτι πᾶσα μὲν
ἁπλῶς ἀναπνοὴ δι' ἴσου γίνεται τοῖς κατὰ φύσιν αὐτῇ χρω-
μένοις καὶ μὴ κατέχουσιν; Καθημένοις μὲν οὖν καὶ βαδί- 2
ζουσι μετρίας οὔσης τῆς τοῦ σώματος κινήσεως, οὐκ εὔδηλος
ὁ ῥυθμὸς γίνεται· συντόνως δὲ τρέχουσιν, οὐ παρακολου-
θούσης τῇ κινήσει τῆς αἰσθήσεως, οὐ δυνάμεθα συνορᾶν τὸν
τῆς ἀναπνοῆς ῥυθμόν. Ἐν δὲ τῷ μετρίως τροχάζειν μέ-
τρον ἡ κίνησις αἰσθητὸν τῆς ἀναπνοῆς ποιοῦσα τὸν ῥυθμὸν
δηλοῖ.

Διὰ τί ἐν τῷ τροχάζειν ἐκπνευματοῦσθαι δοκεῖ ἡμῖν ὁ 17
[w] ἀήρ; Πότερον ὅτι κινούμενοι διὰ τοῦ τροχάζειν τὸν συν-
εχῆ τοῖς σώμασιν ἡμῶν ἀέρα κινοῦμεν, ὅ ἐστι πνεῦμα; Διό-
περ οὐ δοκεῖ μόνον, ἀλλὰ καὶ κατ' ἀλήθειαν ἐκπνευματοῦται
ὁ ἀήρ. Ἢ διότι τροχάζοντες προσκόπτομεν τῷ ἀέρι, τού-
του δὲ συμβαίνοντος μᾶλλον αἴσθησιν λαμβάνομεν τοῦ ἀέρος
διὰ τῆς κινήσεως. Εἰκότως οὖν ἡμῖν ἐκπνευματοῦσθαι δοκεῖ·
τοῦτο γὰρ συμβαίνει διὰ τὴν φοράν.

Διὰ τί μᾶλλον θέοντες ἢ βαδίζοντες πίπτουσιν; [x] Ἢ ὅτι 18

[o] νέβρα C^{a}. [p] ἔκκάεται Y^{a}. [q] ἐκστάντι C^{a}. [r] κατασπᾶται καὶ codices. [s] πορρωτάτου C^{a}.X^{a}. [t] ὥσπερ X^{a}. [v] γενομένην C^{a}.X^{a}. [w] ἀνήρ X^{a}. [x] ἢ ante ὅτι om. C^{a}.X^{a}.Y^{a}.

μᾶλλον πρὶν κινεῖσθαι αἴρουσιν; Τὸ γὰρ θέειν τοῦ βαδίζειν τούτῳ διαφέρει.

19 Διὰ τί ποτε ἀναβαίνοντες [y] μὲν τὰ γόνατα πονοῦμεν, καταβαίνοντες δὲ τοὺς μηρούς; Ἢ [z] ὅτι ὅταν μὲν ἀναβαίνωμεν, ἀναρριπτοῦμεν ἄνω τὸ σῶμα, καὶ ἡ σπάσις πολλὴ τοῦ σώματος καὶ ἡ ἀπὸ τῶν γονάτων γίνεται, διὸ πονοῦμεν τὰ γόνατα· ἐν δὲ τοῖς κατάντεσι, διὰ τὸ ὑποφέρεσθαι τοῖς [a] σκέλεσι, τοῖς μηροῖς ἀποστηριζόμενοι πονοῦμεν αὐτούς.
2 Εἶθ' ἅπαν τὸ παρὰ φύσιν γινόμενον πόνον καὶ λύπην παρασκευάζει. Ἔστι δὲ τὸ κατὰ φύσιν τοῖς μὲν γόνασιν ἡ εἰς τὸ πρόσθεν κλάσις, τοῖς δὲ μηροῖς ἡ εἰς τοὔπισθεν. [b] Ἐν μὲν οὖν τοῖς ἀνάντεσι τὰ γόνατα κλᾶται εἰς τοὔπισθεν διὰ τὸ [c] ἀποστηρίζεσθαι βούλεσθαι, ἐν τοῖς κατάντεσι δ' οἱ μηροὶ εἰς τοὔμπροσθεν κλῶνται διὰ τὸ προπετὲς ἡμῶν εἶναι τὸ σῶμα.

20 Διὰ τί ποτε ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν μηρῶν τὸ μέσον μάλιστα πονοῦμεν; Ἢ ὅτι παντὸς μακροῦ καὶ ἑνὸς ὄντος, ἐστηριγμένου δέ, τοῦ μέσου ὁ πόνος μάλιστα γίνεται; Διὸ καὶ κατάγνυται μάλιστα ἐντεῦθεν. Ὁ δὲ μηρός ἐστι τοιοῦτον· διὸ καὶ τὸ μέσον αὐτοῦ μάλιστα πονοῦμεν.

21 Διὰ τί οἱ ὑγροὶ ταχὺ πνίγονται πονήσαντες καὶ ὑπὸ τοῦ καύματος; Ἢ ὅτι ἐκθερμαινόμενον [d] τὸ ὑγρὸν ἀὴρ γίνεται, καὶ [e] κάει μᾶλλον τὸ πλέον; Ὅταν οὖν μὴ δύνηται ὑπεξάγειν διὰ τὸ πλῆθος, οὐ γίνεται κατάψυξις, ὥστε ταχὺ ἐκπυροῦται ὑπὸ τοῦ συμφύτου καὶ ἐπικτήτου θερμοῦ. Διὸ καὶ οἱ γινόμενοι ἱδρῶτες τοῖς γυμναζομένοις καὶ ὅλως τοῖς πονοῦσι καὶ ἡ τοῦ πνεύματος ἔξοδος ὠφέλιμον· διακρινομένου γὰρ καὶ λεπτυνομένου τοῦ ὑγροῦ πνεῦμα γίνεται.

22 Διὰ τί τὰ σύμμετρα τῶν σωμάτων κάμνει τε πολλάκις καὶ ἀπαλλάττει ῥᾷον; Ἢ διὰ ταὐτὸ ἄμφω; Ὁμαλὸν [f] γὰρ

[y] μὲν om. Ca. [z] ὅτι om. Ka.Oa. [a] βελεσι W. [b] ἐν μὲν—τοὔπισθεν om. Ca. [c] στηρίζεσθαι Xa. [d] τὸ om. Xa. [e] καίει Ca. [f] γάρ ἐστι τὸ Xa.

τὸ σύμμετρον, τὸ δὲ ὁμαλὸν ὁμοπαθέστερον· ἐὰν οὖν τι πονήσῃ μέρος, εὐθὺς συμπονεῖ τὸ ὅλον. Τὸ δὲ ἀσύμμετρον, ἅτε μᾶλλον ἀπηρτημένον, οὐ συναπολαύει τῶν μερῶν. Κά- 2
μνει μὲν οὖν πολλάκις διὰ τοῦτο, ῥᾷον δὲ ἀπαλλάττει, ὅτι πᾶν κοινωνεῖ τὸ σῶμα· εἰς πλείω γὰρ διανεμόμενον τὸ πάθος γίνεται ἀσθενέστερον, ὥστε εὐαπαλλακτότερον. Τὸ δὲ ἀσύμμετρον, ἅτε [g]οὐ κοινωνοῦν τοῖς μέρεσιν, ἐλαττονάκις μὲν κάμνει, χαλεπώτερον δὲ ἀπαλλάττει· σφοδρὸν γὰρ τὸ πάθος.

Διὰ τί κοπιῶσι μὲν μᾶλλον ἐν τοῖς ὁμαλοῖς ἢ ἐν τοῖς ἀνω- 23
μάλοις, θᾶττον [h]δὲ [i]βαδίζουσι τὴν ὁμαλὴν ἢ τὴν ἀνώμαλον; Ἢ ὅτι [k]ἀκοπώτερον μὲν τὸ μὴ ἀεὶ ἐν τῇ ἀνωμάλῳ πορείᾳ μᾶλλον, θᾶττον δὲ πορεύονται, ὅπου ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ [l]ἐλάττων ἡ ἀναφορά. Ἐν μὲν οὖν τῷ [m]ὁμαλῷ μικρὰ ἡ ἄρσις καὶ πυκνή, ἐν δὲ τῷ ἀνωμάλῳ τοὐναντίον. Τὸ δὲ παρ' ἑκάστην βάσιν γινόμενον πολὺ γίνεται παρὰ πολλάς.

Διὰ τί καταβαίνοντες μὲν τὰ κατάντη τοὺς μηροὺς [n]μά- 24
λιστα πονοῦμεν, ἀναβαίνοντες δὲ τὰς κνήμας; Ἢ ὅτι ἀναβαίνοντες μὲν τῷ αἴρειν τὸ σῶμα; Ἅπαν γὰρ γίνεται φορτίον τὸ σῶμα. Ὧι οὖν ἅπαν ἐπίκειται καὶ ᾧ αἴρομεν, τοῦτο μάλιστα πονεῖ. Ἡ δὲ κνήμη τοῦτο. Ἔσχατον γάρ, μῆκος ἔχον, καὶ οὐχ ὥσπερ ὁ ποὺς πλάτος ἔχει· διὸ σαλεύεται. Ὥστε οἷον τῷ ὤμῳ τὰ βάρη κινοῦμεν, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἔχομεν. 2
Τοιγαροῦν καὶ πονοῦμεν τὸν ὦμον μάλιστα. Καταβαίνοντες δὲ τῷ ἐμπίπτειν τὸ σῶμα κάτω καὶ προωθεῖν παρὰ φύσιν ὁ πόνος ἐστίν, ὥστε ᾧ μάλιστα [o]ἐμπίπτει καὶ σαλεύει, [p]τοῦτο παρέχει τὸν πόνον. Ἡ μὲν οὖν κνήμη μένει, τὸ δὲ βάρος ὁ θώραξ γίνεται· ὁ δὲ μηρὸς δέχεταί τε καὶ σαλεύεται διὰ τὸ μῆκός τε ἔχειν καὶ στρέφεσθαι ἄνωθεν, ᾗ ὁ θώραξ [o]ἐμπίπτει.

Διὰ τί πλείων δοκεῖ ἡ ὁδὸς εἶναι, ὅταν μὴ εἰδότες βαδί- 25

[g] οὐ om. Ca. [h] δὲ om. Ca. [i] β. τὴν] β. μὲν Xa.Ya. [k] ἀκοπώτατον Ca.Ya. [l] ἡ ἀναφορὰ ἐλάττων Xa. [m] ὁμαλεῖ Ya. [n] μάλιστα om. Ca. [o] utrobique ἐπιπίπτει Ya, ἐκπίπτει Xa. [p] τούτῳ Xa.

ζωμεν πόση τις, ἢ ὅταν εἰδότες, ἐὰν τἆλλα ὁμοίως ἔχοντες τύχωμεν; Ἢ ὅτι τὸ εἰδέναι πόση τὸ εἰδέναι ἐστὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτοῦ· καὶ πλεῖον ἀεὶ τὸ ἀόριστον τοῦ ὡρισμένου; Ὥσπερ οὖν εἰ ᾔδει ὅτι τοσήδε, πεπερασμένην ἀνάγκη εἶναι, οὕτω καὶ εἰ μὴ [q] οἶδεν, ὡς ἀντιστρέφοντος παραλογίζεται ἡ
2 ψυχή, καὶ φαίνεται εἶναι ἄπειρος. Ἔτι τὸ ποσὸν ὡρισμένον καὶ τὸ ὡρισμένον ποσόν. Ὅταν τοίνυν μὴ φαίνηται ὡρισμένον, ὥσπερ ἄπειρον φαίνεται εἶναι, διὰ τὸ [r] τὸ πεφυκὸς ὡρίσθαι, ἐὰν μὴ ᾖ ὡρισμένον, ἄπειρον εἶναι, ὥστε καὶ [s] τὸ φαινόμενον μὴ ὡρίσθαι φαίνεσθαι ἀνάγκη πως ἀπέραντον.

26 Διὰ τί τοὺς μηροὺς μᾶλλον ἢ τὰς κνήμας κοπιῶσιν; Πότερον ὅτι ἐγγὺς τοῦ τόπου τοῦ ἔχοντος τὸ περίττωμα, ὥστε ἂν ὑπερβάλλῃ διὰ τὴν κίνησιν τῇ θερμότητι, συσπῶσιν οἱ μηροὶ μᾶλλον καὶ πλεῖον ἢ αἱ κνῆμαι; Ἢ διὰ τὸ συμφυὲς [t] εἶναι μᾶλλον [v] τοὺς μηρούς; Μάλιστα γὰρ πονοῦσι τῇ [w] τοῦ
2 συνεχοῦς διαστάσει. Καὶ γὰρ ἂν μηδὲν ἔχοντες περίττωμα κοπιάσωσιν, ὅμως τοὺς μηροὺς καὶ τὴν ὀσφὺν πονοῦσι μᾶλλον. Ἢ ὅτι καθάπερ οἱ βουβῶνες γίνονται πληγέντες διὰ [x] τὴν συνάρτησιν τῶν φλεβῶν καὶ νεύρων, οὕτω καὶ οὗτος; Ἐγγυτέρω δὲ τῆς ἀρχῆς ὁ μηρός. Ἢ διότι μᾶλλον ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι ὁ μηρὸς τῆς κνήμης; Τοῦτο δὲ κοπιαρώτερον. Ἢ ὅτι σαρκώδης, ὥστε πολὺ τὸ κατὰ φύσιν ἔχον ἐν [y] αὐτῷ;

27 Διὰ τί ἐνίοις, ὅταν πονήσωσιν, ἕλκη ἐκφύουσιν; Ἢ ὅταν τὸ σῶμα ἀκάθαρτον ᾖ, ἡ κίνησις θερμαίνουσα καὶ ἄλλα περιττώματα συνεξικμάζει μετὰ τοῦ ἱδρῶτος; Παχέα δὲ ὄντα καὶ χυμοὺς ἔχοντα μοχθηρούς, ὀξεῖς καὶ πικροὺς καὶ ἁλμυρούς, τὰ περιττώματα ἐκκρίνεσθαι μὲν οὐ δύναται [z] διὰ πάχος, ἐξαίρεται δὲ διὰ τῆς σαρκὸς καὶ ἐξελκοῖ διὰ πικρότητα τοῦ χυμοῦ.

28 Διὰ τί τοῖς ἐκ τῶν γυμνασίων καὶ φαρμακοποσιῶν οὐκ

[q] οἶδε καὶ ὡς X^a. [r] alterum τὸ om. C^a.X^a. [s] τὸ μὴ φ. μὴ C^a. [t] εἶναι καὶ μᾶλλον C^a, μᾶλλον εἶναι X^a. [v] τοὺς] εἰς τοὺς X^a.Y^a. [w] τοῦ om. X^a. [x] τὴν om. X^a. [y] αὐτοῖς C^a.Y^a. [z] διὰ τὸ πάχος C^a.

εὐθὺς προσφέρουσι τροφήν; Ἢ *διότι καθαίρεται τὸ σῶμα ἔτι, καὶ οὐκ ἀναπέπαυται πονοῦν, καὶ ἀποκέκριται τὰ περιττώματα;*

Διὰ τί χαλεπώτερον θεῖν ἢ βαδίζειν; Ἢ *ὅτι πλεῖον φορ-* 29
τίον φέρει ὁ θέων; Ὅ*ταν γὰρ ᾖ μετέωρος, ἅπαν ἐφ'* [a]*αὑτῷ ἔχει.* [b]Ὁ *δὲ βαδίζων, οἷον οἱ ἐπὶ τοῖς τειχίοις* [c]*ἀναπαυόμενοι, ἐπιθεὶς ἔχει ἐπὶ τῷ ἠρεμοῦντι.*

Διὰ τί ἐκ τῶν γυμνασίων οὐ [d]*πεινῶσιν εὐθύς;* Πότερον 30
διὰ τὴν ὑπόλειψιν τῆς συντήξεως, ἕως ἀντιπεφθῇ; Ἢ *διὰ τὸ πνεῦμα ὃ ποιεῖ ὁ πόνος ἐκ τοῦ ὑγροῦ;* Ἢ *διὰ τὴν δίψαν* [e]*ἣ* [f]*γίνεται ἐκ τοῦ θερμαίνεσθαι πονοῦντας;* Πάντα *γὰρ συμβαίνει ταῦτα.*

Διὰ τί [g]*ἐξονειρωκτικοί εἰσιν οἱ κοπιῶντες καὶ φθισιῶντες;* 31
Ἢ *ὅτι ὅλως* [g]*ἐξονειρωκτικοὶ οἱ θερμοὶ καὶ ὑγροί;* Τὸ *γὰρ*
σπέρμα τοιοῦτόν ἐστι [h]*τὴν φύσιν.* Τὸ *τοιοῦτο δὲ ἐξ οὕτω*
διακειμένων μάλιστα γίνεται, ὅταν ἡ ἀπὸ τοῦ ὕπνου θερμό-
της προσγένηται· μικρᾶς γὰρ ῥοπῆς τὰ σώματα δεῖται, καὶ
ταύτης ἔσωθεν ἀλλ' οὐκ ἔξωθεν. Οἱ *δὲ φθισικοὶ καὶ κοπιῶν-* 2
τες οὕτω διάκεινται· οἱ μὲν γὰρ κοπιῶντες διὰ τὸν κόπον καὶ τὴν κίνησιν συντήγματος θερμοῦ πλήρεις εἰσίν, οἱ δὲ φθισικοὶ διὰ τὸν κατάρρουν καὶ τὴν γινομένην θέρμην ὑπὸ τῆς φλεγμασίας.

Διὰ τί τὸ ἀριστερὸν [i]*σκέλος χαλεπώτερον τρίβεσθαι ὑφ'* 32
ἑαυτοῦ πολὺν χρόνον ἢ τὸ δεξιόν; Ἢ *ὅτι τοῖς δεξιοῖς πονεῖν δυνάμεθα;* Ἐν [k]*δὲ τοῖς παρὰ φύσιν ἡ τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους τρῖψις* [l]*ἐξεστραμμένως γίνεται.* Τὰ *δὲ παρὰ φύσιν* [m]*ποιούμενα χαλεπά.* Τῇ *δὲ ἀριστερᾷ τὰ δεξιὰ οὐθὲν ἐπίδηλον διὰ τὸ μηθετέρως ἰσχύειν.*

Διὰ τί ὑγιεινὸν [n]*τὸ τροφῆς μὲν ὑποστέλλεσθαι, πονεῖν* 33
δὲ πλείω; Ἢ *ὅτι τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώματος πλῆθος;*

[a] *ἑαυτῷ* Y[a]. [b] *ὁ* C[a], om. X[a]. [c] *ἀναπαυόμενος* C[a].X[a]. [d] *πίνουσιν* X[a]. [e] *ἢ* X[a]. [f] *γίνεσθαι* C[a].X[a]. [g] utrobique *ἐξονειρωτικοὶ* C[a].X[a], *ἐξονειρωττικοὶ* Y[a]. [h] *τῇ φύσει* C[a]. [i] *σκέλος* om. C[a]. [k] *τοῖς δὲ* X[a].Y[a]. [l] *ἐξεστραμμένη* C[a]. [m] *π.*] *γινόμενα* X[a]. [n] *τὸ τῆς τροφῆς* X[a].

Τοῦτο δὲ γίνεται ἢ διὰ τροφῆς ὑπερβολὴν ἢ διὰ πόνων ἔνδειαν.

34 Διὰ τί οὐ δεῖ [o] πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς [p] ὑγίειαν, ἀλλ' ἀραιοῦν; Ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινὴ καὶ τόπος εὔπνους (διὸ καὶ ἡ θάλαττα ὑγιεινή), οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνουν μᾶλλον ὑγιεινόν. Δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν περίττωμα, ἢ τούτου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι· καὶ δεῖ οὕτως ἔχειν τὰ σώματα ὥστε [q] λαμβάνοντα εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ
2 εἶναι ἐν κινήσει καὶ μὴ ἠρεμεῖν. Τὸ μὲν γὰρ μένον σήπεται, ὥσπερ ὕδωρ, τὸ δὲ σηπόμενον καὶ μὴ κινούμενον νοσοποιεῖ· τὸ δ' ἐκκρινόμενον πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. Τοῦτ' οὖν πυκνουμένης [r] μὲν τῆς σαρκὸς οὐ γίνεται (ὡσπερεὶ γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι), ἀραιουμένης δὲ συμβαίνει. Διὸ [s] καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· συνίσταται γὰρ ἡ σάρξ, καὶ κομιδῇ [t] ἀποσαρκοῦνται, καὶ ὑγρότερον τὸ σῶμα
3 γίνεται. Τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς [v] δὴ μένει, τὸ δ' ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται, ὥσπερ καὶ τὰ κρέα τὰ ἑφθὰ τῶν ὀπτῶν μᾶλλον. Οὐδὲ τὰ στήθη γυμνὰ ἔχοντα βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριστα ᾠκοδομημένων ὁ ἥλιος [w] ἀφαιρεῖ, ὃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως, ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντός. Ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω εἶναι, ἂν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν [x] ἱδρῶτ' ἀναγαγεῖν, ἀπὸ τούτου δὲ διὰ τὸ πρόχειρον εἶναι ῥᾴδιον.

35 Διὰ τί κοπώδεις οἱ βραχεῖς τῶν περιπάτων; Ἢ ὅτι πολλάκις συνίστανται καὶ οὐχ ὁμαλῶς κινοῦνται περὶ τὰς καμπάς; Τὸ δὲ [y] τοιοῦτον κοπῶδες.

36 Διὰ τί ἑστηκότες ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον θερμαίνονται ἢ κινούμενοι, καὶ ταῦτα τῆς κινήσεως θερμαντικῆς οὔσης; Ἢ οὐ πᾶσα κίνησις θερμαίνει, ἀλλ' ἐνία ψύχει, οἷον καὶ ἐπὶ τῶν τὰς [z] χύτρας τὰς ἑψημένας φυσώντων καὶ κινούντων συμβαί-
2 νει. Εἰ οὖν ἑστηκότι μὲν προσμένει τὸ θερμόν, προσμένον

[o] τὴν σάρκα πυκνοῦν C[a]. [p] ὑγείαν X[a].Y[a]. [q] λαμβάνον C[a].X[a].Y[a]. [r] μὲν om. C[a]. [s] καὶ om. C[a]. [t] ἀποσαρκοῦται X[a]. [v] δεῖ μένειν C[a]. [w] φέρει C[a].X[a].Y[a]. [x] ἱδρῶτας ἀγαγεῖν X[a]. [y] τοιοῦτο X[a]. [z] χύτρας τὰς om. X[a].

δὲ μᾶλλον θερμαίνει ἢ κινούμενον (ἀεὶ γὰρ τὸ σῶμα ἴδιον ἡμῶν ἀτμίδα τινὰ χλιαρὰν ἀφίησιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ἣ θερμαίνει [a] τὸν ἐγγὺς ἀέρα ὥσπερ δαλὸς παρών), ἠρεμούντων μὲν ἡμῶν θερμὸς γίνεται ὁ περιέχων ἡμᾶς ἀὴρ διὰ τὰ εἰρημένα, κινουμένων δὲ πνεῦμα γίνεται, [b] ὃ καταψύχει ἡμᾶς· πᾶν γὰρ πνεῦμα ψυχρόν ἐστιν.

Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀχούμενοι, ὅσῳ ἂν θᾶττον θέῃ ὁ 37
ἵππος, τοσούτῳ μᾶλλον δακρύουσι τὰ ὄμματα, καὶ οἱ πεζοί,
ὅσῳ ἂν μᾶλλον [c] τρέχωσιν; Πότερον διὰ τὸ ψυχρὸν εἶναι
τὸν προσπίπτοντα ἀέρα; Τὸ γὰρ ψῦχος δακρύειν ποιεῖ·
συστέλλον γὰρ καὶ πυκνοῦν τὴν σάρκα ἐκκαθαίρει τὸ ὑγρόν.
Ἢ διὰ τοὐναντίον; Τὸ γὰρ θερμὸν ποιεῖ ἱδρῶτας, τὸ δὲ 2
δάκρυον ἱδρώς τίς ἐστι. Διὸ καὶ γίνονται [d] ὑπὸ θερμασίας
ἄμφω ταῦτα, καὶ ἁλυκά [e] ἐστιν ὁμοίως. Ἡ δὲ κίνησις θερ-
μότητα ποιεῖ. Ἢ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος πληγήν; Ὡς γὰρ 3
οἱ ἄνεμοι ταράττουσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ ὁ
ἀὴρ ὁ προσπίπτων, ὅσῳ ἂν θᾶττον ἐλαύνῃ ἢ αὐτὸς τρέχῃ,
τοσούτῳ μᾶλλον ποιεῖ πληγὴν μαλακήν, δι' ἣν γίνεται δα-
κρύειν, ἀραιουμένων τῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ πόρων ὑπὸ τῆς πλη-
γῆς· πᾶσα γὰρ πληγὴ διαιρετικόν ἐστιν ἢ θλαστικόν.

Διὰ τί [f] δεῖ τοὺς μὲν θερινοὺς κόπους λουτρῷ ἰᾶσθαι, τοὺς 38
δὲ χειμερινοὺς ἀλείμματι; Ἢ τούτους μὲν διὰ τὰς φρίκας
καὶ τὰς γινομένας μεταβολὰς θερμῷ δεῖ [g] λύειν, ὃ ποιήσει
ἀλεάζειν (τὸ δὲ [h] ἔλαιον θερμόν)· ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραί-
νειν. Ἡ γὰρ ὥρα ξηρά, καὶ οὐ γίνονται φρῖκαι διὰ τὴν 2
ἀλέαν. Ὀλιγοσιτία δὲ [i] καὶ κωθωνισμὸς θέρους, τὸ μὲν ὅλως,
τὸ δὲ μᾶλλον, ὁ [k] μὲν πότος θέρους [l] ὅλως διὰ τὴν ξηρότητα,
ἡ δὲ ὀλιγοσιτία κοινὸν μέν, μᾶλλον δὲ θέρους· ἐκθερμαίνεται
γὰρ μᾶλλον διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων.

Διὰ τί οἱ θέοντες εὐτόνως [m] μάλιστα λαμβάνουσι σπά- 39

[a] ἐγγὺς τὸν Cᵃ. [b] ὃ καὶ ψύχει Cᵃ. [c] τρέχουσι Xᵃ. [d] ὑπὲρ Cᵃ. [e] ἐστι ταῦτα ὁμοίως Xᵃ. [f] δεῖ] οὐ δεῖ Xᵃ. [g] λούειν Cᵃ.Xᵃ.Yᵃ. [h] ἔλεον Xᵃ. [i] καὶ om. Xᵃ. [k] μὲν] δὲ Cᵃ. [l] ὅλως] μᾶλλον Xᵃ. [m] μᾶλλον Cᵃ.

πατοι τοῖς τε μυσὶ καὶ τοῖς [c] τεταμένοις τῶν σκελῶν παρέχουσι κόπους· συντάσεις γὰρ ἐμποιοῦσι τοῖς νεύροις καὶ τοῖς μυσί, [d] βιαίας γενομένης τῆς ἀπερείσεως αὐτοῖς. Οἱ δ' ἐν τοῖς μαλακοῖς τοῖς ἄρθροις κοπιώδεις εἰσίν· τῶν γὰρ ἄρθρων πυκνὰς τὰς κάμψεις ποιοῦσιν, ἅτε ἐνδιδούσης τῆς βάσεως. Τὸ δ' αὐτό ἐστι πρόβλημα.

Διὰ τί πρὸς τὰ σιμὰ χαλεπῶς βαδίζομεν; Ἢ διότι 41
πᾶσα πορεία ἐξ ἄρσεως καὶ θέσεως συντελεῖται; Τὸ μὲν οὖν ἆραι παρὰ [e] φύσιν, τὸ δὲ θεῖναι κατὰ φύσιν, τὸ δὲ προσθεῖναι μεσότης· ἐν δὲ τῷ πρὸς τὰ σιμὰ βαδίζειν πολὺ τὸ παρὰ φύσιν.

[f] Διὰ τί οἱ ἀφ' ἵππων ἧττον πίπτουσιν; Ἢ διὰ τὸ φο- 42
βεῖσθαι φυλάττονται μᾶλλον;

ϛ. ΟΣΑ ΕΚ ΤΟΥ [g] ΠΩΣ ΚΕΙΣΘΑΙ ΚΑΙ ΕΣΧΗΜΑΤΙΣΘΑΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ.

Διὰ τί ἡ καθέδρα τοὺς μὲν παχύνει τῶν ἀνθρώπων, τοὺς δὲ ἰσχναίνει; Πότερον [h] ὅτι αἱ ἕξεις διαφέρουσιν; Οἱ μὲν γὰρ θερμοί εἰσιν, οἱ δὲ ψυχροί. Οἱ μὲν οὖν θερμοὶ παχύνονται (κρατεῖ γὰρ τὸ σῶμα τῆς τροφῆς διὰ τὴν θερμασίαν)· οἱ δ' ἐψυγμένοι, διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος καὶ τοῦτο πάσχειν μάλιστα τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν κινήσεων, οὐ δύνανται πέττειν ἠρεμοῦντες. Ἢ ὅτι οἱ μὲν περιττωματικοί εἰσι, [i] καὶ δέονται κινήσεως [k] ᾗ ἀναλώσει ταῦτα, οἱ δὲ οὔ;

Διὰ τί [l] δεῖ ποιεῖν διάτασιν τῶν μερῶν, ὃ ποιεῖ ὁ γυ- 2
μναζόμενος; Ἢ ὅτι δεῖ τῷ οἰκείῳ πνεύματι καθαίρεσθαι τοὺς πόρους;

Διὰ τί [m] συγκεκαμμένον βέλτιον κατακεῖσθαι, καὶ πολλοί 3
γε παραγγέλλουσι τοῦτο καὶ τῶν ἰατρῶν; Ἢ ὅτι ἀλεαίνονται ἡ κοιλία θᾶττον πέττει; Οὕτω [n] δὲ ἀλεαίνει μᾶλλον,

[c] [illegible] Cᵃ.Yᵃ. [d] βίας Yᵃ. [e] φύσιν ἐστὶ τὸ Xᵃ. [f] διὰ— [illegible] [g] πως om. x. [h] ὅτι om. Xᵃ.Yᵃ. [i] καὶ om. Cᵃ.Yᵃ. [k] [illegible] [l] δεῖ om. Cᵃ. [m] συγκεκαλυμμένον Xᵃ. [n] δὲ] δὲ καὶ Xᵃ.Yᵃ.

Ἔτι δεῖ τοῖς πνεύμασι τόπον διδόναι εἰς ὃν ἀπερείσονται·
2 οὕτω γὰρ ἥκιστα [o] λυπήσουσιν αἱ φῦσαι. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἰξίαι καὶ τὰ ἄλλα ἀποστήματα [p] ὑγιεινόν, ὅτι ἔχουσι κοιλίας εἰς ἃς ἀποδέχονται τὰ πνεύματα. Ἐκτεταμένου μὲν οὖν οὐ γίνεται κοιλία (ἅπαντα γὰρ τὸν τόπον τὰ σπλάγχνα κατέχει), [q] συγκαμφθέντος δὲ γίνεται.

4 Διὰ τί ἀνισταμένοις ἴλιγγος μᾶλλον γίνεται ἢ [r] καθίζουσιν; Ἢ διότι ἠρεμοῦσι τὸ ὑγρὸν εἰς ἓν μόριον ἀθρόον ἀποκλίνει; Διὸ καὶ τὰ ὠμὰ ᾠὰ οὐ [s] δύναται δινεῖσθαι, ἀλλὰ καταπίπτει. Κινούμενον δὲ τὸ ὑγρὸν ὁμοίως ἔχει. Ἀνίστανται μὲν οὖν ἠρεμήσαντες, ὅτε οὕτως διάκεινται· καθιζάνουσι δὲ [t] ἐν κινήσει γενόμενοι, ὅτε ὁμαλῶς ἔχει τὸ ὑγρὸν καὶ ἐσκέδασται.

5 Διὰ τί ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατακειμένοις μᾶλλον ἐπέρχεται ὕπνος; Πότερον ὅτι ἐναντίως ἔχοντες ἐγρηγόρασι καὶ καθεύδουσιν; Ἐπεὶ οὖν ἐγρηγορότες ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κατάκεινται, τοὐναντίον ἔσται ἐπ' ἄλλης ἀρχῆς καὶ τῆς ἐναντίας. Ἢ ὅτι ἀκινησία ὁ ὕπνος; [v] Τὰ οὖν κινητικὰ μέρη δεῖ ἠρεμεῖν, τὰ δὲ δεξιὰ κινητικά. Οὕτω δὲ κατακειμένων οἷον [w] δέδεται ἀρχή τις ἐπεγερτική.

6 Διὰ τί ναρκῶσιν; Καὶ διὰ τί χεῖρας καὶ πόδας μᾶλλον; Ἢ [x] ὅτι κατάψυξίς ἐστιν ἡ [y] νάρκη; Διὰ στέρησιν γὰρ αἵματος γίνεται καὶ μετάστασιν. Ἀσαρκότατα δὲ ταῦτα καὶ νευρωδέστατα, μάλιστα δὲ οἱ πόδες. Ὥστε προοδοποιεῖται ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς τὸ καταψύχεσθαι ταχέως.

7 Διὰ τί κατακείμεθα μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἡδέως, καθεύδομεν δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ μᾶλλον; Πότερον ὅτι ἀποστραφέντες πρὸς τὸ φῶς οὐ βλέπομεν; Ἐν γὰρ τῷ σκότει θᾶττον ὕπνος λαμβάνει. Ἢ διότι ἐγρηγόραμεν κατακείμενοι ἐπὶ τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ αἱ χρήσεις ἡμῖν οὕτω πρόχειροι, ὥστε πρὸς [z] τὸ

[o] λυπήσωσιν Ca. [p] ὑγιεινὰ Ca. [q] συγκαφθέντος Ca. [r] καθιζάνουσιν Xa.Ya. [s] δύνανται Xa.Ya. [t] ἐν om. Ca.Xa.Ya. [v] τὰ μὲν οὖν Xa. [w] δέδοται Ca. [x] ὅτι ἡ κατ. Xa. [y] νάρκωσις Xa. [z] τὸ ἐναντίον his ponendum cum Gaza.

ἐναντίον σχῆμα πρὸ ἔργου; Παρακαλεῖ δὲ ἕκαστον πρὸς τὸ ἔργον τὸ σχῆμα [a] μᾶλλον.

Ζ. ΟΣΑ ΕΚ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΣ.

Διὰ τί τοῖς χασμωμένοις ἀντιχασμῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; Ἢ [b] διότι, ἐὰν ἀναμνησθῶσιν ὀργῶντες, ἐνεργοῦσι, μάλιστα δὲ τὰ εὐκίνητα, οἷον οὐροῦσιν. Ἡ δὲ χάσμη πνεῦμα καὶ ὑγροῦ κίνησίς ἐστιν. Πρόχειρον οὖν, ἐὰν μόνον νοήσῃ· ἔστι γὰρ πλησίον.

Διὰ τί, ἐὰν μέν τινα ἴδωμεν τὴν χεῖρα ἐκτείνοντα ἢ τὸν 2
πόδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, οὐκ ἀντιποιοῦμεν τὸ αὐτό, ἐὰν δὲ χασμώμενον, ἀντιχασμώμεθα; [c] Ἢ οὐδὲ τοῦτο ἀεί, ἀλλ' ἐὰν ὀργῶν τύχῃ τὸ σῶμα καὶ οὕτω διακείμενον ὥστε τὸ ὑγρὸν ἀναθερμαίνεσθαι; Τότε γὰρ ἡ μνήμη τὴν κίνησιν ποιεῖ, ὥσπερ καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδήν· τὸ γὰρ ποιῆσαν μνήμην εἶναι τὸ ἔχον ὁρμὴν πρὸς τὸ φαντασθὲν πάθος.

Διὰ τί, ἐπειδὰν πρὸς τὸ πῦρ [d] στῶμεν, οὐρητιῶμεν, καὶ 3
ἐὰν [e] πρὸς ὕδωρ, οἷον ἐὰν πρὸς ποταμόν, οὐροῦσιν; Ἢ ὅτι τὸ πᾶν ὕδωρ ὑπόμνησιν δίδωσι τῆς ἐν τῷ σώματι ὑγρότητος, καὶ ἐκκαλεῖται τὸ προσιόν; Αὐτὸ δὲ τὸ [f] πῦρ διαχαλᾷ τὸ πεπηγὸς ἐν [g] τῷ σώματι, ὥσπερ ὁ ἥλιος τὴν χιόνα.

Διὰ τί ἀπὸ μὲν νόσων ἐνίων νοσοῦσιν οἱ πλησιάζοντες, 4
ἀπὸ δὲ ὑγιείας οὐδεὶς ὑγιάζεται; Ἢ ὅτι ἡ μὲν νόσος κίνησις, ἡ δὲ ὑγίεια ἠρεμία; Ἡ μὲν οὖν κινεῖ, ἡ δ' οὐθέν. Ἢ διότι τὸ μὲν ἄκοντι τὸ δ' ἑκόντι γίνεται; Καὶ ἄρα τὰ ἀκούσια τῶν [h] ἑκουσίων καὶ τῶν ἐκ προνοίας διαφέρει.

Διὰ τί τῶν μὲν διὰ τῆς ἀκοῆς λυπηρῶν ἔνια φρίττειν ἡμᾶς 5
ποιεῖ, οἷον πρίων ἀκονώμενος καὶ [i] κίσηρις τεμνομένη καὶ λί-

[a] post μᾶλλον Q.C[a].K[a].N[a].O[a].X[a].Y[a].s.w. addunt: Διὰ τί αἱ καθέδραι τινὰς μὲν παχύνουσι, τινὰς δὲ ἰσχναίνουσιν; ἢ διὰ τὰς ἕξεις τὰς τοῦ σώματος. οἱ μὲν γὰρ θερμότεροι παχύνονται· κρατεῖ γὰρ (δὲ C[a].) τὸ σῶμα τῆς τροφῆς διὰ τὴν θερμότητα οὐκ ἀφαιρούμενον· οἱ δὲ ἐψυγμένοι διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος οὐ δύνανται πέττειν τὰς τροφὰς ἠρεμοῦντες. [b] ὅτι C[a]. [c] ἢ ὅτι οὐδὲ C[a]. [d] στῶμεν om. C[a]. [e] πρὸς τὸ ὕδωρ et πρὸς τὸν ποταμόν X[a]. [f] ὕδωρ C[a].Y[a]. [g] τοῖς σώμασιν C[a]. [h] ἑκουσίων διαφέρει τῶν ἐκ προνοίας x. [i] κίσσηρις X[a].

Ἔτι δεῖ τοῖς πνεύμασι τόπον διδόναι εἰς ὃν ἀπερείσονται· οὕτω γὰρ ἥκιστα [o] λυπήσουσιν αἱ φῦσαι. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἰξίαι καὶ τὰ ἄλλα ἀποστήματα [p] ὑγιεινόν, ὅτι ἔχουσι κοιλίας εἰς ἃς ἀποδέχονται τὰ πνεύματα. Ἐκτεταμένου μὲν οὖν οὐ γίνεται κοιλία (ἅπαντα γὰρ τὸν τόπον τὰ σπλάγχνα κατέχει), [q] συγκαμφθέντος δὲ γίνεται.

4 Διὰ τί ἀνισταμένοις ἴλιγγος μᾶλλον γίνεται ἢ [r] καθίζουσιν; Ἢ διότι ἠρεμοῦσι τὸ ὑγρὸν εἰς ἓν μόριον ἀθρόον ἀποκλίνει; Διὸ καὶ τὰ ὠμὰ ᾠὰ οὐ [s] δύναται δινεῖσθαι, ἀλλὰ καταπίπτει. Κινούμενον δὲ τὸ ὑγρὸν ὁμοίως ἔχει. Ἀνίστανται μὲν οὖν ἠρεμήσαντες, ὅτε οὕτως διάκεινται· καθιζάνουσι δὲ [t] ἐν κινήσει γενόμενοι, ὅτε ὁμαλῶς ἔχει τὸ ὑγρὸν καὶ ἐσκέδασται.

5 Διὰ τί ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατακειμένοις μᾶλλον ἐπέρχεται ὕπνος; Πότερον ὅτι ἐναντίως ἔχοντες ἐγρηγόρασι καὶ καθεύδουσιν; Ἐπεὶ οὖν ἐγρηγορότες ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κατάκεινται, τοὐναντίον ἔσται ἐπ' ἄλλης ἀρχῆς καὶ τῆς ἐναντίας. Ἢ ὅτι ἀκινησία ὁ ὕπνος; [v] Τὰ οὖν κινητικὰ μέρη δεῖ ἠρεμεῖν, τὰ δὲ δεξιὰ κινητικά. Οὕτω δὲ κατακειμένων οἷον [w] δέδεται ἀρχή τις ἐπεγερτική.

6 Διὰ τί ναρκῶσιν; Καὶ διὰ τί χεῖρας καὶ πόδας μᾶλλον; Ἢ [x] ὅτι κατάψυξίς ἐστιν ἡ [y] νάρκη; Διὰ στέρησιν γὰρ αἵματος γίνεται καὶ μετάστασιν. Ἀσαρκότατα δὲ ταῦτα καὶ νευρωδέστατα, μάλιστα δὲ οἱ πόδες. Ὥστε προοδοποιεῖται ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς τὸ καταψύχεσθαι ταχέως.

7 Διὰ τί κατακείμεθα μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἡδέως, καθεύδομεν δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ μᾶλλον; Πότερον ὅτι ἀποστραφέντες πρὸς τὸ φῶς οὐ βλέπομεν; Ἐν γὰρ τῷ σκότει θᾶττον ὕπνος λαμβάνει. Ἢ διότι ἐγρηγόραμεν κατακείμενοι ἐπὶ τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ αἱ χρήσεις ἡμῖν οὕτω πρόχειροι, ὥστε πρὸς [z] τὸ

[o] λυπήσωσιν C^{a}. [p] ὑγιεινὰ C^{a}. [q] συγκαφθέντος C^{a}. [r] καθιζάνουσιν X^{a}.Y^{a}. [s] δύνανται X^{a}.Y^{a}. [t] ἐν om. C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [v] τὰ μὲν οὖν X^{a}. [w] δέδοται C^{a}. [x] ὅτι ἡ κατ. X^{a}. [y] νάρκωσις X^{a}. [z] τὸ ἐναντίον his ponendum cum Gaza.

ἐναντίον σχῆμα πρὸ ἔργου; Παρακαλεῖ δὲ ἕκαστον πρὸς τὸ ἔργον τὸ σχῆμα [a] *μᾶλλον.*

Ζ. ΟΣΑ ΕΚ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΣ.

Διὰ τί τοῖς χασμωμένοις ἀντιχασμῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; Ἢ [b] *διότι, ἐὰν ἀναμνησθῶσιν ὀργῶντες, ἐνεργοῦσι, μάλιστα δὲ τὰ εὐκίνητα, οἷον οὐροῦσιν. Ἡ δὲ χάσμη πνεῦμα καὶ ὑγροῦ κίνησίς ἐστιν. Πρόχειρον οὖν, ἐὰν μόνον νοήσῃ· ἔστι γὰρ πλησίον.*

2 *Διὰ τί, ἐὰν μέν τινα ἴδωμεν τὴν χεῖρα ἐκτείνοντα ἢ τὸν πόδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, οὐκ ἀντιποιοῦμεν τὸ αὐτό, ἐὰν δὲ χασμώμενον, ἀντιχασμώμεθα;* [c] *Ἢ οὐδὲ τοῦτο ἀεί, ἀλλ' ἐὰν ὀργῶν τύχῃ τὸ σῶμα καὶ οὕτω διακείμενον ὥστε τὸ ὑγρὸν ἀναθερμαίνεσθαι; Τότε γὰρ ἡ μνήμη τὴν κίνησιν ποιεῖ, ὥσπερ καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδήν· τὸ γὰρ ποιῆσαν μνήμην εἶναι τὸ ἔχον ὁρμὴν πρὸς τὸ φαντασθὲν πάθος.*

3 *Διὰ τί, ἐπειδὰν πρὸς τὸ πῦρ* [d] *στῶμεν, οὐρητιῶμεν, καὶ ἐὰν* [e] *πρὸς ὕδωρ, οἷον ἐὰν πρὸς ποταμόν, οὐροῦσιν; Ἢ ὅτι τὸ πᾶν ὕδωρ ὑπόμνησιν δίδωσι τῆς ἐν τῷ σώματι ὑγρότητος, καὶ ἐκκαλεῖται τὸ προσιόν; Αὐτὸ δὲ τὸ* [f] *πῦρ διαχαλᾷ τὸ πεπηγὸς ἐν* [g] *τῷ σώματι, ὥσπερ ὁ ἥλιος τὴν χιόνα.*

4 *Διὰ τί ἀπὸ μὲν νόσων ἐνίων νοσοῦσιν οἱ πλησιάζοντες, ἀπὸ δὲ ὑγιείας οὐδεὶς ὑγιάζεται; Ἢ ὅτι ἡ μὲν νόσος κίνησις, ἡ δὲ ὑγίεια ἠρεμία; Ἡ μὲν οὖν κινεῖ, ἡ δ' οὐθέν. Ἢ διότι τὸ μὲν ἄκοντι τὸ δ' ἑκόντι γίνεται; Καὶ ἄρα τὰ ἀκούσια τῶν* [h] *ἑκουσίων καὶ τῶν ἐκ προνοίας διαφέρει.*

5 *Διὰ τί τῶν μὲν διὰ τῆς ἀκοῆς λυπηρῶν ἔνια φρίττειν ἡμᾶς ποιεῖ, οἷον πρίων ἀκονώμενος καὶ* [i] *κίσηρις τεμνομένη καὶ λί-*

[a] post *μᾶλλον* Q.C^a.K^a.N^a.O^a.X^a.Y^a.s.w. addunt: *Διὰ τί αἱ καθέδραι τινὰς μὲν παχύνουσι, τινὰς δὲ ἰσχναίνουσιν; ἢ διὰ τὰς ἕξεις τὰς τοῦ σώματος. οἱ μὲν γὰρ θερμότεροι παχύνονται· κρατεῖ γὰρ* (*δὲ* C^a.) *τὸ σῶμα τῆς τροφῆς διὰ τὴν θερμότητα οὐκ ἀφαιρούμενον· οἱ δὲ ἐψυγμένοι διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος οὐ δύνανται πέττειν τὰς τροφὰς ἠρεμοῦντες.* [b] *ὅτι* C^a. [c] *ἢ ὅτι οὐδὲ* C^a. [d] *στῶμεν* om. C^a. [e] *πρὸς τὸ ὕδωρ* et *πρὸς τὸν ποταμόν* X^a. [f] *ὕδωρ* C^a.Y^a. [g] *τοῖς σώμασιν* C^a. [h] *ἑκουσίων διαφέρει τῶν ἐκ προνοίας* x. [i] *κίσσηρις* X^a.

θος ἀλούμενος, τὰ δὲ διὰ τῆς ὄψεως σημεῖα τῶν παθῶν αὐτὰ
ἡμῖν τὰ πάθη ἐμποιεῖ; Αἱμωδιῶμέν τε γὰρ τοὺς ὀξὺ ὁρῶν-
τες ἐσθίοντας, καὶ τοὺς ἀπαγχομένους ἔνιοι ὁρῶντες ἐκψύ-
2 χουσιν. Ἢ διότι φωνὴ μὲν πᾶσα καὶ [k] ψόφος πνεῦμα ἐστίν;
Τοῦτο [l] δὲ εἰσδυόμενον ἡμῖν πέφυκε κινεῖν. Κινήσει δὲ μᾶλ-
λον ἢ διὰ μέγεθος ἢ διὰ πληγὴν σφοδροτέραν, ποιοῦν ἢ
3 ἀλλοιοῦν τι τῶν ἐν ἡμῖν. Τὰ μὲν οὖν μεγάλα καὶ λεῖα
πνεύματα τὸν τῆς αἰσθήσεως τόπον τὸν αὐτὸν κινεῖ, διὸ καὶ
ἡδύνει τὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ τραχέα, [m] πληγὴν ποιοῦντα σφο-
δράν, σείει τε τὸν τόπον καὶ πόρρω διαδίδωσι τῇ τῆς πλη-
γῆς δυνάμει. Διαδίδωσι δὲ καὶ τὰ ψυχρὰ πόρρω· δύναμις
γάρ τίς ἐστιν ἡ ψυχρότης. Αὕτη μὲν οὖν ὅτι φρίττειν
4 ποιεῖ, εἴρηται. Τὰ δὲ τραχέα τῷ πληγὴν ποιεῖν πυκνήν,
προσκόπτοντα [n] τῇ ἀρχῇ τῶν τριχῶν, ἀπωθεῖ αὐτὴν εἰς τοὐ-
ναντίον· ἀπωθουμένης δὲ ἀνάγκη τὴν κορυφὴν τῆς τριχὸς
ἀνάπαλιν γίνεσθαι, διὸ συμβαίνει ἵστασθαι αὐτάς· πᾶσαι
γὰρ νενεύκασι κάτω. Ἡ δὲ [o] φορὰ τοῦ διὰ τῆς ἀκοῆς πνεύ-
ματος εἰς τὸ σῶμα ἄνωθεν κάτω ἐστίν. Ὄντων οὖν τραχέων
τῶν εἰρημένων ψόφων, ἡ φρίκη γίνοιτ' ἂν διὰ τὰ εἰρημένα.
5 Γίνονται δ' αὗται μᾶλλον τῷ ἄλλῳ σώματι ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ
διὰ τὸ τὰς ἐνταῦθα τρίχας ἀσθενεστέρας εἶναι καὶ τὸ πάθος
ἀσθενές. Τῆς μὲν οὖν ἀκοῆς οὔσης ἀμβλυτέρας αἰσθήσεως ἢ
τῆς ὄψεως, ἐπιπόλαια καὶ [p] τὰ πάθη γίνεται ἀπ' αὐτῆς· ἡ δὲ
φρίκη τοιοῦτον, διὸ καὶ ἀπὸ πολλῶν καὶ ἀνομοίων γίνεται.
6 Τῆς δὲ ὄψεως [q] ἐναργεστάτης οὔσης αἰσθήσεως, ἀνάλογον καὶ
τὰ συμβαίνοντα γίνεται ἀπ' αὐτῆς· διὸ ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ
τῆς ἀληθείας πάθη συμβαίνει γίνεσθαι ἀπ' αὐτῆς, ἐλαφρό-
τερα δὲ τῆς ἀληθείας. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀκοῆς αὐτὰ μὲν οὔ, τὴν
δ' ἀπ' αὐτῶν προσδοκίαν φρίττομεν· ἀλγεινοῦ γὰρ κακοῦ
προσδοκία ἐστίν.

6 Διὰ τί χασμησαμένοις ἀντιχασμῶνται, καὶ ὅταν οὐροῦντα

[k] ψόφος ἐν πνεῦμα Xa. [l] δὲ post τοῦτο om. Ca. [m] ποιοῦντα πλήγην Xa. [n] τὴν ἀρχὴν Xa. [o] φθορὰ Xa. [p] τὰ om. Ca. [q] ἐναργεστέρας Xa.

ἴδωσιν, οὐροῦσι, καὶ μάλιστα τὰ ὑποζύγια; Ἢ διὰ τὴν μνήμην; Ὅταν γὰρ μνησθῇ, κινεῖται τοῦτο τὸ μέρος. Τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις, διὰ τὸ [r] εὐαισθητοτέροις εἶναι, ἰδοῦσιν εὐθὺς συμβαίνει [s] καὶ κινεῖσθαι καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι· τοῖς δὲ ὑποζυγίοις οὐκ αὔταρκες τὸ ἰδεῖν, ἀλλὰ προσδέονται καὶ ἄλλης αἰσθήσεως· διὸ καὶ ὀσφρανθέντα, ὅτι εὐκινητοτέρα αὕτη ἡ αἴσθησις τοῖς ἄνευ λόγου. Καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἅπαντα οὐρεῖ, οὗ ἂν τὸ πρῶτον οὐρήσῃ. Τότε γὰρ μάλιστα κινοῦνται, ὅταν ὀσφρανθῶσιν· ὀσφραίνονται δ', ὅταν πλησιάσωσιν.

Διὰ τί, ἐπειδὰν τεμνόμενόν τινα ἴδωμεν ἢ καιόμενον ἢ 7
στρεβλούμενον ἢ ἄλλο τι τῶν δεινῶν πάσχοντα, συναλγοῦμεν τῇ διανοίᾳ; Ἢ ὅτι ἡ φύσις [t] ἡμῖν κοινὴ ἅπασιν; Συνήλγησεν οὖν, ἐπειδάν τι τοιοῦτον ἴδῃ, τῷ πάσχοντι διὰ τὴν οἰκειότητα. Ἢ ὅτι ὥσπερ αἱ ῥῖνες καὶ [v] αἱ [w] ἀκοαὶ λαμβάνουσί τινας ἀπορροίας κατὰ τὰς οἰκείας δυνάμεις, οὕτω καὶ ἡ ὄψις αὐτὸ πάσχει καὶ ἀπὸ τῶν ἡδέων καὶ λυπηρῶν;

Διὰ τί ἀπὸ φθίσεως καὶ ὀφθαλμίας καὶ ψώρας οἱ πλη- 8
σιάζοντες ἁλίσκονται, ἀπὸ δὲ ὕδρωπος καὶ πυρετῶν καὶ ἀπο-
πληξίας οὐχ ἁλίσκονται, οὐδὲ τῶν ἄλλων; Ἢ ἡ μὲν ὀφθαλ- 2
μία, ὅτι εὐκινητότατον ὁ ὀφθαλμός, καὶ μάλιστα ὁμοιοῦται τῷ ὁρωμένῳ τῶν ἄλλων, οἷον κινεῖται ἀπὸ κινουμένου ὥστε καὶ ἀντιβλέπων τεταραγμένῳ ταράττεται μάλιστα; Ἡ δὲ φθίσις, [x] ὅτι πνεῦμα φαῦλον ποιεῖ καὶ βαρύ, τάχιστα δὲ τὰ νοσήματα ταῦτα ἅπτεται πάντων, ὅσα τούτου φθειρο-
μένου γίνεται, οἷον τὰ λοιμώδη. Ὁ δὲ πλησιάζων τοιοῦτον 3
[y] ἀναπνεῖ. Νοσεῖ μὲν οὖν, ὅτι νοσῶδες· ἀπὸ μόνου δέ, ὅτι ἐκπνεῖ, νοσεῖ, οἱ δὲ ἄλλοι [z] ἑτέραν· τὴν αὐτὴν δὲ νόσον, ὅτι ᾧ ἂν ἀσθενήσῃ, τούτῳ ἀναπνεῖ τοιοῦτον οἷον εἰ πεπονθὼς ἦν. Ἡ δὲ ψώρα [a] μᾶλλον τῶν ἄλλων, οἷον λέπρας καὶ τῶν τοιούτων, ὅτι ἐπιπολῆς τε καὶ γλίσχρον τὸ ἀπορρέον· τὰ

[r] *εὐαισθητοτέρους* Y^a. [s] *καὶ* ante *κ.* om. C^a.Y^a. [t] *ἡμῶν* Y^a. [v] *αἱ* post *καὶ* om. X^a. [w] *ἀκραὶ* C^a. [x] *ὅτι τὸ πνεῦμα* Y^a. [y] *ἀνάπτει* X^a.Y^a. [z] *ἑτέρως* X^a.Y^a. [a] *μόνον* C^a.Y^a.

ζωμεν πόση τις, ἢ ὅταν εἰδότες, ἐὰν τἆλλα ὁμοίως ἔχοντες
τύχωμεν; Ἢ ὅτι τὸ εἰδέναι πόση τὸ εἰδέναι ἐστὶ τὸν ἀρι-
θμὸν αὐτοῦ· καὶ πλεῖον ἀεὶ τὸ ἀόριστον τοῦ ὡρισμένου;
Ὥσπερ οὖν εἰ ᾔδει ὅτι τοσήδε, πεπερασμένην ἀνάγκη εἶναι,
οὕτω καὶ εἰ μὴ [q] οἶδεν, ὡς ἀντιστρέφοντος παραλογίζεται ἡ
2 ψυχή, καὶ φαίνεται εἶναι ἄπειρος. Ἔτι τὸ ποσὸν ὡρισμένον
καὶ τὸ ὡρισμένον ποσόν. Ὅταν τοίνυν μὴ φαίνηται ὡρισμέ-
νον, ὥσπερ ἄπειρον φαίνεται εἶναι, διὰ τὸ [r] τὸ πεφυκὸς ὡρί-
σθαι, ἐὰν μὴ ᾖ ὡρισμένον, ἄπειρον εἶναι, ὥστε καὶ [s] τὸ φαι-
νόμενον μὴ ὡρίσθαι φαίνεσθαι ἀνάγκη πως ἀπέραντον.

26 Διὰ τί τοὺς μηροὺς μᾶλλον ἢ τὰς κνήμας κοπιῶσιν; Πό-
τερον ὅτι ἐγγὺς τοῦ τόπου τοῦ ἔχοντος τὸ περίττωμα, ὥστε
ἂν ὑπερβάλλῃ διὰ τὴν κίνησιν τῇ θερμότητι, συσπῶσιν οἱ
μηροὶ μᾶλλον καὶ πλεῖον ἢ αἱ κνῆμαι; Ἢ διὰ τὸ συμφυὲς
[t] εἶναι μᾶλλον [v] τοὺς μηρούς; Μάλιστα γὰρ πονοῦσι τῇ [w] τοῦ
2 συνεχοῦς διαστάσει. Καὶ γὰρ ἂν μηδὲν ἔχοντες περίττωμα
κοπιάσωσιν, ὅμως τοὺς μηροὺς καὶ τὴν ὀσφὺν πονοῦσι μᾶλ-
λον. Ἢ ὅτι καθάπερ οἱ βουβῶνες γίνονται πληγέντες διὰ
[x] τὴν συνάρτησιν τῶν φλεβῶν καὶ νεύρων, οὕτω καὶ οὗτος;
Ἐγγυτέρω δὲ τῆς ἀρχῆς ὁ μηρός. Ἢ διότι μᾶλλον ἐν τῷ
αὐτῷ σχήματι ὁ μηρὸς τῆς κνήμης; Τοῦτο δὲ κοπιαρώτερον.
Ἢ ὅτι σαρκώδης, ὥστε πολὺ τὸ κατὰ φύσιν ἔχον ἐν [y] αὑτῷ;

27 Διὰ τί ἐνίοις, ὅταν πονήσωσιν, ἕλκη ἐκφύουσιν; Ἢ ὅταν τὸ σῶμα ἀκάθαρτον ᾖ, ἡ κίνησις θερμαίνουσα καὶ ἄλλα περιττώματα συνεξικμάζει μετὰ τοῦ ἱδρῶτος; Παχέα δὲ ὄντα καὶ χυμοὺς ἔχοντα μοχθηρούς, ὀξεῖς καὶ πικροὺς καὶ ἁλμυρούς, τὰ περιττώματα ἐκκρίνεσθαι μὲν οὐ δύναται [z] διὰ πάχος, ἐξαίρεται δὲ διὰ τῆς σαρκὸς καὶ ἐξελκοῖ διὰ πικρότητα τοῦ χυμοῦ.

28 Διὰ τί τοῖς ἐκ τῶν γυμνασίων καὶ φαρμακοποσιῶν οὐκ

[q] οἶδε καὶ ὡς Xa. [r] alterum τὸ om. Ca.Xa. [s] τὸ μὴ φ. μὴ Ca. [t] εἶναι καὶ μᾶλλον Ca, μᾶλλον εἶναι Xa. [v] τοὺς] εἰς τοὺς Xa.Ya. [w] τοῦ om. Xa. [x] τὴν om. Xa. [y] αὐτοῖς Ca.Ya. [z] διὰ τὸ πάχος Ca.

εὐθὺς προσφέρουσι τροφήν; Ἢ διότι καθαίρεται τὸ σῶμα ἔτι, καὶ οὐκ ἀναπέπαυται πονοῦν, καὶ ἀποκέκριται τὰ περιττώματα;

Διὰ τί χαλεπώτερον θεῖν ἢ βαδίζειν; Ἢ ὅτι πλεῖον φορ- 29
τίον φέρει ὁ θέων; Ὅταν γὰρ ᾖ μετέωρος, ἅπαν ἐφ' [a]αὐτῷ ἔχει. [b]Ὁ δὲ βαδίζων, οἷον οἱ ἐπὶ τοῖς τειχίοις [c]ἀναπαυόμενοι, ἐπιθεὶς ἔχει ἐπὶ τῷ ἠρεμοῦντι.

Διὰ τί ἐκ τῶν γυμνασίων οὐ [d]πεινῶσιν εὐθύς; Πότερον 30
διὰ τὴν ὑπόλειψιν τῆς συντήξεως, ἕως ἀντιπεφθῇ; Ἢ διὰ τὸ πνεῦμα ὃ ποιεῖ ὁ πόνος ἐκ τοῦ ὑγροῦ; Ἢ διὰ τὴν δίψαν [e]ἣ [f]γίνεται ἐκ τοῦ θερμαίνεσθαι πονοῦντας; Πάντα γὰρ συμβαίνει ταῦτα.

Διὰ τί [g]ἐξονειρωκτικοί εἰσιν οἱ κοπιῶντες καὶ φθισιῶντες; 31
Ἢ ὅτι ὅλως [g]ἐξονειρωκτικοὶ οἱ θερμοὶ καὶ ὑγροί; Τὸ γὰρ σπέρμα τοιοῦτόν ἐστι [h]τὴν φύσιν. Τὸ τοιοῦτο δὲ ἐξ οὕτω διακειμένων μάλιστα γίνεται, ὅταν ἡ ἀπὸ τοῦ ὕπνου θερμότης προσγένηται· μικρᾶς γὰρ ῥοπῆς τὰ σώματα δεῖται, καὶ
ταύτης ἔσωθεν ἀλλ' οὐκ ἔξωθεν. Οἱ δὲ φθισικοὶ καὶ κοπιῶν- 2
τες οὕτω διάκεινται· οἱ μὲν γὰρ κοπιῶντες διὰ τὸν κόπον καὶ τὴν κίνησιν συντήγματος θερμοῦ πλήρεις εἰσίν, οἱ δὲ φθισικοὶ διὰ τὸν κατάρρουν καὶ τὴν γινομένην θέρμην ὑπὸ τῆς φλεγμασίας.

Διὰ τί τὸ ἀριστερὸν [i]σκέλος χαλεπώτερον τρίβεσθαι ὑφ' 32
ἑαυτοῦ πολὺν χρόνον ἢ τὸ δεξιόν; Ἢ ὅτι τοῖς δεξιοῖς πονεῖν δυνάμεθα; Ἐν [k]δὲ τοῖς παρὰ φύσιν ἡ τοῦ ἀριστεροῦ σκέλους τρῖψις [l]ἐξεστραμμένως γίνεται. Τὰ δὲ παρὰ φύσιν [m]ποιούμενα χαλεπά. Τῇ δὲ ἀριστερᾷ τὰ δεξιὰ οὐθὲν ἐπίδηλον διὰ τὸ μηθετέρως ἰσχύειν.

Διὰ τί ὑγιεινὸν [n]τὸ τροφῆς μὲν ὑποστέλλεσθαι, πονεῖν 33
δὲ πλείω; Ἢ ὅτι τοῦ νοσεῖν αἴτιον περιττώματος πλῆθος;

[a] ἑαυτῷ Ya. [b] ὁ Ca, om. Xa. [c] ἀναπαυόμενος Ca.Xa. [d] πίνουσιν Xa. [e] ἡ Xa. [f] γίνεσθαι Ca.Xa. [g] utrobique ἐξονειρωτικοὶ Ca.Xa, ἐξονειρωττικοὶ Ya. [h] τῇ φύσει Ca. [i] σκέλος om. Ca. [k] τοῖς δὲ Xa.Ya. [l] ἐξεστραμμένη Ca. [m] π.] γινόμενα Xa. [n] τὸ τῆς τροφῆς Xa.

Τοῦτο δὲ γίνεται ἢ διὰ τροφῆς ὑπερβολὴν ἢ διὰ πόνων ἔνδειαν.

34 Διὰ τί οὐ δεῖ [o] πυκνοῦν τὴν σάρκα πρὸς [p] ὑγίειαν, ἀλλ'
ἀραιοῦν; Ὥσπερ γὰρ πόλις ὑγιεινὴ καὶ τόπος εὔπνους (διὸ
καὶ ἡ θάλαττα ὑγιεινή), οὕτω καὶ σῶμα τὸ εὔπνουν μᾶλλον
ὑγιεινόν. Δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηθὲν περίττωμα, ἢ τού-
του ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι· καὶ δεῖ οὕτως ἔχειν τὰ σώ-
ματα ὥστε [q] λαμβάνοντα εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν, καὶ
2 εἶναι ἐν κινήσει καὶ μὴ ἠρεμεῖν. Τὸ μὲν γὰρ μένον σήπεται,
ὥσπερ ὕδωρ, τὸ δὲ σηπόμενον καὶ μὴ κινούμενον νοσοποιεῖ·
τὸ δ' ἐκκρινόμενον πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χωρίζεται. Τοῦτ'
οὖν πυκνουμένης [r] μὲν τῆς σαρκὸς οὐ γίνεται (ὡσπερεὶ γὰρ
ἐμφράττονται οἱ πόροι), ἀραιουμένης δὲ συμβαίνει. Διὸ
[s] καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν· συνίσταται γὰρ ἡ
σάρξ, καὶ κομιδῇ [t] ἀποσαρκοῦνται, καὶ ὑγρότερον τὸ σῶμα
3 γίνεται. Τὸ μὲν γὰρ ἐντὸς [v] δὴ μένει, τὸ δ' ἐπιπολῆς ἀπαλ-
λάττεται, ὥσπερ καὶ τὰ κρέα τὰ ἑφθὰ τῶν ὀπτῶν μᾶλλον.
Οὐδὲ τὰ στήθη γυμνὰ ἔχοντα βαδίζειν· ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριστα
ᾠκοδομημένων ὁ ἥλιος [w] ἀφαιρεῖ, ὃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως,
ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντός. Ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω
εἶναι, ἂν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν [x] ἱδρῶτ' ἀναγαγεῖν, ἀπὸ
τούτου δὲ διὰ τὸ πρόχειρον εἶναι ῥᾴδιον.

35 Διὰ τί κοπώδεις οἱ βραχεῖς τῶν περιπάτων; Ἢ ὅτι πολλάκις συνίστανται καὶ οὐχ ὁμαλῶς κινοῦνται περὶ τὰς καμπάς; Τὸ δὲ [y] τοιοῦτον κοπῶδες.

36 Διὰ τί ἑστηκότες ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον θερμαίνονται ἢ κι-
νούμενοι, καὶ ταῦτα τῆς κινήσεως θερμαντικῆς οὔσης; Ἢ οὐ
πᾶσα κίνησις θερμαίνει, ἀλλ' ἐνία ψύχει, οἷον καὶ ἐπὶ τῶν
τὰς [z] χύτρας τὰς ἑψημένας φυσώντων καὶ κινούντων συμβαί-
2 νει. Εἰ οὖν ἑστηκότι μὲν προσμένει τὸ θερμόν, προσμένον

[o] τὴν σάρκα πυκνοῦν C[a]. [p] ὑγείαν X[a].Y[a]. [q] λαμβάνον C[a].X[a].Y[a]. [r] μὲν om. C[a]. [s] καὶ om. C[a]. [t] ἀποσαρκοῦται X[a]. [v] δεῖ μένειν C[a]. [w] φέρει C[a].X[a].Y[a]. [x] ἱδρῶτας ἀγαγεῖν X[a]. [y] τοιοῦτο X[a]. [z] χύτρας τὰς om. X[a].

δὲ μᾶλλον θερμαίνει ἢ κινούμενον (ἀεὶ γὰρ τὸ σῶμα ἴδιον ἡμῶν ἀτμίδα τινὰ χλιαρὰν ἀφίησιν ἀφ' ἑαυτοῦ, ᾗ θερμαίνει [a] τὸν ἐγγὺς ἀέρα ὥσπερ δαλὸς παρών), ἠρεμούντων μὲν ἡμῶν θερμὸς γίνεται ὁ περιέχων ἡμᾶς ἀὴρ διὰ τὰ εἰρημένα, κινουμένων δὲ πνεῦμα γίνεται, [b] ὃ καταψύχει ἡμᾶς· πᾶν γὰρ πνεῦμα ψυχρόν ἐστιν.

Διὰ τί οἱ ἐπὶ τῶν ἵππων ὀχούμενοι, ὅσῳ ἂν θᾶττον θέῃ ὁ 37
ἵππος, τοσούτῳ μᾶλλον δακρύουσι τὰ ὄμματα, καὶ οἱ πεζοί, ὅσῳ ἂν μᾶλλον [c] τρέχωσιν; Πότερον διὰ τὸ ψυχρὸν εἶναι τὸν προσπίπτοντα ἀέρα; Τὸ γὰρ ψῦχος δακρύειν ποιεῖ· συστέλλον γὰρ καὶ πυκνοῦν τὴν σάρκα ἐκκαθαίρει τὸ ὑγρόν. Ἢ διὰ τοὐναντίον; Τὸ γὰρ θερμὸν ποιεῖ ἱδρῶτας, τὸ δὲ 2
δάκρυον ἱδρώς τίς ἐστι. Διὸ καὶ γίνονται [d] ὑπὸ θερμασίας ἄμφω ταῦτα, καὶ ἀλυκά [e] ἐστιν ὁμοίως. Ἡ δὲ κίνησις θερμότητα ποιεῖ. Ἢ διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀέρος πληγήν; Ὡς γὰρ 3
οἱ ἄνεμοι ταράττουσιν οἱ ἐξ ἐναντίας τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ ὁ ἀὴρ ὁ προσπίπτων, ὅσῳ ἂν θᾶττον ἐλαύνῃ ἢ αὐτὸς τρέχῃ, τοσούτῳ μᾶλλον ποιεῖ πληγὴν μαλακήν, δι' ἣν γίνεται δακρύειν, ἀραιουμένων τῶν τοῦ ὀφθαλμοῦ πόρων ὑπὸ τῆς πληγῆς· πᾶσα γὰρ πληγὴ διαιρετικόν ἐστιν ἢ θλαστικόν.

Διὰ τί [f] δεῖ τοὺς μὲν θερινοὺς κόπους λουτρῷ ἰᾶσθαι, τοὺς 38
δὲ χειμερινοὺς ἀλείμματι; Ἢ τούτους μὲν διὰ τὰς φρίκας καὶ τὰς γινομένας μεταβολὰς θερμῷ δεῖ [g] λύειν, ὃ ποιήσει ἀλεάζειν (τὸ δὲ [h] ἔλαιον θερμόν)· ἐν δὲ τῷ θέρει καθυγραίνειν. Ἡ γὰρ ὥρα ξηρά, καὶ οὐ γίνονται φρῖκαι διὰ τὴν 2
ἀλέαν. Ὀλιγοσιτία δὲ [i] καὶ κωθωνισμὸς θέρους, τὸ μὲν ὅλως, τὸ δὲ μᾶλλον, ὁ [k] μὲν πότος θέρους [l] ὅλως διὰ τὴν ξηρότητα, ἡ δὲ ὀλιγοσιτία κοινὸν μέν, μᾶλλον δὲ θέρους· ἐκθερμαίνεται γὰρ μᾶλλον διὰ τὴν ὥραν ὑπὸ τῶν σιτίων.

Διὰ τί οἱ θέοντες εὐτόνως [m] μάλιστα λαμβάνουσι σπά- 39

[a] ἐγγὺς τὸν $\mathrm{C^a}$. [b] ὃ καὶ ψύχει $\mathrm{C^a}$. [c] τρέχουσι $\mathrm{X^a}$. [d] ὑπὲρ $\mathrm{C^a}$. [e] ἐστι ταῦτα ὁμοίως $\mathrm{X^a}$. [f] δεῖ] οὐ δεῖ $\mathrm{X^a}$. [g] λούειν $\mathrm{C^a}$.$\mathrm{X^a}$.$\mathrm{Y^a}$. [h] ἔλεον $\mathrm{X^a}$. [i] καὶ om. $\mathrm{X^a}$. [k] μὲν] δὲ $\mathrm{C^a}$. [l] ὅλως] μᾶλλον $\mathrm{X^a}$. [m] μᾶλλον $\mathrm{C^a}$.

σματα, ὅταν τις θέουσιν αὐτοῖς ὑποστῇ; Ἢ ὅτι ταῦτα μάλιστα διασπᾶται, ἃ εἰς τοὐναντίον [n] τε καὶ ἰσχυρῶς ἕλκεται καὶ κινεῖται; Ὅταν οὖν θέοντος καὶ σφοδρῶς ὠθουμένων τῶν μορίων εἰς τὸ πρόσθεν ὑποστῇ τις, συμβαίνει ἅμα ἀντισπᾶν εἰς τοὐναντίον, ἔτι φερομένων εἰς τοὔμπροσθεν, ὥστε ἡ σπάσις τοσούτῳ ἰσχυροτέρα γίνεται, ὅσῳ ἂν θέωσι σφοδρότερον.

40 Διὰ τί τῶν περιπάτων οἱ κατὰ τὰς ὁδοὺς ἀκοπώτεροί εἰσιν, οἱ ἀνώμαλοι τῶν [o] εὐθέων; Ἢ διὰ τὸ τὴν φορὰν ὀρθὴν [p] εἶναι κατὰ φύσιν παντὶ τῷ σώματι; Οἱ δ' ἐν τοῖς ὁμαλοῖς τῶν ἀνωμάλων κοπιωδέστεροι· τοῖς γὰρ αὐτοῖς μέρεσι [q] τοὺς πόνους παρέχουσιν, οἱ δ' ἐν τοῖς ἀνωμάλοις διαμερί-
2 ζουσι μᾶλλον εἰς ἅπαν τὸ σῶμα. Αἱ δὲ ἀλέαι μᾶλλον [r] ἰσχνοῦσι τῶν ἐν τοῖς ψύχεσιν· τοῖς γὰρ ἔξω μέρεσι πλείονα τὸν πόνον παρέχονται, διὸ καὶ τοὺς ἱδρῶτας ἐμποιοῦντες
3 [s] ἰσχναίνουσιν. Οἱ δ' ἐν τοῖς ψύχεσι [t] στιφροτέραν τὴν σάρκα ποιοῦσι καὶ τῶν σιτίων ἐπιθυμητικωτέρους· τοῖς γὰρ [v] ἔσω μέρεσι τὴν αὔξησιν τοῦ θερμοῦ ποιοῦνται, καὶ δυσκινήτων [w] γινομένων ὑπὸ τοῦ ψύχους τὸν μὲν ἔσω τόπον καθαίρουσι, τὴν θερμασίαν αὐξάνοντες ἐν αὐτῷ, τὴν δὲ σάρκα στε-
4 ρεὰν ποιοῦσιν, οὐ δυνάμενοι κρατεῖν διὰ πάσης αὐτῆς. Ὁμοίως οἱ ἀνάντεις τῶν κατάντων ἐπιπονώτεροι καὶ [x] ἰσχναντικώτεροι. Οἱ μὲν γὰρ ἀνάντεις τὴν ὀσφὺν μάλιστα ποιοῦσι πονεῖν, οἱ δὲ κατάντεις τοὺς μηρούς· τοῖς γὰρ μηροῖς τὸ βάρος πᾶν ἐμπῖπτον [y] κόπους εἴωθε παρέχειν. Ἄνω γὰρ παρὰ
5 φύσιν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ [z] βίᾳ φερόμενος ἐκθερμαίνει. Διὸ τούς τε ἱδρῶτας ἐμποιοῦσι, καὶ τὸ πνεῦμα μετεωρίζοντες [a] ἰσχναίνουσι, καὶ τὴν ὀσφὺν ὀδυνῶσιν· τὰ γὰρ σκέλη χαλεπῶς ἀναγόμενα τὴν ὀσφὺν κάμπτουσί τε καὶ ἀνασπῶσιν, ὑφ' ὧν
6 ἀναγκάζονται [b] μάλιστα πονεῖν. Οἱ δ' ἐν ἀντιτύποις περί-

[n] τε om. Ca. [o] εὐθειῶν codices. [p] εἶναι καὶ κατὰ Ca.Xa.Ya. [q] τοὺς—ἔξω om. Ca. [r] ἰσχύουσι Xa. [s] ἰσχαίνουσιν Ya. [t] στιφνοτέραν Ca, στρυφνοτέραν Xa. [v] ἔξω Xa. [w] γενομένων Ca. [x] ἰσχαντικώτεροι Ya. [y] κόπους om. Ca.Xa.Ya. [z] βίᾳ om. Ca. [a] ἰσχαίνουσιν Ya. [b] πονεῖν μάλιστα Xa.

πατοι τοῖς τε μυσὶ καὶ τοῖς [c] τεταμένοις τῶν σκελῶν παρέχουσι κόπους· συντάσεις γὰρ ἐμποιοῦσι τοῖς νεύροις καὶ τοῖς μυσί, [d] βιαίας γενομένης τῆς ἀπερείσεως αὐτοῖς. Οἱ δ' ἐν τοῖς μαλακοῖς τοῖς ἄρθροις κοπιώδεις εἰσίν· τῶν γὰρ ἄρθρων πυκνὰς τὰς κάμψεις ποιοῦσιν, ἅτε ἐνδιδούσης τῆς βάσεως. Τὸ δ' αὐτό ἐστι πρόβλημα.

Διὰ τί πρὸς τὰ σιμὰ χαλεπῶς βαδίζομεν; Ἢ διότι 41
πᾶσα πορεία ἐξ ἄρσεως καὶ θέσεως συντελεῖται; Τὸ μὲν οὖν ἆραι παρὰ [e] φύσιν, τὸ δὲ θεῖναι κατὰ φύσιν, τὸ δὲ προσθεῖναι μεσότης· ἐν δὲ τῷ πρὸς τὰ σιμὰ βαδίζειν πολὺ τὸ παρὰ φύσιν.

[f] Διὰ τί οἱ ἀφ' ἵππων ἧττον πίπτουσιν; Ἢ διὰ τὸ φο- 42
βεῖσθαι φυλάττονται μᾶλλον;

ϛ. ΟΣΑ ΕΚ ΤΟΥ [g] ΠΩΣ ΚΕΙΣΘΑΙ ΚΑΙ ΕΣΧΗΜΑΤΙΣΘΑΙ ΣΥΜΒΑΙΝΕΙ.

Διὰ τί ἡ καθέδρα τοὺς μὲν παχύνει τῶν ἀνθρώπων, τοὺς δὲ ἰσχναίνει; Πότερον [h] ὅτι αἱ ἕξεις διαφέρουσιν; Οἱ μὲν γὰρ θερμοί εἰσιν, οἱ δὲ ψυχροί. Οἱ μὲν οὖν θερμοὶ παχύνονται (κρατεῖ γὰρ τὸ σῶμα τῆς τροφῆς διὰ τὴν θερμασίαν)· οἱ δ' ἐψυγμένοι, διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος καὶ τοῦτο πάσχειν μάλιστα τὸ σῶμα ὑπὸ τῶν κινήσεων, οὐ δύνανται πέττειν ἠρεμοῦντες. Ἢ ὅτι οἱ μὲν περιττωματικοί εἰσι, [i] καὶ δέονται κινήσεως [k] ᾗ ἀναλώσει ταῦτα, οἱ δὲ οὔ;

Διὰ τί [l] δεῖ ποιεῖν διάτασιν τῶν μερῶν, ὃ ποιεῖ ὁ γυ- 2
μναζόμενος; Ἢ ὅτι δεῖ τῷ οἰκείῳ πνεύματι καθαίρεσθαι τοὺς πόρους;

Διὰ τί [m] συγκεκαμμένον βέλτιον κατακεῖσθαι, καὶ πολλοί 3
γε παραγγέλλουσι τοῦτο καὶ τῶν ἰατρῶν; Ἢ ὅτι ἀλεαίνουσα ἡ κοιλία θᾶττον πέττει; Οὕτω [n] δὲ ἀλεαίνει μᾶλλον.

[c] τεταγμένοις Ca.Ya. [d] βίας Ya. [e] φύσιν ἐστὶ τὸ Xa. [f] διὰ—μᾶλλον om. Ca. [g] πως om. x. [h] ὅτι om. Xa.Ya. [i] καὶ om. Ca.Ya. [k] ᾗ] ἣ Ca.Xa. [l] δεῖ om. Ca. [m] συγκεκαλυμμένον Xa. [n] δὲ] δὲ καὶ Xa.Ya.

Ἔτι δεῖ τοῖς πνεύμασι τόπον διδόναι εἰς ὃν ἀπερείσονται· 2 οὕτω γὰρ ἥκιστα [o] λυπήσουσιν αἱ φῦσαι. Διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἰξίαι καὶ τὰ ἄλλα ἀποστήματα [p] ὑγιεινόν, ὅτι ἔχουσι κοιλίας εἰς ἃς ἀποδέχονται τὰ πνεύματα. Ἐκτεταμένου μὲν οὖν οὐ γίνεται κοιλία (ἅπαντα γὰρ τὸν τόπον τὰ σπλάγχνα κατέχει), [q] συγκαμφθέντος δὲ γίνεται.

4 Διὰ τί ἀνισταμένοις ἴλιγγος μᾶλλον γίνεται ἢ [r] καθίζουσιν; Ἢ διότι ἠρεμοῦσι τὸ ὑγρὸν εἰς ἓν μόριον ἀθρόον ἀποκλίνει; Διὸ καὶ τὰ ὠμὰ ᾠὰ οὐ [s] δύναται δινεῖσθαι, ἀλλὰ καταπίπτει. Κινούμενον δὲ τὸ ὑγρὸν ὁμοίως ἔχει. Ἀνίστανται μὲν οὖν ἠρεμήσαντες, ὅτε οὕτως διάκεινται· καθιζάνουσι δὲ [t] ἐν κινήσει γενόμενοι, ὅτε ὁμαλῶς ἔχει τὸ ὑγρὸν καὶ ἐσκέδασται.

5 Διὰ τί ἐπὶ τὰ δεξιὰ κατακειμένοις μᾶλλον ἐπέρχεται ὕπνος; Πότερον ὅτι ἐναντίως ἔχοντες ἐγρηγόρασι καὶ καθεύδουσιν; Ἐπεὶ οὖν ἐγρηγορότες ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ κατάκεινται, τοὐναντίον ἔσται ἐπ' ἄλλης ἀρχῆς καὶ τῆς ἐναντίας. Ἢ ὅτι ἀκινησία ὁ ὕπνος; [v] Τὰ οὖν κινητικὰ μέρη δεῖ ἠρεμεῖν, τὰ δὲ δεξιὰ κινητικά. Οὕτω δὲ κατακειμένων οἷον [w] δέδεται ἀρχή τις ἐπεγερτική.

6 Διὰ τί ναρκῶσιν; Καὶ διὰ τί χεῖρας καὶ πόδας μᾶλλον; Ἢ [x] ὅτι κατάψυξίς ἐστιν ἡ [y] νάρκη; Διὰ στέρησιν γὰρ αἵματος γίνεται καὶ μετάστασιν. Ἀσαρκότατα δὲ ταῦτα καὶ νευρωδέστατα, μάλιστα δὲ οἱ πόδες. Ὥστε προοδοποιεῖται ὑπὸ τῆς φύσεως πρὸς τὸ καταψύχεσθαι ταχέως.

7 Διὰ τί κατακείμεθα μὲν ἐπὶ τὰ ἀριστερὰ ἡδέως, καθεύδομεν δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ μᾶλλον; Πότερον ὅτι ἀποστραφέντες πρὸς τὸ φῶς οὐ βλέπομεν; Ἐν γὰρ τῷ σκότει θᾶττον ὕπνος λαμβάνει. Ἢ διότι ἐγρηγόραμεν κατακείμενοι ἐπὶ τοῖς ἀριστεροῖς, καὶ αἱ χρήσεις ἡμῖν οὕτω πρόχειροι, ὥστε πρὸς [z] τὸ

[o] λυπήσωσιν Ca. [p] ὑγιεινὰ Ca. [q] συγκαφθέντος Ca. [r] καθιζάνουσιν Xa.Ya. [s] δύνανται Xa.Ya. [t] ἐν om. Ca.Xa.Ya. [v] τὰ μὲν οὖν Xa. [w] δέδοται Ca. [x] ὅτι ἡ κατ. Xa. [y] νάρκωσις Xa. [z] τὸ ἐναντίον his ponendum cum Gaza.

ἐναντίον σχῆμα πρὸ ἔργου; Παρακαλεῖ δὲ ἕκαστον πρὸς τὸ ἔργον τὸ σχῆμα [a] μᾶλλον.

Ζ. ΟΣΑ ΕΚ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑΣ.

Διὰ τί τοῖς χασμωμένοις ἀντιχασμῶνται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; Ἢ [b] διότι, ἐὰν ἀναμνησθῶσιν ὀργῶντες, ἐνεργοῦσι, μάλιστα δὲ τὰ εὐκίνητα, οἷον οὐροῦσιν. Ἡ δὲ χάσμη πνεῦμα καὶ ὑγροῦ κίνησίς ἐστιν. Πρόχειρον οὖν, ἐὰν μόνον νοήσῃ· ἔστι γὰρ πλησίον.

Διὰ τί, ἐὰν μέν τινα ἴδωμεν τὴν χεῖρα ἐκτείνοντα ἢ τὸν 2
πόδα ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, οὐκ ἀντιποιοῦμεν τὸ αὐτό, ἐὰν δὲ χασμώμενον, ἀντιχασμώμεθα; [c] Ἢ οὐδὲ τοῦτο ἀεί, ἀλλ' ἐὰν ὀργῶν τύχῃ τὸ σῶμα καὶ οὕτω διακείμενον ὥστε τὸ ὑγρὸν ἀναθερμαίνεσθαι; Τότε γὰρ ἡ μνήμη τὴν κίνησιν ποιεῖ, ὥσπερ καὶ πρὸς ἀφροδίσια καὶ ἐδωδήν· τὸ γὰρ ποιῆσαν μνήμην εἶναι τὸ ἔχον ὁρμὴν πρὸς τὸ φαντασθὲν πάθος.

Διὰ τί, ἐπειδὰν πρὸς τὸ πῦρ [d] στῶμεν, οὐρητιῶμεν, καὶ 3
ἐὰν [e] πρὸς ὕδωρ, οἷον ἐὰν πρὸς ποταμόν, οὐροῦσιν; Ἢ ὅτι τὸ πᾶν ὕδωρ ὑπόμνησιν δίδωσι τῆς ἐν τῷ σώματι ὑγρότητος, καὶ ἐκκαλεῖται τὸ προσιόν; Αὐτὸ δὲ τὸ [f] πῦρ διαχαλᾷ τὸ πεπηγὸς ἐν [g] τῷ σώματι, ὥσπερ ὁ ἥλιος τὴν χιόνα.

Διὰ τί ἀπὸ μὲν νόσων ἐνίων νοσοῦσιν οἱ πλησιάζοντες, 4
ἀπὸ δὲ ὑγιείας οὐδεὶς ὑγιάζεται; Ἢ ὅτι ἡ μὲν νόσος κίνησις, ἡ δὲ ὑγίεια ἠρεμία; Ἡ μὲν οὖν κινεῖ, ἡ δ' οὐθέν. Ἢ διότι τὸ μὲν ἄκοντι τὸ δ' ἑκόντι γίνεται; Καὶ ἄρα τὰ ἀκούσια τῶν [h] ἑκουσίων καὶ τῶν ἐκ προνοίας διαφέρει.

Διὰ τί τῶν μὲν διὰ τῆς ἀκοῆς λυπηρῶν ἔνια φρίττειν ἡμᾶς 5
ποιεῖ, οἷον πρίων ἀκονώμενος καὶ [i] κίσηρις τεμνομένη καὶ λί-

[a] post μᾶλλον Q.C[a].K[a].N[a].O[a].X[a].Y[a].s.w. addunt: Διὰ τί αἱ καθέδραι τινὰς μὲν παχύνουσι, τινὰς δὲ ἰσχναίνουσιν; ἢ διὰ τὰς ἕξεις τὰς τοῦ σώματος. οἱ μὲν γὰρ θερμότεροι παχύνονται· κρατεῖ γὰρ (δὲ C[a].) τὸ σῶμα τῆς τροφῆς διὰ τὴν θερμότητα οὐκ ἀφαιρούμενον· οἱ δὲ ἐψυγμένοι διὰ τὸ δεῖσθαι ἐπεισάκτου θερμότητος οὐ δύνανται πέττειν τὰς τροφὰς ἠρεμοῦντες. [b] ὅτι C[a]. [c] ἢ ὅτι οὐδὲ C[a]. [d] στῶμεν om. C[a]. [e] πρὸς τὸ ὕδωρ et πρὸς τὸν ποταμόν X[a]. [f] ὕδωρ C[a].Y[a]. [g] τοῖς σώμασιν C[a]. [h] ἑκουσίων διαφέρει τῶν ἐκ προνοίας x. [i] κίσσηρις X[a].

θος ἁλούμενος, τὰ δὲ διὰ τῆς ὄψεως σημεῖα τῶν παθῶν αὐτὰ
ἡμῖν τὰ πάθη ἐμποιεῖ; Αἱμωδιῶμέν τε γὰρ τοὺς ὀξὺ ὁρῶν-
τες ἐσθίοντας, καὶ τοὺς ἀπαγχομένους ἔνιοι ὁρῶντες ἐκψύ-
2 χουσιν. Ἢ διότι φωνὴ μὲν πᾶσα καὶ [k] ψόφος πνεῦμα ἐστίν;
Τοῦτο [l] δὲ εἰσδυόμενον ἡμῖν πέφυκε κινεῖν. Κινήσει δὲ μᾶλ-
λον ἢ διὰ μέγεθος ἢ διὰ πληγὴν σφοδροτέραν, ποιοῦν ἢ
3 ἀλλοιοῦν τι τῶν ἐν ἡμῖν. Τὰ μὲν οὖν μεγάλα καὶ λεῖα
πνεύματα τὸν τῆς αἰσθήσεως τόπον τὸν αὐτὸν κινεῖ, διὸ καὶ
ἡδύνει τὰ τοιαῦτα· τὰ δὲ τραχέα, [m] πληγὴν ποιοῦντα σφο-
δράν, σείει τε τὸν τόπον καὶ πόρρω διαδίδωσι τῇ τῆς πλη-
γῆς δυνάμει. Διαδίδωσι δὲ καὶ τὰ ψυχρὰ πόρρω· δύναμις
γάρ τίς ἐστιν ἡ ψυχρότης. Αὕτη μὲν οὖν ὅτι φρίττειν
4 ποιεῖ, εἴρηται. Τὰ δὲ τραχέα τῷ πληγὴν ποιεῖν πυκνήν,
προσκόπτοντα [n] τῇ ἀρχῇ τῶν τριχῶν, ἀπωθεῖ αὐτὴν εἰς τοὐ-
ναντίον· ἀπωθουμένης δὲ ἀνάγκη τὴν κορυφὴν τῆς τριχὸς
ἀνάπαλιν γίνεσθαι, διὸ συμβαίνει ἵστασθαι αὐτάς· πᾶσαι
γὰρ νενεύκασι κάτω. Ἡ δὲ [o] φορὰ τοῦ διὰ τῆς ἀκοῆς πνεύ-
ματος εἰς τὸ σῶμα ἄνωθεν κάτω ἐστίν. Ὄντων οὖν τραχέων
τῶν εἰρημένων ψόφων, ἡ φρίκη γίνοιτ' ἂν διὰ τὰ εἰρημένα.
5 Γίνονται δ' αὗται μᾶλλον τῷ ἄλλῳ σώματι ἢ ἐν τῇ κεφαλῇ
διὰ τὸ τὰς ἐνταῦθα τρίχας ἀσθενεστέρας εἶναι καὶ τὸ πάθος
ἀσθενές. Τῆς μὲν οὖν ἀκοῆς οὔσης ἀμβλυτέρας αἰσθήσεως ἢ
τῆς ὄψεως, ἐπιπόλαια καὶ [p] τὰ πάθη γίνεται ἀπ' αὐτῆς· ἡ δὲ
φρίκη τοιοῦτον, διὸ καὶ ἀπὸ πολλῶν καὶ ἀνομοίων γίνεται.
6 Τῆς δὲ ὄψεως [q] ἐναργεστάτης οὔσης αἰσθήσεως, ἀνάλογον καὶ
τὰ συμβαίνοντα γίνεται ἀπ' αὐτῆς· διὸ ταῦτα μὲν τὰ ἀπὸ
τῆς ἀληθείας πάθη συμβαίνει γίνεσθαι ἀπ' αὐτῆς, ἐλαφρό-
τερα δὲ τῆς ἀληθείας. Ἀπὸ δὲ τῆς ἀκοῆς αὐτὰ μὲν οὔ, τὴν
δ' ἀπ' αὐτῶν προσδοκίαν φρίττομεν· ἀλγεινοῦ γὰρ κακοῦ
προσδοκία ἐστίν.

6 Διὰ τί χασμησαμένοις ἀντιχασμῶνται, καὶ ὅταν οὐροῦντα

[k] ψόφος ἐν πνεῦμα Xa. [l] δὲ post τοῦτο om. Ca. [m] ποιοῦντα πλήγην Xa. [n] τὴν ἀρχὴν Xa. [o] φθορὰ Xa. [p] τὰ om. Ca. [q] ἐναργεστέρας Xa.

ἴδωσιν, οὐροῦσι, καὶ μάλιστα τὰ ὑποζύγια; Ἢ διὰ τὴν μνήμην; Ὅταν γὰρ μνησθῇ, κινεῖται τοῦτο τὸ μέρος. Τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις, διὰ τὸ [r] εὐαισθητοτέροις εἶναι, ἰδοῦσιν εὐθὺς συμβαίνει [s] καὶ κινεῖσθαι καὶ ἀναμιμνήσκεσθαι· τοῖς δὲ ὑποζυγίοις οὐκ αὔταρκες τὸ ἰδεῖν, ἀλλὰ προσδέονται καὶ ἄλλης αἰσθήσεως· διὸ καὶ ὀσφρανθέντα, ὅτι εὐκινητοτέρα αὕτη ἡ αἴσθησις τοῖς ἄνευ λόγου. Καὶ διὰ τοῦτο εἰς τὸν αὐτὸν τόπον ἅπαντα οὐρεῖ, οὗ ἂν τὸ πρῶτον οὐρήσῃ. Τότε γὰρ μάλιστα κινοῦνται, ὅταν ὀσφρανθῶσιν· ὀσφραίνονται δ', ὅταν πλησιάσωσιν.

Διὰ τί, ἐπειδὰν τεμνόμενόν τινα ἴδωμεν ἢ καιόμενον ἢ 7
στρεβλούμενον ἢ ἄλλο τι τῶν δεινῶν πάσχοντα, συναλγοῦμεν τῇ διανοίᾳ; Ἢ ὅτι ἡ φύσις [t] ἡμῖν κοινὴ ἅπασιν; Συνήλγησεν οὖν, ἐπειδάν τι τοιοῦτον ἴδῃ, τῷ πάσχοντι διὰ τὴν οἰκειότητα. Ἢ ὅτι ὥσπερ αἱ ῥῖνες καὶ [v] αἱ [w] ἀκοαὶ λαμβάνουσί τινας ἀπορροίας κατὰ τὰς οἰκείας δυνάμεις, οὕτω καὶ ἡ ὄψις αὐτὸ πάσχει καὶ ἀπὸ τῶν ἡδέων καὶ λυπηρῶν;

Διὰ τί ἀπὸ φθίσεως καὶ ὀφθαλμίας καὶ ψώρας οἱ πλη- 8
σιάζοντες ἁλίσκονται, ἀπὸ δὲ ὕδρωπος καὶ πυρετῶν καὶ ἀποπληξίας οὐχ ἁλίσκονται, οὐδὲ τῶν ἄλλων; Ἢ ἡ μὲν ὀφθαλ- 2
μία, ὅτι εὐκινητότατον ὁ ὀφθαλμός, καὶ μάλιστα ὁμοιοῦται τῷ ὁρωμένῳ τῶν ἄλλων, οἷον κινεῖται ἀπὸ κινουμένου ὥστε καὶ ἀντιβλέπων τεταραγμένῳ ταράττεται μάλιστα; Ἡ δὲ φθίσις, [x] ὅτι πνεῦμα φαῦλον ποιεῖ καὶ βαρύ, τάχιστα δὲ τὰ νοσήματα ταῦτα ἅπτεται πάντων, ὅσα τούτου φθειρομένου γίνεται, οἷον τὰ λοιμώδη. Ὁ δὲ πλησιάζων τοιοῦτον 3
[y] ἀναπνεῖ. Νοσεῖ μὲν οὖν, ὅτι νοσῶδες· ἀπὸ μόνου δέ, ὅτι ἐκπνεῖ, νοσεῖ, οἱ δὲ ἄλλοι [z] ἑτέραν· τὴν αὐτὴν δὲ νόσον, ὅτι ᾧ ἂν ἀσθενήσῃ, τούτῳ ἀναπνεῖ τοιοῦτον οἷον εἰ πεπονθὼς ἦν. Ἡ δὲ ψώρα [a] μᾶλλον τῶν ἄλλων, οἷον λέπρας καὶ τῶν τοιούτων, ὅτι ἐπιπολῆς τε καὶ γλίσχρον τὸ ἀπορρέον· τὰ

[r] εὐαισθητοτέρους Ya. [s] καὶ ante κ. om. Ca.Ya. [t] ἡμῶν Ya. [v] αἱ post καὶ om. Xa. [w] ἀκραὶ Ca. [x] ὅτι τὸ πνεῦμα Ya. [y] ἀνάπτει Xa.Ya. [z] ἑτέρως Xa.Ya. [a] μόνον Ca.Ya.

4 γὰρ κνησμώδη τοιαῦτα. Διὸ αὐτὰ τῷ [b] ἐπιπολῆς γίνεσθαι καὶ γλίσχρον εἶναι ἅπτεται. Τῶν [c] δ' ἄλλων τὰ μὲν οὐχ ἅπτεται διὰ τὸ μὴ ἐπιπολῆς γίνεσθαι, τὰ δὲ ὄντα ἐπιπολῆς, [d] ὅτι προσμένει διὰ ξηρότητα.

9 Διὰ τί τὴν αἱμωδίαν παύει [e] ἡ ἀνδράχνη καὶ ἅλες; Ἢ ὅτι [f] ἡ μὲν ὑγρότητά τινα ἔχει; Φανερὰ δὲ αὕτη [g] μασωμένοις τε, κἂν συντεθῇ χρόνον τινά· ἕλκεται γὰρ ἡ ὑγρότης. Τὸ [h] δὴ γλίσχρον εἰσδυόμενον ἐξάγει τὸ ὀξύ. Καὶ γὰρ ὅτι συγγενὴς ἡ ὀξύτης σημαίνει· ἔχει γάρ τινα ὀξύτητα ὁ χυλός. Ὁ δὲ ἃλς συντήκων ἐξάγει καὶ τὴν ὀξύτητα. Διὰ τί οὖν ἡ κονία καὶ τὸ νίτρον οὔ; Ἢ ὅτι στύφει καὶ οὐ τήκει;

Η. ΟΣΑ ΕΚ ΡΙΓΟΥΣ ΚΑΙ ΦΡΙΚΗΣ.

Διὰ τί οἱ ῥιγῶντες πελιδνοὶ γίνονται; Ἢ διότι τὸ αἷμα πήγνυται διὰ τὸ ψῦχος, πηγνύμενον δὲ μελαίνεται διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ θερμοῦ; Τὸ δὲ λευκὸν τοῦ πυρός. Διὸ καὶ τοῖς [i] πρεσβύταις μάλιστα [k] πελιδνοῦται ἡ σάρξ, ὅτι ἐλαχίστην ἔχει θερμότητα.

2 Διὰ τί οἱ ῥιγῶντες καθεύδειν οὐ δύνανται; [l] Ἢ διότι πάντες οἱ ῥιγῶντες μᾶλλον τὸ πνεῦμα κατέχουσιν, ὁ δὲ καθεύδων ἐκπνεῖ μᾶλλον ἢ εἰσπνεῖ, ὥστε χαλεπὸν ῥιγῶντα καθεύδειν· ἅμα γὰρ ποιεῖν τἀναντία ἀδύνατον.

3 Διὰ τί ἐν τῷ ψύχει ὀξύτεροι καὶ οἱ ἀσθενήσαντες καὶ οἱ λυπούμενοι καὶ [m] οἱ ὀργιζόμενοι; Ἢ [n] στιφρότερον ποιεῖ τὸ καταψύχεσθαι;

4 Διὰ τί οἱ ἀθληταὶ δύσριγοι εὖ ἔχοντες; Ἢ ὅτι καθαρὰ καὶ εὔπνους ἡ ἕξις καὶ ἀπίμελος; Ἡ τοιαύτη δὲ εὐπαθεστάτη ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ὅταν εὐδίοδός τε ᾖ καὶ μὴ ἔχῃ θερμότητα ἐν αὐτῇ· ἡ δὲ πιμελὴ θερμόν, ἂν μὴ δίυγρος.

5 Διὰ τί μάλιστα τὰ ἀκρωτήρια ῥιγῶσιν; Ἢ διὰ στενό-

[b] ἐπιπολῆς τε γίνεσθαι Xa. [c] δ' om. Ca. [d] ὅτι οὐ προσμένει Ca.Ya. [e] ἡ om. Ya. [f] ἡ μὲν ἣ ὑγρ. Xa. [g] μασσωμένης Ca. [h] δὲ Xa, μὴ Ca. [i] πρεσβυτέροις Xa. [k] πελιοῦται Ca.Ya. [l] ἡ om. Ca.Xa.Ya. [m] οἱ ante ὀργ. om. Ya. [n] στριφνότερον Xa.Ya, στηφνότεροι Ca.

τητα; Καὶ οἱ πόροι ἐν αὐτοῖς στενοὶ ὄντες ὀλίγαιμοί εἰσιν, [o]ὥστε καὶ ὀλιγόθερμοί εἰσι· τὸ γὰρ αἷμα θερμόν.

Διὰ τί, [p]ἐὰν μετέωροι ὦσιν οἱ πόδες, μᾶλλον ῥιγοῦσιν; 6 Πότερον ὑποπνεῖ μᾶλλον; Ἢ ὅτι ἐν ἐλάττονι γίνεται τὸ αἷμα κάτω, ὥστε τὸ ἄλλο εὐψυκτότερον [q]ἐκλείποντος τοῦ θερμοῦ;

Διὰ τί οἱ παχεῖς σφόδρα [r]ῥιγοῦσι, τῆς πιότητος θερμῆς 7 οὔσης; Ἢ διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πάχους τοῦ [s]μὲν ἔσωθεν θερμοῦ πόρρω γίνονται τὰ ἔσχατα, τοῦ δὲ ἔξω [t]ψυχροῦ ἐγγύς;

Διὰ τί πταρέντες καὶ οὐρήσαντες φρίττουσιν; Ἢ ὅτι 8 κενοῦνται αἱ φλέβες ἐν ἀμφοτέροις, κενωθέντων δὲ ὁ ἀὴρ εἰσέρχεται ψυχρός, ὁ ποιῶν φρίττειν.

Διὰ τί μάλιστα βουλιμιῶσιν ἐπὶ τῷ ψύχει, καὶ τοῦ χει- 9
μῶνος μᾶλλον ἢ τοῦ θέρους; Ἢ διότι [v]ἡ μὲν βουλιμία γίνεται δι' ἔνδειαν τῆς ξηρᾶς τροφῆς, ἐν δὲ τῷ ψύχει καὶ τῷ χειμῶνι συστελλομένου τοῦ ἐντὸς θερμοῦ εἰς ἐλάττω [w]τοῦτο θᾶττον ὑπολείπει ἡ ἐντὸς τροφή· τούτου δὲ [x]γινομένου μᾶλλον βουλιμιᾶν εἰκός. [y]Ἢ δ' ἐν τῇ βουλιμίᾳ [z]ἔκλυσις καὶ 2
ἀδυναμία γίνεται συντήξεως [a]γινομένης ἐν τῷ σώματι διὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ἄθροισιν, ἧς ῥυείσης μὲν εἰς τὸν τῶν σιτίων τόπον αὐτὴ τροφὴ γίνεται τῷ σώματι, ἐὰν δ' ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῆς ἀναπνοῆς ἔλθῃ, ἀφωνία καὶ ἀδυναμία συμβαίνει, ἀφωνία μὲν διὰ τὸ ἐμφράττεσθαι τὸν τοῦ πνεύματος πόρον, ἀδυναμία δὲ διὰ τὴν τοῦ σώματος ἀτροφίαν καὶ σύντηξιν. Τα- 3
χεῖαι δὲ καὶ ἀπ' ὀλίγων αἱ βοήθειαι γίνονται τοῖς τοιούτοις διὰ τὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ πάθους ἔξωθεν γίνεσθαι. [b]Συστέλλον γὰρ τὸ ἐντὸς ψυχρὸν τὸ θερμὸν ἡμῶν ποιεῖ τὴν βουλιμίαν. Καθάπερ οὖν ἐν τῷ φόβῳ τρέμοντες καὶ ὠχριῶντες, ἀφέντες 4
τοῦ κινδύνου, παραχρῆμα οἱ αὐτοὶ γίνονται, οὕτω καὶ οἱ βου-

[o] ὥστε—εἰσι om. Ca. [p] ἐὰν μὴ μ. Ca. [q] ἐλλείποντος Ca. [r] ῥιγοῦσι om. Ca.Xa.Ya. [s] μὲν γὰρ ἔσωθεν Ca. [t] ὑγροῦ Ca. [v] ἡ om. Xa. [w] τοῦτον Ya. [x] γενομενου Ca. [y] ἤ] εἰ Ya. [z] ἔκχυσις Xa.Ya. [a] γενομένης Ca. [b] συστέλλοντος Ca.

λιμιῶντες, μικρὰ προσενεγκάμενοι ἐξ ἄρτου, βίᾳ κινηθέντες ἐκ τῆς φύσεως, μὴ [c] φθαρέντες δέ· ταχεῖα ἡ ἀποκάθαρσις γίνεται. Ταὐτὸ γὰρ ἀντέτεινε τήν τε κατὰ φύσιν ἀγωγήν, καὶ καθίστησιν εἰς τὴν φύσιν. Ἀφεῖναι οὖν μόνον αὐτὴν δεῖ, καὶ καθάπερ τῶν παιδίων τὰ ἀντιτείνοντα εἰς τοὔπισθεν τὰ σπαρτία· καὶ γὰρ ταῦτα [d] ἀφεθέντων τῶν σπαρτίων εὐθὺς πεπτώκασιν ὕπτια.

10 Διὰ τί οἱ γεγυμνασμένοι δυσριγότεροι τῶν ἀγυμνάστων; Πότερον ὅτι τὸ πῖον ὑπὸ τῶν πόνων ἐξήρηται, τοῦτο δὲ ἀλέαν παρέχει· θερμὸν γὰρ τὸ λιπαρόν. Ἢ ὅτι εὐπνούστερα τὰ σώματα καὶ ἀραιότερα διὰ τὸ [e] τὸ πῖον καὶ τὸ περίττωμα ἐξῃρῆσθαι, ὥστε οὐδὲν ἀποστέγειν τὸ ψῦχος; Ἢ [f] διὰ τὴν τῶν πόρων ἀποστόμωσιν τοῖς ἱδρῶσιν οἷον πολλαὶ θύραι ἐξήρηνται; Φανερὸν δὲ ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ ἕξις πρὸς ὑγείαν καὶ ἰσχὺν συμφέρει· ἡ μὲν [g] γὰρ πίων, ἡ δὲ ἀραιὰ φαίνεται οὖσα.

11 Διὰ τί φρίττουσι καὶ τῷ θερμῷ καὶ τῷ ψυχρῷ προσχεόμενοι; Ἄτοπον γὰρ [h] τὰ ἐναντία τοῦ αὐτοῦ εἶναι αἴτια. Ἢ διότι ὑπὸ μὲν τοῦ ψυχροῦ προσχεόμενοι τὸ ἐντὸς θερμὸν σβεννύμενον [i] ποιεῖ τὴν φρίκην, ὑπὸ δὲ τοῦ θερμοῦ τὸ [k] ἐκτὸς ψυχρὸν ἀντιπεριιστάμενον εἰς ἓν καὶ ἀθροιζόμενον τῇ φυγῇ ἔσω; Ὥστε ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἄμφω γίνεται, ἀλλ' ὁτὲ μὲν ὑπὸ τοῦ ἔσω, ὁτὲ δὲ ὑπὸ τοῦ ἔξωθεν.

12 Διὰ τί φρίττουσιν αἱ τρίχες ἐν τῷ δέρματι; Ἢ ὅταν συσπάσωσι τὸ δέρμα, εἰκότως ἐξανέστησαν· [l] συσπῶσι δὲ καὶ ὑπὸ ῥίγους καὶ ὑπ' ἄλλων παθῶν.

13 Διὰ τί ἐν τῇ τελευταίᾳ προέσει τοῦ οὔρου φρίττομεν; Ἢ ὅτι ἐνόντος μὲν τοῦ ὑγροῦ θερμοῦ πλήρεις ἥ τε κύστις καὶ οἱ περὶ αὐτὴν πόροι, ἐξελθόντος δὲ ἀέρος ψυχροῦ ἐνέπλησεν· [m] οὐδὲν γὰρ κενὸν δεῖ εἶναι, ἀλλ' ἢ ἀέρος ἢ σώματος πλῆρες.

[c] φθαρέντος Ca.Xa.Ya. [d] ἀφέντων Ca. [e] alterum τὸ om. Ca.Xa.Ya. [f] διὰ τὸ τὴν Ya. [g] γὰρ om. Ca.Xa.Ya. [h] τὰ ἐναντία om. Ca. [i] τὴν φρίκην ποιεῖ Xa. [k] ἐντὸς Ca. [l] συσπάσωσι] σπάσωσι Ca. [m] οὐδὲ Xa.

Ἅτε οὖν εἰσεληλυθότος ψυχροῦ ἀέρος εἰκότως φρίττειν συμβαίνει.

Διὰ τί τῶν ῥιγώντων ἡ γλῶττα, καθάπερ τῶν μεθυόντων, 14 [n] πταίει; Πότερον ὑπὸ τοῦ ψύχους πηγνυμένη καὶ σκληρυνομένη δυσκίνητος γίνεται, τούτου δὲ συμβαίνοντος οὐ δύναται σαφηνίζειν; [o] Ἢ τῶν ἐκτὸς πυκνουμένων διὰ τὸ ψῦχος εἴσω [p] συρρυὲν τὸ ὑγρὸν ἐξυγραίνει τὴν γλῶτταν, διόπερ οὐ δύναται ἡ γλῶττα τὸ αὐτῆς ποιεῖν, καθάπερ εἴρηται καὶ ἐπὶ τῶν μεθυόντων. Ἢ διὰ τὸν ἀπὸ τοῦ ῥίγους τρόμον ἀτάκτου τῆς κινήσεως οὔσης οὐ δύναται τὰ λεγόμενα διαρθροῦν ἡ γλῶττα· [q] διόπερ καὶ πταίει.

Διὰ τί τῶν ῥιγώντων ὀρθαὶ αἱ ἐν τῷ σώματι τρίχες 15 γίνονται; Ἢ διότι ἀπὸ τῆς καταψύξεως τὸ θερμὸν εἰς τὸν ἐντὸς τόπον ἀθροίζεται, ἐκλείποντος δ' ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ θερμοῦ συνίσταται μᾶλλον, συναγομένης δὲ ὀρθότεραι αἱ τρίχες γίνονται. [r] Ἢ διότι

Διὰ τί τοῦ χειμῶνος τρέχοντες μᾶλλον ῥιγῶμεν ἢ ἑστῶ- 16 τες; Ἢ [s] ὅτι ὁ ἀὴρ ὁ περὶ τὸ σῶμα ἑστώτων μέν, ἐπειδὰν ἅπαξ συνθερμανθῇ, οὐκέτι ἐνοχλεῖ, τρεχόντων δὲ ἀεὶ ἄλλος καὶ ἄλλος προσπίπτει ψυχρὸς ὤν, διόπερ μᾶλλον ῥιγῶμεν; Ἔτι δὲ [t] καὶ κινούμενος ψυχρότερος γίνεται ὁ ἀήρ· τοῦτο [v] δὲ ἐν τῷ τρέχειν μάλιστα συμπίπτει.

Διὰ τί [w] ὑποφαύσκοντος μᾶλλον ψῦχος ἢ ἐγγυτέρω τοῦ 17 ἡλίου ὄντος; Ἢ ὅτι πλείων [x] ὁ χρόνος τῆς τοῦ ἡλίου ἀπουσίας, ὥστε μᾶλλον ἀπέψυκται ἡ γῆ; Ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν ἡ δρόσος πίπτει ὥσπερ πάχνη, ταῦτα δὲ ψυχρά; Ἢ καὶ ταῦτα πίπτει διὰ τὸ κρατεῖσθαι τὸ ἀναφερόμενον θερμόν, κρατεῖται δὲ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου ἀπουσίαν· διὸ καὶ πλεῖον μὲν ἀπέχοντος οὐ πίπτει, ἐγγυτέρω δὲ ὄντος πίπτει καὶ πήγνυται· διότι μᾶλλον ἀπέψυκται ὁ τόπος, πλείω χρόνον τοῦ ἡλίου ἀπόντος. Ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν μᾶλλον τὰ ἐκ νυκτῶν [z]

[n] πταίει. καὶ πότερον Ca. [o] ἡ Xa. [p] ῥυὲν Ca. [q] διότι Ca. [r] ἢ διότι om. Ca. [s] ὅτι om. Ca. [t] καὶ om. Ca.Xa. [v] δὲ om. Ca. [w] ὑπ. μὲν ψ. μᾶλλον Ca. [x] ὁ om. Xa.Ya.

πνεύματα τῆς ψύξεως; Ἢ ἡμῖν δοκεῖ μᾶλλον εἶναι ψῦχος [y] διὰ τὸ πεπέφθαι τὰ σιτία; Κενώτεροι δὲ ὄντες δυσριγότεροι. Σημεῖον δὲ τὸ μετὰ τοὺς ἐμέτους μάλιστα [z] ῥιγοῦν.

18 Διὰ τί πονοῦσιν, ὅταν ῥιγῶντας πρὸς τὸ πῦρ φέρωσιν· ὅταν δὲ κατὰ μικρὸν [a] χλιαίνωσιν, οὔ; Ἢ [b] ὅτι ὅλως ἐκ τῶν ἐναντίων τοὐναντίον γινόμενον μεγάλην ποιεῖ τὴν μεταβολήν; Ὥσπερ ἐπὶ τῶν δένδρων, εἰ μὲν κατὰ μικρὸν κάμπτοι τις, οὐκ ἂν [c] πονοῖ, εἰ δὲ σφοδρότερον καὶ μὴ κατὰ μικρόν, κλῶν-
2 ται. Εἰ οὖν τὸ ὅμοιον ὑπὸ τοῦ ὁμοίου ἀπαθές, τὸ δὲ θερμὸν τοῦ ῥιγῶντος εἴσω συνίσταται καὶ συνέρχεται, τὸ δὲ ὑγρὸν καταλείπεται καὶ τὸ ψυχρόν, τὸ δὲ ἐναντίον τοῦ ἐναντίου φθαρτικόν· ὥστε ἐὰν μὲν χλιαίνῃ, κατὰ μικρὸν ἐξέρχεται τὸ θερμὸν καὶ ἧττον πονεῖ, ἐὰν δὲ μὴ ἀναχλιάνῃ, προσάγει μᾶλλον.

19 Διὰ τί ψυχθέντες μᾶλλον ἀπὸ τῆς [d] αὐτῆς θερμασίας καιόμεθα καὶ ἀλγοῦμεν; Πότερον διὰ πυκνότητα στέγει ἡ σὰρξ τὸ προσπῖπτον θερμόν; Διὸ [e] μόλιβδος ἐρίου θερμότερος. Ἢ βίαιος γίνεται τοῦ θερμοῦ ἡ δίοδος διὰ τὸ πεπηγέναι ὑπὸ τοῦ ψύχους τοὺς πόρους.

20 Διὰ τί οἱ ὀργιζόμενοι οὐ ῥιγῶσιν; Ἢ ὅτι ἡ ὀργὴ τῇ δειλίᾳ ἐναντίον καὶ ὁ θυμός; Ἔστι δὲ ἡ μὲν ὀργὴ ἀπὸ τοῦ πυρός· πολὺ γὰρ τὸ πῦρ κατέχοντες εἴσω χλιαίνονται.
2 Μάλιστα δ' ἔστιν ἐπὶ τῶν παιδίων καταμαθεῖν. Οἱ μὲν γὰρ ἄνδρες βλάπτονται, τὰ δὲ παιδία πρῶτον μὲν τὸ πνεῦμα πολὺ ἀναλαμβάνουσιν, εἶτα ἐρυθριῶσιν· πολὺ γὰρ εἴσω ὂν τὸ θερμὸν καὶ ἐξυγραῖνον ἐρυθριᾶν ποιεῖ, ἐπεὶ εἴ τις αὐτοῖς πολὺ τοῦ ψυχροῦ [f] προσχέοι, παύσοιντ' ἂν ὀργιζόμενοι· κατασβεσθείη γὰρ ἂν αὐτῶν τὸ θερμόν. Οἱ δὲ δειλοὶ καὶ φοβούμενοι τοὐναντίον. [g] Ῥιγῶσί τε [h] γὰρ καὶ ψυχροὶ καὶ ὠχροὶ γίνονται· ἐκλείπει γὰρ τὸ θερμὸν αὐτοῖς ἐκ τῶν ἐπιπολῆς τόπων.

y διὰ] ἢ διὰ Xa. z ῥιγᾶν Xa.Ya. a χλιαίνουσιν Ca. b ὅτι om. Ca. c πονεῖ Xa. d αὐτῆς om. Xa. e μόλιβος Ya. f προχέοι Ca.Xa. g ῥιγοῦσί Xa. h γὰρ om. Ca.

Διὰ τί, ὅταν φρίξωμεν, αἱ τρίχες ὀρθαὶ ἵστανται; Ἢ 21
διὰ τὸ ἐν ὑγρῷ πεφυκέναι κατακεκλεῖσθαι; Κρατεῖ γὰρ τοῦ
ὑγροῦ τὸ βάθος τῆς τριχός. Ἡ δὲ φρίκη γίνεται ὑπὸ τοῦ
ψυχροῦ, τὸ δὲ ψῦχος κατὰ φύσιν πήγνυσι τὸ θερμόν.
Ὅταν οὖν [i] μεταβάλλῃ τὸ ὑγρόν, ἐξ οὗ πεφύκασιν αἱ τρί-
χες, καὶ παγῇ, μεταβάλλειν εἰκὸς [k] καὶ τὰς τρίχας. Εἰς 2
μὲν οὖν τοὐναντίον εἰ μεταβάλλουσιν, ἢ ἐν ταὐτῷ μένουσιν,
ἢ ἐπικρατήσει πάλιν ἡ θρὶξ τοῦ ὑγροῦ· οὐκ εἰκὸς δὲ πεπη-
γότος καὶ πεπυκνωμένου τοῦ ὑγροῦ τὴν τρίχα τῷ βάρει
κρατεῖν. Εἰ δὲ μηδαμόσε [l] κεκλίσθαι [m] δυνατὸν τὴν τρίχα
[n] τῷ [o] τὸ [p] ὑγρὸν πεπηγέναι, λείπεται ἑστάναι ὀρθήν. Ἢ 3
διότι ὑπὸ τῆς καταψύξεως τὸ θερμὸν εἰς τὸν ἐντὸς τόπον
ἀθροίζεται, ἐκλείποντος δὲ ἐκ τῆς σαρκὸς τοῦ θερμοῦ συν-
ίσταται μᾶλλον ἡ σάρξ, συναγομένης δὲ ὀρθότεραι αἱ τρίχες
γίνονται, καθάπερ ἐάν τις εἰς τὴν γῆν ἐμπήξας κάρφος ἢ
ἄλλο τι συντάττῃ καὶ πάντοθεν [q] συνάγῃ τὴν γῆν, μᾶλλον
ὀρθοῦται ἢ ἐὰν ἐᾷ μὴ συνεστηκυῖαν.

Διὰ τί οἱ ῥιγῶντες μάλιστα [r] οὐ καθεύδουσιν; Ἢ διότι 22
ὁ ῥιγῶν μᾶλλον κατέχει τὸ πνεῦμα ἢ ἐκπνεῖ, ὁ δὲ καθεύδων
ἐκπνεῖ ἢ εἰσπνεῖ; Ἐναντίως οὖν ποιεῖ ἔχειν τὸ ῥῖγος τῷ κα-
θεύδειν.

Θ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΥΠΩΠΙΑ ΚΑΙ ΟΥΛΑΣ ΚΑΙ [s] ΜΩΛΩΠΑΣ.

Διὰ τί τοὺς μώλωπας κωλύει τὰ νεόδαρτα δέρματα προσ-
τιθέμενα, καὶ μάλιστα [t] κριῶν, καὶ ᾠὰ [v] ἐπικαταγνύμενα;
Ἢ ὅτι ἄμφω κωλύει τὴν ἄθροισιν τοῦ ὑγροῦ καὶ τὴν ἔπαρ-
σιν; Τὸ γὰρ ἀφηλκωμένον ἕλκει ἐπαίρεται διὰ [w] τὴν θερ- 2
μασίαν· τά τε δὴ ᾠὰ διὰ τὴν γλισχρότητα κατακολλῶντα
κωλύει ἐπαίρεσθαι, καθάπερ καὶ τὰ [x] καύματα, ὥσπερ καὶ ἡ

[i] μεταβάλῃ Yᵃ. [k] καὶ om. Xᵃ. [l] κεκλεῖσθαι Cᵃ.Xᵃ.Yᵃ. [m] δύναιτο Xᵃ, δύναται τὸ Cᵃ.Yᵃ. [n] τῷ om. Cᵃ. [o] τὸ om. Xᵃ. [p] ὑγρῷ Xᵃ. [q] συνάγει Yᵃ. [r] οὐ om. Cᵃ.Yᵃ. [s] μώλωπας] τραύματα Kᵃ.Oᵃ. [t] κρεῶν Xᵃ. [v] ἐπικαταμιγνύμενα Cᵃ. [w] τὴν om. Xᵃ. [x] κατακαύματα Yᵃ.

κόλλα, καὶ τὰ δέρματα τῇ τε γλισχρότητι προσκολλᾶται, καὶ ἅμα [y] τῇ θερμότητι συμπέττει καὶ παύει τὴν φλεγμασίαν· [z] οὐδὲ γὰρ ἀφαιροῦσιν ἡμερῶν τινῶν. Ἐξάγειν δὲ βούλονται τὴν φλεγμασίαν καὶ οἱ τῷ ἁλὶ καὶ τῷ ὄξει τρίβοντες.

2 Διὰ τί ἐν μὲν τῷ ἄλλῳ σώματι αἱ οὐλαὶ μέλαιναι, ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ λευκαί; Ἢ ὅτι ἐναντίαν [a] χρόαν ἡ οὐλὴ λαμβάνει τῇ πρότερον, ὥσπερ πᾶν τὸ νενοσηκός; Ἐν τῷ μέλανι δὲ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὰ ἕλκη. Οὐ μὴν [b] οὐδὲ [c] ἐν τῷ σώματι μέλαιναι εὐθύς, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς λευκαί, οὐδὲ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἀεὶ μέλαιναι, ἀλλ' ἀποκαθίστανται τῷ χρόνῳ, [d] ἢ ἁπλῶς ἢ εἰς τὸ μᾶλλον.

3 Διὰ τί ὁ νάρθηξ τὰ κύκλῳ τῆς πληγῆς ποιεῖ ἐρυθρά, τὸ δὲ μέσον λευκόν; Πότερον ὅτι [e] ἀποπιέζει τὸ αἷμα [f] ἐκ τοῦ μέσου, καθὸ μάλιστα προσπίπτει περιφερὴς ὤν; Ἢ ἔδει ἐπανιέναι διά γε τοῦτο πάλιν· ἀλλ' αἵματος συνδρομὴ τὸ ἐρύθημά ἐστι, συνδρομὴ δ' εἰς τὸν πληγέντα τόπον.

4 Διὰ τί τῷ μὲν νάρθηκι σφόδρα τυπτόμενον τὸ μέσον τῆς σαρκὸς λευκὸν γίνεται, [g] τὸ δὲ κύκλῳ ἐρυθρόν, ξύλῳ δὲ ἐρυθρότερον τὸ μέσον; Ἢ ὅτι ὁ μὲν νάρθηξ διὰ κουφότητα, ἐὰν σφόδρα πατάξῃ, τὸ ἐπιπολῆς διεσκέδασεν αἷμα, ὥστε ὅθεν μὲν ἐξέλιπε, λευκὸν φαίνεται, οὗ δὲ πλέον ἦλθεν, ἐρυ-
2 θρότερον. Οἰδησάσης δὲ τῆς πληγῆς, οὐ ταχέως ἀποκαθίσταται τὸ σκεδασθὲν αἷμα διὰ τὸ ὀλίγον τε εἶναι καὶ τὴν φορὰν εἰς τὸ πρόσαντες εἶναι· πλήθει γὰρ βιασθὲν δεῖ τὴν παρὰ φύσιν φορὰν ἐνεχθῆναι. Διὰ δὲ τῶν σκληρῶν αἱ πληγαὶ διὰ [h] τὸ βάρος καὶ τὴν ἰσχὺν θλῖψιν καὶ θλάσιν
3 ποιοῦσιν. Θλιβόμενον μὲν οὖν κοῖλον γίνεται, θλώμενον δὲ ἀραιόν· [i] τομὴ γὰρ καὶ διαίρεσίς ἐστι μαλακὴ ἡ θλάσις. Κοίλου δὲ [k] καὶ ἀραιοῦ γενομένου τοῦ μέσου, φέρεται εἰς

[y] τῇ om. C[a]. [z] οὐδὲ—φλεγμασίαν om. C[a]. [a] χρόαν om. C[a]. [b] οὐδὲ] δὲ X[a]. [c] ἐν om. C[a]. [d] ἤ X[a]. [e] ἀποπιάζει Y[a]. [f] ἐκ] τὸ ἐκ C[a]. [g] τὸ κύκλῳ δὲ Y[a], τὸ δὲ πέριξ pr. X[a]. [h] τὸ om. X[a].Y[a]. [i] τομὴ] τὸ μὲν C[a].Y[a]. [k] καὶ om. C[a].

[l] αὐτὸ ἐκ τῶν πέριξ ἐπιπολῆς αἷμα· κάτω [m] τε γὰρ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ εἰς τὰ ἀραιὰ τῷ εἴκειν αὐτά. Ἀθροιζομένου δ' ἐνταῦθα εἰκότως τοῦ αἵματος τοῦτο μὲν ἐρυθραίνει, ἃ δὲ ἀπολείπει, λευκαίνει.

Διὰ τί αἱ οὐλαὶ μέλαιναι τῶν σπληνιώντων; Ἢ ὅτι 5
αἷμα διεφθαρμένον ἔχουσι διὰ τὴν ἐκ τοῦ σπληνὸς σύμμιξιν νοσώδους αἵματος καὶ ὑδαροῦς; Ἡ μὲν [n] οὖν οὐλὴ τὸ δέρμα λεπτὸν καὶ ἐπιπόλαιον ἴσχει· τὸ δὲ [o] αἷμα, διὰ τὸ ὑδαρὲς καὶ θερμὸν εἶναι μέλαν ὄν, τοιαύτην ποιεῖ τὴν οὐλὴν διαφαινόμενον· καὶ δὴ πλεονάκις ἡ οὐλὴ ἐν τούτῳ γίνεται μελαντέρα. Γίνεται δὲ διὰ ταὐτό· δι' ἀσθένειαν γὰρ τοῦ δέρ- 2
ματος καταψύχεται τὸ αἷμα, καὶ ἐξατμίζοντος τοῦ θερμοῦ γίνεται μελάντερον. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς πρεσβύταις οἵ τε χρῶτες μελάντεροι γίνονται, καὶ αἱ οὐλαὶ [p] αἱ συγγενεῖς μελάντεραι ἢ νέοις· οἷον ὑπώπιον γὰρ αὐτοῖς ἅπαν τὸ σῶμα οὐ διὰ λεπτότητα τοῦ δέρματος, ἀλλ' ὅτι τὸ θερμὸν ἐκλέλοιπεν.

Πότερον ὅσα τοῦ αὐτοῦ αἴτια, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν 6
εἰς τὸ ποιεῖν ἢ οὔ; Λέγω δὲ οἷον ἐπεὶ τὰ ὑπώπια καὶ ὁ χαλκὸς ἐξαίρει καὶ ἡ ῥαφανὶς καὶ ὁ κύαμος [q] διαμασώμενος καὶ ὁ πνεύμων καὶ ἡ [r] ἄργιλος καὶ ἕτερ' [s] ἄττα, τῇ αὐτῇ δυνάμει, ἢ ὁ μὲν χαλκὸς τῷ ἰὸν εἶναι, τὸν δὲ ἰὸν φαρμακώδη, ὁ δὲ κύαμος καὶ ὁ πνεύμων [t] καὶ ἡ ἄργιλος τῷ ἐπισπᾶν ἐφ' [v] αὐτὰ διὰ μανότητα, ἄλλα δὲ δι' ἑτέρας αἰτίας; Ἢ τὸ μὲν ἔσχατον ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ταὐτό (πολλὰ γὰρ καὶ ἐναντία τούτοις, καθάπερ καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν), τὰ δὲ πρὸ τούτων οὐδὲν κωλύει ἕτερα.

Διὰ τί αἱ μὲν ἄλλαι οὐλαὶ μέλαιναι γίνονται, [w] αἱ δὲ ἐν 7
τῷ ὀφθαλμῷ λευκαί; Ἢ διότι μεταβάλλουσιν ἐν ᾧ ἂν ὦσι πρὸς τὰς χροιάς, ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ μέλανι ὄντι γίνονται, ὥστε ἀνάγκη λευκὰς γίνεσθαι.

[l] αὐτὸ τὸ ἐκ C^a. [m] τε om. C^a. [n] οὖν om. $C^a.Y^a$. [o] αἷμα om. $C^a.X^a.Y^a$. [p] αἱ alterum om. X^a. [q] διαμασσώμενος $C^a.X^a$. [r] ἄργιλλος C^a, ἄργηλος Y^a. [s] ἄττα om. C^a. [t] καὶ ἡ ἄργιλος om. $C^a.Y^a$. [v] ἑαυτὰ X^a. [w] αἱ δὲ ἐν] ἐν δὲ C^a.

κόλλα, καὶ τὰ δέρματα τῇ τε γλισχρότητι προσκολλᾶται, καὶ ἅμα [y] *τῇ θερμότητι συμπέττει καὶ παύει τὴν φλεγμασίαν·* [z] *οὐδὲ γὰρ ἀφαιροῦσιν ἡμερῶν τινῶν. Ἐξάγειν δὲ βούλονται τὴν φλεγμασίαν καὶ οἱ τῷ ἁλὶ καὶ τῷ ὄξει τρίβοντες.*

2 *Διὰ τί ἐν μὲν τῷ ἄλλῳ σώματι αἱ οὐλαὶ μέλαιναι, ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ λευκαί; Ἢ ὅτι ἐναντίαν* [a] *χρόαν ἡ οὐλὴ λαμβάνει τῇ πρότερον, ὥσπερ πᾶν τὸ νενοσηκός; Ἐν τῷ μέλανι δὲ τοῦ ὀφθαλμοῦ τὰ ἕλκη. Οὐ μὴν* [b] *οὐδὲ* [c] *ἐν τῷ σώματι μέλαιναι εὐθύς, ἀλλ' ἐξ ἀρχῆς λευκαί, οὐδὲ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ ἀεὶ μέλαιναι, ἀλλ' ἀποκαθίστανται τῷ χρόνῳ,* [d] *ἢ ἁπλῶς ἢ εἰς τὸ μᾶλλον.*

3 *Διὰ τί ὁ νάρθηξ τὰ κύκλῳ τῆς πληγῆς ποιεῖ ἐρυθρά, τὸ δὲ μέσον λευκόν; Πότερον ὅτι* [e] *ἀποπιέζει τὸ αἷμα* [f] *ἐκ τοῦ μέσου, καθὸ μάλιστα προσπίπτει περιφερὴς ὤν; Ἢ ἔδει ἐπανιέναι διά γε τοῦτο πάλιν· ἀλλ' αἵματος συνδρομὴ τὸ ἐρύθημά ἐστι, συνδρομὴ δ' εἰς τὸν πληγέντα τόπον.*

4 *Διὰ τί τῷ μὲν νάρθηκι σφόδρα τυπτόμενον τὸ μέσον τῆς σαρκὸς λευκὸν γίνεται,* [g] *τὸ δὲ κύκλῳ ἐρυθρόν, ξύλῳ δὲ ἐρυθρότερον τὸ μέσον; Ἢ ὅτι ὁ μὲν νάρθηξ διὰ κουφότητα, ἐὰν σφόδρα πατάξῃ, τὸ ἐπιπολῆς διεσκέδασεν αἷμα, ὥστε ὅθεν μὲν ἐξέλιπε, λευκὸν φαίνεται, οὗ δὲ πλέον ἦλθεν, ἐρυ-*
2 *θρότερον. Οἰδησάσης δὲ τῆς πληγῆς, οὐ ταχέως ἀποκαθίσταται τὸ σκεδασθὲν αἷμα διὰ τὸ ὀλίγον τε εἶναι καὶ τὴν φορὰν εἰς τὸ πρόσαντες εἶναι· πλήθει γὰρ βιασθὲν δεῖ τὴν παρὰ φύσιν φορὰν ἐνεχθῆναι. Διὰ δὲ τῶν σκληρῶν αἱ πληγαὶ διὰ* [h] *τὸ βάρος καὶ τὴν ἰσχὺν θλῖψιν καὶ θλάσιν*
3 *ποιοῦσιν. Θλιβόμενον μὲν οὖν κοῖλον γίνεται, θλώμενον δὲ ἀραιόν·* [i] *τομὴ γὰρ καὶ διαίρεσίς ἐστι μαλακὴ ἡ θλάσις. Κοίλου δὲ* [k] *καὶ ἀραιοῦ γενομένου τοῦ μέσου, φέρεται εἰς*

[y] *τῇ* om. Ca. [z] *οὐδὲ—φλεγμασίαν* om. Ca. [a] *χρόαν* om. Ca. [b] *οὐδὲ*] *δὲ* Xa. [c] *ἐν* om. Ca. [d] *ἤ* Xa. [e] *ἀποπιάζει* Ya. [f] *ἐκ*] *τὸ ἐκ* Ca. [g] *τὸ κύκλω δὲ* Ya, *τὸ δὲ πέριξ* pr. Xa. [h] *τὸ* om. Xa.Ya. [i] *τομὴ*] *τὸ μὲν* Ca.Ya. [k] *καὶ* om. Ca.

[l] αὐτὸ ἐκ τῶν πέριξ ἐπιπολῆς αἷμα· κάτω [m] τε γὰρ πέφυκε
φέρεσθαι, καὶ εἰς τὰ ἀραιὰ τῷ εἴκειν αὐτά. Ἀθροιζομένου
δ' ἐνταῦθα εἰκότως τοῦ αἵματος τοῦτο μὲν ἐρυθραίνει, ἃ δὲ
ἀπολείπει, λευκαίνει.

Διὰ τί αἱ οὐλαὶ μέλαιναι τῶν σπληνιώντων; Ἢ ὅτι 5
αἷμα διεφθαρμένον ἔχουσι διὰ τὴν ἐκ τοῦ σπληνὸς σύμμιξιν
νοσώδους αἵματος καὶ ὑδαροῦς; Ἡ μὲν [n] οὖν οὐλὴ τὸ δέρμα
λεπτὸν καὶ ἐπιπόλαιον ἴσχει· τὸ δὲ [o] αἷμα, διὰ τὸ ὑδαρὲς
καὶ θερμὸν εἶναι μέλαν ὄν, τοιαύτην ποιεῖ τὴν οὐλὴν δια-
φαινόμενον· καὶ δὴ πλεονάκις ἡ οὐλὴ ἐν τούτῳ γίνεται με-
λαντέρα. Γίνεται δὲ διὰ ταὐτό· δι' ἀσθένειαν γὰρ τοῦ δέρ- 2
ματος καταψύχεται τὸ αἷμα, καὶ ἐξατμίζοντος τοῦ θερμοῦ
γίνεται μελάντερον. Ὁμοίως δὲ καὶ τοῖς πρεσβύταις οἵ τε
χρῶτες μελάντεροι γίνονται, καὶ αἱ οὐλαὶ [p] αἱ συγγενεῖς
μελάντεραι ἢ νέοις· οἷον ὑπώπιον γὰρ αὐτοῖς ἅπαν τὸ
σῶμα οὐ διὰ λεπτότητα τοῦ δέρματος, ἀλλ' ὅτι τὸ θερμὸν
ἐκλέλοιπεν.

Πότερον ὅσα τοῦ αὐτοῦ αἴτια, τὴν αὐτὴν ἔχει δύναμιν 6
εἰς τὸ ποιεῖν ἢ οὔ; Λέγω δὲ οἷον ἐπεὶ τὰ ὑπώπια καὶ ὁ
χαλκὸς ἐξαίρει καὶ ἡ ῥαφανὶς καὶ ὁ κύαμος [q] διαμασώμενος
καὶ ὁ πνεύμων καὶ ἡ [r] ἄργιλος καὶ ἕτερ' [s] ἄττα, τῇ αὐτῇ
δυνάμει, ἢ ὁ μὲν χαλκὸς τῷ ἰὸν εἶναι, τὸν δὲ ἰὸν φαρμακώδη,
ὁ δὲ κύαμος καὶ ὁ πνεύμων [t] καὶ ἡ ἄργιλος τῷ ἐπισπᾶν ἐφ'
[v] αὐτὰ διὰ μανότητα, ἄλλα δὲ δι' ἑτέρας αἰτίας; Ἢ τὸ μὲν
ἔσχατον ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων ταὐτό (πολλὰ γὰρ καὶ
ἐναντία τούτοις, καθάπερ καὶ τὸ θερμὸν καὶ τὸ ψυχρόν), τὰ
δὲ πρὸ τούτων οὐδὲν κωλύει ἕτερα.

Διὰ τί αἱ μὲν ἄλλαι οὐλαὶ μέλαιναι γίνονται, [w] αἱ δὲ ἐν 7
τῷ ὀφθαλμῷ λευκαί; Ἢ διότι μεταβάλλουσιν ἐν ᾧ ἂν ὦσι
πρὸς τὰς χροιάς, ἐν δὲ τῷ ὀφθαλμῷ μέλανι ὄντι γίνονται,
ὥστε ἀνάγκη λευκὰς γίνεσθαι.

[l] αὐτὸ τὸ ἐκ C^{a}. [m] τε om. C^{a}. [n] οὖν om. C^{a}.Y^{a}. [o] αἷμα om. C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [p] αἱ alterum om. X^{a}. [q] διαμασσώμενος C^{a}.X^{a}. [r] ἄργιλλος C^{a}, ἄργηλος Y^{a}. [s] ἄττα om. C^{a}. [t] καὶ ἡ ἄργιλος om. C^{a}.Y^{a}. [v] ἑαυτὰ X^{a}. [w] αἱ δὲ ἐν] ἐν δὲ C^{a}.

8 Διὰ τί ἀλγεινοτέρα ἡ πληγὴ τοῦ νάρθηκος [x]ἢ ἐνίων σκληροτέρων, ἐάν τις κατὰ λόγον σκοπῇ τύπτων; Εὐλογώτερον γὰρ τὴν τοῦ σκληροτέρου εἶναι ἀλγεινοτέραν· μᾶλλον γὰρ τύπτει. Ἢ ὅτι ἡ σὰρξ ἀλγεῖ οὐ μόνον τυπτομένη ἀλλὰ καὶ τύπτουσα; Ὑπὸ μὲν οὖν τῶν σκληρῶν τύπτεται μόνον ([y]ὑπείκει γὰρ διὰ τὴν σκληρότητα αὐτῶν), ὑπὸ δὲ τοῦ νάρθηκος ἄμφω αὐτῇ συμβαίνει, τύπτεσθαί τε καὶ διὰ κουφότητα τοῦ βάρους τύπτειν μὴ εἴκουσαν, ὥστε διπλασία γίνεται ἡ πληγή.

9 Διὰ τί ἡ θαψία καὶ ὁ κύαθος τὰ ὑπώπια παύει, [z]ἡ μὲν ἀρχόμενα, ὁ δὲ [a]ὕστερον, ἐναντία ὄντα; Ὁ μὲν γὰρ [b]κύαθος ψυχρός, [c]ὥσπερ καὶ ὁ ποιητής φησι

ψυχρὸν δ' ἕλε χαλκὸν ὀδοῦσιν,

ἡ δὲ θαψία θερμὸν καὶ καυστικόν. Ἢ ὁ μὲν κύαθος ὥσπερ τοῖς μικροψυχοῦσι τὸ ὕδωρ; Ἀπαντῶσα γὰρ ἡ ψύξις κωλύει ἐξιέναι τὸ θερμὸν ἐκ τοῦ αἵματος ἐξ [d]ἐπιπολῆς διὰ τὴν πληγὴν συνδραμόντος, καὶ ὅταν ἐξέλθῃ τὸ θερμόν, πηγνυ-
2 μένου. Ὥσπερ γὰρ ἂν εἰ ἔξω ὂν πήγνυται, καὶ ἐγγὺς τοῦ ἔξω τὸ αἷμα, ὅταν ᾖ ὑπὸ τὸ δέρμα, κωλυθέντος διεξιέναι τοῦ θερμοῦ, διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ χαλκοῦ πήγνυται, ἀλλὰ πάλιν διαχεῖται καὶ ἐπανέρχεται ὅθεν συνέδραμεν. Ἡ δὲ θαψία θερμὴ οὖσα τὸ αὐτὸ ποιεῖ· κωλύει γὰρ πήγνυσθαι θερμὴ οὖσα.

10 Διὰ τί τὰ ὑπώπια διαλύεται προσέχουσι τὰ χαλκᾶ, οἷον κυάθους καὶ τὰ τοιαῦτα; Ἢ διότι ψυχρὸν ὁ χαλκός ἐστιν; Κωλύει οὖν τὸ θερμὸν ἐξιέναι ἐκ τοῦ [e]συνιόντος αἵματος ὑπὸ τῆς πληγῆς, οὗ ἐξελθόντος ἐκ τοῦ ἐπιπολῆς γίνεται ὑπώπιον. Διὸ καὶ ταχὺ δεῖ προστιθέναι πρὶν παγῆναι. Καὶ ἡ θαψία δὲ μετὰ μέλιτος βοηθεῖ διὰ τὸ αὐτό· θερμὴ γὰρ οὖσα κωλύει ψύχεσθαι τὸ αἷμα.

11 Διὰ τί ποτε, ὅταν ἐν τῷ αὐτῷ τόπῳ πλεονάκις ἕλκος

[x] ἢ om. X^a. [y] ὑπείκει—αὐτῶν om. C^a. [z] ἡ μὲν] ὁ μὲν Y^a. et pr. X^a. [a] ὕστερον om. C^a. [b] κύαθος om. X^a. [c] ὥστε X^a.Y^a. [d] ἐπιπολῆς δὲ διὰ X^a. [e] συνόντος X^a.

γένηται, ἡ οὐλὴ μέλαινα γίνεται; Ἢ ὁπόταν γένηται ἕλκος, πᾶν [f] ἀσθενές ἐστι τοῦτο, καὶ ὅσῳ ἂν πλεονάκις, τοσούτῳ μᾶλλον· τὸ δὲ ἀσθενὲς κατεψυγμένον καὶ ὑγρότητος πλῆρες; Διὸ καὶ μέλαν φαίνεται, [g] εἰ τὰ μεγάλα ἕλκη καὶ πολυχρόνια [h] μελαίνας τὰς οὐλὰς ἴσχει. Τὸ δὲ πολλάκις λαβεῖν ἕλκος οὐδὲν ἀλλ' ἢ πολὺν χρόνον ἔχειν ἐστὶν ἕλκος.

Διὰ τί ποτε πρὸς τὰ ὑπώπια τοὺς κυάθους προστιθέ- 12
μεθα; Ἢ διότι, ὅταν πληγῶμεν, ὁ τόπος καταψύχεται, τὸ δὲ θερμὸν ὑποχωρεῖ. Προστιθέμενος οὖν ὁ κύαθος, ψυχροῦ ὄντος τοῦ χαλκοῦ, διακωλύει τὸ θερμὸν ἐκπορεύεσθαι.

Διὰ τί ἐν ταῖς οὐλαῖς οὐ γίνονται τρίχες; Ἢ ὅτι οἱ 13
πόροι ἐπιτυφλοῦνται ἐξ ὧν αἱ τρίχες, καὶ παραλλάττουσιν;

Διὰ τί [i] οἴδημα καὶ [k] πελιώματα λαμβάνουσιν αἱ πληγαί; 14
Ἢ διότι κατὰ τοῦτον τὸν τόπον διασταλέντα τὰ ὑγρά, εἰς τοὺς πλησίον τόπους [l] προσκόψαντα ἀποπάλλεται πάλιν καὶ τῇ κολλήσει [m] ὑγρὸν συνήγαγεν; Ἐὰν δὲ καὶ φλέβιά τινα ῥαγῇ, ὕφαιμος ἡ συνδρομὴ γίνεται.

I. [n] ΕΠΙΤΟΜΗ ΦΥΣΙΚΩΝ.

Διὰ τί τὰ μὲν βήττει, τὰ δ' οὔ, οἷον ἄνθρωπος μὲν βήττει, βοῦς δὲ οὔ; Πότερον τῷ εἰς ἄλλο τι τρέπεσθαι τοῖς πλείστοις ζῴοις τὸ περίττωμα, ἀνθρώπῳ δὲ δεῦρο; Ἢ ὅτι ἐγκέφαλον πλεῖστον καὶ ὑγρότατον ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ἡ δὲ βὴξ καταρρέοντος γίνεται φλέγματος.

Διὰ τί ἀνθρώπῳ μόνῳ τῶν ζῴων αἷμα ῥεῖ ἐκ τῶν μυκτή- 2
ρων; Ἢ ὅτι ἐγκέφαλον ἔχει πλεῖστον καὶ ὑγρότατον, ἀφ' οὗ αἱ [o] φλέβες πληρούμεναι τοῦ περιττώματος διὰ τῶν πόρων προΐενται τὴν ῥύσιν; Λεπτότερον γὰρ γίνεται τοῦ αἵματος τοῦ καθαροῦ τὸ νοσερόν, τοῦτο δέ ἐστι τὸ μιχθὲν τοῖς τοῦ ἐγκεφάλου περιττώμασι, καὶ ἔστι καθάπερ ἰχώρ.

Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν ὑπὸ σάρκα, τὰ δὲ κατὰ σάρκα 3

[f] εὐσθενές Y[a]. [g] εἰ τὰ] εἶτα C[a]. [h] μέλανας C[a].X[a].Y[a]. [i] οἰδήματα K[a]. [k] πολυώματα X[a]. [l] προσκόψοντα X[a]. [m] ὑγρῶν Y[a], τῶν ὑγρῶν C[a]. [n] ὅσα ἐν ἐπιτομῇ φυσικῶν x. [o] φλέγες X[a].

πίονά ἐστι, τὰ δὲ κατ' ἀμφότερα; Ἢ ὅσων μὲν πυκνὴ ἡ [p]σάρξ, μεταξὺ τοῦ δέρματος καὶ τῆς σαρκὸς συστέλλεται ἡ ἰκμὰς διὰ τὸ [q]ταύτῃ εἶναι [r]τὸ δέρμα [s]ἀφεστὸς φύσει· ἣ πεττομένη γίνεται πιμελή. Ὅσα δὲ [t]ἀραιοτέραν ἔχει τὴν σάρκα τό τε δέρμα [v]προεστός, κατὰ σάρκα πίονα γίνεται. Τὰ δὲ ἀμφοτέρως ἔχοντα ἐπ' ἀμφότερα πιαίνεται.

4 *Διὰ τί οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες ἧττον ἔχουσι λεύκην τῶν ἀνδρῶν, καὶ τῶν μὲν γυναικῶν αἱ πρεσβύτιδες μᾶλλον; Ἢ ὅτι [w]ἡ λεύκη ἐστὶ πνεύματος ἔξοδος, ἔστι δὲ τὰ μὲν τῶν παίδων οὐκ εὔπνοα σώματα ἀλλὰ πυκνά, καὶ τὰ τῶν γυναικῶν ἧττον ἢ τὰ τῶν ἀνδρῶν· εἰς τὰ καταμήνια γὰρ τρέπεται· δηλοῖ δὲ ἡ λειότης τὴν πυκνότητα [x]τῆς σαρκός. Τὰ δὲ τῶν πρεσβυτέρων [y]καὶ τῶν γραῶν εὔπνοα· μόνα γάρ, ὥσπερ τὰ παλαιὰ οἰκοδομήματα, διεστῶσαν ἔχει τὴν σύνθεσιν τῶν [z]μορίων.*

5 *Διὰ τί [a]ἄνθρωπος μόνον ἴσχει λεύκην; Πότερον ὅτι λεπτοδερμότατον τῶν ζῴων ἐστίν, ἅμα δὲ καὶ πνευματωδέστερον; Σημεῖον δέ, ὅτι ἡ λεύκη ἐν τοῖς λεπτοδερμοτάτοις μάλιστα καὶ πρῶτον γίνεται μέρεσιν. Ἢ διὰ ταῦτά τε, καὶ ὅτι μόνον πολιοῦται τῶν ζῴων; Ἐν γὰρ ταῖς λεύκαις πολιαὶ γίνονται αἱ τρίχες, ὥστε ἀδύνατον, ὅσα μὴ πολιοῦται, λεύκην ἴσχειν.*

6 *Διὰ τί αἶγες μὲν καὶ πρόβατα [b]ἀμέλγονται πλεῖστον γάλα, οὐ μέγιστον σῶμα ἔχοντα, ἄνθρωπος δὲ καὶ βοῦς ἔλαττον ὡς κατὰ λόγον; Πότερον ὅτι εἰς τὸ σῶμα ἀναλίσκεται, τοῖς δὲ ἄλλοις εἰς τὸ περίττωμα, τοῖς [c]δὲ προβάτοις καὶ ταῖς αἰξὶ τὸ [d]περιγινόμενον τοῦ περιττώματος γάλα γίνεται πᾶν; Ἢ ὅτι πολυτοκώτερά ἐστι τῶν μεγάλων, ὥστε [e]πλεῖον σπᾷ περίττωμα διὰ τὸ πλείω τρέφειν; Ἢ δι' ἀσθέ-*

[p] *σὰρξ ὑπὸ σάρκα μετ.* $C^a.X^a.Y^a$. [q] *ταύτην* Y^a. [r] *τὸ δέρμα* om. $C^a.X^a.Y^a$. [s] *ἀφεστὼς* X^a, *ἐφεστὼς* C^a, *ἐφεστὸς* Y^a. [t] *δεινοτέραν* $C^a.X^a.Y^a$. [v] *προεστὼς* $C^a.X^a$. [w] *ἡ* om. C^a. [x] *τῶν σαρκῶν* X^a. [y] *καὶ τὰ τῶν* X^a. [z] post *μορίων* $C^a.Y^a$. *τὸ σῶμα.* [a] *ὁ ἄνθρωπος* X^a. [b] *ἀμελγόμενα* C^a. [c] *δὲ* ante *πρ.* om. X^a. [d] *περιγενόμενον* $C^a.X^a$. [e] *πλείω* $C^a.Y^a$.

νειαν τῶν σωμάτων [f] πλεῖον περίττωμα γίνεται κύουσιν αὐ-
τοῖς; Τὸ δὲ γάλα γίνεται ἐκ τοῦ περιττώματος.

Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μέν, μεταβάλλοντα τὰ ὕδατα, μετα- 7
βάλλει τὰς χρόας καὶ ὅμοια γίνεται τοῖς ἐκεῖ, οἷον αἶγες, τὰ
δὲ οὔ, οἷον ἄνθρωποι; Καὶ ὅλως [g] δὲ διὰ τί τὰ μὲν μετα-
βάλλει, τὰ δὲ οὔ, οἷον κόραξ οὐ μεταβάλλει; Ἢ ὧν μὲν οὐ
κρατεῖ ἡ φύσις τοῦ ὑγροῦ, ὥσπερ ἡ τῶν ὀρνέων (διὸ καὶ κύ-
στιν οὐκ ἔχει), [h] οὐ μεταβάλλει; Καὶ διὰ τί οὐκ [i] αὐτὰ ἀλλὰ
τὰ [k] ἔκγονα μεταβάλλει; Ἢ ὅτι ἀσθενέστερα τὰ νέα τῶν
γεννησάντων;

Διὰ τί τὰ ἄρσενα μείζω τῶν θηλειῶν [l] ὡς ἐπίπαν ἐστίν; 8
Πότερον ὅτι θερμότερα, τοῦτο δὲ αὐξητικόν; Ἢ ὅτι ὁλό-
κληρα, τὰ δὲ πεπήρωται; Ἢ ὅτι τὰ μὲν ἐν πολλῷ χρόνῳ
τελειοῦται, τὰ δὲ ἐν ὀλίγῳ;

Διὰ τί [m] τὰ μὲν ταχυτόκα τῶν ζῴων ἐστί, τῶν δὲ πολυ- 9
χρόνιος ἡ κύησις; Ἢ ὅτι τὰ μακροβιώτερα βραδύτερον πέ-
φυκε τελειοῦσθαι; Ἔστι [n] δὲ βραδυτόκα τὰ μακρόβια. Οὐ
μέντοι τὰ μάλιστα, οἷον ἵππος ἀνθρώπου βραδυτοκώτερον
[o] μέν, ὀλιγοχρονιώτερον δέ. Τούτου δὲ αἴτιον ἡ σκληρότης
τῶν ὑστερῶν· ὥσπερ γὰρ ἡ ξηρὰ γῆ οὐ ταχὺ ἐκτρέφει, οὕτω
καὶ ἡ τοῦ ἵππου ὑστέρα.

Διὰ τί τοῖς ἄλλοις ζῴοις τὰ [p] ἔκγονα μᾶλλον τὰς φύσεις 10
ὁμοιοῦται ἢ τοῖς ἀνθρώποις; Ἢ ὅτι ὁ μὲν ἄνθρωπος πολ-
λαχῶς διατίθεται τὴν ψυχὴν κατὰ τὴν ὁμιλίαν, καθὼς δ' ἂν
[q] ὁ πατὴρ καὶ ἡ μήτηρ διατεθῶσιν, οὕτω ποικίλλεται [r] καὶ
τὰ τικτόμενα. Τὰ δὲ ἄλλα ζῷα τὰ μὲν πλεῖστα πρὸς αὐτὸ
τοῦτό εἰσιν. Ἔτι δὲ οὐ πληροῦται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ διὰ ταύ-
την τὴν ἐπιθυμίαν.

Διὰ τί οἱ λευκοὶ ἄνθρωποι καὶ ἵπποι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ 11
γλαυκοί; Ἢ διότι τριῶν χρωμάτων ὄντων τοῖς ὄμμασι, μέ-

[f] πλείω Y[a]. [g] δὲ ante διὰ om. C[a]. [h] οὐ] οὔτε C[a].X[a].Y[a]. [i] αὐτὸ Y[a]. [k] ἔγγονα C[a].Y[a]. [l] ὡς] ὥσπερ C[a]. [m] τῶν ζώων τὰ μὲν ταχυτόκα C[a]. [n] δὲ] δὲ τὰ C[a]. [o] μέν] μὲν μάλιστα X[a]. [p] ἔγγονα C[a].Y[a]. [q] ὁ] ὅ τε X[a].Y[a]. [r] καὶ τὰ] κατὰ X[a].

λανος καὶ αἰγωποῦ καὶ γλαυκοῦ, τῷ τοῦ σώματος χρώματι
καὶ τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ χρῶμα ἀκολουθεῖ, τοῦτο δέ ἐστι γλαυ-
κότης.

12 Διὰ τίνα αἰτίαν οἱ [s] νάνοι γίνονται; Ἔτι δὲ μᾶλλον κα-
θόλου, διὰ τί τὰ μὲν ὅλως μεγάλα, τὰ δὲ μικρά; Εἶτα οὕτω
σκεπτέον. Δύο δὴ τὰ αἴτια· ἢ γὰρ ὁ τόπος ἢ ἡ τροφή.
Ὁ μὲν οὖν τόπος, ἐὰν ᾖ στενός, ἡ δὲ τροφή, ἐὰν [t] ᾖ ὀλίγη,
[v] ὥσπερ καὶ ἤδη γεγενημένων πειρῶνται [w] μικροὺς ποιεῖν, οἷον
2 οἱ τὰ κυνίδια τρέφοντες ἐν τοῖς [x] ὀρτυγοτροφείοις. Ὅσοις
μὲν οὖν ὁ τόπος αἴτιος, οὗτοι πυγμαῖοι γίνονται. Τὰ μὲν
γὰρ πλάτη καὶ [y] τὰ μήκη ἔχοντες γίνονται κατὰ τὸ τῶν τε-
κόντων μέγεθος, μικροὶ δὲ ὅλως. Τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι διὰ
τὴν στενότητα τοῦ τόπου συγκλώμεναι αἱ εὐθεῖαι καμπύλαι
3 γίνονται. Ὥσπερ οὖν οἱ ἐπὶ τῶν [z] καπηλείων γραφόμενοι
μικροὶ μέν εἰσι, φαίνονται δ' ἔχοντες πλάτη καὶ βάθη, ὁμοίως
συμβαίνει καὶ [a] τοῖς πυγμαίοις. [b] Ὅσοι δὲ διὰ τροφῆς ἔν-
δειαν ἀτελεῖς γίνονται, οὗτοι καὶ παιδαριώδη τὰ μέλη ἔχοντες
φαίνονται. Καὶ ἐνίους ἰδεῖν ἔστι μικροὺς μὲν σφόδρα, συμ-
μέτρους δέ, ὥσπερ τὰ Μελιταῖα κυνίδια. Αἴτιον δὲ ὅτι οὐχ
ὡς ὁ τόπος ἡ φύσις ποιεῖ.

13 Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν ἐξ ἀλλήλων γίνεται, τὰ δ' ἔκ
τινων συγκρινομένων ὁμοίως τῆς ἐξ ἀρχῆς γενέσεως αὐτοῖς
ὑπαρξάσης; Καθάπερ οἱ περὶ φύσεως λέγοντες λέγουσι καὶ
τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τῶν ζῴων γενέσθαι, διὰ τὰς μεταβολὰς
καὶ [c] μετακινήσεις τοῦ κόσμου καὶ τοῦ παντὸς οὕτω μεγάλας·
καὶ νῦν εἴπερ μέλλει πάλιν ἔσεσθαι, τοιαύτας [d] τινὰς ὑπάρξαι
2 δεῖ κινήσεις; Ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέγιστον·
ἥμισυ γάρ· τὸ δὲ σπέρμα ἀρχή. Τῶν μὲν οὖν μικρῶν [e] ὅσα
γίνεται μὴ ἐξ ἀλλήλων, αἴτιον τοιαῦτα γενέσθαι ὥσπερ ἐξ
ἀρχῆς [f] ἐγεννήθησαν ἡ τοῦ σπέρματος μικρότης· τοῦ γὰρ

[s] νάννοι C^a. [t] ᾖ om. Y^a. [v] καὶ ὥσπερ καὶ C^a. [w] μικροῦ Y^a.
[x] ὀρτυγοτροφίοις C^a.X^a. [y] τὰ om. C^a.Y^a. [z] καπηλίων X^a. [a] τοὺς
πυγμαίους X^a. [b] ὅσοις Y^a. [c] κινήσεις C^a. [d] τινὰς om. C^a. [e] ὅσα]
καὶ ὅσα X^a.Y^a. [f] ἐγενήθησαν Y^a.

ἐλάττονος καὶ ἡ ἀρχὴ ἐλάττων. Ὥστε ἱκαναὶ καὶ αἱ τούτου 3 μεταβολαὶ πρὸς τὸ γεννῆσαι αὐτῷ τὸ σπέρμα. Ὅπερ συμβαίνει· γίνονται γὰρ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μάλιστα. Τοῖς δὲ [g]μείζοσι μείζονος δεῖ [h]καὶ μεταβολῆς.

Διὰ τί τὰ μὲν πολύτεκνα τῶν ζῴων, οἷον ὗς, κύων, [i]λαγώς, 14 τὰ δὲ οὔ, οἷον ἄνθρωπος, λέων; Ἢ ὅτι τὰ μὲν πολλὰς μήτρας καὶ τύπους ἔχει, [k]ἃς καὶ πίμπλασθαι ἐπιθυμεῖ καὶ εἰς ἃ σχίζεται ἡ γονή, τὰ δὲ τοὐναντίον.

Διὰ τί ἐλάχιστον διάστημα τῶν ὀμμάτων ὁ ἄνθρωπος 15 ἔχει τῶν ζῴων κατὰ μέγεθος; Ἢ διότι μάλιστα κατὰ φύσιν ἔχει τῶν ἄλλων, ἡ δὲ αἴσθησις φύσει τὸ ἔμπροσθεν· ἐφ᾽ ὃ γὰρ ἡ κίνησις, τοῦτο [l]δεῖ προορᾶν. Ὅσῳ δ᾽ ἂν ᾖ [m]πλεῖον τὸ διάστημα τῶν ὀμμάτων, τοσούτῳ μᾶλλον [n]αἱ ὄψεις ἔσονται ἐν τῷ πλαγίῳ. Εἰ οὖν ἔχειν δεῖ κατὰ φύσιν, ὅτι ὀλί- 2 γιστον δεῖ τὸ διάστημα εἶναι· οὕτω γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν μάλιστα πορεύσεται. Ἔτι δὲ τοῖς ἄλλοις ζῴοις, ἐπεὶ χεῖρας οὐκ ἔχουσιν, ἀναγκαῖον παρορᾶν εἰς τὰ πλάγια. Διὸ πλεῖον διέστηκε τὰ ὄμματα αὐτῶν, καὶ μάλιστα τῶν προβάτων, διὰ τὸ μάλιστα ποιεῖσθαι τὴν πορείαν κύπτοντα.

Διὰ τί τὰ ἄλλα ζῷα τὰ μὲν οὐκ ἐξονειρώττει, τὰ δὲ ὀλι- 16 γάκις; Πότερον ὅτι οὐδὲν ὕπτιον κατάκειται, ἐξονειρώττει δὲ οὐδὲν μὴ ὕπτιον; Ἢ ὅτι οὐκ ἐνυπνιάζει τὰ ἄλλα ὁμοίως, ὁ δὲ ἐξονειρωγμὸς μετὰ φαντασίας γίνεται.

Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν κινεῖ τὴν κεφαλήν, τὰ δὲ οὐ 17 κινεῖ; Ἢ ὅτι ἔνια οὐκ ἔχει αὐχένα; Διὸ ταῦτα οὐ κινεῖ τὴν κεφαλήν.

Διὰ τί ἄνθρωπος πτάρνυται τῶν ζῴων μάλιστα; Πότερον 18 ὅτι τοὺς πόρους [o]εὐρεῖς ἔχει δι᾽ ὧν τὸ πνεῦμα καὶ ὀσμὴ εἰσέρχεται; Τούτοις γὰρ [p]πνεύματος πληρουμένοις πτάρνυται. Ὅτι δὲ εὐρεῖς, σημεῖον [q]ὅτι ἥκιστα ὀσφραντικὸν τῶν ἄλλων

[g] μείζοσι om. X[a]. [h] καὶ om. C[a]. [i] λαγὼς om. C[a]. [k] ἃς] ἴσους C[a].Y[a]. [l] δεῖ] δὲ C[a].Y[a]. [m] πλεῖστον C[a]. [n] ἔσονται αἱ ὄψεις C[a]. [o] εὐχρεῖς C[a], εὐχερεῖς Y[a]. [p] πληρουμένοις πνεύματος C[a]. [q] ὅτι post σημεῖον om. C[a].

λανος καὶ αἰγωποῦ καὶ γλαυκοῦ, τῷ τοῦ σώματος χρώματι καὶ τὸ τοῦ ὀφθαλμοῦ χρῶμα ἀκολουθεῖ, τοῦτο δέ ἐστι γλαυκότης.

12 Διὰ τίνα αἰτίαν οἱ [s] νάνοι γίνονται; Ἔτι δὲ μᾶλλον καθόλου, διὰ τί τὰ μὲν ὅλως μεγάλα, τὰ δὲ μικρά; Εἶτα οὕτω σκεπτέον. Δύο δὴ τὰ αἴτια· ἢ γὰρ ὁ τόπος ἢ ἡ τροφή. Ὁ μὲν οὖν τόπος, ἐὰν ᾖ στενός, ἡ δὲ τροφή, ἐὰν [t] ᾖ ὀλίγη, [v] ὥσπερ καὶ ἤδη γεγενημένων πειρῶνται [w] μικροὺς ποιεῖν, οἷον
2 οἱ τὰ κυνίδια τρέφοντες ἐν τοῖς [x] ὀρτυγοτροφείοις. Ὅσοις μὲν οὖν ὁ τόπος αἴτιος, οὗτοι πυγμαῖοι γίνονται. Τὰ μὲν γὰρ πλάτη καὶ [y] τὰ μήκη ἔχοντες γίνονται κατὰ τὸ τῶν τεκόντων μέγεθος, μικροὶ δὲ ὅλως. Τούτου δὲ αἴτιον, ὅτι διὰ τὴν στενότητα τοῦ τόπου συγκλώμεναι αἱ εὐθεῖαι καμπύλαι
3 γίνονται. Ὥσπερ οὖν οἱ ἐπὶ τῶν [z] καπηλείων γραφόμενοι μικροὶ μέν εἰσι, φαίνονται δ' ἔχοντες πλάτη καὶ βάθη, ὁμοίως συμβαίνει καὶ [a] τοῖς πυγμαίοις. [b] Ὅσοι δὲ διὰ τροφῆς ἔνδειαν ἀτελεῖς γίνονται, οὗτοι καὶ παιδαριώδη τὰ μέλη ἔχοντες φαίνονται. Καὶ ἐνίους ἰδεῖν ἔστι μικροὺς μὲν σφόδρα, συμμέτρους δέ, ὥσπερ τὰ Μελιταῖα κυνίδια. Αἴτιον δὲ ὅτι οὐχ ὡς ὁ τόπος ἡ φύσις ποιεῖ.

13 Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν ἐξ ἀλλήλων γίνεται, τὰ δ' ἔκ τινων συγκρινομένων ὁμοίως τῆς ἐξ ἀρχῆς γενέσεως αὐτοῖς ὑπαρξάσης; Καθάπερ οἱ περὶ φύσεως λέγοντες λέγουσι καὶ τὴν ἐξ ἀρχῆς γένεσιν τῶν ζῴων γενέσθαι, διὰ τὰς μεταβολὰς καὶ [c] μετακινήσεις τοῦ κόσμου καὶ τοῦ παντὸς οὕτω μεγάλας· καὶ νῦν εἴπερ μέλλει πάλιν ἔσεσθαι, τοιαύτας [d] τινὰς ὑπάρξαι
2 δεῖ κινήσεις; Ἡ μὲν γὰρ ἀρχὴ παντὸς ἔργου μέγιστον· ἥμισυ γάρ· τὸ δὲ σπέρμα ἀρχή. Τῶν μὲν οὖν μικρῶν [e] ὅσα γίνεται μὴ ἐξ ἀλλήλων, αἴτιον τοιαῦτα γενέσθαι ὥσπερ ἐξ ἀρχῆς [f] ἐγεννήθησαν ἡ τοῦ σπέρματος μικρότης· τοῦ γὰρ

[s] νάννοι C^{a}. [t] ᾖ om. Y^{a}. [v] καὶ ὥσπερ καὶ C^{a}. [w] μικροῦ Y^{a}. [x] ὀρτυγοτροφίοις C^{a}.X^{a}. [y] τὰ om. C^{a}.Y^{a}. [z] καπηλίων X^{a}. [a] τοὺς πυγμαίους X^{a}. [b] ὅσοις Y^{a}. [c] κινήσεις C^{a}. [d] τινὰς om. C^{a}. [e] ὅσα] καὶ ὅσα X^{a}.Y^{a}. [f] ἐγενήθησαν Y^{a}.

ἐλάττονος καὶ ἡ ἀρχὴ ἐλάττων. Ὥστε ἱκαναὶ καὶ αἱ τούτου 3
μεταβολαὶ πρὸς τὸ γεννῆσαι αὐτῷ τὸ σπέρμα. Ὅπερ συμβαίνει· γίνονται γὰρ ἐν ταῖς μεταβολαῖς μάλιστα. Τοῖς δὲ [g] μείζοσι μείζονος δεῖ [h] καὶ μεταβολῆς.

14 Διὰ τί τὰ μὲν πολύτεκνα τῶν ζῴων, οἷον ὗς, κύων, [i] λαγώς, τὰ δὲ οὔ, οἷον ἄνθρωπος, λέων; Ἢ ὅτι τὰ μὲν πολλὰς μήτρας καὶ τύπους ἔχει, [k] ἃς καὶ πίμπλασθαι ἐπιθυμεῖ καὶ εἰς ἃ σχίζεται ἡ γονή, τὰ δὲ τοὐναντίον.

15 Διὰ τί ἐλάχιστον διάστημα τῶν ὀμμάτων ὁ ἄνθρωπος ἔχει τῶν ζῴων κατὰ μέγεθος; Ἢ διότι μάλιστα κατὰ φύσιν ἔχει τῶν ἄλλων, ἡ δὲ αἴσθησις φύσει τὸ ἔμπροσθεν· ἐφ' ὃ γὰρ ἡ κίνησις, τοῦτο [l] δεῖ προορᾶν. Ὅσῳ δ' ἂν ᾖ [m] πλεῖον τὸ διάστημα τῶν ὀμμάτων, τοσούτῳ μᾶλλον [n] αἱ ὄψεις ἔσονται ἐν τῷ πλαγίῳ. Εἰ οὖν ἔχειν δεῖ κατὰ φύσιν, ὅτι ὀλί- 2
γιστον δεῖ τὸ διάστημα εἶναι· οὕτω γὰρ εἰς τὸ πρόσθεν μάλιστα πορεύσεται. Ἔτι δὲ τοῖς ἄλλοις ζῴοις, ἐπεὶ χεῖρας οὐκ ἔχουσιν, ἀναγκαῖον παρορᾶν εἰς τὰ πλάγια. Διὸ πλεῖον διέστηκε τὰ ὄμματα αὐτῶν, καὶ μάλιστα τῶν προβάτων, διὰ τὸ μάλιστα ποιεῖσθαι τὴν πορείαν κύπτοντα.

16 Διὰ τί τὰ ἄλλα ζῷα τὰ μὲν οὐκ ἐξονειρώττει, τὰ δὲ ὀλιγάκις; Πότερον ὅτι οὐδὲν ὕπτιον κατάκειται, ἐξονειρώττει δὲ οὐδὲν μὴ ὕπτιον; Ἢ ὅτι οὐκ ἐνυπνιάζει τὰ ἄλλα ὁμοίως, ὁ δὲ ἐξονειρωγμὸς μετὰ φαντασίας γίνεται.

17 Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν κινεῖ τὴν κεφαλήν, τὰ δὲ οὐ κινεῖ; Ἢ ὅτι ἔνια οὐκ ἔχει αὐχένα; Διὸ ταῦτα οὐ κινεῖ τὴν κεφαλήν.

18 Διὰ τί ἄνθρωπος πτάρνυται τῶν ζῴων μάλιστα; Πότερον ὅτι τοὺς πόρους [o] εὐρεῖς ἔχει δι' ὧν τὸ πνεῦμα καὶ ὀσμὴ εἰσέρχεται; Τούτοις γὰρ [p] πνεύματος πληρουμένοις πτάρνυται. Ὅτι δὲ εὐρεῖς, σημεῖον [q] ὅτι ἥκιστα ὀσφραντικὸν τῶν ἄλλων

[g] μείζοσι om. X^a. [h] καὶ om. C^a. [i] λαγώς om. C^a. [k] ἃς] ἴσους C^a.Y^a. [l] δεῖ] δὲ C^a.Y^a. [m] πλεῖστον C^a. [n] ἔσονται αἱ ὄψεις C^a. [o] εὐχρεῖς C^a, εὐχερεῖς Y^a. [p] πληρουμένοις πνεύματος C^a. [q] ὅτι post σημεῖον om. C^a.

τὴν ὀχείαν. Τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ἐκκρίνει, τὸ δὲ ὑγρὸν ἐκκρίνεται. Διὰ τὸ αὐτὸ δὲ καὶ οἱ χωλοὶ ἄνδρες· ἡ γὰρ τροφὴ αὐτοῖς ὀλίγη [k] μὲν κάτω ἀφικνεῖται διὰ τὴν [l] ἀναπηρίαν τῶν σκελῶν, εἰς δὲ τὸν ἐπάνω τόπον ἔρχεται πολλή, καὶ εἰς σπέρμα συγκρίνεται.

25 Διὰ τί ὁ ἄνθρωπος χαίτην οὐκ ἔχει; Ἢ διότι πώγωνα ἔχει, ὥστε ἡ ἐκεῖ ἀπελθοῦσα τροφὴ τῆς τοιαύτης περιττώσεως εἰς τὰς σιαγόνας ἔρχεται;

26 Διὰ τί πάντα τὰ ζῷα ἀρτίους τοὺς πόδας ἔχει; Ἢ ὅτι οὐκ ἐνδέχεται κινεῖσθαι μὴ ἑστηκότος τινός, ἂν μὴ ἅλληται; Ἐπεὶ τοίνυν ἐκ δυοῖν τινοῖν κίνησιν ἀνάγκη τῇ πορείᾳ εἶναι, ἔκ τε κινήσεως καὶ στάσεως, ταῦτα δὲ δύο, καὶ ἄρτια ἤδη. Καὶ τετράποδα, διότι πλείους· τοὺς μὲν γὰρ δύο κινεῖ, οἱ δὲ δύο ἑστήκασιν. Καὶ οἱ ἕξ· καὶ τὰ ἄλλα δὲ δύο ἔτι· τούτων δὲ τὸ μὲν κινεῖται, τὸ δὲ ἕστηκεν.

27 Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ τῶν οὐλῶν φύονται τρίχες, τοῖς δὲ ἀνθρώποις οὔ; Ἢ διότι τοῖς μὲν ἄλλοις ζῴοις ἐστὶ τὸ δέρμα μέρος τῆς σαρκός, ἀνθρώπῳ δὲ [m] καθάπερ πάθος σαρκός; Δοκεῖ γὰρ [n] αὐτῆς τὸ ἐπιπολῆς καταψυχόμενον στερεώτερον γίνεσθαι, καθάπερ τῶν ἑφθῶν ἀλεύρων αἱ [o] γραῖαι καλούμεναι. Ἐπεὶ οὖν κἀκεῖναί εἰσιν ἄλευρον ἑφθόν, καὶ τὸ τοῦ ἀνθρώπου καλούμενον δέρμα σὰρξ ἂν εἴη.
2 Τραυματισθέντος δὲ ἢ τριβέντος ἀνθρώπου μὲν τὴν σάρκα συμβαίνει πυκνοῦσθαι· διὸ ἠλλοιωμένης τῆς ἐπιπολῆς σαρκὸς οὐ τὴν αὐτὴν φύσιν λαμβάνει τὰ τραύματα ἥπερ [p] καὶ ἐκ γενετῆς· [q] ἀλλοιωθείσης δ' αὐτῆς μὴ γίνεσθαι ἔτι τὸ ἐξ αὐτῆς οὐθὲν ἄτοπον, καθάπερ καὶ ἐκ τῶν ἀλωπεκιῶν καλουμένων· καὶ γὰρ αὗται τῆς ἐπιπολῆς σαρκὸς φθοραὶ καὶ ἀλλοιώσεις
3 εἰσίν. Τῶν δὲ ὑποζυγίων τριβέντων καὶ ὑγιαζομένων πάλιν ἀναπληροῦται τὰ νενοσηκότα [r] μέρη τοῦ σώματος τῶν αὐτῶν μέν, ἀσθενεστέρων δ' ἢ ἐξ ἀρχῆς ἦν. Ἐπεὶ δ' ἐστὶ καὶ τὸ

[k] κάτω μὲν Cª.Xª.Yª. [l] ἀπειρίαν Xª. [m] καθάπερ τὸ πάθος Xª. [n] αὐτοῖς Cª.Xª. [o] γραῖαι] ἀγρίαι Cª.Xª.Yª. [p] καὶ om. Cª. [q] ἀλλ. μὴ γίνεσθαι δ' αὐτὴν ἔτι Xª. [r] μελη Cª.

δέρμα μέρος αὐτῶν, γίνοιτό τε ἂν καὶ φύοιντο τρίχες ([s] ἐκ δέρματος γὰρ φύονται τρίχες), λευκαὶ δὲ φύονται διὰ τὸ [t] τὸ δέρμα ἀσθενέστερον γεγονέναι τοῦ ἐξ ἀρχῆς, καὶ τὴν λευκὴν [v] ἀσθενεστάτην εἶναι τρίχα.

Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις ζῴοις διαμένει ὁμοίως τὰ δίδυμα 28
[w] θήλεα καὶ ἄρρενα ὄντα, ἐν δὲ τοῖς ἀνθρώποις οὔ; Ἢ διότι [x] τούτῳ ἀσθενῆ μάλιστα τὰ δίδυμα· μονοτόκον γάρ ἐστιν. Ἐν δὲ τοῖς διδύμοις παρὰ φύσιν τὸ θῆλυ γίνεσθαι καὶ ἄρρεν, ὥστε ὃ μάλιστά ἐστι παρὰ φύσιν, τοῦτο καὶ [y] ἀσθενέστατον.

Διὰ τί τοῖς μὲν ἵπποις καὶ τοῖς ὄνοις ἐκ τῶν οὐλῶν φύον- 29
ται τρίχες, τοῖς δὲ ἀνθρώποις οὔ; Ἢ διότι ἡ οὐλὴ κωλύει διὰ τὴν πύκνωσιν ἢ διὰ τὸ φθείρειν τὴν τροφήν; Τοῖς μὲν οὖν ἀνθρώποις παντελῶς κωλύει διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς τριχός, τοῖς δὲ ἵπποις οὐκ ἐκώλυσε, διέφθειρε δέ.

Διὰ τί τοῖς ζῴοις ἄρτιοι πόδες; Ἢ ὅτι παντὸς μὲν τοῦ 30
κινουμένου ἀνάγκη τι ἠρεμεῖν, συνέβαινε δὲ περιττῶν ὄντων μὴ γίνεσθαι τοῦτο· ὅπερ κατὰ τὴν ἀντιστοιχίαν τῶν ποδῶν ἦν ἡ κίνησις.

Διὰ τί ἐλάττω χρόνον τὰ ζῷα καθεύδει ἢ ἐγρήγορεν, οὐ 31
συνεχῶς δέ; Ἢ διὰ τὸ μὴ ἅμα πᾶσαν πέττεσθαι τὴν περίττωσιν; Ἀλλ' ὅταν τι πεφθῇ, κουφισθὲν διεγείρεται. Καὶ πλεονάκις δ' [z] ἐγείρονται, ὅσοις ψυχρὸς ὁ τόπος ὁ πέττων ἐστὶ τὴν περίττωσιν· ταχὺ γὰρ παύεται καὶ πολλάκις, ἡ δὲ διάπαυσις ἔγερσίς ἐστιν. Ἡδὺ δέ, οὐδὲ εἰκός, διὰ τὸ ἀνά- 2
παυσιν εἶναι [a] φαίνεται. Ἀλλ' οὐδ' ἐνταῦθα πλείω χρόνον [b] ἡ ἀνάπαυσις γίνεται τῶν κατὰ φύσιν ἔργων· οὐδ' εἰ τὸ ἐσθίειν ἥδιον τοῦ μή, ὅμως πλείω χρόνον ἐσθίουσιν ἢ ἀσιτοῦσιν.

Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν εὐθὺς ἀκολουθεῖ τοῖς [c] γεννήσασι, 32
τὰ δ' ὀψέ, οἷον ἄνθρωπος, ἢ μόλις, ἢ οὐδέποτε; Ἢ διότι

[s] ἐκ—τρίχες om. C[a]. [t] alterum τὸ om. C[a]. [v] ἀσθένειαν C[a]. [w] θήλεα καὶ ἄρσενα ὄντα X[a], θήλεος καὶ ἄρσενος ὄντος Y[a]. [x] τούτων C[a], om. X[a]. [y] ἀσθενέστερον C[a]. [z] ἐγείρεται X[a]. [a] φαίνεσθαι X[a]. [b] ἡ ἀνάπαυσις—χρόνον om. C[a]. [c] γεννήμασι X[a].Y[a].

τὰ μὲν ταχὺ ἀπολαμβάνει [d] τὸ γνωρίζειν, τὰ δ' ὀψέ; Καὶ τὰ μὲν ἀναίσθητα τοῦ ὠφελοῦντος, τὰ δὲ ἔχει αἴσθησιν. Ὅσα μὲν οὖν [e] ἄμφω ἔχει ταῦτα (λέγω δ' οἷον καὶ αἴσθησιν τοῦ ὠφελοῦντος καὶ ἐπιτέλεσιν τοῦ σώματος), ἀκολουθεῖ, τὰ δὲ μὴ ἄμφω οὐ ποιεῖ τοῦτο· δεῖ γὰρ δύνασθαι καὶ διαισθάνεσθαι.

33 Διὰ τί λεύκη οὐ γίνεται τοῖς ἄλλοις ζῴοις; Πότερον ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις νόσημα, τοῖς δὲ [f] ἀνθρώποις γίνεται διάλευκα τὰ δέρματα καὶ αἱ τρίχες αὐτῶν; Ἀλλ' ὅμως ἀπορήσειεν ἄν τις διὰ τί ὕστερον οὐ γίνεται ἀλλ' ἐκ γενετῆς ἡ ποικιλία. Ἢ ὅτι τὰ δέρματα [g] τῶν ἄλλων [h] ζῴων σκληρά, ἄνθρωπος δὲ φύσει λεπτοδερμότατον; Ἡ δὲ λεύκη πνεύματός ἐστιν ἔκκρισις, ὃ κωλύεται διὰ τὴν πυκνότητα ἐξιέναι τοῖς ἄλλοις ζῴοις τοῦ δέρματος.

34 Διὰ τί ἐν μὲν τῇ λεύκῃ πολιαὶ [i] γίνονται, ὅπου δὲ πολιαί, οὐκ ἀεὶ λεύκη; Ἢ διότι αἱ τρίχες ἐκ τοῦ δέρματος εἰσίν, ἡ δὲ [k] πολιὰ ὥσπερ σαπρότης τις τῶν τριχῶν ἐστίν. Ὅταν μὲν οὖν τὸ δέρμα κάμνῃ, ἀνάγκη καὶ τὴν τρίχα ἐξ ἐκείνου [l] οὖσαν κάμνειν· ὅταν δὲ ἡ θρίξ, οὐκ ἀνάγκη τὸ δέρμα.

35 Διὰ τί τῶν ζῴων τὰ μὲν χαλεπά ἐστι μετὰ [m] τὸν τόκον, [n] οἷον κύων καὶ ὗς, τὰ [o] δὲ οὐδὲν ἐπιδήλως, οἷον γυνή, πρόβατον; Ἢ ὅτι ὅσα μὲν περιττωματικὰ πραέα; Ἀπέρχεται γὰρ ἐν τῷ τόκῳ τὰ λυποῦντα. [p] Τούτοις δὲ ἀπὸ τῶν εὖ ἐχόντων γίνεται ἡ ἀφαίρεσις, ὥστε ἡ ἰσχνότης ποιεῖ διὰ τὴν ἕξιν τὴν ὀργήν, ὥσπερ καὶ αἱ ἀλεκτορίδες οὐ τεκοῦσαι χαλεπαί, ἀλλ' ἐπῳάζουσαι, διὰ τὴν ἀσιτίαν.

36 Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι τὰ μὲν ἄλλα εἰς τὸ θῆλυ διαφθειρόμενοι μεταβάλλουσι· καὶ γὰρ φωνὴν θηλυκὴν ἴσχουσι καὶ [q] ὀξύτητα καὶ ἀναρθρίαν, καὶ οὕτω σφόδρα μεταπίπτουσιν ὡς καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζῴοις τὰ ἐκτεμνόμενα. Ἐναντίως δ'

[d] τὸ] τοῦτο X^a. [e] ἔχει ἄμφω X^a. [f] ἀνθρώποις οὐ γίνεται X^a. [g] τῶν] αὐτῶν τῶν X^a. [h] ζῴων om. C^a. [i] γίνεται C^a. [k] σαπρότης ὥσπερ πολιά C^a.X^a.Y^a. [l] οὖσαν om. X^a. [m] τὸν om. C^a. [n] οἷον—ἐπιδήλως om. C^a. [o] δὲ om. X^a. [p] τούτοις] ὅσοις X^a.Y^a, quorum X^a. in margine ἴσως λείπει ταῦτα χαλεπά. [q] ὀξύτητα] ἀμορφίαν X^a.

οἱ ταῦροι καὶ οἱ κριοὶ τὰ κέρατα ἴσχουσι, διότι καὶ τὰ θήλεα
ἐναντίως αὐτῶν ἔχει. Διὸ οἱ μὲν μείζω ἐκτεμνόμενοι ἴσχου- 2
σιν, οἱ δὲ [r] ἐλάττω. Τὸ δὲ μέγεθος μόνον οἱ εὐνοῦχοι εἰς
τὸ ἄρρεν μεταβάλλουσιν· μείζους γὰρ γίνονται. Ἔστι δὲ
τοῦτο τοῦ ἄρρενος· τὰ γὰρ θήλεα ἐλάττω ἐστὶ τῶν ἀρρένων.
Ἢ οὐδὲ τοῦτο εἰς τὸ ἄρρεν, ἀλλ' εἰς τὸ θῆλυ; Οὐ γὰρ εἰς
πᾶν τὸ μέγεθος, ἀλλ' εἰς τὸ μῆκος μόνον, τὸ δὲ ἄρρεν καὶ
εἰς πλάτος καὶ εἰς βάθος· τότε γὰρ τετελείωται. Ἔτι δὲ 3
ὡς ἔχει τὸ θῆλυ πρὸς τὸ ἄρρεν, οὕτως αὐτοῦ τοῦ θήλεος ἡ
παρθένος πρὸς τὴν γυναῖκα· ἡ μὲν γὰρ ἤδη γενναία, ἡ δὲ οὔ.
Εἰς τὴν τούτων οὖν μεταβάλλει· ἐπὶ μῆκος γὰρ ταύταις ἡ
αὔξησις. Διὸ καὶ Ὅμηρος [s] εὖ τὸ

μῆκος δ' ἔπορ' Ἄρτεμις ἁγνή,

ὡς διὰ τὴν παρθενίαν, ὃ εἶχε, δυναμένης δοῦναι. Οὔκουν εἰς τὸ ἄρρεν κατὰ τὸ μέγεθος μεταβάλλει. Οὐ γὰρ εἰς τὸ τέλειον μεταβάλλει. Οἱ δὲ εὐνοῦχοι εἰς μέγεθος τὸ μῆκος ἐπιδιδόασιν.

Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἢ ὅλως οὐκ ἴσχουσιν ἢ ἧττον ἰξίας; 37
[t] Ἢ ὅτι μεταβάλλουσι τὴν φύσιν ἐν τῇ ἐκτμήσει εἰς τὰ ἄγονα; Τοιαῦτα δὲ παῖς καὶ γυνή, ὧν οὐδέτερον [v] ἴσχει ἰξίας, εἰ μή τι σπάνιον [w] γυνή.

Διὰ τί μᾶλλον ἄνθρωπος πολλὰς φωνὰς ἀφίησι, τὰ δὲ 38
ἄλλα μίαν, ἀδιάφορα ὄντα τῷ εἴδει; Καὶ τοῦ ἀνθρώπου μία φωνή, ἀλλὰ διάλεκτοι πολλαί.

Διὰ τί δὲ αὐτὴ ἄλλη, τοῖς δὲ ἄλλοις οὔ; Ἢ ὅτι οἱ μὲν 39
ἄνθρωποι γράμματα πολλὰ φθέγγονται, τῶν δὲ ἄλλων τὰ μὲν οὐδέν, ἔνια δὲ δύο ἢ τρία τῶν ἀφώνων; Ταῦτα δὲ ποιεῖ μετὰ [x] τῶν φωνηέντων τὴν διάλεκτον. Ἔστι δὲ ὁ λόγος οὐ τὸ τῇ φωνῇ σημαίνειν, ἀλλὰ τοῖς πάθεσιν αὐτῆς, καὶ μὴ ὅτι [y] ἀλγεῖν χαίρει. Τὰ [z] δὲ γράμματα πάθη ἐστὶ τῆς φωνῆς.

[r] ἐλάττω ἀνίσχυροί εἰσι. τὸ Xa.Ya. [s] εὖ τὸ] εὖτε Xa. [t] ἢ om. Ca. [v] ἔχει Ca. [w] ἡ γυνή Ca.Xa. [x] τῶν om. Ca. [y] ἀλγεῖ ἢ χαίρει? [z] δὲ om. Xa.

Ὁμοίως δὲ οἵ τε παῖδες καὶ τὰ θηρία δηλοῦσιν· οὐ γάρ πω οὐδὲ τὰ παιδία φθέγγονται τὰ γράμματα.

40 Διὰ τί μόνον [a] τῶν ζῴων ἄνθρωπος γίνεται ἰσχνόφωνον; Πότερον ὅτι καὶ ἐνεόν, ἡ δὲ ἰσχνοφωνία ἐνεότης ἐστίν; Ἀλλὰ δὴ καὶ οὐδ᾽ ὅλως πεπλήρωται τοῦτο τὸ μόριον. Ἢ ὅτι κοινωνεῖ μᾶλλον λόγου, τὰ δ᾽ ἄλλα φωνῆς; Ἔστι δὲ [b] ἡ ἰσχνοφωνία οὐ κατὰ τὸ ὄνομα ἓν [c] ἢ οὐ συνεχῶς διεξιέναι.

41 Διὰ [d] τί ἄνθρωπος γίνεται ἐκ γενετῆς χωλὸς μάλιστα τῶν ἄλλων ζῴων; Πότερον ὅτι ἰσχυρὰ τῶν ἄλλων ἐστὶ σκέλη τῶν ζῴων; Ὀστώδη γὰρ [e] καὶ νευρώδη καὶ τετράποδα [f] καὶ ὄρνιθες ἔχουσιν, οἱ δὲ ἄνθρωποι σαρκώδη· διὰ τὴν ἁπα-
2 λότητα οὖν θᾶττον πηροῦνται ἐν τῇ κινήσει. Ἢ διότι μόνον τῶν ζῴων πολλοὺς ἔχει χρόνους τῆς γενέσεως; Καὶ γὰρ ἑπτάμηνα καὶ ὀκτάμηνα καὶ δεκάμηνα γίνεται. Τοῖς δ᾽ ἄλλοις εἷς χρόνος τῆς τελειώσεως γέγονεν οὐ διατρίψας· τοῖς δ᾽ ἀνθρώποις πολὺς [g] ὁ χρόνος γίνεται τῆς ἐν πλήθει διατριβῆς, ὥστε κινουμένων διὰ τὸ ἁπαλὰ εἶναι καὶ θραύεται [h] τὰ ἀκρωτήρια ἐν τῷ [i] πλείονι χρόνῳ πλείω.

42 Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι ἑλκώδεις τὰς κνήμας ἴσχουσι καὶ σαπράς; Πότερον ὅτι καὶ αἱ γυναῖκες, οἱ δ᾽ εὐνοῦχοι γυναικικοί; Ἢ τοῦτο μὲν συμβέβηκεν, αἴτιον δὲ καὶ ταῖς γυναιξὶν ὅτι ἡ θερμότης κάτω ὁρμᾷ. Δηλοῖ δὲ [k] τὰ γυναικεῖα. Διὸ [l] οὔτε οἱ εὐνοῦχοι οὔτε γυναῖκες [m] δασεῖς γίνονται, διὰ πολλὴν ὑγρότητα.

43 Διὰ τί τῶν ζῴων οὐθὲν λιθιᾷ ἀλλ᾽ ἢ ἄνθρωπος; Ἢ ὅτι τῶν μὲν ὑποζυγίων καὶ τῶν [n] πολυωνύχων οἱ πόροι τῆς κύστεως εὐρεῖς εἰσίν; Ὅσα δὲ μὴ τὸ πρῶτον, ὕστερον δὲ ζῳοτοκεῖ ἐν αὐτοῖς, οἷον ἔνιοι τῶν ἰχθύων, τούτων δὲ οὐδὲν κύστιν ἔχει, ἀλλ᾽ εἰς τὴν κοιλίαν αὐτοῖς ἡ τοιαύτη συνθλίβεται ὑπόστασις, οἷον καὶ τοῖς ὄρνισιν, ὥστε ταχὺ καὶ διεξ-

[a] τῶν ἄλλων ζώων Xa.Ya. [b] ἡ om. Xa. [c] ἢ οὐ] ἢ οὐδὲ Ca.Ya. [d] τί] τί ὁ Ca. [e] καὶ post γὰρ om. Ca. [f] καὶ οἱ ὄρνιθες Ca.Ya. [g] ὁ om. Xa. [h] τὰ] καὶ τὰ Ca. [i] πλέονι Ca.Ya. [k] τὰ] καὶ τὰ Xa. [l] οὐδὲ—οὐδὲ codices. [m] δασεῖς om. Ca.Xa. [n] πολυονύχων Ca.

ἔρχεται κατὰ τὴν ἕδραν. Ὁ δὲ ἄνθρωπος κύστιν τε ἔχει 2
καὶ στενὸν τὸν καυλὸν ὡς κατὰ μέγεθος. Διὰ μὲν οὖν τὸ
ἔχειν τοῦτο τὸ μόριον συνθλίβεται τὸ γεῶδες εἰς τὴν κύστιν
(διὸ καὶ χρώζονται αἱ ἀμίδες ὑπ' αὐτοῦ), [o] *διὰ δὲ τὴν θερ-*
μότητα τοῦ τόπου συμπέττεται καὶ παχύνεται μᾶλλον, ἐμ-
μένει δὲ καὶ αὐξάνεται διὰ τὴν στενότητα τοῦ οὐρητῆρος· οὐ
γὰρ [p] *δυνάμενα τὰ γεώδη ὑποστήματα ῥᾳδίως ὑπεξιέναι, πρὸς*
ἄλληλα ὑποστρεφόμενα [q] *λίθος γίνεται.*

Διὰ τί οὐκ ἐρεύγεται τὰ ὑποζύγια, οὐδὲ οἱ βόες [r] *καὶ τὰ* 44
κερατοφόρα, οὐδὲ οἱ ὄρνιθες; Ἢ *διὰ ξηρότητα τῆς κοιλίας;*
Ταχὺ *γὰρ ἀναλίσκεται τὸ ὑγρὸν καὶ διηθεῖται· ἐμμένοντος*
δὲ καὶ πνευματουμένου γίνεται ὁ ἐρευγμός. Τοῖς *δὲ* λοφού-
ροις διὰ μῆκος τοῦ αὐχένος εἰς τὸ κάτω ὁρμᾷ τὸ πνεῦμα, διὸ
[s] *καὶ ἀποψοφοῦσι μάλιστα.* Οἱ *ὄρνιθες δὲ καὶ τὰ κερατο-* 2
φόρα οὐ ποιεῖ οὐδέτερον. Οὐδὲ *ἐρεύγονται δὲ ὅσα μηρυ-*
κάζει, διὰ τὸ πολλὰς ἔχειν κοιλίας καὶ τὸν καλούμενον κε-
κρύφαλον· διὰ πολλῶν οὖν γίνεται καὶ ἄνω καὶ κάτω τῷ
πνεύματι ἡ πορεία, καὶ φθάνει ἀναλισκόμενον τὸ ὑγρὸν πρὶν
ἐκπνευματωθῆναι καὶ ποιῆσαι ἢ ἐρυγεῖν ἢ ψοφῆσαι.

Διὰ τί, ὅσα μὲν ἥμερα τῶν ζῴων ἐστί, πάντως καὶ ἄγρια, 45
ὅσα δὲ ἄγρια, οὐ πάντως ἥμερα; Καὶ *γὰρ ἄνθρωποί που*
φαίνονται ἄγριοι ὄντες καὶ κύνες ἐν Ἰνδοῖς *καὶ ἵπποι* [t] *ἄλ-*
λοθι, *ἀλλ' οὐ* λέοντες *ἥμεροι οὐδὲ παρδάλεις οὐδ' ἔχεις οὐδ'*
ἄλλα πολλά. Ἢ *ὅτι ῥᾷον τὸ φαῦλον καὶ* [v] *γενέσθαι ἐξ* 2
ἀρχῆς καὶ μεταβαλεῖν εἰς αὐτό; Ἡ *γὰρ φύσις οὐχ ἡ πρώ-*
τη ἀλλ' ἡ ἐν τέλει ἐργώδης τυχεῖν εὐθύς. Διὸ πάντα καὶ
τὰ ἥμερα ἄγρια γίνονται τὸ πρῶτον μᾶλλον ἢ ἥμερα, οἷον
παιδίον ἢ ἀνὴρ παμφάγον καὶ τῷ θυμῷ ζῶν· ἀλλ' ἀσθενέ-
στερα. Ὥσπερ *οὖν καὶ ἐπὶ* [w] *τῶν τῆς τέχνης ἔργων, οὕτως*
ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν τῆς φύσεως ἔργων. Καὶ [x] *γὰρ ἐπὶ τούτων* 3
πάντ' ἐστὶ φαύλως εἰργασμένα, καὶ πλείω τὰ φαῦλα, κλίνη

[o] *διά τε* X^a. [p] *δυνάμεθα* C^a. [q] *γίνεται λίθος* X^a.Y^a. [r] *καὶ*] *οὐδὲ* C^a. [s] *καὶ* ante *ἀπ.* om. C^a.Y^a. [t] *ἀλλαχόθι* C^a, *καὶ ἄλλοθι* X^a.Y^a. [v] *γίνεσθαι* X^a. [w] *τῆς τέχνης τῶν ἔργων* X^a. [x] *γὰρ* om. X^a.

καὶ ἱμάτιον καὶ ἄλλ᾽ ὁτιοῦν. Καὶ ὃ μέν ἐστι καλόν, λαβεῖν ἔστιν ἅπαν καὶ φαῦλον, ὃ δὲ φαῦλον, οὐ πᾶν καὶ καλόν, οἷον εἴ τις ἐπὶ τῶν ἀρχαίων γραφέων καὶ ἀνδριαντοποιῶν [y]σκοπεῖ τὰ ἔργα· οὐ γὰρ ἦν πώποτε οὐδαμῇ γραφὴ σπουδαία οὐδὲ
4 ἀνδριάς, φαῦλα δὲ ἦν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἡ φύσις φαῦλα μὲν πάντα ποιεῖ, καὶ πλείους καὶ πλείω, σπουδαῖα δ᾽ ἐλάττω, καὶ οὐ πάντα δύναται. Τὸ δὲ ἥμερον βέλτιον, τὸ δὲ ἄγριον φαῦλον. Φύσει δὲ οὐ τῇ ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ᾽ ἐφ᾽ ἣν οἶμαι ῥᾷον, ποιεῖ σπουδαῖα καὶ ἥμερα. Τὰ δὲ ἐναντία ἢ οὐδέποτε ἢ μόλις, καὶ ἔν τισι τόποις καὶ ἐν χρόνοις, ἢ ἀρτίου, ἢ ποτὲ
5 ἔν τινι κράσει τοῦ ὅλου, γίνονται ἥμερα τὰ ζῷα πάντα. Τὸ δ᾽ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῶν χυτῶν πάντων ἐστίν· ὅσα μὲν [z]γὰρ ἥμερα, καὶ ἄγρια, οὐ πάντα δὲ δύναται ἡμεροῦσθαι, ἀλλ᾽ ὅμως εἰσὶν ἐν ἰδίᾳ χώρᾳ πρὸς πολλὰ ἰδίως [a]ἐχούσῃ, ὥστε ἠμελημένα καὶ ἄγρια κρείττω καὶ ἡμερώτερα φύεσθαι τῶν ἐν ἄλλῃ γεωργουμένων.

46 Διὰ τί τοῖς μὲν ἀνθρώποις οἱ ὀμφαλοὶ μεγάλοι γίνονται, τοῖς δ᾽ ἄλλοις ζῴοις οὐ φανεροί; Ἢ διότι τοῖς μὲν διὰ τὸ πολὺν χρόνον εἴσω [b]μένειν [c]ἀφαναίνονται καὶ εὐθὺ τείνονται, [d]ὅλον δ᾽ [e]ἐπανοιδοῦσι τὰ ἕλκη, διὸ ἔνιοι τῶν ὀμφαλῶν καὶ αἰσχίους εἰσίν· ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀτελὴς ἐξέρχεται, ὥστε ἔφυγροι καὶ ἄναιμοι οἱ ὀμφαλοὶ ἀκολουθοῦσιν. Ὅτι δὲ τὰ μὲν [f]τετελειωμένα τὰ δὲ ἀτελῆ ἐξέρχεται, σημεῖον ὅτι τὰ μὲν εὐθὺς δύναται ζῆν, τὰ δὲ παιδία ἐπιμελείας δεῖται.

47 Διὰ τί τὰ μὲν τῶν ζῴων ἅπαξ ὀχεύεται, τὰ δὲ πολλάκις, καὶ τὰ μὲν ὥρᾳ ἔτους, τὰ δ᾽ ὅτε ἔτυχεν, ἄνθρωπος μὲν ἀεί, τὰ δὲ ἄγρια οὐ πολλάκις, καὶ ὗς μὲν ἄγριος ἅπαξ, ἥμερος δὲ πολλάκις; Ἢ διὰ τὴν τροφὴν καὶ ἀλέαν καὶ πόνον; Ἐν
2 πλησμονῇ γὰρ Κύπρις. Ἔπειτα [g]τὰ αὐτὰ ἄλλοθι μὲν ἅπαξ τίκτει, ἄλλοθι δὲ πλεονάκις, οἷον τὰ πρόβατα ἐν Μαγνησίᾳ καὶ Λιβύῃ τίκτει δίς. Τὸ δ᾽ αἴτιον ἡ πολυχρονία

[y] ἐσκοπει Y^a. [z] γὰρ om. C^a. [a] ἔχουσαι X^a.Y^a. [b] ἐμμένειν N^a.Y^a. [c] ἀφαναίνονται και C^a, ἀφαναί καὶ N^a, ἀναφαίνονται καὶ X^a. [d] ὅλου Y^a. [e] ἐπανοδοῦσι C^a. [f] τετελωμένα X^a. [g] τὰ om. C^a.Y^a.

τοῦ τόκου· οὐ γὰρ ἐπιθυμεῖ ὅταν πλησθῇ, ὥσπερ οὐδὲ τροφῆς τὰ πλήρη. Τὰ δὲ [h] κυοῦντα ἧττον ὀχείας ἐπιθυμεῖ διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν κάθαρσιν.

Διὰ τί τῶν ἀνθρώπων οἱ ἀραιοὺς ἔχοντες τοὺς ὀδόντας 48 βραχύβιοι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; Ἢ ὅτι σημεῖον τοῦ [i] τὸ ὀστοῦν [k] πυκνὸν εἶναι; Ὡς ὁ ἐγκέφαλος ἀσθενὴς οὐκ εὐπνοῶν, ὥστε ὑγρὸς ὢν τὴν φύσιν ταχὺ σήπεται. Καὶ γὰρ τὰ ἄλλα μὴ κινούμενα καὶ [l] ἀπατμίζοντα. Διὸ καὶ ἄνθρωπος τὴν κεφαλὴν δασύτατον, καὶ τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος μακροβιώτερον διὰ τὰς [m] ῥαφάς. Δεῖ δὲ ἰδεῖν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

Διὰ τί δέ, ὅσοι τὴν διὰ [n] τῆς χειρὸς τομὴν ἔχουσι [n] δι' 49 ὅλης, μακροβιώτεροι; Ἢ διότι τὰ ἄναρθρα βραχυβιώτατα, ὡς τὰ [o] ἔνυγρα; [p] Εἰ δὲ τὰ ἄναρθρα βραχύβια, δῆλον ὅτι τὰ ἠρθρωμένα τοὐναντίον. Τοιαῦτα δὲ [q] ὧν καὶ τὰ φύσει ἄναρθρα μάλιστα ἤρθρωται· τῆς δὲ χειρὸς τὸ εἴσω [r] ἀναρθρότατον.

Διὰ τί τῶν ζῴων ἄνθρωπος ἢ μόνον ἢ μάλιστα διαστρέ- 50 φεται; Ἢ ὅτι ἢ μόνον ἢ μάλιστα ληπτὸν ἐν τῇ νηπιότητι γίνεται, ὅτε καὶ διαστρέφεσθαι συμβαίνει πᾶσιν.

Διὰ τί τῶν ζῴων ἄνθρωπος μάλιστα καπνίζεται; Ἢ ὅτι 51 μάλιστα δακρύει, ἡ δὲ [s] κάπνισις μετὰ δακρύου;

Διὰ τί ἵππος ἵππῳ χαίρει καὶ ἐπιθυμεῖ, ἄνθρωπος δὲ 52 ἀνθρώπῳ, καὶ ὅλως δὲ [t] τὰ συγγενῆ τοῖς συγγενέσι καὶ ὁμοίοις; Οὐ γὰρ δὴ ὁμοίως ὅτι [v] πᾶν ζῷον καλόν, ἡ δὲ ἐπιθυμία τοῦ καλοῦ. Ἔδει οὖν τὸ καλὸν [w] ἥδιον εἶναι. Νῦν δὲ μᾶλλον [x] οὐ πᾶν [y] κάλλος ἡδύ, [z] τὸ καλὸν καὶ τὸ ἡδύ. Οὐδὲ [a] πᾶσιν ἡ ἡδονὴ ἢ τὸ καλὸν ἡδύ, οἷον φαγεῖν ἢ πιεῖν 2 ἐστὶν ἥδιον ἑτέρῳ καὶ ἀφροδισιάσαι ἄλλῳ. Διότι μὲν οὖν ἕκαστον τῷ συγγενεῖ μιγνύμενον μάλιστα καὶ ἥδιστα ἀφρο-

[h] δοκοῦντα X^{a}. [i] τὸ] τοῦτο C^{a}. [k] πυκνὸν om. C^{a}. [l] ἀποτμίζοντα C^{a}. [m] στροφάς pr. X^{a}, τροφάς C^{a}.Y^{a}. [n] τῆς et δι' om. C^{a}. [o] ἔνυδρα X^{a}. [p] ἢ X^{a}. [q] ὧν] ὄντα C^{a}. [r] ἀναρθρότερον X^{a}. [s] κάπνησις C^{a}. [t] τὰ συγγενῆ post ὁμοίοις X^{a}. [v] πᾶν K^{a}.O^{a}.s : ceteri σύ. [w] ἴδιον X^{a}. [x] οὐ πᾶν K^{a}.O^{a}.s : ceteri λύπαις. [y] καλὸς Y^{a}, καλὸν K^{a}.O^{a}. [z] τὸ τὸ κ. Y^{a}. [a] πᾶσιν Q.Y^{a} : ceteri πᾶσα.

διστάζει, ἄλλο πρόβλημα· ὅτι δὲ καὶ κάλλιστον, οὐκέτι ἀληθές. Ἀλλὰ ἡμεῖς τὸ εἰς τὴν συνουσίαν ἡδύ, ὅτι ὃ μὲν
3 [b] καλόν, ὅτι ἐπιθυμοῦντες χαίρομεν ὁρῶντες. Καίτοι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπιθυμιῶν ἔχει ὁμοίως· διψῶντες γὰρ ἥδιον ὁρῶσι τὸ πόμα. Τὸ μὲν οὖν πρὸς χρείαν τινὰ καλόν, οὗ καὶ μάλιστα ἐπιθυμοῦμεν, τοῦτο δοκεῖ ἥδιστον εἶναι, τὸ δὲ καθ' αὑτὸ οὐκέτι οὕτως. Σημεῖον δὲ τούτου· δοκοῦσι γὰρ ἡμῖν καὶ ἄνδρες καλοὶ εἶναι, πρὸς τὴν συνουσίαν [c] βλέψα-
4 σιν. Ἆρ' οὖν οὕτως ὥστε καὶ ἡσθῆναι ὁρῶσι μᾶλλον τῶν εἰς συνουσίαν; Οὐδέν γε κωλύει, εἰ μὴ ἐπιθυμοῦντες τύχοιμεν. Οὕτω δὲ πόμα κάλλιον· εἰ γὰρ διψῶντες τύχοιμεν, ἥδιον ὀψόμεθα.

53 Διὰ τί ποτε τοῦ μὲν ἀνθρώπου τὰ [d] ἔμπροσθεν δασύτερα τῶν ὄπισθέν ἐστι, τῶν δὲ τετραπόδων τὰ ὄπισθεν; Ἢ ὅτι πάντα τὰ δίποδα τὰ ἔμπροσθεν ἔχει δασύτερα; Οἱ γὰρ
2 ὄρνιθες τὸν αὐτὸν τρόπον τοῖς ἀνθρώποις ἔχουσιν. Ἢ τὰ ἀσθενέστερα μᾶλλον ἀεὶ σκεπάζειν ἡ φύσις εἴωθεν, ἀσθενὲς δὲ ἕκαστόν ἐστί τινα τρόπον. Τῶν δὲ τετραπόδων ἁπάντων τὰ ὄπισθεν ἀσθενέστερά ἐστι τῶν ἔμπροσθεν διὰ τὸν τόπον· ὑπὸ γὰρ τῶν ψυχῶν καὶ καυμάτων μᾶλλον δυνατά ἐστι πάσχειν· τῶν δὲ ἀνθρώπων τὰ ἔμπροσθεν ἀσθενέστερά ἐστι καὶ τὸ αὐτὸ πέπονθεν.

54 Διὰ τί [e] ἄνθρωπος [f] τῶν ζῴων [g] μάλιστα πτάρνυται; Ἢ ὅτι καὶ κορυζᾷ μάλιστα; Τούτου δ' αἴτιόν ἐστιν ὅτι τοῦ θερμοῦ ὄντος περὶ τὴν καρδίαν καὶ πεφυκότος ἄνω φέρεσθαι τοῖς μὲν ἄλλοις ζῴοις ἡ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φορά ἐστιν ἐπὶ τοὺς ὤμους, ἐντεῦθεν δὲ ἐξ ἀνακλάσεως σχιζόμενον τὸ μὲν ἐπὶ [h] τὸν τράχηλον καὶ τὴν κεφαλὴν φέρεται αὐτοῦ, τὸ δὲ εἰς τὴν ῥάχιν καὶ τὴν ὀσφύν, διὰ τὸ ἐπὶ τῆς αὐτῆς εὐθείας
2 εἶναι [i] ταῦτα πάντα καὶ παρὰ τὴν βάσιν. Φερόμενον δὲ

[b] καλόν om. Ca. [c] βλέψουσιν Ca. [d] ἔμπροσθε Ya. [e] ὁ ἄνθρωπος Ca. [f] τῶν ἄλλων ζῴων Ca. [g] μᾶλλον Xa, μάλιστα ante τῶν Ca. [h] τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ φέρεται Ca. [i] πάντα ταῦτα Xa. Ya.

ὁμοίως τὸ σῶμα καὶ τὰ ὑγρὰ μερίζει εἰς αὐτὰ ὁμαλῶς· ἕπε-
ται γὰρ τὰ ὑγρὰ τῷ θερμῷ. Διὸ οὐδὲ πάνυ κορυζᾷ τὰ
τετράποδα ζῷα, οὐδὲ πτάρνυται· ὁ γὰρ πταρμὸς ἡ πνεύ-
ματος ἀθρόου φορά ἐστιν, ὑγρῶν ἐξατμιζόντων τι μᾶλλον
τοῦ σώματος, ἢ ὑγρῶν ἀπέπτων. Διὸ πρὸ τῶν κατάρρων 3
γίνεται, ἃ [k] οὐ συμβαίνει τοῖς ἄλλοις ζῴοις, διὰ [l] τὸ τὴν τοῦ
θερμοῦ φορὰν ὁμαλίζειν ἐν αὐτῷ εἰς τὸ πρόσθεν καὶ ὄπισθεν.
Τοῦ [m] δὲ ἀνθρώπου πρὸς [n] ὀρθῇ πεφυκότος τῇ βάσει, κα-
θάπερ τὰ φυτά, συμβαίνει τοῦ θερμοῦ φορὰν ἐπὶ τὴν κε-
φαλὴν γίνεσθαι πλείστην καὶ σφοδροτάτην. Φερόμενόν τε
ἐνταῦθα ἀραιοῖ καὶ θερμαίνει τοὺς περὶ αὐτὴν πόρους. Ὄντες 4
δὲ τοιοῦτοι δεκτικοὶ γίνονται τῶν ὑγρῶν μᾶλλον ἢ οἱ κάτω
τῆς καρδίας πόροι. Ὅταν οὖν συμβῇ [o] ἐξυγρανθῆναι μᾶλλον
τοῦ δέοντος καὶ [p] καταψυγῆναι, ἔξωθεν συμβαίνει τὸ θερμόν,
τροφήν τε ἔχον καὶ συστελλόμενον ἐντός, αὔξεσθαι, αὐξα-
νόμενον δὲ φέρεσθαι ἐπὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς ἐν αὐτῇ
πόρους· εἰς οὓς ἀκολουθοῦντα τὰ ὑγρά, ὄντα λεπτὰ καὶ
ἄπεπτα, πληροῖ αὐτοὺς καὶ τοὺς κατάρρους ποιεῖ, καὶ πταρ-
μοὺς ὁμοίως. Ἐν γὰρ ταῖς ἀρχαῖς τῶν κατάρρων τὸ θερμὸν 5
προαναφερόμενον τοῦ ὑγροῦ, καὶ πνευματοῦν τοὺς πόρους,
τῇ τ' ἐκβολῇ τοῦ πνεύματος τοὺς πταρμοὺς ποιεῖ καὶ τῇ πρὸ
τῶν ὑγρῶν ἀναγωγῇ, ἅ ἐστι λεπτὰ καὶ δριμέα. Διὸ καὶ
συμβαίνει μετὰ τῶν τῆς κορύζης πταρμῶν ὑδατώδη ἀπο-
μύττεσθαι. Πάντων δὲ τούτων ὁρμησάντων τὰ συνεχῆ καὶ 6
πάθος ἔχοντα ὑγρὰ ἐφίσταται αὐτοῖς, καὶ ἐμφράττει τοὺς
περὶ τὴν κεφαλὴν [q] καὶ τὴν ῥῖνα πόρους· ὀγκηρότερα γὰρ
γινόμενα καὶ διατείνοντα ποιεῖ τοὺς περὶ τὴν κεφαλὴν [r] πό-
νους. Σημεῖον δὲ τὸ μήτ' ἐκτὸς ἢ δι' αὐτῶν πνεῦμα ἀφεῖ-
σθαι. Διὸ οὔτε πτάρνυνται οὔτε ὀσφραίνονται οἱ κορυζῶν- 7
τες. Οἱ δὲ ἄνευ κορύζης γινόμενοι διὰ μὲν τὰς αὐτὰς αἰτίας
γίνονται, μικρὰς δὲ καὶ ἐλαφρὰς ἀρχὰς λαβόντες. Ὥστε

[k] οὐ om. X^{a}. [l] τὸ om. C^{a}. [m] τε Y^{a}. [n] ὀρθὴν C^{a}. [o] ἐξυγρασθῆναι Y^{a}. [p] καταψυχθῆναι C^{a}. [q] καὶ τὴν—κεφαλὴν om. C^{a}. [r] πόρους X^{a}.

συναχθέντα τὰ ὑγρὰ τῷ θερμῷ, ἐκπνευματούμενα ὑπ' αὐτοῦ
8 δι' ὀλιγότητα, εἰσπίπτει κατὰ τὰς ῥῖνας. Ποιεῖ δὲ [s] τὸν
ψόφον τοῦ πνεύματος οὐχ ἧττον ἡ βία τῆς φορᾶς ἢ τὸ πλῆ-
θος αὐτοῦ. Ἐνεχθέντος γὰρ τοῦ θερμοῦ πρὸς ὀρθὴν πρὸς
τὸν ἐγκέφαλον καὶ προσπεσόντος αὐτῷ, ἀνακλᾶται ἐπὶ τὰς
ῥῖνας διὰ τὸ [t] τοὺς ταύτῃ πόρους ἐκτὸς ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου
9 διατείνειν. Παρὰ φύσιν οὖν τῆς ἐκτὸς κλάσεως φορᾶς γινο-
μένης ἐπὶ τὰς ῥῖνας τῷ πνεύματι, σφοδρὰν συμβαίνει γίνε-
σθαι· διὸ ποιεῖ τοὺς ψόφους. Τῶν δὲ ἄλλων ζῴων συμ-
βαίνει μάλιστα κορυζᾶν τοὺς ὄρνιθας διὰ τὸ μάλιστα ὁμοιό-
σχημον εἶναι ἀνθρώπῳ· ἧττον δὲ ἢ ἄνθρωπος πάσχει αὐτό,
ὅτι τὰ πολλὰ κάτω ἔχει τὴν κεφαλὴν διὰ τὸ τὴν νομὴν ἀπὸ
τῆς γῆς εἶναι.

55 Διὰ τί τὰ θαλάττια ζῷα τῶν ἐν τῇ γῇ μείζω καὶ εὐτραφέστερά [u] ἐστιν; Ἢ ὅτι ὁ [v] ἥλιος καταδαπανῶν τὰ περιέχοντα τὴν γῆν ἀφαιρεῖται τὴν τροφήν; Διὸ καὶ τὰ [w] κατακεκλειμένα εὐτραφέστερά [u] ἐστιν. Πάντων οὖν τούτων ἀπήλλακται τὰ θαλάττια ζῷα.

56 Διὰ τί ποτε τὰ μὲν ἄλλα ζῷα πλεονάκις τὴν ξηρὰν τροφὴν ἢ τὴν ὑγρὰν προσάγεται, ὁ δὲ ἄνθρωπος τὴν ὑγρὰν ἢ τὴν ξηράν; Ἢ [x] ὅτι φύσει ὁ ἄνθρωπος θερμότατον; Πλείστης οὖν καταψύξεως δεῖται.

57 Διὰ τί οἱ εὐνοῦχοι οὐ γίνονται φαλακροί; Ἢ ὅτι πολὺν ἔχουσι τὸν ἐγκέφαλον; Τοῦτο δὲ συμβέβηκεν αὐτοῖς διὰ τὸ μὴ συγγίνεσθαι ταῖς γυναιξίν· ἡ γὰρ γονή ἐστιν ἀπὸ τοῦ ἐγκεφάλου χωροῦσα διὰ τῆς ῥάχεως. Διὰ τοῦτο [y] δὲ οὐ δοκοῦσι καὶ οἱ βόες οἱ ἐκτομίαι μεγάλα [z] τὰ κέρατα [a] ἴσχειν, ὅταν ἐκτμηθῶσιν. Δοκεῖ δὲ ἡ αὐτὴ αἰτία εἶναι καὶ ὅτι αἱ γυναῖκες καὶ οἱ παῖδες οὐκ εἰσὶ φαλακροί.

58 Διὰ τί τὰ μὲν εὐθὺς [b] δύνανται δι' αὐτῶν τρέφεσθαι μετὰ

[s] τὸν om. C^a. [t] τοὺς om. C^a.Y^a. [u] εἰσιν utrobique C^a. [v] ἥλιος καὶ τὰ δαπανῶντα π. Y^a. [w] κατακεκλιμένα C^a.Y^a, κατακεκλεισμένα X^a. [x] διότι C^a. [y] δὲ om. C^a.X^a. [z] τὰ om. C^a. [a] ἔχειν C^a.X^a. [b] δυνῶνται C^a.

τὴν γένεσιν, τὰ δὲ οὔ; Ἢ ὅσα ὀλιγοχρονιώτερα τῶν μνήμης δεκτικῶν; Διὸ ἅπαντα καὶ τελευτᾷ θᾶττον.

Διὰ τί ποτε ὁ μὲν ἄνθρωπος πλείω τὴν ὑποχώρησιν ποιεῖ- 59
ται [c] τὴν ὑγρὰν τῆς ξηρᾶς, οἱ δὲ ἵπποι καὶ οἱ ὄνοι τὴν ξηράν; Ἢ διότι ταῦτα μὲν τὰ ζῷα [d] πλείονι τροφῇ [e] χρῆται τῇ ξηρᾷ, ὁ δὲ ἄνθρωπος ὑγρᾷ μᾶλλον ἢ τῇ ξηρᾷ; Πᾶσα δὲ περίττωσις ἀπὸ τῆς τροφῆς ἐστί, καὶ ἀπὸ τῆς πλείονος πλείω. Τὰ μὲν οὖν τῇ ὑγρᾷ μᾶλλον, τὰ δὲ τῇ ξηρᾷ [d] πλείονι τροφῇ χρῆται· διότι τὰ μὲν τῶν ζῴων ἐστὶ φύσει ξηρά, τὰ δὲ ὑγρά. Τὰ μὲν οὖν τῇ φύσει ξηρὰ τῆς ὑγρᾶς μᾶλλον ἐπιθυμεῖ (ταύτης [f] γὰρ ἐνδεέστερά εἰσι), τὰ δὲ [g] τῇ φύσει ὑγρὰ τῆς ξηρᾶς· ταύτης γὰρ ἐνδεέστερα καθέστηκεν.

Διὰ τί ὄρνιθες καὶ ἄνθρωποι καὶ τῶν ζῴων τὰ ἀνδρεῖα 60
σκληρότερα; Ἢ [h] ὅτι ὁ θυμὸς μετὰ θερμότητος; Ὁ γὰρ φόβος κατάψυξις. [i] Ὅσων οὖν τὸ αἷμα ἔνθερμόν ἐστι, καὶ ἀνδρεῖα καὶ θυμοειδῆ· τὸ δὲ αἷμα τροφή. Ὅσα δὲ θερμῷ ἄρδεται τῶν φυομένων, σκληρότερα πάντα.

Διὰ τί τέρατα τίκτουσι μάλιστα τὰ τετράποδα τὰ μὴ 61
μεγάλα, ἄνθρωπος δὲ καὶ τὰ μεγάλα ἧττον, οἷον ἵπποι καὶ ὄνοι; Ἢ ὅτι πολύγονα ταῦτα, οἷον κύνες καὶ ὗες καὶ αἶγες καὶ πρόβατα, πολὺ μᾶλλον τῶν μεγάλων, ἐκείνων δὲ τὰ μὲν ὅλως μονοτόκα, τὰ δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. Τὰ δὲ τέρατα [k] γίνεται [l] ἐπαλλαττόντων τῶν σπερμάτων ἀλλήλοις καὶ συγχεομένων ἐν τῇ ἐξόδῳ τῆς γονῆς ἢ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐν [m] τῇ [n] ὑστέρᾳ τῆς θηλείας. Διὸ καὶ ὄρνιθες αὐτὰ ποιοῦσιν· τὰ γὰρ ᾠὰ [o] δίδυμα τίκτουσι, τὰ δὲ τέρατα ἐκ τῶν διδύμων γίνεται, ὧν ἡ [p] λέκιθος τῷ ὑμένι [q] οὐ διαιρεῖται.

Διὰ τί ἡ κεφαλὴ δασεῖα τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον τοῦ ἄλ- 62
λου σώματος καὶ οὐ κατὰ λόγον, τοῖς δὲ ἄλλοις ζῴοις τουν-

[c] τῆς ξηρᾶς τὴν ὑγρὰν X^a. [d] πλείονι τῇ τροφῇ utrobique X^a. [e] χρῆται om. C^a.X^a.Y^a. [f] γὰρ] δὲ C^a. [g] τῇ om. C^a.Y^a. [h] ὅτι om. C^a. [i] ὅσω C^a. [k] γίνονται X^a.Y^a. [l] ἐπ' ἐλαττόνων σπ. C^a. [m] τῇ ante ὑστέρᾳ om. C^a.Y^a. [n] ὑστέρᾳ om. C^a.X^a.Y^a. [o] δίδυμα om. C^a.X^a.Y^a. [p] λέκυθος C^a.X^a. [q] οὐ om. C^a.

αντίον; Ἢ *ὅτι καὶ τῶν ἄλλων τὰ μὲν εἰς ὀδόντας ἐκδίδωσι καθ' ὑπερβολὴν τῆς τροφῆς, τὰ δὲ εἰς κέρατα, τὰ δὲ εἰς τρίχας;* Ὅσα *μὲν εἰς κέρατα, ἧττον τὴν κεφαλὴν ἔχει δασεῖαν·* [r] *ἐκεῖ γὰρ ἀνήλωται· ὅσα δὲ εἰς ὀδόντας, μᾶλλον μὲν τῶν κερατοφόρων (ἔχει γὰρ λοφιάν), ἧττον δὲ τῶν τοιούτων, οἷον ὀρνέων.* Ἔχουσι *γὰρ ταῦτα καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων· ὃ ἐκείνοις πολλαχῇ διὰ πλῆθος,* [s] *τοῦτο εἰς κεφαλὴν ἐκδίδωσιν·* [t] *οὐδὲ γὰρ οὐδὲν ἔχει, οὐδὲ πολὺ οὕτως ὥστε πανταχῇ.*

63 *Διὰ τί ἄνθρωπος μόνος τῶν ζῴων πολιὰς ἔχει;* Ἢ *ὅτι τὰ μὲν πλεῖστα τῶν ζῴων ῥυάδα τὴν τρίχα ἀνὰ πᾶν ἔτος ἔχει, οἷον ἵππος, βοῦς, ἔνια δὲ ῥυάδα μὲν οὐκ ἔχει, βραχύβια δέ εἰσι, καθάπερ πρόβατον καὶ ἄλλα· οὗ ἡ θρὶξ ὥσπερ οὐ γηράσκουσα οὐδὲ πολιοῦται.* Ὁ *δὲ ἄνθρωπος* [v] *οὔτε* [w] *ῥυάδα ἔχει τὴν τρίχα, μακρόβιόν τέ ἐστιν, ὥστε ὑπὸ τοῦ χρόνου* [x] *πολιοῦται.*

64 *Διὰ τί, ὅσοις τὰ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ κάτω μείζονα ἢ τὰ πρὸς τὰ στήθη, βραχύβιοι καὶ ἀσθενεῖς;* Ἢ *ὅτι ἡ κοιλία ψυχρὰ διὰ μικρότητα, ὥστε οὐ πεπτικὴ ἀλλὰ περιττωματική;* Οἱ *δὲ τοιοῦτοι* [y] *νοσακεροί.*

65 *Διὰ τί τὰ μὲν γίνεται τῶν ζῴων οὐ μόνον ἐξ ἀλλήλων ἀλλὰ καὶ αὐτόματα, τὰ δ' ἐξ ἀλλήλων μόνον, οἷον ἄνθρωπος καὶ ἵππος;* Ἢ *κἂν εἰ* [z] *καὶ μὴ δι' ἑτέρας αἰτίας, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν* [a] *ὀλίγος ὁ χρόνος τῆς γενέσεως, ὥστε ἡ γεννητικὴ ὥρα ὑπερτείνει καὶ ἐνδέχεται γενέσθαι ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν* [b] *ὡρῶν, τῶν δὲ* [c] *πολὺ ἡ γένεσις ὑπερτείνει.* Ἐνιαύσιοι *γὰρ ἢ δεκάμηνοί εἰσιν· ὥστε ἀνάγκη γίνεσθαι ἢ ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι.*

66 *Διὰ τί τῶν Αἰθιόπων οἱ μὲν ὀδόντες λευκοί, καὶ λευκότεροι* [d] *ἢ τῶν ἄλλων, οἱ δὲ ὄνυχες οὐκέτι;* Ἢ *οἱ μὲν ὄνυχες,*

[r] *ἐκεῖθεν* Ca. [s] *τούτω* Ya. [t] *οὐδὲ—οὐδὲ*] malim *οὔτε—οὔτε.* [v] codices *οὐδὲ.* [w] *φυάδα* Ca.Ya. [x] *παλαιοῦται* Ca.Ya. [y] *νοσάκαιροι* Ca.Ya, *νοσεροί* Xa. [z] *καὶ* post *εἰ* om. Ca. [a] *ὀλίγοις* Ca.Xa.Ya. [b] *μερῶν* Ca. [c] *πολλὴ* Ca. [d] *ἢ οἱ τῶν* Xa.

ὅτι καὶ τὸ δέρμα μέλαν, καὶ μελάντερον ἢ τῶν ἄλλων, οἱ δὲ ὄνυχες ἐκ τοῦ δέρματος φύονται. Οἱ δὲ ὀδόντες λευκοὶ διὰ τί; Ἢ ὅτι ἐξ [e] ὧν [f] τὸ ὑγρὸν ἐξάγει ὁ ἥλιος ἄνευ τοῦ [g] ἐπιβάπτειν, λευκαίνεται, οἷον καὶ τὸν κηρόν; Τὸ μὲν οὖν δέρμα ἐπιβάπτει, τοὺς δὲ ὀδόντας οὐκ ἐπιβάπτει, ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν διὰ τὴν ἀλέαν ἐξατμίζεται ἐξ αὐτῶν.

Διὰ τί τὰ μὲν ἀφαιρουμένης τῆς κεφαλῆς ἀποθνήσκει 67
εὐθὺς ἢ ταχύ, τὰ δὲ οὔ; Ἢ ὅσα ἄναιμα καὶ ὀλιγότροφα, τοῦτο πάσχει; Οὔτε τροφῆς γὰρ δεῖται ταχύ, οὔτε ἐγχεῖται αὐτῶν τὸ θερμὸν ἐν τῷ ὑγρῷ, ὧν ἄνευ οὐχ οἷόν τε ζῆν τοῖς ἐναίμοις. Τούτοις δὲ οἷόν τέ ἐστιν· ἀπνευστὶ ζῆν γὰρ δύνανται πολὺ μᾶλλον. Ἡ δὲ αἰτία ἐν ἑτέροις εἴρηται.

ΙΑ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΩΝΗΣ.

Διὰ τί τῶν αἰσθήσεων ἐκ γενετῆς μάλιστα τὴν ἀκοὴν πηροῦνται; Ἢ ὅτι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς εἶναι δόξειεν ἂν ἥ τε ἀκοὴ καὶ ἡ φωνή; Ῥᾷστα δὲ δοκεῖ διαφθείρεσθαι ἡ διάλεκτος οὖσα εἶδος φωνῆς, καὶ χαλεπώτατα ἐπιτελεῖσθαι. Σημεῖον δὲ ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι πολὺν χρόνον ἐνεοί ἐσμεν· τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὅλως οὐδὲ λαλοῦμεν οὐδέν, [h] εἶτα ὀψέ ποτε ψελλίζομεν. Διά τε τὸ τὴν διάλεκτον εὔφθαρτον εἶναι, τὴν [i] αὐτὴν δὲ ἀρχὴν ἀμφοτέρων εἶναι καὶ τῆς διαλέκτου (φωνὴ γάρ τις καὶ τῆς ἀκοῆς ὥσπερ καὶ εἰ συμβεβηκότος), ῥᾷστα τῶν αἰσθήσεων φθείρεται, [k] καὶ οὐ καθ' αὑτήν, ἡ ἀκοή. Τεκμήριον δὲ ἔστι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ζῴων λαβεῖν, [l] ὅτι παντελῶς εὔφθαρτός ἐστιν ἡ ἀρχὴ τῆς διαλέκτου· λαλεῖ γὰρ οὐθὲν τῶν ἄλλων ζῴων πλὴν ἀνθρώπου, καὶ οὗτοι δὲ ὀψέ ποτε, καθάπερ εἴρηται.

Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται; Ἢ 2
διὰ τὸ ἐγγὺς τοῦ εἶναι ἐνεοὺς εἶναι; Οἱ δὲ ἐνεοὶ [m] λαλοῦσι διὰ τῶν ῥινῶν· ταύτῃ γὰρ αὐτῶν [n] ἐκπίπτει τὸ πνεῦμα διὰ

[e] ὧν] ὧν μὲν C^{a}. [f] ὁ ἥλιος τὸ ὑγρὸν ἐξάγει X^{a}. [g] ἐπιβλάπτειν C^{a}. [h] εἶτα—ψελλίζομεν post ἐσμεν X^{a}. [i] αὐτὴν om. X^{a}.r, αὐτὴν—εἶναι om. C^{a}. [k] καὶ om. C^{a}. [l] ὅτι—ζῴων om. C^{a}. [m] καλοῦσι X^{a}. [n] ἐμπίπτει C^{a}.

αντίον; Ἢ ὅτι καὶ τῶν ἄλλων τὰ μὲν εἰς ὀδόντας ἐκδίδωσι καθ' ὑπερβολὴν τῆς τροφῆς, τὰ δὲ εἰς κέρατα, τὰ δὲ εἰς τρίχας; Ὅσα μὲν εἰς κέρατα, ἧττον τὴν κεφαλὴν ἔχει δασεῖαν· [r] ἐκεῖ γὰρ ἀνήλωται· ὅσα δὲ εἰς ὀδόντας, μᾶλλον μὲν τῶν κερατοφόρων (ἔχει γὰρ λοφιάν), ἧττον δὲ τῶν τοιούτων, οἷον ὀρνέων. Ἔχουσι γὰρ ταῦτα καὶ τὴν τῶν ἀνθρώπων· ὃ ἐκείνοις πολλαχῇ διὰ πλῆθος, [s] τοῦτο εἰς κεφαλὴν ἐκδίδωσιν· [t] οὐδὲ γὰρ οὐδὲν ἔχει, οὐδὲ πολὺ οὕτως ὥστε πανταχῇ.

63 Διὰ τί ἄνθρωπος μόνος τῶν ζῴων πολιὰς ἔχει; Ἢ ὅτι τὰ μὲν πλεῖστα τῶν ζῴων ῥυάδα τὴν τρίχα ἀνὰ πᾶν ἔτος ἔχει, οἷον ἵππος, βοῦς, ἔνια δὲ ῥυάδα μὲν οὐκ ἔχει, βραχύβια δέ εἰσι, καθάπερ πρόβατον καὶ ἄλλα· οὗ ἡ θρὶξ ὥσπερ οὐ γηράσκουσα οὐδὲ πολιοῦται. Ὁ δὲ ἄνθρωπος [v] οὔτε [w] ῥυάδα ἔχει τὴν τρίχα, μακρόβιόν τέ ἐστιν, ὥστε ὑπὸ τοῦ χρόνου [x] πολιοῦται.

64 Διὰ τί, ὅσοις τὰ ἀπὸ τοῦ ὀμφαλοῦ κάτω μείζονα ἢ τὰ πρὸς τὰ στήθη, βραχύβιοι καὶ ἀσθενεῖς; Ἢ ὅτι ἡ κοιλία ψυχρὰ διὰ μικρότητα, ὥστε οὐ πεπτικὴ ἀλλὰ περιττωματική; Οἱ δὲ τοιοῦτοι [y] νοσακεροί.

65 Διὰ τί τὰ μὲν γίνεται τῶν ζῴων οὐ μόνον ἐξ ἀλλήλων ἀλλὰ καὶ αὐτόματα, τὰ δ' ἐξ ἀλλήλων μόνον, οἷον ἄνθρωπος καὶ ἵππος; Ἢ κἂν εἰ [z] καὶ μὴ δι' ἑτέρας αἰτίας, ἀλλ' ὅτι τοῖς μὲν [a] ὀλίγος ὁ χρόνος τῆς γενέσεως, ὥστε ἡ γεννητικὴ ὥρα ὑπερτείνει καὶ ἐνδέχεται γενέσθαι ἐν τῇ μεταβολῇ τῶν [b] ὡρῶν, τῶν δὲ [c] πολὺ ἡ γένεσις ὑπερτείνει. Ἐνιαύσιοι γὰρ ἢ δεκάμηνοί εἰσιν· ὥστε ἀνάγκη γίνεσθαι ἢ ἐξ ἀλλήλων γίνεσθαι.

66 Διὰ τί τῶν Αἰθιόπων οἱ μὲν ὀδόντες λευκοί, καὶ λευκότεροι [d] ἢ τῶν ἄλλων, οἱ δὲ ὄνυχες οὐκέτι; Ἢ οἱ μὲν ὄνυχες,

[r] ἐκεῖθεν Cª. [s] τούτω Yª. [t] οὐδὲ—οὐδὲ] malim οὔτε—οὔτε. [v] codices οὐδὲ. [w] φυάδα Cª.Yª. [x] παλαιοῦται Cª.Yª. [y] νοσάκαιροι Cª.Yª, νοσεροί Xª. [z] καὶ post εἰ om. Cª. [a] ὀλίγοις Cª.Xª.Yª. [b] μερῶν Cª. [c] πολλὴ Cª. [d] ἢ οἱ τῶν Xª.

ὅτι καὶ τὸ δέρμα μέλαν, καὶ μελάντερον ἢ τῶν ἄλλων, οἱ δὲ
ὄνυχες ἐκ τοῦ δέρματος φύονται. Οἱ δὲ ὀδόντες λευκοὶ διὰ
τί; Ἢ ὅτι ἐξ [e] ὧν [f] τὸ ὑγρὸν ἐξάγει ὁ ἥλιος ἄνευ τοῦ [g] ἐπι-
βάπτειν, λευκαίνεται, οἷον καὶ τὸν κηρόν; Τὸ μὲν οὖν δέρμα
ἐπιβάπτει, τοὺς δὲ ὀδόντας οὐκ ἐπιβάπτει, ἀλλὰ τὸ ὑγρὸν
διὰ τὴν ἀλέαν ἐξατμίζεται ἐξ αὐτῶν.

Διὰ τί τὰ μὲν ἀφαιρουμένης τῆς κεφαλῆς ἀποθνήσκει 67
εὐθὺς ἢ ταχύ, τὰ δὲ οὔ; Ἢ ὅσα ἄναιμα καὶ ὀλιγότροφα,
τοῦτο πάσχει; Οὔτε τροφῆς γὰρ δεῖται ταχύ, οὔτε ἐγχεῖ-
ται αὐτῶν τὸ θερμὸν ἐν τῷ ὑγρῷ, ὧν ἄνευ οὐχ οἷόν τε ζῆν
τοῖς ἐναίμοις. Τούτοις δὲ οἷόν τέ ἐστιν· ἀπνευστὶ ζῆν γὰρ
δύνανται πολὺ μᾶλλον. Ἡ δὲ αἰτία ἐν ἑτέροις εἴρηται.

ΙΑ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΩΝΗΣ.

Διὰ τί τῶν αἰσθήσεων ἐκ γενετῆς μάλιστα τὴν ἀκοὴν
πηροῦνται; Ἢ ὅτι ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἀρχῆς εἶναι δόξειεν ἂν ἥ
τε ἀκοὴ καὶ ἡ φωνή; Ῥᾷστα δὲ δοκεῖ διαφθείρεσθαι ἡ διά-
λεκτος οὖσα εἶδος φωνῆς, καὶ χαλεπώτατα ἐπιτελεῖσθαι.
Σημεῖον δὲ ὅτι μετὰ τὸ γενέσθαι πολὺν χρόνον ἐνεοί ἐσμεν·
τὸ μὲν γὰρ πρῶτον ὅλως οὐδὲ λαλοῦμεν οὐδέν, [h] εἶτα ὀψέ
ποτε ψελλίζομεν. Διά τε τὸ τὴν διάλεκτον εὔφθαρτον εἶναι,
τὴν [i] αὐτὴν δὲ ἀρχὴν ἀμφοτέρων εἶναι καὶ τῆς διαλέκτου
(φωνὴ γάρ τις καὶ τῆς ἀκοῆς ὥσπερ καὶ εἰ συμβεβηκότος),
ῥᾷστα τῶν αἰσθήσεων φθείρεται, [k] καὶ οὐ καθ' αὑτήν, ἡ ἀκοή.
Τεκμήριον δὲ ἔστι καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ζῴων λαβεῖν, [l] ὅτι παν-
τελῶς εὔφθαρτός ἐστιν ἡ ἀρχὴ τῆς διαλέκτου· λαλεῖ γὰρ
οὐθὲν τῶν ἄλλων ζῴων πλὴν ἀνθρώπου, καὶ οὗτοι δὲ ὀψέ
ποτε, καθάπερ εἴρηται.

Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται; Ἢ 2
διὰ τὸ ἐγγὺς τοῦ εἶναι ἐνεοὺς εἶναι; Οἱ δὲ ἐνεοὶ [m] λαλοῦσι
διὰ τῶν ῥινῶν· ταύτῃ γὰρ αὐτῶν [n] ἐκπίπτει τὸ πνεῦμα διὰ

[e] ὧν] ὧν μὲν C^a. [f] ὁ ἥλιος τὸ ὑγρὸν ἐξάγει X^a. [g] ἐπιβλάπτειν C^a.
[h] εἶτα—ψελλίζομεν post ἐσμεν X^a. [i] αὐτὴν om. X^a.r, αὐτὴν—εἶναι om. C^a. [k] καὶ om. C^a. [l] ὅτι—ζῴων om. C^a. [m] καλοῦσι X^a.
[n] ἐμπίπτει C^a.

τὸ τῷ στόματι μεμυκέναι. Μεμύκασι δέ, ὅτι οὐθὲν εἰς φωνὴν χρῶνται τῇ γλώττῃ.

3 Διὰ τί μεγαλόφωνοι [o]πάντες εἰσὶν οἱ θερμοὶ τὴν [p]φύσιν; Ἢ ὅτι ἀνάγκη καὶ ἀέρα πολὺν [q]καὶ ψυχρὸν [r]ἐν τούτοις εἶναι; Ἕλκει γὰρ [s]τὸ πνεῦμα τὸ θερμὸν [t]πρὸς [v]ἑαυτὸ καὶ ἀέρα, καὶ [w]πλείω τὸ πλεῖον. Ἡ δὲ μεγάλη φωνὴ γίνεται ἐν τῷ πολὺν ἀέρα κινεῖν, [x]καὶ ὀξεῖα ἐν τῷ ταχέως· βαρεῖα δὲ [y]ἡ ἐν τῷ [z]βραδέως.

4 Διὰ τί οἱ κωφοὶ πάντες διὰ τῶν ῥινῶν φθέγγονται; Ἢ διὰ τὸ βιαιότερον πνεῖν τοὺς κωφούς; Ἐγγὺς γὰρ τοῦ ἐνεοὶ εἶναι εἰσίν. Διίσταται οὖν τῶν μυκτήρων ὁ πόρος ὑπὸ [a]τοῦ πνεύματος· οἱ τοιοῦτοι δὲ διὰ ῥινῶν φθέγγονται.

5 Διὰ τί εὐηκοώτερα τὰ τῆς νυκτός; Ἢ ὅτι μᾶλλον ἠρεμία διὰ τὴν τοῦ θερμοτάτου ἀπουσίαν; Διὸ καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ [b]ἀταρακτότερα. Ὁ γὰρ ἥλιος ὁ κινῶν.

6 Διὰ τί πόρρωθεν αἱ φωναὶ ὀξύτεραι δοκοῦσιν εἶναι; Οἱ γοῦν μιμούμενοι τοὺς σφόδρα πόρρω ὄντας καὶ βοῶντας ὀξὺ φθέγγονται καὶ ὅμοιον τοῖς ἀπηχοῦσιν, καὶ τῆς ἠχοῦς ὀξύτερος φαίνεται ὁ ψόφος. Ἔστι δὲ πόρρω· ἀνακλᾶται γάρ. Οὐκοῦν ἐπεὶ ὀξὺ μὲν ἐν ψόφῳ τὸ ταχύ, [c]βαρὺ δὲ τὸ βραδύ,
2 ἔδει [d]βαρυτέρας πόρρωθεν φαίνεσθαι τὰς φωνάς. Τὰ γὰρ αὖ φερόμενα πάντα βραδύτερον [e]φέρεται ὅσῳ ἂν ἀπέχῃ τῆς ἀρχῆς πλεῖον, καὶ τέλος πίπτει. Πότερ' οὖν ὅτι οἱ μιμούμενοι ἀμενηνῇ τῇ φωνῇ μιμοῦνται, καὶ λεπτὴν τὴν πόρρωθεν φωνήν; Λεπτὴ δὲ βαρεῖα οὐκ ἔστιν, οὐδὲ [f]μικρὸν καὶ ἀμενη-
3 νὸν φθέγγεσθαι βαρὺ ἀλλ' ὀξὺ ἀνάγκη. Ἢ οὐ μόνον οἱ μιμούμενοι διὰ τοῦτο μιμοῦνται, ἀλλὰ καὶ οἱ ψόφοι αὐτοὶ ὀξύτεροι γίνονται; Αἴτιον δὲ ὅτι ὁ ἀὴρ [g]ὁ φερόμενος ποιεῖ

[o] πάντες εἰσὶν om. Y^a. [p] φύσιν ὄντες ἢ Y^a. [q] καὶ ante ψ. om. Y^a. [r] ἐν τούτοις ante ἀέρα Y^a. [s] τὸ πν. τὸ θ.] θερμὸν καὶ πνεῦμα C^a.X^a.Y^a. [t] πρὸς—ἀέρα om. Y^a. [v] αὑτὸ X^a, ἑαυτῷ C^a. [w] πλείω τὸ πλεῖον] ποιεῖ πλείω Y^a. [x] καὶ ὀξεῖα] ὀξεῖα δὲ Y^a. [y] ἡ om. Y^a. [z] βραδέως v: ceteri βαρέως. [a] τοῦ om. r. [b] ἀταραχώτερα v. [c] βραχὺ δὲ τὸ βαρύ C^a. X^a Y.r. [d] βραδυτέρας codices. [e] φαίνεται C^a. [f] μικρὸν] λεπτὸν C^a. [g] ὁ post ἀὴρ om. X^a.

τὸν ψόφον· καὶ ὥσπερ τὸ πρῶτον [h] ψοφεῖ τὸ κινῆσαν τὸν
ἀέρα, οὕτω [i] δεῖ πάλιν ποιῆσαι τὸν ἀέρα ἀεὶ ἄλλον κινοῦντα
εἶναι, [k] τὸ δὲ κινούμενον. Διὸ ὁ ψόφος συνεχής, ὅτι ἀεὶ 4
ἐκδέχεται [l] κινοῦντα κινῶν, ἕως ἂν ἀπομαρανθῇ, ὃ ἐπὶ τῶν
σωμάτων ἐστὶ τὸ πεσεῖν, ὅταν μηκέτι δύνηται ὠθεῖν ὁ ἀὴρ
ἔνθα μὲν τὸ βέλος ἔνθα δὲ τὸν ἀέρα. Ἡ μὲν γὰρ φωνὴ
γίνεται ἡ συνεχὴς ἀέρος ὠθουμένου ὑπ' ἀέρος, τὸ δὲ βέλος
φέρεται σώματος ὑπ' ἀέρος κινουμένου. Ἐνταῦθα μὲν οὖν 5
ἀεὶ τὸ αὐτὸ φέρεται σῶμα, ἕως ἂν καταπέσῃ, ἐκεῖ δὲ ἀεὶ
ἕτερος ἀήρ. Καὶ πρῶτον ἐλάττω θᾶττον [m] μὲν κινεῖται,
ἐπ' [n] ὀλίγον δέ. Διὸ πόρρω ὀξύτεραι καὶ λεπτότεραι αἱ
φωναί. [o] Τὸ γὰρ θᾶττον ὀξύ, ὥσπερ καὶ διηπόρηται.
[p] Ὥσπερ ἡ αὐτὴ αἰτία δι' ἣν καὶ οἱ μὲν παῖδες καὶ οἱ κά-
μνοντες ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ ἄνδρες καὶ οἱ ὑγιαίνοντες
βαρύ. Τὸ δὲ τοῖς ἐγγὺς μὴ ἐπίδηλον εἶναι τὴν φωνὴν ἢ 6
βαρυτέραν ἢ ὀξυτέραν γινομένην, καὶ ὅλως μὴ ὁμοίως ἔχειν
τοῖς [q] ῥιπτομένοις βάρεσιν, αἴτιον ὅτι τὸ μὲν [r] ῥιφθὲν [s] ἓν
φέρεται ἀεὶ τὸ αὐτό, ὁ δὲ ψόφος ἀήρ ἐστιν ὠθούμενος ὑπὸ
ἀέρος. Διὸ καὶ τὸ μὲν εἰς ἓν πίπτει, ἡ δὲ φωνὴ [t] πανταχῇ,
ὥσπερ ἂν εἰ τὸ [r] ῥιφθὲν ἅμα φερόμενον ἀπείρως θρυφθείη,
καὶ ἔτι εἰς τοὔπισθεν.

Διὰ τί αἱ νεηλιφεῖς οἰκίαι μᾶλλον ἠχοῦσιν; Ἢ ὅτι 7
μᾶλλον ἀνάκλασις γίνεται διὰ τὴν λειότητα; Λειότεραι δὲ
διὰ τὸ ἀρραγὲς καὶ [w] τὸ συνεχές. Δεῖ δὲ μὴ παντελῶς
ὑγρὰν ἀλλ' ἤδη ξηρὰν λαμβάνειν· ἀπὸ πηλοῦ γὰρ οὐκ ἔστιν
ἀνάκλασις. Διὰ ταῦτα [x] γὰρ καὶ τὰ κονιάματα μᾶλλον ἠχεῖ.
Συμβάλλεται δὲ ἴσως καὶ ἡ ἀκινησία τοῦ ἀέρος· [y] ἀθρόος γὰρ
ἰὼν μᾶλλον ἀποπλήττεται τὸν προσπίπτοντα.

Διὰ τί, ἐάν τις πίθον καὶ κεράμια κενὰ κατορύξῃ καὶ πω- 8

[h] ψοφοῖ X^a, ψοφῇ C^a. [i] δὴ C^a. [k] τὸν C^a.r. [l] κινοῦντι C^a.X^a.Y^a. [m] μὲν om. C^a. [n] ὀλίγον] ἐλάττω X^a. [o] τὸ] τοῖς X^a.r. [p] ὥστε? [q] ῥιπτουμένοις C^a.Y^a. [r] ῥιφὲν utrobique C^a. [s] ἓν] αἴτιον X^a. an forte ἕν τι ὂν? [t] πανταχοῦ X^a. [w] τὸ post καὶ om. r. [x] γὰρ] δὲ Y^a. et rc. X^a. [y] ἀθρόον X^a.

μάσῃ, μᾶλλον ἠχεῖ τὰ οἰκήματα, καὶ ἐὰν φρέαρ [z] ᾖ λάκκος ᾖ ἐν τῇ οἰκίᾳ; ῍Η ὅτι ἐπεὶ ἀνάκλασις ἡ ἠχώ, δεῖ περιειλημμένον ἀθρόον εἶναι τὸν ἀέρα, καὶ ἔχειν πρὸς ὃ ἀνακλασθήσεται, προσπῖπτον πυκνὸν καὶ λεῖον; Οὕτω γὰρ μάλι-
2 στα ἦχος γίνεται. Τὸ μὲν οὖν φρέαρ καὶ [a] ὁ λάκκος ἔχει τὴν στενότητα καὶ τὴν ἄθροισιν, οἱ δὲ πίθοι καὶ τὰ κεράμια καὶ τὴν πυκνότητα τῶν περιεχόντων, ὥστε ἐξ ἀμφοτέρων τὸ συμβαῖνον. Καὶ γὰρ τὰ κοῖλα μᾶλλον ἠχεῖ· διὰ τοῦτο καὶ ὁ χαλκὸς μάλιστα τῶν ἄλλων. Ὅτι δὲ κατορωρυγμένα, οὐθὲν ἄτοπον· ἡ γὰρ φωνὴ φέρεται κάτω οὐχ ἧττον. Ὅλως [b] δὲ πανταχῇ δοκεῖ καὶ κύκλῳ φέρεσθαι.

9 Διὰ τί δὲ μᾶλλον, ἐὰν κατορύξῃ τις, ἠχεῖ, ἢ ἐὰν μή; ῍Η ὅτι περιστεγόμενα μᾶλλον εἰς αὐτὰ δέχεται καὶ κατέχει τὸν ἀέρα; Συμβαίνει δὲ καὶ τὴν πληγὴν σφοδροτέραν γίνεσθαι.

10 Διὰ τί τὸ ὕδωρ τὸ ψυχρὸν ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἀγγείου ἐκχεόμενον ὀξύτερον ποιεῖ τὸν ψόφον; ῍Η ὅτι [c] θάττων ἡ φορά; Βαρύτερον γάρ. Ἡ δὲ [d] θάττων ὀξύτερον ποιεῖ τὸν ψόφον. Τὸ [e] δὲ θερμὸν καὶ τῇ μανότητι καὶ τῇ ἀναφορᾷ κουφίζει. Παρόμοιον δὲ ὅτι καὶ αἱ δᾷδες καιόμεναι ἀσθενεστέραν τὴν πληγὴν ποιοῦσιν.

11 Διὰ τί τοῖς ἠγρυπνηκόσιν ἡ φωνὴ τραχυτέρα; ῍Η διότι ὑγρότερον τὸ σῶμα διὰ τὴν ἀπεψίαν, καὶ οὐχ ἥκιστα περὶ τὸν ἄνω τόπον, διὸ καὶ βάρος ἐν τῇ κεφαλῇ· ὑγρότητός τε περὶ τὸν βρόγχον οὔσης ἀνάγκη καὶ τραχυτέραν εἶναι τὴν φωνήν. Ἡ μὲν γὰρ τραχύτης διὰ τὴν ἀνωμαλίαν, ἡ δὲ βαρύτης διὰ τὴν ἔμφραξιν· βαρυτέρα γὰρ ἡ [f] φορά.

12 Διὰ τί μετὰ τὰ σιτία τάχιστα ἀπορρήγνυται ἡ φωνή; ῍Η ὅτι κοπτόμενος μὲν ὁ τόπος ἐκθερμαίνεται, θερμαινόμενος δὲ ἕλκει τὴν ὑγρότητα; Πλείων δὲ αὕτη καὶ ἑτοιμοτέρα διὰ τὴν προσφοράν.

13 Διὰ τί οἱ κλαίοντες ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ γελῶντες

[z] ᾖ om. Ca.Xa.Ya. [a] ὁ om. Ca. [b] δὲ] δὲ καὶ Ca. [c] θᾶττον Ca.Xa.Ya. [d] θᾶττον Ca.Xa. [e] δὲ om. Xa. [f] φωνή v.

*βαρύ; Ἢ ὅτι οἱ μὲν ὀλίγον κινοῦσι πνεῦμα δι' ἀσθένειαν, οἱ
δὲ σφοδρῶς, ὃ ποιεῖ ταχὺ φέρεσθαι τὸ πνεῦμα; Τὸ δὲ ταχὺ
ὀξύ· καὶ γὰρ ἀπὸ συντόνου τοῦ* [g] *σώματος ῥιπτούμενον
ταχὺ φέρεται. Ὁ δὲ γελῶν τοὐναντίον διαλελυμένως· οἱ
δὲ ἀσθενεῖς ὀξύ· ὀλίγον γὰρ ἀέρα κινοῦσιν· οἱ δὲ ἐπιπολῆς.
Ἔτι οἱ μὲν γελῶντες θερμὸν* [h] *τὸ πνεῦμα ἀφιᾶσιν, οἱ δὲ* 2
*κλαίοντες, ὥσπερ καὶ ἡ λύπη κατάψυξίς ἐστι τοῦ τόπου τοῦ
περὶ τὰ στήθη, καὶ τὸ πνεῦμα ψυχρότερον ἀφιᾶσιν. Τὸ μὲν
οὖν θερμὸν πολὺν ἀέρα κινεῖ, ὥστε βραδέως φέρεσθαι, τὸ δὲ
ψυχρὸν ὀλίγον. Συμβαίνει δὲ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν αὐλῶν·
οἱ γὰρ θερμοὶ τῷ πνεύματι αὐλοῦντες πολὺ* [i] *βαρύτερον
αὐλοῦσιν.*

Διὰ τί οἱ παῖδες καὶ τὰ ἄλλα τῶν ζῴων τὰ νέα ὀξύτε- 14
ρον φθέγγονται τῶν τελείων, καὶ ταῦτα τῆς ὀξύτητος [k] *σφο-
δρότητος οὔσης; Ἢ ἡ φωνή ἐστιν ἀέρος κίνησις, καὶ ἡ θάτ-
των ὀξυτέρα; Ῥᾷον δὲ καὶ θᾶττον ὁ ὀλίγος τοῦ πολλοῦ
κινεῖται ἀήρ. Κινεῖται δὲ ἢ συγκρινόμενος ἢ διακρινόμενος* 2
ὑπὸ θερμοῦ. Ἐπεὶ [l] *δὲ ἡ μὲν εἰσπνοή ἐστι ψυχροῦ εἰσα-
γωγή, συγκρίνοιτ' ἂν ἐν αὐτῇ ὁ ἐν ἡμῖν ἀήρ· ἡ δὲ ἐκπνοή,
θερμοῦ κινήσαντος ἀέρα, γίνοιτ' ἂν ἡ φωνή· ἐκπνέοντες γάρ,
οὐκ εἰσπνέοντες φωνοῦμεν. Ἐπεὶ δὲ τὰ νέα θερμότερά ἐστι* 3
*τῶν πρεσβυτέρων καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς πόρους στενωτέρους
ἔχει, ἐλάττω ἂν ἀέρα* [m] *ἔχοι ἐν* [n] *ἑαυτοῖς. Ὄντος δὲ τοῦ τε
κινουμένου ἐλάττονος καὶ τοῦ κινοῦντος θερμοῦ* [o] *πλείονος ἐν
αὐτοῖς, θᾶττον ἂν δι' ἄμφω ἡ κίνησις γένοιτο τοῦ ἀέρος· ἡ
δὲ* [p] *θάττων ὀξυφωνοτέρα ἂν εἴη διὰ τὰ προειρημένα.*

Διὰ τί οἱ κλαίοντες ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ γελῶντες 15
*βαρύ; Ἢ ὅτι οἱ μὲν κλαίοντες συντείνοντες καὶ συνάγοντες
τὸ στόμα φωνοῦσιν; Τῇ τε δὴ συντονίᾳ κινεῖται ταχὺ ὁ ἐν
αὐτοῖς ἀήρ, καὶ* [q] *τῷ διὰ στενοῦ τοῦ* [r] *στόματος φέρεσθαι
θᾶττον* [s] *φέρεται· δι' ἄμφω οὖν ὀξεῖα γίνεται ἡ φωνή. Οἱ*

[g] *πνεύματος* X^{a}.r. [h] *τὸ* om. X^{a}. [i] *βραδύτερον* codices. [k] *σφοδροτάτης* X^{a}. [l] *δὴ* C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [m] *ἔχοιεν* C^{a}.X^{a}. [n] *αὐτοῖς* X^{a}. [o] *πλέονος* Y^{a}. [p] *θᾶττον* X^{a}. [q] *τὸ* C^{a}.X^{a}. [r] *σώματος* X^{a}.r. [s] *φαίνεται* C^{a}.

δὲ γελῶντες ἀνέντες τὸν τόνον γελῶσι καὶ κεχηνότες. Ἐκπέμποντες οὖν διὰ τοῦτ' [t] εὐρέως καὶ [v] βραδέως τὸν ἀέρα εἰκότως βαρυφωνοῦσιν.

16 Διὰ τί οἱ ἄγονοι, οἷον παῖδες, γυναῖκες, καὶ οἱ ἤδη γέροντες καὶ οἱ εὐνοῦχοι, ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ ἄνδρες βαρύ; [w] Ἢ [x] καθάπερ ἡ γραμμὴ καὶ τὰ ἄλλα λεπτὰ ἓν διάστημα ἔχει, τὰ δὲ παχέα πλείω, [y] οὕτω καὶ ἡ λεπτὴ φωνὴ ἓν ἂν ἔχοι διάστημα. Ῥᾷον δὲ καὶ ποιῆσαι καὶ κινῆσαι ἐστὶν ἓν ἢ πλείω. Ἐχόντων οὖν τῶν προειρημένων πνεῦμα ἀσθενές,
2 κινεῖ [z] αὐτῷ ἀέρα ὀλίγον. [a] Ἐλάχιστος δέ ἐστιν ὁ ἓν διάστημα ἔχων· ὃς ἔσται λεπτὸς διὰ τὰ προειρημένα. Καὶ ἡ ἀπ' αὐτοῦ φωνὴ γινομένη τοιαύτη· ἡ δὲ λεπτὴ φωνὴ ὀξεῖά ἐστιν. Οἱ μὲν [b] οὖν ἄγονοι διὰ ταῦτα ὀξύφωνοί [c] εἰσιν· οἱ δὲ ἄνδρες ἰσχύοντες τῷ πνεύματι πολὺν ἀέρα κινοῦσι, πολὺς δὲ ὢν βραδέως ἂν κινοῖτο καὶ βαρεῖαν φωνὴν ποιεῖ. Ἐποίει γὰρ ἥ τε λεπτὴ καὶ ἡ ταχεῖα κίνησις ὀξεῖαν φωνήν, ὧν οὐδέτερον ἐπὶ τοῦ ἀνδρὸς συμβαίνει γίνεσθαι.

17 Διὰ τί αἱ φωναὶ βαρύτεραι ἡμῖν εἰσὶ τοῦ χειμῶνος; Ἢ ὅτι παχύτερος ὁ ἀὴρ ἐστι τότε, καὶ ὁ ἐν ἡμῖν καὶ ὁ ἐκτός; Παχυτέρου δὲ ὄντος [d] βραδυτέρα ἡ κίνησις γίνεται, ὥστε ἡ φωνὴ βαρυτέρα. Ἔτι ὑπνωτικώτεροί ἐσμεν τοῦ χειμῶνος ἢ τοῦ θέρους, καὶ καθεύδομεν πλείω χρόνον· ἐκ δὲ τῶν ὕπνων
2 βαρύτεροί ἐσμεν. Ἐν ᾧ οὖν πλείονα χρόνον καθεύδομεν ἢ ἐγρηγόραμεν (οὗτος δέ ἐστιν ὁ χειμών), ἐν τούτῳ ἂν εἴημεν βαρυφωνότεροι ἢ ἐν ᾧ τοὐναντίον. Τοῦ γὰρ μεταξὺ τῆς ἐγέρσεως ὄντος ὀλίγου χρόνου, ἡ ἐν τῷ ὕπνῳ ἕξις [e] γενομένη διαμένει πρὸς τὴν καθύπνωσιν.

18 Διὰ τί ἐκ τῶν πότων καὶ τῶν ἐμέτων καὶ ἐν τοῖς ψύχεσι βαρύτερον φθέγγονται; Ἢ διὰ τὴν ἔμφραξιν τοῦ φάρυγγος τὴν γινομένην ὑπὸ τοῦ φλέγματος; Ἐπικατασπᾷ γὰρ

[t] εὐρέος Ca.Ya. [v] βραδέος Ca. [w] ἢ] καὶ Ca. [x] καθάπου Ka.Oa. [y] οὕτω] ὥστε Ca.Ka.Oa.Xa.Ya.u.w. [z] αὐτὸ Oa. [a] ἐλάχιστον Q.Xa. Ya.r. [b] οὖν om. x. [c] εἰσιν om. Ca. [d] βαρυτέρα codices. [e] γινομένη Ya.

ῥευμάτιον εἰς αὐτόν· [f]καὶ τοῖς μὲν ὁ ἔμετος ἢ ὁ πότος, τοῖς δὲ ἡ ὥρα καὶ τὸ συμπλήρωμα στενώτερον ποιεῖ τὸν φάρυγγα, ὥστε βραδυτέρα γίνεται ἡ φορὰ τοῦ πνεύματος. Ἡ δὲ βραδεῖα [g]φορὰ βαρεῖαν ποιεῖ [h]τὴν φωνήν.

Διὰ τί ἐγγύθεν [i]μὲν ἡ βαρυτέρα μᾶλλον ἐξακούεται, 19 πόρρωθεν δὲ ἧττον; Ἢ διότι ἡ βαρυτέρα φωνὴ πλείω μὲν ἀέρα κινεῖ, οὐκ εἰς μῆκος δέ; Πόρρωθεν μὲν οὖν ἧττον ἀκούομεν, διότι ἐπ' ἔλαττον κινεῖται, ἐγγύθεν δὲ μᾶλλον, διότι πλείων ἡμῖν ἀὴρ πρὸς τὸ αἰσθητήριον προσπίπτει. Ἡ δὲ ὀξεῖα [k]πόρρω ἀκούεται, ὅτι λεπτοτέρα ἐστί, τὸ δὲ [l]λεπτὸν [m]τὴν εἰς μῆκος αὔξησιν ἔχει. Λέγοι δ' ἄν τις ὅτι καὶ [n]θάτ- 2 των ἐστὶν ἡ ποιοῦσα αὐτὴν κίνησις. Εἴη δ' ἂν τοῦτο, [o]εἰ πυκνὸν μὲν στενὸν δ' εἴη τὸ κινοῦν πνεῦμα τὸν ἀέρα. Ὅ τε γὰρ ὀλίγος εὐκινητότερός ἐστιν ἀήρ (κινεῖται γὰρ ὀλίγος ὑπὸ τοῦ στενοῦ), καὶ τὸ πυκνὸν πλείους πληγὰς ποιεῖ, αἳ τὸν ψόφον ποιοῦσιν. Ἰδεῖν δ' ἔστι τοῦτο ἐπὶ τῶν ὀργάνων· αἱ γὰρ λεπτότεραι χορδαὶ ὀξύτεραί εἰσι, τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν ὑπαρχόντων αὐταῖς.

Διὰ [p]τί ἡ φωνὴ ὀξυτέρα φαίνεται τοῖς [q]μακροτέραν ἀφε- 20 στηκόσι, τοῦ ὀξέος ὄντος ἐν τῷ ταχέως φέρεσθαι; Τὸ δὲ [r]μακροτέρω [s]φερόμενον [t]βραδύτερον κινεῖται. Ἢ [v]ὅτι ἡ 2 ὀξύτης [w]τῆς φωνῆς οὐ μόνον ἐστὶν ἐν τῷ ταχέως κινεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ [x]λεπτότατον ψόφον γίνεσθαι· τοῖς δὲ [y]μακροτέραν ἀφεστηκόσιν ἀεὶ [z]λεπτοτέρα ἡ φωνὴ ἀφικνεῖται διὰ τὴν ὀλιγότητα τοῦ ἀέρος τοῦ κινουμένου. [a]Μαραίνεται γὰρ ἡ κίνησις, μαραινόμενος δὲ ὁ ἀριθμὸς [b]μὲν εἰς τὸ ἓν τελευτᾷ, σῶμα δὲ εἰς διάστημα ἕν, ὃ ἐστιν ἐν σώματι λεπτότης. Ὁμοίως δὲ [καὶ] ἐν φωνῇ.

[f] καὶ om. C^a. X^a.Y^a. [g] φορὰ καὶ βαρεῖαν X^a.Y^a, φορὰ καὶ βραδεῖαν r. [h] τὴν om. X^a.Y^a. [i] μὲν om. C^a. [k] πόρρωθεν X^a. [l] λευκὸν C^a. [m] τὴν om. C^a. [n] θᾶττον C^a.X^a.Y^a. [o] εἰ] εἰς C^a. [p] τί] τί ποτε Y^a. [q] μακρότερον C^a.Y^a, μακροτέρω ἂν X^a. [r] μακρότερον C^a.Y^a.y. [s] φερόμενον om. y. [t] βραχύτερον X^a.Y^a. [v] ὅτι ἡ om. y. [w] τῆς φωνῆς et ἐστὶν om. y. [x] λεπτότατον] ἐλάττω τὸν y. [y] μακρότερον C^a.y, μακροτέρω X^a. [z] λεπτοτέρα] ἐλάττων y. [a] μαραίνεται—φωνῇ om. y. [b] εἰς τὸ ἓν μὲν C^a.X^a.

21 Διὰ τί καὶ οἱ γεγυμνασμένοι καὶ οἱ ἀσθενεῖς ὀξὺ φθέγγονται; Ἢ ὅτι οἱ μὲν ἀσθενεῖς ὀλίγον ἀέρα κινοῦσιν, ὁ δὲ ὀλίγος τοῦ πλείονος θᾶττον φέρεται· οἱ δὲ γεγυμνασμένοι ἰσχυρῶς κινοῦσι τὸν ἀέρα, ὁ δὲ ἰσχυρῶς κινούμενος ἀὴρ θᾶττον φέρεται. Τὸ δὲ ταχὺ ἐν φορᾷ ἐν φωνῇ ὀξύ ἐστιν.

22 Διὰ τί τοῖς μετὰ τὰ σιτία κεκραγόσιν ἡ φωνὴ διαφθείρεται; Καὶ [c] πάντας ἂν ἴδοιμεν τοὺς [d] φωνασκοῦντας, οἷον ὑποκριτὰς καὶ χορευτὰς καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς τοιούτους, ἕω-
2 θέν τε καὶ νήστεις ὄντας [e] τὰς μελέτας ποιουμένους. Ἢ τὸ διαφθείρεσθαι τὴν φωνὴν οὐθὲν ἕτερόν ἐστιν ἢ τὸν τόπον διαφθείρεσθαι καθ' ὃν τὸ πνεῦμα διεξέρχεται; Διὸ καὶ οἱ βραγχιῶντες διαφθείρονται τὰς φωνάς, οὐ τῷ [f] τὸ πνεῦμα γίνεσθαι χεῖρον, ὃ ποιεῖ τὴν φωνήν, ἀλλὰ τῷ τετραχύνθαι τὴν ἀρτηρίαν. Ὑπὸ δὲ τῆς θερμασίας τῆς σφοδρᾶς μάλιστα
3 τραχύνεσθαι πέφυκεν [g] ὁ τόπος οὗτος. Διὸ καὶ οὔθ' οἱ πυρέττοντες [h] οὔτε οἱ σφόδρα πεπυρεχότες εὐθὺς μετὰ τὴν ἄνεσιν τοῦ πυρετοῦ ᾄδειν δύνανται· τετράχυνται γὰρ ὁ φάρυξ αὐτοῖς διὰ τὴν θερμασίαν. Ἀπὸ δὲ τῶν σιτίων εἰκὸς εἶναι τὸ πνεῦμα καὶ πολὺ καὶ θερμόν· τὸ δὲ τοιοῦτον εὔλογόν ἐστι διεξιὸν ἕλκουν τε καὶ τραχύνειν τὴν ἀρτηρίαν· τούτου δὲ συμβαίνοντος εἰκότως ἡ φωνὴ διαφθείρεται.

23 Διὰ τί, εἴπερ ἡ φωνή ἐστιν ἀήρ τις ἐσχηματισμένος καὶ φερόμενος, διαλύεται πολλάκις τὸ σχῆμα, [i] ἡ [k] δὲ ἠχώ, [k] ἣ γίνεται πληγέντος τοῦ τοιούτου πρός τι στερεόν, [l] οὐ διαλύεται αὕτη, ἀλλὰ σαφῶς [m] ἀκούομεν αὐτῆς; Ἢ ὅτι ἀνάκλασίς ἐστιν, ἀλλ' οὐ κατάκλασις; Οὕτω δὲ τό θ' ὅλον διαμένει, καὶ δύο μέρη ὁμοιοσχήμονα ἐξ αὐτοῦ γίνεται· πρὸς ὁμοίαν γὰρ γωνίαν ἐστὶν ἡ ἀνάκλασις. Διὸ καὶ ὁμοία γίνεται ἡ τῆς ἠχοῦς φωνὴ τῇ ἐξ ἀρχῆς.

[c] πάντες Xa.Ya, πάντ' v. [d] φωνοῦντας Ca. [e] τὰς δὲ μελέτας Ca. [f] τὸ om. v. [g] οὗτος ὁ τόπος Ca. [h] οὐδὲ codices. [i] ἡ] ἣ Xa. [k] δὲ et ἣ om. Ca.Xa.Ya.y. [l] οὐ] ἣ Ca, καὶ y. [m] ἀκούομεν—ἀρχῆς] ἀκούεται; ἢ διότι ἀνάκλασις, οὐ κατάκλασίς ἐστιν. τοῦτο δὲ ὅλον ἀφ' ὅλου εἰς τὸ πάθος ἀφομοιοῦται· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀέρος ἀνακλᾶται καὶ τοῦ ἐν τῷ κοίλῳ, οὐκ ἀπὸ τοῦ κοίλου y.

Διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων ζῴων τὰ νέα καὶ νήπια ὀξύτερον 24
φθέγγονται τῶν τελείων, οἱ δὲ μόσχοι βαρύτερον τῶν τε-
λείων βοῶν; Ἢ ὅτι ἐν ἑκάστῳ γένει τὸ νήπιον ὅμοιόν ἐστι
τῷ ἐν αὐτῷ θήλει; Τῶν βοῶν δὲ αἱ θήλειαι βαρύτερον φθέγ-
γονται τῶν ἀρρένων, οἱ δὲ μόσχοι ταύταις ὁμοιότεροί εἰσιν
ἢ τοῖς ἄρρεσιν· τὰ δὲ ἄλλα τοὐναντίον.

Διὰ τί, ὅταν ἀχυρωθῶσιν αἱ ὀρχῆστραι, ἧττον οἱ χο- 25
ροὶ [n] γεγώνασιν; Ἢ διὰ τὴν τραχύτητα προσπίπτουσα ἡ
φωνὴ οὐ πρὸς λεῖον [o] τὸ ἔδαφος ἧττον γίνεται μία, [p] ὥστ'
[q] ἐλάττων; Οὐ γὰρ συνεχής. Ὥσπερ καὶ τὸ φῶς ἐπὶ τῶν
λείων [r]-μᾶλλον [φαίνει] διὰ τὸ μὴ διαλαμβάνεσθαι τοῖς ἐμ-
ποδίζουσιν.

Διὰ τί ποτε ὁ [s] ἅλς, ὅταν εἰς πῦρ ἐμβληθῇ, ψοφεῖ; Ἢ 26
ὅτι ὁ ἅλς ὑγρὸν ἔχει [t] οὐ πολύ, ὃ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἐκπνευμα-
τούμενον καὶ βίᾳ [v] ἐκπῖπτον σχίζει τὸν ἅλα; Τὸ [w] δὲ σχι-
ζόμενον ἅπαν ψοφεῖ.

Διὰ τί ποτε τῶν παιδίων ἔνια, πρὶν ἥκειν τὴν ἡλικίαν [x] ἐν 27
ᾗ σαφηνίζειν ὥρα αὐτοῖς, [y] φθεγξάμενα καὶ σαφῶς εἰπόντα
πάλιν ὁμοίως διάγουσιν, ἕως ἂν ἔλθῃ ὁ εἰωθὼς χρόνος; Ἃ
δὴ πολλοὶ τέρατα νομίζουσιν εἶναι. Ἤδη δ' ἔνια λέγεται
καὶ εὐθὺς γινόμενα [z] φθέγξασθαι. Ἢ ὅτι ὡς μὲν ἐπὶ πολὺ 2
τὰ πλείω τε τῶν [a] γινομένων γίνεται κατὰ φύσιν, διὸ ὀλίγοις
τοῦτο συμβαίνει, καὶ φύσει ἅμα κατάλληλα τελειοῦται· διὸ
καὶ ἀκούει τε ἅμα καὶ φωνεῖ καὶ ξυνίησι κατὰ τὴν ἀκοὴν καὶ
λέγει καὶ σαφηνίζει. Οὐ μὴν ἀλλὰ πολλάκις οὐκ ἀπαρτίζει 3
τὰ αὐτά, ἀλλὰ τὰ μὲν ξυνίησι πρότερον ἢ τοῦτο τὸ μόριον
ἀπολυθῆναι ᾧ διαλέγεται, τοῖς δὲ τοὐναντίον. Ταῦτα μὲν
[b] οὖν οὐκ ἂν διαλεχθείη συνετῶς (ἃ γὰρ ἂν ἀκούσωσι, διαλέ-
γονται)· ἀλλ' ὅταν ἥκῃ καιρὸς ἀμφοῖν, ἀποδιδόασι τὸ κατὰ
φύσιν. Ὅσοις δὲ ἔμπροσθεν ἡ κατὰ τὴν ἀκοὴν αἴσθησις 4

[n] γεγόνασιν C^a.X^a.Y^a. [o] τὸ δὲ ἔδαφος—μιᾷ C^a.X^a.Y^a. [p] ὡς C^a.Y^a. [q] ἐλάττω X^a. [r] μᾶλλον διὰ τὸ λαμβάνεσθαι C^a.X^a.Y^a. [s] ὁ om. X^a. [t] οὐ om. C^a. [v] ἐμπίπτον C^a. [w] δὲ om. X^a. [x] ἐν om. X^a. [y] φθεγγόμενα X^a. [z] φθέγγεσθαι C^a. [a] γινομένων codices. [b] οὖν om. C^a.Y^a.

*διακριβοῦται ἐν τῇ ψυχῇ, ᾧ πρώτῳ κινοῦσι τὴν φωνὴν καὶ
ποιοῦσι λόγον, τούτοις ἐνίοτε γίνεται ἤδη ξυνιεῖσι πολλὰ
καὶ δύναμίς τις τοῦ μορίου καὶ ἀπόλυσις, μάλιστα μὲν μετὰ
ὕπνον τινά (τούτου δ' αἴτιον ὅτι ὁ ὕπνος καὶ τὰ σώματα
[c] νωθρότερα ποιεῖ καὶ τὰ μόρια ἀναπαύσας), εἰ δὲ μή, καὶ
5 ἄλλην μεταβολὴν λαβόντα τοιαύτην. Πολλὰ δὲ ἔχομεν
τοιαῦτα ποιεῖν, ἃ μικρῶν [d] δεῖται καιρῶν· κἄπειτα οὐκέτι
ὁμοίως ἔχει, ὅταν οὕτω τύχῃ τὸ μόριον ἔχον καὶ ἀπολυθέν·
ὅταν ἐπιπολῆς ᾖ ἐν τῇ αἰσθήσει ὧν ἐκινήθη διάνοια, κατὰ τὴν
6 ἀκοὴν τοῦτο ἐπανῆλθε καὶ ἐφθέγξατο. Πολλάκις δὲ [e] καὶ
μέλη καὶ ῥήματα ἐπέρχεται οὐκ ἐκ προαιρέσεως ἡμῖν· ἀλλ'
ἐὰν τὸ πρῶτον προελόμενοι εἴπωμεν, ὕστερον ἄνευ προαιρέ-
σεως λέγομεν ἢ [f] ᾄδομεν, καὶ οὐ [g] δύναται [h] ἐκ τοῦ στόματος
ἐξελθεῖν. Οὕτω καὶ τοῖς παιδίοις, ὅταν συμβῇ τοῦτο [i] λε-
πτόν, εἶτα πάλιν καταστῇ εἰς τὴν φύσιν ἐκεῖνο τὸ μόριον, ἕως
ἂν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἰσχῦσαι αὐτὸ καὶ ἀποκριθῆναι.*

28 *Διὰ τί ἔνια ψοφεῖ καὶ κινεῖται ἐξαίφνης, οἷον τὰ κιβώτια,
οὐδενὸς αἰσθητοῦ κινοῦντος; Καίτοι κρεῖττον γέγονε τὸ
κινοῦν τοῦ κινουμένου. Ὁ δὲ αὐτὸς λόγος καὶ φθορᾶς καὶ
γήρως· ὑπὸ ἀναισθήτου γὰρ φθείρεται τὰ λεγόμενα ὑπὸ
τοῦ χρόνου πάντα. Ἢ ὅμοιον τοῦτο τοῖς σταλαγμοῖς καὶ
τοῖς ὑπὸ τῶν ἐκφυομένων [k] αἰρομένοις λίθοις; Οὐ γὰρ τὸ
2 τελευταῖον αἴρει ἢ κινεῖ, ἀλλὰ τὸ συνεχές. Ἐπὶ δὲ τούτου
συνέβη ἀναισθήτου ὄντος αἰσθητὴν γίνεσθαι τὴν κίνησιν.
Οὕτω δὲ καὶ τὸ περιεχόμενον αἰσθητοῖς χρόνοις κινεῖται καὶ
διαιρεῖται εἰς ἀναίσθητα, τῷ δὲ παντὶ καὶ συνεχεῖ ἐκίνησε
καὶ [l] διέφθειρεν. Συνεχὲς δέ ἐστιν οὐκ ἐν τῷ νῦν, ἀλλ' ἐν τῷ
ὡρισμένῳ χρόνῳ ὑπὸ τοῦ νῦν.*

29 *Διὰ τί οἱ χασμώμενοι ἧττον ἀκούουσιν; Ἢ ὅτι τοῦ ἐξι-
όντος πνεύματος ἐν τῇ χάσμῃ πολὺ καὶ εἰς τὰ ὦτα χωρεῖ
ἔσωθεν, ὥστε καὶ τῇ αἰσθήσει ἐπίδηλον εἶναι τὴν κίνησιν ἣν*

[c] *νωθρέστερα* $C^a.Y^a$. [d] *καιρῶν δεῖται* $C^a.Y^a$. [e] *καὶ* post *δὲ* om. C^a. [f] *οἴδαμεν* codices. [g] *δύνανται* X^a. [h] *ἐκ τοῦ*] *ἐκτὸς* C^a, *ἐκ* X^a. [i] *ἐπὸν* $C^a.Y^a$. [k] *λίθοις αἰρομένοις οὕτω γὰρ* C^a. [l] *ἔφθειρε* $X^a.Y^a$.

ποιεῖ περὶ τὴν ἀκοήν, μάλιστα δ' ἐκ τῶν ὕπνων; Ὁ δὲ ψόφος ἀὴρ ἢ πάθος ἀέρος ἐστίν. Ἀντιπαίοντος οὖν τοῦ ἔσωθεν εἰσέρχεται ὁ ἔξωθεν ψόφος, καὶ ὑπὸ τῆς κινήσεως καὶ τοῦ ἔξωθεν ψόφου ἐκκρούεται ἡ κίνησις.

Διὰ τί ἰσχνόφωνοι παῖδες ὄντες μᾶλλον ἢ ἄνδρες; [m] Ἢ 30
ὥσπερ καὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν ἀεὶ ἧττον κρατοῦσι παῖδες ὄντες, καὶ ὅσοι ἐλάττους οὐ δύνανται βαδίζειν, ὁμοίως καὶ τῆς γλώττης οἱ νεώτεροι οὐ δύνανται; [n] Ἐὰν δὲ παντάπασι μικροὶ ὦσιν, οὐδὲ φθέγγεσθαι δύνανται ἀλλ' ἢ ὥσπερ τὰ θηρία, διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. Εἴη δ' ἂν οὐ μόνον 2
ἐπὶ τοῦ ἰσχνοφώνου, ἀλλὰ καὶ τραυλοὶ καὶ ψελλοί. Ἡ μὲν οὖν τραυλότης [o] τῷ γράμματός τινος μὴ κρατεῖν, καὶ τοῦτο οὐ τὸ τυχόν, ἡ δὲ ψελλότης τῷ ἐξαίρειν τι, ἢ γράμμα ἢ συλλαβήν, ἡ δὲ ἰσχνοφωνία ἀπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι ταχὺ συνάψαι τὴν ἑτέραν συλλαβὴν πρὸς τὴν ἑτέραν. Ἅπαντα 3
δὲ δι' ἀδυναμίαν· τῇ γὰρ διανοίᾳ οὐχ ὑπηρετεῖ ἡ [p] γλῶττα. Ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ οἱ μεθύοντες πάσχουσι καὶ οἱ πρεσβῦται· ἧττον δὲ πάντα συμβαίνει.

Διὰ τί ἡ φωνὴ τρέμει καὶ τῶν ἀγωνιώντων καὶ τῶν [q] δε- 31
διότων; Ἢ ὅτι σείεται ἡ καρδία τοῦ θερμοῦ ἐξιόντος; Ἀμφοτεράκις δὲ πάσχουσι τοῦτο· καὶ γὰρ τοῖς ἀγωνιῶσι συμβαίνει καὶ τοῖς φοβουμένοις. Σειομένης δὲ οὐ γίνεται μία ἡ πληγὴ ἀλλὰ πλείους, ὥσπερ [r] ἡ τῶν παρανενευρισμένων χορδῶν.

Διὰ τί οἱ μὲν ἀγωνιῶντες βαρὺ φθέγγονται, οἱ δὲ φο- 32
βούμενοι ὀξύ; Ἢ ὅτι τοῖς μὲν φοβουμένοις καταψύχεται ὁ τόπος ὁ περὶ τὴν καρδίαν, κάτω ὁρμῶντος τοῦ θερμοῦ, ὥστε ὀλίγον ἀέρα κινοῦσιν; Ἡ γὰρ ἰσχὺς ἐν τῷ θερμῷ· τοῖς δὲ ἄνω φέρεται τὸ θερμόν, ὥσπερ τοῖς αἰσχυνομένοις· δι' αἰσχύνην γὰρ [s] καὶ ἀγωνιῶσιν. Τοῖς δὲ αἰσχυνομένοις ἄνω 2
φέρεται πρὸς τὸ πρόσωπον· σημεῖον δὲ ὅτι ἐξέρυθροι γί-

[m] ἢ om. Cᵃ.Xᵃ.Yᵃ. [n] ἐὰν—δύνανται om. Cᵃ. [o] τῷ] τοῦ Xᵃ. [p] γλῶσσα Xᵃ.Yᵃ. [q] δεδιόντων Cᵃ. [r] ἡ] οἱ Cᵃ. [s] καὶ om. Cᵃ.Yᵃ.v.

νονται μᾶλλον. Συντήκει οὖν καὶ παχὺν ποιεῖ τὸν ἀέρα ᾧ
[t] φθέγγονται· ὁ δὲ τοιοῦτος βραδέως ὠθεῖται· τὸ δὲ βραδὺ
ἐν φωνῇ [v] βαρύ ἐστιν.

33 Διὰ τί εὐηκοωτέρα ἡ νὺξ τῆς ἡμέρας ἐστίν; Πότερον ὥσ-
περ Ἀναξαγόρας φησί, διὰ τὸ τῆς μὲν ἡμέρας σίζειν καὶ
ψοφεῖν τὸν ἀέρα θερμαινόμενον ὑπὸ τοῦ ἡλίου, τῆς δὲ νυκτὸς
ἡσυχίαν [w] ἔχειν ἅτε ἐκλελοιπότος τοῦ θερμοῦ, εἶναι δὲ μᾶλ-
λον ἀκουστὸν μηθενὸς ὄντος ψόφου; Ἢ [x] ὅτι διὰ τοῦ κε-
2 νωτέρου μᾶλλον ἀκουστόν ἐστιν ἢ διὰ τοῦ πλήρους; Ἔστι
δὲ τῆς μὲν ἡμέρας ὁ ἀὴρ πυκνὸς ἅτε πεπληρωμένος ὑπὸ τοῦ
φωτὸς καὶ τῶν ἀκτίνων, τῆς δὲ νυκτὸς ἀραιότερος διὰ τὸ
ἀπεληλυθέναι ἐξ αὐτοῦ τὸ πῦρ καὶ τὰς ἀκτῖνας, σώματα ὄντα.
Ἢ ὅτι τῆς μὲν ἡμέρας τὰ σώματα πρὸς πολλὰ τὴν διάνοιαν
3 ἕλκει· διὸ οὐκ εὐκρινές ἐστι πρὸς τὴν ἀκοήν. Καὶ [y] τῷ πράτ-
τειν ἡμᾶς πάντα μᾶλλον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἢ τῇ νυκτί, καὶ αὐτὰ
περὶ τὰς πράξεις ἐστίν. Χωρισθεῖσα δὲ αἴσθησις διανοίας
καθάπερ [z] ἀναίσθητον πόνον ἔχει, ὥσπερ εἴρηται τὸ νοῦς ὁρᾷ
4 καὶ νοῦς ἀκούει. Νυκτὸς δὲ τῆς ὄψεως ἀργούσης καὶ τῆς
διανοίας μᾶλλον ἠρεμούσης ὁ τῆς ἀκοῆς [a] πόρος μᾶλλον ἀνεῳ-
γμένος, καθάπερ τῆς ἡμέρας, δεκτικὸς μέν ἐστι τῶν ἤχων
ὁμοίως, ἐξαγγελτικὸς δὲ μᾶλλον [b] τῇ διανοίᾳ διὰ τὸ μήτε
αὐτὴν ἐνεργεῖν μήθ' ὑπὸ τῆς ὄψεως παρενοχλεῖσθαι, καθά-
περ καὶ τῆς ἡμέρας.

34 Διὰ τί οἱ ἄγονοι, οἷον παῖδες καὶ γυναῖκες καὶ οἱ ἤδη γέ-
ροντες καὶ οἱ εὐνοῦχοι, ὀξὺ φθέγγονται, οἱ δὲ ἄνδρες βαρύ-
τερον; [c] Ἢ δι' ἀσθένειαν τοῦ κινοῦντος μορίου τὸν ἀέρα;
Ὀλίγον γὰρ τὸ ἀσθενὲς κινεῖ, ὁ δὲ ὀλίγος ταχὺ φέρεται,
2 τὸ δὲ ταχὺ φερόμενον ὀξύ. Ἢ διότι ὁ πόρος ὁ πρῶτος, δι'
οὗ ἡ φωνὴ φέρεται, τοῖς μὲν ἀγόνοις μικρός, ὥστε ὀλίγον
ἐξ αὐτοῦ τὸ ὠθοῦν τὸν ἀέρα, ὀλίγος δὲ ὢν ταχὺ φέρεται δι'

[t] φθέγγεται Ya. [v] βραδύ Ca. [w] ἄγειν ὥστε Ca. [x] ὅτι] διότι Xa. [y] τὸ Xa. [z] ἀναίσθητον τὸν πόνον Ca. [a] μᾶλλον πόρος Ca. [b] τῇ] ἢ τῇ Xa.Ya, καὶ τῇ Ca. [c] ἢ om. Ca.Xa.Ya.

εὐρέος τοῦ ἄνω φάρυγγος· ἀκμάζουσι δὲ καὶ ἀνδρουμένοις διίσταται οὗτος, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοὺς ὄρχεις, ὥστε καὶ πλείων ἐστὶν ὁ ὠθούμενος. [d]Βραδύτερον οὖν διιὼν βαρὺς γίνεται.

Διὰ τί οἱ [e]ἰσχνόφωνοι οὐ δύνανται διαλέγεσθαι μικρόν; 35
Ἢ ὅτι ἴσχονται τοῦ φωνεῖν, ἐμποδίζοντός τινος; Οὐκ ἴσης [f]δὲ ἰσχύος οὐδ' ὁμοίας κινήσεως, μὴ ἐμποδίζοντός τε τὴν κίνησιν μηδενὸς καὶ [g]ἐμποδίζοντος, βιάσασθαι δεῖ. Ἡ δὲ φωνὴ κίνησίς ἐστι· μεῖζον δὲ φθέγγονται μᾶλλον οἱ τῇ ἰσχύϊ χρώμενοι. Ὥστ' ἐπεὶ ἀνάγκη ἀποβιάζεσθαι τὸ κωλῦον, ἀνάγκη μεῖζον φθέγγεσθαι τοὺς ἰσχνοφώνους.

Διὰ τί [h]δὲ ἀγωνιῶντες [i]μὲν μᾶλλον ἰσχνόφωνοι γίνονται, 36
ἐν δὲ ταῖς μέθαις ἧττον; Ἢ ὅτι [k]ἀποπληξίᾳ ὅμοιόν ἐστι τὸ πάθος [l]μέρους τινὸς τῶν ἐντός, ὃ ἀδυνατοῦσι κινεῖν, ἐμποδίζοντος διὰ τὴν κατάψυξιν; Ὁ μὲν οὖν οἶνος φύσει θερμὸς ὢν λύει τὴν κατάψυξιν μᾶλλον, ἡ δὲ ἀγωνία ποιεῖ· φόβος γάρ τις ἡ ἀγωνία, ὁ δὲ φόβος κατάψυξις.

Διὰ τί [m]ἔξωθεν εἰς τὰς οἰκίας [n]εἰσακούεται μᾶλλον ἢ 37
ἔσωθεν ἔξω; Ἢ ὅτι ἔσωθεν ὁ ψόφος διὰ τὸ ἀχανὲς [o]εἶναι διασπᾶται, ὥστε οὐχ ἱκανὸν ἕκαστον μέρος ἀκουσθῆναι, ἢ ἧττον; Ἔξωθεν δὲ ἔσω εἰς ἐλάττω τόπον καὶ ἀέρα ἑστῶτα ἡ φωνὴ βαδίζουσα ἀθρόα ἔρχεται, ὥστε μείζων οὖσα ἀκούεται μᾶλλον.

Διὰ τί οἱ ἰσχνόφωνοι μελαγχολικοί; Ἢ ὅτι τὸ τῇ φαν- 38
τασίᾳ ἀκολουθεῖν ταχέως τὸ μελαγχολικὸν εἶναι ἐστίν, οἱ δὲ ἰσχνόφωνοι τοιοῦτοι· προτερεῖ γὰρ ἡ ὁρμὴ τοῦ λέγειν τῆς δυνάμεως αὐτοῖς, ὡς θᾶττον ἀκολουθούσης τῆς ψυχῆς τῷ φανέντι. Καὶ οἱ τραυλοὶ δὲ ὡσαύτως· βραχύτερα γὰρ τὰ μόρια [p]ταῦτα τοῖς τοιούτοις. Σημεῖον δέ· οἰνωμένοι γὰρ τοιοῦτοι γίνονται, ὅτε μάλιστα τοῖς [q]φαινομένοις ἀκολουθοῦσι, καὶ οὐ τῷ οἴνῳ.

[d] βαρύτερον Xa. [e] ἰσχόφωνοι Sylburgius. [f] δὲ] δὲ δεῖ Ya. [g] ἐμπ. εἰς τὸ β.? [h] δὲ om. v. [i] μὲν om. Ca. [k] ἀποπληξίας Xa. [l] μέρος Xa. [m] ἔσωθεν Ca. [n] εἴσω ἀκούεται Ca.Ya. [o] ἰέναι Ya. [p] τοῖς τοιούτοις ταῦτα Xa. [q] φοβουμένοις Ca.

39 Διὰ τί τὰ [r] πράσα συμφέρει πρὸς εὐφωνίαν, ἐπεὶ καὶ τοῖς πέρδιξιν; Ἢ ὅτι καὶ τὰ σκόροδα ἑφθὰ λεαίνει, τὰ δὲ [r] πράσα γλισχρότητα ἔχει τινά; Ῥυπτικὸν δὲ τοῦ φάρυγγος.

40 Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα ὀξύτερον [s] φθέγγεται σφοδρότερα ὄντα, ὁ δὲ ἄνθρωπος ἀσθενῶν; Ἢ διότι ἐλάττω κινεῖ ἀέρα, οὗτος δὲ [t] ταχὺ διέρχεται, τὸ δὲ ταχὺ ὀξὺν ποιεῖ τὸν ψόφον.

41 Διὰ τί ἀκούουσι μᾶλλον κατέχοντες τὸ πνεῦμα ἢ [v] ἐκπνέοντες; Διὸ [w] καὶ ἐν ταῖς [x] θήραις παραγγέλλουσιν [y] ἑαυτοῖς μὴ πνευστιᾶν. Πότερον ὅτι τὸ αἰσθητικὸν ἄνω [z] ἔρχεται αἰρομένων τῶν φλεβῶν; Καθευδόντων γὰρ κάτω· διὸ καὶ μᾶλλόν τε ἐκπνέουσι καθεύδοντες ἢ [a] εἰσπνέουσι, καὶ ἀνήκοοί εἰσιν. Ἢ καὶ τὸ αἷμα [b] ἀνέρχεται ἐκπεπνευκότος, ὥστε κενοῦται τὰ ἄνω; Ἀκούουσι δὲ τῷ κενῷ. Ἢ ὅτι ὁ [c] φυσιασμὸς ψόφος τίς [d] ἐστιν, οὗτος δὲ ἐν τῷ [e] ἐκπνεῖν [f] γινόμενος κωλύει ἀκούειν.

42 Διὰ τί θᾶττον μὲν ψοφοῦσι καὶ πηδῶσιν [g] οἱ μικροὶ ἅλες, μείζω δὲ [h] ψοφοῦσι καὶ πηδῶσιν οἱ μεγάλοι; Ἢ διότι οἱ μὲν ταχὺ σχίζονται (οὐ γὰρ πολὺ ὃ δεῖ διελθεῖν τῷ πυρί) διὰ τὴν μικρότητα, οἱ δὲ βραδέως· μεῖζον γὰρ ἔργον τὸ μεῖζον διασχίσαι ἢ τὸ μικρόν. Ψοφεῖ δὲ ὁ μὲν μικρὸς μικρόν, ἡ γὰρ πληγὴ μικρά, ὁ δὲ μείζων μεγάλα, μεγάλη γὰρ ἡ πληγή· ὁ δὲ ψόφος πληγή ἐστιν. Καὶ πηδᾷ δὲ μᾶλλον τὸ ἰσχυρότερον, ἂν πληγῇ· ἧττον γὰρ ἐνδίδωσιν.

43 Διὰ τί, ἐὰν εἰς πολὺ πῦρ [i] ἐμβάλλῃ τις τὸ αὐτὸ μέγεθος ἁλός, ἧττον ψοφεῖ ἢ οὐ ψοφεῖ; Ἢ ὅτι φθάνει κατακαυθεὶς πρὶν σχισθῆναι; Καίεται μὲν γὰρ τῷ τὸ ὑγρὸν ἀναλωθῆναι, ψοφεῖ δὲ τῷ σχισθῆναι.

44 Διὰ τί οἱ χασμώμενοι ἧττον ἀκούουσιν; Ἢ ὅτι τὸ πνεῦ-

[r] πράσσα utrobique Y^a. [s] φθέγγονται C^a. [t] παχὺ X^a. [v] ἐκπίνοντες Y^a. [w] καὶ om. Y^a. [x] θύραις X^a. [y] αὐτοῖς X^a. [z] ἔρχεται τῶν φλεβῶν συναιρουμένων ἀραιουμένων καθευδόντων κάτω, διὸ καὶ μᾶλλον ἐκπνέουσιν Y^a, omissis καθεύδοντες—εἰσιν. [a] ἐμπνέουσι C^a, εἰσπνέοντες X^a.Y^a. [b] ἀπέρχεται καταπεπνευκότων Y^a. [c] φυστασμὸς C^a, φύσει ὁ ἀσθμὸς Y^a. [d] ἐστιν om. Y^a. [e] πνεῖν Y^a. [f] γενόμενος C^a.Y^a. [g] οἱ ἅλες οἱ μικροὶ X^a. [h] ψοφῶσι X^a.Y^a. [i] ἐμβάλῃ Q.C^a.Y^a.

μα ἐναπολαμβάνουσιν, τὸ δὲ ἀπολαμβανόμενον πνεῦμα περὶ τὰ ὦτα ἀθροίζεται. Σημεῖον δέ· ἐν γὰρ τοῖς ὠσὶ ψόφος γίνεται ὅταν χασμησώμεθα. Τὸ [k] δὲ ἀπολαμβανόμενον πνεῦμα κωλύει ἀκούειν. Ἔτι δὲ καὶ φωνή τις γίνεται τῶν χασμωμένων· τοῦτο δὲ κωλυτικὸν τοῦ ἀκούειν. Καὶ συμπιέζεσθαι ἀναγκαῖον τὰς ἀκοὰς διασπωμένου τοῦ [l] στόματος.

Διὰ τί τῆς φωνῆς, ἐπειδὴ ῥύσις τίς ἐστι, φύσιν ἐχούσης 45
[m] ἄνω φέρεσθαι, μᾶλλόν ἐστιν εὐήκοος ἄνωθεν κάτω ἢ κάτωθεν ἄνω; Ἢ ὅτι ἡ φωνὴ ἀήρ τίς ἐστι μεθ' ὑγροῦ· βαρυνόμενος οὖν οὗτος ὑπὸ τοῦ ὑγροῦ φέρεται κάτω καὶ οὐκ ἄνω· τοῦ γὰρ ὑγροῦ κατὰ φύσιν ἡ κάτω φορά. Διὸ τοῖς κάτω μᾶλλον ἀκούεται. Ἢ τοῦτο μὲν ὑπὸ τῆς τοῦ ζῴου φωνῆς μόνον γίνεται (αὕτη γὰρ μεθ' ὑγροῦ), τὸ δὲ συμβαῖνόν ἐστι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ψόφων; Καθάπερ οὖν ἡ ὄψις, ἐὰν [n] μὲν 2
ἄνωθεν κάτω προσπέσῃ, τὴν ἀνάκλασιν ἄνω ποιεῖται, κάτωθεν δὲ ἄνω προσπεσοῦσα ἀνεκλάσθη κάτω, τὸν αὐτὸν τρόπον ἡ φωνὴ ἡ φύσιν ἔχουσα ἄνω φέρεσθαι, προσκόψασα τῷ ἐξ ἐναντίας ἀέρι, βιάζεσθαι μὲν οὐ δύναται πλείονα ὄντα καὶ βαρύτερον, ἀνακλασθεὶς δὲ ὁ κινηθεὶς ἀὴρ ἐπὶ τοὐναντίον ἠνέχθη κάτω, διὸ καταχεόμενος ἀκούεται [o] κάτω μᾶλλον. Τοιοῦτο δὲ καὶ τὸ περὶ τὴν ἠχὼ συμβαῖνον ἐστίν, ἀνάκλασις τῆς φωνῆς ἐπὶ τοὐναντίον.

Διὰ τί μεθυόντων μᾶλλον ἀπορρήγνυται ἡ φωνὴ ἢ νηφόντων; Ἢ [p] διὰ τὸ πεπληρῶσθαι ταχέως [q] ἀπορρηγνύασι τὴν φωνήν; Σημεῖον δὲ τούτου· [r] οὔτε γὰρ οἱ χοροὶ μελετῶσιν ἐξ ἀρίστου [s] οὔτε οἱ ὑποκριταί, ἀλλὰ νήστεις ὄντες. Ἐν δὲ τῇ μέθῃ [t] πληρέστεροι ὄντες εὐλόγως μᾶλλον ἀπορρήγνυνται τὰς φωνάς. 46

Διὰ τί ποτε τῶν ὀξυτέρων φωνῶν πορρώτερον ἀκούουσιν; 47
Ἢ διότι τὸ ὀξὺ ἐν φωνῇ ταχύ ἐστι, θᾶττον δὲ κινεῖται τὰ

[k] δὴ Ya. [l] σώματος Xa.Ya, πνεύματος pr. Ca. [m] ἄνωθεν Q.Xa.
[n] μὴ Ca. [o] κάτω om. Ca. [p] διότι τῷ Ya. [q] ἀπορρήγνυσι Ca.Xa.Ya.v.y.
[r] οὔτε] ὅτε v. [s] οὔτε οἱ] οὐχ y. [t] πληρέστατοι y.

βίᾳ μᾶλλον φερόμενα, τὰ δὲ σφοδρότερον φερόμενα ἐπὶ πλέον φέρεται.

48 Διὰ τί κατέχοντες τὸ πνεῦμα μᾶλλον ἀκούομεν; Ἢ ὅτι ἡ ἀνάπνευσις ψόφον τινὰ παρέχει. Εἰκότως οὖν τότε μᾶλλον ἀκούομεν, ὅταν [v] ἥττων ὁ ψόφος ᾖ· ἥττων γὰρ ὁ ψόφος, ὅταν κατέχωμεν τὸ πνεῦμα.

49 Διὰ τί τὸ μὲν φῶς οὐ διέρχεται διὰ τῶν πυκνῶν, λεπτότερον ὂν καὶ πόρρω ὂν καὶ θᾶττον, ὁ δὲ ψόφος διέρχεται; Ἢ διότι τὸ μὲν φῶς κατ' εὐθεῖαν φέρεται, ὥστε ἂν ἀντιφράξῃ τι τὴν εὐθυωρίαν, ὅλως [w] ἀποκέκλεισται, ὁ δὲ ψόφος φέρεται καὶ οὐκ εὐθὺ διὰ τὸ πνεῦμα εἶναι; Διὸ πανταχόθεν ψοφοῦντες ἀκούομεν, καὶ οὐ μόνον τῶν κατ' εὐθυωρίαν τοῖς ὠσίν.

50 Διὰ τί ποτε οἱ μὲν γελῶντες βαρὺ φθέγγονται, οἱ δὲ κλαίοντες ὀξύ; Ἢ διότι ἀπὸ τῶν [x] συντόνων ὀξεῖα ἡ φωνή, τὸ δὲ ὀξύ ἐστιν ἀσθενές; Ἄμφω δὲ ταῦτα μᾶλλον τοῖς κλαίουσιν ὑπάρχει· καὶ γὰρ συντέτανται μᾶλλον οἱ κλαίοντες καὶ ἀσθενέστεροί εἰσιν.

51 Διὰ τί, εἴπερ ἡ φωνὴ ἀήρ τις ἐσχηματισμένος [y] ἐστί, φερομένη διαλύεται πολλάκις τὸ σχῆμα, [z] ἡ [a] δὲ ἠχώ, [b] ἣ γίνεται πληγέντος τοῦ τοιούτου πρός τι στερεόν, οὐ διαλύεται, ἀλλὰ σαφῶς ἀκούομεν; Ἢ διότι ἀνάκλασίς ἐστιν, οὐ κατάκλασις; Τοῦτο δὲ ὅλον ἀφ' ὅλου. Εἶτα τὸ πάθος ἀφ' ὁμοίου· ἀπὸ γὰρ τοῦ ἀέρος ἀνακλᾶται ἐν τῷ κοίλῳ, οὐκ ἀπὸ τοῦ κοίλου.

52 Διὰ τί ἑνός τε καὶ πολλῶν φθεγγομένων ἅμα οὔτε ἴσος ὁ φθόγγος, οὔτε ἐπὶ πλεῖον [c] γεγωνόσιν ὡς κατὰ λόγον εἰς τὸ πόρρω; Ἢ ὅτι ἕκαστος τὸν καθ' αὐτὸν ἀέρα προωθεῖ, ἀλλ' οὐ τὸν αὐτόν, πλὴν ἐπὶ μικρόν; Ὅμοιον δὴ συμβαίνει ὥσπερ ἂν εἰ πολλοὶ [d] μὲν εἶεν οἱ βάλλοντες, ἕκαστος μέντοι

[v] ἧττον—ἧττον Y[a]. [w] ἀποκέκλειται Y[a]. [x] συνόντων X[a]. [y] ἐστί, καὶ φ. C[a].X[a].Y[a]. [z] ἡ] ἣ C[a], ἣ ἡ Y[a]. [a] δὲ om. C[a].Y[a]. [b] ἣ om. Y[a]. [c] γεγονόσιν Y[a]. [d] μὲν om. C[a].

λίθῳ ἑτέρῳ, ἢ οἵ γε πλεῖστοι. Οὔτε γὰρ ἐκεῖ [e]πόρρω 2
οὐθὲν ἀφίξεται βέλος, ἢ οὐ κατὰ λόγον, οὔτε ἐνταῦθα. Οὐ
γὰρ ἑνὸς ἡ τοσαύτη φωνὴ ἀλλὰ πολλῶν. Ἐγγύθεν μὲν
οὖν κατὰ λόγον πολλὴ φαίνεται ἡ φωνή (καὶ γὰρ τὰ βέλη
πλείω τεύξεται τοῦ αὐτοῦ), πόρρωθεν δὲ οὐκέτι.

Διὰ τί ἀγωνιῶντες μὲν βαρύτερον φθέγγονται, φοβού- 53
μενοι δὲ ὀξύτερον; Καίτοι [f]καὶ ἡ αἰδὼς φόβος τίς ἐστιν.
Ἢ διαφέρει πολὺ τὸ πάθος; Οἱ μὲν γὰρ αἰδούμενοι ἐρυ-
θριῶσιν (ἡ δὲ ἀγωνία αἰσχύνη τίς ἐστιν), οἱ δὲ φοβούμενοι
ὠχριῶσιν. Φανερὸν οὖν ὅτι τοῖς μὲν φοβουμένοις ἐκλείπει 2
ἄνωθεν τὸ θερμόν, ὥστε κινεῖ ἀσθενὲς ὂν ὀλίγον ἀέρα τὸ
πνεῦμα, τὸ δὲ ὀλίγον ταχὺ [g]φέρεται, τὸ δὲ ταχὺ ἐν φωνῇ
τὸ ὀξύ· τοῖς δὲ αἰδουμένοις ἄνω ἔρχεται τὸ θερμὸν περὶ τὰ
στήθη. Σημεῖον δὲ ὅτι γίνονται ἐξέρυθροι. Πολὺν δὲ κινεῖ
ἀέρα ἡ πολλὴ δύναμις, τὸ δὲ πολὺ βραδέως φέρεται, τὸ δὲ
βραδὺ ἐν φωνῇ βαρύ.

Διὰ τί ἰσχνόφωνοι γίνονται; [h]Ἢ αἴτιον ἡ κατάψυξις 54
τοῦ τόπου ᾧ [i]φθέγγονται, [k]ἢ ὥσπερ ἀποπληξία τοῦ μέρους
τούτου ἐστίν; Διὸ καὶ θερμαινόμενοι ὑπὸ οἴνου καὶ τοῦ λέ-
γειν συνεχῶς ῥᾷον συνείρουσι τὸν λόγον.

Διὰ τί μόνον τῶν ἄλλων ζῴων ἄνθρωπος γίνεται ἰσχνό- 55
φωνον; Ἢ ὅτι λόγου κοινωνεῖ μόνον, τὰ δὲ ἄλλα φωνῆς;
Οἱ δὲ ἰσχνόφωνοι φωνοῦσι μέν, [l]λόγον δὲ οὐ δύνανται
συνείρειν.

Διὰ τί τοῦ μὲν χειμῶνος ὀξύτερον φθέγγονται [m]καὶ 56
νήφοντες, [n]θέρους δὲ καὶ μεθύοντες βαρύτερον; Ἢ ὅτι
ὀξυτέρα μέν ἐστιν ἡ ταχυτέρα, ταχυτέρα δέ ἐστιν ἡ ἀπὸ
συντεταμένου φωνή; Τῶν δὲ νηφόντων καὶ ἐν τῷ χειμῶνι τὰ
σώματα συνέστηκε μᾶλλον ἢ μεθυόντων καὶ ἐν τῷ θέρει· τὸ
γὰρ θερμὸν καὶ αἱ ἀλέαι διαλύουσι τὰ σώματα.

Διὰ τί ἡ φωνὴ ὕστατον τελειοῦται τοῖς ἀνθρώποις τῶν 57

[e] πόρρωθεν Xa. [f] καὶ om. Ca. [g] τρέφεται τὸ δὲ ἐν φωνῇ ταχὺ Xa.
[h] ἢ] καὶ ἢ Xa. [i] φθέγγεται Ya.v. [k] ἢ] καὶ Ca.Xa.v. [l] λόγω Ca.Ya.
[m] καὶ νήφοντες om. Xa. [n] τοῦ δὲ θέρους Xa.

φθεγγομένων; Ἢ διότι πλείστας ἔχει διαφορὰς καὶ εἴδη; Τὰ γὰρ ἄλλα ζῷα ἢ οὐθὲν γράμμα ἢ ὀλίγα διαλέγονται. Τὸ δὲ ποικιλώτατον καὶ πλείστας ἔχον διαφορὰς ἀνάγκη ἐν πλείστῳ χρόνῳ ἀποτελεῖσθαι.

58 Διὰ τί ἡ μὲν ὄψις οὐ διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν, ἡ δὲ φωνὴ διέρχεται; Ἢ ὅτι τῆς μὲν ὄψεως μία φορὰ ἡ κατ' εὐθεῖαν (σημεῖον δὲ αἵ τε τοῦ ἡλίου ἀκτῖνες, καὶ ὅτι ἐξ ἐναντίας μόνον ὁρῶμεν), τῆς δὲ φωνῆς πολλαί; Ἀκούομεν γὰρ πανταχόθεν. Ὅταν οὖν κωλυθῇ κατ' εὐθεῖαν ἐκπίπτειν διὰ τὸ μὴ κατ' ἀλλήλους εἶναι τοὺς πόρους, ἀδυνατεῖ διο-
2 ρᾶν. Ὁ δὲ ἀὴρ καὶ ἡ φωνή, ἅτε πανταχοῦ φερομένη, διὰ παντὸς διαπίπτει καὶ ἀκούεται. Ἐν δὲ τοῖς ὑγροῖς αἱ μὲν ὄψεις διορῶσιν, αἱ δὲ φωναὶ οὐκ ἀκούονται ἢ μόλις, λεπτοτέρου ὄντος τοῦ ὑγροῦ ἢ τῆς γῆς, ὅτι οἱ πόροι μικροὶ καὶ πυκνοὶ καὶ κατ' ἀλλήλους, ὥστε οὐ κωλύεται ἡ ὄψις
3 [o] εὐθυπορεῖν. Διὰ τοῦτο καὶ διὰ μὲν τῆς ὑέλου διορᾶται πυκνῆς οὔσης, διὰ δὲ τοῦ νάρθηκος ἀραιοῦ ὄντος οὐ διορᾶται. Ἔτι τῆς μὲν οἱ πόροι κατάλληλοι, τῶν δὲ παραλλάττοντες· οὐδὲν δ' ὄφελος εἶναι μεγάλους, ἐὰν μὴ κατ' εὐθεῖαν ὦσιν. Ἡ δὲ φωνὴ [p] οὐκ ἀκούεται, ὅτι ἐλάττω τὰ διάκενα τὰ ἐν τῷ ὕδατι τοῦ ἀέρος, ὥστε οὐ δύναται δέχεσθαι, οὐδὲ μεῖναι τὴν
4 φωνήν, ἀλλὰ μόλις ἡ μετὰ φωνῆς. Ἡ γὰρ φωνὴ ἀήρ τις. Οὐ γὰρ ἅπαν τὸ μανότερον [q] διιτικώτερον, ἂν μὴ καὶ οἱ πόροι ὦσιν ἁρμόττοντες τῷ [r] διιόντι. Ὥστ' οὐδὲ [s] συνιτικώτερον εἰς αὐτό, ἂν μὴ δεκτικοὶ ὦσιν οἱ πόροι τῶν σωμάτων. Καίτοι τὸ μανὸν μαλακὸν καὶ δυνάμενον εἰς αὐτὸ
5 συνιέναι. Ἀλλ' ἔνια κωλύεται διὰ τὴν [t] μικρότητα τῶν πόρων, οἷον ἡ ὕελος· ταύτης γὰρ οὐ συνάγονται, μανοτέρας οὔσης τοῦ νάρθηκος, διὰ τὴν εἰρημένην αἰτίαν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ εἴ τι ἄλλο τοιοῦτον. Ὥστε καὶ τόδε φανερόν, διότι τοῦ μανοῦ καὶ μαλακοῦ ἢ αὐτοῦ ὄντος ἢ παραπλησίου

[o] εὐθυωρεῖν Xa. [p] οὐκ—φωνὴ om. Ca. [q] δικτικώτερον Xa. [r] διιέντι codices. [s] συνετικώτερον Ca.Ya.v, συνεκτικώτερον Xa. [t] σμικρότητα Ca.

τὴν φύσιν, οὐ τὸ μανότερον μᾶλλον συνάγεται εἰς αὐτό· ἡ
γὰρ αὐτὴ αἰτία πάντων.

Διὰ τί γίνεται ἐλάττων μὲν ἡ φωνὴ ἐξαιρουμένων, ὁμοία 59
δὲ τὸν χαρακτῆρα; Ἢ ὅτι ἐμέμικτο αὐτοῖς; Τὸ δὲ μεμι-
γμένον οὐ τῇ μέν ἐστι τῇ δὲ οὔ, ἀλλὰ πάντῃ. Ὁμοίως οὖν
πανταχόθεν ἐξαιρουμένων συνέρχεται ὁμοίως, ὥστ᾽ ἔλαττόν
τε ἀνάγκη καὶ ὅμοιον εἶναι.

Διὰ τί ἰσχνόφωνοι γίνονται; Πότερον διὰ θερμότητα 60
προπετέστεροί εἰσιν, ὥστε προσπταίοντες ἐπίσχουσιν, ὥσ-
περ οἱ ὀργιζόμενοι; Καὶ γὰρ οὗτοι πλήρεις ἄσθματος γί-
νονται. Πολὺ μὲν οὖν τὸ πνεῦμα [v] συμβαίνει. [w] Ἢ διὰ 2
τὴν ζέσιν τοῦ [x] θερμοῦ ἀσθμαίνουσιν, διὰ τὸ πολὺ εἶναι
καὶ μὴ φθάνειν ὑπεξιὸν τῷ τῆς ἀναπνοῆς καιρῷ; Ἢ μᾶλ-
λον τοὐναντίον κατάψυξις ἢ θερμότης τοῦ τόπου ᾧ [y] φθέγ-
γονται, ὥσπερ ἀποπληξία τοῦ μέρους τούτου; Διὸ καὶ θερ-
μαινόμενοι ὑπὸ οἴνου καὶ τοῦ λέγειν συνεχῶς ῥᾷον συνείρουσι
τὸν λόγον.

Διὰ [z] τί τοῦ χειμῶνος αἱ φωναὶ βαρύτεραι; Ἢ ὅτι πα- 61
χύτερος ὁ ἀήρ, παχυτέρου δὲ ὄντος βραδυτέρα ἡ κίνησις,
[a] ὥσθ᾽ ἡ φωνὴ βαρυτέρα. Ἢ [b] διότι διὰ τῶν [c] στέρνων
βραδύτερον χωρεῖ ὁ ἀήρ, [d] συμφράττεται δὲ τὸ περὶ τὸν
φάρυγγα [e] ὑπό τε τοῦ ψυχροῦ καὶ τοῦ ἐπιρρέοντος φλέ-
γματος.

Διὰ τί τὰ παιδία καὶ αἱ γυναῖκες καὶ οἱ εὐνοῦχοι καὶ οἱ 62
γέροντες φθέγγονται ὀξύ; Ἢ ὅτι θάττων κίνησίς ἐστιν
[f] ἡ ὀξυτέρα; Ἔστι δὲ τὸ αὐτὸ πλείονος δυσκινητότερον,
ὥστε οἱ ἐν ἀκμῇ πλείω συνεπισπῶνται τὸν ἀέρα· οὗτος οὖν
[g] βραδύτερον ἰὼν [h] βαρυτέραν παρασκευάζει τὴν φωνήν. Ἐν
δὲ τοῖς παιδίοις καὶ εὐνούχοις διὰ τὸ ἐλάττω ἔχειν ἐναντίως.
Τρέμειν δὲ τοὺς πρεσβύτας οὐ δυναμένους κρατεῖν, [i] ὥσπερ 2

[v] συμβαίνοι Y[a]. [w] ἢ om. C[a].X[a].Y[a]. [x] θυμοῦ C[a].Y[a]. [y] φθέγγεται C[a].Y[a]. [z] τί χειμῶνος ὄντος αἱ y. [a] ὡς y. [b] ὅτι y. [c] στενῶν y. [d] συμφράττονται δὲ τὰ y. [e] ὑπό τε] τῇ ποιότητι y. [f] ἡ om. C[a].Y[a]. [g] βραδύτερος C[a].X[a]. [h] βραδυτέραν codices. [i] ὥσπερ—κρατεῖν om. C[a].

τοῖς ἀδυνάτοις καὶ παιδίοις, ὅταν μακρὸν ξύλον λάβωσιν ἀπ' ἄκρου, τὸ ἕτερον ἄκρον σείεται διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ [k] πρεσβῦται [l] τρέμουσιν. Τὸ αὐτὸ δὲ ὑποληπτέον καὶ ἐπὶ τῶν ἀγωνιώντων καὶ φοβουμένων καὶ ῥι-
3 γώντων αἴτιον τοῦ τρόμου τῆς φωνῆς. Τοῦ γὰρ ἔχοντος τὴν φωνὴν τοιαύτην, τῶν τοιούτων παθῶν εἴσω περιεστηκότος τοῦ πλείστου, λοιπὸν ὀλίγον ὃν οὐ δύναται κρατεῖν τῆς φωνῆς· διὸ καὶ σείεται καὶ τρέμει. Διὸ καὶ οἱ τεχνικοὶ τῶν συνειδότων ὅτι ἀγωνιῶσι μικρὸν διαλέγονται ἀπ' ἀρχῆς, καὶ ἄχρι οὗ ἂν καταστῶσιν· μικρᾶς γὰρ οὔσης τῆς φωνῆς ῥᾷον κρατοῦσιν.

ΙΒ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΕΥΩΔΗ.

Διὰ τί τῶν θυμιαμάτων ἧττον αἰσθάνονται πλησίον ὄντες; Πότερον ὅτι ἀκρατεστέρα κερασθεῖσα ἡ ἀπόρροια τῷ ἀέρι ἡδίων, ὥσπερ ἡ σμύρνη τῶν ἰατρῶν; Ἢ καὶ τοὐναντίον εἴη ἄν, ὥστε ἀφαιρεῖσθαι τὸ πῦρ τὴν ὀσμὴν διὰ τὸ καίειν; Ἡ γὰρ ὀσμὴ θυμιωμένων. Διὸ καὶ ἐπὶ τῶν ἀνθράκων οὐκ ὄζει, πορρώτερον δὲ καθαρώτερον φαίνεται καὶ λεπτότατον τοῦτο.

2 Διὰ τί αἱ ὀσμαὶ ἧττον εὐώδεις τῶν θυμιαμάτων καὶ τῶν ἀνθῶν [m] ἐκ τοῦ ἐγγύς; Πότερον ὅτι συναπέρχεται τῇ ὀσμῇ καὶ γῆς μόρια, ἃ προκαταφέρεται διὰ βάρος, ὥστε καθαρὰ πορρώτερον γίνεται [n] ἡ ὀσμή; Ἢ οὔτε ἐγγὺς οὔσης τῆς ἀρχῆς πλεῖστον γίνεται τὸ ῥέον, οὔτε λίαν πόρρω; Τὸ μὲν γὰρ [o] οὔπω πολύ, τὸ δὲ διασπᾶται.

3 [p] Λέγεται γὰρ ὡς εὐώδη γίνεται τὰ δένδρα εἰς ἅπερ [q] ἂν ἡ ἶρις κατασκήψῃ. Πότερον οὖν ἀληθές ἐστιν ἢ ψεῦδος; Καὶ εἰ ἀληθές, [r] διὰ τίν' αἰτίαν εἴη τὸ συμβαῖνον; Ὅτι μὲν οὖν οὔτε πάντα οὔτε ἀεί, δῆλον· πολλάκις γὰρ ἡ ἶρις μὲν
2 γέγονε, τὰ δὲ δένδρα οὐθὲν [s] ἐπίδηλα φαίνεται. Ὅταν τε

[k] πρεσβύτεροι K^a.O^a.s.w. [l] post τρέμουσιν Q.K^a.N^a.O^a.Y^a.s.w.x. addunt διὰ τὸ μὴ κρατεῖν. [m] ἐκ τοῦ ἐγγύς om. C^a.X^a.Y^a. [n] ἡ ὀσμή om. C^a. [o] οὔτω X^a. [p] λέγεται—κατασκήψῃ] hæc post συμβαῖνον ponunt C^a.X^a.Y^a. [q] ἂν om. C^a. [r] διὰ τίν'] δι' C^a.X^a.Y^a. [s] ἐπίδηλον X^a.

γένηται τοῦτο, οὐκ ἐν πάσῃ γίνεται ὕλῃ, ἐπεὶ συμβαίνει γέ
ποτε· διὸ καὶ λέγεται. Τὸ δ᾽ αἴτιον κατὰ συμβεβηκὸς τῇ
ἴριδι ἀποδοτέον, ἄλλως τε καὶ εἰ μή ἐστί τις φύσις ἡ ἶρις,
ἀλλὰ τῆς ὄψεως πάθος ἀνακλωμένης. Γίνεται δέ, ὥσπερ 3
ἐλέχθη, οὐχ ὁπωσοῦν ἐχούσης τῆς ὕλης τὸ πάθος· οὔτε γὰρ
ἐν [t] τοῖς χλωροῖς δένδροις οὔτε ἐν τοῖς αὔοις, ἀλλ᾽ ἐν τῇ
[v] ἐμπεπρησμένῃ ὕλῃ φασὶν οἱ νομεῖς μετὰ τὰ ἐπὶ τῇ [w] ἴριδι
ὕδατα γίνεσθαι ἐπίδηλον τὴν εὐωδίαν, καὶ μάλιστα [x] οὗ ἂν
ἀσπάλαθος ᾖ καὶ ῥάμνος καὶ ὧν τὰ ἄνθη εὐώδη ἐστίν. Αἴ- 4
τιον δὲ τῆς εὐωδίας ἐστίν, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς· διαθέρμου
γὰρ καὶ διακεκαυμένης οὔσης, ὃ ἂν ἐκφύσῃ, τὸ πρῶτον εὐώ-
δες ὄζει. Τὰ γὰρ πυρούμενά πως τῶν ὑγρότητα ἐχόντων
ὀλίγην εὐώδη γίνεται· πέττει γὰρ τὸ θερμὸν ταύτην. Διὸ
καὶ τῆς ὅλης γῆς εὐωδέστερα [y] τὰ πρὸς τὸν ἥλιον τῶν πρὸς
ἄρκτον [z] ἐστίν. Τούτων δὲ τὰ πρὸς ἕω τῶν πρὸς μεσημ- 5
βρίαν, ὅτι [a] γεώδης μᾶλλον ὁ τόπος ὁ περὶ τὴν Συρίαν καὶ
[b] Ἀραβίαν ἐστίν, ἡ δὲ Λιβύη ἀμμώδης καὶ ἄνικμος. Δεῖ
γὰρ μήτε πολλὴν εἶναι τὴν ἰκμάδα, ἄπεπτος γάρ ἐστιν [c] ἡ
πολλή, μήτε ἄνικμον, οὐ γὰρ γίνεται ἀτμίς. Ὃ συμβαίνει
καὶ περὶ τὴν [d] νεόκαυστον ὕλην καὶ τὸ γένος τοιαύτην ὥστε
ἔχειν εὐωδίαν σὺν αὐτῇ. Δηλοῖ δὲ τοῖς ἄνθεσιν· ἀφίησι 6
γὰρ ἐν τούτοις τὴν ὀσμήν. Δοκεῖ δὲ ἐν οἷς ἂν ἐνσκήψῃ ἡ
ἶρις γίνεσθαι, ὅτι οὐδὲν ἄνευ ὕδατος οἷόν τε γίνεσθαι· βρα-
χεῖσά τε γὰρ ἡ ὕλη καὶ τῷ ἐνόντι θερμῷ πέψασα τὴν ἐν
αὐτῇ γινομένην ἀτμίδα ἀφίησιν. [e] Οὔτε πολὺ τὸ ὕδωρ δεῖ
εἶναι· [f] ἐκκλύζει γὰρ τὸ πολὺ λίαν, καὶ σβέννυσι τὴν θερμό-
τητα τὴν ἐνυπάρχουσαν ἀπὸ τῆς πυρώσεως. Τὰ δὲ μετὰ 7
τὴν ἶριν ὕδατα οὐ πολλὰ γίνεται ἀλλὰ [g] μέτρια ὡς εἰπεῖν.
Καὶ ἐὰν πολλαὶ γίνωνται ἴριδες, οὐ πολὺ γίνεται, ἀλλὰ

[t] τοῖς ante χλ. om. X[a]. [v] πεπρησμένῃ C[a]. [w] ἴριδι δ᾽ ὕδατα X[a]. [x] οἷ C[a].Y[a], ἴσως ὅπου margo X[a], οἷον K[a].X[a].s. [y] τά πρὸς τὸν ἥλιον εὐωδέστερα X[a].Y[a]. [z] εἰσι Y[a]. [a] γαιώδης et συρρίαν C[a]. [b] ἀρραβίαν C[a].X[a]. [c] ἡ πολλή ἐστι C[a]. [d] νεόκαυτον Y[a]. [e] præstat οὐδὲ. [f] ἐκλύζει C[a].Y[a]. [g] μετρίως ὡς C[a].X[a].

πολλάκις μὲν ὀλίγον δέ. Διὸ εἰκότως τούτου γινομένου, οὐθὲν ἄλλο ὁρῶντες διάφορον πλὴν τὴν [h] ἶριν, ταύτῃ τὴν αἰτίαν προσέθεσαν τῆς εὐωδίας.

4 Διὰ τί τὰ ἄνθη καὶ τὰ θυμιώμενα πόρρωθεν μᾶλλον ἥδιον ὄζει, ἐγγύθεν δὲ τὰ μὲν ποωδέστερον τὰ δὲ καπνωδέστερον; Ἢ ὅτι ἡ ὀσμὴ θερμότης τίς ἐστι καὶ τὰ εὐώδη θερμά, τὸ δὲ θερμὸν κοῦφον, ὥστε διὰ μὲν [i] τοῦτο πορρωτέρω διιόντων ἀμιγεστέρα γίνεται ἡ ὀσμὴ τῶν συμπαρεπομένων ὀσμῶν ἀπὸ τῶν φύλλων καὶ τοῦ καπνοῦ, ὄντος ὑδατώδους ἀτμοῦ, [k] πλησίον δὲ ὄντων τὰ μεμιγμένα αὐτοῖς συνόζει ἐν οἷς ἐστίν.

5 Διὰ τί [l] πάντα μᾶλλον ὄζει κινούμενα; Ἢ ὅτι [m] ἀναπίμπλησι πλείω ἀέρα ἢ [n] ἡσυχάζοντα; Διαπέμπεται οὖν ἡ ὀσμὴ θᾶττον [o] οὕτω πρὸς τὴν αἴσθησιν [p] ἡμῖν.

6 Διὰ τί τοῦ χειμῶνος ἧττον ὀσφραινόμεθα, καὶ ἐν τοῖς πάγεσιν ἥκιστα; Ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ἀκινητότερός ἐστιν ἐν τῷ ψύχει; Οὔκουν ἀφικνεῖται ὁμοίως ἡ κίνησις ἡ ἀπὸ τοῦ σώματος τοῦ τὴν ὀσμὴν ἔχοντος διὰ τὴν δυσκινησίαν τῆς ἀπορροῆς καὶ τοῦ ἀέρος ἐν ᾧ ἐστίν.

7 Διὰ τί δριμύτερον ὄζει τῶν ἀρωμάτων ἐπὶ τέφρας θυμιωμένων ἢ ἐπὶ τοῦ πυρός, καὶ μᾶλλον καὶ πλείω χρόνον τὴν αὐτῶν ὀσμὴν ἔχει ἐπὶ τῆς τέφρας θυμιώμενα; Ἢ ὅτι ἀπεπτοτέρα ἐστὶν ἡ ὀσμὴ ἐπὶ τῆς τέφρας· διὸ καὶ [q] πλείων. Τὸ δὲ πῦρ ταχὺ πέττον αὐτῶν τὴν δύναμιν, ἀλλοιοῖ τὴν ὀσμήν· ἡ γὰρ πέψις ἀλλοίωσίς ἐστι τοῦ πεττομένου.

8 Διὰ τί ἥδιον ὄζει τῶν ῥόδων ὧν ὁ ὀμφαλὸς τραχύς ἐστιν ἢ ὧν λεῖος; Ἢ ὅτι μᾶλλον ὄζει ἡδὺ ὅσα τὴν φύσιν ἀπείληφε τὴν αὐτῶν; Ἀκανθῶδες [r] δὲ φύσει [s] τὸ ῥόδον ἐστί, διὸ μᾶλλον [t] ἔχον τὰ κατὰ φύσιν [v] ἥδιστα ὄζει.

9 Διὰ τί αἱ ὀσμαὶ ἐγγύθεν ἧττον εὐώδεις καὶ θυμιαμά-

[h] πρὶν Ca. [i] τοῦτο] τοῦ Ca. [k] πλησίων Ca.Xa. [l] πάντων Ya. [m] ἀναπίπλησι Ca.Ya. [n] συχάζοντα Xa. [o] οὕτω] ὥσπερ Ca. [p] ἡμῶν Ya. [q] πλείω Ca.Ya. [r] φύσει δὲ Ya. [s] τὸ δὲ ῥόδον Ca. [t] ἔχοντα Ca. [v] ὄζει ἥδιον Ya.

των καὶ ἀνθῶν; Ἢ ὅτι πλησίον μὲν συναποφέρεται τὸ
γεῶδες, ὥστε κεραννύμενον ἀσθενεστέραν ποιεῖ τὴν δύναμιν,
εἰς δὲ τὸ πόρρω καταφέρεται ἡ ὀδμή. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ
τριφθέντα τὰ ἄνθη [w] ἀπόλλυσι τὴν ὀσμήν.

[x] Πότερον αἱ [y] ὀσμαὶ καπνὸς ἢ ἀὴρ ἢ ἀτμίς; Διαφέρει 10
γάρ, [z] ᾗ τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ πυρός, τὸ δὲ καὶ ἄνευ τούτου [a] γίνε-
ται. Καὶ πότερον ἀπὸ τῆς αἰσθήσεώς τι πρὸς ἐκεῖνα ἢ ἀπ'
ἐκείνων πρὸς [b] τὴν αἴσθησιν ἀφικνεῖται, ἀεὶ [c] κινοῦν τὸν πλη-
σίον ἀέρα; Καὶ εἰ ἀπ' ἐκείνων ἀπορρεῖ, ἔδει ἔλαττον [d] γίνε-
σθαι· καίτοι τὰ εὐωδέστατα ὁρῶμεν μάλιστα διαμένοντα.

Διὰ τί δριμύτερον ὄζει μᾶλλον τῶν ἀρωμάτων ἐπὶ τέ- 11
φρας θυμιωμένων ἢ ἐπὶ τοῦ πυρός; Ἢ διότι ἀπεπτοτέρα
ἡ ὀσμὴ ἐπὶ τῆς τέφρας· διὸ καὶ πλείων; Πολὺ οὖν καὶ τοῦ
γεώδους [e] συναναθυμιᾶται καὶ γίνεται καπνός· τὸ δὲ πῦρ
φθάνει [f] ἐκκαῖον τὸ γεῶδες αὐτῶν, ὥστε ἡ ὀσμὴ καθαρωτέρα
καὶ εἰλικρινὴς ἀφικνεῖται ἄνευ τοῦ καπνοῦ. Διὸ καὶ τριβό-
μενα ἧττον εὐώδη τὰ ἄνθη· τὸ γὰρ γεῶδες καὶ ἡ τρῖψις
κινεῖ, καὶ ἡ βραδεῖα θερμότης οὐ φθείρει.

Διὰ τί τὰ εὐώδη οὐρητικὰ καὶ σπέρματα καὶ φυτά; Ἢ 12
ὅτι θερμὰ καὶ λεπτά, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρητικά; Ταχὺ γὰρ
λεπτύνει ἡ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ οὐ σωματώδης, ἐπεὶ
καὶ τὰ μὴ εὐώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικά,
μᾶλλον μέντοι τηκτικά. Θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα,
διότι ὅλως ἡ ὀσμὴ διὰ θερμότητα γίνεται. Ἀλλὰ τὰ δυσ-
ώδη ἄπεπτά ἐστιν· δεῖ δὲ μὴ μόνον θερμὰ εἶναι ἀλλὰ καὶ
εὔπεπτα, εἰ ἔσται οὐρητικά, ὅπως συγκατιόντα λεπτύνῃ τὰ
ὑγρά.

Διὰ τί ποτε οἱ κεκραμένοι τῶν οἴνων θᾶττον τῶν ἀκρά- 13
των ὄζουσιν; Ἢ ὅτι ὁ κεκραμένος ἀσθενέστερος τοῦ ἀκρά-
του ἐστίν; Τὸ δὲ ἀσθενέστερον [g] ὑπὸ πάντων ἐξίσταται

[w] ἀπολλύουσι C^a.Y^a. [x] πότερον] διατί C^a. [y] ὀδμαὶ C^a.Y^a.
[z] ἡ Y^a, ᾗ C^a, εἰ X^a. [a] γίνεται om. C^a. [b] τὴν om. C^a. [c] κινοῦντος
C^a. [d] γίνεσθαι] κινεῖσθαι X^a. [e] συναναθυμιᾶσθαι X^a. [f] ἐκκᾶον Y^a.
[g] ἐπὶ ?

τοῦ ἰσχυροτέρου. Εἶτα ὁ κεκραμένος ἐστὶν εὐπετέστερος τοῦ ἀκράτου. Εὐπετέστερον δέ ἐστιν ὑπάρξαι ᾡτινιοῦν, καὶ ἐκλαβεῖν τι τῶν μὴ ὑπαρχόντων. Ὁ μὲν οὖν ἄκρατος ὀσμώδης ἐστίν, ὁ δὲ κεκραμένος ἄνοσμος.

ΙΓ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΔΥΣΩΔΗ.

Διὰ τί τὸ μὲν οὖρον, ὅσῳ ἂν χρονίζηται ἐν τῷ σώματι, δυσωδέστερον γίνεται, ἡ δὲ κόπρος ἧττον; Ἢ ὅτι ἡ μὲν ξηραίνεται μᾶλλον χρονιζομένη (τὸ δὲ [h] ξηρὸν ἀσηπτότερον), τὸ δὲ οὖρον παχύνεται, πρόσφατόν τε ὂν ὁμοιότερον τῷ ἐξ ἀρχῆς ἐστὶ πόματι.

2 Διὰ τί τὰ δυσώδη τοῖς ἐδηδοκόσιν οὐ δοκεῖ ὄζειν; Ἢ διὰ τὸ συντετρῆσθαι τὴν ὄσφρησιν τῷ στόματι κατὰ τὸν οὐρανὸν πλήρης ἡ αἴσθησις γίνεται ταχύ, καὶ τῆς τε ἔσω οὐκέθ' ὁμοίως αἰσθάνεται (τὸ γὰρ πρῶτον αἰσθάνονται πάντες, ὅταν δὲ ἅψωνται, οὐκέτι, ὥσπερ συμφυοῦς) καὶ ἡ ἔξωθεν ἡ ὁμοία ἀφανίζεται ὑπὸ τῆς ἔσω.

3 Διὰ τί τριβόμενα τὰ ἄνθη δυσωδέστερα; Ἢ διότι συμμίγνυται τῇ ὀσμῇ τὸ [i] γεῶδες τὸ ἐν τῷ ἄνθει.

4 Διὰ τί τῶν μὲν ζῴων οὐθὲν εὐῶδές ἐστιν ἔξω τῆς [k] παρδάλεως (αὕτη δὲ καὶ [l] αὐτοῖς τοῖς θηρίοις· φασὶ γὰρ αὐτῆς τὰ θηρία ἡδέως ὀσμᾶσθαι), φθειρόμενα δὲ [m] καὶ δυσώδη ἐστίν, τῶν δὲ φυτῶν [n] πολλὰ καὶ φθειρόμενα καὶ αὐαινόμενα ἔτι μᾶλλον εὐώδη γίνεται; Πότερον ὅτι τῆς δυσωδίας αἴτιον ἀπεψία τις περιττώματος; Διὸ καὶ οἱ ἱδρῶτες ἐνίοις καὶ ἐνίοτε τοιοῦτοί εἰσι, μάλιστα δὲ οἷς μὴ ἀεὶ τοιοῦτοι ἐκ τῶν
2 νόσων γίνονται. Καὶ αἱ φῦσαι δὲ καὶ οἱ ἐρυγμοὶ οἱ τῶν ἀπέπτων δυσώδεις εἰσίν. Τὸ αὐτὸ δὲ αἴτιον καὶ τοῦ ἐν ταῖς σαρξὶ [o] καὶ [p] τῷ ἀνάλογον· λέγω δὲ ἀνάλογον τὸ ἀντὶ σαρκὸς τοῖς ἄλλοις ἐνυπάρχον ζῴοις. Ἔστι [q] γὰρ καὶ ἐνταῦθα περίττωμα ἐνίοις ἄπεπτον· τοῦτο οὖν ζώντων τε αἴτιον τῆς

[h] ξηρότερον Xa. [i] γαιῶδες Ca. [k] παρδάλεος Ca. [l] αὐτοῖς Xa.Ya. [m] καὶ om. Ca. [n] πολλὰ καὶ] codices πολλάκις. [o] καὶ] κατὰ Xa. [p] τὸ Ca.Xa. [q] γὰρ] δὲ Ca.

δυσωδίας ἐστὶ καὶ φθειρομένων σηπόμενον. Διὸ καὶ τὰ πίονα 3
καὶ ὀστᾶ καὶ τρίχες οὐ δυσώδη ἐστίν, ὅτι τὰ μὲν πέττεται,
τὰ δὲ οὐκ ἔχει ὑγρότητα. Τοῖς δὲ φυτοῖς οὐκ ἔνι περίτ-
τωμα. Ἢ ἔστι μέν [r] τι καὶ τούτοις, ἀλλ' ὅτι [s] ξηρὰ καὶ 4
θερμὰ τὰ φυτὰ τὴν φύσιν ἐστίν, ὥστε εὐπεπτοτέρα ἡ ἰκμὰς
καὶ οὐ πηλώδης ἐστὶν αὐτῶν; Δηλοῖ δὲ καὶ τῆς γῆς ἡ
ἐν τοῖς θερμοῖς εὐώδης οὖσα, Συρία καὶ [t] Ἀραβία, καὶ τὰ
εὐώδη [v] τἀκεῖθεν, ὅτι ξηρὰ καὶ θερμά ἐστιν· τὰ δὲ τοιαῦτα
ἄσηπτα. Τὰ δὲ ζῷα [w] οὐ τοιαῦτά ἐστι καὶ θερμά, ὥστε αἵ 5
τε περιττώσεις ἄπεπτοι καὶ δυσώδεις αὐτῶν εἰσί, καὶ διαφυ-
σήσεις ὁμοίως· καὶ διαφθειρομένων σήπεται ἡ ὑγρότης, τῶν
δὲ οὔ· οὐ γὰρ ἔχουσιν.

Διὰ τί τὰ δυσώδη θερμὰ ὄντα μᾶλλον δυσώδη ἐστὶν ἢ 5
ἐψυγμένα; Ἢ ὅτι ἐστὶν ἡ ὀσμὴ ἀτμὸς καὶ ἀπορροή τις;
Ὅ τ' οὖν ἀτμὸς ὑπὸ θερμοῦ γίνεται καὶ ἡ ἀπορροή· κίνησις
γάρ τίς ἐστι, τὸ δὲ θερμὸν κινητικόν. Τὸ δὲ ψυχρὸν τοὐν-
αντίον στατικὸν καὶ συσταλτικὸν καὶ [x] φορὸν δὲ κάτω, τὸ δὲ
[y] θερμὸν καὶ αἱ ὀσμαὶ πᾶσαι ἀνωφερεῖς διὰ τὸ ἐν ἀέρι τε
εἶναι καὶ τὸ αἰσθητήριον αὐτῶν ἄνω εἶναι, μὴ κάτω· πρὸς
γὰρ ἐγκέφαλον περαίνουσα ἡ ὀσμὴ αἴσθησιν ποιεῖ.

Διὰ τί, ἐάν τις [z] σκόροδα φάγῃ, τὸ οὖρον ὄζει, ἄλλων 6
δὲ ἐχόντων ἰσχυρὰν ὀσμὴν οὐκ ὄζει ἐδεσθέντων; Πότερον,
ὥσπερ τινὲς τῶν ἡρακλειτιζόντων φασὶν ὅτι ἀναθυμιᾶται,
ὥσπερ ἐν τῷ ὅλῳ, καὶ ἐν τῷ σώματι, εἶτα πάλιν ψυχθὲν
συνίσταται ἐκεῖ μὲν ὑγρόν, ἐνταῦθα δὲ οὖρον, ἡ ἐκ τῆς τρο-
φῆς ἀναθυμίασις, ἐξ οὗ ἐγένετο αὕτη συμμιγνυμένη, ποιεῖ
τὴν ὀσμήν; Αὕτη γάρ ἐστιν, ὅταν μεταβάλλῃ. Ἢ ἔδει 2
καὶ τὰ ἄλλα τοῦτο ποιεῖν, ὅσα ἰσχυρὰς ὀσμὰς ἔχει· νῦν
δὲ οὐ ποιεῖ. Ἔτι συγκρινόμενα ἐκ τῆς ἀτμίδος οὐκ εἰς τὸ
ἀρχαῖον ἔρχεται, οἷον οἶνος ἐξ οἴνου, ἀλλ' οὐχ ὕδωρ, ὥστε

[r] τι] τοι Xa, om. Ca. [s] θερμὰ καὶ ξηρὰ τὴν φύσιν ἐστὶ τὰ φυτὰ Xa.
[t] ἀρραβία Ca.Xa. [v] τὰ ἐκεῖθεν Ca.Xa. [w] οὐ om. Ca. [x] φορῶν
margo Xa, φορὰν Ya. [y] θερμὸν] φορὸν Ca. [z] ῥόδα Ca.

καὶ τοῦτο ψεῦδος. Ἀλλ' *ὅτι μόνον* [a] *φυσητικὸν τῆς κάτω*
κοιλίας τῶν ὀσμὴν ἐχόντων ἰσχυρὰν [b] *ἅμα καὶ οὐρητικήν,*
τὰ δὲ ἄλλα ἄνω ποιεῖ, οἷον ἡ ῥάφανος, καὶ τὰ πνεύματα.
3 Ἢ *οὐκ οὐρητικά.* Κάτω *δὲ τρία ὑπάρχει ταῦτα· καὶ γὰρ*
οὐρητικόν, καὶ πνεῦμα ποιεῖ, καὶ τοῦτο κάτω. Ὁ *δὲ τόπος ὁ*
πέριξ τὰ αἰδοῖα καὶ τὴν κύστιν τῶν τοιούτων ἀπολαύει διὰ
τὴν γειτνίασιν, καὶ ὅτι πνευματικός ἐστιν· δηλοῖ [c] *δὲ ἡ συν-*
τονία τοῦ αἰδοίου. Δῆλον *οὖν ὅτι ἀφικνεῖται τὸ περίττωμα*
εἰς [d] *τὴν κύστιν αὐτοῦ μάλιστα τῶν τοιούτων ἅμα τῷ πνεύ-*
ματι, ὃ μιγνύμενον ποιεῖ τοῦ οὔρου τὴν ὀσμήν.

7 Διὰ *τί τὰ* [e] *στόματα μηδὲν ἐδηδοκότων ἀλλὰ νηστευσάντων* [f] *ὄζει μᾶλλον (ὃ καλεῖται νηστείας ὄζειν), φαγόντων δὲ* [g] *οὐκέτι, ὅτε ἔδει μᾶλλον;* Ἢ *ὅτι κινουμένης τῆς κοιλίας θερμότερος ὁ ἀὴρ γινόμενος διὰ τὴν ἀκινησίαν σήπει τὸ πνεῦμα καὶ τὰ φλεγματώδη περιττώματα;* Ὅτι *δὲ θερμότερος γίνεται, σημεῖον ὅτι καὶ δίψαν ποιεῖ ἡ νηστεία μᾶλλον.* Φαγόντων *δὲ διὰ τὸ ἐλάττων εἶναι ἡ ὀσμὴ τῆς τῶν σιτίων παύεται· κρατεῖ γὰρ τῆς θερμότητος ἡ τῶν σιτίων θερμότης, ὥστε μηθὲν πάσχειν.*

8 Διὰ *τί ἡ μασχάλη* [h] *δυσωδέστατον τῶν τόπων;* Πότερον *ὅτι ἀπνούστατός ἐστιν;* Ἔστι [i] *δὲ ἡ δυσωδία ἐν τοῖς τοιούτοις μάλιστα, διὰ τὸ σῆψιν γίνεσθαι ὑπὸ τῆς ἡσυχίας τῆς* [k] *ὑγρότητος·* [l] *ἢ* [m] *διότι ἀκίνητος καὶ ἀγύμναστος.*

9 Διὰ *τί οἱ τοῦ* [n] *γράσου ὄζοντες, ὅταν* [o] *ἀλείφωνται μύρῳ, δυσωδέστεροι* [p] *γίνονται;* Ἢ *διότι* [q] *τοῦτο ἐπὶ πολλῶν γίνεται,* [r] *οἷον ὀξὺ* [s] *καὶ γλυκὺ συμμιχθὲν τὸ ὅλον γλυκύτερον ἐγένετο.* Εἶτα [t] *ἱδρώσαντες πάντες δυσωδέστεροί εἰσι, τὸ δὲ μύρον θερμαντικόν ἐστιν· ἱδρῶτας οὖν παρασκευάζει.*

[a] *φυσιτικὸν* C^a. [b] *καὶ οὐρητικὴν ἅμα* X^a. [c] *δὲ και ἡ* X^a. [d] *τὴν* om. C^a.Y^a. [e] *στόματα τῶν μηδὲν* C^a. [f] *ὄζει* C^a.Y^a. [g] *οὔ* C^a.Y^a. [h] *δυσωδέστατος τῶν ἄλλων τόπων* y. [i] *δὲ δυσωδία μάλιστα ἐν τοῖς τοιούτοις* y. [k] *ὑγρότητος* y : ceteri *ποιότητος*. [l] *ἢ* om. y. [m] *διότι*] *ὅτι καὶ* X^a. [n] *πράσου* C^a. [o] *ἀλείψωνται* y. [p] *γίνονται*] *εἰσι* y. [q] *ἐπὶ πολλῶν τοῦτο* y. [r] *οἷον* om. y. [s] *καὶ—εἶτα*] *ἢ ὅτι πάλιν* y. [t] *ἱδρώσαντες* ante *εἶτα* X^a, post *πάντες* C^a.Y^a.

Διὰ τί τῶν ἐγκύρτων καὶ κυφοτέρων δυσοσμοτέρα καὶ βαρυτέρα ἡ ὀσμὴ τοῦ πνεύματος; Ἢ διότι συγκέκλεισται ὁ τόπος ὁ περὶ τὸν πνεύμονα καὶ [v] ἀνέσπασται ἐκ τῆς εὐθυωρίας, ὥστε οὐκ εὔπνους, ἀλλὰ σήπεται ἡ ἰκμὰς καὶ τὸ πνεῦμα [w] μᾶλλον εἴσω [x] ἐγκατακλειόμενον; 10

Διὰ τί τὰ πολλὰ τῶν μύρων συνεξιδρῶσαι δυσώδη, ἔνια δὲ ἡδίω ἢ οὐ χείρω; Ἢ ὅσα μὲν τῇ κινήσει ἢ [y] τῇ τρίψει μεταβάλλοντα, χείρω [y] τὰ τοιαῦτα, [z] ὅσα δὲ μή, τοὐναντίον; Ἔστι δὲ ἔνια τοιαῦτα, ὥσπερ καὶ τῶν ἀνθῶν, ἐξ ὧν γίνονται [a] αἱ εὐωδίαι, τὰ μὲν τριβόμενα ἢ θερμαινόμενα ἢ ξηραινόμενα φαῦλα, οἷον τὰ λευκόϊα, τὰ δὲ ὅμοια, οἷον τὰ ῥόδα. Καὶ τῶν μύρων [b] δὴ ὅσα [c] ἐκ τοιούτων ἐστί, μεταβάλλει, τὰ δὲ οὔ· [d] διὸ τὸ [e] ῥόδινον ἥκιστα. Καὶ δυσώδη [f] δὲ φαίνεται μᾶλλον, ὅσων οἱ ἱδρῶτες δυσώδεις, καὶ διὰ τὸ μίγνυσθαι τῷ ἐναντίῳ, ὥσπερ τὸ μέλι μετὰ τοῦ ἁλὸς οὐ μᾶλλον γλυκὺ ἀλλ' ἧττον. 11

Διὰ τί πάντα μᾶλλον ὄζει κινούμενα; Ἢ διότι [g] ἀναπίμπλησι τὸν ἀέρα; Διαπέμπεται οὖν θᾶττον ἡ ὀσμὴ πρὸς τὴν αἴσθησιν. 12

ΙΔ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΚΡΑΣΕΙΣ.

Διὰ τί θηριώδεις τὰ ἤθη καὶ τὰς ὄψεις οἱ ἐν ταῖς ὑπερβολαῖς ὄντες ἢ ψύχους ἢ καύματος; Ἢ διὰ τὸ αὐτό; Ἡ γὰρ ἀρίστη κρᾶσις καὶ τῇ διανοίᾳ συμφέρει, αἱ δὲ ὑπερβολαὶ [h] ἐξιστᾶσι, καὶ ὥσπερ τὸ σῶμα διαστρέφουσιν, οὕτω καὶ τὴν τῆς διανοίας κρᾶσιν.

Διὰ τί ἐν τῷ Πόντῳ ὁ σῖτος ἐαθεὶς ἐν τῷ ψύχει πολλὰ ἔτη γίνεται ἄκοπος; Ἢ ὅτι ἐξικμάζεται τὸ ἀλλότριον ὑγρὸν μετὰ τοῦ θερμοῦ, ὥσπερ ἐν ταῖς σταφυλαῖς; Ἔνια μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, ἔνια δὲ ἅμα τῷ θερμῷ. 2

[v] ἀνέσπαρται C[a].X[a].Y[a]. [w] εἴσω μᾶλλον X[a]. [x] κατακλειόμενον C[a], ἐγκατακεκλεισμένον X[a]. [y] τῇ post ἢ et mox τὰ om. X[a].Y[a]. [z] ὅσα—τοιαῦτα om. C[a]. [a] αἱ om. C[a]. [b] δὲ C[a]. [c] ἐκ τῶν τοιούτων X[a]. [d] διὰ C[a]. [e] ῥόδιον X[a]. [f] δὲ om. X[a]. [g] ἀναπίπλησι C[a]. [h] ἐξιστῶσι C[a].

3 Διὰ τί ἐν τῇ ψυχροτάτῃ χώρᾳ οἱ καῦσοι μᾶλλον γίνονται; Ἢ διότι ἀντιπερίστησι τὸ ψῦχος εἴσω τὴν θερμότητα; Ἐν δὲ τῷ θέρει τοὐναντίον συμβαίνει, τὰ εἴσω ψυχρότερα. Ὁ δὲ καῦσος πυρετὸς τῶν ἔξω κατεψυγμένων τὰ ἔσω θερμότητι ὑπερβάλλει.

4 Διὰ τί οἱ Αἰθίοπες καὶ οἱ Αἰγύπτιοι βλαισοί εἰσιν; Ἢ διότι ὑπὸ θερμοῦ, ὥσπερ καὶ τὰ ξύλα διαστρέφεται ξηραινόμενα, οὕτω καὶ τὰ τῶν ζῴων σώματα; Δηλοῦσι δὲ καὶ αἱ τρίχες· οὐλοτέρας γὰρ ἔχουσιν, ἡ δὲ οὐλότης ἐστὶν ὥσπερ βλαισότης τῶν τριχῶν.

5 Διὰ τί ἐν τοῖς νοτίοις μᾶλλον θηλυτοκοῦσιν αἱ ὀχεῖαι; Ἢ ὅτι τὸ πλεῖον ὑγρὸν βραδύτερον παχύνεται; Ἐν δὲ τοῖς νοτίοις διὰ τὴν ὑγρότητα τῆς κράσεως ὑγρότερον τὸ σπέρμα γίνεται.

6 Διὰ τί ἐν τοῖς ἐλώδεσι τὰ μὲν ἐν τῇ κεφαλῇ ἕλκη ταχὺ ὑγιάζεται, τὰ δὲ ἐν ταῖς κνήμαις μόλις; Ἢ ὅτι βαρεῖα ἡ ὑγρότης διὰ τὸ γεώδης εἶναι, τὰ δὲ βαρέα εἰς τὸ κάτω ὑποχωρεῖ; Τὰ μὲν οὖν ἄνω εὔπεπτα διὰ τὸ ὑποκεχωρηκέναι εἰς τὸ κάτω, τὰ δὲ κάτω πολλῆς γέμει [i] τῆς [k] περιττώσεως καὶ εὐσήπτου.

7 Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς εὐπνόοις τόποις [l] βραδέως γηράσκουσιν, οἱ δὲ ἐν τοῖς κοίλοις καὶ ἐλώδεσι ταχέως; Ἢ τὸ γῆρας σηπεδών τίς ἐστι, σήπεται δὲ τὸ ἠρεμοῦν· τὸ δὲ ἐν κινήσει ὂν ἢ ὅλως ἀσαπὲς ἢ ἧττον τοῦτο πάσχει, οἷον τὸ ὕδωρ. Ἐν μὲν οὖν τοῖς ὑψηλοῖς διὰ τὴν εὔπνοιαν [m] ὁ ἀὴρ ἐν κινήσει ἐστίν, ἐν δὲ τοῖς κοίλοις μένει. Ἔτι δὲ ἐκεῖ μὲν διὰ τὴν κίνησιν ἀεὶ καθαρὸς ὁ ἀὴρ καὶ ἕτερος γίνεται, ἐν δὲ τοῖς ἐλώδεσι μένει.

8 Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις δειλοί [n] εἰσιν, [o] οἱ δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς ἀνδρεῖοι; Ἢ ὅτι ἐναντίως τοῖς τόποις καὶ ταῖς ὥραις ἡ φύσις ἔχει, διὰ τὸ ὁμοίως ἐχόντων ἀνάγκη διακαίεσθαι ταχέως. Ἀνδρεῖοι δέ εἰσιν οἱ τὴν φύσιν θερ-

[i] τῆς om. C[a].Y[a]. [k] περιπτώσεως X[a]. [l] βραδέως—cap. 8. τόποις om. C[a]. [m] ὁ om. Y[a]. [n] εἰσίν om. C[a]. [o] οἱ δὲ ἐν] ἐν δὲ X[a].

μοί, δειλοὶ δὲ οἱ κατεψυγμένοι. Συμβαίνει δὲ τοὺς μὲν ἐν 2
τοῖς θερμοῖς ὄντας κατεψῦχθαι, τοὺς [o] δὲ ἐν τοῖς ψυχροῖς
ἐκτεθερμάνθαι τὴν φύσιν. Μεγάλοι δὲ ἄμφω εἰσίν, οἱ μὲν
ἐν τοῖς ψυχροῖς διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς σύμφυτον θερμότητα, [p] οἱ
δ' ἐν τοῖς θερμοῖς διὰ τὴν ἐν τῷ τόπῳ· ἐν γὰρ τοῖς θερ-
μοῖς καὶ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ αὐξάνονται. Τὸ δὲ ψῦχος [q] πιλη- 3
τικόν ἐστιν. Ἅτε οὖν τῶν μὲν ἐν αὐτοῖς ἐχόντων τὴν ἀρ-
χὴν τῆς αὐξήσεως σφοδράν, τῶν δὲ οὐ κωλυομένων ὑπὸ τῆς
ἔξωθεν ψυχρότητος, εἰκότως ἐπὶ πολὺ τὴν αὔξησιν ἐπιδέ-
χονται. Οἱ δὲ περὶ ἡμᾶς ἧττον διὰ τὸ ἐλάττω τε ἔχειν
τὴν ἀρχὴν ἐν αὐτοῖς, καὶ διὰ τὸ τοὺς ἐν τοῖς ψυχροῖς [r] συμ-
πιλεῖσθαι.

Διὰ τί μακρόβιοι μᾶλλόν εἰσιν οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις 9
οἰκοῦντες; Ἢ διὰ τὸ ξηροτέραν ἔχειν τὴν φύσιν, τὸ δὲ ξηρότερον ἀσαπέστερον [s] εἶναι καὶ πολυχρονιώτερον, τὸν δὲ θάνατον οἷον σῆψίν τινα εἶναι; Ἢ διότι ὁ μὲν θάνατός ἐστι ψύξις τοῦ ἐντὸς θερμοῦ, καταψύχεται δὲ πᾶν ὑπὸ τοῦ περιέχοντος καὶ ψυχροτέρου; Ἔστι δὲ ὁ περιέχων ἀὴρ ἐν μὲν τοῖς ἀλεεινοῖς τόποις θερμός, ἐν δὲ τοῖς ψυχροῖς ψυχρός, ὥστε [t] θᾶττον καὶ μᾶλλον φθείρει τὸ ἐν αὐτοῖς θερμόν.

Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις μακροβιώτεροι; Ἢ ὅτι 10
μᾶλλον τὸ θερμὸν καὶ [v] τὸ ὑγρὸν σώζουσιν; Ὁ γὰρ θάνατος ἡ τούτων φθορά.

Διὰ τί ἐν τοῖς ἑλώδεσι τόποις ὑπνωδέστεροι γινόμεθα; 11
Ἢ [w] διότι κατεψυγμένοι μᾶλλον ἐν αὐτοῖς ἐσμέν, ἡ δὲ κατάψυξις ἡσυχία τις οὖσα παρασκευάζει ὕπνον, ὁ δὲ ὕπνος ἐν τῷ ἡσυχάζειν παραγίνεται.

Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς πλοίοις εὔχροοι, [x] ἐπὶ ὕδατος διαιτώ- 12
μενοι, μᾶλλον τῶν ἐν τοῖς ἕλεσιν; [y] Ἢ ἡ ὥρα καὶ τὸ εὔ-

[o] δὲ om. C^a. [p] οἱ δὲ ἐν] ἐν δὲ X^a. [q] ποιητικόν C^a. [r] συμπιλοῦσθαι C^a.Y^a. [s] εἶναι om. C^a. [t] θᾶττον] μᾶλλον C^a. [v] τὸ post καὶ om. X^a. [w] ὅτι X^a. [x] ἐπὶ] οἱ ἐν τῶ C^a. [y] ἢ] καὶ C^a.Y^a.

πνουν αἴτιον; Ὠχροὺς δὲ τὸ ὕδωρ ποιεῖ, ὅταν [z] σήπηται, ὃ πάσχει δι' ἀκινησίαν· διὸ ἐν τοῖς ἐλώδεσιν ὕπωχροι.

13 Διὰ τί ἐν τοῖς χειμερινοῖς χωρίοις πνίγη σφοδρὰ γίνεται πολλά, καὶ μαλλον ἢ ἐν τοῖς ἀλεεινοῖς; Πότερον διὰ τὴν ὑγρότητα τοῦ ἀέρος; Ἀπὸ γὰρ τῆς αὐτῆς θερμότητος ὕδωρ θερμότερον γίνεται τοῦ ἀέρος, ὥστε καὶ ὁ ἀὴρ ὑγρότερος τοῦ θερμοῦ. Ἢ οὐδὲ ἔστι ξηρότερος ὁ ἀὴρ ἐν [a] τοῖς τόποις τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ φαίνεται παρὰ τὸ ἐναντίον, ὥσπερ ὁ ἐκ νεφέλης ἥλιος παρὰ τὸ ἐκ τῆς σκιᾶς θιγγάνεσθαι.

14 Διὰ τί οἱ πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦντες μᾶλλόν εἰσι μελανόφθαλμοι; Ἢ γλαυκὰ μέν ἐστι τὰ ὄμματα δι' ὑπερβολὴν τοῦ ἐντὸς θερμοῦ, μέλανα δὲ διὰ τὴν τούτου ἀπουσίαν,
2 ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησίν. Καθάπερ οὖν τῶν πρὸς ἄρκτον οἰκούντων γλαυκὰ [b] τὰ ὄμματά ἐστι τῷ τὸ ἐντὸς θερμὸν κωλύεσθαι διεκπίπτειν διὰ τὸ [c] ἐκτὸς ψυχρόν, οὕτω τῶν πρὸς μεσημβρίαν οἰκούντων τὸ μὲν ὑγρὸν διὰ τὸ περιέχον θερμὸν οὐκ ἐκπίπτει, [d] τὸ δὲ θερμὸν μηδενὸς ἀντιφράττοντος ἐκπίπτει, τὸ δὲ λειπόμενον ὑγρὸν μέλαν ποιεῖ· τῇ
3 γὰρ τοῦ φωτὸς ἀπουσίᾳ τὸ λειπόμενόν ἐστι σκοτῶδες. Ἢ τοῖς τοῦ λοιποῦ σώματος χρώμασιν ὁμοιοῦται τὸ ἐν τῷ ὀφθαλμῷ χρῶμα; Διὸ τῶν πρὸς ἄρκτον λευκῶν ὄντων γλαυκὰ τὰ ὄμματα ([e] τοῦ γὰρ λευκοῦ τοῦτο ἐγγὺς τὸ χρῶμα), καὶ τῶν πρὸς μεσημβρίαν μελάνων ὄντων μέλανα καὶ τὰ ὄμματα.

15 Διὰ τί οἱ ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις σοφώτεροί εἰσιν ἢ ἐν τοῖς ψυχροῖς; Πότερον διὰ τὸ αὐτὸ δι' ὅπερ καὶ οἱ γέροντες τῶν νέων; Οἱ μὲν γὰρ διὰ τὴν ψυχρότητα τοῦ τόπου ἐπανιούσης τῆς φύσεως [f] αὐτῶν θερμότεροί εἰσι πολύ, ὥστε λίαν μεθύουσιν ἐοίκασι, καὶ οὐκ εἰσὶ ζητητικοὶ ἀλλὰ ἀνδρεῖοι καὶ εὐέλπιδες· οἱ δὲ ἐν τοῖς ἀλεεινοῖς [g] νήφουσι διὰ τὸ [h] κα-

[z] σήπεται Xa. [a] τοῖς om. Xa. [b] τὰ om. codices. [c] ἐντὸς Xa. [d] τὸ δὲ—ἐκπίπτει om. pr. Ya. [e] τοῦ—ὄμματα om. Ca. [f] αὐτοῦ Ca.Ya. [g] νήφουσι post θαρρούντων Ca. [h] καταψεψύχθαι Ca.

τεψῦχθαι. Πανταχοῦ δὲ οἱ φοβούμενοι τῶν θαρρούντων 2
μᾶλλον ἐπιχειροῦσι ζητεῖν, ὥστε καὶ εὑρίσκουσι μᾶλλον.
Ἢ διὰ τὸ πολυχρονιώτερον τὸ γένος εἶναι τοῦτο, τοὺς δὲ
ὑπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ ἀπολέσθαι, ὥστε εἶναι καθάπερ νέους
πρὸς γέροντας τοὺς ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις πρὸς τοὺς ἐν
τοῖς θερμοῖς οἰκοῦντας.

Διὰ τί οἱ μὲν ἐν τοῖς θερμοῖς τόποις δειλοί εἰσιν, οἱ δὲ 16
ἐν τοῖς ψυχροῖς ἀνδρεῖοι; Ἢ ὅτι ἐναντίως τοῖς τόποις καὶ
ταῖς ὥραις ἡ φύσις ἔχει, διὰ τὸ ὁμοίως ἐχόντων [i] διακάεσθαι
ἂν ταχέως; [k] Ἀνδρεῖοι δέ εἰσιν οἱ τὴν φύσιν θερμοί, δει-
λοὶ δὲ οἱ κατεψυγμένοι. Συμβαίνει δὴ τοὺς μὲν [l] ἐν τοῖς 2
θερμοῖς ὄντας καταψύχεσθαι (ἀραιοῦ γὰρ ὄντος αὐτοῖς τοῦ
σώματος τὸ θερμὸν αὐτῶν ἔξω διεκπίπτει), τοὺς δ' ἐν τοῖς
ψυχροῖς ἐκτεθερμάνθαι τὴν φύσιν διὰ τὸ [m] ἐκ τοῦ [n] ἐκτὸς
ψύχους πυκνοῦσθαι τὴν σάρκα, πυκνουμένης δὲ ἐντὸς συστέλ-
λεσθαι τὸ θερμόν.

ΙΕ. ΟΣΑ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΗΣ ΜΕΤΕΧΕΙ ΘΕΩΡΙΑΣ.

Διὰ τί διάμετρος καλεῖται μόνη τῶν δίχα διαιρουσῶν τὰ
εὐθύγραμμα ἡ ἐκ γωνίας εἰς [o] γωνίαν ἀχθεῖσα γραμμή; Ἢ
ὅτι διάμετρος δίχα διαιρεῖ, καθάπερ τοὔνομα ὑποσημαίνει,
οὐ φθείρουσα τὸ μετρούμενον; Ἡ μὲν οὖν κατὰ τὰς συν-
θέσεις διαιροῦσα (λέγω δὲ τὰς γωνίας) διάμετρος ἔσται· οὐ
γὰρ φθείρει ἀλλὰ διαιρεῖ, καθάπερ οἱ τὰ στρατιωτικὰ σκεύη
διαιροῦντες. Ἡ δὲ κατὰ τὰς γραμμὰς σύνθετα τέμνουσα
φθείρει· σύγκειται γὰρ τὸ εὐθύγραμμον κατὰ τὰς γωνίας.

Διὰ τί διάμετρος καλεῖται; Ἢ [p] διότι δίχα [q] μόνη διαι- 2
ρεῖ; Ὥσπερ οὖν εἴ τις εἴποι [r] διχάμετρός ἐστιν. Καὶ [s] διὰ
τί μόνη τῶν δίχα τοῦτο καλεῖται. Ἢ [t] ὅτι κατὰ μέλη [v] ᾗ
[w] κέκαμπται μόνη διαιρεῖ, αἱ δὲ ἄλλαι κατὰ πλευράς;

[i] διακνάεσθαι C^{a}. Y^{a}. [k] ἀνδρεῖοι δὲ] διότι ἀνδρεῖοι v. [l] ἐν om. Y^{a}. [m] ἐκ τοῦ om. C^{a}. [n] ἐντὸς C^{a}. Y^{a}. [o] γωνίας X^{a}. [p] ὅτι C^{a}. Y^{a}. [q] μόνον X^{a}. [r] διάμετρος codices. [s] διὰ τί] διότι codices. [t] ὅτι ᾗ κατὰ μέρη X^{a}. [v] ᾗ] ὡς C^{a}. [w] κέκαπται X^{a}.

3 Διὰ τί πάντες ἄνθρωποι, καὶ βάρβαροι καὶ Ἕλληνες, [x] εἰς τὰ δέκα καταριθμοῦσι, καὶ οὐκ εἰς ἄλλον ἀριθμόν, οἷον β΄, γ΄, δ΄, ε΄, εἶτα πάλιν ἐπαναδιπλοῦσιν, ἓν πέντε, δύο πέντε, ὥσπερ ἕνδεκα, δώδεκα; Οὐδ᾽ αὖ ἐξωτέρω παυσάμενοι τῶν δέκα, εἶτα ἐκεῖθεν ἐπαναδιπλοῦσιν; Ἔστι μὲν γὰρ ἕκαστος τῶν ἀριθμῶν ὁ ἔμπροσθεν καὶ ἓν ἢ δύο, καὶ [y] οὗτός ἄλλος τις,
2 ἀριθμοῦσι δ᾽ ὅμως ὁρίσαντες ἄχρι τῶν δέκα. Οὐ γὰρ δὴ ἀπὸ τύχης γε αὐτὸ [z] ποιοῦντες φαίνονται καὶ ἀεί· τὸ δὲ ἀεὶ καὶ ἐπὶ πάντων οὐκ ἀπὸ τύχης, ἀλλὰ φυσικόν. Πότερον ὅτι τὰ δέκα τέλειος ἀριθμός; Ἔχων γὰρ πάντα τὰ τοῦ ἀριθμοῦ εἴδη, ἄρτιον περιττόν, τετράγωνον κύβον, μῆκος ἐπίπεδον,
3 πρῶτον σύνθετον. Ἢ ὅτι ἀρχὴ ἡ [a] δεκάς; Ἓν γὰρ [b] καὶ δύο καὶ τρία καὶ τέτταρα γίνεται δεκάς. Ἢ ὅτι τὰ φερόμενα σώματα ἐννέα; Ἢ ὅτι ἐν δέκα ἀναλογίαις [c] τέτταρες κυβικοὶ ἀριθμοὶ ἀποτελοῦνται, ἐξ ὧν φασὶν ἀριθμῶν οἱ Πυθαγόρειοι τὸ πᾶν συνεστάναι; Ἢ ὅτι πάντες ὑπῆρξαν ἄνθρωποι
4 ἔχοντες δέκα δακτύλους; Οἷον οὖν ψήφους ἔχοντες τοῦ οἰκείου ἀριθμοῦ, τούτῳ τῷ πλήθει καὶ τἆλλα ἀριθμοῦσιν. Μόνοι δὲ ἀριθμοῦσι τῶν Θρᾳκῶν γένος τι εἰς τέτταρα, διὰ τὸ ὥσπερ τὰ παιδία μὴ δύνασθαι μνημονεύειν ἐπὶ πολύ, μηδὲ χρῆσιν μηδενὸς εἶναι πολλοῦ αὐτοῖς.

4 ὅτι ἡ γῆ κέντρον· ἀεὶ γὰρ ὅμοια τὰ φαινόμενα ἡμῖν σχήματα. Δοκεῖ τοῦτο εἶναι, ἐὰν μὴ ἀπὸ τοῦ μέσου τις θεωρῇ, ἀλλ᾽ ὁτὲ μὲν τρίγωνα ὁτὲ δὲ [d] τραπέζια ὁτὲ δὲ ἀλλοῖα ἐδόκει
2 ἡ γῆ [e] μέσον ἡμῖν, εἰ ἀπὸ τούτων ἔνι ἡμᾶς θεωρεῖν. Οὔσης γὰρ σφαιροειδοῦς τῆς γῆς ταὐτὸ κέντρον τούτου καὶ τῆς [f] γῆς ἔσται. Ἡμεῖς δὲ ἐπάνω τῆς γῆς οἰκοῦμεν, ὥστε οὐκ ἀπὸ τούτου, ἀλλὰ τὸ ἥμισυ τῆς διαμέτρου [g] ἀφεστῶσιν ἡμῖν τοιαῦτα φαίνεται. Τί [h] οὖν [i] κωλύει πλέονος γενομένου τοῦ διαστήματος διαμένειν τὴν τῶν σχημάτων φαντασίαν;

[x] εἰς τὰ] ἐς τὰ Ca.Xa. [y] οὕτως? [z] ποιοῦντες πάντες φ.? [a] δεχάς Ya. [b] καὶ om. Ca. [c] τέσσαρες Xa. [d] παρατραπέζια Xa. [e] μέσον ὕδωρ ἡμῖν εἰ ἀπὸ τούτου Xa. [f] γῆς alterum om. Xa. [g] ἀφεστῶσαν Ca, ἀφεστᾶσιν Xa. [h] οὖν] οὐ Ca.Ya. [i] κωλύσει Ca.

Διὰ τί τοῦ ἡλίου ὁμοτόνως φερομένου ἐν τῷ ἴσῳ χρόνῳ, 5
οὐχ ἡ αὐτὴ αὔξησις καὶ φθίσις τῶν σκιῶν; Ἢ ὅτι ἴσαι γί-
νονται αἱ γωνίαι πρὸς τὰ ὁρώμενα, αἱ [k]ἀπὸ τῶν ἀκτίνων ὑπὸ
ταῖς ἴσαις περιφερείαις; Εἰ δ' αὗται καὶ ἐμβαλλόμεναι ποι-
οῦσιν ἀκτῖνας ἐν τῷ τριγώνῳ, ὅπερ ἔχεται ὑπό τε τῆς πρώ-
της ἀκτῖνος καὶ τοῦ ὁρωμένου καὶ τῆς σκιᾶς. Εἰ δ' αἱ γωνίαι 2
ἴσαι, ἀνάγκη τὴν πορρωτέρω γραμμὴν τοῦ ὁρωμένου μείζω
εἶναι τῆς ἐγγυτέρω· τοῦτο γὰρ ἴσμεν. Διῃρήσθω οὖν ἡ
περιφέρεια εἰς ἴσα ὁσαοῦν πλήθει, ὁράσθω δὲ τὸ Θ. Ὅταν
οὖν ὁ ἥλιος ἐπὶ τοῦ Α προσλαβὼν τὸ Θ ποιήσῃ τινὰ σκιὰν
ἐν τῷ Θ Α, ἀνάγκη δὴ τὴν ἀκτῖνα ἐπὶ τὸ Α πίπτειν. Ὅταν 3
δ' ἔλθῃ ἐπὶ τὸ Β, ἡ ἀπὸ τοῦ Β ἀκτὶς [l]ἐντὸς τῆς Θ Α πεσεῖ-
ται, καὶ ὅταν πάλιν ἐπὶ τὸ [m]Γ μεταβῇ, ὡσαύτως· εἰ δὲ μή,
εὐθεῖα εὐθείας διχῇ ἅψεται. Ἐπεὶ οὖν ἴση ἡ Α Β τῇ Β Γ,
καὶ αἱ γωνίαι αἱ ὑπὸ ταύτης αἱ πρὸς [n]τῷ Δ ἴσαι ἔσονται·
πρὸς τῷ κέντρῳ γάρ. Εἰ δὲ τῇ τοῦ Δ, καὶ ἐν τῷ τριγώνῳ·
κατὰ κορυφὴν γὰρ ταύταις. Ὥστ' ἐπεὶ εἰς ἴσα διαιρεῖται ἡ 4
γωνία, μείζων ἔσται [o]ἡ Δ Ε τῆς Ε Ζ τῇ Δ Θ. Ὁμοίως δὲ
καὶ αἱ ἄλλαι ἃς ποιοῦσιν [p]αἱ ἀπὸ τῆς περιφερείας ἀκτῖνες.
Ἅμα δὲ δῆλον καὶ ὅτι κατὰ μεσημβρίαν ἐλαχίστην ἀναγ-
καῖον εἶναι τὴν σκιάν, καὶ ὅτι αἱ ἐπιδόσεις [q]τότε ἐλάχισται.
Μάλιστα γὰρ καθ' ἡμᾶς ὁ ἥλιος τῆς μεσημβρίας ἐστί, καὶ 5
πνῖγος γίνεται διά τε τὴν εἰρημένην αἰτίαν, καὶ ὅτι ἀπνεύ-
ματος· ὅταν γὰρ διακρίνῃ τὸν πρὸς τῇ γῇ ἀέρα, πνεῦμα γί-
νεται. Εἰ οὖν ἅμα ἐν ἀμφοτέροις τοῖς ἡμισφαιρίοις, εἰκό-
τως ἂν αἱ μέσαι νύκτες καὶ ἡ μεσημβρία ἀπνεύματοι εἶεν.

Διὰ τί ὁ ἥλιος διὰ τῶν τετραπλεύρων διέχων οὐκ εὐθύ- 6
γραμμα ποιεῖ τὰ σχήματα ἀλλὰ κύκλους, οἷον ἐν ταῖς [r]ῥι-
ψίν; Ἢ ὅτι [s]ἡ τῶν ὄψεων ἔκπτωσις κῶνός ἐστι, τοῦ δὲ
κώνου κύκλος ἡ βάσις, ὥστε πρὸς ὃ ἂν [t]προσπίπτωσιν αἱ τοῦ
ἡλίου ἀκτῖνες, κυκλοτερεῖς φαίνονται. Ἀναγκαῖον μὲν γὰρ 2

[k] ὑπὸ $C^a.X^a.Y^a$. [l] ἐκτὸς $C^a.Y^a$. [m] Γ] = C^a. [n] τὸ $C^a.X^a$. [o] ἡ Δ Ε τῇ] δ ε X^a. [p] αἱ ante ἀπὸ om. C^a. [q] ποτὲ $C^a.Y^a$. [r] ῥίψεσιν codices. [s] ἡ om. X^a. [t] πίπτωσιν C^a.

ἐστι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ ἡλίου σχῆμα ὑπ' εὐθειῶν περιέχεσθαι,
εἴπερ αἱ ἀκτῖνες εὐθεῖαι. Ὅταν γὰρ [v] εὐθεῖαι πρὸς εὐθεῖαν
προσπίπτωσιν, εὐθύγραμμον ποιοῦσιν. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀκτίνων
συμβαίνει τοῦτο· πρὸς εὐθεῖαν γὰρ [w] προσπίπτουσι τὴν τοῦ
ῥιπὸς γραμμήν, [x] ἧ δι' οὗ λάμπουσι, καὶ [y] αὐταὶ εὐθεῖαί εἰσιν,
3 *ὥστε [z] πρὸς εὐθεῖαν ἔσται ἡ ἔκπτωσις. Ἀλλὰ διὰ τὸ [a] ἀσθε-*
νεῖς εἶναι τὰς ἀποσχιζομένας ἀπὸ τῶν ὄψεων πρὸς τὰ ἄκρα
τῶν εὐθειῶν, οὐχ ὁρᾶται τὰ ἐν ταῖς γωνίαις· ἀλλ' ὅσον μὲν
τῆς εὐθείας [b] ἐνυπάρχει ἐν τῷ κώνῳ, ποιεῖ αὐτήν, τὸ δὲ λοιπὸν
οὐ ποιεῖ, ἀλλὰ λανθάνουσιν αἱ ὄψεις [c] ἐπιπίπτουσαι. Πολλὰ
γὰρ οὐχ ὁρῶμεν ἐφ' ἃ ἱκνεῖται ἡ ὄψις, οἷον τὰ ἐν τῷ σκό-
4 *τει. Ὅμοιον δὲ [d] τούτῳ καὶ τὸ [e] τὸ τετράγωνον πολυγω-*
νοειδὲς φαίνεσθαι, ἐὰν δὲ πλέον ἀφιστῇ, κύκλον. Ὄντος γὰρ
κώνου τῆς τῶν ὄψεων ἐκπτώσεως, ἀφισταμένου τοῦ σχήμα-
τος εἰς [f] τὸ πόρρω αἱ μὲν εἰς τὰς γωνίας ἀποσχιζόμεναι τῶν
ὄψεων διὰ τὸ ἀσθενεῖς εἶναι καὶ ὀλίγαι οὐχ ὁρῶσι, πλέονος
τοῦ ἀποστήματος γινομένου, αἱ δὲ εἰς τὸ μέσον προσπίπτου-
5 *σαι, ἀθρόαι καὶ ἰσχυραὶ οὖσαι, διαμένουσιν. Ἐγγὺς μὲν οὖν*
ὄντος τοῦ σχήματος [g] δύνανται καὶ τὰ ἐν ταῖς γωνίαις ὁρᾶν,
[h] *πόρρω δὲ [i] αὐτοῦ [k] γινομένου ἀδυνατοῦσιν. Διὸ καὶ ἡ περι-*
φερὴς ἀπαγομένη εὐθεῖα φαίνεται. Καὶ ἡ σελήνη [l] ὑπὸ εὐ-
θειῶν [m] δοκεῖ περιέχεσθαι τῇ ὀγδόῃ, ἐὰν μὴ κατὰ τὸ πλάτος
ἀλλὰ κατὰ [n] τὴν περιέχουσαν γραμμὴν αἱ ὄψεις [o] προσπί-
6 *πτωσιν. Ἐγγὺς μὲν γὰρ οὔσης τῆς περιφερείας δύνανται*
[p] *διακρίνειν αἱ ὄψεις, ὅσῳ ἐγγύτερόν ἐστι θάτερον θατέρου*
μέρους τῆς περιφερείας· πόρρω δὲ γινομένης οὐ διαισθάνεται,
ἀλλὰ δοκεῖ αὐτῇ ἐξ ἴσου [q] εἶναι. Διὸ καὶ εὐθεῖα φαίνεται.

7 *Διὰ τί τῆς σελήνης σφαιροειδοῦς οὔσης εὐθεῖαν ὁρῶμεν,*

[v] *εὐθεῖα* X^a. [w] *συμπίπτουσι* C^a. [x] *ἧ* X^a. [y] *αὗται* codices. [z] *πρὸς τὴν εὐθεῖαν* C^a. [a] *ἀσθενὲς* Y^a. [b] *ἐνυπάρχον* C^a. [c] *ἐκπίπτουσαι* C^a. [d] *τούτου* X^a. [e] *τὸ* alterum om. C^a.X^a. [f] *τὰ* C^a. [g] *δύναται* C^a.X^a.Y^a. [h] *πόρρω*] *πλεῖον* C^a.Y^a. et pr. X^a, *πλείονος* rc. X^a. [i] *αὐτῶν* Y^a. [k] *γενομένου* X^a.Y^a. [l] *ἀπὸ* C^a. [m] *περιέχεσθαι δοκεῖ* X^a.Y^a. [n] *τὴν περιφέρειαν περιέχουσαν* C^a. [o] *προσπίπτουσιν* X^a. [p] *διακρίνεσθαι* C^a. [q] *εἶναι* om. X^a.

ὅταν ᾖ διχότομος; Ἢ ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ ἐπιπέδῳ ἡ ὄψις γί-
νεται καὶ ἡ τοῦ κύκλου περιφέρεια, ἣν ὁ ἥλιος ποιεῖ προσβάλ-
λων τῇ σελήνῃ; [r] Ὅτε δὲ τοῦτο γένοιτο, εὐθεῖα γραμμὴ
ἐφαίνετο ὁ ἥλιος. Ἐπεὶ γὰρ ἀνάγκη τὸ προσβάλλον τὰς 2
ὄψεις πρὸς τὴν σφαῖραν κύκλον ὁρᾶν, ἡ δὲ σελήνη σφαιροει-
δής, καὶ ὁ ἥλιος ὁρᾷ αὐτήν, κύκλος ἂν εἴη ὁ ὑπὸ τοῦ ἡλίου
γινόμενος. Οὗτος [s] οὖν ὅταν μὲν ἐξ ἐναντίας ἡμῖν γένηται,
ὅλος φαίνεται καὶ δοκεῖ πανσέληνος εἶναι· ὅταν δὲ παραλ-
λάττῃ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου μετάβασιν, ἡ περιφέρεια αὐτοῦ
κατὰ τὴν ὄψιν γίνεται, ὥστε εὐθεῖα φαίνεται. Τὸ δὲ ἕτερον 3
μέρος περιφερές, ὅτι ἐξ ἐναντίας κεῖται τῇ ὄψει ἡμισφαίριον.
Τὸ δὲ τοιοῦτο ἐφαίνετο ἡμικύκλιον. Ἀεὶ γὰρ ἡ σελήνη κατ᾽
ἀντικρύ ἐστι τῆς ὄψεως. Ἀλλ᾽ ὅταν ὁ ἥλιος ἐπιβάλλῃ, οὐχ
ὁρῶμεν, καὶ [t] ἀναπληροῦται μετὰ τὴν ὀγδόην ἐκ τοῦ μέσου,
ὅτι ἐπιπαρεξιὼν ὁ ἥλιος ἐκκλινέστερον ἡμῖν ποιεῖ τὸν κύκλον.
Οὕτω δὲ τιθέμενος πρὸς τὴν ὄψιν ὁ κύκλος κώνου τομῇ ἐμ- 4
φερὴς [v] ἐγένετο. Μηνοειδὴς δὲ φαίνεται, ὅταν ὁ ἥλιος με-
ταβῇ. Ὅταν γὰρ κατὰ τὰ ἔσχατα σημεῖα, καθ᾽ ἃ διχότο-
μος φαίνεται, ὁ κύκλος ὁ τοῦ ἡλίου γένηται, περιφέρεια φαί-
νεται ἡ τοῦ κύκλου. Οὐ γὰρ ἔτι κατ᾽ εὐθεῖάν ἐστι τῇ ὄψει,
ἀλλὰ παραλλάττει. Τούτου δὲ γινομένου, καὶ διὰ τῶν αὐ- 5
τῶν σημείων τοῦ κύκλου ὄντος, ἀνάγκη μηνοειδῆ φαίνεσθαι.
Μέρος γάρ τι τοῦ κύκλου κατὰ τὴν ὄψιν εὐθύς ἐστι, τοῦ
προτέρου ἐξ ἐναντίας ὄντος, ὥστε τοῦ λαμπροῦ ἀποτέμνεται·
εἶθ᾽ οὕτως καὶ τὰ ἄκρα μένουσιν ἐν τῷ αὐτῷ, [w] ὥστε ἀνάγκη
μηνοειδῆ φαίνεσθαι. Μᾶλλον δὲ καὶ ἧττον διὰ τὴν τοῦ ἡλίου 6
κίνησιν. Μεταβαίνοντος γὰρ τοῦ ἡλίου καὶ ὁ κύκλος ὃν ὁρᾷ
ἐπιστρέφεται, ἐν τοῖς αὐτοῖς σημείοις ὤν· ἀπείρους γὰρ
ἐγκλίσεις ἐγχωρεῖ αὐτὸν κλιθῆναι, εἴπερ γραφῆναι τοὺς με-
γίστους κύκλους διὰ τῶν αὐτῶν σημείων ἀπείρους ἐνδέχεται.

Διὰ τί ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη σφαιροειδῆ ὄντα ἐπίπεδα 8
φαίνεται; Ἢ ὅτι πάντων ὅσων τὸ ἀπόστημα ἄδηλον, [x] ὅτε

[r] ὅτι Cª.Xª. [s] οὖν om. Cª. [t] ἀναπληροῦντα Cª. [v] ἐγίνετο Yª.
[w] ὥστε om. Cª.Xª.Yª. [x] ὅτι Cª.Yª.

πλεῖον ἢ ἔλαττον ἀφέστηκεν, ἐξ ἴσου φαίνονται; Ὥστε καὶ ἐφ' ἑνὸς μὲν μόρια δ' ἔχοντος, ἂν μὴ τῇ χρόᾳ διαφέρῃ, [y]ἀνάγκη τὰ μόρια ἐξ ἴσου φαίνεσθαι. Τὸ δ' ἐξ ἴσου [z]*ὁμαλὸν καὶ ἐπίπεδον ἀνάγκη [a]δοκεῖν εἶναι.*

9 *Διὰ τί τὰς σκιὰς ποιεῖ ὁ ἥλιος ἀνίσχων καὶ δύνων μακράς,
αἰρόμενος δὲ ἐλάττους, ἐπὶ τῆς μεσημβρίας δ' ἐλαχίστας;*
Ἢ *ὅτι ἀνίσχων τὸ μὲν πρῶτον [b]παράλληλον ποιήσει τὴν
σκιὰν τῇ γῇ, καὶ ἄπειρον ὡς ἄνισον [c]ὑπερτείνει, ἔπειτα μα-
κράν· ἀεὶ δ' [d]ἐλάττω διὰ τὸ ἀεὶ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀνωτέρου ση-
2 μείου εὐθεῖαν ἐντὸς πίπτειν.* Γνώμων τὸ Α Β, *ἥλιος οὗ τὸ*
Γ *καὶ οὗ τὸ* Δ· *ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ* Γ *ἀκτίς, ἐφ' ἧς τὸ* Γ Ζ, *ἐξω-
τέρω ἔσται τῆς* Γ Ε. Ἔστι *δὲ σκιὰ ἡ μὲν* Β Ε *ἀνωτέρω
ὄντος τοῦ ἡλίου, ἡ δὲ* Β Ζ *κατωτάτω· ἐλαχίστη δέ, ὅσῳ ἀνω-
τάτω, [e]ἧ καὶ ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς.*

10 *Διὰ τί αἱ ἀπὸ τῆς σελήνης σκιαὶ μείζους τῶν ἀπὸ τοῦ ἡλίου, ὅταν ἀπὸ τῆς αὐτῆς ὦσι καθέτου;* Ἢ *διότι ἀνώτερος ὁ ἥλιος τῆς σελήνης;* Ἀνάγκη *οὖν ἐντὸς πίπτειν τὴν ἀπὸ τοῦ [f]ἀνωτέρω ἀκτῖνα.* Γνώμων *ἐφ' ᾧ* Α Δ, *σελήνη* Β, *ἥλιος* Γ. Ἡ *μὲν [g]οὖν ἀπὸ τῆς σελήνης ἀκτὶς* Β Ζ, *ὥστε ἔσται σκιὰ ἡ τὸ* Δ Ζ· *ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου ἡ τὸ* Γ Ε, *ὥστε ἔσται σκιὰ ἐξ ἀνάγκης [h]ἧττων· ἔσται γὰρ τὸ* Δ Ε.

11 *Διὰ τί ἐν ταῖς τοῦ ἡλίου ἐκλείψεσιν, ἐάν τις θεωρῇ διὰ
κοσκίνου ἢ [i]φύλλων, οἷον πλατάνου ἢ ἄλλου πλατυφύλλου,
ἢ τοὺς δακτύλους τῆς ἑτέρας χειρὸς ἐπὶ τὴν ἑτέραν ἐπιζεύξας,
μηνίσκοι αἱ αὐγαὶ ἐπὶ τῆς γῆς γίνονται;* Ἢ *ὅτι ὥσπερ δι'
ὀπῆς ἐὰν λάμπῃ εὐγωνίου τὸ φῶς, στρογγύλον καὶ κῶνος γί-
2 νεται;* Αἴτιον *δὲ ὅτι δύο γίνονται κῶνοι, ὅ [k]τε ἀπὸ τοῦ
ἡλίου πρὸς τὴν ὀπὴν καὶ ὁ ἐντεῦθεν πρὸς τὴν γῆν, καὶ συγκό-
ρυφοι.* Ὅταν *οὖν ἐχόντων οὕτως ἄνωθεν κύκλῳ ἀποτέμνη-
ται, ἔσται μηνίσκος ἐξ ἐναντίας ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ φωτός.*

[y] *ἀνάγκη γὰρ τὰ* C^a. [z] *ὁμαλὲς* Y^a. [a] *δοκεῖ* $X^a.Y^a$. [b] *παραλλήλας* $C^a.X^a.Y^a$. [c] *ὑπερτείνῃ* $C^a.Y^a$. [d] *ἐλάττων* $X^a.Y^a$. [e] *ᾗ* Y^a, *ἡ* C^a. [f] *ἀνωτέρου* $C^a.X^a$. [g] *οὖν* om. X^a. [h] *ἧττων* om. $C^a.X^a.Y^a$. [i] *φύλλου* $C^a.X^a$. [k] *τε* om. pr. X^a.

Ἀπὸ τοῦ μηνίσκου γὰρ τῆς περιφερείας γίνονται αἱ ἀκτῖνες, 3
αἱ δὲ ἐν τοῖς δακτύλοις καὶ κοσκίνοις οἷον ὀπαὶ γίνονται· διὸ
ἐπιδηλότερον γίνεται ἢ [l] διὰ μεγάλων ὀπῶν. Ἀπὸ δὲ τῆς
σελήνης οὐ γίνονται, οὔτε ἐκλειπούσης οὔτε ἐν αὐξήσει οὔσης
ἢ φθίσει, διὰ τὸ μὴ ἀκριβεῖς τὰς ἀπὸ τῶν ἄκρων αὐγὰς εἶναι,
ἀλλὰ τῷ μέσῳ φαίνειν· ὁ δὲ μηνίσκος μικρὸν τὸ μέσον ἔχει.

Διὰ τί παρήλιος οὐ γίνεται οὔτε μεσουρανοῦντος τοῦ ἡλίου 12
οὔθ' ὑπὲρ τὸν ἥλιον οὔθ' ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἀλλ' ἐκ πλαγίων
μόνον; Ἢ διότι παρήλιος γίνεται κλωμένης τῆς ὄψεως πρὸς
τὸν ἥλιον, αὕτη δὲ τοῦ ἀέρος ἡ στάσις, ἐφ' ἧς ἀνακλᾶται ἡ
ὄψις, οὔτ' ἐγγὺς ἂν γένοιτο τοῦ ἡλίου οὔτε πόρρω. Ἐγγὺς 2
μὲν γὰρ οὖσαν ὁ ἥλιος διαλύσει, πόρρω δὲ οὔσης ἡ ὄψις οὐκ
ἀνακλασθήσεται· ἀπὸ γὰρ μικροῦ ἐνόπτρου πόρρω ἀνατεινο-
μένη ἀσθενὴς γίνεται. Διὸ καὶ [m] ἅλως οὐ [n] γίνεται. Ἐξ
ἐναντίας τοῦ ἡλίου μὲν οὖν ἐὰν γίνηται καὶ ἐγγύς, διαλύσει ὁ
ἥλιος, ἐὰν δὲ πόρρω, [o] ἐλάττων ἡ ὄψις προσπεσεῖται. Ἐὰν 3
δὲ ἐν τῷ πλαγίῳ, ἔστι τοσοῦτον ἀποστῆναι τὸ [p] ἔνοπτρον
ὥστε μήτε τὸν ἥλιον διαλῦσαι μήτε τὴν ὄψιν ἀθρόαν ἀνελ-
θεῖν, διὰ τὸ ὑπὸ τὴν γῆν φέρεσθαι. Ὑπὸ δὲ τὸν ἥλιον οὐ
γίνεται διὰ τὸ πλησίον μὲν τῆς γῆς [q] ὄντος διαλύεσθαι ἂν
ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ἄνω δὲ μεσουρανίου τὴν ὄψιν διασπᾶσθαι.
Καὶ ὅλως οὐδὲ ἐκ πλαγίας μεσουρανίου γίνεται, ὅτι ἡ ὄψις
ὑπὸ τὴν γῆν ἐὰν λίαν φέρηται, [r] ὀλίγη ἥξει εἰς τὸ [s] ἔνοπτρον,
ὥστε ἀνακλωμένη [t] πᾶν ἔσται ἀσθενής.

Διὰ τί τῆς σκιᾶς τὸ ἄκρον τοῦ ἡλίου τρέμειν φαίνεται; 13
Οὐ γὰρ δὴ διὰ τὸ φέρεσθαι τὸν ἥλιον· ἀδύνατον γὰρ κινεῖ-
σθαι εἰς τἀναντία, ὁ δὲ τρόμος τοιοῦτος. Ἔτι δὲ ἄδηλος ἡ
μετάβασις, ὥσπερ καὶ τοῦ ἡλίου αὐτοῦ. Ἢ διὰ τὸ κινεῖσθαι
τὰ ἐν τῷ ἀέρι; Καλεῖται δὲ ξύσματα. Φανερὰ δὲ ἔσται ἐν
ταῖς ἀκτῖσι ταῖς διὰ τῶν θυρίδων· ταῦτα γὰρ κινεῖται [v] κἂν
νηνεμίᾳ. Ἔκ τε οὖν τῆς σκιᾶς εἰς τὸ φῶς ἔκ τε τοῦ φωτὸς 2

[l] διὰ τῶν μεγάλων Xa. [m] ἅλω Ca.Ya, ἅλλως Xa. [n] γίνονται Ya.
[o] ἐλάττω Ya. [p] ἔνοπτον Xa. [q] ἐντὸς Ca.Ya. [r] ὀλίγη om. Xa.
[s] ἔσωπτρον Xa. [t] πάντως Ca. [v] ἀνινεμία, omisso κἂν, Xa.

εἰς τὴν σκιὰν φερομένων ἀεί, καὶ ὁ ὅρος ὁ κοινὸς τοῦ φωτὸς καὶ τῆς σκιᾶς φαίνεται κινούμενος παρεγγύς. Ἧι γὰρ οἷον σκιὰν ποιοῦσιν, ᾗ δὲ φῶς, ἑκατέρωθεν μεταβάλλονται ταῦτα. Ὥστε ἡ σκιὰ φαίνεται κινεῖσθαι, οὐ κινουμένη αὐτὴ οὕτως, ἀλλ' ἐκεῖναι.

ΙϚ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΑΨΥΧΑ.

Διὰ τί αἱ μὲν βάσεις τῶν πομφολύγων λευκαὶ ἐν τοῖς ὕδασι· καὶ ἐὰν [w] ἐν ἡλίῳ τεθῶσι, σκιὰν οὐ ποιοῦσιν, ἀλλ' ἡ μὲν ἄλλη πομφόλυξ σκιὰν ποιεῖ, ἡ δὲ βάσις οὐ ποιεῖ, ἀλλ' ἡλίωται κύκλῳ. Τὸ δὲ ἔτι [x] θαυμασιώτερον, ὅτι οὐδ' ἐάν τι τεθῇ ξύλον εἰς τὸ ὕδωρ ἐν τῷ ἡλίῳ, τέμνεται ὑπὸ
2 τοῦ ὕδατος ταῦτα. Ἢ οὐ γίνεται σκιά, ἀλλ' ἡλίῳ διῄρηται ἡ σκιά; Εἰ οὖν σκιά ἐστι τὸ μὴ ὁρώμενον, καὶ ὑπὸ τοῦ ἡλίου κύκλῳ ἂν ὁρῷτο ὁ ὄγκος. Τοῦτο δὲ ὅτι ἀδύνατον, δείκνυται ἐν τοῖς ὀπτικοῖς· οὐδὲ γὰρ τὸ ἐλάχιστον ὑπὸ τοῦ μεγίστου ἐνδέχεται ὅλον περιοφθῆναι.

2 Διὰ τί αἱ πομφόλυγες ἡμισφαίρια; Ἢ διὰ τὸ ὡς ἀπὸ κέντρου πρὸς τὸν ἀέρα φέρεσθαι ἄνω ὁμοίως πάντῃ; Ἀνάγκη δὲ τοῦτο ἡμισφαίριον εἶναι. Τὸ [y] κάτω δὲ ἡμισφαίριον ἀποτέμνεται ὑπὸ τοῦ ἐπιπέδου τοῦ ὑδατώδους, ἐν ᾧ τὸ κέντρον ἐστίν.

3 Διὰ τί τοῖς ἄνισον [z] τὸ βάθος ἔχουσι μεγέθεσιν, ἐάν τις τὸ κουφότερον κινῇ, κύκλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον, οἷον τοῖς μεμολιβδωμένοις ἀστραγάλοις συμβαίνει, ἄν τις βάλλῃ τὸ κουφότερον πρὸς αὑτὸν στρέψας μέρος; Ἢ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κουφοτέρῳ, ἀπὸ τῆς αὐ-
2 τῆς ἰσχύος [a] ῥιφθέν; Ἐπεὶ δὲ ἀνάγκη μὲν πάμπαν κινεῖσθαι, ἐξ ἴσου δὲ ἀδύνατον, ὁμοταχῶς μὲν φερόμενα τὴν αὐτὴν οἰσθήσεται γραμμήν, θᾶττον δὲ θατέρου φερομένου κύκλον ἀνάγκη φέρεσθαι, ἐπειδὴ ἐν τούτῳ μόνῳ τῷ σχήματι ταῦτα ἀεὶ κατάλληλα ὄντα σημεῖα ἐν ταὐτῷ χρόνῳ ἀνίσους διέρχεται γραμμάς.

[w] ἐν τῶ ἡλίω Ca. [x] θαυμαστότερον Xa. [y] δὲ κάτω Xa. [z] τὸ om. Ca. [a] ῥιφὲν Xa.

Διὰ τί τὰ πίπτοντα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ [b]ἀφαλλόμενα 4
ὁμοίας γωνίας ποιεῖ πρὸς τὸ ἐπίπεδον ἐφ' ἑκάτερα τοῦ ση-
μείου ᾧ ἥψατο τοῦ ἐπιπέδου; Ἢ ὅτι πάντα μὲν φύσει φέ-
ρεται πρὸς ὀρθήν; Τὰ μὲν [c]οὖν εἰς ὁμαλὲς πεσόντα, τῇ κα- 2
θέτῳ καὶ τῇ διαμέτρῳ προσκρούσαντα [d]τῷ ἐπιπέδῳ, τοσαύ-
τας ποιεῖ γωνίας ἀφαλλόμενα διὰ τὸ τὴν μὲν διάμετρον
ἴσα διαιρεῖν· τὰ δὲ εἰς τὰ πλάγια πίπτοντα, οὐ τῇ καθέτῳ
προσκρούοντα τῷ χωρίῳ ἀλλὰ τῷ ἀνωτέρω τῆς καθέτου ση-
μείῳ, [e]συμβαίνει πάλιν ἀνωσθέντα ὑπὸ τοῦ πληγέντος τόπου
εἰς τοὐναντίον φέρεσθαι, τὰ μὲν στρογγύλα, ὅτι ἐν αὐτῷ
φερόμενα εἰς τοὐναντίον τῆς ἀπώσεως ἐξελίττεται, ἐάν τε
ἠρεμῇ τὸ μέσον αὐτῶν ἐάν τε καὶ τόπον διαλλάττῃ· τὰ δ'
[f]εὐθύγραμμα διά τε τὴν κάθετον [g]αὐτὴν εἰς τοὔμπροσθεν
προσηνέχθη ἐκκρούεσθαι, καθάπερ τοῖς τε [h]ξυρουμένοις τὰ
σκέλη συμβαίνει, καὶ ὧν τοὺς κολύθρους ὑφαρπάζουσιν. Πάν- 3
τες γὰρ οὗτοι εἰς τοὐναντίον καὶ ὄπισθεν ἐπιπίπτουσι, διὰ
τὸ ἰσάζειν αὐτὰ τὴν κάθετον, μετέωρόν τε εἶναι καὶ εἰς
τοὔμπροσθεν ἐκκρούεσθαι· τὰ γὰρ ἐναντία δηλονότι αὐτῆς
[i]ὄπισθέν τε καὶ κάτω [k]συμβαίνει γίνεσθαι, κάτω δὲ φερό-
μενα βαρύτερα ἂν εἴη. Ὃ οὖν τούτοις πτῶμα, τοῖς ἀφαλ-
λομένοις φορὰν συμβαίνει γίνεσθαι. Πρὸς ὀρθὴν μὲν οὖν 4
οὐδέτερα αὐτῶν ἀφάλλεται διὰ τὸ τὴν μὲν κάθετον δίχα
τῷ βάρει διαιρεῖν τὰ φερόμενα, καθέτους δὲ πλείους πρὸς
ταὐτὸ ἐπίπεδον μὴ γίνεσθαι τεμνούσας αὐτάς· ὃ [l]τούτοις συμ-
βήσεται καθέτου γινομένης κατὰ τὴν ἔφαλσιν, ᾗ προσέκρουσε
τῷ ἐπιπέδῳ τὸ φερόμενον, διχοτομεῖσθαι πάλιν [m]ὑπ' αὐτῆς
αὐτὸ συμβήσεται, ὥστε ἀναγκαῖον τέμνεσθαι ὑπ' αὐτῆς τὴν
πρώτην κάθετον [n]ὑφ' ἧς ἐφέρετο. Ἐπεὶ δ' εἰς τοὐναντίον 5
μὲν οἰσθήσεται, πρὸς ὀρθὴν δὲ οὐκ οἰσθήσεται, λοιπὸν ὀξεῖαν
γίνεσθαι γωνίαν τὴν ἐπὶ [o]θατέρῳ τοῦ προσπεσόντος τῷ ἐπι-

b σφαλλόμενα ὁμοίως C^{a}.X^{a}. c οὖν ἰσομαλὲς C^{a}.Y^{a}. d τῇ C^{a}.Y^{a}. e συμβαίνειν codices. f εὐθυγράμματα C^{a}. g αὐτῶν Y^{a}. h ξηρουμένοις X^{a}. i ὄπισθέ Y^{a}. k συμβήσεται Y^{a}. l συμβήσεται τούτοις X^{a}. m ὑπ'—τέμνεσθαι om. C^{a}. n ἐφ' Y^{a}. o θατέρου X^{a}.Y^{a}.

πέδῳ σημείου· ὅρος γάρ ἐστιν [p] ἡ ὀρθὴ τῶν ἐναντίων γωνιῶν.

5 Διὰ τί ὁ μὲν κύλινδρος ὠσθεὶς εἰς εὐθύ τε φέρεται καὶ
γράφει εὐθείας τοῖς ὁρίζουσιν αὐτὸν κύκλοις, ὁ δὲ [q] κῶνος
κύκλῳ περιφέρεται, τῆς κορυφῆς μενούσης, καὶ γράφει τὸν
κύκλον τῷ [r] ὁρίζοντι; Κύκλῳ μὲν ἀμφότερα φέρεται, γρά-
φει δ᾽ ἐν τῷ ἐπιπέδῳ ὁ μὲν κύλινδρος εὐθείας, ὁ δὲ κῶνος
κύκλους, διὰ τὸ τοὺς μὲν ἐν τῷ κώνῳ ἀνίσους εἶναι κύκλους,
φέρεσθαι δὲ ἀεὶ θᾶττον τὸν μείζονα τῶν περὶ [s] τὸ αὐτὸ κέν-
2 τρον. Φερομένων δὲ ἀνίσως πάντων ἅμα τῶν ἐν τῷ κώνῳ
κύκλων, συμβαίνει τοὺς ἐξωτάτω πλεῖστον ἐν ταὐτῷ χρόνῳ
[t] τόπον καὶ γραμμὴν φέρεσθαι· διὸ καὶ κύκλῳ φέρονται.
Γράφονταί τε γὰρ πάντες τῇ αὐτῇ εὐθείᾳ, καὶ τῆς εὐθείας
κύκλῳ μὲν φερομένης οὐ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ σημεῖα ἴσην ἐν
ταὐτῷ χρόνῳ γράφει γραμμήν, εἰς εὐθὺ δὲ φέρει τὴν [v] ἴσην.
3 Τοῦ δὲ κυλίνδρου πάντων ἴσων ὄντων τῶν κύκλων καὶ περὶ
ταὐτὸ κέντρον, συμβαίνει τὰ ἅμα τοῦ ἐπιπέδου ἐν αὐτοῖς
πάνθ᾽ ἁπτομένοις σημεῖα, φέρεσθαί τε ἰσοταχεῖς κυλιομένους
διὰ τὸ τοὺς κυλίνδρους ἴσους εἶναι, καὶ ἥκειν ἐπὶ τὸ ἐπίπεδον
πάλιν ἅμα ἐκκυλισθέντα ἕκαστον τὸν [w] αὑτοῦ κύκλον, ὥστε
καὶ τὰς ἐν τῷ ἐπιπέδῳ εὐθείας ἴσας γίνεσθαι· τῇ γὰρ αὐτῶν
4 ἁφῇ αὐτὰς ἔγραψαν, ὄντες ἴσοι τε καὶ ἰσοταχεῖς. Ἐγί-
νοντο δὲ εὐθεῖαι αἱ ὑπὸ τῆς αὐτῆς γραφεῖσαι γραμμῆς εἰς
εὐθὺ φερομένης, ὥστε διὰ ταύτας εἰς εὐθὺ ἀναφέροιτο ὁ κύ-
λινδρος. [x] Διαφέρει γὰρ οὐθέν, ᾗ ἡ πρώτη ἥψατο ὁ κύλιν-
δρος τοῦ ἐπιπέδου γραμμῇ, [y] ταύτῃ ἕλκειν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ, ἢ
ἐγκυλίειν αὐτό· ἀεὶ γὰρ ἴσην καὶ ὁμοίαν γραμμὴν τῶν ἐν τῷ
κυλίνδρῳ συμβήσεται ἅπτεσθαι τοῦ ἐπιπέδου, ἑλκομένου τε
καὶ κυλιομένου τοῦ κυλίνδρου.

6 Διὰ τί τῶν βιβλίων ἡ τομὴ οὖσα ἐπίπεδος [z] καὶ εὐθεῖα,

[p] ἡ om. $\mathrm{C^a}$. [q] κύκλος κώνω $\mathrm{X^a}$. [r] ὁρίζοντι κύκλω κύκλω $\mathrm{Y^a}$. [s] τὸ αὐτὸ τὸ κ. $\mathrm{Y^a}$. [t] τόπον—γράφει] γράφειν $\mathrm{C^a}$. [v] ἴσον $\mathrm{X^a}$. [w] αὐτὸν $\mathrm{C^a}$. [x] διαφέρει—κύλινδρος om. $\mathrm{C^a}$. [y] ταύτην $\mathrm{Y^a}$. [z] καὶ εὐθεῖα om. $\mathrm{C^a}$.

ἐὰν μέν τις τέμῃ παρὰ τὴν βάσιν, γίνεται εὐθεῖα ἀνελιτ-
τομένη, ἐὰν δὲ ἐγκλίνας, σκολιά; Ἢ ὅτι συμβαίνει τῶν ἐν
τῇ ἑτέρᾳ τομῇ κύκλων ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ ὄντων τὴν ἐγκε-
κλιμένην τομὴν [a] μὴ παρακειμένην εἶναι, ἀλλ' ἐν τῇ μὲν
πλεῖον τῇ δὲ ἔλαττον αὐτῆς ἀπέχειν, ὥστε ἐξελιττομένου
οἱ μὲν ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ ὄντες κύκλοι, καὶ τὴν ἀρχὴν ἔχοντες
ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ, τὴν ἐξ αὐτῶν ποιήσουσι γραμμὴν ἐξελιτ-
τόμενοι. Ἔστι γὰρ ἡ γιγνομένη γραμμὴ ἐκ τῶν κύκλων 2
οἵ εἰσιν ἐν ταὐτῷ ἐπιπέδῳ· ὥστε καὶ εὐθεῖα οὖσα ἐν ἐπι-
πέδῳ. Ἥ τε τῆς λοξῆς τομῆς ἐξελιττομένη γραμμὴ οὐκ
οὖσα παρὰ τὴν πρώτην, ἀλλὰ τῇ μὲν [b] πλέον τῇ δὲ ἔλαττον
αὐτῆς διεστηκυῖα διὰ τὸ [c] καὶ τὴν τομὴν οὕτως ἔχειν πρὸς
αὐτήν, οὐκ ἐν ἐπιπέδῳ ἔσται, ὥστε οὐδ' εὐθεῖα· τῆς γὰρ εὐ-
θείας οὐκ ἔστι τὸ μὲν ἐν [d] ἄλλῳ τὸ δὲ ἐν ἄλλῳ ἐπιπέδῳ.

Διὰ τί διαιρούμενα τὰ μεγέθη ἐλάττω φαίνεται πάντα 7
τοῦ ὅλου; Ἢ ὅτι διαιρούμενα μὲν ἀριθμὸν ἔχει πάντα, με-
γέθει δὲ ἐλάττω ἐστὶ τοῦ ἑνός; Τὸ μὲν γὰρ μέγα τῷ κατὰ
συνέχειαν εἶναι καὶ ποσόν τι μέγα λέγεται, ὁ δὲ ἀριθμός
τε πᾶς παντὸς μεγέθους ἀριθμοῦ μείζων. Διόπερ εἰκὸς τὸ
[e] ὅλον διαιρεθέντων τῶν μερῶν [e] μεῖζον [f] φαίνεσθαι· τῶν αὐ-
τῶν γὰρ ὄντων αὐτῶν τὸ μὲν ὅλον τὴν τοῦ μεγέθους ἔχει
μᾶλλον φύσιν, συνεχὲς ὄν, τὰ δὲ μέρη [g] τὴν τοῦ ἀριθμοῦ.

Τῶν περὶ [g] τὴν κλεψύδραν συμβαινόντων τὸ μὲν ὅλον 8
ἔοικεν [h] εἶναι αἴτιον καθάπερ Ἀναξαγόρας λέγει· ὁ γὰρ ἀήρ
ἐστιν αἴτιος, ἐναπολαμβανόμενος ἐν αὐτῇ, τοῦ μὴ εἰσιέναι
τὸ ὕδωρ ἐπιληφθέντος τοῦ ἄλλου. Οὐ μὴν ἁπλῶς γε αἴτιος·
κἂν γάρ τις αὐτὴν πλαγίαν [i] ἐνῇ εἰς τὸ ὕδωρ, [k] ἐπιλαβὼν
τὸν αὐλόν, εἴσεισι τὸ ὕδωρ. Διόπερ οὐ λέγεται ὑπ' αὐτοῦ 2
ἱκανῶς ᾗ αἴτιόν ἐστιν. Ἔστι δὲ αἴτιον μέν, καθάπερ εἴρηται,
ὁ ἀήρ· οὗτος δὲ ὠθούμενός τε καὶ καθ' ἑαυτὸν φερόμενος

[a] μὴ] καὶ Ca. [b] πλεῖον Xa. [c] καὶ om. pr. Xa. [d] ἄλλω ἐπιπέδω τὸ δ' ἐν ἄλλω Xa. [e] οἷον et μείζω Ca.Xa.Ya. [f] φαίνεται Ca.Ya. [g] τὴν] τῶν Ya. [h] αἴτιον εἶναι Xa.Ya. [i] ἐνῇ εἰς Sylburgius: codices ἐνεὶς [k] ἐπιλαβὸν Xa.Ya.

καὶ μὴ βιαζόμενος ἐπ᾽ εὐθείας πέφυκε φέρεσθαι, καθάπερ
3 καὶ ἄλλα στοιχεῖα. Πλαγίας μὲν οὖν βαφείσης τῆς κλε-
ψύδρας, διὰ τῶν ἐναντίων τοῖς ἐν τῷ ὕδατι τρυπημάτων
ἐπ᾽ εὐθείας μένων ὑπὸ τοῦ ὕδατος ἐξέρχεται, ὑποχωροῦντος
δὲ αὐτοῦ τὸ ὕδωρ εἰσέρχεται· ὀρθῆς δὲ εἰς τὸ ὕδωρ βαφείσης
τῆς κλεψύδρας, οὐ δυνάμενος πρὸς ὀρθὴν ὑποχωρεῖν διὰ τὸ
πεφρᾶχθαι τὰ ἄνω, μένει περὶ τὰ πρῶτα τρυπήματα· ἅπτε-
4 σθαι γὰρ εἰς αὐτὸν οὐ πέφυκεν. Σημεῖον δ᾽ ἐστὶ τοῦ εἴργειν
δύνασθαι τὸ ὕδωρ [l] ἀκινητίζοντα τὸν ἀέρα τὸ ἐπ᾽ αὐτῆς γινό-
μενον τῆς κλεψύδρας. Ἐὰν [m] γάρ τις αὐτῆς αὐτὴν τὴν
[n] κωδίαν ἐμπλήσας ὕδατος, [o] ἐπιλαβὼν τὸν αὐλόν, κατα-
στρέψῃ ἐπὶ τὸν αὐλόν, οὐ φέρεται τὸ ὕδωρ διὰ τοῦ αὐλοῦ
5 ἐπὶ στόμα. Ἀνοιχθέντος δὲ τοῦ στόματος οὐκ εὐθὺς ἐκρεῖ
κατὰ τὸν αὐλόν, ἀλλὰ [p] μικροτέρῳ ὕστερον, ὡς οὐκ ὂν ἐπὶ
τῷ στόματι τοῦ αὐλοῦ, ἀλλ᾽ ὕστερον διὰ τούτου φερόμενον
ἀνοιχθέντος. Πλήρους τε καὶ ὀρθῆς οὔσης τῆς κλεψύδρας,
ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ εὐθὺς ῥεῖ διὰ τοῦ [q] ἠθμοῦ, διὰ τὸ ἐκείνου
6 μὲν ἅπτεσθαι, τῶν δὲ ἄκρων τοῦ αὐλοῦ μὴ ἅπτεσθαι. Οὐκ
εἰσέρχεται μὲν οὖν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν κλεψύδραν διὰ τὴν προ-
ειρημένην αἰτίαν, ἐξέρχεται δὲ ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ διὰ τὸ
τὸν ἐν αὐτῷ ἀέρα κινούμενον ἄνω καὶ κάτω πολλὴν κένωσιν
7 ποιεῖν τοῦ ἐν τῇ κλεψύδρᾳ ὕδατος. Ὠθούμενον δὲ κάτω καὶ
αὐτὸ ῥέπον εἰς αὐτὸ εἰκότως ἐκρεῖ, βιαζόμενον τὸν [r] ἐκτὸς
τῆς κλεψύδρας ἀέρα κινούμενόν τε καὶ ὄντα ἴσον τῇ δυνάμει
τῷ ἐπωθοῦντι αὐτὸν ἀέρι, τῇ δὲ ἀντερείσει ἀσθενέστερον
ἐκείνου διὰ τὸ [s] διὰ στενοῦ [t] αὐτὸν τοῦ αὐλοῦ ῥέοντα θᾶττον
8 καὶ σφοδρότερον ῥεῖν, καὶ προσπίπτειν τῷ ὕδατι. Τοῦ δὲ
πωμασθέντος τοῦ αὐλοῦ μὴ συρρεῖν τὸ ὕδωρ αἴτιον, ὅτι τὸ
ὕδωρ εἰσιὸν εἰς τὴν κλεψύδραν ἐξωθεῖ βίᾳ τὸν ἀέρα ἐξ αὐτῆς.
Σημεῖον δέ ἐστι τὸ γινόμενον ἐν ταύτῃ πνεῦμα καὶ ἐρυγμός.
9 Εἰσιόντος δὲ τοῦ ὕδατος, βίᾳ ὠθοῦν συνεισπίπτει εἰς τὸν

[l] ἀκινητίζον Xa. [m] γάρ om. Ca. [n] κωδύαν Ya, κώδυιαν Ca. [o] ἐπιλαβὼν γὰρ τὸν Ca. [p] μικρότερον Ca. [q] ἰσθμοῦ Xa. [r] ἐκτὸς] ἐκ Ca. [s] διὰ post τὸ om. Ca.Xa.Ya. [t] αὐτὸ Ca.Xa.Ya.

αὐλὸν αὐτοῦ, καθάπερ τὰ [v] ἐκπιεστὰ ξύλα ἢ χαλκὸς τῇ διαι-
ρέσι [w] πιεζούμενος, μένει ἄνευ παντὸς ἄλλου συνδέσμου...
ἐκκρουσθῇ ἐκ τοῦ ἐναντίου, καθάπερ τοὺς κατεαγότας ὀπι-
ούρους ἐν τοῖς ξύλοις ἐκκρούουσιν. Συμβαίνει δὲ τοῦτο 10
ἀνοιχθέντος τοῦ αὐλοῦ γίνεσθαι διὰ τὰ προειρημένα. [x] Ἢ
οὖν διὰ ταῦτα εἰκός ἐστιν αὐτὸν μὴ ἐκρεῖν, ἢ [y] ἐξιόντος βιαίου
ἀέρος καὶ πνευματουμένου. [z] Δηλοῖ δὲ ὁ ψόφος ἐπισπᾶ-
σθαι τῷ πνεύματι τὸ ὕδωρ ἄνω, ὥσπερ ἐπὶ πολλῶν συμβαί-
νει γίνεσθαι. Ἐπισπώμενον δὲ καὶ συνεχὲς ὂν αὐτῷ. πᾶν
τὸ ὕδωρ μένει [a] πιεζούμενον ὑπὸ τοῦ ἀέρος, ἕως ἂν [b] ἀπω-
σθῇ πάλιν ὑπ' αὐτοῦ. Τῆς δὲ ἀρχῆς μενούσης, καὶ τὸ ἄλλο 11
ἐξ αὐτῆς [c] κρέμαται ὕδωρ ἓν καὶ συνεχές. Εὔλογον δὲ τοῦτο
γίνεσθαι· τοῦ γὰρ αὐτοῦ ἐστὶ κινῆσαί [d] τε ἐκ τῆς οἰκείας
χώρας τι, καὶ τοῦτο ἴσχειν, ὡς ἐκείνης, ἐν πλείονι δὲ χρόνῳ,
ἐὰν ᾖ ὅμοια τῇ δυνάμει τό τε ἔχον καὶ τὸ ἐχόμενον, ἢ τὸ
ἴσον κρεῖττον, ὅπερ ἐνταῦθα συμβαίνει· πνεῦμα γὰρ ὕδατός
ἐστι κρεῖττον τῇ δυνάμει.

Διὰ τί τὰ μόρια τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζῴων, ὅσα μὴ ὀρ- 9
γανικά, πάντα περιφερῆ, τῶν μὲν φυτῶν τὸ στέλεχος καὶ οἱ πτόρθοι, τῶν δὲ ζῴων κνῆμαι, μηροί, βραχίονες, θώραξ· τρίγωνον δὲ οὐδὲ πολύγωνον οὔτε ὅλον [e] οὔτε μόριόν ἐστιν; Πότερον, ὥσπερ Ἀρχύτας ἔλεγε, διὰ τὸ ἐν [f] τῇ κινήσει τῇ φυσικῇ ἐνεῖναι τὴν τοῦ ἴσου ἀναλογίαν (κινεῖσθαι γὰρ ἀνάλογον πάντα), ταύτην δὲ μόνην εἰς αὐτὴν ἀνακάμπτειν, ὥστε κύκλους ποιεῖν καὶ στρογγύλα, ὅταν ἐγγένηται;

Διὰ τί ἐν τοῖς ἐσχάτοις ἀεὶ γίνεται περιφερῆ; Ἢ ὅτι 10
ἡ φύσις ἐκ τῶν ἐνδεχομένων πάντα ποιεῖ [g] ὡς δυνατὸν ἄριστα καὶ [h] κάλλιστα, τὸ δὲ σχῆμα τοῦτο κάλλιστον, τὸ αὐτὸ αὐτῷ ὁμοιότατον.

Διὰ τί, ἐὰν κύκλος ῥιφθῇ, τὸ μὲν πρῶτον εὐθεῖαν γρά- 11

[v] ἐμπιεστὰ Y^{a}, πιεστὰ C^{a}. [w] πιεζόμενος X^{a}, πιεζούμενον Y^{a}. [x] εἰ C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [y] ἐξιόντος οὐ βιαίου C^{a}. [z] δῆλον C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [a] πιεζόμενον C^{a}, πιεζομένου X^{a}. [b] ἀποστῇ X^{a}. [c] κρέμμαται C^{a}, κρέμαται τὸ X^{a}. [d] τε] τὸ X^{a}. [e] οὐδὲ μ. X^{a}.Y^{a}. [f] τῇ post ἐν om. C^{a}. [g] ὡς δυνατὸν om. C^{a}. [h] καλὰ C^{a}.

φει, παυόμενος δὲ ἕλικα, ἕως ἂν πέσῃ; Ἢ [i] εὐθεῖαν μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι ὁμοίως ἔνθεν καὶ ἔνθεν ὁ ἀὴρ ἀπορθοῖ; Ἴσης οὖν οὔσης τῆς ῥοπῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν, ἀνάγκη καὶ τὴν γραμμὴν τοιαύτην εἶναι, [k] ἣ ἴσον διαιρεῖ τὸν τόπον ἔνθεν καὶ ἔνθεν· τοιαύτη δέ ἐστιν εὐθεῖα. Ὅταν δὲ βρίσῃ ἐπὶ θάτερον μέρος δι' ἀνωμαλίαν τοῦ περιισταμένου ἀέρος, οὐκέτι ἴσην γράφει [l] τό τε ἐντὸς καὶ [m] τὸ ἐκτὸς μέρος, ἀλλ' ἀνάγκη περιφερῆ.

12 Διὰ τί τοῖς ἄνισον τὸ βάθος ἔχουσι μεγέθεσιν, ἐάν τις κουφότερον κινῇ [n] τῶν μερῶν, κύκλῳ περιφέρεται τὸ βαλλόμενον, οἷον τοῖς μεμολιβδωμένοις ἀστραγάλοις συμβαίνει, ἐάν τις [o] βάλλῃ τὸ κουφότερον πρὸς αὐτὸν στρέψας μέρος; Ἢ ὅτι τὸ βαρύτερον ἀδύνατον ἰσοδρομεῖν τῷ κουφοτέρῳ
2 ἀπὸ τῆς αὐτῆς ἰσχύος ῥιφθέν; Ἐπεὶ δὲ ἀνάγκη μὲν κινεῖσθαι, ἐξ ἴσου δὲ καὶ ἐπ' εὐθείας ἀδύνατον, ἀνάγκη εἰς τὸ ἐντὸς φερόμενον κύκλῳ φέρεσθαι· οἷον εἰ ὅλως τι ἦν αὐτοῦ ἀκίνητον διὰ βάρος ἐν μέσῳ, τὸ μὲν πρὸς τῷ ἀφιέντι εἰς τὸ πρόσθεν ἂν ἐκινήθη αὐτοῦ μέρος, τὸ δὲ ὑπ' ἐκεῖνα πρὸς τὸν [p] ἀφιέντα. Ἐπεὶ δὲ κινεῖται μὲν τὸ πᾶν, ἔχει δὲ ἐν μέσῳ τὸ βάρος φερόμενον, [q] ἀνάγκη ταὐτὸ τοῦτο ποιεῖν.

13 Διὰ τί τὰ φερόμενα ὅταν ἀντιπέσῃ, ἀφάλλεται εἰς τοὐναντίον [r] ᾗ πέφυκε φέρεσθαι, καὶ πρὸς ὁμοίας γωνίας; Ἢ ὅτι οὐ μόνον ἐκείνην φέρεται τὴν φορὰν ἣν φέρεται κατὰ τὸ οἰκεῖον μέρος, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀφιέντος γινομένην;
2 Ἡ μὲν οὖν οἰκεία παύεται, ὅταν εἰς τὸν οἰκεῖον ἔλθῃ τόπον (ἅπαν γὰρ ἠρεμεῖ ἐλθὸν εἰς ὃν φέρεται τόπον κατὰ φύσιν), καθ' ἣν δ' ἔχει ἀλλοτρίαν, ἀνάγκη ἔτι κινεῖσθαι, οὐκ εἰς τὸ πρόσθεν δὲ διὰ τὸ κωλύεσθαι, ἀλλ' ἢ εἰς τὸ πλάγιον ἢ εἰς [s] τὸ ὀρθόν. Ἅπαντα δὲ ἀποπηδᾷ πρὸς ὁμοίας γωνίας διὰ τὸ φέρεσθαι μὲν ἐνταῦθα οὗ ἡ κίνησις φέρει, ἣν ἐποίησεν ὁ ἀφείς· ἐκεῖ δὲ πρὸς ὀξεῖαν ἢ πρὸς ὀρθὴν φέρεσθαι συμβαίνει.
3 Ἐπεὶ οὖν τὸ ἀντικροῦσαν κωλύει τὴν [t] εἰς εὐθὺ κίνησιν,

[i] εὐθεῖα C^a.X^a.Y^a. [k] ᾗ X^a. [l] τῷ C^a.X^a.Y^a. [m] τῷ ἐκτὸς μέρει C^a.Y^a. [n] τῶν μερῶν om. C^a. [o] βάλῃ C^a. [p] ἀφέντα C^a. [q] ἀνάγκη καὶ ταυτὸ X^a. [r] ᾗ X^a.Y^a. [s] τὸ ante ὀρθὸν om. C^a.Y^a. [t] εἰς om. C^a.

ὁμοίως κωλύει τὸ φερόμενον καὶ τὴν φορὰν αὐτοῦ. Ὥσπερ [v] οὖν ἐν τοῖς κατόπτροις τὸ ἄκρον τῆς εὐθείας οὗ [w] ξυνέπεσεν ἡ ὄψις φαίνεται, καὶ ἐν τοῖς φερομένοις οὕτω τὸ ἐναντίον γίνεται· τοσαύτην γὰρ γωνίαν [x] ἀπέωσται [y] ὅση γίνεται [z] ἡ κατὰ κορυφήν. Δεῖ γὰρ νοῆσαι μετακινουμένην τὴν γωνίαν καὶ τὴν φοράν. Τούτου δὲ γενομένου φανερὸν [a] ὅτι πρὸς ὁμοίας γωνίας ἀνάγκη ἀφάλλεσθαι.

ΙΖ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΕΜΨΥΧΑ.

Διὰ τί οἱ ἀσύμμετροι παρ' ἀλλήλους θεωρούμενοι μείζους φαίνονται ἢ καθ' αὑτοὺς μόνους; Ἢ ὅτι τὸ σύμμετρόν ἐστιν ἕν, καὶ ἡ συμμετρία [b] ὅτι μάλιστα ἓν ποιεῖ, τὸ δὲ ἓν ἀδιαίρετον βούλεται εἶναι, τὸ δὲ ἀδιαίρετον ἔλαττόν ἐστιν, ἡ δὲ συμμετρία κατὰ τὴν διαφορὰν πολλὰ ποιεῖ. Καθ' αὑτὰ μὲν οὖν θεωρούμενα μᾶλλον λανθάνει ποῖα ἄττα τὰ μεγέθη ἐστί, παρ' ἄλληλα δὲ [c] οὔ. Τὸ μὲν [d] οὖν ἀδιαίρετον ἓν φαίνεται, καὶ ἡ θεωρία μία ἐστὶν αὐτοῦ διὰ τὴν συμμετρίαν· τὸ δὲ ἀσύμμετρον ὡς πολλὰ ὂν θεωρίαν ποιεῖ πλείω, καὶ μείζω φαίνεται [e] τῷ ἓν ὂν πολλὰ φαίνεσθαι· ἔχει γὰρ τήν τε τοῦ μεγέθους κατὰ τὴν συνέχειαν φύσιν, καὶ τὴν τοῦ ἀριθμοῦ κατὰ τὸ ἀνώμαλον τῶν μερῶν, διόπερ εἰκότως τὴν ἐξ ἀμφοῖν [f] αὔξην ἔχον μεῖζον φαίνεται παρὰ τὸ ἁπλοῦν καὶ ἕν.

Διὰ τί ἐπὶ μῆκος μᾶλλον τὰ ζῷα καὶ τὰ φυτὰ φύεται; 2
Ἢ ὅτι τὸ μῆκος μὲν τρὶς [g] αὔξεται, τὸ δὲ πλάτος [h] δίς, τὸ δὲ βάθος ἅπαξ; Ἔστι γὰρ μῆκος τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς πρῶτον, ὥστε μόνον τε αὔξεται, καὶ ἅμα τῷ πλάτει πάλιν γινόμενον, καὶ τρίτον ἅμα τῷ βάθει. Τὸ δὲ πλάτος δίς, καθ' ἑαυτό τε καὶ ἅμα τῷ μεγέθει.

Πῶς τὸ πρότερον καὶ τὸ ὕστερον δεῖ λαβεῖν; Πότερον 3
ὥσπερ ἡμῶν οἱ [i] ἐπὶ Τροίας καὶ ἐκείνων οἱ πρὸ αὐτῶν καὶ

[v] οὖν om. C^{a}. [w] ξυνεξέπεσεν Y^{a}. [x] ἀπέσωσται X^{a}. [y] ὅσην C^{a}.Y^{a}. [z] ἡ om. X^{a}. [a] ὅτι ὁμοίως πρὸς γωνίας ἀφάλλεσθαι X^{a}. [b] ὅτι] ἐστὶν ἓν ὅτι X^{a}. [c] οὔ om. C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [d] οὖν om. C^{a}.Y^{a}. [e] τὸ X^{a}. [f] αὔξησιν X^{a}. [g] αὐξάνεται C^{a}. [h] δίς—πλάτος om. C^{a}. [i] ἐπὶ τῆς τροίας C^{a}.

ἀεὶ οἱ ἐπάνω πρότεροί εἰσιν; Ἢ εἴπερ ἀρχή τίς ἐστι καὶ
μέσον καὶ τέλος τοῦ παντός, καὶ ὅταν γηράσκων τις ἐπὶ τὸ
πέρας ἔλθῃ καὶ πάλιν ἐπαναστρέψῃ ἐπὶ τὴν ἀρχήν, τὰ δὲ
[k] ἐγγυτέρω τῆς ἀρχῆς πρότερα, τί κωλύει ἡμᾶς ἐν τῷ πρὸς
τὴν ἀρχὴν εἶναι μᾶλλον; Εἰ [l] δὲ τοῦτο, κἂν πρότεροι εἴη-
2 μεν. Ὥσπερ ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἑκάστου τῶν ἄστρων
φορᾷ κύκλος τίς ἐστι, [m] τί κωλύει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν
ἀπώλειαν τῶν φθαρτῶν τοιαύτην εἶναι, ὥστε [n] πάλιν ταῦτα
γίνεσθαι καὶ φθείρεσθαι; Καθά[o]περ καὶ φασὶ κύκλον εἶναι
3 τὰ ἀνθρώπινα. Τὸ μὲν δὴ τῷ ἀριθμῷ τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν
εἶναι ἀεὶ τοὺς γινομένους εὔηθες, τὸ δὲ τῷ εἴδει μᾶλλον ἄν
τις ἀποδέξαιτο· ὥστε κἂν αὐτοὶ [p] πρότεροι εἴημεν, καὶ θείη
ἄν τις τὴν τοῦ [q] εἱρμοῦ τάξιν τοιαύτην εἶναι ὡς πάλιν ἐπα-
νακάμπτειν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν καὶ συνεχὲς [r] ποιεῖν καὶ ἀεὶ κατὰ
4 ταὐτὰ ἔχειν. Τοὺς γὰρ ἀνθρώπους φησὶν Ἀλκμαίων διὰ
τοῦτο ἀπόλλυσθαι, ὅτι οὐ δύνανται τὴν ἀρχὴν τῷ τέλει
προσάψαι, κομψῶς εἰρηκώς, εἴ τις ὡς τύπῳ φράζοντος αὐ-
τοῦ ἀποδέχοιτο καὶ μὴ διακριβοῦν ἐθέλοι τὸ λεχθέν. Εἰ
δὴ κύκλος ἐστί, τοῦ δὲ κύκλου μήτε ἀρχὴ μήτε πέρας, οὐδ' ἂν
πρότεροι εἶεν τῷ ἐγγυτέρω τῆς ἀρχῆς εἶναι, οὔθ' ἡμεῖς ἐκεί-
νων οὔτ' ἐκεῖνοι ἡμῶν.

ΙΗ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΝ.

Διὰ τί τοὺς μέν, ἐὰν ἄρξωνται ἀναγινώσκειν, ὕπνος λαμ-
βάνει καὶ μὴ βουλομένους, τοὺς δὲ βουλομένους [s] προσεγρη-
γορέναι, ὅταν λάβωσι [t] τὸ βιβλίον; Ἢ ὅσοις μέν εἰσι πνευ-
ματικαὶ κινήσεις διὰ ψυχρότητα φύσεως ἢ μελαγχολικῶν
χυμῶν, δι' οὓς περίττωμα γίνεται πνευματικὸν ἄπεπτον διὰ
ψυχρότητα, τούτοις ὅταν μὲν κινῆται ἡ διάνοια καὶ μὴ νοήσῃ
ἐπιστήσασά τι, ἐκκρούεται τῇ ἑτέρᾳ κινήσει οὔσῃ καταψυ-
2 κτικῇ, διὸ μᾶλλον καθεύδουσιν. Ὅταν δὲ ἐρείσωσι πρός τι

[k] ἐγγύτερα C^a. [l] δὲ πρὸς τοῦτο X^a. [m] τί om. C^a. [n] ταῦτα πάλιν X^a. [o] περ om. C^a. [p] πρότερον Y^a. [q] ἑρμοῦ X^a. [r] ποιεῖ C^a. [s] προεγρηγορέναι C^a.X^a.v. [t] τὸ addidit C^a.

ἐν τῇ διανοίᾳ, ὅπερ ἡ ἀνάγνωσις ποιεῖ, κινοῦνται ὑπὸ τῆς
θερμαντικῆς κινήσεως οὐκ ἐκκρουομένης ὑπ' οὐδενός, ὥστε οὐ
δύνανται καθεύδειν. Τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων ὅταν στῇ
πρὸς ἓν ἡ διάνοια καὶ μὴ μεταβάλλῃ πολλαχῇ ἰσχυροτάτη
οὖσα, ἴσχεται καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐστὶ περὶ τὸν τόπον τοῦτον,
ὧν ἠρέμησις ὁ ὕπνος ἐστίν. Ὅταν δὲ στῇ καὶ οἷον κοπιάσῃ 3
ὁ νοῦς, βαρύνει τὴν κεφαλὴν [v] ὧν ἐν αὐτῇ καὶ ποιεῖ τὸν
ὕπνον. Κινουμένης δὲ τῆς ψυχῆς κατὰ φύσιν οὐ καθεύδει·
ζῇ γὰρ τότε μάλιστα. Τὸ δ' ἐγρηγορέναι τοῦ ζῆν αἴτιόν
ἐστιν ἢ τὸ καθεύδειν.

Διὰ τί οἱ ἐριστικοὶ λόγοι γυμναστικοί εἰσιν; Ἢ ὅτι 2
ἔχουσι τὸ νικᾶν ἢ ἡττᾶσθαι πυκνόν. Φιλονείκους οὖν εὐθὺς
ποιοῦσιν· καὶ γὰρ νικῶντες διὰ τὸ χαίρειν προάγονται μᾶλ-
λον ἐρίζειν καὶ ἡττώμενοι ὡς ἀναμαχούμενοι. Καὶ οἱ ἐν
τοῖς ἄλλοις ἀγῶσι [w] ταὐτό· διὸ καὶ μαχόμενοι καὶ ἥττους
ὄντες πολλάκις [x] οὐ βούλονται διαλύεσθαι.

Διὰ τί τοῖς παραδείγμασι [y] χαίρουσιν ἄνθρωποι ἐν ταῖς 3
ῥητορείαις καὶ τοῖς λόγοις μᾶλλον τῶν ἐνθυμημάτων; Ἢ
ὅτι τῷ τε μανθάνειν [z] χαίρουσι καὶ τῷ ταχύ, ῥᾷον δὲ διὰ
τῶν παραδειγμάτων καὶ τῶν λόγων μανθάνουσιν· ἃ γὰρ
ἴσασιν, ἔστι ταῦτα καὶ ἐπὶ μέρους, τὰ δὲ ἐνθυμήματα ἀπό-
δειξίς ἐστιν ἐκ τῶν καθόλου, ἃ ἧττον ἴσμεν ἢ τὰ μέρη.
Ἔτι [a] οἷς ἂν [b] μαρτυρῶσι πλείους, μᾶλλον πιστεύομεν, τὰ 2
δὲ παραδείγματα καὶ οἱ λόγοι μαρτυρίαις ἐοίκασιν· αἱ δὲ
διὰ τῶν μαρτύρων ῥᾴδιοι πίστεις. Ἔτι τὸ [c] ὅμοιον μαν-
θάνουσιν ἡδέως, τὸ δὲ παράδειγμα καὶ οἱ μῦθοι τὸ ὅμοιον
δεικνύουσιν.

Διὰ τί ῥήτορα μὲν καὶ [d] στρατηγὸν καὶ χρηματιστὴν λέ- 4
γομεν δεινόν, αὐλητὴν δὲ καὶ ὑποκριτὴν οὐ λέγομεν; Ἢ ὅτι
τῶν μὲν ἡ δύναμις ἄνευ πλεονεξίας (ἡδονῆς γὰρ στοχαστική
ἐστι), τῶν δὲ πρὸς τὸ πλεονεκτεῖν· ῥήτωρ γὰρ καὶ στρατηγὸς

[v] ὧν] τὰ X^a. [w] τοῦτο C^a.X^a.Y^a.v. [x] οὐ om. v. [y] χαίρουσιν οἱ ἄν-
θρωποι X^a.Y^a.v. [z] σιαίρουσι v. [a] αἷς C^a.X^a.Y^a.v. [b] μαρτυροῦσι C^a.
[c] ὅμοιον μὲν μανθάνουσιν v. [d] χρηματιστὴν καὶ στρατηγὸν X^a.

καὶ χρηματιστὴς ἀγαθός ἐστιν ὁ δυνάμενος πλέον ἔχειν, ἡ δὲ δεινότης μάλιστα ἐν τῷ πλεονεκτεῖν ἐστίν.

5 *Διὰ τί τὸν φιλόσοφον τοῦ ῥήτορος οἴονται διαφέρειν; Ἢ ὅτι ὁ μὲν τί ἐστιν ἀδικία, ὁ δὲ* [e] *ὡς ἄδικος ὁ δεῖνα, καὶ ὁ μὲν ὅτι τύραννος, ὁ δὲ οἷον ἡ τυραννίς.*

6 *Διὰ τί, ἅπερ ἂν τίνες προέλωνται, ἐνδιατρίβουσι τούτοις
ἐνίοτε φαύλοις οὖσι μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς σπουδαιοτέροις, οἷον
θαυματοποιὸς ἢ* [f] *μῖμος ἢ συρικτὴς μᾶλλον ἢ ἀστρονόμος ἢ
ῥήτωρ εἶναι ἂν βούλοιτο ὁ ταῦτα προελόμενος. Ἢ ὅτι βού-
λονται μὲν ἔνιοι τὰ* [g] *σπουδαιότατα μεταχειρίζεσθαι, διὰ δὲ
τὸ μὴ πιστεύειν ἑαυτοῖς ὡς δυνησομένοις, διὰ τοῦτο* [h] *οὐ πράτ-*
2 *τουσιν; Ἢ ὅτι ἐν οἷς οἴεται ἕκαστος κρατιστεύειν, ταῦτα
προαιρεῖται·* [i] *ὃ δὲ αἱρεῖται, καὶ ἐπὶ τοῦτ᾽ ἐπείξεται, νέμων
τὸ πλεῖστον ἡμέρας αὐτῷ μέρος, ἵνα αὐτὸς αὑτοῦ* [k] *τυγχάνει*
[l] *κράτιστος ὤν. Ὅ τι δὲ ἂν τινες ἐξ ἀρχῆς προέλωνται καὶ
οἷς ἂν συνεθισθῶσιν, οὐδὲ κρίνειν ἔτι* [m] *δύνανται τὰ βελτίω·
διέφθαρται γὰρ ἡ διάνοια διὰ φαύλας προαιρέσεις.*

7 *Διὰ τί τοὺς μέν, ἂν ἄρξωνται ἀναγινώσκειν, ὕπνος λαμ-
βάνει καὶ μὴ βουλομένους, τοὺς δὲ οὐ βουλομένους ποιεῖ δύ-
νασθαι, ὅταν λάβωσι βιβλίον; Ἢ ὅσοις μέν εἰσι πνευματι-
καὶ κινήσεις διὰ ψυχρότητα* [n] *φύσεως ἢ μελαγχολικῶν χυ-
μῶν, δι᾽ οὓς περίττωμα γίνεται πνευματικὸν ἄπεπτον διὰ
ψυχρότητα, τούτοις ὅταν μὲν κινῆται ἡ διάνοια καὶ μὴ νοῇ
ἐπιστήσασά τι, ἐκκρούεται ἡ ἑτέρα κίνησις, διὸ μᾶλλον μετα-
βάλλοντες πολὺ τὴν διάνοιαν καθεύδουσιν· ἡττᾶται γὰρ ἡ*
2 *πνευματική. Ὅταν δὲ ἐρείσωσι πρός τι τὴν διάνοιαν, ὅπερ
ἡ ἀνάγνωσις ποιεῖ, κινοῦνται ὑπὸ τῆς πνευματικῆς κινήσεως,
οὐκ* [o] *ἐκκρουομένης ὑπ᾽ οὐδενός, ὥστε οὐ δύνανται καθεύδειν.
Τῶν δὲ κατὰ φύσιν ἐχόντων ὅταν στῇ πρὸς ἓν ἡ διάνοια καὶ
μὴ μεταβάλλῃ πολλαχῇ, ἵσταται καὶ τὰ ἄλλα ὅσα περὶ τὸν*
3 *τόπον, ὧν ἠρέμησις ὁ ὕπνος ἐστίν. Ἑνὸς γὰρ κυρίου στάν-*

[e] *ὡς* om. C^a. [f] *μῖκος ἢ συρρικτὴς* pr. C^a. [g] *σπουδαιότερα* v. [h] *οὐ* om. C^a. [i] *ὁ δὲ αἱρεῖται* in margine v. [k] *τυγχάνῃ* codices. [l] *στράτιστος* v. [m] *βούλονται* C^a. [n] *φύσεως* om. C^a. [o] *ἐκκρουομένοις* X^a.

τος, ὥσπερ ἐν τροπῇ, [p] καὶ τὰ ἄλλα μόρια [q] ἵστασθαι πέφυκεν. Φύσει γὰρ ἄνω τὸ κοῦφον φέρεται, τὸ δὲ βαρὺ κάτω. Ὅταν οὖν ἡ ψυχὴ κινῆται κατὰ φύσιν, οὐ καθεύδει· οὕτω γὰρ ἔχει. Ὅταν δὲ στῇ καὶ οἷον κοπιάσῃ, ὁ μὲν νοῦς μεταβάλλει, [r] καὶ ἄνω τὰ σωματώδη πρὸς τὴν κεφαλὴν ἰόντα ποιεῖ τὸν ὕπνον. Δόξειε [s] δ' ἂν ἡ ἀνάγνωσις κωλύειν καθεύδειν. Ἔστι 4
δὲ οὐ διὰ τὸ νοεῖν (ὥρισται γὰρ [t] τότε μᾶλλον ἡ ψυχή) ἀλλὰ διὰ τὸ μεταβάλλειν ἡ ἀγρυπνία, ἐπεὶ καὶ νοήσεις αἱ τοιαῦται ἄγρυπνοί εἰσιν, ἐν αἷς ζητεῖ ἡ ψυχὴ καὶ ἀπορεῖ, ἀλλ' οὐκ ἐν αἷς ἀεὶ θεωρεῖ· ἐκεῖναι μὲν γὰρ ἀοριστεῖν ποιοῦσιν, αὗται δὲ οὔ.

Διὰ τί ἐν τοῖς ἐριστικοῖς οὐκ ἔνεστιν ἀδολεσχία; Ἢ ὅτι 8
συλλογισμός ἐστι φαινόμενος, ἐν ὀλίγοις δὲ ὁ συλλογισμός· καὶ ἐὰν μηκύνῃ, χρόνου γινομένου ὁ παραλογισμὸς δῆλος, καὶ ἔστιν ὃ ἔδωκεν ἀναλαβεῖν.

Διὰ τί ποτε τῶν ἱστοριῶν ἥδιον ἀκούομεν τῶν περὶ ἓν 9
συνεστηκυιῶν ἢ τῶν περὶ πολλὰ [v] πραγματευομένων; Ἢ διότι τοῖς γνωριμωτέροις μᾶλλον προσέχομεν καὶ ἥδιον αὐτῶν ἀκούομεν· γνωριμώτερον δέ ἐστι τὸ ὡρισμένον τοῦ ἀορίστου. Τὸ μὲν οὖν [w] ἓν ὥρισται, τὰ δὲ πολλὰ τοῦ ἀπείρου μετέχει.

Διὰ τί ἡδόμεθα ἀκούοντες τὰ μήτε λίαν παλαιὰ μήτε κο- 10
μιδῇ νέα; Ἢ [x] διότι τοῖς μὲν πόρρω ἀφ' ἡμῶν ἀπιστοῦμεν, ἐφ' οἷς δὲ ἀπιστοῦμεν, οὐχ ἡδόμεθα· τὰ δὲ ὥσπερ [y] ἔτι αἰσθανόμεθα, καὶ περὶ τούτων ἀκούοντες οὐχ ἡδόμεθα.

ΙΘ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΡΜΟΝΙΑΝ.

Διὰ τί οἱ πονοῦντες καὶ οἱ ἀπολαύοντες αὐλοῦνται; Ἢ ἵνα οἱ μὲν ἧττον λυπῶνται, οἱ δὲ μᾶλλον χαίρωσιν.

Διὰ τί [z] πορρωτέρω ὁ αὐτὸς τῇ αὐτῇ φωνῇ γεγωνεῖ μετ' 2

[p] καὶ] πάντα C^a.X^a. [q] πέφυκεν ἵστασθαι X^a. [r] καὶ post μετ. om. X^a. [s] δ' om. v. [t] ἡ ψυχὴ τότε μᾶλλον C^a.Y^a.v. [v] πεπραγματευμένων Y^a. [w] ἓν om. v. [x] ὅτι C^a. [y] ἔστι X^a. [z] πορρώτερον C^a.X^a.

ἄλλων ᾀδων καὶ βοῶν ἢ μόνος; Ἢ ὅτι τὸ ἀθρόως τι ποιεῖν ἢ θλίβειν ἢ ὠθεῖν οὐ [a] τοσαυταπλάσιόν ἐστιν ὅσος [b] ὁ ἀριθμός, ἀλλ' ὥσπερ ἡ γραμμὴ ἡ δίπους οὐ διπλάσιον ἀλλὰ τετραπλάσιόν τι γράφει, οὕτω τὰ συντιθέμενα πλέον [c] ἰσχύει κατὰ τὸν ἀριθμὸν ἢ ὅταν ᾖ διῃρημένα. Ἀθρόων οὖν ὄντων μία γίνεται ἡ τῆς φωνῆς ἰσχὺς καὶ ἅμα ὠθεῖ τὸν ἀέρα, ὥστε πολλαπλάσιον προϊέναι· καὶ γὰρ ἡ [d] ἐκ πάντων φωνὴ μιᾶς ἑκάστης πολλαπλάσιος.

3 Διὰ τί τὴν παρυπάτην ᾄδοντες μάλιστα ἀπορρήγνυνται, οὐχ ἧττον ἢ τὴν νήτην καὶ τὰ ἄνω, μετὰ δὲ διαστάσεως πλείονος; Ἢ ὅτι χαλεπώτατα ταύτην ᾄδουσι, καὶ [e] αὕτη ἀρχή; Τὸ δὲ χαλεπὸν διὰ τὴν ἐπίτασιν καὶ πίεσιν τῆς φωνῆς· ἐν τούτοις [f] δὲ πόνος· πονοῦντα δὲ μᾶλλον διαφθείρεται.

4 Διὰ τί δὲ ταύτην χαλεπῶς, τὴν δὲ ὑπάτην ῥᾳδίως; Καίτοι δίεσις ἑκατέρας. Ἢ ὅτι μετ' [g] ἀνέσεως ἡ ὑπάτη, καὶ ἅμα μετὰ τὴν σύστασιν ἐλαφρὸν τὸ ἄνω βάλλειν; Διὰ ταὐτὸ δὲ ἔοικε καὶ τὰ πρὸς μίαν λεγόμενα πρὸς ταύτην ἢ παρανήτην. Δεῖ γὰρ μετὰ συννοίας καὶ καταστάσεως [h] οἰκειοτάτης τῷ ἤθει πρὸς τὴν βούλησιν. Τοῦ δὲ δὴ μετὰ συμφωνίας τίς ἡ αἰτία;

5 Διὰ τί ἥδιον ἀκούουσιν ᾀδόντων ὅσα [i] ἂν προεπιστάμενοι τυγχάνωσι τῶν μελῶν, ἢ ὧν μὴ ἐπίστανται; Πότερον ὅτι μᾶλλον δῆλος ὁ τυγχάνων ὥσπερ σκοποῦ, ὅταν γνωρίζωσι τὸ ᾀδόμενον; Τοῦτο δὲ ἡδὺ θεωρεῖν. Ἢ ὅτι ἡδὺ τὸ μανθάνειν; [k] Τούτου δὲ αἴτιον [l] ὅτι τὸ μὲν λαμβάνειν τὴν ἐπιστήμην, τὸ δὲ χρῆσθαι καὶ ἀναγνωρίζειν ἐστίν. Ἔτι καὶ τὸ σύνηθες ἡδὺ μᾶλλον τοῦ ἀσυνήθους.

6 Διὰ τί ἡ παρακαταλογὴ ἐν ταῖς ᾠδαῖς τραγικόν; Ἢ διὰ τὴν ἀνωμαλίαν; Παθητικὸν γὰρ τὸ ἀνωμαλὲς καὶ ἐν μεγέθει τύχης ἢ λύπης. Τὸ [m] δὲ [n] ὁμαλὲς ἔλαττον γοῶδες.

[a] τοσαῦτα πλησίον codices. [b] ὁ om. pr. Y^a. [c] ἰσχύει ἢ κατὰ C^a.Y^a. [d] ἐκ τῶν π. X^a. [e] αὐτὴ C^a, αὕτη ἡ X^a. [f] δὲ ὁ πόνος C^a. [g] αἰνέσεως Y^a. [h] οἰκειοτάτη X^a.Y^a. [i] ἂν om. C^a.X^a. [k] τοῦτο C^a.Y^a. [l] ὅτι om. C^a.X^a.Y^a. [m] δὲ om. X^a. [n] ὁμαλὸν Y^a.

Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι ἑπταχόρδους [o] ποιοῦντες ἁρμονίας τὴν ὑπάτην ἀλλ' οὐ τὴν νήτην κατέλιπον; Πότερον τοῦτο ψεῦδος (ἀμφοτέρας γὰρ κατέλιπον, τὴν δὲ τρίτην ἐξῄρουν) ἢ οὔ; Ἀλλ' ὅτι ἡ βαρυτέρα ἰσχύει τὸν τῆς ὀξυτέρας φθόγγον, ὥστε μᾶλλον ἡ ὑπάτη ἀπεδίδου τὸ ἀντίφωνον ἢ ἡ νήτη, ἐπεὶ τὸ ὀξὺ δυνάμεως μᾶλλον, τὸ δὲ βαρὺ ῥᾷον φθέγξασθαι. 7

Διὰ τί ἡ βαρεῖα τὸν τῆς ὀξείας ἰσχύει φθόγγον; Ἢ ὅτι μεῖζον τὸ βαρύ; Τῇ γὰρ ἀμβλείᾳ ἔοικε, τὸ δὲ τῇ ὀξείᾳ γωνίᾳ. 8

Διὰ τί ἥδιον τῆς μονῳδίας ἀκούομεν, ἐάν τις πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν [p] ᾄδῃ; Καίτοι πρὸς χορδὰς καὶ τὸ αὐτὸ [q] μέλος ᾄδουσιν ἀμφοτέρως· εἰ γὰρ ἔτι μᾶλλον τὸ αὐτό, πλέον ἔδει πρὸς πολλοὺς αὐλητάς, καὶ ἔτι ἥδιον εἶναι. Ἢ ὅτι τυγχάνων δῆλος τοῦ σκοποῦ μᾶλλον, ὅταν πρὸς αὐλὸν ἢ λύραν; Τὸ δὲ πρὸς πολλοὺς αὐλητὰς ἢ λύρας πολλὰς οὐχ ἥδιον, ὅτι ἀφανίζει τὴν ᾠδήν. 9

Διὰ τί, εἰ [r] ἥδιον [s] ἡ ἀνθρώπου φωνή, ἡ ἄνευ λόγου ᾀδόντος οὐχ ἡδίων ἐστίν, οἷον τερετιζόντων, ἀλλ' αὐλὸς ἢ λύρα; Ἢ οὐδ' ἐκεῖ, ἐὰν [t] μὴ μιμῆται, ὁμοίως ἡδύ; Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ ἔργον αὐτό. Ἡ μὲν γὰρ φωνὴ ἡδίων ἡ τοῦ ἀνθρώπου, κρουστικὰ δὲ μᾶλλον τὰ ὄργανα τοῦ στόματος. Διὸ ἥδιον ἀκούειν ἢ τερετίζειν. 10

Διὰ τί ἡ ἀπηχοῦσα ὀξυτέρα; Ἢ ὅτι ἔλαττον, ἀσθενεστέρα γινομένη; 11

Διὰ τί τῶν χορδῶν ἡ βαρυτέρα ἀεὶ τὸ μέλος λαμβάνει; ἂν γὰρ δέηται ᾆσαι τὴν παραμέσην σὺν ψιλῇ τῇ μέσῃ, γίνεται τὸ μέσον οὐθὲν ἧττον· ἐὰν δὲ τὴν μέσην δέον ἄμφω, ψιλὰ οὐ γίνεται. Ἢ ὅτι τὸ βαρὺ μέγα ἐστίν, ὥστε κρατερόν; Καὶ ἔνεστιν ἐν τῷ μεγάλῳ τὸ μικρόν· καὶ τῇ διαλήψει δύο [v] νῆται ἐν τῇ ὑπάτῃ γίνονται. 12

Διὰ τί ἐν τῇ διὰ πασῶν τοῦ μὲν ὀξέος ἀντίφωνον γίνεται 13

[o] ἁρμονίας ποιοῦντες Xa. [p] ᾄδει Xa. [q] μέρος Ca.Xa.Ya. [r] ἡδίων Ya. [s] ἡ ἀνθρ.] τῆς ἀνθρ. Ca. [t] μὴ om. Ca. [v] νῆτται Ca.

τὸ βαρύ, τούτου δὲ τὸ ὀξὺ οὔ; [w]Ἢ ὅτι μάλιστα μὲν ἐν ἀμφοῖν ἐστὶ τὸ ἀμφοῖν μέλος, εἰ δὲ μή, [x]ἐν τῷ βαρεῖ· μεῖζον γάρ.

14 Διὰ τί λανθάνει τὸ διὰ πασῶν, καὶ δοκεῖ ὁμόφωνον εἶναι, οἷον ἐν τῷ φοινικίῳ καὶ ἐν τῷ [y]ἀνθρώπῳ; Τὰ γὰρ ἐν τοῖς ὀξέσιν ὄντα οὐχ ὁμόφωνα, ἀλλ' ἀνάλογον ἀλλήλοις διὰ πασῶν. Ἢ ὅτι ὥσπερ ὁ αὐτὸς εἶναι δοκεῖ φθόγγος, διὰ τὸ ἀνάλογον ἰσότης ἐπὶ φθόγγων; Τὸ δὲ ἴσον τοῦ ἑνός. Ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ἐν ταῖς [z]σύριγξιν ἐξαπατῶνται.

15 Διὰ τί οἱ μὲν νόμοι οὐκ ἐν ἀντιστρόφοις ἐποιοῦντο, αἱ δὲ ἄλλαι ᾠδαὶ αἱ χορικαί; Ἢ ὅτι οἱ μὲν νόμοι ἀγωνιστῶν ἦσαν, ὧν ἤδη μιμεῖσθαι δυναμένων καὶ διατείνεσθαι ἡ ᾠδὴ ἐγίνετο μακρὰ καὶ πολυειδής; Καθάπερ οὖν καὶ τὰ ῥήματα, καὶ τὰ μέλη τῇ μιμήσει ἠκολούθει ἀεὶ ἕτερα [a]γινόμενα. Μᾶλλον γὰρ τῷ μέλει ἀνάγκη μιμεῖσθαι ἢ τοῖς ῥήμασιν. Διὸ καὶ οἱ διθύραμβοι, ἐπειδὴ μιμητικοὶ [b]ἐγένοντο, οὐκέτι ἔχουσιν ἀντιστρόφους, πρότερον δὲ εἶχον. Αἴτιον δὲ ὅτι τὸ παλαιὸν οἱ ἐλεύθεροι ἐχόρευον αὐτοί· πολλοὺς οὖν ἀγωνιστικῶς ᾄδειν χαλεπὸν ἦν, ὥστε [c]ἐναρμόνια μέλη ἐνῇδον. [d]Μεταβάλλειν γὰρ πολλὰς μεταβολὰς τῷ ἑνὶ ῥᾷον [e]ἢ τοῖς πολλοῖς, καὶ τῷ ἀγωνιστῇ ἢ τοῖς τὸ ἦθος φυλάττουσιν. Διὸ ἁπλούστερα [f]ἐποίουν αὐτοῖς τὰ μέλη. Ἡ δὲ ἀντίστροφος ἁπλοῦν· ἀριθμὸς γάρ ἐστι καὶ ἑνὶ μετρεῖται. Τὸ δ' αὐτὸ αἴτιον καὶ διότι τὰ μὲν ἀπὸ τῆς σκηνῆς οὐκ ἀντίστροφα, τὰ δὲ τοῦ χοροῦ ἀντίστροφα· ὁ μὲν γὰρ ὑποκριτὴς ἀγωνιστὴς καὶ μιμητής, ὁ δὲ χορὸς ἧττον μιμεῖται.

16 Διὰ τί ἥδιον τὸ ἀντίφωνον τοῦ συμφώνου; Ἢ ὅτι μᾶλλον διάδηλον γίνεται τὸ συμφωνεῖν ἢ ὅταν πρὸς τὴν συμφωνίαν ᾄδῃ; Ἀνάγκη γὰρ τὴν ἑτέραν ὁμοφωνεῖν, ὥστε δύο πρὸς μίαν φωνὴν γινόμεναι ἀφανίζουσι τὴν ἑτέραν.

17 Διὰ τί πέντε οὐκ ᾄδουσιν ἀντίφωνα; Ἢ ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ

[w] ἢ om. Ca.Xa.Ya. [x] ἐν] οὐ Ca.Xa.Ya. [y] ἀτρόπω margo Xa. [z] σύριξιν Ca. [a] γινόμενα om. Xa. [b] ἐγίνοντο Ca. [c] ἐν ἁρμονίᾳ Ca.Xa. [d] μεταβάλλει Xa. [e] ἢ τοῖς] ἤτοι Ca.Xa.Ya. [f] ἐποιοῦντο Xa.

ἡ σύμφωνος τῇ συμφωνίᾳ, ὥσπερ ἐν τῷ διὰ πασῶν; Ἐκείνη γὰρ ἐν τῷ βαρεῖ ἀνάλογον, ὡς ἡ ὀξεῖα ἐν τῷ ὀξεῖ. Ὥσπερ οὖν [g] ἡ αὐτή [h] ἐστιν ἅμα καὶ ἄλλη. Αἱ δὲ ἐν τῷ διὰ πέντε καὶ διὰ [i] τεττάρων οὐκ ἔχουσιν οὕτως, ὥστε οὐκ ἐμφαίνεται ὁ τῆς ἀντιφώνου φθόγγος· οὐ γάρ ἐστιν ὁ αὐτός.

Διὰ τί ἡ διὰ πασῶν συμφωνία ᾄδεται μόνη; Μαγα- 18
δίζουσι γὰρ ταύτην, ἄλλην δὲ οὐδεμίαν. Ἢ ὅτι μόνη ἐξ 2
ἀντιφώνων ἐστὶ χορδῶν, ἐν δὲ τοῖς ἀντιφώνοις καὶ τὴν ἑτέραν ἐὰν ᾄδῃ, τὸ αὐτὸ ποιεῖ; Ἡ γὰρ μία τρόπον τινὰ τὰς ἀμφοτέρων ἔχει φωνάς, ὥστε καὶ μιᾶς ᾀδομένης ἐν ταύτῃ τῇ συμφωνίᾳ ᾄδεται ἡ συμφωνία, καὶ ἄμφω ᾄδοντες· ἢ τῆς μὲν ᾀδομένης τῆς δὲ αὐλουμένης [k] ὥσπερ μίαν ἄμφω ᾄδουσιν. Διὸ μόνη μελῳδεῖται, ὅτι μιᾶς ἔχει χορδῆς [l] φωνὴν τὰ ἀντίφωνα.

Διὰ τί δὲ ταῖς ἀντιφώνοις τοῦτο μόναις ὑπάρχει; Ἢ 19
ὅτι μόναι ἴσον ἀπέχουσι τῆς μέσης; Ἡ οὖν μεσότης ὁμοιότητά τινα ποιεῖ τῶν φθόγγων, καὶ ἔοικεν ἡ ἀκοὴ λέγειν ὅτι ἡ αὐτὴ καὶ ὅτι ἀμφότεραι ἔσχαται.

Διὰ τί, ἐὰν μέν τις [m] τὴν μέσην κινήσῃ ἡμῶν, ἁρμόσας 20
τὰς ἄλλας χορδάς, [n] καὶ χρῆται τῷ ὀργάνῳ, οὐ μόνον [o] ὅταν κατὰ τὸν τῆς μέσης γένηται φθόγγον, λυπεῖ καὶ [p] φαίνεται ἀνάρμοστον, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἄλλην μελῳδίαν· ἐὰν δὲ τὴν λιχανὸν ἤ τινα ἄλλον φθόγγον, τότε φαίνεται διαφέρειν μόνον, ὅταν κἀκείνῃ τις χρῆται; Ἢ εὐλόγως τοῦτο 2
συμβαίνει; Πάντα γὰρ τὰ χρηστὰ μέλη πολλάκις τῇ μέσῃ χρῆται, καὶ πάντες οἱ ἀγαθοὶ ποιηταὶ πυκνὰ πρὸς τὴν μέσην ἀπαντῶσι, κἂν ἀπέλθωσι, ταχὺ ἐπανέρχονται, πρὸς δὲ ἄλλην οὕτως οὐδεμίαν. Καθάπερ ἐκ τῶν λόγων ἐνίων ἐξαι- 3
ρεθέντων συνδέσμων οὐκ ἔστιν ὁ λόγος Ἑλληνικός, οἷον τὸ τέ καὶ τὸ καί, ἔνιοι δὲ οὐθὲν λυποῦσι διὰ τὸ τοῖς μὲν ἀναγ-

[g] ἡ om. Yᵃ. [h] ἐστιν ἐν τῷ ἅμα Xᵃ. [i] τεσσάρων Xᵃ. [k] ὥσπερ καὶ μίαν Xᵃ. [l] τὰ ἀντίφωνα φωνήν Xᵃ. [m] τὴν μέσην om. Cᵃ. [n] καὶ χρῆται] κέχρηται Cᵃ.Xᵃ.Yᵃ. [o] ὅταν κατὰ] ὅτι Cᵃ, omisso mox γένηται. [p] φθίνεται ἐνάρμοστον Xᵃ.

καῖον εἶναι χρῆσθαι πολλάκις, [q] εἰ ἔσται λόγος, τοῖς δὲ μή, οὕτω καὶ τῶν φθόγγων ἡ μέση ὥσπερ σύνδεσμός ἐστι, καὶ μάλιστα τῶν καλῶν, διὰ τὸ πλειστάκις ἐνυπάρχειν τὸν φθόγγον αὐτῆς.

21 Διὰ τί τῶν ᾀδόντων οἱ βαρύτερον ᾄδοντες τῶν ὀξὺ ᾀδόντων, ἐὰν ἀπᾴδωσι, μᾶλλον κατάδηλοι γίνονται; Ὁμοίως δὲ καὶ τῷ ῥυθμῷ οἱ ἐν τῷ βαρυτέρῳ πλημμελοῦντες κατάδηλοι μᾶλλον. Πότερον ὅτι πλείων ὁ χρόνος ὁ τοῦ βαρέος, οὗτος δὲ μᾶλλον αἰσθητός; Ἢ ὅτι ἐν πλείονι χρόνῳ πλείω αἴσθησιν παρέχει, τὸ δὲ ταχὺ καὶ ὀξὺ λανθάνει διὰ τὸ τάχος.

22 Διὰ τί οἱ πολλοὶ μᾶλλον ᾄδοντες τὸν ῥυθμὸν σώζουσιν ἢ οἱ ὀλίγοι; Ἢ ὅτι μᾶλλον πρὸς ἕνα τε καὶ ἡγεμόνα βλέπουσι, καὶ βαρύτερον ἄρχονται, ὥστε [r] ῥᾷον τοῦ αὐτοῦ τυγχάνουσιν; Ἐν γὰρ τῷ τάχει ἡ ἁμαρτία πλείων.

23 Διὰ τί διπλασία ἡ νήτη τῆς ὑπάτης; Ἢ πρῶτον μὲν ὅτι ἐκ τοῦ [s] ἡμίσεος ἡ χορδὴ ψαλλομένη καὶ ὅλη [t] συμφωνοῦσα διὰ πασῶν; Ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν συρίγγων· ἡ γὰρ διὰ τοῦ μέσου τῆς σύριγγος τρήματος φωνὴ τῇ δι' ὅλης τῆς σύριγγος συμφωνεῖ διὰ πασῶν. Ἔτι ἐν τοῖς ἄλλοις τῷ διπλασίῳ διαστήματι λαμβάνεται τὸ διὰ πασῶν, καὶ οἱ αὐ-
2 λοτρῦπαι οὕτω λαμβάνουσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ τὸ διὰ πέντε τῷ ἡμιολίῳ, ὅτι οἱ τὰς σύριγγας ἁρμοττόμενοι [v] εἰς μὲν τὴν ὑπάτην ἄκραν τὸν κηρὸν ἐμπλάττουσι, τὴν δὲ νήτην μέχρι τοῦ ἡμίσεος ἀναπληροῦσιν. Ὁμοίως δὲ καὶ [w] τὴν διὰ πέντε τῷ ἡμιολίῳ καὶ τὴν διὰ τεττάρων τῷ ἐπιτρίτῳ διαστήματι λαμβάνουσιν. Ἔτι [x] οἱ ἐν τοῖς τριγώνοις ψαλτηρίοις τῆς ἴσης ἐπιτάσεως γινομένης συμφωνοῦσι διὰ πασῶν, ἡ μὲν διπλασία οὖσα, ἡ δὲ ἡμίσεια τῷ μήκει.

24 Διὰ τί, ἐάν τις [y] ψήλας τὴν νήτην [z] ἐπιλάβῃ, ἡ ὑπάτη μόνη δοκεῖ ἀντηχεῖν; Ἢ ὅτι συμφυὴς μάλιστα γίνεται τῷ

[q] εἰ] οὐκ pr. Xa. [r] ῥᾴδιον Ca.Xa.Ya. [s] ἡμίσεως Ya. [t] συμφωνοῦσι Ya. [v] εἰς] ὅτι εἰς Ca. [w] διὰ τὴν Ca.Ya. [x] οἱ] εἰ Ca.Ya. [y] ψιλὰς Ca. [z] ἐπιβάλῃ Ca.Ya, ἐπιβάλλῃ Xa.v.

φθόγγῳ [a] ὁ ἀπὸ ταύτης ἦχος διὰ τὸ σύμφωνος εἶναι; Τῷ οὖν [b] συναυξάνεσθαι τῷ ὁμοίῳ [c] φαίνεται μόνος, οἱ δὲ ἄλλοι διὰ μικρότητα ἀφανεῖς.

Διὰ τί μέση καλεῖται ἐν ταῖς ἁρμονίαις, τῶν δὲ ὀκτὼ οὐκ 25 ἔστι μέσον; Ἢ ὅτι ἑπτάχορδοι ἦσαν αἱ ἁρμονίαι τὸ παλαιόν, τὰ δὲ ἑπτὰ ἔχει μέσον.

Διὰ τί ἐπὶ τὸ ὀξὺ [d] ἀπᾴδουσιν οἱ πλεῖστοι; Πότερον ὅτι 26 ῥᾷον ὀξὺ ᾆσαι ἢ βαρύ; Ἢ ὅτι χεῖρον τοῦ βαρέος; Ἁμαρτία δέ ἐστι τοῦ χείρονος πρᾶξις.

Διὰ τί τὸ ἀκουστὸν μόνον [e] ἦθος ἔχει τῶν αἰσθητῶν; Καὶ 27 γὰρ ἐὰν ᾖ ἄνευ λόγου μέλος, ὅμως ἔχει ἦθος· ἀλλ' οὐ τὸ χρῶμα οὐδὲ ἡ ὀσμὴ οὐδὲ ὁ χυμὸς ἔχει. Ἢ ὅτι κίνησιν ἔχει μόνον οὐχί, ἣν ὁ ψόφος ἡμᾶς κινεῖ; Τοιαύτη μὲν γὰρ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει· κινεῖ γὰρ καὶ τὸ χρῶμα [f] τὴν ὄψιν· ἀλλὰ τῆς ἐπομένης τῷ τοιούτῳ ψόφῳ αἰσθανόμεθα κινήσεως. Αὕτη δὲ ἔχει [g] ὁμοιότητα ἔν τε τοῖς ῥυθμοῖς καὶ ἐν 2 τῇ τῶν φθόγγων τάξει τῶν ὀξέων καὶ βαρέων, οὐκ ἐν τῇ μίξει. Ἀλλ' ἡ συμφωνία οὐκ ἔχει ἦθος. Ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις αἰσθητοῖς τοῦτο οὐκ ἔστιν. Αἱ δὲ κινήσεις αὗται πρακτικαί εἰσιν, αἱ δὲ πράξεις ἤθους σημασία ἐστίν.

Διὰ τί νόμοι καλοῦνται οὓς ᾄδουσιν; Ἢ ὅτι πρὶν ἐπί- 28 στασθαι γράμματα, ᾖδον τοὺς νόμους, ὅπως μὴ ἐπιλάθωνται, ὥσπερ ἐν [h] Ἀγαθύρσοις ἔτι εἰώθασιν; Καὶ τῶν ὑστέρων οὖν ᾠδῶν τὰς πρώτας τὸ αὐτὸ ἐκάλεσαν ὅπερ τὰς πρώτας.

Διὰ τί οἱ ῥυθμοὶ καὶ τὰ μέλη φωνὴ οὖσα ἤθεσιν ἔοικεν, 29 οἱ δὲ χυμοὶ οὔ, ἀλλ' οὐδὲ τὰ χρώματα καὶ αἱ ὀσμαί; Ἢ ὅτι κινήσεις εἰσὶν ὥσπερ καὶ αἱ πράξεις; Ἤδη δὲ ἡ μὲν ἐνέργεια ἠθικὸν καὶ ποιεῖ ἦθος, οἱ δὲ χυμοὶ καὶ τὰ χρώματα οὐ ποιοῦσιν ὁμοίως.

Διὰ τί οὐδὲ ὑποδωριστὶ οὐδὲ ὑποφρυγιστὶ οὐκ ἔστιν ἐν 30

[a] ὁ om. C^a. [b] συναύξεσθαι C^a. [c] φαίνεται ὅτι μόνος C^a. [d] ἐπᾴδουσιν X^a. [e] ἦθος om. C^a.X^a. et pr. Y^a. [f] τὴν] καὶ τὴν X^a. [g] ὁμοιότατα Y^a. [h] γαθύρσοις C^a.

τραγῳδίᾳ χορικόν; Ἢ ὅτι οὐκ ἔχει ἀντίστροφον. Ἀλλ' ἀπὸ σκηνῆς· μιμητικὴ γάρ.

31 *Διὰ τί οἱ περὶ Φρύνιχον ἦσαν μᾶλλον μελοποιοί; Ἢ διὰ* [i] *τὸ πολλαπλάσια εἶναι τότε τὰ μέλη ἐν ταῖς* [k] *τραγῳδίαις τῶν μέτρων;*

32 *Διὰ τί διὰ πασῶν καλεῖται, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν ἀριθμὸν δι' ὀκτώ, ὥσπερ καὶ διὰ* [l] *τεττάρων καὶ διὰ πέντε; Ἢ ὅτι ἑπτὰ ἦσαν αἱ χορδαὶ τὸ ἀρχαῖον, εἶτ' ἐξελὼν τὴν τρίτην Τέρπανδρος τὴν* [m] *νήτην προσέθηκε, καὶ ἐπὶ* [n] *τούτου ἐκλήθη διὰ πασῶν ἀλλ' οὐ δι' ὀκτώ· δι' ἑπτὰ γὰρ ἦν.*

33 *Διὰ τί εὐαρμοστότερον* [o] *ἀπὸ τοῦ ὀξέος ἐπὶ τὸ βαρὺ ἢ ἀπὸ τοῦ βαρέος ἐπὶ τὸ ὀξύ; Πότερον ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς* [p] *γίνεται ἄρχεσθαι; Ἡ γὰρ μέση καὶ ἡγεμὼν ὀξυτάτη τοῦ* [q] *τετραχόρδου. Τὸ δὲ οὐκ ἀπ' ἀρχῆς ἀλλ' ἀπὸ τελευτῆς. Ἢ ὅτι τὸ βαρὺ* [r] *ἀπὸ τοῦ ὀξέος γενναιότερον καὶ εὐφωνότερον;*

34 *Διὰ τί δὶς μὲν δι' ὀξειῶν καὶ δὶς διὰ* [l] *τεττάρων οὐ συμφωνεῖ, δὶς διὰ πασῶν δέ; Ἢ ὅτι ἡ δὶς δι' ὀξειῶν* [s] *οὐ δὶς διὰ* [l] *τεττάρων ἐστίν, τὸ δὲ διὰ τεττάρων καὶ διὰ πέντε.*

35 *Διὰ τί ἡ διὰ πασῶν καλλίστη συμφωνία; Ἢ ὅτι ἐν* [t] *ὅλοις ὅροις* [v] *οἱ* [w] *ταύτης λόγοι εἰσίν, οἱ δὲ τῶν ἄλλων οὐκ ἐν ὅλοις; Ἐπεὶ γὰρ* [x] *διπλασία ἡ νήτη τῆς ὑπάτης,* [y] *οἷα ἡ νήτη δύο, ἡ ὑπάτη ἕν, καὶ οἷα ἡ ὑπάτη δύο, ἡ νήτη τέσσαρα,*
2 *καὶ ἀεὶ οὕτως. Τῆς δὲ μέσης ἡμιόλια. Τὸ* [z] *γὰρ διὰ πέντε ἡμιόλιον οὐκ ἐν ὅλοις ἀριθμοῖς ἐστίν· οἷον γὰρ ἓν τὸ ἔλαττον, τὸ μεῖζον τοσοῦτον* [a] *δὲ καὶ ἔτι* [b] *τὸ ἥμισυ. Ὥστε οὐχ ὅλα πρὸς ὅλα συγκρίνεται, ἀλλ' ἔπεστι μέρη. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ διὰ* [l] *τεττάρων ἔχει· τὸ γὰρ ἐπίτριτόν ἐστιν ὅσον*
3 [c] *τεμεῖν ὃ καὶ ἔτι ἓν τῶν* [l] *τεττάρων ἐπίτριτόν ἐστιν. Ἢ*

[i] *τὸ* om. Ca. [k] *τῶν μέτρων τραγῳδίαις* Xa. [l] *τεσσάρων* et c. 34, et 35. sect. 2. Xa. [m] *νήττην* Ca. [n] *τούτῳ* Xa. [o] *ἀπὸ τοῦ ὀξέος* om. Ca.Xa.Ya. [p] *γίνεσθαι* Ca. [q] *παραχόρδου* Ca.Xa.Ya. [r] *ὑπὸ* Xa. [s] *οὐ*] *οὐδὲ* Ca.Xa.Ya. [t] *ἄλλοις* Ca. [v] *οἱ*] *οὐ* Xa. [w] *ταύτης* om. Ca.Xa.Ya. [x] *ἡ νήτη διπλασία* Xa. [y] *ὅσα* Ca.Xa.Ya. [z] *γὰρ*] *δὲ* Xa. [a] *δὲ*] *τε*? [b] *τὸ* om. Ca.Ya. [c] *τεμεῖν ὃ*] *τ' ἐκεῖνο*?

ὅτι τελειοτάτη [d] ἐξ ἀμφοτέρων οὖσα, καὶ ὅτι μέτρον τῆς
μελῳδίας διὰ παντὸς τοῦ φερομένου ἡ κατὰ μέσον κίνησις
σφοδροτάτη, ἀρχομένου δὲ καὶ λήγοντος μαλακωτέρα;
Ὅτε δὲ σφοδροτάτη ἡ κίνησις, καὶ ἡ φωνὴ ὀξυτέρα τοῦ
[e] φερομένου. Διὸ καὶ χορδαὶ ἐπιτεινόμεναι ὀξύτερον φθέγ- 4
γονται· θᾶττον γὰρ ἡ κίνησις γίνεται. Ἡ δὲ φωνὴ ἢ
ἀέρος ἢ ἄλλου τινὸς φορά· τὴν ἀνὰ μέσον [f] τὸν πόρον ὀξυ-
τάτην δεῖ γίνεσθαι. Ὥστε εἰ τοῦτο μὴ συμβαίνει, οὐκ ἂν
εἴη [g] φορά τινος.

Διὰ τί, ἐὰν μὲν ἡ μέση κινηθῇ, καὶ αἱ ἄλλαι χορδαὶ 36
ἠχοῦσι φθεγγόμεναι, ἐὰν δὲ αὖ ἡ μὲν μένῃ τῶν δ' ἄλλων τις
[h] κινηθῇ, κινηθεῖσα μόνη φθέγγεται; Ἢ ὅτι τὸ ἡρμόσθαι
ἐστὶν ἁπάσαις, τὸ δὲ ἔχειν [i] πως πρὸς τὴν μέσην ἁπάσαις,
καὶ ἡ τάξις ἡ ἑκάστης ἤδη δι' ἐκείνην; Ἀρθέντος οὖν τοῦ αἰ- 2
τίου τοῦ ἡρμόσθαι καὶ τοῦ συνέχοντος οὐκέτι ὁμοίως φαίνε-
ται ὑπάρχειν. Μιᾶς δὲ ἀναρμόστου οὔσης, τῆς δὲ μέσης με-
νούσης, εὐλόγως τὸ κατ' αὐτὴν ἐκλειπόμενον· ταῖς γὰρ ἄλλαις
ὑπάρχει τὸ ἡρμόσθαι.

Διὰ τί τοῦ ἐν φωνῇ ὀξέος ὄντος κατὰ τὸ ὀλίγον, τοῦ δὲ 37
βαρέος κατὰ τὸ πολύ (τὸ μὲν γὰρ βαρὺ διὰ τὸ πλῆθος
βαρύ, τὸ δὲ ὀξὺ δι' ὀλιγότητα ταχύ), ἔργον μᾶλλον ᾄδειν
τὰ ὀξέα ἢ τὰ βαρέα, καὶ ὀλίγοι τὰ ἄνω δύνανται ᾄδειν, καὶ
οἱ νόμοι ὄρθιοι καὶ οἱ ὀξεῖς χαλεποὶ ᾆσαι διὰ τὸ ἀνατετα-
μένοι εἶναι; Καίτοι ἔλαττον ἔργον τὸ ὀλίγον κινεῖν ἢ τὸ
πολύ, ὥστε καὶ ἀέρα. Ἢ οὐ ταὐτό [k] γε ὀξύφωνον εἶναι 2
φύσει καὶ τὸ ὀξὺ ᾄδειν, ἀλλὰ φύσει μὲν ὀξύφωνα ἅπαντα
δι' ἀσθένειαν, τῷ μὴ δύνασθαι [l] πολὺν κινεῖν ἀέρα ἀλλ' ὀλί-
γον, ὁ [m] δ' ὀλίγος ταχὺ φέρεται, [n] ἐν δὲ τῷ ᾄδειν τὸ ὀξὺ
δυνάμεως σημεῖον. Τὸ μὲν γὰρ σφοδρῶς φερόμενον ταχὺ
φέρεται, διὸ τὸ ὀξὺ δυνάμεως σημεῖον. Διὸ καὶ οἱ [o] ἑκτι-

[d] ἐξ] ἡ ἐξ Ya. [e] φαινομένου Xa. [f] τὸν πόνον Ya, τῶν πόνων Ca.
[g] τινὸς φορά Xa. [h] κινηθῇ om. Xa. [i] πως om. Ca. [k] τε Ca.Ya.
[l] κινεῖν πολὺν Ca. [m] δ' ὀλίγος] δὲ λόγος Ca. [n] ἐν—ὀξύφωνοι om. Ca.
[o] εὐκτικοὶ Xa.Ya.

κοὶ ὀξύφωνοι. Καὶ ἔργον τὰ ἄνω ᾄδειν· τὰ δὲ βαρέα
κάτω.

38 Διὰ τί ῥυθμῷ καὶ μέλει καὶ ὅλως ταῖς συμφωνίαις χαί-
ρουσι πάντες; [p] Ἢ ὅτι ταῖς κατὰ φύσιν κινήσεσι χαίρομεν
κατὰ φύσιν; Σημεῖον δὲ τὸ τὰ παιδία εὐθὺς γενόμενα χαί-
2 ρειν αὐτοῖς. Διὰ δὲ τὸ ἔθος τρόποις μελῶν χαίρομεν. Ῥυ-
θμῷ δὲ χαίρομεν διὰ τὸ γνώριμον καὶ τεταγμένον ἀριθμὸν
ἔχειν, καὶ κινεῖν ἡμᾶς [q] τεταγμένως· οἰκειοτέρα γὰρ ἡ τε-
ταγμένη κίνησις φύσει τῆς ἀτάκτου, ὥστε καὶ κατὰ φύσιν
μᾶλλον. Σημεῖον δέ· πονοῦντες γὰρ καὶ πίνοντες καὶ
ἐσθίοντες τεταγμένα σῴζομεν καὶ αὔξομεν τὴν φύσιν καὶ
τὴν δύναμιν, ἄτακτα δὲ φθείρομεν καὶ ἐξίσταμεν αὐτήν·
[r] αἱ γὰρ νόσοι τῆς τοῦ σώματος οὐ κατὰ φύσιν τάξεως [s] κινή-
3 σεις εἰσίν. Συμφωνίᾳ δὲ χαίρομεν, ὅτι κρᾶσίς ἐστι λόγον
ἐχόντων ἐναντίων πρὸς ἄλληλα. Ὁ μὲν οὖν λόγος τάξις, ὃ
ἦν φύσει ἡδύ. Τὸ δὲ κεκραμένον τοῦ ἀκράτου πᾶν ἥδιον,
ἄλλως τε κἂν αἰσθητὸν ὂν ἀμφοῖν τοῖν ἄκροιν [t] ἐξ ἴσου τὴν
δύναμιν ἔχοι [v] ἐν τῇ συμφωνίᾳ [w] ὁ λόγος.

39 Διὰ τί ἥδιόν ἐστι [x] τὸ σύμφωνον τοῦ ὁμοφώνου; Ἢ καὶ
τὸ μὲν ἀντίφωνον σύμφωνόν ἐστι διὰ πασῶν; Ἐκ παίδων
γὰρ νέων καὶ ἀνδρῶν γίνεται τὸ ἀντίφωνον, [y] οἳ διεστᾶσι
τοῖς τόνοις ὡς νήτη [z] πρὸς ὑπάτην. Συμφωνία δὲ πᾶσα ἡδίων
ἁπλοῦ φθόγγου (δι' ἃ δέ, εἴρηται), καὶ τούτων ἡ διὰ πασῶν
2 ἡδίστη· τὸ ὁμόφωνον [a] δὲ ἁπλοῦν ἔχει φθόγγον. Μα-
γαδίζουσι δὲ ἐν τῇ διὰ πασῶν συμφωνίᾳ, ὅτι καθάπερ ἐν
τοῖς μέτροις οἱ πόδες ἔχουσι πρὸς αὐτοὺς λόγον ἴσον πρὸς
ἴσον ἢ δύο πρὸς ἓν ἢ καί τινα ἄλλον, οὕτω καὶ οἱ ἐν τῇ
συμφωνίᾳ φθόγγοι λόγον ἔχουσι κινήσεως [b] πρὸς αὐτούς.
3 Τῶν μὲν οὖν ἄλλων συμφωνιῶν ἀτελεῖς αἱ θατέρου κατα-

[p] ἢ om. Ca.Ya. [q] τεταγμένοι Xa. [r] αἱ] καὶ Ca. [s] κυήσεις Xa.Ya. [t] ἐξ ἴσου τὴν] ἐξιοῦσι δὲ Ca. [v] ἐν om. Ca. [w] ὁ om. Ca.Xa.Ya. [x] τὸ] τὴν Ya. [y] οἳ] οἷον Ca. [z] πρὸς τὴν ὑπάτην Xa. [a] δὲ om. Ca.Xa.Ya. [b] πρὸς τοὺς αὐτούς Xa.

στροφαί εἰσιν, εἰς ἥμισυ τελευτῶσαι· διὸ τῇ δυνάμει οὐκ ἴσαι εἰσίν. Οὖσαι δὲ ἄνισοι, [c] διαφορὰ τῇ αἰσθήσει, καθάπερ ἐν τοῖς χοροῖς, ἐν τῷ καταλύειν μεῖζον [d] ἄλλων φθεγγομένοις ἐστίν. Ἔτι δὲ ὑπάτῃ συμβαίνει τὴν αὐτὴν τελευτὴν τῶν ἐν τοῖς φθόγγοις περιόδων ἔχειν. Ἡ γὰρ [e] δευτέρα τῆς νεάτης πληγὴ τοῦ ἀέρος ὑπάτη ἐστίν. [f] Τελευτώσαις δ' εἰς 4
ταὐτόν, οὐ ταὐτὸν ποιούσαις, ἓν καὶ κοινὸν τὸ ἔργον συμβαίνει γίνεσθαι, καθάπερ τοῖς ὑπὸ τὴν ᾠδὴν κρούουσιν· καὶ γὰρ οὗτοι τὰ ἄλλα οὐ προσαυλοῦντες, ἐὰν εἰς ταὐτὸν καταστρέφωσιν, εὐφραίνουσι μᾶλλον τῷ τέλει ἢ λυποῦσι ταῖς πρὸ τοῦ τέλους διαφοραῖς, τῷ τὸ ἐκ διαφόρων τὸ κοινόν, ἥδιστον ἐκ τοῦ διὰ πασῶν γίνεσθαι. [g] Τὸ δὲ [h] μαγαδίζειν ἐξ ἐναντίων φωνῶν. Διὰ ταῦτα ἐν τῇ διὰ πασῶν μαγαδίζουσιν.

Διὰ τί ἥδιον ἀκούουσιν ᾀδόντων ὅσα ἂν προεπιστάμενοι 40
τύχωσι τῶν μελῶν, ἢ ἐὰν μὴ ἐπιστῶνται; Πότερον ὅτι μᾶλλον δῆλός ἐστιν ὁ τυγχάνων ὥσπερ σκοποῦ, ὅταν γνωρίζωσι τὸ ᾀδόμενον; Γνωριζόντων δὲ ἡδὺ θεωρεῖν. Ἢ ὅτι συμπαθής ἐστιν ὁ ἀκροατὴς τῷ τὸ γνώριμον ᾄδοντι; Συνᾴδει γὰρ αὐτῷ. Ἄιδει δὲ πᾶς γεγηθὼς ὁ μὴ διά τινα ἀνάγκην [i] ποιῶν τοῦτο.

Διὰ τί δὶς μὲν δι' ὀξειῶν ἢ δὶς διὰ τεττάρων οὐ συμφωνεῖ, 41
δὶς διὰ πασῶν δέ; Ἢ ὅτι τὸ μὲν διὰ πέντε ἐστὶν ἐν ἡμιολίῳ λόγῳ, τὸ δὲ διὰ τεττάρων ἐν ἐπιτρίτῳ; Ὄντων δὲ ἡμιολίων τριῶν ἑξῆς ἀριθμῶν [k] ἢ ἐπιτρίτων, οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους [l] οὐδένα λόγον ἕξουσιν· οὔτε γὰρ ἐπιμόριοι οὔτε πολλαπλάσιοι ἔσονται. Τὸ δὲ διὰ πασῶν ἐπειδή ἐστιν ἐν 2
διπλασίῳ λόγῳ, δὶς τούτου γινομένου ἐν [m] τετραπλασίῳ λόγῳ ἂν εἶεν οἱ ἄκροι πρὸς ἀλλήλους. Ὥστ' ἐπεὶ συμφωνία εὔλογον ἐχόντων [n] φθόγγον πρὸς ἀλλήλους ἐστί, λόγον δὲ

[c] διαφθορὰ Ca, διαφθορὰν Ya. [d] ἄλλον Ca.Xa. [e] δευτέρα] θατέρα Ca. [f] τελευτῶσα Ca.Xa.Ya. [g] τὴν Ca.Ya. [h] μαγιδεῖν Xa.Ya, μαδιδεῖν Ca. [i] τοῦτο ποιῶν Xa. [k] ἢ] ἢ καὶ Ca. [l] οὐδὲν ἄλογον Ca. [m] τετραπλασίονι Xa. [n] φθόγγων Xa.Ya.

οἱ μὲν τὸ δὶς διὰ πασῶν διάλειμμα ἔχοντες πρὸς ἀλλήλους
φθόγγοι ἔχουσιν, οἱ δὲ τὸ δὶς διὰ τεττάρων ἢ δὶς διὰ πέντε
οὐκ ἔχουσιν, οἱ μὲν δὶς διὰ πασῶν σύμφωνοι εἶεν ἄν, οἱ δ'
ἕτεροι οὔ, διὰ τὰ εἰρημένα.

42 Διὰ τί, ἐάν τις [o] ψήλας τὴν νήτην [p] ἐπιλάβῃ, ἡ ὑπάτη
μόνη δοκεῖ ὑπηχεῖν; Ἢ ὅτι ἡ νεάτη λήγουσα καὶ μαραινο-
μένη ὑπάτη γίνεται; Σημεῖον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ὑπάτης τὴν
νεάτην [q] δύνασθαι ᾄδειν· ὡς γὰρ οὔσης αὐτῆς ᾠδῆς νεάτης,
2 τὴν ὁμοιότητα λαμβάνουσιν ἀπ' αὐτῆς. Ἐπεὶ δὲ καὶ ἠχὼ
ᾠδή τίς ἐστιν, ἀφή ἐστι φωνῆς τῆς νεάτης ληγούσης, ἦχος
ὢν ὁ αὐτὸς τῷ τῆς ὑπάτης φθόγγῳ κινεῖ, εἰκότως τῇ ὁμοιό-
3 τητι τὴν ὑπάτην ἡ νήτη [r] δοκεῖ κινεῖν. Τὴν μὲν γὰρ νεά-
την ἴσμεν [s] οὐ κινεῖται ἐπιληφθεῖσα· τὴν δὲ ὑπάτην αὐτὴν
ὁρῶντες ἀκατάληπτον οὖσαν, καὶ φθόγγου αὐτῆς ἀκούοντες,
ταύτην οἰόμεθα ἠχεῖν· ὅπερ ἐπὶ πολλῶν ἡμῖν συμβαίνει, ἐφ'
ὧν μήτε τῷ λογισμῷ μήτε τῇ αἰσθήσει δυνάμεθα εἰδῆσαι
4 τὸ ἀκριβές. Ἔτι [t] εἰ πληγείσης τῆς νεάτης μάλιστα ἐν-
τεταμένης συμβαίνει τὸν ζυγὸν κινεῖσθαι, οὐθὲν ἂν εἴη θαυ-
μαστόν. Κινηθέντος δὲ πάσας τὰς χορδὰς συγκινεῖσθαι καί
τιν' ἦχον ποιεῖν οὐκ ἄλογον. Ταῖς μὲν οὖν ἄλλαις ὁ τῆς
νεάτης φθόγγος ἀλλότριός ἐστι καὶ λήγων καὶ ἀρχόμενος,
τῇ δὲ ὑπάτῃ λήγων ὁ αὐτός. [v] Οὗ προστεθέντος τῇ ἰδίᾳ
αὐτῆς κινήσει, ἐκείνης δόξαι πάντ' αὐτὸν εἶναι οὐθὲν ἄτοπον.
5 Ἔσται δὲ μείζων ἢ ὁ κοινὸς τῶν λοιπῶν χορδῶν ἦχος, ὅτι αἱ
μὲν ὑπὸ τῆς νεάτης καθάπερ ὠσθεῖσαι μαλακῶς ἤχησαν, ἡ
δὲ νεάτη πάσῃ τῇ αὐτῆς δυνάμει, οὖσα αὐτῶν σφοδροτάτη.
Ὥστε εἰκότως καὶ τὸ δευτερεῖον αὐτῆς κρεῖττον ἂν εἴη ἢ
τὸ τῶν ἄλλων· ὥστε καὶ βραχείας κινεῖσθαι, ὡς [w] αὐτῆς τε
γεγενημένης.

43 Διὰ τί ἥδιον τῆς μονῳδίας [x] ἐστὶν ἐάν [y] τις πρὸς αὐλὸν [z] ἢ

[o] ψιλὰς Ca.v, ἴσως λήψας Xa. [p] post ἐπιλάβῃ Q.Ca.Oa.Ya.v.x. ἢ ὑπάτην ἐπιλάβῃ. [q] δύνασθαι—λαμβάνουσιν] δύνουσι Ca. [r] κινεῖν δοκεῖ Xa. [s] οὐ Ca. [t] εἰ] ἢ Ca.Xa.Ya. [v] οὐ Ca.Xa.Ya. [w] αὐταῖς Ya. [x] ἐστὶν] ἀκούομεν Xa. [y] τις om. Ca.Xa.Ya. [z] ἢ] καὶ Ya.

λύραν ᾄδῃ; Ἢ ὅτι πᾶν τὸ ἥδιον μιχθὲν ἡδίονι ἕν ἐστιν; Ὁ
δὲ αὐλὸς [a] ἡδίων τῆς λύρας, ὥστε καὶ ἡ ᾠδὴ τούτῳ μιχθεῖσα
ἢ λύρα ἡδίων ἂν εἴη, ἐπεὶ τὸ μεμιγμένον τοῦ ἀμίκτου ἥδιόν
ἐστιν, ἐὰν ἀμφοῖν ἅμα τὴν αἴσθησίν τις λαμβάνῃ. Οἶνος 2
γὰρ ἡδίων τοῦ ὀξυμέλιτος διὰ τὸ μεμῖχθαι μᾶλλον αὐτοῖς
τὰ ὑπὸ τῆς φύσεως μιχθέντα ἢ ὑφ' ἡμῶν. Ἔστι γὰρ καὶ
[b] ὁ οἶνος μικτὸς ἐξ ὀξέος καὶ γλυκέος χυμοῦ. Δηλοῦσι δὲ καὶ
[c] αἱ οἰνώδεις ῥοαὶ καλούμεναι. Ἡ μὲν οὖν ᾠδὴ καὶ ὁ αὐλὸς 3
μίγνυνται αὐτοῖς δι' ὁμοιότητα (πνεύματι γὰρ ἄμφω γίνε-
ται)· ὁ δὲ τῆς λύρας φθόγγος, ἐπειδὴ οὐ πνεύματι γίνεται
ἢ ἧττον αἰσθητὸν ἢ ὁ [d] τῶν αὐλῶν, ἀμικτότερός ἐστι τῇ
φωνῇ· ποιῶν δὲ διαφορὰν τῇ αἰσθήσει ἧττον ἡδύνει, καθάπερ
ἐπὶ τῶν χυμῶν εἴρηται. Ἔτι ὁ μὲν αὐλὸς πολλὰ τῷ αὑτοῦ 4
ἤχῳ καὶ τῇ ὁμοιότητι συγκρύπτει τῶν τοῦ ᾠδοῦ ἁμαρτημά-
των, οἱ δὲ τῆς λύρας φθόγγοι ὄντες ψιλοὶ καὶ ἀμικτότεροι
τῇ φωνῇ, [e] καθ' ἑαυτοὺς θεωρούμενοι καὶ ὄντες αὐτοῖς συμ-
φανῆ ποιοῦσι τὴν τῆς ᾠδῆς ἁμαρτίαν, καθάπερ κανόνες ὄντες
αὐτῶν. Πολλῶν δὲ ἐν τῇ ᾠδῇ ἁμαρτανομένων, τὸ κοινὸν ἐξ
ἀμφοῖν ἀναγκαῖον χεῖρον γίνεσθαι.

Διὰ τί τῶν μὲν ἑπτὰ μέση καλεῖται, τῶν δὲ ὀκτὼ οὐκ 44
ἔστι μέσον; Ἢ ὅτι ἑπτάχορδοι ἦσαν αἱ ἁρμονίαι τὸ πα-
λαιόν, τὰ δὲ ἑπτὰ ἔχει μέσον; Ἔτι ἐπειδὴ τῶν μεταξὺ τῶν
ἄκρων τὸ μέσον μόνον ἀρχή τίς ἐστιν (ἔστι γὰρ τῶν θάτερον
τῶν ἄκρων νευόντων ἔν τινι διαστήματι ἀνὰ μέσον ὂν ἀρχή),
τοῦτ' ἔσται μέσον. Ἐπεὶ δ' ἔσχατα μέσον ἐστὶν ἁρμονίας 2
νεάτη καὶ ὑπάτη, τούτων δὲ ἀνὰ μέσον οἱ λοιποὶ φθόγγοι,
ὧν ἡ μέση καλουμένη μόνη ἀρχή ἐστι θατέρου τετραχόρδου,
δικαίως μέση καλεῖται. Τῶν γὰρ μεταξύ τινων ἄκρων τὸ
μέσον ἦν ἀρχὴ μόνον.

Διὰ τί οἱ πολλοὶ ᾄδοντες σώζουσι μᾶλλον τὸν ῥυθμὸν 45
ἢ οἱ ὀλίγοι; Ἢ ὅτι μᾶλλον πρὸς ἕνα τε καὶ ἡγεμόνα βλέ-

[a] ἡδίω C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [b] ὁ οἶνος ὁ C^{a}, οἶνος ὁ X^{a}.Y^{a}. [c] αἱ om. C^{a}.Y^{a}.
[d] τῶν] τῶν αἰσθητῶν C^{a}. [e] κατ' αὐτοὺς X^{a}.Y^{a}.

πουσι, καὶ βραδύτερον ἄρχονται, ὥστε ῥᾷον τοῦ αὐτοῦ τυγ-
2 χάνουσιν; Ἐν μὲν γὰρ τῷ τάχει πλείων γίνεται ἡ ἁμαρτία, συμβαίνει δὲ τῷ ἡγεμόνι προσέχειν τοὺς πολλούς· ἰδιαζόμενος δὲ οὐδεὶς ἂν αὐτῶν διαλάμψειεν ὑπεράρας τὸ πλῆθος. Ἐν δὲ τοῖς ὀλίγοις μᾶλλον διαλάμπουσιν· διὸ καθ' αὑτοὺς ἐν αὐτοῖς μᾶλλον ἀγωνίζονται ἢ πρὸς τὸν ἡγεμόνα.

46 Διὰ τί ἐπὶ τὸ ὀξὺ ἀπᾴδουσιν οἱ πλεῖστοι; Ἢ ὅτι ῥᾷον ὀξὺ ᾆσαι ἢ βαρύ; Ἄιδουσι γοῦν ὀξὺ μᾶλλον, καὶ ἐν ᾧ ᾄδουσιν, ἁμαρτάνουσιν.

47 Διὰ τί οἱ ἀρχαῖοι ἑπταχόρδους ποιοῦντες τὰς ἁρμονίας τὴν ὑπάτην ἀλλ' οὐ τὴν νήτην κατέλιπον; Ἢ οὐ τὴν ὑπάτην ἀλλὰ τὴν νῦν [f] παραμέσην καλουμένην ἀφῄρουν καὶ τὸ τονιαῖον διάστημα; Ἐχρῶντο δὲ [g] τῇ ἐσχάτῃ μέσῃ τοῦ ἐπὶ τὸ ὀξὺ πυκνοῦ· διὸ καὶ μέσην αὐτὴν προσηγόρευσαν. Ἢ ὅτι ἦν τοῦ μὲν ἄνω τετραχόρδου τελευτή, τοῦ δὲ κάτω ἀρχή, καὶ μέσον εἶχε λόγον τόνῳ τῶν ἄκρων;

48 Διὰ τί οἱ ἐν τραγῳδίᾳ χοροὶ οὔθ' ὑποδωριστὶ οὔθ' ὑποφρυγιστὶ ᾄδουσιν; Ἢ ὅτι μέλος ἥκιστα ἔχουσιν αὗται αἱ ἁρμονίαι, οὗ δεῖ μάλιστα τῷ χορῷ; Ἦθος δὲ [h] ἔχει ἡ μὲν ὑποφρυγιστὶ πρακτικόν, διὸ καὶ ἔν τε τῷ Γηρυόνῃ ἡ ἔξοδος καὶ ἡ ἐξόπλισις ἐν ταύτῃ πεποίηται, ἡ δὲ ὑποδωριστὶ μεγαλοπρεπὲς καὶ στάσιμον, διὸ καὶ κιθαρῳδικωτάτη ἐστὶ τῶν
2 ἁρμονιῶν. Ταῦτα δ' ἄμφω χορῷ μὲν ἀνάρμοστα, τοῖς δὲ ἀπὸ σκηνῆς οἰκειότερα. Ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ἡρώων μιμηταί· οἱ δὲ ἡγεμόνες τῶν ἀρχαίων μόνοι ἦσαν ἥρωες, οἱ δὲ λαοὶ ἄνθρωποι, ὧν ἐστὶν ὁ χορός. Διὸ καὶ ἁρμόζει αὐτῷ τὸ γοερὸν καὶ ἡσύχιον ἦθος καὶ μέλος· ἀνθρωπικὰ γάρ. Ταῦτα δ' ἔχουσιν αἱ ἄλλαι ἁρμονίαι, ἥκιστα δὲ αὐτῶν ἡ ὑποφρυγιστί· ἐν-
3 θουσιαστικὴ γὰρ καὶ βακχική. Κατὰ μὲν οὖν ταύτην πάσχομέν τι· παθητικοὶ [i] δὲ οἱ ἀσθενεῖς μᾶλλον τῶν δυνατῶν εἰσί, διὸ καὶ αὕτη ἁρμόττει τοῖς χοροῖς· κατὰ δὲ τὴν ὑποδω-

[f] καλουμένην παραμέσην Xa. [g] τῇ ἐσχάτῃ τῇ μέσῃ Ca. [h] ἔχει om. Ca.Xa.Ya. [i] δὲ] γὰρ Ca.

ριστὶ καὶ ὑποφρυγιστὶ πράττομεν, ὃ οὐκ οἰκεῖόν ἐστι χορῷ. Ἔστι γὰρ ὁ χορὸς κηδευτὴς ἄπρακτος· εὔνοιαν γὰρ μόνον παρέχεται οἷς πάρεστιν.

Διὰ τί τῶν τὸν συμφωνίαν ποιούντων φθόγγων ἐν τῷ 49
βαρυτέρῳ τὸ μαλακώτερον; Ἢ ὅτι [k] τὸ μέλος τῇ μὲν αὐτοῦ φύσει μαλακόν ἐστι καὶ ἠρεμαῖον, τῇ δὲ τοῦ ῥυθμοῦ μίξει τραχὺ καὶ κινητικόν; Ἐπεὶ δὲ ὁ μὲν βαρὺς φθόγγος μαλακὸς καὶ ἠρεμαῖός ἐστιν, ὁ δὲ ὀξὺς κινητικός, καὶ τῶν ταὐτὸ μέλος ἐχόντων εἴη ἂν μαλακώτερος ὁ βαρύτερος ἐν ταὐτῷ μέλει μᾶλλον· ἦν γὰρ τὸ μέλος [l] αὐτῷ μαλακόν.

Διὰ τί ἴσων πίθων καὶ ὁμοίων ἐὰν μὲν ὁ ἕτερος κενὸς ᾖ, ὁ 50
δὲ ἕτερος εἰς τὸ ἥμισυ διάμεστος, διὰ πασῶν συμφωνεῖ ἡ ἠχώ; Ἢ ὅτι διπλασία γίνεται καὶ ἡ ἐκ τοῦ ἡμίσεος τῆς ἐκ τοῦ κενοῦ; Τί γὰρ διαφέρει τοῦτο ἢ ἐπὶ τῶν συρίγγων; Δοκεῖ γὰρ ἡ θάττων κίνησις ὀξυτέρα εἶναι, ἐν δὲ τοῖς μείζοσι βραδύτερον ὁ ἀὴρ ἀπαντᾷ, καὶ ἐν τοῖς διπλασίοις [m] τοσούτῳ, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἀνάλογον. Συμφωνεῖ δὲ διὰ πασῶν καὶ ὁ [n] διπλασίων ἀσκὸς πρὸς τὸν ἥμισυν.

Κ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΘΑΜΝΟΥΣ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΩΔΗ.

Διὰ τί τὸ ἁλυκὸν ὕδωρ τὰ μὲν [o] σέλινα δέχεται, τὸ δὲ πράσον οὔ; Ἢ ὅτι τοῦ μὲν ἀσθενεῖς αἱ ῥίζαι, τοῦ δὲ ἰσχυραί; Τὸ δὲ ἰσχυρότερον ἀπαθέστερον.

Διὰ τί λέγεται 2

μίνθην ἐν πολέμῳ μήτ᾽ ἔσθιε μήτε φύτευε;

Ἢ ὅτι καταψύχει τὰ σώματα; Δηλοῖ δὲ ἡ τοῦ σπέρματος φθορά. Τοῦτο δὲ ὑπεναντίον πρὸς [p] ἀνδρείαν καὶ θυμὸν ταὐτὸν ὂν τῷ γένει.

Διὰ τί ἔνια ἄνθος ἔχοντα ἄκαρπά ἐστιν, οἷον [q] σίκυος 3
καὶ κολόκυνθα καὶ ῥόα; Ἢ οὐκ ἄκαρπα, ἀλλὰ ταῦτα καρπός ἐστιν; Περικάρπιον γοῦν ἐστὶ τὸ ἀνθοῦν, ὁ δὲ σίκυος περικάρπιον.

[k] τὸ post ὅτι om. X^a. [l] αὐτὸ C^a. [m] τοῦτο C^a. [n] διπλασίω C^a.Y^a. [o] σέληνα X^a. [p] ἀνδρίαν Y^a. [q] σικυὸς C^a.

4 Διὰ τί τῶν φυομένων τὰ μὲν ἑψανά, τὰ δὲ [r] ὠμὰ βρωτά; Ἢ ὅσων οἱ χυμοὶ μὴ [s] εὐθὺς ἐδώδιμοι, τούτων πυρωθέντων γλυκύτεροι γίνονται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ὅσων δὲ εὐθύς, καὶ ὠμὰ ἐδώδιμα;

5 Διὰ τί τὰ μὲν ἑψανά, τὰ δὲ ὀπτανά; Ἢ ὅτι τὰ μὲν ὑγρότερα οὐ τοσοῦτον, τὰ δὲ ξηρότερα οὐ μᾶλλον ξηρανθῆναι δεῖ; Ἑψόμενα δὲ πάντα ὑγρότερα καὶ μαλακώτερα. Τὰ δὲ ἧττον ὑγρὰ ἂν πυρωθῇ, γίνεται ξηρά.

6 Διὰ τί δὲ τὰ μὲν ἄβρωτά ἐστι τὰ δὲ βρωτά; Ἢ διὰ τοὺς χυμούς; Ὅσα γὰρ καὶ ὠμὰ ἀπέπτους ἔχει καὶ πυρούμενα μὴ μεταβάλλει, ἄβρωτα. Ὅσων δὲ βρωτὸς μὲν ὁ χυμὸς ἰσχυρότερος δέ, ταῦτα ἡδύσματά ἐστιν· τὰ γὰρ ἐν μικρῷ ἔχοντα πολλὴν δύναμιν τῶν βρωτῶν ἡδυντικὰ [t] τῶν ἐν πολλῷ.

7 Διὰ τίνα αἰτίαν τὰ μὲν μέχρι σπέρματος τῶν φυτῶν ζῇ, εἶτα [v] ἐνεγκόντα [w] αὐαίνεται, οἷον ἡ πόα καὶ τὰ καλούμενα λάχανα, τὰ δὲ οὔ, ἀλλὰ πολλάκις φέρει; Καὶ τῶν μέχρι σπέρματος ζώντων τὰ μὲν πολλὰ [x] ἐπέτεια, τὸ δὲ ἱπποσέλινον τῷ ὑστέρῳ ἔτει φέρει καρπόν, καὶ ἐνέγκαν ἐξαυαίνεται; Ἢ ἅπαντα μὲν μέχρι τούτου ἀκμάζει, ἕως [y] ἂν κατὰ
2 τὸ σπέρμα ἀκμάζῃ; Ἐπεὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι μέχρι τριάκοντα ἐτῶν ἐπιδιδόασιν, ὁτὲ μὲν τῷ πλήθει ὁτὲ δὲ τῇ παχύτητι. Ὅταν δὲ μηκέτι δύνηται φέρειν, ὥσπερ ἐκεῖ, αὐαίνεται καὶ καταγηράσκει· τὰ δὲ βραδέως καὶ κατὰ λόγον·
3 Δι' ἣν μὲν οὖν αἰτίαν τὰ μὲν βραχύβια τὰ δὲ μακρόβιά ἐστιν, ἄλλος ἔστω λόγος· ἐπεὶ δ' ἔστι πᾶσιν ὅρος ἡ τοῦ σπέρματος τελείωσις, ἀνάγκη τοῖς μὲν βραχυβίοις ἅπαξ ἢ [z] ὀλιγάκις ἐνεγκεῖν καρπόν, τοῖς δὲ μακροβίοις πολλάκις, ὥστε τὰ μὲν ἀσθενέστατα ἅπαξ ἐνέγκοι (διὸ ἀνάγκη αὐαίνεσθαι)· καὶ τούτων τὰ μὲν δυνάμενα ἐνιαυτῷ [a] ἐπέτεια εἶναι,

[r] ὠμὰ καὶ βρωτά C^a. [s] ἐδώδιμοι εὐθὺς X^a. [t] τῶν ἐν πολλῷ] πολλῷ X^a, πολλῶν C^a.Y^a. [v] εὐαινεγκόντα x. [w] ἀναίνεταί C^a.Y^a. [x] ἐπέτια Q.K^a.N^a.O^a.X^a, ἐφέτια C^a.Y^a. [y] ἂν καὶ κατὰ Q.K^a.N^a.O^a.Y^a.x. [z] ὀλιγάκις τὸ ἐνεγκεῖν C^a.X^a.Y^a. [a] ἐφέτια C^a.Y^a.

τὰ δέ, ὥσπερ [b] τὸ ἱπποσέλινον, τῷ ὑστέρῳ ἔτει, ὥσπερ τὰ δένδρα καὶ τὰ φυτά.

Διὰ τί σελίνου, ἐάν τις περιορύξας μέχρι κάτω πρὸς τὰς 8 ῥίζας [c] περιβάλλῃ τῶν καχρυδίων, εἶτα ἄνωθεν τὴν γῆν, καὶ οὕτως [d] ἄρδῃ, παμμεγέθεις γίνονται αἱ ῥίζαι; Ἢ διότι τὸ καχρύδιον θερμὸν ὂν καὶ σομφὸν κατέχει μὲν σύνολκον τὴν τροφὴν καὶ οὐ [e] προΐεται ἄνω, πέττει δὲ θερμὸν [f] ὄν, ὥστε πολλὴν τὴν αὔξησιν γίνεσθαι;

Διὰ τί, ἐάν τις τὰς κολοκύνθας εὐθὺς μικρὰς οὔσας κρύψῃ 9 τῇ γῇ ἢ τοὺς σικύους, μείζους γίνονται; Ἢ διότι τὰ πνεύματα καὶ ὁ ἥλιος ξηραίνοντα [g] ἀφαιροῦνται τὴν αὔξησιν, καὶ τοὺς ὄγκους ἐλάττους μὲν ποιοῦσι πάντων, στιφροτέρους δέ, ὥσπερ καὶ τῶν δένδρων τά τε [h] ἐν προσηνέμοις καὶ ἐλώδεσι καὶ τὰ ἐν κοίλοις καὶ ἐφύδροις (τὰ μὲν γὰρ μεγάλα γίνονται καὶ σομφά, τὰ δὲ μικρὰ καὶ πυκνά)· ἐν δὲ τῇ γῇ κρυφθέντα ἐναντία πάσχοντα ἐναντίως ἀποβαίνει. Ὁμοίως δὲ 2 καὶ τὰ εἰς [i] ἀγγεῖα [k] τιθέμενα, σίκυοι εἰς νάρθηκας κοίλους ἢ [l] καλυπτῆρας καὶ [m] ῥοιαὶ καὶ μῆλα εἰς [n] χύτρας, τὰ μὲν μεγάλα σομφὰ δέ, οἱ δὲ μικροὶ στερροὶ αὐξανόμενοι, μὴ εἰς ἀντίτυπον. Αἰτία δὲ ἡ τροφὴ [o] πλείων γινομένη διὰ τὸ μήτε ἀποπνεῖσθαι μήτε ξηραίνεσθαι· τὸ [p] γὰρ ἀποστέγον κωλύει ταῦτα πάσχειν.

Διὰ τί τὰ σπέρματα τῶν δριμέων φυτῶν δριμύτερά ἐστιν 10 ἢ αἱ ῥίζαι καὶ τὰ φύλλα; Ἢ διότι ἐκ [q] τοῦ σπέρματος γίνεται ἅπαντα, καὶ εἰς τὰ ἄλλα δίδοται μέρη ἐκ τούτου, οἱονεὶ ἐνυπάρχοντα, ὥς φασί τινες, καὶ οἱ χυμοὶ καὶ αἱ ὀσμαί, ἐπεὶ καὶ αἱ ὀσμαὶ [r] ἴδιοι γίνονται ἅμα τοῖς σπέρμασιν ἅπασιν. Εἰ οὖν ἐκ τούτου καὶ τοῖς ἄλλοις ἡ δριμύτης ὑπάρχει, εὔλογον καὶ αὐτὸ ὑπάρχειν μάλιστα.

[b] τὸ om. C^a. [c] περιβάλῃ C^a.Y^a. [d] ἄρδην Y^a; ἄρδειν X^a. [e] προσίεται C^a.X^a.Y^a. [f] ὂν om. C^a. [g] ἀφαίρονται C^a. [h] ἐν om. C^a.X^a.Y^a. [i] ἀγγεῖον Y^a. [k] τιθέμεθα X^a. [l] καλυπτῖρας X^a. [m] ῥοαὶ C^a.Y^a. [n] κύθρας C^a.Y^a. [o] πλείω C^a. [p] γὰρ] δὲ X^a. [q] τοῦ om. X^a. [r] ἤδιοι C^a.Y^a.

11 Διὰ τί αἱ ῥαφανῖδες αἱ λεπταὶ δριμύτεραι; Ἢ ὅτι αἱ μείζους διὰ τὸν χρόνον πεπεμμέναι μᾶλλον;

12 Διὰ τί ἡ κάππαρις οὐκ ἐθέλει ῥᾳδίως ἐν τοῖς ἐργασίμοις [s] γίνεσθαι χωρίοις (πολλοὶ γὰρ πεπείρανται καὶ ῥίζας μεταφέροντες καὶ [t] σπέρματα καταβάλλοντες· ἐνιαχοῦ γὰρ λυσιτελεῖ μᾶλλον τῶν ῥόδων), ἀλλὰ φύεται μάλιστα ἐπὶ
2 τῶν τάφων, ὅτι ἀβατώτατος ὁ τόπος ἐστίν. Περὶ δὲ δὴ τούτου καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα, δεῖ λαβεῖν ὅτι οὐχ ἅπαντα ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης γίνεται οὐδ' αὔξεται, ἀλλ' ἔνια ἐξ ἄλλων φθορᾶς καὶ ἐξ ἀρχῆς γίνεται καὶ αὐξάνεται, οἷον οἱ φθεῖρες καὶ αἱ τρίχες ἐν τῷ σώματι διαφθειρομένης τῆς τροφῆς, καὶ
3 ἀεὶ τὸ χεῖρον [v] ἔχοντος. Ὥσπερ οὖν καὶ [w] τῶν ἐν σώματι ἔνια γίνεται ἐκ περιττώματος τροφῆς, τοῦτο δ' ἐστὶν ἀπεψία, καὶ οὗ μὴ ἐδύνατο κρατῆσαι ἡ φύσις, τὰ μὲν προχειρότατα εἰς κύστιν καὶ κοιλίαν ἀποκρίνεται, ἐξ ἐνίων δὲ ζῷα γίνεται, διὸ καὶ αὐξάνονται ταῦτα ἐν γήρᾳ καὶ νόσοις, οὕτως ἐν τῇ γῇ τὰ μὲν ἐκ πεπεμμένης τῆς τροφῆς γίνεται καὶ αὐξάνεται, τὰ δὲ ἐκ περιττωμάτων καὶ ἐναντίως ἐχόντων.
4 Ἡ δὲ γεωργία πέττει καὶ [x] ἐνεργὸν ποιεῖ τὴν τροφήν· ἐξ ἧς συνίστανται οἱ ἥμεροι καρποί. Ἃ μὲν οὖν ἐκ τοιαύτης γίνεται ἡμερότητος, [y] ἥμερα καλεῖται διὰ τὸ ἀπὸ τέχνης ὠφελεῖσθαι ὥσπερ παιδευόμενα· ὅσα δὲ μὴ δύναται ἢ [z] καὶ ἐξ ἐναντίως ἔχοντος [a] συνίσταται, ταῦτα ἄγριά ἐστι καὶ [b] οὐκ ἐθέλει γίνεσθαι ἐν γεωργησίμῳ. Ἡ γὰρ γεωργία φέρει αὐτὰ παιδεύουσα· ἐκ γὰρ φθορᾶς γίνεται. Ὧν καὶ ἡ κάππαρίς ἐστιν.

13 Διὰ τί, ἐάν τις ῥαφανίδων, ὅταν μάλιστα ἀκμάζωσι τοῦ χειμῶνος, ἀποτεμὼν τὰ φύλλα περισάξῃ τὴν γῆν καὶ καταπατήσῃ ὥστε ἀποστέγειν τὸ ὕδωρ, αὗται ἐν τῷ θέρει γί-
2 νονται [c] ἄπλετοι τὸ πάχος; Ἢ ὅτι τοῦ μὲν μὴ φθείρεσθαι τὸ περισεσάχθαι αἴτιον, κωλῦον τὸ ὕδωρ σήπειν; Ἡ δὲ

[s] γενέσθαι Ca.Ya. [t] σπέρμα Ya. [v] ἔχοντες Xa. [w] τῶν om. Ca. [x] εὐεργὸν Ya. [y] ἡμέτερα Ca. [z] καὶ om. Ca. [a] συνίστανται Ca.Ya. [b] οὐ θέλει Ca.Ya. [c] ἄπλετον Xa.

τροφή, ἣν ἄνω ἀφίει εἰς τὸν βλαστόν, εἰσέρχεται εἰς αὐτήν,
ὥστε ἀνάγκη αὐτὴν μείζω γίνεσθαι ἢ ἀφιέναι παραβλαστά-
νουσαν ἄλλας ῥίζας, ὥσπερ τὰ κρόμμυα; Καὶ γὰρ ταῦτα, 3
ἐὰν μή τις [d] ἐκτίλῃ [e] ἐπέτεια ἀλλ' ἐάσῃ τὸν χειμῶνα, πολλα-
πλάσια γίνεται. Τὰ μὲν οὖν [f] κρόμμυα τῶν παραβλαστα-
νόντων ἐστίν, ἡ δὲ ῥάφανος οὔ, ὥστε ἀνάγκη αὐτὴν γίνεσθαι
παχεῖαν διὰ τὸ πᾶσαν λαμβάνειν τὴν τροφήν.

Διὰ τί, ἐάν τις σικύους ἢ κολοκύνθας περὶ φρέαρ φυτεύ- 14
σας, ὅταν ὡραῖοι ὦσι, καθεὶς εἰς τὸ φρέαρ ἀποστεγάσῃ, γί-
νονται δι' ἔτους χλωροί; Ἢ διότι ἥ τε ἀπὸ τοῦ ὕδατος
ἀτμὶς ψύχουσα κωλύει ξηραίνεσθαι καὶ παρέχει θάλλοντα,
καὶ τὸ ἀποστέγειν τούτους καὶ τὰ πνεύματα τρέφει τὰ
ηὐξημένα; Τοῦ δὲ διαμένειν αἴτιον τὸ ἔχειν τροφὴν ἐωμένων
τῶν ῥιζῶν. Καὶ γὰρ ἐάν τις ἀφελὼν τὴν βλάστην, ὅταν 2
καρποφορήσωσι, καὶ ἀποτεμὼν περισάξῃ καὶ καταπατήσῃ
τὴν γῆν περὶ τὰς ῥίζας, πρωΐμους οἴσει σικύους, ὡς δυνα-
μένων σώζεσθαι τῶν ῥιζῶν· οὐ γὰρ [g] ἔσται σίκυος τῶν
[h] προετείων. Θᾶττον δὲ αὐτοὶ τῶν σπειρομένων οἴσουσι
καρπὸν διὰ τὸ πολὺ προϋπάρχειν τοῦ ἔργου [i] τῇ φύσει τὰς
ῥίζας, τοῖς δὲ σπειρομένοις δεῖν γίνεσθαι τοῦτο πρῶτον, ἐν
ᾗ περισάξεις ἀλέαν ποιεῖν, ὥστε σώζεσθαι καὶ θᾶττον ἐνι-
έναι βλαστόν. Διὸ καὶ ἐάν τις χειμῶνος φυτεύσῃ σπέρμα 3
[k] σικύου ἐν ταλαρίσκοις καὶ ἄρδηται θερμῷ καὶ εἰς τὸν ἥλιον
ἐκφέρῃ καὶ πάρα πυρὶ τιθῇ, πρώϊμοι σφόδρα ἔσονται, ἐὰν ὡς
[l] ἔχει [m] ἐν τοῖς ταλάροις [n] εἰς τὴν ἱκνουμένην ὥραν εἰς τὴν γῆν
φυτεύσῃ.

Διὰ τί ἀρδεύουσιν ἕωθεν ἢ νυκτὸς ἢ δείλης; Πότερον ἵνα 15
μὴ ὁ ἥλιος ἀναλώσῃ; Ἢ ὅτι, ἐὰν ᾖ θερμὸν τὸ ὕδωρ, δια-
φθείρει τὰ [o] ἀρδόμενα;

Διὰ τί τὰ εὐώδη οὐρητικά, καὶ σπέρματα καὶ φυτά; Ἢ 16
ὅτι θερμὰ καὶ εὔπεπτα, τὰ δὲ τοιαῦτα οὐρητικά· ταχὺ γὰρ

[d] ἐκτίλλῃ Ca. [e] ἐφέτια Ca. Ya. [f] κρόμυα Ca. [g] ἐστι Ca. [h] προετίων Ya, προαιτίων Ca. [i] τῇ om. Ca. [k] σικίου Xa, σικυοῦ Ca. [l] ἔχῃ Ca. Xa. [m] ἐν] σὺν Ca. Ya. [n] εἰς] εἰ Xa. [o] ἀρδευόμενα Xa.

λεπτύνει ἡ ἐνοῦσα θερμότης, καὶ ἡ ὀσμὴ οὐ σωματώδης, ἐπεὶ καὶ τὰ μὴ εὐώδη, οἷον σκόροδα, διὰ τὴν θερμότητα οὐρητικά,
2 μᾶλλον μέντοι συντηκτικά. Θερμὰ δὲ τὰ εὐώδη σπέρματα, διότι ὅλως ἡ ὀδμὴ διὰ θερμότητά [p] τινα γίνεται· ἀλλὰ τὰ δυσώδη ἄπεπτά ἐστιν. Δεῖ δὲ μὴ μόνον εἶναι θερμὰ ἀλλὰ καὶ εὔπεπτα, εἰ ἔσται οὐρητικά, ὅπως συγκατιόντα λεπτύνῃ τὰ ὑγρά.

17 Διὰ τί θᾶττον ἐκκαυλεῖ τῶν λαχάνων τὰ ἐκ παλαιοτέρου σπέρματος, οἷον τριετοῦς ἢ διετοῦς, ἢ τὰ ἐκ τῶν προσφάτων; [q] Ἢ ὅτι ὡς ἐπὶ τῶν ζῴων θᾶττον σπέρμα φέρει τὸ ἀκμάζον, οὕτω καὶ τῶν σπερμάτων τὰ μὲν λίαν παλαιὰ ἐξίκμασται τὴν δύναμιν, τὰ δὲ ἀσθενέστερα διὰ τὸ ἔτι ἔχειν περίττωμα μὴ οἰκεῖον, τὰ δὲ μέσα τῷ χρόνῳ ἰσχυρότατα ἀπεληλυθότος τοῦ ὑγροῦ· θᾶττον [r] οὖν σπέρμα φέρει. Τὸ δὲ ἐκκαυλεῖν τοῦτό ἐστιν· ἐκ γὰρ τοῦ καυλοῦ τὸ σπέρμα.

18 Διὰ τί πήγανον κάλλιστον καὶ πλεῖστον γίνεται, ἐάν [s] τις ἐκφυτεύσῃ εἰς συκῆν; Ἐκφυτεύεται δὲ περὶ τὸν φλοιὸν καὶ περιπλάττεται πηλῷ. Ἢ ὅτι θερμότητος δέονται αἱ ῥίζαι τοῦ πηγάνου καὶ ἀλέας (διὸ καὶ τὴν τέφραν ἐάν τις [t] περιβάλ-
2 λῃ, ὀνίνανται), ἡ δὲ συκῆ θερμή ἐστιν. Δηλοῖ δὲ [v] καὶ [w] ὁ ὀπὸς πάντων [x] δριμύτατος ὤν, καὶ ὁ πολὺς καπνός. Ἔχει οὖν τοιαύτην θερμότητα καὶ ἰκμάδα οἵαν καὶ ἡ τέφρα, ὥστε εἰ ἐκείνην ὀνίνησιν, ἀναγκαῖον καὶ ἐν τῇ συκῇ μάλιστα εὐσθενεῖν, ὅσῳ ἡ μὲν τέφρα οὐκ ἐπιρρεῖ, [y] τὸ δ' ἀπὸ τῆς συκῆς ἀεὶ ἐπιρρεῖ, οὐκ ἀναλισκομένου τοῦ ὑγροῦ τῇ συκῇ.

19 Διὰ τί ἔνια τῶν φυτῶν ἀεὶ κενὸν φέρει τὸν καυλόν; Ἢ ὧν ἀνάγκη ἄλλο φύειν.

20 Διὰ τί ἐν τῇ Ἀττικῇ οἱ μὲν ἄλλοι καρποὶ γλυκύτατοι γίνονται, τὸ δὲ θύμον δριμύτατον; Καίτοι καὶ τοῦτο καρπός τίς [z] ἐστιν . . . ὥστε οὐ [a] πολὺ ὑγρὸν τὰ φυόμενα ἔχει.

[p] τινα om. Ca. [q] ἢ] καὶ Ca. Ya. [r] οὖν ante τοῦ Ca. [s] τις] δὲ Ca. [t] περιβάλῃ Ca. Ya. [v] καὶ om. Ya. [w] ὁ om. Xa. [x] δριμύτερος Ca. [y] τὸ δ'—ἐπιρρεῖ om. Ca. [z] post ἐστιν x. lacunam litterarum ferme triginta, margo Xa. ἴσως λείπει ἢ ὅτι ἀγρὸς ἐκεῖνος λεπτός τε καὶ ξηρός ἐστι. [a] πολὺ τὸ ὑγρὸν Ca.

Ὅσα μὲν οὖν φύσει γλυκέα ἐστί, διὰ μετριότητα τοῦ ἐνυπάρ- 2
χοντος ὑγροῦ, ὅταν ἀπάγῃ ὁ ἥλιος τὸ πλεῖστον, [b]τὸ ὑπολει-
πόμενον ῥᾳδίως πέττεται· τὸ γὰρ πολὺ ἔργον πεπάνθαι, τὸ
δὲ μέτριον ῥᾷον. Ὥστε γίνονται οἱ φύσει γλυκεῖς γλυκύ-
τεροι. Ἐν δὲ τοῖς φύσει ξηροῖς τε καὶ μὴ γλυκέσι καρποῖς 3
λείπεται δι' ὀλιγότητα τὸ οἰκεῖον, τοῦτο δ' ἐστὶν ἥκιστα
γλυκύ· ἀφαιρεῖται [c]γὰρ ὁ ἥλιος τὸ γλυκύτατον καὶ κουφό-
τατον· οὗτοι δὲ οὐκ ἔχουσι περιττὸν ὑγρόν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι
καρποί.

Διὰ τί [d]γλήχων καὶ τὰ λείρια καὶ τὰ κρόμμυα τὰ [e]κρε- 21
μάμενα ὑπὸ τὰς τροπὰς ἀνθεῖ; Ἢ ἐνυπάρχει αὐτοῖς τροφὴ
ἄπεπτος, ἣ τοῦ μὲν χειμῶνος οὐ πέττεται διὰ τὸ ψῦχος, ὑπὸ
δὲ [f]τὰς τροπὰς πεττομένης διὰ τὴν ὥραν ἡ αὔξησις γίνεται;
Αὕτη δὲ διὰ τὸ μὴ ἔχειν ἐπίρρυσιν ταχὺ μαραίνεται. Οὐ 2
γάρ τινα ἔχουσα ἀρχὴν οὐδέ τινα ἐπίρρυσιν ἀποξηραίνεται,
ὥσπερ Σκύθαις διὰ τὸ πολλὴν τὴν χιόνα γίνεσθαι συμβαίνει
τὸν σῖτον μένειν καὶ ταχὺ ἀνατρέχειν.

Διὰ τί τὸ κρόμμυον μόνον οὕτως περιττῶς δάκνει τὼ 22
ὀφθαλμώ (διὸ καὶ τοὔνομά φασι τοῦτ' ἔχειν αὐτό, ὡς τὴν
κόρην ποιεῖν συμμύειν), ἡ δὲ ὀρίγανος οὔ, οὐδ' ἄλλα δρι-
μέα ὄντα; [g]Καὶ γὰρ τὸ [h]ἀνάρρινον μᾶλλον δάκνον οὐ
ποιεῖ ὁμοίως δακρύειν προσφερόμενον, τὸ δὲ προσφερό-
μενον καὶ [i]κατατρωγόμενον. [k]Ἢ ὅτι διαφοραὶ πολλαὶ 2
ἀκολουθοῦσιν ἑκάστοις τῶν δριμέων, ἃ ποιεῖ τὴν ἰδίαν ἑκά-
στου δύναμιν; Τὸ μὲν οὖν ἀνάρρινον διὰ τὸ θερμότερον
εἶναι ξηραντικώτερόν ἐστι τῆς γινομένης ὑπ' αὐτοῦ συν-
τήξεως, ἐπεὶ ποιεῖ γε δάκρυον ἐσθίοντι· προσφερόμενον
δὲ [l]οὔ, ὅτι οὐκ ἀπατμίζει ἀπ' αὐτοῦ λεπτόν τι· ξηρότε-
ρον γάρ ἐστι καὶ θερμότερον. Ἡ δὲ [m]ὀρίγανος καὶ 3
τὰ τοιαῦτα θερμὰ ξηρά ἐστιν ἠρέμα. Δεῖ δὲ τὸ μέλλον

[b] τὸ alterum om. Ca. [c] γὰρ] δὲ Xa, om. Q.Ca.Oa.Ya. [d] γλί-
χων Ca. [e] κρεμμάμενα Ca. [f] τὰς om. Ya. [g] καὶ] οὐ Ca.Xa.Ya.
[h] ἀναόρινον Ca. [i] τρωγόμενον Ca.Ya. [k] ἢ] καὶ Ca. [l] οὔ om.
Ca.Xa.Ya. [m] ὀριγανὶς Ca, ὀρίγανις Ya.

δάκρυον [n] ποιήσειν δηκτικὸν καὶ ὑγρὸν εἶναι καὶ γλίσχρον. Διὸ καὶ τὸ ἔλαιον ποιεῖ δακρύειν, ἀσθενῆ ἔχον δῆξιν· διὰ γλισχρότητα γὰρ καὶ λεπτότητα παραδῦνον ποιεῖ τὸν πό-
4 *νον, καὶ τὴν σύντηξιν διὰ τὸν πόνον. Τὸ δὲ κρόμμυον τοιαύτην ἔχει τὴν δύναμιν ὥστε καὶ τὸ ὑγρὸν καὶ τὴν ἀτμίδα [o] αὐτοῦ θερμὴν καὶ λεπτὴν καὶ γλίσχραν εἶναι. [p] Ὥστε προσφερόμενον μέν, διὰ τὸ τὴν ἀτμίδα τοιαύτην εἶναι καὶ συναφιέναι ὑγρότητα λεπτήν, ποιεῖ δακρύειν, ἐσθιομένου δὲ ἡ ἀναθυμίασις διιοῦσα . . . τὸ δὲ σκόροδον θερμὸν μὲν καὶ δριμύ ἐστι καὶ ὑγρότητα ἔχει, ἀλλ' οὐ [q] γλίσχρον· διὸ οὐ ποιεῖ δακρύειν.*

23 *Διὰ τί τὰ μύρτα ἐν τῇ χειρὶ θλιβέντα γλυκύτερα [r] ἡμῖν δοκεῖ εἶναι τῶν μὴ τεθλιμμένων; Ἢ καθάπερ καὶ αἱ ῥᾶγες τετρυγημέναι τῶν βοτρύων γλυκύτεραί [s] εἰσι τῶν ἀτρυγήτων; Ὑπὸ γὰρ τοῦ γλεύκους ὄντος [t] φύσει ἡδέος αἱ μὲν τετρυγημέναι ῥᾶγες ὥσπερ ἐοίκασιν ἡδυσμέναι (ἀνάπλεῳ γάρ*
2 *εἰσι καὶ ἔξωθεν), αἱ δ' ἐπὶ τῶν βοτρύων [v] ἀνήδυντοι. Ὁμοίως οὖν καὶ ἐπὶ τῶν μύρτων φύσει γλυκέων καὶ τὴν γλυκύτητα ἐχόντων ἐντός. Ὥσπερ αἱ ῥᾶγες [w] οὖν, ὅταν [x] θλιφθῇ, [y] ἀναπίμπλαται ἀπὸ [z] τῆς ἐντὸς γλυκύτητος καὶ ἔξωθεν διαφαίνεται γλυκύτερα ὄντα.*

24 *Διὰ τί τῶν τε μύρτων τὰ ἐλάττω ἀπυρηνότερά ἐστι, καὶ ἐν τοῖς φοίνιξι καὶ ἐπὶ τῶν βοτρύων, ἔνθα δ' αἱ μικραὶ ῥᾶγες οὐκ ἔχουσιν ἢ ἐλάττους πυρῆνας; Ἢ διὰ τὸ ἀτελέστερα εἶναι οὐκ ἔχει ἀποκεκριμένον; Τέλος γὰρ ὁ πυρὴν ἔχει τὸ σπέρμα. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ ἐλάττους εἰσίν, ὡς ὄντα παραφυάδες καὶ ἀτελῆ. [a] Καὶ ἧττον δὲ γλυκέα τῶν ἐχόντων πυρῆνας· ἀπεπτότερα γάρ ἐστιν, ἡ δὲ πέψις τελείωσίς ἐστιν.*

25 *Διὰ τί τῶν περικαρπίων τὰ μὲν [b] πικρότερα τὰ πρὸς τὴν ῥίζαν ἔχει, οἷον σίκυοι, τὰ δὲ πρὸς τὸ ἄκρον τὸ ἄνω, οἷον*

[n] *ποιῆσαι* K^a. [o] *αὐτοῦ* om. K^a. [p] *ὥστε*] *ὅπερ* K^a. [q] *γλίσχρην* X^a. [r] *δοκεῖ ἡμῖν* C^a.Y^a. [s] *εἰσι τῶν*] *εἰσιν ἢ* Y^a. [t] *ἡδέος φύσει* X^a, *φύσει ἡδοῦς* C^a, *φύσει ἡδεῖς* Y^a. [v] *ἀνήδιστοι* X^a. [w] *ὅταν οὖν* C^a.Y^a. [x] *θλιβῇ* C^a. [y] *ἀναπίπλαται* Y^a. [z] *τοῦ* X^a. [a] *καὶ* ante *ἧττον* om. C^a. [b] *μικρότερα ἔχει τὰ πρὸς τὴν ὀίζαν* C^a.Y^a.

αἱ βάλανοι; Ἢ *ὅτι* [c] *τῶν μὲν ταύτῃ ἄπεπτος ἡ τροφὴ διὰ τὸ ἐπιρρεῖν κατὰ τὴν ῥίζαν ἀεί· τὰ δὲ* [d] *ξηρὰ φύσει ἐστίν, ὥστε ἀπαγομένου τοῦ γλυκέος ἐκ τοῦ ἄκρου καὶ πεπεμμένου ἤδη ξηραίνεται, καὶ λείπεται τὸ πικρὸν ὥσπερ οἱ ἅλες;* Ξη*ραινόμενον δὲ μᾶλλον πικρὸν γίνεται, καθάπερ ἐλαῖαι* [e] *καὶ βάλανοι παλαιούμεναι πικραὶ γίνονται.*

Δ*ιὰ τί ἔνια βλαστάνει οὐκ ἐν τῇ γῇ ὄντα ἀλλ' ἐκτετμη-* 26
μένα, [f] *τὰ δὲ κείμενα, οἷον οἱ τῶν κρίνων καυλοὶ* [g] *καὶ σκόροδα* [h] *καὶ κρόμμυα;* Ἢ *ὅτι ἔχουσι τροφὴν ἅπαντα ἐν αὐτοῖς, ἀλλ' οὐκ ἐν ἀφωρισμένῳ τόπῳ οὐθὲν φυτόν;* [i] Ἡ *περιουσία οὖν ἐστὶ τῆς τροφῆς ἡ ποιοῦσα βλαστάνειν.* Δ*ῆλον δέ· καὶ* 2
γὰρ καὶ αἱ σκίλλαι καὶ οἱ βολβοὶ ταὐτὸ ποιοῦσιν. Α*ὔξεται δ' ἕκαστον οὐ τῷ ἔχειν, ἀλλ' ὅταν* [k] *πεφθῇ καὶ διανεμηθῇ.* Ἔ*χει μὲν οὖν καὶ ἔμπροσθεν, αὔξεται δέ, ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἐν ᾗ τοῦτο γίνεται πεττούσης ὥρας, οἷον καὶ τὰ τῶν κροκοδείλων ᾠά.* Σ*υνεχὲς δὲ οὐκέτι, ὅτι οὐκ ἐπιρρεῖ ἄλλη τροφή.*

Δ*ιὰ τί ποτε τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα ὅσῳ ἂν ξηρό-* 27
τερα φυτεύηται, τοσούτῳ βελτίω γίνεται, τὰ δὲ ἄλλα χείρω; Ἢ *ὅτι πάντα τὰ τοιαῦτα μάλιστα ὑγρασίας ἐστὶ πλήρη;* Εὔ*κρατα οὖν γίνεται τοῦτον τὸν τρόπον φυτευθέντα.* Κ*αὶ ὅτι ἧττον σήπεται, ὅταν* [l] *ξηρανθέντα φυτευθῇ.*

Δ*ιὰ τί ποτε τὰ σκόροδα καὶ τὰ κρόμμυα μόνα τῶν φυτῶν* 28
[m] *κείμενα βλαστάνει;* Ἢ *διότι ὑγρασίας ἐστὶ πλήρη καὶ τροφῆς;* Ἡ *περιουσία οὖν ἐστὶ τῆς τροφῆς ἡ ποιοῦσα βλαστάνειν.* Δ*ῆλον δέ· καὶ γὰρ αἱ σκίλλαι καὶ* [n] *οἱ βολβοὶ ταὐτὸ ποιοῦσιν.* Α*ὔξεται δέ, ὅταν ἡ ὥρα ἔλθῃ ἑκάστῳ.*

Δ*ιὰ τί τὰ τῷ ψυχρῷ ὕδατι ἀρδόμενα γλυκύτερα ἢ τὰ* 29
τῷ θερμῷ; Π*ότερον ὅτι ἐγκατακλειόμενον τὸ θερμὸν ἁλμυρώτερον, ὥσπερ καὶ τὸ ἁλμυρώτερον θερμότερον, τὸ δὲ γλυκὺ ἐναντίον, ὥσπερ ψυχρόν.* Τ*ροφὴ δὲ τοῖς λαχάνοις τὸ ὑγρόν, καὶ οἱ χυμοὶ ἐντεῦθεν.*

[c] *τῶν*] *τὰ* C^a.Y^a. [d] *δὲ ὅτι ξηρὰ* C^a.X^a.Y^a. [e] *καὶ* om. C^a.Y^a. [f] *τὰ δὲ κείμενα* om. C^a. [g] *καὶ σκόροδα* om. C^a.Y^a. [h] *καὶ ἅπαντα κρόμμυα* X^a. [i] *ἢ ποιοῦσιν* om. C^a.Y^a. [k] *πεμφθῇ* X^a. [l] *ξηρανθῇ ἢ φυτευθῇ* C^a.Y^a. [m] *βλαστάνει κείμενα* C^a. [n] *οἱ* om. X^a.

30 Διὰ τί τὰ σκόροδα ὄζει μᾶλλον ἐγκαυλοῦντα ἢ νέα ὄντα; Ἢ ὅτι νέων μὲν ὄντων ἔτι πολὺ ὑγρὸν ἀλλότριον ἐνὸν ἀφαιρεῖται τὴν δύναμιν αὐτῶν; Ὅταν δὲ πεπανθῇ, ἐκκεκριμένου ἤδη τούτου, τότε τὴν οἰκείαν ἔχει ὀδμήν. Αὕτη δέ ἐστι φύσει. Ὁμοίως δὲ καὶ [o] οἱ ἄλλοι καρποὶ οἱ πρόσφατοι ὄντες ὑδαρέστεροι. Διὸ καὶ τὰ κρόμμυα ἧττον δριμέα τὰ νεώτερα.

31 Διὰ τί τῶν [p] μυρρινῶν μὲν μὴ τεταριχευμένων τὰ μύρτα
ἀπορρεῖ μᾶλλον τῶν φύλλων, ταριχευομένων δὲ τῷ φύκει
τὰ μὲν φύλλα ἀπορρεῖ, τὰ δὲ μύρτα οὐκ ἀπορρεῖ; Ἢ ἀτα-
ριχεύτων μὲν ὄντων οὕτως ἔχει διὰ τὴν φύσιν; Ὅταν γὰρ
2 πεπανθῇ, ἀπορρεῖν πέφυκε τὰ μύρτα. Τοῦτο δὲ [q] οὐ συμβαί-
νει [r] κειμένων, ἀλλὰ μόνον κωλύει [s] ἡ ἰκμὰς τοῦ φύκους μετα-
βάλλειν τὸ ἐν τῷ μύρτῳ ὑγρόν. Τὰ δὲ φύλλα ἀποπίπτει
τοὐναντίον αὐτῶν ξηραινομένων, τὸ δὲ φῦκος ξηραίνει ἁλμυ-
ρὸν ὄν. Οὐ ταὐτὸ οὖν συμβαίνει ἐπί τε τῆς [t] μυρρίνης οὖσι
καὶ κειμένοις τοῖς φύλλοις.

32 Διὰ τί οἱ [v] σίκυοι πέπονες ἄριστοι γίνονται ἐν τοῖς ἑλώ-
δεσι πεδίοις, οὖσιν ἐνύγροις, οἷον περὶ Ὀρχομενὸν καὶ ἐν
Αἰγύπτῳ; Δοκεῖ δ' ἔνυδρος αὕτη ἡ χώρα εἶναι. [w] Ἔστι δὲ
τὰ ἑλώδη ἔνυδρα· οἱ δὲ [x] σίκυοι αὐτοὶ ὑγρότεροι· διὸ καὶ οἱ
2 κηπαῖοι φαῦλοι εἰσίν. Πότερον ὅτι εἰς βάθος διὰ σκληρό-
τητα τῆς γῆς ἀναγκάζονται φυτεύεσθαι; Ἡ γὰρ πηλώδης
καὶ πεδιὰς μάλιστα γίνεται σκληρά, οἱ δὲ εἰς βάθος φυτευ-
3 θέντες βελτίους. Ἢ διότι ξηρὰν δεῖ εἶναι τὴν γῆν διὰ τὸ
[y] αὐτὸ εἶναι ὑγρὸν φύσει; Οὕτω γὰρ ἀντισπώμενον ἐπὶ [z] τὸ
μέσον ἥξει. Ἡ δὲ ἑλωδεστέρα μὲν βαθεῖα δὲ τροφὴν ἴσχει
καὶ διὰ τὸ βάθος τῆς γῆς καὶ διὰ τὸν τόπον, καὶ οὐχ ὑπερ-
βάλλουσαν διὰ τὸ ξηραίνεσθαι τὴν γῆν πάλιν.

33 Διὰ τί τὸ πήγανον δυσώδεις τοὺς ἱδρῶτας ποιεῖ, καὶ ἔνια τῶν μύρων; Ἢ ὅτι ὅσων ἐν τῇ ὀσμῇ βαρύτης ἔνι καὶ δριμύ-

[o] οἱ post καὶ om. Xa. [p] μυρίνων Ca. [q] οὐ om. Ca. [r] κείμενον Xa. [s] ἡ om. Ca.Ya. [t] μυρίνης Ca. [v] συκιοὶ Ca. [w] ἔτι Ya. [x] σίκυες Ca.Xa.Ya. [y] αὐτὸν Ya. [z] τὸ om. Xa.

της, ταῦτα κεραννύμενα ταῖς περιττωματικαῖς ὑγρότησι κακωδεστέραν ποιεῖ τὴν ὀσμήν;

Διὰ τί τὸ πήγανον βασκανίας φασὶ φάρμακον εἶναι; Ἢ 34
διότι βασκαίνεσθαι δοκοῦσι λάβρως ἐσθίοντες; Ἢ ὑφορώμενοί τινας δυσχερείας καὶ περὶ τὰ προσφερόμενα ὑπόπτως ἔχοντες; Ἐπιλέγουσι γοῦν, ὅταν τῆς αὐτῆς τραπέζης ἰδίᾳ τι προσφέρωνται, μεταδιδόντες, "ἵνα μὴ βασκάνῃς με." Ἅπαν- 2
τες [a] οὖν μετὰ ταραχῆς τῶν βρωμάτων προσοίσονται τὸ διδόμενον ὑγρὸν ἢ σιτίον, ὑφ' ὧν ἢ καταλαμβανομένων ἢ [b] ἀπεμουμένων μετεωρισθέντα τὰ σιτία συνεξέπεσε [c] καὶ τὰ πνεύματα ὑπὸ τῶν [d] ὑγρῶν πόνους καὶ στρόφους παρέχει. Τὸ πήγανον οὖν προεδεσθέν, θερμαντικὸν ὂν τῇ φύσει, ἠραίωσε τὸ δεχόμενον ἀγγεῖον τὰ σιτία καὶ τὸ ἄλλο σῶμα. Διὸ ἔξωθεν τὸ ἐγκαταλαμβανόμενον πνεῦμα συμβαίνει.

Διὰ τί ἡ [e] ὀρίγανος ἐμβαλλομένη τῷ γλεύκει γλυκὺν ποιεῖ 35
τὸν οἶνον; Ἐμβάλλονται δὲ δύο κοτύλαι εἰς τὸν ἀμφορέα. Ἢ ὅτι ἐξαίρει δι' ὧν ἡ αὐστηρότης γίνεται, τὸ ὑδατῶδες καὶ τὸ τρυγῶδες ἀναδεχομένη τῇ ξηρότητι εἰς [f] αὐτήν; Σημεῖον 2
δὲ ὅτι ἐκ τούτων τὸ αὐστηρόν· οἱ γὰρ οἶνοι ἧττον μαλακοί, ἐὰν ὕδωρ παραχεθῇ, καὶ ἐὰν ἐν [g] τῇ τρυγὶ πλείω χρόνον ἐάσῃ τις. Καὶ ὅταν ποιῶσι γλυκύ, ἡλιῶσι τὰς σταφυλὰς πολὺν χρόνον, καὶ ὁ ἥλιος ἀφαιρεῖ τὸ ὑδατῶδες καὶ τὸ λοιπὸν συμπέττει. Ταὐτὸ δὲ τοῦτο ποιεῖ καὶ ἡ [h] ὀρίγανος· ξηρὰ γὰρ καὶ θερμή, ὥστε εἰκότως διαμένει.

Διὰ τί αἱ μέλαιναι [i] μυρρίναι πυκνοφυλλότεροί εἰσι τῶν 36
λευκῶν μυρρινῶν; Ἢ ὅτι ἀγριώτεραι τὸ γένος; Σημεῖον δὲ ὅτι γίνονται ἐν τοῖς ἀγροῖς καὶ ἥκιστα μεταβάλλουσιν ὑπὸ τῆς ἐπιμελείας. Τὰ δὲ [k] ἄγρια πάντα πυκνοφυλλότερα· διὰ γὰρ τὸ ἧττον πέττειν τὸν [l] καρπὸν εἰς τὰ φύλλα ἡ τροφὴ τρέπεται.

[a] γοῦν Ca.Ya. [b] ἀποτεμουμένων Ca. [c] καὶ om. Xa. [d] ὑγρῶν καὶ πόνους καὶ Ca.Ya. [e] ὀρίγανις Xa. [f] ἑαυτήν Ya. [g] τῷ Xa.Ya. [h] ὀρίγανις Xa.Ya, ὀριγανίς Ca. [i] μυρίναι Ca. [k] ἀργὰ Ca.Ya. [l] καρπὸν καὶ εἰς Ca.

ΚΑ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΑΛΦΙΤΑ ΚΑΙ ΜΑΖΑΝ ΚΑΙ ΤΑ ΟΜΟΙΑ.

Διὰ τί ἡ [m] πτισάνη καὶ τὸ ἄλευρον ἐλαίου ἐπιχεομένου [n] λευκότερα γίνεται; Καίτοι τὸ ἔλαιον πυρρόν. Ἢ ὅτι πέφυκε μιγνύμενον τῷ ὑγρῷ ἀφρίζειν; Τοῦτο δὲ ἡ λευκότης. Ἡ δὲ μῖξις τρίψει καὶ κινήσει. Μίγνυται δὲ μᾶλλον τοῖς σωματικοῖς· ἐν δὲ τοῖς ἑψήμασι τοῦτο συμβαίνει, διὸ καὶ λευκότερα ποιεῖ.

2 Διὰ τί ἡ ἐκ τοῦ πυροῦ τροφὴ μάλιστα ἁρμόττει τοῖς σώμασι καὶ μᾶλλον τρόφιμος ἢ ἡ ἐκ τῶν κριθῶν; Ἢ [o] διότι μετρίαν ἔχει γλισχρότητα; Δεῖ δὲ τὴν τροφὴν ἔχειν τοῦτο· προσφῦναι γὰρ δεῖ καὶ προσκολληθῆναι τῷ σώματι· οὗ αἴτιον τὸ γλίσχρον. Ἀλλὰ ψαθυρώτερον· διὸ αἱ τετριμμέναι σφόδρα μᾶζαι τροφιμώτεραι τῶν ἀτρίπτων.

3 Διὰ τί τῶν μὲν ἀλεύρων τὰ πρῶτα, τῶν δὲ ἀλφίτων τὰ τελευταῖα [p] λαμπρότερα; Ἢ διότι τὸ μὲν καπυρὸν ὂν περιθραύεται, τὸ [q] δὲ μαλακὸν ἐνθλίβεται; [r] Λαμπρότερον δὲ ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐντός.

4 Διὰ τί οἱ ἄρτοι λευκότεροι φαίνονται ψυχροὶ ὄντες ἢ θερμοί; Ἢ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν τρόπον τινὰ καὶ τὸ ἔλαιον λευκότερον τοῦ προσφάτου τὸ παλαιόν; Αἴτιον γὰρ τῆς μελανίας τὸ ὕδωρ, τοῦτο δὲ ἐν ἀμφοτέροις πλεῖον προσφάτοις οὖσιν· χρονιζομένοις δὲ διὰ τὸ ἐξατμίζειν λείπεται ἔλαττον τὸ ἐπιπολῆς. Ἐξατμίζει δὲ τοῦ μὲν ἐλαίου ἢ ὁ χρόνος ἢ ὁ ἥλιος· ἐκ δὲ τῶν ἄρτων ψυχομένων τὸ θερμὸν ἐξιὸν ψυχρῶν μὲν ὄντων ἐξελήλυθεν, ἐν δὲ θερμοῖς οὖσιν ἔτι ἔνεστιν.

5 Διὰ τί οἱ ἄναλοι ἄρτοι πλείονα σταθμὸν ἔχουσι τῶν ἡλισμένων, τῶν ἁλῶν αὐτοῖς ἴσων ὑπαρχόντων; Εἰκὸς [s] δὲ ἦν τοὐναντίον· οἱ γὰρ ἅλες πρόσκεινταί τε καὶ βαρύτεροι τοῦ ὕδατός εἰσιν. Ἢ ὅτι ξηραίνουσιν οἱ ἅλες; Διὸ καὶ σώζεται ἄσηπτα τὰ [t] τεταριχευμένα· ἀναλίσκεται γὰρ καὶ [v] ξηραίνε-

[m] πτισσάνη Ca.Xa. [n] λευκότερον Ya. [o] ὅτι Ca. [p] λαπρότερα Ca.
[q] δὲ τὸ ἄλευρον μαλακὸν Xa. [r] λαμπρότατον Ca.Ya. [s] δὲ] μὲν Ca.
[t] ταριχευόμενα Ca.Ya. [v] ἀναξηραίνεται Xa.Ya.

ται τὸ ὑγρὸν ὑπ' αὐτῶν, ὃ σήπεται ὑπὸ τοῦ θερμοῦ. Καὶ 2 ἐν τῷ ἄρτῳ οὖν ἀναλίσκεται τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ ἁλός, καὶ ἀποπνεῖ ἔξω. Διὸ καὶ οἱ ἕωλοι ἄρτοι κουφότεροί εἰσι τῶν θερμῶν, ψυχρότεροι ὄντες. Ἐν [w] δὲ τοῖς μὴ ἡλισμένοις τοῦτο τὸ ὑγρὸν [x] πλεῖον ἐνυπάρχον ποιεῖ βαρυτέρους αὐτούς.

Διὰ τί οἱ μὲν ψυχροὶ [y] ἄρτοι ἂν βρεχθέντες ἅψωνται ἀλ- 6
λήλων, οὐ συνέχονται, οἱ δὲ θερμοί; Ἢ ὅτι οἱ μὲν ψυχροὶ μετὰ τῆς ἀτμίδος ἀφιᾶσι τὸ ἐν αὐτοῖς γλίσχρον ὑγρόν, οὗ ἐξελθόντος οὐ κολλῶνται (τὸ γὰρ ὕδωρ ᾧ ἐβρέχθησαν, ψαθυρώτερόν ἐστιν), οἱ δὲ θερμοὶ ἔχουσί τινα γλισχρότητα. Ὅταν μὲν οὖν βεβρεγμένων [z] αὐτῶν ἡ ἀτμὶς ἐξίῃ, τὸ μὲν θερμὸν διαπνεῖ διὰ λεπτότητα, τὸ δὲ κολλῶδες συνεξιὸν αὐτῷ καὶ μιγνύμενον τῷ ὑγρῷ προσέρχεσθαι ποιεῖ ἐν αὐτοῖς.

Διὰ τί τῶν ἀλεύρων τὰ ἄλφιτα [a] λαμπρότερά ἐστι, τῶν 7
δὲ ἀλφίτων τὰ τελευταῖα; Ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄλφιτον καπυρὸν ὂν περιθραύεται, οἷον μάλιστα πάσχει πλεῖστον χρόνον κοπτόμενον, τὸ δὲ μαλακὸν καὶ λεπτὸν ἄλευρον, ὅ ἐστιν ἐντὸς τοῦ πυροῦ, ἐκθλίβεται πρῶτον. Λαμπρότατον δέ ἐστιν ἐν ἀμφοτέροις τὸ ἐντός.

Διὰ τί ἡ μὲν μᾶζα ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, [b] δυσδιαχωρη- 8
τοτέρα γίνεται, ὁ δὲ ἄρτος εὐδιαχωρητότερος; [c] Ἢ διὰ τὸ τριφθῆναι σφόδρα τὸ σταῖς [d] μικρότερον γίνεται; Τὸ [e] δὲ γλίσχρον τοιοῦτόν ἐστιν, ὑπὸ δὲ τοῦ πυρὸς πάντοθεν ἐξήρηται τὸ ὑγρὸν τοῦ ἄρτου, ὥστε ψαθυρώτερον γίνεται τοῦ ὑγροῦ ἐξαιρεθέντος ὅλως, ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, διὰ τὸ ἐν τῇ τρίψει [f] μικρομερέστερον γεγονέναι· τὸ δὲ ψαθυρὸν εὐπεπτότερόν ἐστιν. Ἡ δὲ μᾶζα ὅσῳ ἂν μᾶλλον τριφθῇ, 2
γλισχροτέρα γίνεται τοῦ ὑγροῦ μεμιγμένου· τὸ δὲ γλίσχρον οὐκ εὐδιαίρετον. Τὰ δὲ τοιαῦτα δύσπεπτά ἐστιν· δεῖ γὰρ τὸ πεφθησόμενον διαιρεθῆναι εἰς μικρά.

[w] δὲ om. C^a. [x] πλεῖστον ἐνυπάρχον βαρυτέρους αὐτοὺς ποιεῖ X^a. [y] ἄρτοι ἀναβρεχθέντες ἅψωνται Y^a, ἄρτοι ἀναβρεχθέντες εἰ ἅψονται X^a. [z] αὐτῶν om. X^a. [a] λαμπρότατα X^a.Y^a. [b] δυσχωρητοτέρα C^a. [c] ἢ om. C^a. [d] μικρότερος Y^a. [e] δὲ γλ.] γὰρ γλ. C^a.Y^a. [f] μικροτερέστερον C^a.

9 Διὰ τί ἡ μὲν μᾶζα τριβομένη ἐλάττων γίνεται, τὸ δὲ σταῖς μεῖζον; Ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄλφιτον βρεχθὲν καὶ τριβόμενον συνίζει τῇ τοῦ ὑγροῦ κολλήσει διὰ τὸ [g] ἀραιὸν εἶναι καὶ χονδρόν, τὸ δὲ ἄλευρον μετεωρίζεται διὰ τὸ πυκνὸν [h] εἶναι σφόδρα; Τὰ γὰρ πυκνὰ τριβόμενα θερμαίνεται, θερμαινόμενα δὲ καὶ πνευματούμενα μετεωρίζεται, καθάπερ [i] καὶ ἡ σάρξ.

10 Διὰ τί δὲ πυρούμενον τὸ σταῖς μεῖζον γίνεται ἢ ἡ μᾶζα; Ἢ ὅτι ἔχει ὑγρὸν οὐ κεχωρισμένον, ὥστε ἐξιέναι θερμαινόμενον διὰ τὴν τρῖψιν· ἐξ οὗ θερμαινομένου πνεῦμα γίνεται, ἐκ δὲ τοῦ πλείονος ὑγροῦ ἀνάγκη γίνεσθαι πλεῖον πνεῦμα.

11 Διὰ τί τοῦ μέλιτος κολλητικωτέρου ὄντος ἢ τοῦ ὕδατος, τὸ τῷ μελικράτῳ φυραθὲν ἄλευρον ψαθυρώτερον [k] γίνεται, ὅταν ἑψηθῇ ἢ ὀπτηθῇ, [l] ἢ τὸ τῷ ὕδατι; Ἢ διότι τὸ μὲν ὑπὸ τοῦ πυρὸς πήγνυται καὶ συνίσταται, τὸ ὕδωρ, τὸ δὲ μέλι συνιστᾷ μὲν ἀλλ' ἐπιξηραίνει, διὸ μᾶλλον ψαθυρὸν ποιεῖ· ἡ γὰρ ψαθυρότης ὑπὸ ξηρασίας γίνεται.

12 Διὰ τί οἱ [m] δίπυροι ἄρτοι ψυχθέντες οὐ γίνονται σκλη-
ροί; Ἢ ὅτι ἔχει [n] τινὰ ἐν αὐτῷ ὁ πυρὸς γλυκὺν καὶ γλί-
σχρον χυμόν, ὅς [o] ἐστιν αὐτοῦ [p] καθάπερ ψυχή; Σημεῖον δέ·
ξηραινόμενος μὲν γὰρ ὅλως κενοῦται, νοτιῶν δὲ ἐκφύεται.
2 Τοῦ οὖν χυμοῦ [q] τούτου ἐνυπάρχοντος καὶ ἐν τῷ ἀλεύρῳ καὶ
μάλιστα τῷ καθαρωτάτῳ, σταιτὸς γενομένου τοῦ ἀλεύρου
καὶ τριβομένου συμβαίνει αὐτό. Σημεῖον δέ· ἑψόμενον γὰρ
διαχωρητικώτερον γίνεται. Ὀπτωμένου μὲν [r] οὖν τὸ πρῶ-
τον τοῦ ἄρτου, τὸ ψαθυρὸν καὶ ἐλαφρὸν τοῦ δὲ ὑγροῦ τοῦ
ἐκ τοῦ ἄρτου ἀπατμίζει, καὶ τοῦ ἀλεύρου τὸ [s] ἀχυρωδέστατον
3 ἀποκαίεται. Ἐξαιρεθέντος δὲ καὶ τριβομένου πάλιν τοῦ
σταιτός, τό τε τοῦ ἀλεύρου λειότατον καὶ τοῦ ὑγροῦ γλι-
σχρότατον [t] λειπόμενα μίγνυται μᾶλλον ἑαυτοῖς, διά τε [v] τὸ

[g] ἀραιὸν Y[a], ut solet. [h] σφόδρα εἶναι X[a].Y[a]. [i] καὶ om. C[a]. [k] γίνεται ἢ ὅταν X[a]. [l] ἢ ante τὸ om. X[a]. [m] διάπυροι C[a]. [n] ἐν αὐτῷ τινὰ K[a].O[a]. [o] ἐστιν] τις X[a]. [p] καθάπου K[a].O[a]. [q] τούτου] τοῦτ' C[a].X[a].Y[a]. [r] οὖν om. X[a]. [s] ἀχυρωδέστερον C[a]. [t] λειπόμενον C[a].X[a]. [v] τὰ C[a].X[a].Y[a].

τοιαῦτα καὶ μᾶλλον γεγονέναι, καὶ διὰ τὴν πύρωσιν· [w] βαφῇ
γὰρ ἡ μῖξις αὐτῶν [x] ὁμοία γίνεται, ὥστε [y] γίνεσθαι τὸ ὕστε-
ρον τριφθὲν σταῖς ὅμοιον τῷ [z] ἑψομένῳ ἀλεύρῳ. Καὶ γὰρ 4
ἐκεῖνο, τριφθέντος τοῦ σταιτὸς καὶ λειφθέντος τοῦ λεπτο-
τάτου ἀλεύρου καὶ τοῦ γλισχροτάτου ὑγροῦ, [a] πυρωθὲν κολ-
λῶδες γίνεται καὶ ἀνεξίκμαστον· τό τε γὰρ γλίσχρον δυσ-
διαίρετον, καὶ τὸ πυκνὸν οὐθὲν δι' αὐτοῦ προΐεται. Ὑγρό-
τατον οὖν τοῦτο, καὶ διὰ πυρὸς πάσχει ἄρτος διὰ τὰ εἰρη-
μένα· ἔχων δὲ ἀεὶ ὑγρότητα οὐ γίνεται σκληρός.

Διὰ τί τῆς τροφῆς καὶ τῆς ξηρᾶς καὶ τῆς ὑγρᾶς ἐνίοις 13
δυνάμεθα πολὺν χρόνον χρῆσθαι, οἷον τῇ γινομένῃ τροφῇ ἐξ
ἀλφίτων καὶ ἀλεύρων καὶ τοῖς οἴνοις τοῖς αὐστηροῖς καὶ ὕδατι,
τοῖς δὲ οὐ δυνάμεθα, καὶ ταῦτα [b] ἡδίοσιν οὖσιν; Ἢ ὅτι τὰ 2
μέν ἐστι τῶν προσφερομένων ἐπιπολαστικὰ καὶ τρόφιμα,
ὥστε καὶ ὅταν κενωθῶσι, τῆς πρώτης τροφῆς ἀναλωθείσης
ἔτι ἔνεστιν ἐν τῷ σώματι πολλὴ δύναμις, ὡς μὲν πρὸς τὴν
πρώτην ἐργασίαν τοῦ σώματος [c] πεφθεῖσα, ὡς δὲ πρὸς τὸ
τέλος καὶ τὴν ἐκ διαδοχῆς γινομένην ἄπεπτος; Τοιαῦτα δέ
ἐστι καὶ τῶν ἡδέων τὰ πλεῖστα. Τὰ μὲν γὰρ λιπαρὰ καὶ 3
γλυκέα καὶ πίονα ἥδιστα δοκεῖ εἶναι γευομένοις ἡμῖν, ταῦτα
δέ ἐστι πάντα τὰ τρόφιμα καὶ οὐκ ἄπεπτα καὶ ἐπιπολα-
στικά, ἐν ᾗ ἂν ᾖ [d] διαφορᾷ· ὥστε ἔναυλον εἶναι τὴν δύναμιν,
ἐάν τις αὐτῶν πληρωθῇ καὶ μὴ ταχὺ [e] ἐκλίπῃ τὴν αἴσθησιν.
Οὐ γὰρ μόνον ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐνόντων γίνεται ἡ πλήρωσις,
ἀλλὰ [f] καὶ διαδοθείσης τῆς τροφῆς ἐν ἄλλοις μέρεσιν. Ἢ 4
οὐ μόνον τοῦτο αἴτιον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῇ φύσει ἔνια σύμμετρα
εἶναι καὶ οἰκεῖα ἡμῖν; Πάντα γὰρ τὰ τοιαῦτα διὰ τὸ κατὰ
φύσιν εἶναι μᾶλλον προσίεται τὰ σώματα, τὰ δὲ παρὰ φύσιν
ἧττον. Ἄλλα τε ἄλλῃ κράσει [g] ἁρμόττει, οἷον τὸ μέλι ταῖς
μελίτταις κατὰ φύσιν ἐστὶν ὥστε προσφέρεσθαι μόνον· καί-

[w] βαφὴ Ca. [x] ὁμοία ante ἡ Xa, post μῖξις Ya. [y] γενέσθαι Xa. [z] ἑψομένῳ] ὑγρῷ Ca. [a] πυρωθὲν καὶ κολλῶδες Ca. [b] ἥδιον codices. [c] πεμφθεῖσα Xa. [d] διαφορά Ca. [e] ἐκλείπῃ Xa. [f] καὶ om. Ca. [g] ἁρμόζει Xa.

5 τοι ἀσθενεῖς [h] γέ εἰσι τὴν δύναμιν. Ὥστε δεῖ λείπειν τὸ
ἀναλισκόμενον, ἀλλ' εἶναι ἀνάλογον τὸ πλῆθος πρὸς τὴν
ἰσχὺν τὴν [i] ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων· ὥστε ὅσα τῶν ἡδέων τοι-
αῦτά ἐστι, διὰ μὲν τὸ ἐν τῇ φύσει ἧττον ὑπάρχειν ἡδέα φαί-
νεται, ὀλίγον δὲ χρόνον· εἶτα [k] πληροῖ ταχύ. Τῶν δὲ κατὰ
φύσιν ἀεὶ δέονται, ὥστε καὶ προσφερομένων συνεχῶς [l] δι'
αὐτὰ οὐ τῶν ἡδίστων, ἀλλ' ἑτέρων ἧττον πληροῦνται.

14 Διὰ τί τὰ αὐτὰ συνεθιζομένοις τε ἡδέα φαίνεται καὶ λίαν
συνεχῶς προσφερομένοις οὐχ ἡδέα; Τὸ δὲ ἔθος ἐστὶ τὸ πολ-
λάκις καὶ συνεχῶς τι ποιεῖν. Ἢ ὅτι τὸ μὲν ἔθος ἕξιν δεκτι-
κήν τινος ἐν ἡμῖν ποιεῖ, [m] οὐ πλήρωσιν, τὸ δὲ συνεχῶς προσ-
φέρεσθαί τι πληροῖ τὴν ἐπιθυμίαν, καὶ καθάπερ αἴτιον;
2 Ἔστι γάρ [n] τι καὶ ἡ ἐπιθυμία. Αἱ μὲν οὖν ἕξεις γυμναζό-
μεναι αὔξονται καὶ ἐπιδιδόασιν· τὰ δὲ ἀγγεῖα σαττόμενα
οὐδὲν μείζω γίνεται. Διόπερ τὸ μὲν ἔθος ὂν γυμνάσιον
αὔξει τὴν δεκτικὴν ἕξιν· τὸ δὲ συνεχῶς προσφερόμενον σάτ-
τει μὲν καὶ πληροῖ τὴν ἐπιθυμίαν, ἧς πληρωθείσης οὐκέτι
προσιέμεθα, αὔξει δὲ οὐθὲν αὐτὴν διὰ τὰ προειρημένα ἐπὶ
3 τῆς σάξεως. Ἔτι τὸ [o] ἔθος οὐ τῷ ἀεὶ ἡδύνειν ἡδύ ἐστι (λυ-
πεῖ γὰρ καὶ τὰ τοιαῦτα, ἐάν τις συνεχῶς ποιῇ) ἀλλὰ [p] τῷ
τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔργου ἡδέως ἡμᾶς προσίεσθαι, καὶ πλείω χρό-
νον δύνασθαι ταὐτὸν ποιεῖν ἢ ἀσυνήθεις ὄντας. Ἐν ᾧ οὖν
4 καὶ τοῦτο λυπεῖ ἡδὺ ὄν, ἐν ταὐτῷ καὶ τὰ ἄλλα ἡδέα. Συνε-
χῶς γὰρ γινόμενα ἢ προσφερόμενα ἀμφότερα λυπεῖ. Αἴ-
τιον [q] δὲ τὸ μὴ ἀπείρους ἡμᾶς ἐν αὐτοῖς δυνάμεις ἔχειν τὰς
δεκτικὰς καὶ ποιητικάς, ἀλλὰ πεπερασμένας, αἳ [r] τυγχάνουσαι
τοῦ συμμέτρου αὐταῖς (τοῦτο γὰρ συνεχῶς ἐστὶν αἰσθητὸν
εἰς ἐπίδοσιν) αἱ μὲν πληροῦνται, αἱ δὲ ἀδυνατοῦσιν ἐνεργεῖν.

15 Διὰ τί τὸ μὲν σταῖς γίνεται τριβόμενον λευκόν, ἡ δὲ μᾶζα
μελαντέρα; Πότερον ὅτι ξηραίνεται μᾶλλον τὸ ἐπιπολῆς

[h] τε $C^a.X^a.Y^a$. [i] ὑπὸ $C^a.Y^a$. [k] πληροῦσι C^a. [l] διὰ τὰ Y^a.
[m] οὐχὶ X^a. [n] τις $C^a.Y^a$. [o] ἔθος οὕτως (οὕτω Y^a.) ἂν εἰ ἡδύνει
$C^a.X^a.Y^a$. [p] τὸ $C^a.X^a.Y^a$. [q] δὲ διὰ τὸ $C^a.Y^a$. [r] τυγχάνουσι C^a.

ἐν τῷ ἀλφίτῳ, οἷον ἐν ὑγρῷ θερμόν, [s]ὃ ποιεῖ τὴν λευκότητα; Ἢ διὰ τὸ πεπυρῶσθαι ἕλκει τὸ ὑγρὸν εἰς αὐτό, μεγαλομερέστερον ὄν.

Διὰ τί τὰ ἄλφιτα μᾶλλον τῷ ὕδατι [t]συμμένει [v]φυρόμενα 16
ἢ τῷ ἐλαίῳ, ὄντι γλισχροτέρῳ; Καίτοι κολλητικώτερον τὸ γλίσχρον, τὸ δὲ ἔλαιον τοῦ ὕδατος γλισχρότερον. Ἢ ὅτι λεπτότερον τὸ ὕδωρ, ὥστε εἰσέρχεται εἰς ἅπαν καὶ μαλακὰ ποιεῖ, συμφύεταί [w]τε μᾶλλον καὶ συνθλίβεται πρὸς ἄλληλα, καίτοι θλιβόμενα [x]καὶ χωρὶς τῆς τρίψεως.

Διὰ τί οἱ ἄτριπτοι ἄρτοι καὶ οἱ σφόδρα τετριμμένοι ῥή- 17
γνυνται; Ἢ [y]ὅτι οἱ μὲν [z]ἄτριπτοι διὰ τὸ ἀσύνδετοι εἶναι; Ἡ γὰρ τρῖψις συνδεῖ· [a]προωδοποίηνται οὖν τὸ ῥήγνυσθαι. Ἔτι ἀμιγὲς καὶ πολὺ ἔχουσι τὸ ὑγρόν. Οἱ δὲ τετριμμένοι 2
σφόδρα λίαν εἰσὶ ξηροὶ διὰ τὸ ὀλίγον ἔχειν [b]ὑγρόν· θερμαινομένων γὰρ πᾶν ἐξέρχεται. Ὥστε ἄμφω διὰ τὸ πολὺ ὑγρὸν ἐξιέναι ῥήγνυνται· πολὺ γὰρ ἐν μὲν τοῖς ἀτρίπτοις ἁπλῶς ἔνεστιν, ἐν δὲ τοῖς τετριμμένοις πρὸς τὸ ὑπόλοιπον.

Διὰ τί κουφότερον τὸ φύραμα γίνεται ἢ ἄμφω, τό [c]τε 18
ὑγρὸν καὶ τὸ ἄλφιτον; Πότερον ὅτι μιγνυμένων πνεῦμα συγκατακλείεται; Ἢ ὅτι ὑπὸ τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐν τοῖς ἀλφίτοις ἐξατμίζεται [d]τοῦ ὕδατος, ὥστε ἔλαττον γίνεται τὸ μεμιγμένον; Ὁ δὲ ἀήρ, εἰ καὶ μίγνυται, οὐθὲν ἂν κουφότερον [e]ποιοῖ· ἔχει γὰρ βάρος καὶ ὁ ἀὴρ ἐν τῷ ἀέρι.

Διὰ τί μετὰ τοῦ ἀλφίτου πινόμενον τὸ γάλα καὶ ὁ γλυκὺς 19
φαίνεται γλυκύτερα; [f]Πότερον παρὰ τὸ μὴ γλυκὺ μᾶλλον φαίνεται; Τὸ γὰρ ἄλφιτον οὐ γλυκύ. Ἢ ὅτι [g]ἐνδιατρίβει τὸ ἄλφιτον ἔχον γλυκύτητα, ὥστε [h]πλείονι χρόνῳ ἡ αἴσθησις.

Διὰ τί ἧττον ἄκρατον φαίνεται τὸ αὐτὸ πόμα μετὰ τοῦ 20

[s] ὃ] ὂν C^{a}, om. Y^{a}. [t] συμβαίνει C^{a}. [v] φυρώμενα Y^{a}. [w] τε om. C^{a}.Y^{a}. [x] καὶ om. C^{a}. [y] ὅτι om. X^{a}.Y^{a}. [z] τριπτοὶ C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [a] προωδοποίηνται οὖν τῷ C^{a}.Y^{a}. [b] ὑγρόν om. Y. [c] τε om. C^{a}. [d] τοῦ om. X^{a}. [e] ποιῇ codices. [f] πότερα X^{a}, πότερα οὖν C^{a}, πότερον οὖν Y^{a}. [g] ἐνδιατρίψει C^{a}. [h] πλείω C^{a}, πλέω Y^{a}.

ἀλφίτου πινόμενον; Πότερον ἢ ὅτι κεράννυσιν ἄλλο ἔχον μετ᾽ ἄλλου; Ἢ ὅτι ἀντιφράττει τῷ πόματι καὶ ἀφανίζει, [i]ἀντισπῶν εἰς αὐτό;

21 *Διὰ τί ὁ χόνδρος πλεῖον ὕδωρ δέχεται ἢ οἱ πυροὶ ἐξ ὧν ὁ τοιοῦτος ἐγένετο χόνδρος; Ἢ ὅτι ἄλευρά πώς ἐστιν ὁ χόνδρος, τὰ δὲ ἄλευρα [k]πλεῖον δέχεται. Καὶ γὰρ γίνεται ὁ ὄγκος πλείων ἢ ὁ τῶν πυρῶν· σέσακται γὰρ καὶ τὰ ἐν τοῖς πυροῖς. Τὰ δὲ πλείω χωρεῖ πλεῖον. Καὶ τοῦτο καὶ ὅτι ἔχει θερμότητα καὶ τὰ ἄλευρα καὶ ὁ χόνδρος. Τὸ δὲ θερμὸν καὶ ἕλκει μᾶλλον τὸ ὑγρόν, καὶ ἐξαναλίσκει ἐξατμίζον.*

22 *Διὰ τί τὸ ἄλευρον τριβόμενον μεῖζον πολὺ γίνεται ἢ τὸ ἄλφιτον κατὰ λόγον; Ἢ ὅτι τὸ μὲν πολὺ ὕδωρ δέχεται, τὸ δὲ ὀλίγον; [l]Διὰ τί δὲ δέχεται πλεῖον; Μᾶλλον γὰρ εἰκὸς τὸ ἄλφιτον· πεπύρωται γάρ, τὸ δὲ ἄπυρον· μᾶλλον δὲ ξηρὸν τὸ πεπυρωμένον. Ἢ διότι τρῖψιν μᾶλλον δέχεται τὸ ἄλευρον; Τούτου δὲ αἴτιον τὸ μικρομερέστερον εἶναι.*
2 *Ὥσπερ οὖν [m]ὁσαπλάσιόν [n]ἐστι δυνάμει τῇ μικρότητι, τοσαυταπλάσιον δέχεται τὸ ὕδωρ. [o]Κόλλῃ γὰρ χρῆται τῷ ὕδατι, ὥσπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς μετήνεγκεν ἐν τοῖς Περσικοῖς εἰπὼν*

ἄλφιτον ὕδατι κολλήσας.

Καὶ ἀναλίσκει πολὺ διὰ τοῦτο.

23 *Διὰ τί δὲ καὶ πεπυρωμένον τὸ σταῖς μεῖζον γίνεται ἢ ἡ μᾶζα; Ἢ ὅτι ἔχει ὑγρὸν οὐ κεχωρισμένον, ὥστε ἐξιέναι θερμαινόμενον, οὐ πνεῦμα γινόμενον, καὶ οὐ δυνάμενον ἐξιέναι ὁμοίως καὶ ἐν τῇ μάζῃ διὰ τὴν πυκνότητα τοῦ σταιτός; Πυκνὸν γὰρ τὸ ἐκ μικρομερεστέρων. Αἴρει [p]οὖν, καὶ ποιεῖ τὸν ὄγκον. Ἔτι δὲ καὶ πλεῖον ἔχει τὸ ὑγρόν, ἐξ οὗ θερμαινομένου πνεῦμα γίνεται· [q]ἐκ δὲ τοῦ πλείονος ἀνάγκη γίνεσθαι πλεῖον.*

24 *Διὰ τί οἱ περὶ τὴν τῶν [r]σιτίων ἐργασίαν, οἱ μὲν περὶ τὰς*

[i] *ἀνασπῶν* Ya. [k] *πλείω* Ca. [l] *διὰ τί*] *αἰτία* Ya. [m] *ὅσα πλησίον* Ca.Xa.Ya. [n] *δυνάμει ἐστὶ* Xa.Ya. [o] *κόλλης* Xa. [p] *οὖν* om. Ca.Ya. [q] *ἐκ τοῦ* Ca, *ἑκάστου* Ya. [r] *σίτων* Ya.

κριθὰς [s]ἄχροοι γίνονται καὶ [t]καταρροϊκοί, αἱ δὲ περὶ τοὺς
πυροὺς εὐεκτικοί; Ἢ διότι εὐπεπτότερος ὁ πυρὸς τῆς κρι-
θῆς, διόπερ καὶ αἱ ἀπόρροιαι;

Διὰ τί ὁ ἄρτος, ἐὰν μέν τις αὐτὸν ὀπτᾷ, σκληρότερος γί- 25
νεται, ἐὰν δέ τις αὐτὸν χλιαίνῃ, ὑγρότερος ἄχρι τινός; Ἢ
ὅτι ὀπτωμένου αὐτοῦ τὸ ὑγρὸν ἐκπορεύεται; Σκληρότερος
οὖν γίνεται· ἐπιθερμαινομένου δὲ τὸ ὑγρὸν συσταθὲν διαχεῖ-
ται ὑπὸ τοῦ πυρός, διὸ ὑγρότεροι γίνονται.

Διὰ τί τὰ μὲν ἄλευρα [v]ψυχόμενα ἧττον σάττεται, τὰ δὲ 26
ἄλφιτα μᾶλλον; Ἢ ὅτι τὰ μὲν μικρομερῆ οὐ διαλείπει
χώραν, καὶ τὰ βαρέα τῇ θλίψει τὰ πλείω ἐλάττω κατέχει
τὸ ἴσον; Τὰ μὲν οὖν ἄλφιτα ἁδρά ἐστιν. Ψυχόμενα οὖν 2
ἐλάττω γίνεται, ὥστε τὸ ἔλαττον συμπιέζει τὸ πλέον. Τὰ
δὲ ἄλευρα ὑπάρχει μὲν μικρομερῆ ὄντα, ὥστε οὐ διὰ τοῦτο
ψύχεται, ἀλλ' ἵνα ᾖ κουφότερα καὶ μὴ σάττηται διὰ τὴν
θλῖψιν· βαρύτερον γὰρ φύσει τὸ ἄλευρον τοῦ ἀλφίτου
ἐστίν.

ΚΒ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΠΩΡΑΝ.

Διὰ τί τὴν ὀπώραν ὕστερον ἢ πρότερον φαγοῦσιν οὐκ
[w]ἀνάλογον τοῖς αὐτοῖς ὁ ὄγκος τῆς πληρώσεως γίνεται;
Ἢ ὅτι βαρυτέρα ἐστὶν ἡ ὀπώρα [x]τῶν σιτίων πολύ. Δηλοῖ
δὲ [y]καὶ τὰ σῦκα, ἐὰν ὕστατα βρωθῇ· τελευταῖα γὰρ ἐμεῖται.
Ἐὰν μὲν οὖν πρῶτα, διὰ βάρος κάτω πορευόμενα εὐρυχωρίαν 2
ἄνω ποιεῖ, ὥστε ῥᾳδίως δέχεσθαι τὸν ὄγκον τῶν σιτίων.
Ἀνάπαλιν δὲ εἰσελθόντα τὰ σιτία, διὰ τὸ μὴ κάτω φέρε-
σθαι, ταχὺ τοῦ ἄνω κενοῦ προσλαμβάνει.

Διὰ τί τῶν γλυκέων ὄντων [z]ὁμοιοτέρων ἡμῖν ἢ τῶν δρι- 2
μέων, θᾶττον πληρούμεθα ὑπὸ τῶν γλυκέων; Εἰκὸς δὲ [a]ἦν
ἧττον· ὑπὸ γὰρ τῶν ὁμοίων ἧττον [b]ἦν εἰκὸς πληροῦσθαι.
Ἢ ὅτι οὐχ ὁμοίως τό τε ἀγγεῖον πληροῦται ταχύ, ἐξ οὗ

[s] ἄχυροι $C^a.Y^a$. [t] καταρροϊτικοί Y^a, καταρροητικοί $C^a.X^a$. [v] ψυχώμενα C^a. [w] ἀνάλογος $C^a.Y^a$. [x] πολὺ τῶν σιτίων $X^a.Y^a$. [y] καὶ om. $C^a.Y^a$. [z] ὁμοιομερῶν C^a. [a] ἦν om. $C^a.Y^a$. [b] ἦν om. Y^a.

πληρούμεθα, καὶ τὸ τρεφόμενον, ἀλλ' ἐνίοτε ἡ μὲν [c] κοιλία
πλήρης ἐστίν, οἷον τῶν διψώντων, τὸ δὲ δίψος οὐδὲν ἧττόν
2 ἐστιν. Οὐ γὰρ τῷ ταύτην εἶναι πλήρη παυόμεθα διψῶντες,
ἀλλὰ τῷ ἕκαστον τῶν τοῦ σώματος τὸ [d] αὐτῷ οἰκεῖον ἐσπα-
κέναι, καὶ ὅταν ἐκεῖνα [e] ἀπολάβῃ ἱκανῶς, τότε παυόμεθα δι-
ψῶντες. Καὶ πεινῶντες δὲ ὡσαύτως.

3 Διὰ τί θᾶττον πληρούμεθα ἀπὸ τῶν γλυκέων ἢ ἀπὸ τῶν
δριμέων; Ἢ ὅτι θᾶττον παυόμεθα ἐπιθυμοῦντες τῶν γλυ-
κέων; [f] Ἢ ὡς μὲν ἡ κοιλία πληροῦται, οὕτω καὶ ἡμεῖς ὑπὸ
τῶν γλυκέων; Οὐχ ὁμολογεῖται· ὅτι δὲ ἡ ἐπιθυμία θᾶττον
2 ὑπ' αὐτῶν πληροῦται, τοῦτ' ἂν εἴη λεκτέον. [g] Ἢ ὅτι ἡ μὲν
ἐπιθυμία ὡς ἁπλῶς εἰπεῖν ἔστι μὲν ἔνδεια, καὶ ὅταν μηκέτι
ἔχωμεν τροφὴν ἢ ὀλίγην; Τὰ μὲν οὖν δριμέα οὐκ [h] ἔστι
τρόφιμα, ἀλλὰ τροφὴν μὲν ὀλίγην ἔχει, τὸ δὲ περίττωμα
πολύ. Εἰκότως οὖν πολλὰ ταῦτα ζητοῦμεν ἐσθίειν, καὶ οὐκ
ἐμπιπλάμεθα αὐτῶν τὴν ἐπιθυμίαν, διὰ τὸ ἔτι προσδεῖσθαι
3 τροφῆς, ταῦτα δὲ μὴ ἔχειν τροφήν. Τὰ δὲ γλυκέα ἅπαντά
ἐστι τροφή, καὶ ἀπὸ μικρῶν τοιούτων πολλὴν λαμβάνει τὸ
σῶμα. Ὅταν οὖν [i] ἀπολάβῃ πολλὴν τροφήν, οὐκέτι [k] δύ-
ναται ἐσθίειν διὰ τὸ μὴ ὑποφέρειν. Εἰκότως οὖν θᾶττον
ὑπὸ τῶν γλυκέων πληρούμεθα.

4 Διὰ τί τὰ περικάρπια καὶ τὰ κρέα, καὶ ὅσα τοιαῦτα, ἐν τοῖς ἀσκοῖς ἄσηπτα γίνεται, ὅταν σφόδρα φυσηθῶσι, καὶ τὰ ἐν τοῖς ἀκριβῶς [l] περιπωματιζομένοις ὡσαύτως; Ἢ διότι σήπεται μὲν κινούμενα πάντα, τὰ δὲ πλήρη ἀκίνητα· ἀδύνατον γὰρ ἄνευ κενοῦ κινηθῆναι, ταῦτα δὲ πλήρη.

5 Διὰ τί μετὰ τὰ σαπρὰ τῶν περικαρπίων ὁ οἶνος πικρὸς φαίνεται πινόμενος; [m] Ἢ ὅτι τὴν πικρότητα ἔχει ἡ σαπρότης ἡ τοιαύτη; Τὸ [n] οὖν ἐπιμένον ἐπὶ τῇ γλώττῃ, μιγνύμενον τῷ [o] πόματι καὶ διαχεόμενον, πικρὸν ποιεῖ τὸ πόμα.

c κοινωνία C[a]. d αὐτὸ C[a]. e ἀπολαύῃ C[a].X[a]. f ἢ om. C[a].X[a].Y[a].
g ἢ om. C[a].Y[a]. h ἔτι X[a]. i ἀπολαύῃ X[a]. k δύνανται C[a].Y[a].
l περιπτωματιζομένοις X[a], περιττωματιζομένοις Y[a]. m ἢ om. X[a]. n οὖν ἐπὶ μὲν τῇ γλώσσῃ C[a]. o πώματι Y[a].

Αὐτὸ δὲ καθ' αὐτὸ ἧττον φαίνεται ἐσθιόμενον διὰ τὸ πολλῶν ἅπτεσθαι καὶ εἰς μικρὰ διανενεμῆσθαι τὸν τοιοῦτον χυμόν.

6 Διὰ τί τὰ τραγήματα ἐδεστέον; Ἢ ἕνεκα τοῦ πιεῖν ἱκανόν; Οὐ γὰρ μόνον ποτέον τῆς δίψης χάριν τῆς ἐπὶ τοῖς σιτίοις, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὸ σιτίον.

7 Διὰ τί τὰ ὀπτὰ κάρυα ψυχθέντα χείρω γίνεται, καὶ ὁ ἄρτος δὲ καὶ ὁ βάλανος καὶ πολλὰ τῶν τοιούτων, θερμανθέντα δὲ πάλιν βελτίω; Ἢ διότι ψυχθέντος μὲν πέπηγεν ὁ [p] χυμός, ἀναχλιανθέντος δὲ πάλιν χεῖται; Ἡ δὲ ἡδονὴ γίνεται διὰ τὸν χυμόν.

8 Διὰ τί ἐπὶ τῇ ἀπολαύσει τῆς ὀπώρας, οἷον σύκων καὶ τῶν τοιούτων, ἢ οἶνον ἄκρατον δεῖ ἐπιπίνειν ἢ ὕδωρ; Ταῦτα δὲ ἐναντία. Ἢ ὅτι ἡ ὀπώρα καὶ θερμή ἐστι καὶ ὑγρὰ διὰ τὴν γένεσιν; Ἔχει γὰρ πολὺ πῦρ καὶ ὑγρότητα, ὥστε διὰ μὲν τὸ πῦρ οἷον ζέσιν ποιεῖ ὁ χυμὸς εἴσω, ὅπερ ἔξω τὸ γλεῦκος ποιεῖ. Ἧττον δὲ ἔχει δύναμιν καὶ τὰ ἄλλα τὰ ἀκρόδρυα. Τὸ δὲ τῆς ὑγρότητος πλῆθος ἀπεψίαν ποιεῖ. 2 Τὸ μὲν οὖν ὕδωρ διὰ τὴν ψυχρότητα σβεννύει τὴν ζέσιν, ὁ δὲ οἶνος διὰ τὴν θερμότητα ὡς ἐπὶ τὸ πολύ· ὥσπερ γὰρ πῦρ ἐνίοτε πυρός, ἐὰν ᾖ ἔλαττον, ἀφαιρεῖται τὴν ἰσχύν. Μᾶλλον δὲ τῇ θερμότητι πεπτικός ἐστι τῆς ὑγρότητος, καὶ διὰ βάρος [q] κατακρατεῖ [r] τὸν τῆς ζέσεως ἐπιπολασμόν.

9 Διὰ τί τῶν ἰσχάδων γλυκύταται αἱ δίχα ἐσχισμέναι, οὔτε δὲ αἱ πολυσχιδεῖς [s] οὔτε αἱ ἀσχιδεῖς; [t] Ἢ διότι ἐκ μὲν τῶν πολυσχιδῶν διαπέπνευκε καὶ ἐξίκμακε μετὰ τοῦ ὑγροῦ τὸ [v] πλεῖστον τοῦ γλυκέος, ἐν δὲ ταῖς μεμυκυίαις πολὺ τὸ ὑδατῶδές ἐστι διὰ τὸ μὴ [w] ἠτμικέναι. Αἱ δ' ἐσχισμέναι μέν, μὴ [x] εἰς πολλὰ δέ, ἀμφοτέρων τούτων ἐκτός εἰσι τῶν παθημάτων.

[p] θυμός, ἀναχλιαθέντος δὲ χεῖται Cª. [q] κρατεῖ Cª. [r] τῶν τῆς ζέσεως ἐπιπολασμῶν Xª. [s] οὔτε αἱ] οὐδὲ αἱ Cª.Yª. [t] ἢ om. Cª. [v] πλεῖον Cª.Yª. [w] ἠτμηκέναι Cª.Yª, ἰτμικέναι Xª. [x] εἰς om. Cª.Yª.

10 Διὰ τί ταῖς καμίνοις [y] ξηραινόμενα [z] τὰ σῦκα σκληρότερα γίνεται, ἐὰν ψυχθῇ ἐν τῇ καμίνῳ, ἢ ἂν ἐξαιρεθέντα ψυχθῇ; Ἢ ὅτι ἐν μὲν τῇ καμίνῳ ἐξατμίζει πᾶν τὸ ὑγρὸν ὑπὸ τοῦ θερμοῦ, ἔξω δὲ περιεστηκὼς [a] ὁ ἀὴρ ψύχων κωλύει τὸ ὑγρὸν ἐξιέναι καὶ συνίστασθαι; Μᾶλλον γὰρ [b] ἐξατμίζει. Ἔστι δὲ τὰ μὲν ξηρὰ σκληρά, τὰ δὲ ὑγρὰ μαλακά.

11 Διὰ τί παρὰ τὰ στρυφνὰ ὁ οἶνος καὶ τὸ ὕδωρ φαίνεται γλυκύτερα, οἷον ἐάν τις βαλάνους ἢ μύρτα ἤ τι τῶν τοιούτων διατράγῃ; Ἢ εἰκότως, καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων; Πᾶν γὰρ τὸ αὐτὸ παρὰ τὸ ἐναντίον μᾶλλον φαίνεται, οἱ δὲ τῶν 2 ἐναντίων χυμοὶ ἀντικείμενοί πώς εἰσιν. Ἢ ὅτι, καθάπερ ἐπὶ τῶν βαπτομένων, ὑπὸ τῶν στρυφνῶν ἡ γλῶττα προδιεργάζεται καὶ τοὺς πόρους ἀνοίγεται, ὥστε μᾶλλον [c] διιέναι τὸ γλυκύ; Καὶ γὰρ τὰ βαπτόμενα τούτου ἕνεκεν προβρέχουσιν ἐν τοῖς στρυφνοῖς, τῷ διεργασθὲν μᾶλλον δέχεσθαι τὴν βαφήν.

12 Διὰ τί τὰ γλυκέα ἧττον δοκεῖ γλυκέα εἶναι θερμὰ ὄντα ἢ ὅταν ψυχθῇ; Πότερον ὅτι ἅμα δύο αἰσθήσεις γίνονται ἀμφοῖν, ὥστε ἡ τοῦ θερμοῦ ἐκκρούει τὴν ἑτέραν; Ἢ ὅτι καὶ τὸ γλεῦκος θερμόν· ὥσπερ οὖν πῦρ γίνεται ἐπὶ πῦρ. Κωλύει οὖν ἡ θερμότης. [d] Ἢ ὅτι τὸ πῦρ ἀφαιρεῖται τὰς δυνάμεις ἁπάντων διὰ τὸ κινητικὸν εἶναι. [e] Ἐγγυτέρω οὖν [f] τοῦ μεταβάλλειν ἐστὶ θερμὰ ὄντα, ἀποψυχθέντα δὲ ἕστηκεν.

13 Διὰ τί ποτε τὰ ἄχυρα τὰ μὲν σκληρὰ πέττει, τὰ δὲ πεπεμμένα οὐ σήπει; Ἢ ὅτι τὰ ἄχυρα θερμόν τε καὶ ὁλκόν ἐστιν; Τῇ μὲν οὖν θερμότητι πέττει, τῷ δὲ ὁλκὸν εἶναι τὸν ἰχῶρα τὸν σηπόμενον δέχεται, διὸ οὐ σήπει.

14 Διὰ τί τὰ σῦκα μαλακὰ καὶ γλυκέα ὄντα λυμαίνεται τοὺς ὀδόντας; Ἢ διὰ [g] τὴν γλισχρότητα προσέρχεται τοῖς οὔλοις, καὶ παρεμπίπτει [h] διὰ τῶν ὀδόντων εἰς τὰ διὰ μέσου

[y] ψυχόμενα Ca.Xa.Ya. [z] τὰ om. Ca.Ya. [a] ὁ om. Ca.Ya. [b] ἀτμίζει Ca. [c] διέναι Xa. [d] ἢ om. Xa. [e] ἐγγύτερον Xa. [f] τὸ Ca.Ya. [g] τὴν om. Ca. [h] διὰ τῶν] καὶ διὰ τῶν Ca.

διὰ τὸ μαλακὰ εἶναι, καὶ σῆψιν ποιεῖ ταχέως ἅτε θερμὰ ὄντα; Τάχα δὲ ἴσως καὶ διὰ τὴν σκληρότητα τῶν [i] κεγχραμίδων ἐν τῇ τούτων κατεργασίᾳ πονοῦσι ταχέως οἱ ὀδόντες.

ΚΓ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟ ΑΛΜΥΡΟΝ ΥΔΩΡ ΚΑΙ ΘΑΛΑΤΤΑΝ.

Διὰ τί τὸ κῦμα οὐκ ἐπιγελᾷ ἐν τοῖς βαθέσι πελάγεσιν ἀλλ' ἐν τοῖς μικροῖς καὶ βραχέσιν; Ἢ ὅτι τὸ μικρὸν ὑγρὸν φερόμενον μᾶλλον διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἢ τὸ πολύ;

Διὰ τί τὰ κύματα πρότερον φοιτᾷ ἐνίοτε τῶν ἀνέμων; 2
Ἢ ὅτι πρὸς τῇ ἀρχῇ τοῦ πνεύματος ἡ [k] θάλαττα ὠσθεῖσα πρώτη τὴν ἐχομένην ἀεὶ ταὐτὸν ποιεῖ; Διόπερ οὔσης αὐτῆς συνεχοῦς καθάπερ μιᾷ πληγῇ συνεχεῖ πάσαις γίνεται. Τὸ 2
δὲ ἐν ἑνὶ χρόνῳ γίνεται, ὥστε συμβαίνει τήν τε πρώτην καὶ τὴν ἐσχάτην [l] ἅμα κινεῖσθαι. Ὁ δὲ ἀὴρ οὐ πάσχει τοῦτο, ὅτι οὔτ' ἐστὶν ἓν σῶμα συνεχές, τῷ πολλὰς πάντοθεν ἀντικρούσεις λαμβάνειν, αἳ πολλάκις κωλύουσι τὴν πρώτην καὶ νεανικωτάτην κίνησιν, τήν τε θάλασσαν οὐ ποιοῦσι τοῦτο διὰ τὸ βαρυτέραν καὶ δυσκινητοτέραν [m] αὐτοῦ εἶναι.

Διὰ τί τὰ πλοῖα γέμειν δοκεῖ μᾶλλον ἐν τῷ λιμένι ἢ ἐν 3
τῷ πελάγει, καὶ θεῖ δὲ θᾶττον ἐκ τοῦ πελάγους πρὸς τὴν γῆν ἢ ἀπὸ τῆς γῆς [n] εἰς τὸ πέλαγος; Ἢ ὅτι τὸ πλέον ὕδωρ ἀντερείδει μᾶλλον ἐκ τοῦ ὀλίγου, ἐν δὲ τῷ ὀλίγῳ δέδυκε, διὰ τὸ κρατεῖν αὐτοῦ μᾶλλον; Ὠθεῖ γὰρ [o] κάτω τὸ ὕδωρ [p] ἄνωθεν. Ἐν μὲν οὖν τῷ λιμένι ὀλίγη ἐστὶν ἡ θά- 2
λασσα, ἐν δὲ τῷ πελάγει βαθεῖα. Ὥστε καὶ ἄγειν πλέον δόξει ἐν τῷ λιμένι καὶ κινήσεται χαλεπώτερον διὰ τὸ δεδυκέναι μᾶλλον καὶ ἧττον ἀντερείδειν τὸ ὕδωρ. Ἐν τῷ πελάγει δὲ τἀναντία τούτων ἐστίν.

Διὰ τί, ὅταν [q] τι ῥιφθῇ εἰς τὴν [r] θάλατταν κυμαίνουσαν, 4
οἷον ἡ ἄγκυρα, γαλήνη γίνεται; Ἢ διότι ἵσταται ἡ θάλαττα τῷ φερομένῳ, μεθ' οὗ ἀὴρ συγκαταφέρεται, ὃς ἐπ'

[i] κεγχραμύδων Xa. [k] θάλασσα Xa. [l] ἅμα καὶ κινεῖσθαι Ca.Xa.Ya, ἅμα κεκινῆσθαι rc. Ya. [m] εἶναι αὐτοῦ Xa. [n] πρὸς Xa. [o] κάτωθεν Ya. [p] ἄνω Ca.Ya, κάτωθεν Xa. [q] τι om. Ca.Xa.Ya. [r] θάλασσαν Xa.Ya.

εὐθείας κάτω φερόμενος καὶ ἐνταῦθα ἐπισπασθεὶς συνεπισπᾶται τὸ ἐκ [s] πλαγίου κινοῦν τὴν θάλατταν; Ὁ δὲ κλύδων τῆς [t] θαλάττης οὐκ ἄνωθεν κάτω γίνεται ἀλλ' ἐπιπολῆς· οὗ λή-
2 ξαντος γαλήνη γίνεται. Ἔτι συνιοῦσα ἡ θάλασσα εἰς τὰ διαστάντα τῷ φερομένῳ δίνην ποιεῖ. Ἡ δὲ δίνη κύκλῳ φέρεται. Ἐπεὶ δὲ ἡ εὐθεῖα τοῦ κύκλου [v] κατὰ σημεῖον ἅπτεται, τὰ δὲ κύματα [w] ἐπ' εὐθείας λοξῆς φέρεται, συμβαίνοι ἂν αὐτὰ τοῦ ἐξωτάτου τῆς δίνης [v] κατὰ σημεῖον ἅπτεσθαι, διά τε τὰ εἰρημένα καὶ διὰ τὴν τῆς δίνης φοράν, ἣ προσιοῦσα
3 ἀπωθεῖται αὐτά. Ἀκύμου δὲ ὄντος τοῦ κατ' αὐτὴν τόπου, [x] γαλήνην ἐν τῇ ῥήξει αὐτῆς συμβαίνει γίνεσθαι, ὅτι συγκαταβὰς [y] ὁ ἀὴρ τῷ ἐνεχθέντι κάτω, ἀναφερόμενος καὶ ὠθῶν ἄνω τὴν θάλατταν [z] ὥσπερ πομφολυγοῖ αὐτήν· ἡ γὰρ πομφόλυξ ὑγροῦ ὑπ' ἀέρος κάτωθεν ἀνωθουμένου ἐστίν. Πομφόλυξ δὲ πᾶσα λεία καὶ γαληνός ἐστιν. Σημεῖα δὲ τῶν εἰρημένων ἐστί· μετέωρος γὰρ ἡ κατὰ τὸ ἐνεχθὲν κάτω θάλαττα τῆς πέριξ γίνεται μικρὸν ὕστερον.

5 Διὰ τί ἐνίοτε πλοῖα θέοντα ἐν τῇ θαλάττῃ εὐδίας καταπίνεται καὶ ἀφανῆ γίνεται, ὥστε μηδὲ ναυάγιον ἀναπλεῖν; Ἢ ὅταν ἀντρώδης τόπος ἐν τῇ ὑπὸ [a] τὴν θάλατταν γῇ ῥαγῇ, ἅμα εἰς τὴν θάλατταν καὶ ἔσω ἀκολουθεῖ τῇ τοῦ πνεύματος φορᾷ; Ὁμοίως δὲ καὶ [b] πάντῃ φερομένη [c] κύκλῳ φέρεται
2 κάτω. Τοῦτο δ' ἔστι δῖνος. Τὰ δὲ περὶ [d] Μεσήνην ἐν τῷ πορθμῷ πάσχει μὲν τοῦτο διὰ τὸν ῥοῦν (γίνονται [e] γὰρ αἱ δῖναι ὑπὸ τούτου) καὶ καταπίνεται εἰς βυθὸν διὰ ταῦτά τε, καὶ [f] ὅτι θάλαττά [g] τε βαθεῖα [h] καὶ γῆ ὕπαντρος μέχρι πόρρω. Φέρουσιν οὖν εἰς ταῦτα ἀποβιαζόμεναι αἱ δῖναι· διὸ
3 οὐκ ἀναπλεῖ αὐτόθι τὰ ναυάγια. Ὁ δὲ ῥοῦς γίνεται, ὅταν παυσαμένου τοῦ [i] προτέρου ἀντιπνεύσῃ ἐπὶ τῆς [k] θαλάττης ῥεούσης τῷ προτέρῳ πνεύματι, μάλιστα δὲ ὅταν [l] νότος ἀν-

[s] πελαγίου Ya. [t] θαλάσσης Ya. [v] utrobique κατὰ τὸ σημεῖον Ca. [w] ὑπ' Xa. [x] γαλήνη Ca.Ya. [y] ὁ om. Xa.Ya. [z] καθάπερ Xa.Ya. [a] τὴν om. Ca. [b] πᾶν τῇ Xa. [c] κύκλον Ca.Ya. [d] μέσην Xa.Ya. [e] γὰρ] δὲ Ca. [f] ὅτι ἡ θ. Ca.Ya. [g] βαθειά τε Ca.Xa.Ya. [h] καὶ ἡ γῆ Ca.Ya. [i] πρότερον Ya, πότερον Ca. [k] θαλάσσης Xa.Ya. [l] νόσος Ca.

τιπνεύσῃ. Ἀντιπνέοντα γὰρ ἀλλήλοις τὰ ῥεύματα παρεκ-
θλίβεται ὥσπερ ἐν τοῖς ποταμοῖς, καὶ γίνονται αἱ δῖναι.
Φέρεται δὲ ἑλιττομένη ἡ ἀρχὴ τῆς κινήσεως ἄνωθεν ἰσχυρὰ 4
οὖσα. Ἐπεὶ οὖν εἰς πλάγιον οὐκ ἔστιν ὁρμᾶν (ἀντωθεῖται
γὰρ ὑπ' ἀλλήλων), ἀνάγκη εἰς βάθος ὠθεῖσθαι, ὥστε καὶ ὃ
ἂν ληφθῇ ὑπὸ τῆς δίνης, ἀνάγκη συγκαταφέρεσθαι. Διὸ
[m] ἀνάσιμα τὰ πλοῖα ποιοῦνται· ἤδη γὰρ ὀρθόν ποτε μνη-
μονεύεται καταποθέν.

Διὰ τί ἡ θάλαττα λευκοτέρα ἡ ἐν τῷ Πόντῳ ἢ [n] ἡ ἐν 6
τῷ [o] Αἰγαίῳ; Πότερον διὰ τὴν ἀνάκλασιν τῆς ὄψεως τὴν
γινομένην ἀπὸ τῆς θαλάττης εἰς τὸν ἀέρα; Ὁ μὲν γὰρ περὶ
τὸν Πόντον ἀὴρ παχὺς καὶ λευκός, ὥστε καὶ τῆς [p] θαλάττης
ἡ ἐπιφάνεια τοιαύτη φαίνεται, ὁ δὲ ἐν τῷ Αἰγαίῳ κυανοῦς
διὰ τὸ μέχρι πόρρω εἶναι καθαρός, ὥστε καὶ ἡ θάλαττα
ἀνταυγοῦσα τοιαύτη φαίνεται. Ἢ ὅτι πᾶσαι αἱ λίμναι 2
λευκότεραι τῆς θαλάττης; Ὁ δὲ Πόντος ἐστὶ λιμνώδης διὰ
τὸ πολλοὺς ποταμοὺς εἰς αὐτὸν ῥεῖν. Αἱ δὲ λίμναι διαλευ-
κότεραι τῆς θαλάττης καὶ τῶν ποταμῶν· γράφουσι [q] γοῦν οἱ
γραφεῖς τοὺς μὲν ποταμοὺς ὠχρούς, τὴν δὲ θάλατταν [r] κυα-
νέαν. Ἢ ὅτι διὰ μὲν τοῦ [s] ποτίμου διέρχεται ταχὺ ἡ ὄψις, 3
καὶ οὐκ ἀνακλᾶται πρὸς τὸν ἀέρα, ἀπὸ δὲ τῆς θαλάσσης
οὔ; Οὔτ' ἄνω [t] ἀνακλᾶται διὰ τὸ μὴ λεῖον εἶναι τὸ ὕδωρ·
κάτω δὲ ἀποκάμνει βαδίζουσα· διὸ μέλαινα φαίνεται. Ἐν
δὲ τοῖς λιμνώδεσιν ἐπιπολῆς ὄντος τοῦ ποτίμου, κάτω δὲ τοῦ
ἁλμυροῦ, οὐ διέρχεται, ἀλλ' ἀνακλᾶται πρὸς τὴν αὐγήν· διὸ
φαίνεται λευκὴ ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς.

Διὰ τί ἡ θάλαττα τοῦ ποτίμου ὕδατος [v] ἧττον ψυχρά, 7
καὶ τὰ ἁλυκὰ τῶν γλυκέων; Πότερον ὅτι πυκνότερον ἡ
θάλαττα καὶ μᾶλλον σῶμα; Τὰ δὲ τοιαῦτα ἧττον ψύχε-
ται, [w] ὥσπερ καὶ θερμαίνεται μᾶλλον· σωστικωτέρα γὰρ τοῦ
θερμοῦ διὰ τὴν πυκνότητα. Ἢ ὅτι λιπαρωτέρα ἡ θάλαττα; 2

[m] ἀνάσημα C^a. [n] ἡ post ἢ om. X^a. [o] αἰγέω C^a.Y^a, αἰγιαλῷ Q.K^a.s.
[p] θαλάσσης Y^a. [q] οὖν C^a.K^a. [r] κυαναίαν C^a. [s] ποτίμου οὐ δ. X^a.
[t] κλᾶται C^a. [v] ἥττων C^a.Y^a. [w] ὥστε C^a.

Διὸ [x] καὶ οὐ σβέννυσι τὴν φλόγα. Ὁμοίως [y] δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. Τὸ δὲ λιπαρώτερον θερμότερον. Ἢ ὅτι γῆς πολὺ ἔχει, ὥστε ξηρότερον; Τὸ δὲ ξηρότερον θερμότερον.

8 Διὰ τί ἡ θάλαττα εὐδιοπτοτέρα τοῦ ποτίμου, παχυτέρα οὖσα; Λεπτότερον γὰρ τὸ πότιμον τοῦ ἁλμυροῦ. Ἢ οὐ τὸ λεπτὸν αἴτιον, ἀλλ' εὐθυωρίαι τῶν πόρων πλεῖσται καὶ μέγισταί εἰσιν; Τὸ μὲν οὖν πότιμον [z] πυκνὸν διὰ [a] λεπτομέρειάν ἐστι, τὸ δὲ ἁλμυρὸν μεγάλα ἔχει τὰ διάκενα. Ἢ ὅτι καθαρώτερον ἡ θάλαττα; Γῆ μὲν γὰρ οὐκ ἔστιν, ἡ δὲ ἄμμος βαρεῖα οὖσα ὑφίσταται. Τὰ δὲ πότιμα γεώδη. Αὐτὴ δὲ ἐν τῷ μεταξὺ φερομένη ἀναθολοῦται ταχύ.

9 Διὰ τί ἐν τοῖς βορείοις εὐδιοπτοτέρα [b] ἡ θάλαττα ἢ ἐν τοῖς νοτίοις; Ἢ ὅτι ἐν τῇ γαλήνῃ χρῶμα ἔχει ἡ θάλαττα; Λιπαρὸν γὰρ [c] ἔνεστιν ἐν τῷ ἁλμυρῷ χυμῷ. Σημεῖον δέ· 2. ἐκκρίνεται γὰρ ἔλαιον ἐν ταῖς ἀλέαις. Εὐδίας οὖν οὔσης καὶ ἀλεεινοτέρας τῆς θαλάττης διὰ κουφότητα, ἐπανθεῖ ἄνω ὁ τοιοῦτος χυμός. Τοῖς δὲ βορείοις ἧττον διὰ τὸ ψῦχος. [d] Ἔστι δὲ τὸ ὕδωρ εὐδιοπτότερον τοῦ ἐλαίου· τὸ γὰρ ἔλαιον χρῶμα ἔχει, τὸ δὲ ὕδωρ ἄχροον παρεμφαινόμενον σαφεστέραν ποιεῖ τὴν ἔμφασιν.

10 Διὰ τί λουσάμενοι τῇ θαλάττῃ θᾶττον ξηραίνονται, βαρυτέρᾳ [e] οὔσῃ [f] τῶν ποτίμων; Ἢ ὅτι παχυτέρα καὶ γεώδης ἡ θάλαττα; Ὀλίγον οὖν ἔχουσα τὸ ὑγρὸν ξηραίνεται θᾶττον.

11 Διὰ τί τὰ κύματα ἀνεμώδη; Ἢ ὅτι σημεῖά ἐστι πνεύματος ἐσομένου; Ἔστι γὰρ τὸ πνεῦμα σύνωσις ἀέρος. Ἢ διὰ τὸ ἀεὶ προωθεῖσθαι γίνεται; Προωθεῖ δὲ οὐ συνεχές πω ὂν τὸ πνεῦμα, ἀλλὰ ἀρχόμενον. Τὸ μὲν δὴ πρῶτον ὥσπερ προεμαράνθη, ἄλλο δὲ τοῦτο προέωσε καὶ ἄλλην πυκνότητα ἤγαγεν καὶ ἀπεμαράνθη. Ὥστε δῆλον, ὅταν ἤδη τὸ προω-

[x] καὶ om. Ca. [y] δὲ om. Ca.Ya. [z] πυκνὸν om. Ca. [a] λεπτοτέρειαν Ca. [b] ἡ om. Ya. [c] ἐστιν Ca. [d] ἔσται Ca. [e] οὖσα Ca. [f] τῷ ποτίμῳ Ca.Xa.Ya.

θούμενον παρῇ, ὅτι ἥξει καὶ τὸ κινοῦν· ἀρχόμενον γὰρ τοῦτο ποιεῖ.

Διὰ τί τὸ κῦμα προεκπίπτει τοῦ πνεύματος; Ἢ ὅτι οὐχ 12
ἅμα παύεται τὸ πνεῦμα [τὸ] πνέον καὶ ἡ θάλαττα κυμαίνουσα, ἀλλ' ὕστερον ἡ θάλαττα, ἐνδέχεται τὸ κινῆσαν πνεῦμα φθαρῆναι πρὸ τοῦ γενέσθαι αἰσθητόν. Ὥστε οὐ πρότερον τὸ κῦμα πνεύματος, ἀλλὰ τὸ μὲν λανθάνει τὸ δὲ
οὔ. Ἢ οὐχὶ τὰ πνεύματα ἅμα πανταχοῦ πνεῖ, ἀλλ' ὅθεν ἡ 2
ἀρχὴ πρότερον; Ἅμα δὲ πνεῖ καὶ τὴν πλησίον θάλατταν κινεῖ, αὕτη δὲ τὴν ἐχομένην· καὶ οὕτως ἂν ἐνδέχοιτο πρότερον τὸ κῦμα ἐκπίπτειν. Ὑπὸ γὰρ τῆς θαλάσσης καὶ οὐχ ὑπὸ τοῦ πνεύματος ἡ κίνησις ἡ θάττων τοῦ ἀέρος ἢ τῆς θαλάττης.

Διὰ τί ἐν τῇ θαλάττῃ μᾶλλον νεῖν [g] δύνανται ἢ ἐν τοῖς 13
ποταμοῖς; Ἢ ὅτι ὁ νέων ἀεὶ ἐπιστηριζόμενος ἐν τῷ ὕδατι νεῖ, ἐν δὲ τῷ σωματωδεστέρῳ μᾶλλον ἀποστηρίζεσθαι δυνάμεθα, [h] σωματωδέστερον δέ ἐστι τὸ θαλάττιον ὕδωρ τοῦ ποταμίου· παχύτερον γάρ ἐστι καὶ μᾶλλον ἀντερείδειν δυνάμενον.

Διὰ τί ποτε ἐν τῇ θαλάττῃ πλείω χρόνον διατελεῖν δύ- 14
νανται ἢ ἐν τῷ ποταμῷ; Ἢ διότι τὸ ποτάμιον ὕδωρ λεπτόν ἐστιν; Μᾶλλον [i] οὖν [k] παρεισδυόμενον πνίγει.

Διὰ τί ἡ μὲν θάλαττα κάεται, τὸ δὲ ὕδωρ οὔ; Ἢ κάεται 15
μὲν κἀκεῖνο, ἡ δὲ θάλαττα ἧττον σβέννυσι τὸ πῦρ διὰ τὸ λιπαρωτέρα εἶναι; Σημεῖον δὲ ὅτι λιπαρωτέρα· ἀπὸ γὰρ
τῶν ἁλῶν ἔλαιον ἀφαιρεῖται. Ἢ καὶ ἧττον δύνανται οἱ 2
πόροι ἁρμόττειν τῷ πυρὶ διὰ τὸ παχύτεροι εἶναι, καὶ μᾶλλόν γε δή, ἅτε καὶ τῶν [l] ἁλῶν ἐνυπαρχόντων; Ὥσπερ οὖν τὸ ξηρὸν τοῦ ὑγροῦ ἧττον σβεστικόν, καὶ τὸ ξηρὸν μᾶλλον κατὰ λόγον καυστικόν ἐστι, καὶ ἕτερον ἑτέρου μᾶλλον, τῷ ἐγγυτέρω τοῦ θερμοῦ εἶναι, τὸ ξηρότερον δὲ τῇ θαλάττῃ· ἄμφω [m] δὲ ταῦτα μᾶλλον ὑπάρχει.

[g] δύναται Xa. [h] σωματωδέστερον μᾶλλον δὲ Xa. [i] οὖν] δὲ Xa.
[k] παρεισδυνόμενον Ca. [l] ἄλλων Ca. [m] δὲ om. Ca. Ya.

16 *Διὰ τί ἀπὸ μὲν τῆς θαλάττης οὐκ ἀποπνεῖ ἕωθεν ψυχρόν, ἀπὸ δὲ τῶν ποταμῶν; Ἢ ὅτι ἡ μὲν θάλαττά ἐστιν [n] ἐν ἀναπεπταμένοις τόποις, οἱ δὲ ποταμοὶ ἐν στενοῖς; Ἡ μὲν [n] οὖν ἀπὸ τῆς θαλάττης αὔρα εἰς πολὺν τόπον σκίδναται, ὥστε εἶναι ἀσθενής, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἀθρόως φέρεται καὶ μᾶλλον ἰσχύει, διὸ μᾶλλον εἰκότως φαίνεται ψυχρά.*
2 *Ἢ [o] οὐ τοῦτό ἐστιν αἴτιον, ἀλλ' οἱ μὲν ποταμοὶ ψυχροί εἰσιν, ἡ δὲ θάλαττα οὔτε θερμὴ οὔτε ψυχρά; Γίνεται δὲ ἡ αὔρα καὶ ἡ ἀναπνοὴ θερμαινομένων [p] ἢ ψυχομένων τῶν ὑγρῶν· ὁπότερον γὰρ ἂν τούτων πάσχῃ, ἐξαεροῦται, ἐξαερουμένου δὲ τοῦ ὕδατος ὁ ἀὴρ ὁ γινόμενος φέρεται, ὅ ἐστιν αὔρα.*
3 *Τὸ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν ψυχρῶν [q] ψυχρὸν εἰκότως ἀποπνεῖ, τὸ δὲ ἀπὸ τῶν σφόδρα θερμῶν ἀποπνέον ψύχεται καὶ γίνεται ψυχρόν. Τοὺς μὲν οὖν ποταμοὺς [r] ψυχροὺς ἅπαντας [s] εὕροι τις ἄν, ἡ δὲ θάλαττα οὔτε ψυχρὰ οὔτε θερμὴ σφόδρα ἐστίν. Οὔτε οὖν τὸ ἀποπνέον ψυχρὸν ἀπ' αὐτῆς ἐστί, διὰ τὸ μὴ ψυχρὰν εἶναι, οὔτε ψύχεται ταχύ, διὰ τὸ μὴ θερμὴν εἶναι σφόδρα.*

17 *Διὰ τί ἐν τοῖς μείζοσι πελάγεσι [t] βραδύτερον καθίσταται κύματα ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν; Ἢ ὅτι ἐκ τῆς πολλῆς κινήσεως βραδύτερον καθίσταται πᾶν ἢ ἐκ τῆς ὀλίγης; Ἐν δὲ τοῖς μεγάλοις πελάγεσι πλείων ἡ ἄμπωτις γίνεται ἢ ἐν τοῖς βραχέσιν. Οὐθὲν οὖν ἄλογον τὸ [v] πλεῖον βραδύτερον καθίστασθαι.*

18 *Διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ ψυχρὸν μὲν οὐ πότιμον, θερμαινόμενον δὲ μᾶλλον γίνεται πότιμον, καὶ θερμὸν δὲ ὂν καὶ ἀποψυχόμενον; Ἢ διότι εἰς τὸ ἐναντίον [w] ἀπὸ τοῦ ἐναντίου πέφυκε μεταβάλλειν; Ἔστι δὲ τὸ πότιμον τῷ ἁλμυρῷ ἀντικείμενον· καὶ θερμαινομένου μὲν ἀφέψεται τὸ ἁλμυρόν, ψυχομένου δὲ [x] ὑφίσταται.*

[n] *ἐν* post *ἐστιν* et mox *οὖν* om. C^{a}. [o] *οὐ* om. idem. [p] *ἢ ψυχομένων* om. X^{a}. [q] *ψυχρὸν* om. C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [r] *ἅπαντας ψυχροὺς* X^{a}. [s] *εὕροι* om. C^{a}. [t] *βραδυτέρα* X^{a}. [v] *πλεῖον* om. C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [w] *ὑπὸ* C^{a}.X^{a}.Y^{a}. [x] *ἐφίσταται* C^{a}.

Διὰ τί τὰ πρὸς τῇ θαλάττῃ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ὕδατα γλυ- 19
κέα [ὕδατα] ἀλλ' οὐχ ἁλμυρά; Ἢ διὰ τὸ ποτιμώτερα διηθούμενα γίνεσθαι; Διηθεῖται δὲ τὸ ἐγγύτερον τῆς θαλάττης μᾶλλον.

Διὰ [y]τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ οὐκ ἀπόρρυτόν ἐστιν; Ἢ διότι 20
τὸ μὲν βαρὺ στάσιμον, τὸ δὲ ἁλμυρὸν βαρύ; Διὸ καὶ τὰ θερμὰ μόνα τῶν ἁλμυρῶν ὑδάτων ἀπόρρυτά ἐστιν. Ἔχει γὰρ κουφότητα ἐν αὐτοῖς, [z]ἣ κρατεῖ τῆς κατὰ τὴν ἁλμυρίδα βαρύτητος· τὸ γὰρ θερμὸν κουφότερόν ἐστιν. Ἔτι τὰ μὲν 2
ἀπόρρυτα διηθεῖται διὰ τῆς γῆς· [a]ἠθουμένων δὲ ἀεὶ μάλιστα ὑφίσταται τὸ παχύτατον καὶ βαρύτατον, ἐκκρίνεται δὲ τὸ κοῦφον καὶ καθαρόν· ἔστι γὰρ τὸ μὲν ἁλμυρὸν βαρύ, τὸ δὲ γλυκὺ κοῦφον. Διόπερ ἐστὶ γλυκέα τὰ ἀπόρρυτα. Τὸ δ' αὐτὸ αἴτιόν ἐστι καὶ διὰ τί τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ κινούμενον καὶ μεταβάλλον γλυκύτερον γίνεται· κουφότερον γὰρ καὶ ἀσθενέστερον διὰ τὴν κίνησιν γίνεται.

Διὰ τί ἐν τῇ Λιβύῃ ἐὰν ὀρύξῃ τις παρὰ τὴν θάλατταν, 21
τὸ πρῶτον πότιμον, εἶθ' ἁλμυρὸν γίνεται ταχύ, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τόποις ἧττον ποιεῖ τοῦτο; Πότερον ὅτι τὸ μὲν πρῶτον τὸ ὑπάρχον ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ καὶ τὸ πεπεμμένον ὑπὸ τῆς γῆς ἐστίν, ὅταν δὲ χρονισθῇ, ἡ θάλαττα προσδιηθουμένη διὰ τὸ [b]πρόσφατον εἶναι ποιεῖ ἁλμυρώτερον. Ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις ἢ οὐκ ἔχει ἢ πολὺ ὕδωρ διὰ τὸ μὴ ξηραίνεσθαι τὸν τόπον.

Διὰ τί τοὺς ἅλας θᾶττον τήκει τὸ ἁλμυρὸν ὕδωρ ἢ τὸ 22
πότιμον; Ἢ διότι τὸ μὲν τήκεσθαί ἐστι τὸ ὑπὸ τοῦ [c]ὑγροῦ θερμοῦ εἰσιόντος διαιρεῖσθαι, ὥστε ὑγρὸν εἶναι; Οὐ τήκει δὲ ἢ τὰ ὅλως μὴ δυνάμενα εἰσιέναι, ἢ τὰ οὕτως ὥστε μὴ θιγγάνειν. Μόλις δὲ τήκει τὰ ῥᾳδίως διεξιόντα· τὰ δ' ἐπιόντα βιαζόμενα, ταῦτα [d]τάχιστα διαιρεῖ. Οὐκ εἰσέρχεται δὲ τὰ 2
λίαν μεγαλομερῆ· ὑπερέχει γὰρ τῶν πόρων. Τὰ δὲ μικρομερέστερα διέρχεται οὐ ψαυόμενα. Ἔστι δὲ τὸ μὲν πότι-

[y] τί δὲ τὸ X[a]. [z] ἢ X[a]. [a] διηθουμένων X[a]. [b] πρόφατον C[a].
[c] ὑγροῦ ἢ θερμοῦ C[a].Y[a]. [d] τάχιστα δὲ διαιρεῖ C[a].

μον λεπτόν, τὸ δὲ ἁλμυρὸν παχύτερον. Ὥστε τὸ μὲν ῥᾳδίως διὰ [e] τὴν λεπτότητα διαδῦνον μόλις τήκει, τὸ δὲ εἰσέρχεται μὲν ἧττον [f] δὲ διὰ τὸ μεγαλομερέστερον εἶναι διαιρεῖ, καὶ βιάζεται θᾶττον.

23 Διὰ τί τὸ ὕδωρ ἧττον φαίνεται λευκόν, ἐὰν κινῆται, οἷον καὶ ἡ φρίκη; Διὸ καὶ Ὅμηρος ἀρχομένου φησὶ τοῦ πνεύματος

[g] μελάνει δέ τε πόντος ὑπ' αὐτοῦ.

Ἢ διὰ δύο αἰτίας, ἐγγύθεν μὲν τῆς ὄψεως οὔσης, διὰ τὸ διιέναι τὴν ὄψιν μᾶλλον ἠρεμοῦντος, κινουμένου δὲ [h] μὴ εὐθυ-
2 πορεῖν· τὸ δὲ διαφανὲς λευκὸν φαίνεται. Δι' οὗ γὰρ μὴ διέρχεται ἡ ὄψις, μέλαν φησὶν εἶναι. Διὸ καὶ ὁ ἀὴρ πόρρωθεν μέλας φαίνεται, ὁ δὲ ἐγγὺς λευκός, καὶ θαλάττης τὸ μὲν ἐγγὺς λευκόν, τὸ δὲ πόρρωθεν κυανοῦν καὶ μέλαν. Πόρρωθεν δέ, κινουμένης πως τῆς ὄψεως, καὶ [i] τῷ διανακλᾶσθαι ἀθρόον τὴν ὄψιν, ἐὰν ἠρεμῇ πρὸς τὸ φῶς, κινουμένου δὲ μὴ δύνασθαι.

24 Διὰ τί ἐν τοῖς βαθέσι πελάγεσι τὸ κῦμα οὐκ ἐπιγελᾷ, ἀλλ' ἐν τοῖς μικροῖς; Πότερον ὅτι τὸ μικρὸν φερόμενον ὕδωρ διαιρεῖται ὑπὸ τοῦ ἀέρος μᾶλλον ἢ τὸ πολύ; Διὸ θραύεται πατάξαν μᾶλλον. Ἐν μὲν οὖν τῷ βαθεῖ πολὺ τὸ κινούμενον, ἐν δὲ τῷ βραχεῖ ὀλίγον.

25 Διὰ τί οἱ [k] πρὸς νότον τόποι ἁλυκώτερα τὰ ὕδατα ἔχουσιν; Ἢ διὰ τὸ τὴν θάλατταν ὑπὸ νότου ὠθεῖσθαι ὑπὸ τὴν γῆν κεράννυται;

26 Διὰ τί τῶν ὑδάτων τὸ ἁλμυρὸν ἐπὶ τῷ γλυκεῖ οἴνῳ [l] μᾶλλον [m] ἐπιπολάζει ἢ ἐπὶ τῷ αὐστηρῷ; Πότερον ὅτι μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκύς, ὥσπερ ἡ ἀσταφίς; Ἢ ὅτι βαρύτερος καὶ γλισχρότερος ὁ γλυκύς, ὥσθ' ἧττον μίγνυται, [n] μὴ [o] μιγνύμενος δὲ ἐφίσταται.

[e] τὴν om. Ca. Ya. [f] δὲ καὶ διὰ Xa. [g] μελαίνει Ca. Xa. Ya. [h] μὴ] διὰ τὸ μὴ Ca. [i] τὸ Ca. Ya. [k] πρὸς τὸν νότον Ca. [l] μᾶλλον om. Ca. Ya. [m] ἐμπίπλαται Ca. Xa. Ya. [n] μὴ om. Ca. [o] μιγνύμενον Xa. Ya.

Διὰ τί ὅλως ἐφίσταται γεῶδες ὄν; Ἡ γὰρ οἰκεία φορὰ 27
κάτω. Πότερον [p] ὅτι μᾶλλον ἔχει γῆν ὁ γλυκύς; Ἢ διὰ
τὴν θερμότητα, καθάπερ οἱ ἅλες; Ὅμοιον γὰρ ἐξανθήματι.
Ἢ δι' ἄλλην αἰτίαν; [q] Εἰ γὰρ οὐ διὰ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῷ
γλυκεῖ μᾶλλον, οὐκ ἄλογον· θερμότατος γάρ.

Διὰ τί τὰ κύματα πρότερον φοιτᾷ ἐνίοτε τῶν ἀνέμων; 28
Ἢ διότι καὶ τελευτᾷ ὕστερον; Τὸ γὰρ πρῶτον πνεῦμα
ὡσανεὶ προδιαλύεται τοῦ ὠσθέντος κύματος· ἀφικνεῖται δὲ
οὐκ αὐτὸ τὸ πρῶτον ὠσθέν, ἀλλ' ἀεὶ ἡ ὦσις γίνεται τοῦ
ἐχομένου.

Διὰ τί αἱ κυματωδέστεραι [r] γαῖ στερραὶ γίνονται πολ- 29
λάκις οὕτω σφόδρα ὥσπερ ἠδαφισμέναι; Καὶ ἡ μὲν κυμα-
τώδης γῆ [s] στερρά, ἡ δὲ ἄποθεν χαῦνος. Ἢ διότι ἡ μικρὰ
ἄμμος οὐ [t] πόρρωθεν ἐκβάλλεται ὑπὸ τοῦ κύματος, ἀλλὰ ἡ
μείζων μᾶλλον; Ὥσπερ καὶ τῇ χειρὶ βάλλειν πόρρω οὐ τὸ
ἐλάχιστον μάλιστα δυνατόν. Ἔπειτα πολλῶν κυκωμένων
τὰ ἐλάχιστα ἐμπίπτοντα πυκνοῖ. Ἡ δὲ τοῦ κύματος [v] λω- 2
φῶντος κίνησις ἐδαφίζει, κινεῖ δὲ οὐκέτι. Διὰ μὲν οὖν τὸ
τὰ [w] μικρότατα μὴ πόρρω δύνασθαι πηδᾶν, ἐκ μικρῶν σφό-
δρα συντέθειται· διὰ δὲ τὸ πολλάκις κινεῖσθαι συνεχὲς γίνε-
ται πιπτούσης ἄμμου, ἕως ἂν συναρμόσῃ· διὰ δὲ τὸ κῦμα τὸ
τελευταῖον ἐδαφίζεται, καὶ τὸ ἠρέμα ὑγρὸν συγκολλᾷ. Ἡ
δὲ πόρρω ξηρά τε οὖσα διίσταται, καὶ ἐκ μειζόνων ἐστὶ λιθι-
δίων καὶ [x] ἀνεδάφιστος.

Διὰ τί τῆς θαλάσσης τὰ ἄνω τῶν ἐν τῷ βάθει ἁλμυρώ- 30
τερα καὶ θερμότερα; Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς φρέασι τοῖς
ποτίμοις τὸ ἐπιπολῆς ἁλμυρώτερον τοῦ εἰς βάθος· καίτοι
ἔδει [y] τὸ κατωτέρω· [z] βαρύτερον γὰρ τὸ ἁλμυρόν. Ἢ διότι 2
ὁ ἥλιος καὶ ὁ ἀὴρ ἀνάγει ἀεὶ τὸ ἐλαφρότατον ἀπὸ τῶν
ὑγρῶν; Τὸ δὲ ποτιμώτερον ἀεὶ κουφότερον, μᾶλλον δὲ ἀπά-

[p] ὅτι—ἢ om. Ca.Ya. [q] ἢ Ca.Xa.Ya. [r] γαῖαι Ca. [s] στερεά, ἡ δὲ ἄπωθεν Ya. [t] πόρρω Ca. [v] λοφῶντος Xa. [w] τὰ μακρότατα μὴ Xa, μὴ τὰ μακρότατα Ya, μὴ τὰ μικρότατα Ca. [x] ἀνεφίδαστος Ca. [y] τῷ κ. Xa.Ya. [z] βαθύτερον codices.

γει ἀπὸ τῶν [a] ἐγγυτέρω τόπων. Ὥστε καὶ τῆς θαλάττης ἀπὸ τῶν ἐπιπολῆς καὶ τῶν ποτίμων ἀνάγκη τὸ λειπόμενον ἁλμυρώτερον εἶναι, ἀφ' ὧν ἀνῆκται, ἢ ἀφ' ὧν μηθὲν ἢ ἔλαττον
3 τὸ γλυκύ. Διὰ τοῦτο δὲ καὶ [b] θερμότερα τὰ ἄνω· τὸ γὰρ ἁλμυρὸν θερμότερον τοῦ ποτίμου. Διὸ καὶ φασί τινες τῶν ἡρακλειτιζόντων ἐκ μὲν τοῦ ποτίμου ξηραινομένου καὶ πηγνυμένου λίθους [c] γίνεσθαι καὶ γῆν, ἐκ δὲ τῆς θαλάττης τὸν ἥλιον ἀναθυμιᾶσθαι.

31 Διὰ τί τῆς θαλάττης τὰ πρὸς τῇ γῇ γλυκύτερά ἐστιν; Ἢ διότι ἐν τῇ κινήσει μᾶλλόν ἐστιν; Κινούμενον δὲ τὸ ἁλμυρὸν γλυκύτερον γίνεται. Ἢ ὅτι καὶ ἐν τῷ βάθει ἁλμυρώτερόν ἐστι τὸ ὕδωρ, τὰ δὲ πρὸς τῇ γῇ ἧττόν ἐστι βαθέα. Διὸ καὶ τἀγχιβαθῆ ἁλμυρά ἐστι καὶ οὐχ ὁμοίως [d] γλυκέα. Τούτου δ' αἴτιον ὅτι βαρὺ ὂν τὸ ἁλμυρὸν φέρεται μᾶλλον εἰς βάθος.

32 Διὰ τί ἡ θάλαττα [e] μόνον τῶν ὑδάτων κάεται, τὰ δὲ πότιμα καὶ ποτάμια οὔ; Πότερον ὅτι γῆν πολλὴν ἔχει; Δηλοῦσι [f] δὲ οἱ ἅλες. Ἢ διότι λιπαρά; Δηλοῖ δὲ [g] τὸ ἐν τοῖς [h] ἅλασιν [i] ὑφιστάμενον ἔλαιον.

33 Διὰ τί ἐν ταῖς λίμναις ἄμμος οὐ γίνεται ἢ ἧττον ἢ ἐν τῇ θαλάττῃ καὶ τοῖς ποταμοῖς; Ἢ ὅτι ἐν τῇ θαλάττῃ πέτραι γίνονται, καὶ ἡ γῆ ἐκκέκαυται μάλιστα; Ἡ δὲ ἄμμος ἐστὶ
2 πέτρα ἐψηγμένη εἰς μικρὰ καὶ ἐλάχιστα μόρια. Ψήχεται δὲ διὰ τὴν πληγὴν τῶν κυμάτων. Ἐν δὲ ταῖς λίμναις [k] οὐ γίνονται ὁμοίως πέτραι καθαραί, οὐδὲ θραύονται ὁμοίως διὰ τὸ μὴ γίνεσθαι κύματα ὁμοίως. Ἐν δὲ τοῖς ποταμοῖς μᾶλλον, ὅτι τὴν μὲν γῆν καταφέρουσι, τὰς δὲ πέτρας τῇ πληγῇ θραύουσιν.

34 Διὰ τί, ὅταν ἡ λίμνη ἢ κοπάσῃ ἢ ξηρὰ γένηται, [l] ἀποκάεται ὁ σῖτος ἐν τῷ πεδίῳ μᾶλλον; Πότερον ὅτι τὸ ὑγρὸν

[a] ἐγγυτέρω codices. [b] θερμότατα ἄνω Xa. [c] γενέσθαι Ca.Ya. [d] γλυκεῖα Ca.Ya. [e] μόνη Ca.Xa. [f] δὲ καὶ οἱ Ca. [g] τὸ om. Xa. [h] ἅλεσιν Ca.Ya. [i] ἐφιστάμενον Ya. [k] οὐ] οὐδὲ Ca.Xa.Ya. [l] ἀποκαίεται Ca, qui ita solet.

τὸ ἐν τῇ λίμνῃ ἀπατμίζον [l] τῇ ἀτμίδι θερμαίνει τὸν ἀέρα,
ὥστε ἐλάττους καὶ ἀσθενεστέρους [m] ποιεῖ τοὺς πάγους ἢ ἐν
τοῖς κοίλοις καὶ προσελώδεσι τόποις; Ἢ ἐκ τῆς γῆς, ὥσ-
περ λέγεται, τὰ ψύχη ἄρχεται καὶ λανθάνει εἰσδυόμενα;
Ξηρᾶς οὖν οὔσης τῆς λίμνης, διὰ πλείονος τόπου ἡ ψυχρότης 2
πλείων προσπίπτουσα πήγνυσι καὶ [n] ἀποκάει μᾶλλον. Ἐν
δὲ ταῖς τοιαύταις χώραις τὰ ψύχη κάτωθεν γίνεται, ὥσπερ
καὶ δοκεῖ. Καίτοι ἡ γῆ θερμὴ τοῦ χειμῶνος· ἀλλὰ διὰ τὸ
ἔφυγρον εἶναι κατέψυκται τὸ ἐπιπολῆς θερμὸν τὸ ἐν τῇ γῇ.
Τὸ γὰρ ὑγρὸν [o] οὔτε οὕτω πόρρω ἐστὶν ὥστε μὴ ψύχεσθαι, 3
διὰ τὴν ἐνοῦσαν θερμότητα ἐν τοῖς ὑγροῖς, οὔτε οὕτως ὀλίγον
ὥστε μηθὲν ἰσχύειν, διὰ τὸ [p] διάβροχον εἶναι τὴν γῆν. Οἷον
οὖν διὰ τὴν ψύξιν αὐτοῦ συμβαίνει ἐπὶ κρυστάλλου περιπα-
τεῖν καὶ οἰκεῖν.

Διὰ τί ἡ θάλαττα ἁλμυρὰ καὶ [q] πικρά ἐστιν; Ἢ ὅτι ἐν 35
τῇ θαλάττῃ πλείους εἰσὶν [r] οἱ χυμοί; Καὶ γὰρ τὸ ἁλμυρὸν
καὶ τὸ πικρὸν ἅμα [s] φαίνεται.

Διὰ τί τὰ ἐν τῇ θαλάττῃ ὄστρακα καὶ λίθοι στρογγύλα 36
[t] γίνεται; Ἢ ὅτι ὁμοίως περιθραυόμενα τὰ ἔσχατα εἰς τὸ
στρογγύλον σχῆμα ἔρχεται; Τούτου γὰρ τὸ ἔσχατον ὅμοιον,
ἡ δὲ θάλαττα πάντῃ κινοῦσα ὁμοίως περιθραύει.

Διὰ τί ἐνιαχοῦ, ἐάν τις ὀρύξῃ [v] παρὰ τὴν θάλατταν, τὸ 37
μὲν πρῶτον πότιμόν ἐστιν ὕδωρ, εἶθ' ἁλμυρὸν γίνεται; Ἢ
ὅτι αὐτῆς ἐστὶ τῆς θαλάττης τῆς διηθούσης ὑπὸ τὴν γῆν τὸ
ὕδωρ; Εἰκότως οὖν τὸ πρῶτόν ἐστι γλυκύ· ἐλαφρότερον
γάρ ἐστι τὸ γλυκὺ τοῦ [w] ἁλμυροῦ, καὶ ἡ θάλαττα ἔχει τι
τοῦ γλυκέος, ὃ μιχθὲν τῇ γῇ μᾶλλον ἐπιπολάζει. Τὸ δὲ 2
[x] ἁλμυρὸν διὰ τὸ βάρος καὶ διὰ τὸ τμητικὸν εἶναι κάτω φέ-
ρεται. Εἴτε οὖν οὕτως εἴτε κατὰ τὰς φλέβας ἐκ τῆς ἠπείρου
ῥεῖ ἐπὶ τὴν θάλατταν τὸ γλυκὺ ὕδωρ, εἰκότως ἂν ἐπιπολῆς

[l] τῇ ἀτμίδι] τῷ ἀτμίδι C^a. [m] τοὺς πάγους ποιεῖ X^a. [n] ἀποκαίει C^a, qui ita solet. [o] οὐδὲ codices. [p] ἄβροχον C^a.X^a. [q] ὑγρά C^a. [r] οἱ om. C^a.Y^a. [s] φαίνονται Y^a. [t] γίνονται X^a. [v] περὶ C^a.X^a. [w] ἀλυκοῦ C^a.Y^a. [x] ἀλυκὸν C^a.Y^a.

3 εἴη τῆς θαλάττης, ᾗ μίγνυνται αὐτῇ. Ἀνοιχθέντων [y] δὲ τῶν
πόρων, ὕστερον [z] διὰ πλῆθος τὸ [a] ἁλυκὸν κρατοῦν [b] τοιοῦτο
[c] πᾶν ποιεῖ. Συμβαίνει γὰρ πεφραγμένων τῶν [d] ἄνω πόρων
ἄλλην ὁδὸν ζητεῖν τὸ ἐπιρρέον· ἀνοιχθέντων δὲ ἐνταῦθα πᾶν
φέρεται, καθάπερ ἐπὶ τῶν τοῦ σώματος φλεβῶν.

38 Διὰ τί ἡ θάλαττα οὖσα βαρυτέρα τοῦ ποτίμου ὕδατος
μᾶλλόν [e] ἐστιν εὐδίοπτος; Πότερον ὅτι λιπαρωτέρα; Τὸ
δὲ ἔλαιον [f] ἐπιχυθὲν ποιεῖ μᾶλλον εὐδίοπτον. Ἔχουσα δὲ
ἐν αὐτῇ λίπος εἰκότως μᾶλλον εὐδίοπτός ἐστιν. Ἢ οὐχ
ἅπαν τὸ ἐλαφρότερον καὶ εὐδιοπτότερον; Αὐτὸ γὰρ τὸ
2 ἔλαιον ἐλαφρότερον τοῦ ὕδατος, εὐδιοπτότερον δὲ οὔ. Ἢ
οὐκ εὐδιοπτότερόν ἐστιν, ἀλλὰ φαίνεται; Τὸ γὰρ πότιμον
ὕδωρ ἀπὸ τῆς [g] γῆς ἢ ἀπὸ ῥευμάτων ἐστίν, ἡ δὲ πηγὴ συνα-
φίησι μετὰ τοῦ ὕδατος καὶ γῆν, ὥστε τῷ μὴ καθαρὰ εἶναι τὰ
ῥεύματα συγκατάγει τὴν γῆν καὶ [h] ἰλύν. Αὕτη οὖν ἐστὶν ἡ
αἰτία τοῦ ἧττον εἶναι εὐδίοπτον.

39 Διὰ τί οἱ νέοντες ἐν τῇ θαλάττῃ [i] λαπαροὶ γίνονται; [k] Εἰ
γὰρ ὅτι πονοῦσι, καὶ οἱ [l] τροχιζόμενοι ἰσχυρὸν πονοῦσι πό-
νον καὶ οὐ λαπάττονται. Ἢ ὅτι οὐ πᾶς πόνος ποιεῖ λά-
παξιν, ἀλλ' ὁ μὴ ποιῶν σύντηξιν; Ἡ δὲ ἐν τῇ θαλάττῃ δια-
τριβὴ καὶ ὅλως δοκεῖ βρωτικωτέρους ποιεῖν καὶ [i] λαπαρούς·
θερμή τε γάρ ἐστι καὶ ξηρὰ ἡ ἀπ' αὐτῆς ἀτμίς.

40 Διὰ τί Πᾶσα λίμνη πότιμος οὖσα πλύνει καὶ ῥύπτει τὰ
ἱμάτια; Πλύνει μὲν γὰρ τὸ γλυκύ, ῥύπτει δὲ τὸ πικρόν,
ἅμα δὲ οὐχ οἷόν τε ἔχειν ταῦτα. Ἢ οὐ τῷ πικρὸν εἶναι
οὐθὲν ῥύπτει, ἀλλ' ἡ γλισχρότης ῥυπτικόν; Διὸ καὶ τὰ
2 ἀκροκώλια καὶ ὅσα μυξώδη τοιαῦτα. Ὥστε καὶ τῶν πικρῶν
ὅσα τούτου μετέχει. Ἐν δὲ τῇ λίμνῃ ταύτῃ συμβέβηκε
τοῦτο, ὥστε τῆς νιτρώδους δυνάμεως τὸ μὲν πικρὸν ἐκκεκαυ-

[y] δὲ] οὖν Xa. [z] διὰ τὸ πλ. Xa. [a] ἀλυκοῦν Ca. [b] τοῦτο Xa.Ya. [c] πᾶν om. Ca. [d] πόρων ἄνω Xa. [e] εὐδίοπτός ἐστιν Ca. [f] ἐπιψυχθὲν Ca. [g] γῆς] γὰρ Xa. [h] ὑλήν Ca. [i] λιπαροὶ et mox λιπαρούς Ca.Xa.Ya. [k] εἰ] οἱ Xa. [l] τροχαζόμενοι Xa.

σθαι, ἐμμένειν δὲ τὸ λιπαρὸν καὶ γλίσχρον. Τούτῳ μὲν οὖν ῥύπτει, πλύνει δὲ τῷ ποτίμῳ αὐτῆς.

Διὰ τί τὸ γαληνίζον τῆς θαλάττης λευκὸν [m] φαίνεται, τὸ 41
δὲ [n] κατάφορον μέλαν; Ἢ ὅτι τὸ ἧττον ὁρώμενον μελάντερον μᾶλλον φαίνεται; Ἧττον δὲ φαίνεται τὸ κινούμενον τοῦ ἠρεμοῦντος. Ἢ [o] διότι τὸ μὲν διαφαινόμενον λευκόν, τὸ δὲ μὴ διαφαινόμενον μέλαν; Ἧττον δὲ διαφαίνεται τὸ κινούμενον.

ΚΔ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΘΕΡΜΑ ΥΔΑΤΑ.

Διὰ τί τὸ θερμὸν ὕδωρ, ἐὰν ἐπικεχρισμένοι ὦσιν ἐλαίῳ, ἧττον θερμόν ἐστι καταχεόμενον, τοῦ ἐλαίου θερμοῦ ὄντος; Ἢ διὰ τὸ λεαίνειν ὀλισθαίνει καὶ ἧττον ἐνδύνει;

Διὰ τί τὰ ὕδατα ἐν τοῖς φρέασι μετὰ μεσημβρίαν γίνεται 2
τοῦ θέρους θερμά; Ἢ διότι τηνικαῦτα ἤδη κεκράτηκε τὸ θερμὸν τὸν ἀέρα; Πρὸ μεσημβρίας δὲ τὸ θερμὸν λύει [p] τὸ ψυχρὸν καὶ παύει· οὐχ ἅμα δὲ πέπαυται καὶ κρατεῖ, ἀλλ' ὅταν ἐπιχρονίσῃ.

Διὰ τί τὸ ὕδωρ θερμότερον ἐνίοτε τῆς [q] φλογὸς γινόμενον 3
οὐ κατακάει [r] τὰ ξύλα, ἡ δὲ φλὸξ κατακάει; Ἢ ὅτι ἡ μὲν φλὸξ λεπτομερές, καὶ τὸ ἀπ' αὐτῆς πνεῦμα, τὸ δὲ ὕδωρ μεγαλομερές, ὥστε οὐκ εἰσδύεται; Ἡ δὲ φλὸξ καὶ τὸ ἀπὸ τῶν ἀνθράκων διὰ λεπτότητα εἰσιὸν διαλύει.

Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ τὸ ζέον οὐ τήκει, ἡ δὲ κοιλία τήκει; 4
Πότερον ὅτι τὸ μὲν θερμὸν τὸ ἐν τῇ κοιλίᾳ εἰσέρχεται διὰ λεπτότητα, τὸ δὲ ὕδωρ οὐκ εἰσέρχεται διὰ παχύτητα; Ἢ διότι καὶ τὰ ἄλλα κωλύει τήκεσθαι τὸ ὑγρόν; Οὐθὲν γὰρ ἐν ὑγρῷ τήκεται. Ἐν δὲ τῇ κοιλίᾳ τὸ ὑγρὸν εἰς τὴν κύστιν ὑπονοστοῦν οὕτω λύει.

Διὰ τί τῶν ἀγγείων ὁ πυθμὴν [s] οὐ κάει ἐνόντος τοῦ ὕδατος 5
καὶ ζέοντος, ἀλλὰ καὶ φέρουσι τοῦ πυθμένος ἐχόμενοι, ἐξαιρεθέντος δὲ κάει; Ἢ ὅτι σβέννυται τὸ ἐγγινόμενον θερμὸν

[m] γίνεται Ca. [n] κατάφερον Xa.Ya, καταφερόμενον Ca. [o] ὅτι Ca.
[p] τε Xa.Ya. [q] φλεβὸς Xa. [r] τὰ] μᾶλλον τὰ Xa. [s] οὐκ ἀεὶ Ca.

ἐν τῷ πυθμένι ὑπὸ τοῦ ὕδατος; Διὸ [t] καὶ οὐ τήκεται τὰ τηκτά, ἂν μὴ ψόφος ἐμπέσῃ.

6 Διὰ τί οὐχ [v] ὑπερζεῖ τοῦ χειμῶνος ὁμοίως καὶ τοῦ θέρους τὸ ὕδωρ, οὐ μόνον ὁμοίως θερμαινόμενον, ἀλλὰ [w] καὶ μᾶλλον καὶ ὁμοίως θερμὸν ὄν, καὶ ἔτι μᾶλλον; Ἢ διότι [x] ἡ ὑπέρ-
2 ζεσίς ἐστιν ἡ [y] ἀναβολὴ τῶν πομφολύγων; Τὸ μὲν οὖν ὕδωρ αὐτὸ θερμαίνεται τότε οὐθὲν ἧττον ἢ τοῦ ψύχους, αἱ δὲ πομφόλυγες αἴρεσθαι οὐ δύνανται ὁμοίως διὰ [z] τὸ τὸν περιέχοντα ἀέρα εἶναι ψυχρόν, [a] ἀλλ' [b] ἐλάττους τε [c] τὰ μεγέθη αἴρονται ὑπὸ τοῦ ψύχους θλιβόμεναι, καὶ διακόπτοντος τοῦ ἀέρος ταχὺ διαπίπτουσιν. Ὥστε [d] ἐλάττους τε τῷ ὄγκῳ καὶ τῷ πλήθει γίνονται τοῦ χειμῶνος, τοῦ [e] δὲ θέρους τοὐναντίον. Ἡ δὲ ὑπέρζεσις γίνεται διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ἀφροῦ.

7 Διὰ τί τὸ μὲν θερμὸν ὕδωρ ῥυτιδοῖ, τὸ δὲ πῦρ θερμὸν ὂν οὔ; Ἢ ὅτι τὸ μὲν πῦρ ποιεῖ πνεῦμα, ὥστε ὀγκοῖ; Περιτείνεται γὰρ τὸ δέρμα. Ἡ δὲ κάμψις ῥυτίς ἐστιν.

8 Διὰ τί τῶν ἀγγείων οἱ πυθμένες θερμαινομένου τοῦ ὕδατος, ἕως ἂν ᾖ ψυχρὸν τὸ ὕδωρ, θερμότεροί εἰσιν; Ἢ διότι ψυχροῦ μὲν ἔτι ὄντος τοῦ ὕδατος ἐγκατακλείεται τὸ θερμὸν καὶ ἀντιπεριίσταται εἴσω, κωλυόμενον ἐξιέναι, ὅταν δὲ διαθερμανθῇ τὸ ἐνὸν ὕδωρ, οὐκέτι ἀποστέγοντος ἀλλὰ [f] διαπνέοντος καὶ ἐλάττονος γινομένου τοῦ πυρὸς ψυχρότερος γίνεται ὁ πυθμήν, [g] ὁμοίως ὥσπερ καὶ τὰ βαλανεῖα· καὶ γὰρ ταῦτα τοῦ χειμῶνος θερμότερα [h] ἢ τοῦ θέρους διὰ τὸ ἐγκατακλείεσθαι τὸ θερμὸν ἐν τῷ χειμῶνι μᾶλλον ἢ ἐν τῷ θέρει ὑπὸ τοῦ περιέχοντος ἀέρος ὄντος ψυχροῦ.

9 Διὰ τί τὸ μὲν ὕδωρ ζέον οὐκ [i] ἐκπαφλάζει, τὸ δὲ ἔτνος καὶ ἡ φακῆ; Καίτοι κουφότερον τὸ ὕδωρ τούτων, τὰ δὲ κοῦφα ῥᾷον ῥῖψαι πόρρω. Ποιεῖ δὲ καὶ τὸ ἀργύριον ταὐτό, καὶ

[t] καὶ om. Ca. [v] ὑπερζῇ Xa. [w] καὶ om. Ca. [x] ἡ om. Ca. [y] ἀνατολὴ Xa. [z] τὸ om. Ca. [a] ἀλλ'] ἀλλὰ καὶ Xa, ἀλλὰ καὶ τὸ margo Xa. [b] ἐλάττους τε] ἐλαττοῦσθαι Ca.Xa.Ya. [c] τῷ μεγέθει Xa. [d] ἐλαττοῦσθαι τῷ Ca.Ya. [e] δὲ om. Ca.Ya. [f] διαπνεύοντος Xa. [g] ὁμοίως om. Ca. [h] ἢ ἐκ τοῦ Xa. [i] ἐμπαφλάζει Ca.

τοῦτο καθαιρόμενον· διὸ οἱ ἐν τῷ ἀργυροκοπείῳ [k]καλλύνον-
τες κερδαίνουσιν· τὸ γὰρ διαρριπτούμενον [l]συγκαλλύνοντες
λαμβάνουσι τὰ λείψανα. Ἢ διότι ποιεῖ μὲν τὸν ἐκπαφλα- 2
σμὸν τὸ θερμὸν ἐξατμίζον καὶ βιαζόμενον τὰ ἀντικρούοντα
τῇ κατὰ φύσιν αὐτοῦ φορᾷ; Τὸ μὲν οὖν ὕδωρ διὰ κουφό-
τητα καὶ λεπτότητα οὐκ ἀποβιάζεται, ὥστε οὐκ ἀθροίζεται
πολὺ θερμόν, ἀλλὰ πρὶν ἁλισθῆναι φθάνει διακόψαν τὸ ἀεὶ
προσελθόν. Τὰ δὲ ἔχοντα ἐν αὐτοῖς σῶμα, οἷον τὰ ῥοφή- 3
ματα ἢ ὁ ἄργυρος, διὰ βάρος τὸ σωματοειδὲς ἔχοντα πολύ,
καὶ ἀνταπωθοῦντα διὰ τὸ ἀποβιάζεσθαι βίᾳ, ἐξιόντος ἀπο-
σφαιρίζεται ᾗ ἂν κρατήσῃ τὸ θερμόν· οὐ γὰρ δίεισι διὰ
πυκνότητα, ἀλλὰ κρατεῖ, ἕως ἂν ὑπὸ τοῦ ἐπιρρέοντος θερμοῦ
[m]ἀπορριφθῇ. Γίνεται δὲ πληγή, οὐκ ὦσις, διὰ τὸ ταχὺ
φέρεσθαι τὸ θερμὸν κάτωθεν ἄνω.

Διὰ τί τὰ μὲν ὀλίγον χρόνον ἐν τῷ θερμῷ βρεχόμενα 10
ἀνοιδεῖ, τὰ δὲ πολὺν συμπίπτει καὶ γίνεται ῥυσά; Ἢ διότι
τὸ θερμὸν [n]ἐκ πεπηγότος ὑγρὸν ποιεῖ, ἐκ δὲ ὑγροῦ πνεῦμα,
τὰ δὲ πυκνὰ ἀραιοῖ; Τὸ μὲν οὖν πρῶτον θερμαῖνον τὰ 2
πεπηγότα ὑγρότερα ποιεῖ, καὶ ἐξ ὑγρῶν πνευματοποιοῦν
ὀγκηρὰ ποιεῖ διαχέον· ὅταν δὲ μᾶλλον θερμαίνῃ τὸ πέριξ,
ἀραιὸν ποιεῖ, ὥστε ἀποπνεῖται ἡ ἀτμίς, καὶ τὸ ὑγρὸν ξηραι-
νόμενον συμπίπτειν ποιεῖ τοὺς ὄγκους. Συμπιπτόντων δὲ
ῥυσοῦται τὸ [o]πέριξ [p]δέρμα πάντων. [q]Ἧι δὲ ἀνωμάλως,
ταύτῃ ῥυσὸν γίνεται.

Διὰ τί ὑπὸ τῶν θερμῶν ὑδάτων μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν [r]ψυ- 11
χρῶν πήγνυνται λίθοι; Πότερον ὅτι τῇ τοῦ ὑγροῦ ἐκλεί-
ψει γίνεται λίθος, μᾶλλον δὲ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἢ τοῦ ψυχροῦ
ἐκλείπει τὸ ὑγρόν, καὶ ἀπολιθοῦται [s]δὴ διὰ τὸ θερμόν, κα-
θάπερ καὶ Ἐμπεδοκλῆς φησὶ τάς τε πέτρας καὶ τοὺς λίθους
καὶ τὰ θερμὰ τῶν ὑδάτων γίνεσθαι. Ἢ τὸ θερμὸν ἀπολι- 2
θοῖ· καὶ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ δὲ λιθοῦται διὰ τὸ τὴν ὑπερβολὴν

[k] καλύναντες Cᵃ. [l] συγκαλύοντες Cᵃ. [m] ἀπορριφῇ Cᵃ. [n] ἐκ τοῦ πεπηγότος Xᵃ. [o] πέθιξ Cᵃ. [p] δέρματα Xᵃ. [q] ᾗ] ὡς Cᵃ. [r] ψυχῶν Xᵃ. [s] δὴ—λιθοῦται om. Cᵃ.

τοῦ πάγου τὸ ὑγρὸν ἀναλίσκουσαν [t] σκληρύνειν; Δῆλον οὖν ἐκ τῆς ὑπερβολῆς καὶ τὸ ἁπλῶς.

12 Διὰ τί ἐν τῷ θερμῷ ὕδατι ἐὰν τὸν πόδα ἔχῃ τις, ἠρεμοῦντος μὲν ἧσσον [v] δοκεῖ εἶναι θερμόν, ἐὰν δὲ κινηθῇ, θερμότερον; Ἢ ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος, [w] ἐὰν ἐν τῷ πνεύματι τροχάζῃ τις, ἀεὶ ὁ προϊστάμενος ἀὴρ ψυχρότερος· εἰς δὲ τὸ πορρώτερον [x] εἰσιὼν μᾶλλον αἰσθάνεται.

13 Διὰ τί ἐν τῷ ἡλίῳ μᾶλλον ἢ τῇ σκιᾷ τὰ θερμὰ ψύχεται; Πότερον ὅτι τὸ θερμὸν τὸ ἔλαττον ὑπὸ τοῦ πλείονος φθείρεται; Ἢ ὅτι ἐν μὲν τῇ σκιᾷ τὸ ψυχρὸν περιεστηκὸς θλίβει [y] τὸ ἐνὸν θερμὸν καὶ οὐκ ἐᾷ ἐπεξιέναι, ὥσπερ καὶ τοῖς θνήσκουσι ποιεῖ τὸ ψυχρὸν προσχεόμενον· ἐγκατακλείει γὰρ [z] τὸ θερμὸν καὶ κωλύει ἐξιέναι· καὶ ὅλως τοῦ χειμῶνος ἅπασι συμβαίνει τὰ ἔσωθεν θερμότερα· [a] ἐν δὲ τῷ ἡλίῳ οὐδενὸς ἀντιφράττοντος φέρεται [b] καὶ θᾶττον ἀπολείπει.

14 Διὰ τί [b] τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμαινόμενον ὕδωρ ὥστε λούεσθαι οὐκ ἔστιν ὑγιεινότερον; Πότερον ὅτι διὰ τὸ ψύχεσθαι; Καὶ ἔτι ἐπεὶ τὸ σωμάτιον φρίττειν ποιεῖ; Ἢ ποιεῖ μὲν καὶ τοῦτο, ἀλλὰ κἂν πολλάκις λούηταί τις, νοσερόν ἐστιν; Τὸ μὲν γὰρ θερμὸν ὅλως πεπτικόν ἐστι καὶ ξηραντικόν, τὸ δὲ
2 ψυχρὸν σταλτικόν, ὥστε ἄμφω ποιεῖ τι ἀγαθόν. Διὸ καὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸ ψυχρὸν [c] λουομένοις καὶ τὸ θερμὸν τὸ ὑπὸ τοῦ πυρὸς χρήσιμον· τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ ἡλίου διὰ τὴν ἀσθένειαν τῆς θερμότητος οὐδέτερον τούτων ποιεῖ, ἀλλὰ ὑγραίνει ὥσπερ [d] τὸ τῆς σελήνης φῶς.

15 Διὰ τί τὸ ἐν τῷ ἡλίῳ θερμανθὲν ὕδωρ οὐκ ἀγαθόν; Ἢ ὅτι τὰ ψυχόμενα ῥιγοῦν ποιεῖ;

16 Διὰ τί τὰ ἐν Μαγνησίᾳ καὶ [e] τὰ ἐν Ἀταρνεῖ θερμὰ πότιμά ἐστιν; Ἢ διότι ἐμβάλλει ὕδωρ πλεῖον ἀπορρέοντι τῷ

[t] ξηραίνειν C^a. [v] εἶναι δοκεῖ C^a. [w] ἐὰν δὲ ἐν X^a. [x] εἰσιὼν om. C^a. [y] τὸ—ποιεῖ om. C^a. [z] τὸ om. X^a. [a] ἐν—ἀπολείπει om. pr. Y^a. [b] καὶ et mox τὸ om. C^a. [c] λουομένους Y^a [d] τὸ om. X^a. [e] τὰ ἐναρτάνει C^a.Y^a.

θερμῷ, οὗ ἡ μὲν ἁλμυρότης ἀφανίζεται, ἡ δὲ θερμότης διαμένει;

Διὰ τί ἐν Μαγνησίᾳ *τὰ θερμὰ* [f] *τοῦ μὲν θερμὰ εἶναι* 17
ἐπαύσατο, ἁλμυρὸν δὲ ἦν τὸ ὕδωρ; Ἢ *πλεῖον ἐπεχύθη ἅμα*
ψυχρὸν ἐπὶ τὰς πηγὰς ἀλλότριον, [g] *καὶ ἐναπέσβεσε τὴν*
θερμότητα; Ἡ *δὲ γῆ ἁλμυρὰ μὲν ἦν, θερμὴ δὲ οὔ, διὰ τὸ*
πλῆθος τοῦ ὕδατος τοῦ ἐμβάλλοντος. Ὅμοιον *οὖν* [h] *συνέβη* 2
τῷ διὰ τῆς τέφρας ὕδατι [i] *ἠθουμένῳ· καὶ γὰρ τοῦτο διὰ*
θέρμης ἠθούμενον ἐκείνην μὲν καταψύχει, καὶ αὐτὸ ψυχρὸν
γίνεται, ἁλμυρόν [k] *τε καὶ πικρὸν διὰ τὴν τέφραν ἐστίν.*
Ἐπεὶ *δὲ τὸ προσιὸν ἠλλοτριωμένον ἐστί, δι' ἄλλην αἰτίαν*
ἐκράτησεν ἡ θερμότης ἐνοῦσα ἐν τῇ γῇ τῆς ψυχρότητος τοῦ
ὕδατος δι' ὀλιγότητα, καὶ ἐγένετο πάλιν θερμά.

Διὰ τί τὰ ὅλα τῶν θερμῶν ὑδάτων ἁλμυρά; Ἢ *διότι τὰ* 18
πολλὰ διὰ γῆς [l] *ἠθεῖται στυπτηριώδους (δηλοῖ δὲ ἡ ὀσμὴ
αὐτῶν) κεκαυμένης δέ;* Ἡ *δὲ τέφρα πάντων ἁλμυρὰ καὶ
θείου ὄζει.* Διὸ *καὶ* [m] *συγκάει οὕτως ὥσπερ ὁ κεραυνός.*
Πολλὰ *οὖν θερμά ἐστιν ἀπὸ ἐπισημάνσεως κεραυνῶν.*

Διὰ τί τὰ θερμὰ λουτρὰ *ἱερά;* Ἢ *ὅτι ἀπὸ τῶν ἱερωτάτων γίνονται,* [n] *θείου καὶ κεραυνοῦ;* 19

ΚΕ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΝ ΑΕΡΑ.

Διὰ τί ἐν τοῖς ἀσκοῖς τοῖς πεφυσημένοις ἐναπολαμβανόμενα τὰ μέλη πόνον [o] *παρέχει;* Πότερον *διὰ τὴν πίεσιν τοῦ ἀέρος;* Ὥσπερ *γὰρ οὐδὲ τοῖς ἔξωθεν πιέζουσι τὸν ἀσκὸν ἐνδίδωσιν ὁ ἀήρ, ἀλλ' ἀπωθεῖ, οὕτω καὶ τὰ ἐντὸς ἐναπολαμβανόμενα θλίβει ὁ ἀήρ.* Ἢ *διότι βίᾳ κατέχεται καὶ πεπίληται;* Ἔξω *οὖν πάντῃ ὁρμῶν κατὰ φύσιν προσαπερείδεται πρὸς τὸ ἐντὸς ἀπειλημμένον σῶμα.*

Διὰ τί ἐν τοῖς ἕλεσι τοῖς [p] *παρὰ τοὺς ποταμοὺς γίνον-* 2

[f] *τοῦ*] *τὰ* X^a. [g] *καὶ ἐὰν ἀπέσβεσε* C^a.Y^a. [h] *συμβαίνει* C^a. [i] *ἠθουμένου* C^a.X^a.Y^a. [k] *τε*] *δὲ* C^a. [l] *διηθεῖται* X^a. [m] *συγκαίει* C^a.X^a. [n] *θείου καὶ κεραυνοῦ* om. C^a, *καὶ* om. Y^a. [o] *παρέχουσι* X^a. [p] *περὶ* C^a.X^a.

ται οἱ καλούμενοι βούμυκοι, οὓς μυθολογοῦσι ταύρους ἱεροὺς
εἶναι τοῦ θεοῦ; Ἔστι δὲ τὸ γινόμενον ψόφος [q] ὅμοιος φω-
νῇ ταύρου, ὥστε αἱ [r] βόες οὕτω διατίθενται [s] ἀκούουσαι ὥσ-
2 περ ταύρου μυκωμένου. Ἢ ὅτι ὅσοι ποταμοὶ λιμνάζουσιν
εἰς ἕλη, ἢ ὅσα [t] ἕλη λιμνάζονται, ἢ ὑπὸ θαλάττης [v] ἀντι-
κρούονται, ἢ τὸ πνεῦμα ἀφιᾶσιν ἀθροώτερον, [w] ἐν τοῖς τοι-
ούτοις γίνεται τοῦτο; Αἴτιον δὲ ὅτι αἱ κοιλίαι τῆς γῆς
3 γίνονται. Οὕτως οὖν κλυζόμενον τὸ ὕδωρ, διὰ τὸ ἐνεῖναι
ῥεῦμα ἐν τῇ τοιαύτῃ λιμνασίᾳ, ἀπωθεῖται τὸν ἀέρα διὰ στε-
νοῦ εἰς εὐρυτέραν κοιλίαν, οἷον εἴ τις εἰς ἀμφορέα κενὸν κατὰ
τὸ στόμιον [x] ποιοῖ ψόφον, μυκήματι ὅμοιον γίνεται· καὶ
γὰρ ἡ μύκησις διὰ τοῦτο γίνεται τὸ σχῆμα τοῖς βουσίν.
4 Πολλὰς δὲ καὶ ἀτόπους φωνὰς ποιοῦσι τὰ σχήματα τῶν
κοιλιῶν ἀνώμαλα ὄντα, ἐπεὶ καὶ ἀμφορέως τὸν [y] πύνδακα
[z] ἐάν τις ἀφελὼν διὰ τοῦ πυθμένος τρίβῃ ἕλκων ἔσω καὶ
ἔξω, [a] εἰ τρίψει διὰ τοῦ καταδήματος, ψόφον ποιεῖ, ὥστε
φεύγειν τὰ θηρία, ὅταν οἱ ὀπωροφύλακες κατασκευάσωσιν
αὐτό.

3 Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐχ ὑγρός, ἁπτόμενος τοῦ ὕδατος; Τῶν γὰρ ἄλλων οὐθὲν ὅ τι οὐχ ὑγρόν, ἂν ἅψηται. Ἢ διότι τὸ ἔσχατον αὐτῶν ἅμα, τὸ [b] δὲ ἐπίπεδον ἑκατέρου οὐχ ἕτερον; Τὰ μὲν οὖν ἄλλα βαρύτερα, ὁ δὲ ἀὴρ οὐ ῥέπει κατωτέρω τοῦ ἐσχάτου. Ἅπτεται μὲν οὖν, ὅτι οὐθὲν μεταξύ, οὐ βρέχεται δέ, ὅτι ἀεὶ ἄνωθεν τοῦ ὕδατος.

4 Διὰ τί μέσων νυκτῶν καὶ μεσημβρίας μάλιστα εὐδία γί-
νεται; Ἢ διότι ἡ νηνεμία ἐστὶν ἀέρος στάσις, ἕστηκε δὲ
μάλιστα, ὅταν κρατῇ ἢ κρατῆται, μαχόμενος δὲ κινεῖται.
Κρατεῖ μὲν οὖν μάλιστα μέσων νυκτῶν, [c] κρατεῖται δὲ με-
σημβρίας· τότε μὲν γὰρ ὁ ἥλιος πορρωτάτω, τότε δὲ ἐγ-
2 γυτάτω γίνεται. Ἔτι ἄρχεται τὰ πνεύματα ἢ περὶ ἕω ἢ
περὶ δυσμάς, λήγει δὲ τὸ μὲν ἕωθεν, ὅταν κρατηθῇ, τὸ δὲ

[q] ὁμοίως φωνὴ C[a]. [r] βοαὶ C[a].Y[a]. [s] ἀκούουσιν C[a].X[a]. [t] ἕλη] ἑλ X[a].Y[a]. [v] ἀντικρούεται C[a].Y[a]. [w] ἐν δὲ τοῖς C[a]. [x] ποιεῖ C[a].X[a]. [y] πύνδυκα C[a]. [z] ἂν X[a]. [a] εἰ] καὶ C[a]. [b] δὲ om. C[a]. [c] κρατεῖ C[a].

ἀπὸ δυσμῶν, ὅταν παύσηται κρατῶν. Συμβαίνει οὖν τὰ μὲν μεσημβρίας [d] παύεσθαι, τὰ δὲ μέσων νυκτῶν.

Διὰ τί [e] ὑποφωσκούσης ἕω καὶ ἤδη πρωῒ μᾶλλόν ἐστι 5
ψῦχος ἢ τῆς νυκτός, ἐγγυτέρω ὄντος τοῦ ἡλίου ἡμῶν; Ἢ ὅτι πρὸς ἡμέραν δρόσος καὶ πάχνη πίπτει, ταῦτα δέ ἐστι ψυχρά· ὥσπερ οὖν ῥανθέντος τοῦ παντὸς τόπου ὑγρῷ ψυχρῷ γίνεται κατάψυξις.

Διὰ τί ἐν τῷ Πόντῳ καὶ [f] ψύχη μάλιστα καὶ [f] πνίγη; 6
Ἢ διὰ τὴν παχύτητα τοῦ ἀέρος; Τοῦ μὲν [g] γὰρ χειμῶνος οὐ δύναται διαθερμαίνεσθαι, τοῦ [h] δὲ θέρους, ὅταν θερμανθῇ, κάει διὰ τὴν παχύτητα. Ἡ δὲ αὐτὴ αἰτία καὶ διότι τὰ ἑλώδη τοῦ μὲν χειμῶνος ψυχρά, τοῦ δὲ θέρους θερμά. Ἢ διὰ τὴν τοῦ ἡλίου φοράν; Τοῦ μὲν γὰρ χειμῶνος πόρρω γίνεται, τοῦ δὲ θέρους ἐγγύς.

Διὰ τί τῆς νυκτὸς αἰθρία μᾶλλον ἢ μεθ' ἡμέραν; Ἢ καὶ 7
τοῦ πνεύματος καὶ [i] τῆς ταραχῆς ὁ ἥλιος αἴτιος; Ταῦτα γὰρ κινήσεώς τινος γενομένης συμβαίνει γίνεσθαι. Αἴτιον τοίνυν τὸ θερμόν. Ὅταν οὖν τοῦτο μὴ παρῇ, ἠρεμεῖ τὸ 2
πᾶν, καὶ αἰρομένου τοῦ ἡλίου μᾶλλον ἢ τοὐναντίον· καὶ τὸ

μήποτ' ἀπ' ἠπείρου

τοῦτ' ἐστίν, ὅτι [k] οὗ πλείστη κίνησις, ἐκεῖ ἥκιστα [l] ἄν τι μένοι καὶ συσταίη, μὴ ὁμαλοῦ ὄντος καὶ κρατοῦντος τοῦ συνισταμένου. Τοῦ μὲν δὴ χειμῶνος ἡ θάλαττα τοιοῦτον, τοῦ δὲ θέρους ἡ γῆ.

Διὰ τί, ὅταν διαχυθῇ τὸ ὑγρὸν εἰς ἀσκούς, οὐ μόνον τὸ 8
ὑγρὸν δέχεται ὁ πίθος μετὰ τῶν ἀσκῶν, ἀλλὰ καὶ ἄλλο προσλαμβάνει; Ἢ [m] ὅτι ἐν τῷ ὑγρῷ ἐνυπάρχει [n] ὁ ἀήρ; Οὗτος οὖν ὅταν μὴ ἐν τῷ πίθῳ [o] ἐνῇ, οὐ δύναται ἐκκρίνεσθαι διὰ τὸ μέγεθος τοῦ πίθου· ἐκ γὰρ τοῦ μείζονος χαλεπώτερον [p] ἐκθλῖψαι ὁτιοῦν καὶ ὑγρὸν καὶ πνεῦμα, ὥσπερ [q] καὶ ἐκ τῶν

[d] παύεται X^a. [e] ὑποφασκούσης Y^a. [f] ψύχει et πνίγει C^a. [g] γὰρ om. C^a. [h] θέρους δὲ C^a.Y^a. [i] τῆς om. C^a. [k] οὗ ἀπλήστη C^a. [l] ἄν τι μένει Y^a, ἄν τι μενεῖ X^a, ἀντιμένοι C^a. [m] διότι X^a. [n] ὁ om. Y^a. [o] ἔνη C^a, ἔνι Y^a, ἐν ᾗ X^a. [p] ἐκθλίβεται C^a. [q] καὶ ante ἐκ om. C^a.

2 σπόγγων. Ὅταν δὲ μερίζηται εἰς μικρά, ἐκθλίβεται ἐκ τοῦ ἀσκοῦ μετὰ τοῦ ἐνόντος, ὥσθ' ἡ τοῦ ἀέρος χώρα κενὴ γίνεται, διὸ καὶ τοὺς ἀσκοὺς καὶ ἔτι ἄλλο ὑγρὸν δέχεται ὁ πίθος. Καὶ μᾶλλον ἐπὶ τοῦ οἴνου τοῦτο γίνεται, ὅτι [r] πλείων ἀὴρ
3 ἐν τῷ οἴνῳ ἔνεστιν ἢ ἐν τῷ ὕδατι. Ὅμοιον δὲ τούτῳ καὶ τὸ ταὐτὸ ἀγγεῖον τήν τε κονίαν καὶ τὸ ὕδωρ χωρεῖν ἅμα, ὅσον ἑκάτερον χωρὶς ἐγχεόμενον. Ἔοικε γὰρ πολλὰ εἶναι τὰ
4 διάκενα τῆς τέφρας. Ἅτε οὖν λεπτότερον [s] τὸ ὕδωρ διαδύνει μᾶλλον καὶ [t] συσσάττει ἤδη ὥστε πυκνοῦσθαι, καὶ διὰ τὸ παρ' ἕκαστον τῶν μερῶν εἶναι τὴν σάξιν (μᾶλλον γὰρ σάττεται κατὰ μικρὸν σαττόμενον ἅπαν ἢ ἀθρόον,) τούτου δὲ γινομένου ὑποκαταβαίνειν τὴν κονίαν· ἅμα δὲ καὶ ἡ τέφρα
5 εἰς αὐτὴν δέχεται τὸ ὑγρὸν διὰ τὸ ἔχειν κοιλίας. Ἡ δὲ βαλλομένη τέφρα εἰς τὸ ὕδωρ θερμὴ οὖσα τέμνει αὐτὸ καὶ ἐξαεροῖ. Καὶ πρότερον δὲ ὕδατος ἐγχυθέντος καὶ ὕστερον κονίας ἐμπιπτούσης τὸ αὐτὸ γίνεται, ὥστε καὶ τὸ ὕδωρ [v] ἔχοι ἂν κοιλίας καὶ διάκενα αὐτὸ ἐν αὐτῷ. Ἢ οὐ τὸ ὕδωρ τὸ δεχόμενον τὴν κονίαν, ἀλλ' ἡ κονία τὸ ὕδωρ; Τὸ γὰρ
6 λεπτομερέστερον εἰκὸς εἶναι τὸ εἰσιόν. Ἔτι καὶ ἐκ τῆς πείρας δῆλον. Ὅταν γὰρ [w] ἐπιπάττηται ἡ τέφρα, καθ' ὃν ἂν τόπον [w] ἐπιπάττηται, εἰς [x] τοῦτον συρρεῖ τὸ ἄλλο ὕδωρ· ἔδει δὲ τὸ ἐναντίον, εἴπερ ἦν τὸ ὕδωρ [y] τὸ δεχόμενον. Ἢ οὐ συμβαίνει τοῦτο, [z] ἐὰν πρότερον ἐγχυθῇ τὸ ὕδωρ καὶ σφόδρα
7 διαμεστώσῃ· ἀλλ' ἐὰν ὁτιοῦν ἐπιβληθῇ, ὑπερχεῖται. Ἐὰν δ' ἅπαξ ὑπερχυθῇ καὶ ἐπιπέσῃ ἡ τέφρα, ἤδη συμβαίνει· ἡ γὰρ τέφρα ἦν δεχομένη. Ταὐτὸ δὲ τοῦτο καὶ ὅτι οἱ βόθυνοι τὴν ἐκβληθεῖσαν ἐξ αὐτῶν γῆν οὐ δέχονται· ἔοικε γὰρ δὴ ἀήρ τις προκαταλαμβάνων τὸν τόπον καὶ διὰ τοῦτο μὴ δέχεσθαι.

9 Διὰ τί [a] ὁ ἀὴρ παχύτερος ὢν τοῦ φωτὸς διέρχεται διὰ τῶν στερεῶν; Ἢ διότι τὸ μὲν φῶς κατ' εὐθεῖαν φέρεται

[r] πλείων ὁ ἀὴρ X^a. [s] τὸ ὕδωρ om. C^a. [t] συνσάττει Y^a. [v] ἔχει C^a. [w] utrobique ἐπιτάττηται C^a. [x] τοῦτο C^a.Y^a. [y] τὸ post ὕδωρ om. X^a.Y^a. [z] ἐὰν πρότερον om. C^a. [a] ὁ om. C^a.Y^a.

μόνον, διὸ καὶ διὰ τῶν ἀραιῶν οὐ διορᾷ ἡ ὄψις, οἷον [b]*κισήριδος; Ἐπαλλάττουσι γὰρ οἱ πόροι· ἀλλ' οὐκ ἐν* [c]*τῇ ὑάλῳ. Ὁ δὲ ἀὴρ οὐ κωλύεται διὰ τὸ μὴ εὐθυπορεῖν οὗ διέρχεται.*

Διὰ τί ὁ ἀὴρ ψυχρὸς μὲν γίνεται διὰ [d]*τὸ ἅπτεσθαι τοῦ* 10
ὕδατος, δίυγρος δὲ οὔ, κἂν σφόδρα τις φυσᾷ εἰς τὸ ὕδωρ ὥστε κυμαίνειν; Ὅτι δὲ ψυχρός, δηλοῖ μεθιστάμενος· ψύχει γὰρ ἀπὸ τῶν ὑδάτων. Ἢ ὅτι ψυχρὸς μὲν πέφυκεν εἶναι καὶ θερμός, ὥστε μεταβάλλει τῇ ἁφῇ οὗ ἂν τινος ἅπτηται, ὑγρὸς δὲ οὐκέτι διὰ τὸ κουφότερος εἶναι· καὶ οὐδέ ποτε εἰς τὸ βάθος τοῦ ὕδατος ἔρχεται, ἀλλ' ἀεὶ τοῦ ἐπιπέδου ἅπτεται, κἂν βιάζηται κάτω· καὶ τὸ ὕδωρ ἔτι [e]*κατωτέρω φέρεται, ὥστε μήποτε εἰς βάθος* [f]*ἰέναι.*

Διὰ τί ὁ ἐκ τῶν πομφολύγων καὶ κάτωθεν [g]*ἀνιὼν οὐ* 11
διερὸς ἐξέρχεται; Ἢ διότι οὐκ ἐπιμένει τὸ ὑγρόν, ἀλλ' [h]*ὀλισθαίνει τὸ ὕδωρ; Τὸ δ' ἐπὶ τῇ πομφόλυγι καὶ ἔλαττόν ἐστιν ἢ ὥστε* [i]*διαιρεῖν.*

Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐκ ἀναπίμπλησι, τὸ δὲ ὕδωρ; Καὶ εἰς τὸν 12
ἀέρα γὰρ μετατιθέμενον διερόν. Ἢ ὅτι ὥσπερ οὐδὲ [k]*ὁ λίθος; Οὐ γὰρ πᾶν ἐστὶν ἀναπληστικόν, ἀλλὰ τὸ γλίσχρον ἢ ὑγρόν.*

ἢ ὅτι ὁ ἀὴρ ἄνω φέρεται; Ὁ [l]*γὰρ ἀσκὸς ὅταν μὲν* 13
κενὸς ᾖ, κάτω φέρεται, ὅταν δὲ φυσηθῇ, ἄνω ἐπιμένει διὰ τὸ τοῦτον ἀναφέρειν. Εἰ δὲ ὁ ἀὴρ ἀνακουφίζει καὶ κωλύει κάτω φέρεσθαι, διὰ τί βαρύτεροι γίνονται φυσηθέντες; Καὶ πῶς, ὅτε μὲν βαρύτερός ἐστιν, ἐπιμένει, κουφότερος δὲ γενόμενος καταφέρεται;

Διὰ τί ὁ ἀὴρ οὐκ ἄνω φέρεται; Εἰ γὰρ τὰ πνεύματα 14
[m]*τούτου κινουμένου ὑπὸ τοῦ θερμοῦ γίνεται, πέφυκε δὲ τὸ πῦρ ἄνω φέρεσθαι, καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ ἄνω ἐβάδιζεν, εἴπερ*

[b] *κισσήριδος* Xa, *κισσίριδος* Ca. [c] *τῷ* Ca. [d] *τὸ*] *τὸ μὴ* Ca.Xa.Ya. [e] *κατώτερον* Ca. [f] *εἰσιέναι* Ca. [g] *ἰὼν οὐ δι' ἀέρος* Ca. [h] *ὀλισθάνει* Ya. [i] *διερεῖν* Ya. [k] *ὁ* om. Ca. [l] *γὰρ*] *δὲ* Ca. [m] *τούτου*] *τοῦ* Ca.Ya.

τό [n] τε κινοῦν εἰς τὸ ἄνω θεῖ καὶ τὸ κινούμενον οὕτω πέφυκε φέρεσθαι. Νῦν δὲ φαίνεται λοξὴν τὴν φορὰν ποιούμενος.

15 Διὰ τί τὸ ἀφ' ἕω ψυχρότερον ἢ τὸ ἀφ' ἑσπέρας; Ἢ ὅτι τὸ μὲν ἐγγύτερον μέσων νυκτῶν, τὸ δὲ μεσημβρίας; Ἔστι δὲ ἡ μεσημβρία θερμότατον διὰ τὸ εἶναι ἐγγύτατον [o] ἡλίου, αἱ δὲ μέσαι νύκτες ψυχρότεραι διὰ τὸ ἐναντίον.

16 Διὰ τί αἱ νύκτες τῶν ἡμερῶν ἐν ταῖς ἀλέαις πνιγηρότεραι; Ἢ διὰ τὴν ἄπνοιαν; Οἱ γὰρ [p] ἐτησίαι καὶ πρόδρομοι τὰς νύκτας ἧττον πνέουσιν.

17 Διὰ τί τὰ ἐν τοῖς ἀσκοῖς ἄσηπτα φυσηθεῖσι, καὶ ἐν τοῖς περιπωματιζομένοις; Ἢ διότι σήπεται μὲν κινούμενα, ἅπαντα δὲ τὰ πλήρη ἀκίνητα, ταῦτα δὲ πλήρη.

18 Διὰ τί τῆς αἰθρίας μᾶλλον ψῦχος γίνεται ἢ ἐπινεφέλων ὄντων; Τὰ δὲ ἄστρα καὶ ὁ οὐρανὸς θερμός. Ἢ ὅτι οὐθὲν ἀποστέγει ἐν τῇ αἰθρίᾳ τὴν ἀτμίδα, ἀλλὰ διαχεῖται· ἐν δὲ τοῖς ἐπινεφέλοις ἀποστέγεται; Καὶ βορείων [q] γε ἢ νοτίων διὰ τὸ αὐτό· ὁ [r] μὲν γὰρ νότος ἄγει τὸ τοιοῦτον, ὁ δὲ ἀπωθεῖ. Καὶ ἀτμίζειν δὲ φαίνεται βορείοις μᾶλλον ἢ νοτίοις, καὶ χειμῶνος ἢ θέρους. Ἢ παρὰ τὸ ἀνόμοιον; Ἢ ὅτι θερμοῦ ψυχομένου ἐστὶν ἡ ἀτμίς;

19 Διὰ τί [s] ἀὴρ ὁ ἐλάττων θερμότερος τοῦ πλείονος; Αἱ γὰρ στενοχωρίαι ἀλεεινότεραι. Ἢ διότι κινεῖται μᾶλλον ὁ πολύς, ἡ δὲ κίνησις ποιεῖ ψυχρόν; Σημεῖον δὲ τούτου, ὅτι κινούμενα ψύχεται τὰ θερμά.

20 Διὰ τί ὕδωρ μὲν καὶ γῆ σήπεται, ἀὴρ δὲ καὶ πῦρ οὐ σήπεται; Ἢ ὅτι θερμότατον γίνεται τὸ σηπόμενον ἅπαν, πυρὸς δὲ οὐθὲν θερμότερον; Ἢ ὅτι ψυχθῆναι δεῖ πρότερον, τὸ δὲ πῦρ ἀεὶ θερμόν, ὁ δὲ ἀὴρ πυρὸς πλήρης. Σήπεται δὲ οὐθὲν θερμόν, ἀλλὰ ψυχθέν· γῆ δὲ [t] καὶ ὕδωρ καὶ ἀὴρ καὶ θερμὰ καὶ ψυχρὰ γίνεται.

21 Διὰ τί τὰ ἐπινέφελα ἀλεεινότερα τῶν αἰθρίων; Πότερον

[n] τε om. X[a]. [o] τοῦ ἡλίου C[a]. [p] ἐτήσιοι C[a]. [q] γε] τε C[a].
[r] μὲν om. C[a]. [s] ὁ ἀὴρ ἐλάττων C[a]. [t] καὶ ὕδωρ om. C[a].Y[a].

ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι τὰ ἄστρα ψυχρά; Ἢ λίαν
τοῦτό γε ἄτοπον, ἀλλὰ διότι ἀτμίζει; Ἐπισημαντέον δὲ
ὅτι ἐν νηνεμίᾳ ἡ δρόσος καὶ ἡ πάχνη γίνεται. Ὅταν μὲν οὖν 2
αἰθρία ᾖ, διαπνεῖ τὸ θερμόν, [v] ὑφ' οὗ ἀνάγεται τὸ ὑγρόν,
ὥστε ψυχρὸς ὁ ἀήρ· διὸ καὶ δροσίζει ἀφιέμενον τὸ ὑγρὸν
ἀπὸ τοῦ θερμοῦ. Ὅταν δὲ ἐπινέφελον ᾖ, ἀποστέγεται, διὸ
οὐ γίνεται δρόσος οὐδὲ πάχνη ὄντων ἐπινεφέλων. Περὶ οὖν
τὴν γῆν ὑπομένον τὸ θερμὸν ποιεῖ τὴν ἀλέαν.

Διὰ τί ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τῶν οἴκων ὁ ἀὴρ διευριπίζει, καὶ 22
μάλιστα ταῖς εὐδίαις; Ἢ διότι ὁ ἀὴρ πολύκενός τίς ἐστι
τὴν σύγκρισιν. Ὅταν οὖν ἄρξηται εἴσω ῥεῖν, συγχωρεῖ ὁ
ἐν τῷ οἰκήματι ἀὴρ καὶ συστέλλεται. Τούτου δὲ συμπί- 2
πτοντος τῷ χρόνῳ πολυκενώτερος γίνεται ὁ ἔξωθεν, καὶ
χώραν πολλὴν ἴσχει. Εἰς ταύτην οὖν τὴν χώραν πίπτει ὁ
ἐκ τοῦ οἰκήματος ἀήρ, ὢν πλησίον, καὶ φέρεται εἰς ταύτην
τὴν χώραν διὰ τὸ κρέμασθαι καὶ τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν μὴ
δύνασθαι ἀντιστηρίζειν. Κατὰ πολλὰ δὲ αὐτοῦ μέρη τούτου 3
συμβαίνοντος, ἕπεται αὐτῷ ὁ πλησίον διὰ τὴν πρόσοψιν·
εἶτα πολλοῦ ἔξωθεν φερομένου ὁ μὲν [w] ἔσω τόπος πολύκενος
γίνεται, ὁ δὲ ἔξω πυκνότερος, καὶ πάλιν ἔξωθεν εἴσω φέ-
ρεται. Καὶ ταῦτα ἀλλάσσονται.

Κϛ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΑΝΕΜΟΥΣ.

Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφ' ἑαυτὸν ἄγει τὰ
νέφη; Ἢ ὅτι ἀφ' ὑψηλοτέρων τόπων πνεῖ; Ἔστι γὰρ
τὰ πρὸς ἕω ὑψηλότερα τῶν πρὸς ἑσπέραν· σημεῖον δὲ τὸ τῆς
πρὸς ἑσπέραν [x] θαλάττης μέγεθος καὶ βάθος. Πνέων δὲ ἄνω- 2
θεν εἰς τοὐναντίον γραμμὴν ποιεῖ [y] τῇ φορᾷ τὰ κοῖλα πρὸς
τὴν γῆν ἔχουσαν. Προσπίπτων δέ, ὡς εἴρηται, τοῖς πρὸς
ἑσπέραν τῆς γῆς τόποις, καὶ συστέλλων τὰ νέφη διὰ τὸ
τῆς γραμμῆς σχῆμα, τῇ ἐκεῖθεν ἀνακλάσει ἐπ' αὐτὸν ὠθεῖ
αὐτά. Ποιεῖ δὲ [z] μόνος τοῦτο τῶν λοιπῶν [a] τῷ τοὺς μὲν 3
ὑψηλοτέρους τοὺς δ' ἐναντίους εἶναι τόπους, πρὸς οὓς ἐκ τοῦ

[v] ἀφ' Cª. [w] εἴσω Xª. [x] θαλάσσης s. [y] τῇ δὲ φορᾷ Cª. [z] μόνον s. [a] τῷ om. Cª. et pr. Yª.

τό [n] τε κινοῦν εἰς τὸ ἄνω θεῖ καὶ τὸ κινούμενον οὕτω πέφυκε φέρεσθαι. Νῦν δὲ φαίνεται λοξὴν τὴν φορὰν ποιούμενος.

15 Διὰ τί τὸ ἀφ' ἕω ψυχρότερον ἢ τὸ ἀφ' ἑσπέρας; Ἢ ὅτι τὸ μὲν ἐγγύτερον μέσων νυκτῶν, τὸ δὲ μεσημβρίας; Ἔστι δὲ ἡ μεσημβρία θερμότατον διὰ τὸ εἶναι ἐγγύτατον [o] ἡλίου, αἱ δὲ μέσαι νύκτες ψυχρότεραι διὰ τὸ ἐναντίον.

16 Διὰ τί αἱ νύκτες τῶν ἡμερῶν ἐν ταῖς ἀλέαις πνιγηρότεραι; Ἢ διὰ τὴν ἄπνοιαν; Οἱ γὰρ [p] ἐτησίαι καὶ πρόδρομοι τὰς νύκτας ἧττον πνέουσιν.

17 Διὰ τί τὰ ἐν τοῖς ἀσκοῖς ἄσηπτα φυσηθεῖσι, καὶ ἐν τοῖς περιπωματιζομένοις; Ἢ διότι σήπεται μὲν κινούμενα, ἅπαντα δὲ τὰ πλήρη ἀκίνητα, ταῦτα δὲ πλήρη.

18 Διὰ τί τῆς αἰθρίας μᾶλλον ψῦχος γίνεται ἢ ἐπινεφέλων ὄντων; Τὰ δὲ ἄστρα καὶ ὁ οὐρανὸς θερμός. Ἢ ὅτι οὐθὲν ἀποστέγει ἐν τῇ αἰθρίᾳ τὴν ἀτμίδα, ἀλλὰ διαχεῖται· ἐν δὲ τοῖς ἐπινεφέλοις ἀποστέγεται; Καὶ βορείων [q] γε ἢ νοτίων διὰ τὸ αὐτό· ὁ [r] μὲν γὰρ νότος ἄγει τὸ τοιοῦτον, ὁ δὲ ἀπωθεῖ. Καὶ ἀτμίζειν δὲ φαίνεται βορείοις μᾶλλον ἢ νοτίοις, καὶ χειμῶνος ἢ θέρους. Ἢ παρὰ τὸ ἀνόμοιον; Ἢ ὅτι θερμοῦ ψυχομένου ἐστὶν ἡ ἀτμίς;

19 Διὰ τί [s] ἀὴρ ὁ ἐλάττων θερμότερος τοῦ πλείονος; Αἱ γὰρ στενοχωρίαι ἀλεεινότεραι. Ἢ διότι κινεῖται μᾶλλον ὁ πολύς, ἡ δὲ κίνησις ποιεῖ ψυχρόν; Σημεῖον δὲ τούτου, ὅτι κινούμενα ψύχεται τὰ θερμά.

20 Διὰ τί ὕδωρ μὲν καὶ γῆ σήπεται, ἀὴρ δὲ καὶ πῦρ οὐ σήπεται; Ἢ ὅτι θερμότατον γίνεται τὸ σηπόμενον ἅπαν, πυρὸς δὲ οὐθὲν θερμότερον; Ἢ ὅτι ψυχθῆναι δεῖ πρότερον, τὸ δὲ πῦρ ἀεὶ θερμόν, ὁ δὲ ἀὴρ πυρὸς πλήρης. Σήπεται δὲ οὐθὲν θερμόν, ἀλλὰ ψυχθέν· γῆ δὲ [t] καὶ ὕδωρ καὶ ἀὴρ καὶ θερμὰ καὶ ψυχρὰ γίνεται.

21 Διὰ τί τὰ ἐπινέφελα ἀλεεινότερα τῶν αἰθρίων; Πότερον

[n] τε om. X[a]. [o] τοῦ ἡλίου C[a]. [p] ἐτήσιοι C[a]. [q] γε] τε C[a].
[r] μὲν om. C[a]. [s] ὁ ἀὴρ ἐλάττων C[a]. [t] καὶ ὕδωρ om. C[a].Y[a].

ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον, ὅτι τὰ ἄστρα ψυχρά; Ἢ λίαν
τοῦτό γε ἄτοπον, ἀλλὰ διότι ἀτμίζει; Ἐπισημαντέον δὲ
ὅτι ἐν νηνεμίᾳ ἡ δρόσος καὶ ἡ πάχνη γίνεται. Ὅταν μὲν οὖν 2
αἰθρία ᾖ, διαπνεῖ τὸ θερμόν, [v] ὑφ' οὗ ἀνάγεται τὸ ὑγρόν,
ὥστε ψυχρὸς ὁ ἀήρ· διὸ καὶ δροσίζει ἀφιέμενον τὸ ὑγρὸν
ἀπὸ τοῦ θερμοῦ. Ὅταν δὲ ἐπινέφελον ᾖ, ἀποστέγεται, διὸ
οὐ γίνεται δρόσος οὐδὲ πάχνη ὄντων ἐπινεφέλων. Περὶ οὖν
τὴν γῆν ὑπομένον τὸ θερμὸν ποιεῖ τὴν ἀλέαν.

Διὰ τί ἐν τοῖς ὑψηλοῖς τῶν οἴκων ὁ ἀὴρ διευριπίζει, καὶ 22
μάλιστα ταῖς εὐδίαις; Ἢ διότι ὁ ἀὴρ πολύκενός τίς ἐστι
τὴν σύγκρισιν. Ὅταν οὖν ἄρξηται εἴσω ῥεῖν, συγχωρεῖ ὁ
ἐν τῷ οἰκήματι ἀὴρ καὶ συστέλλεται. Τούτου δὲ συμπί- 2
πτοντος τῷ χρόνῳ πολυκενώτερος γίνεται ὁ ἔξωθεν, καὶ
χώραν πολλὴν ἴσχει. Εἰς ταύτην οὖν τὴν χώραν πίπτει ὁ
ἐκ τοῦ οἰκήματος ἀήρ, ὢν πλησίον, καὶ φέρεται εἰς ταύτην
τὴν χώραν διὰ τὸ κρέμασθαι καὶ τὴν τοῦ κενοῦ φύσιν μὴ
δύνασθαι ἀντιστηρίζειν. Κατὰ πολλὰ δὲ αὐτοῦ μέρη τούτου 3
συμβαίνοντος, ἕπεται αὐτῷ ὁ πλησίον διὰ τὴν πρόσοψιν·
εἶτα πολλοῦ ἔξωθεν φερομένου ὁ μὲν [w] ἔσω τόπος πολύκενος
γίνεται, ὁ δὲ ἔξω πυκνότερος, καὶ πάλιν ἔξωθεν εἴσω φέ-
ρεται. Καὶ ταῦτα ἀλλάσσονται.

Κϛ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥΣ ΑΝΕΜΟΥΣ.

Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφ' ἑαυτὸν ἄγει τὰ
νέφη; Ἢ ὅτι ἀφ' ὑψηλοτέρων τόπων πνεῖ; Ἔστι γὰρ
τὰ πρὸς ἕω ὑψηλότερα τῶν πρὸς ἑσπέραν· σημεῖον δὲ τὸ τῆς
πρὸς ἑσπέραν [x] θαλάττης μέγεθος καὶ βάθος. Πνέων δὲ ἄνω- 2
θεν εἰς τοὐναντίον γραμμὴν ποιεῖ [y] τῇ φορᾷ τὰ κοῖλα πρὸς
τὴν γῆν ἔχουσαν. Προσπίπτων δέ, ὡς εἴρηται, τοῖς πρὸς
ἑσπέραν τῆς γῆς τόποις, καὶ συστέλλων τὰ νέφη διὰ τὸ
τῆς γραμμῆς σχῆμα, τῇ ἐκεῖθεν ἀνακλάσει ἐπ' αὐτὸν ὠθεῖ
αὐτά. Ποιεῖ δὲ [z] μόνος τοῦτο τῶν λοιπῶν [a] τῷ τοὺς μὲν 3
ὑψηλοτέρους τοὺς δ' ἐναντίους εἶναι τόπους, πρὸς οὓς ἐκ τοῦ

[v] ἀφ' Ca. [w] εἴσω Xa. [x] θαλάσσης s. [y] τῇ δὲ φορᾷ Ca. [z] μό-
νον s. [a] τῷ om. Ca. et pr. Ya.

κάτωθεν ᾖ ἐπ' εὐθείας [b]τὴν φορὰν γίνεσθαι συμβαίνει, τὰ κυρτὰ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης, ὥστε ἀνάκλασιν μὴ γίνεσθαι τοῦ πνεύματος τῷ μὴ πρὸς τὴν γῆν ἐχούσης ἀέρα [c]ἔχειν τὴν τελευτὴν τῆς φορᾶς, ἐν ᾧ [d]οὐδὲ νέφη ἐστὶ [e]περὶ τὴν γῆν· τοῖς δὲ ἧττον κοίλοις καὶ τῷ ἀπηλιώτῃ τῷ μὴ εἶναι ὑγρόν. Ὥστε οὐ [f]συνιστὰς ἧττον καταφανής ἐστιν αὐτοῦ ποιῶν τοῦτο [g]ὃ ποιεῖ.

*Διὰ τί βορέαι μὲν ἐτήσιοι γίνονται, νότοι δὲ οὔ; Ἢ
γίνονται μὲν καὶ [h]νότοι, ἀλλ' οὐ συνεχεῖς, ὅτι πόρρω ἡμῶν
2 ἡ ἀρχὴ τοῦ νότου ἐστίν, ὑπὸ δὲ [i]τῷ βορέᾳ οἰκοῦμεν; [k]Ἔτι
οἱ μὲν [l]ἐτησίαι βορέαι καθεστηκότος τοῦ ἀέρος πνέουσι
([m]θέρους γὰρ πνέουσιν,) οἱ δὲ νότοι ἦρος, ὅθ' ἧττον ἕστηκε
a τὰ περὶ τὸν ἀέρα. Πρὸς δὲ τούτοις ὁ μὲν νότος ὑγρός, τῷ
δ' ὑγρῷ ὁ ἄνω τόπος ἀλλότριός ἐστιν· διὸ ταχὺ διαλύεται
τὰ ἐν αὐτῷ συνιστάμενα ὑγρά. Καὶ τὰ ὑγρὰ πλανητικά
ἐστιν, ὥστε οὐ [n]μένων ἐν ταὐτῷ τόπῳ συμμεθίστησι καὶ τὴν
τοῦ ἀέρος κίνησιν. Κινουμένου δὲ μὴ ἐν ταὐτῷ [o]πνεύματα
ἄλλα συμβαίνει γίνεσθαι· ἔστι γὰρ πνεῦμα ἀέρος κίνησις.*

3 *Διὰ τί νότος πνεῖ μετὰ πάχνην; Ἢ διότι ἡ μὲν πάχνη γίνεται πέψεως γινομένης, μετὰ δὲ [p]τὴν πέψιν καὶ τὴν ἀποκάθαρσιν ἡ μεταβολὴ εἰς τοὐναντίον γίνεται; Ἐναντίον δὲ τῷ βορρᾷ νότος ἐστίν. Διὰ ταὐτὸ δὲ καὶ μετὰ τὴν χιόνα πνεῖ νότος. Ὅλως δὲ [q]καὶ ἡ χιὼν καὶ ἡ χάλαζα καὶ τὸ ὕδωρ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύτη ἀποκάθαρσις πέψεως σημεῖόν ἐστιν. Διὸ καὶ μετὰ [r]τὸν ὑετὸν καὶ τὰς τοιαύτας χειμασίας πίπτει τὰ πνεύματα.*

4 *Διὰ τί αἱ τροπαὶ πνέουσιν; Ἢ διὰ τὸ αὐτὸ ὃ καὶ οἱ εὔριποι ῥέουσιν; Μέχρι γὰρ τοῦ ῥεῖν [s]καὶ ἡ [t]θάλαττα φέρεται καὶ ὁ ἀήρ· εἶθ' ὅταν ἀντιπέσῃ καὶ μηκέτι δύνηται τὰ*

[b] *τὴν φορὰν* om. Ca. [c] *ἔχει* Ca. [d] *οὐδὲ νεφέλη* s, *οὐδὲν ἔφη* Ca. [e] *περὶ*] *πρὸς* Xa. [f] *συνιστὰν* s. [g] *ὃ*] *ὃ οὐ* Ya.s, *ἢ οὐ* Ca. [h] *νότιοι ἀλλ' οὐδὲ* Ca. [i] *τὸν βορέαν* Ca. [k] *ἔτι*] *ὅτι* Xa. [l] *ἐτησίοι* Ca.s. [m] *θέρους γὰρ πνέουσιν* om. s. [n] *μόνον* Ca. [o] *ἄλλα πνεύματα* Ca. [p] *τὴν* om. s. [q] *καὶ* post *δὲ* om. Xa. [r] *τὸν* om. Xa.Ya. [s] *καὶ* om. Xa. [t] *θάλασσα* s.

ἀπόγεια προάγειν διὰ τὸ μὴ ἰσχυρὰν ἔχειν τὴν ἀρχὴν τῆς κινήσεως καὶ φορᾶς, πάλιν ἀνταποδίδωσιν.

Διὰ τί αἱ τροπαὶ ἐκ τῆς [v] θαλάττης εἰσίν; Ἢ [w] ὅτι ἡ 5
[x] θάλαττα πλησίον; [y] Ἢ ὅτι ἐναντίον ἐστὶ τῇ ἀπογείᾳ ἡ τροπαία, καὶ ἔστιν ἡ τροπαία οἷον ἀναστροφὴ [z] ἀπογείας. Ἡ δὲ ἀπογεία τὸ ἐκ τῆς γῆς πρὸς τὴν [a] θάλατταν πνεῦμα γινόμενον, ἡ δὲ τροπαία ἡ τούτου παλίρροια. Ὥστε ἀνάγκη 2
ἐκ [a] θαλάττης εἶναι. [[b] Ἢ ἡ θάλαττά ἐστι] διὰ τὸ εἰς τὴν θάλατταν ἀθροισθῆναι τὸν ῥυέντα ἀέρα; Τοῦ δὲ μὴ εἰς τὴν γῆν τοῦτο συνίστασθαι καὶ τοῦ ἀνακάμπτειν ἀπιὸν [c] αἴτιον, ὅτι ἡ θάλαττα ἐν κοίλῳ ἐστίν· ὁ δὲ ἀήρ, ὥσπερ τὸ ὕδωρ, ῥεῖ ἀεὶ εἰς τὸ [d] κοιλότατον.

Διὰ τί οἱ ἐκνεφίαι ὕδατος [e] γενομένου θᾶττον παύονται; 6
[f] Ἢ ὅτι αἱ κοιλίαι συμπίπτουσι τοῦ νέφους, ὕδατος γενομένου, ἐν αἷς ἡ ἀρχὴ τοῦ πνεύματος συνίσταται;

Διὰ τί οὐχ οἱ αὐτοὶ ἄνεμοι πανταχοῦ [g] ὑέτιοί εἰσιν; Ἢ 7
ὅτι οὐχ οἱ αὐτοὶ πανταχοῦ πρὸς ὄρη ἀντιπνέουσιν, ἀλλ' ἕτεροι κεῖνται πρὸς ἕτερα ὄρη; Οἷον γὰρ πρὸς ἀνάντη μόλις ῥεόντων, ἐνταῦθα ὑφίσταται μᾶλλον τὰ νέφη, οὗ ἀδυνατεῖ ἔτι προωθεῖν αὐτὰ ἄνεμος. Ὑφιστάμενα δὲ καὶ [h] πιεζόμενα ῥήγνυται.

Διὰ τί αἱ μὲν καθαραὶ [i] δύσεις [k] εὐδιεινὸν σημεῖον, αἱ δὲ 8
τεταραγμέναι χειμερινόν; Ἢ ὅτι χειμὼν γίνεται συνισταμένου καὶ πυκνουμένου τοῦ ἀέρος; Ὅταν μὲν οὖν κρατῇ ὁ ἥλιος, διακρίνει καὶ αἰθριάζει αὐτόν, ὅταν δὲ κρατῆται, ἐπινεφῆ ποιεῖ. Ἐὰν μὲν οὖν ἰσχυρὰ ᾖ ἡ σύστασις, εὐθὺς ἡμέρας 2
γίνεται χειμών· ἐὰν δὲ ἀσθενεστέρα, μὴ παντάπασι [l] δὲ κρατουμένη, τὸ συνιστάμενον ἐξωθεῖται πρὸς τὰς δύσεις. Ἐνταῦθα δὲ μένει διὰ τὸ παχύτατον εἶναι τὸν περὶ τὴν γῆν

[v] θαλάσσης Ya.s. [w] ὅτι] ὅτι ὅταν s, ὅτι ἅπαν Xa, ὅταν Ca.Ya. [x] θάλασσα Ca.s. [y] ἢ] ἡ Ca. [z] ἀπογέας Ya, ἀπὸ γαίας Ca. [a] θάλασσαν s. et mox θαλάσσης et ubique similiter. [b] ἢ ἡ θάλαττά ἐστι om. Ca. [c] αἴτιον om. Ca.Xa.s. [d] κοιλότερον Ca. [e] γινομένου Ca. [f] ἢ om. Ca.Xa.Ya. [g] ὑέτιοί—πανταχοῦ om. Ca. [h] πιεζούμενα Ya.s. [i] ῥέσεις Ca. [k] εὐδινὸν Ya. [l] δὲ om. Ca.

3 ἀέρα τοῦ χειμῶνος. Ταχὺ δὲ συνίσταται καὶ ὁ ἄλλος διὰ τὸ ἔχειν ἀρχὴν καὶ ἔρεισμα, ὃ δέξεται καὶ ἀθροίσει τὸ προσιὸν [m] καθάπερ ὄρθρος· ὥσπερ γὰρ ἐν τροπῇ ἑνὸς ἀντιστάντος καὶ οἱ ἄλλοι μένουσιν, οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ἀέρος. [n] Διὸ
4 ταχὺ καὶ ἐξαίφνης ἐνίοτε γίνεται καὶ ἐπινέφελα. Ὅταν οὖν αἱ δύσεις τεταραγμέναι ὦσι, σημεῖόν ἐστιν ἰσχυρὸν ὅτι οὐ κεκράτηκεν ὁ ἥλιος τῆς συστάσεως, πολὺν χρόνον ἐναντιούμενος αὐτῇ, ὥστε εἰκότως ἔστι συστῆναι πλέον. Καὶ ἧττον δέ ἐστι φοβερόν, ὅταν [o] προχειμάσαντος ἢ ὅταν ἐξ εὐδίας τοῦτο συμβῇ. Ἐκείνως [p] μὲν γὰρ ἔοικεν ὥσπερ ὑπόλειμμά τί εἶναι, οὕτω δὲ ἀρχὴ συστάσεως.

9 Διὰ τί λέγεται

οὔ ποτε νυκτερινὸς [q] βορέας τρίτον ἵκετο [r] φέγγος;

Ἢ διότι ἀσθενῆ τὰ πνεύματα τὰ ἀπὸ τῆς ἄρκτου, ὅταν ᾖ νυκτερινά; Σημεῖον γὰρ ὅτι οὐ πολὺς ὁ κινηθεὶς ἀήρ, τὸ τηνικαῦτα πνεῦσαι, ὅτε [s] ὀλίγη θερμότης ὑπῆρχεν· ἡ δὲ ὀλίγη ὀλίγον ἐκίνει ἀέρα. Τελευτᾷ δὲ ἐν τρισὶ πάντα, καὶ τὰ ἐλάχιστα ἐν τῇ πρώτῃ τριάδι, ὥστε καὶ τοῦτο τὸ πνεῦμα.

10 Διὰ τί [t] ὁ βορέας πυκνότερον πνεῖ ἢ ὁ νότος; Ἢ ὅτι ὁ μὲν βορέας γειτνιῶν τῇ οἰκουμένῃ οὐ λανθάνει ὀλιγοχρόνιος ὢν (ἅμα γὰρ πνεῖ καὶ πάρεστιν), ὁ δὲ νότος οὐκ ἀφικνεῖται διὰ τὸ πόρρωθεν πνεῖν.

11 [v] Διὰ τί ὁ νότος ἧττον μετὰ χειμερινὰς νύκτας πνεῖ ἢ μεθ' ἡμέρας; Ἢ ὅτι καὶ τῆς νυκτὸς ὁ ἥλιος ἐγγύς ἐστι τῇ πρὸς νότον χώρᾳ, καὶ ἀλεεινότεραι αἱ νύκτες ἐκεῖ ἢ πρὸς ἄρκτον αἱ ἡμέραι; Ὥστε πολὺς κινεῖται ὁ ἀήρ, καὶ οὐθὲν ἐλάττων ἢ μεθ' ἡμέραν· ἀλλ' αἱ θερμότεραι ἡμέραι κωλύουσι μᾶλλον πνεῖν, ξηραίνουσαι τὰς ὑγρότητας.

12 Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ ὁ νότος πνεῖ, καὶ τοῦτο ὥσπερ τι ἄλλο γίνεται τεταγμένως; Ἢ διότι θερμὰ τὰ κάτω, τοῦ ἡλίου πόρρω ὄντος, ὥστε πολλὴ ἡ ἀτμὶς γίνεται; Καὶ [w] πολλοὶ

[m] καθά που s. [n] διὸ] διὸ καὶ Ca. [o] προχειμάσαντα s. [p] μὲν om. Xa. [q] βορρέας Ca. [r] φθέγγος s. [s] ὀλίγη om. Xa. [t] ὁ βορέας—ὅτι om. Ca.Xa.Ya.s. [v] διὰ—ἡμέρας ἢ om. Ca.Xa.Ya.s. [w] πολὺ Xa.

[x]δὴ ἔπνεον, εἰ μὴ διὰ τοὺς [y]ἐτησίας. Νῦν [z]δὲ οὗτοι κω-
λύουσιν. [a]Ἢ ὅτι ἐπὶ πᾶσι μὲν σημαίνει τοῖς ἄστροις δυο-
μένοις ἢ ἐπιτέλλουσιν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐπὶ τούτῳ; Δῆλον οὖν
ὅτι πνεύματα μάλιστα ἐπὶ τούτῳ καὶ μετ' αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ 2
πνίγει, καὶ πνεύματα εἰκότως ἐπ' αὐτῷ τὰ θερμότατα κινεῖ-
ται· ὁ δὲ νότος θερμός ἐστιν. Ἐπεὶ δὲ [b]εἴθισται [c]μάλιστα
ἐκ τῶν ἐναντίων εἰς τὰ ἐναντία μεταβάλλειν, πρὸ κυνὸς δὲ οἱ
[d]πρόδρομοι πνέουσιν ὄντες βορέαι, εἰκότως μετὰ κύνα νότος
πνεῖ, ἐπειδὴ ἐπισημαίνει μέν, ἐπιτέλλουσι δὲ τοῖς ἄστροις.
Τὸ δὲ ἐπισημαίνειν ἐστὶ μεταβολὴν τοῦ ἀέρος ποιεῖν· μετα- 3
βάλλει δὲ πάντα εἰς τοὺς ἐναντίους ἢ τοὺς ἐπὶ δεξιὰ ἀνέμους
τὰ πνεύματα. Ἐπεὶ δὲ βορέας εἰς τοὺς ἐπιδεξίους μετα-
βάλλει, εἴη ἂν αὐτῷ λοιπὸν εἰς νότον μεταβάλλειν. Ἔστι 4
δὲ καὶ ἡ μετὰ τὰς χειμερινὰς τροπὰς πεντεκαιδεκάτη [e]νότιος,
διὰ τὸ τὰς μὲν τροπὰς ἀρχήν τινα εἶναι, κινεῖν δὲ τὸν κατ'
αὐτὴν μάλιστα ἀέρα τὸν ἥλιον, εἶναι δὲ ἐν ταύταις ταῖς τρο-
παῖς πρὸς νότον. Καθάπερ οὖν καὶ τὰ ἀπ' [f]ἀνατολῆς κι-
νῶν [g]ἀπηλιώτας ἀνέμους ἤγειρεν, οὕτω καὶ τὰ ἀπὸ μεσημ-
βρίας κινῶν νότους ἐγείρει. Οὐκ εὐθὺ δὲ ἀπὸ τροπῶν ποιεῖ 5
τοῦτο διὰ τὸ βραχυτάτας ποιεῖσθαι τὰς μεταστάσεις τότε,
ἀλλ' ἐν τῇ πεντεκαιδεκάτῃ διὰ τὸ τὸν χρόνον τοῦτον συμμέ-
τρως ἔχειν τῇ κατὰ τὴν μετάστασιν πρώτῃ φαντασίᾳ· ὅλου
γάρ ἐστι μέρος [h]εὐσημότατον ὁ εἰρημένος χρόνος.

Διὰ τί ἐπὶ [i]Ὠρίωνι γίνονται [k]αἰόλοι μάλιστα [l]αἱ ἡμέ- 13
ραι καὶ ἀκαιρίαι τῶν πνευμάτων; Ἢ ὅτι ἐν μεταβολῇ ἀεὶ
πάντα [m]ἀοριστεῖ μάλιστα, ὁ δ' Ὠρίων ἀνατέλλει μὲν ἐν
ἀρχῇ ὀπώρας, δύνει δὲ χειμῶνος, ὥστε διὰ τὸ μήπω καθε-
στάναι μίαν ὥραν, ἀλλὰ τὴν μὲν [n]γίνεσθαι τὴν δὲ παύε-
σθαι, διὰ ταῦτα ἀνάγκη καὶ τὰ πνεύματα ἀκατάστατα εἶναι

[x] δὲ Xª. [y] ἐτησίους s. [z] δὲ om. Cª. [a] ἢ—cap. fin. χρόνος] hæc cap. 32 ponunt codices. [b] ἤθισται Cª.Xª. [c] μάλιστα om. s. [d] δρόμοι s. [e] νότος Cª. [f] ἀνατολῶν s. [g] ἀπηλιώτης Xª. [h] εὐσημότερον s. [i] ὠνίων Cª. [k] μάλιστα αἰόλοι Cª. [l] αἱ om. s. [m] ἀωριστὶ Cª. [n] γενέσθαι s.

2 διὰ τὸ ἐπαμφοτερίζειν τὰ ἐξ ἑκατέρας. Καὶ χαλεπὸς [o] δὴ λέγεται καὶ δύνων καὶ ἀνατέλλων ὁ Ὠρίων διὰ τὴν ἀοριστίαν τῆς ὥρας· ἀνάγκη γὰρ ταραχώδη εἶναι καὶ ἀνώμαλον.

14 Διὰ τί ὁ νυκτερινὸς βορέας τριταῖος λήγει; Πότερον ὅτι ἀπὸ μικρᾶς καὶ ἀσθενοῦς ἀρχῆς, ἡ τρίτη δὲ κρίσιμος; Ἢ ὅτι ἀθρόος ἡ ἔκχυσις, ὥσπερ τῶν ἐκνεφιῶν; Ταχεῖα οὖν ἡ παῦλα.

15 Διὰ τί βορέαι πλεῖστοι πνέουσι τῶν ἀνέμων; Ἢ διὰ τὸ πρὸς τούτῳ τὴν οἰκουμένην τῷ τόπῳ ὑποκεῖσθαι ὄντι ὑψηλῷ καὶ ἔξω τροπῶν καὶ πλήρει χιόνος, [p] ἣ οὐδέποτε ἔνια ὄρη [q] λείπει; Τὸ πολὺ οὖν [r] ὑγραινομένων τῶν πεπηγότων πολλάκις πνεῦμα γίνεται. Τοῦτο δέ ἐστι βορέας, τὸ ἐκ τῶν ἀπὸ τῆς ἄρκτου τόπων πνεῦμα.

16 Διὰ τί οἱ νότοι πνέουσι μὲν χειμῶνος καὶ ἔαρος ἀρχομένου καὶ μετοπώρου λήγοντος, εἰσὶ [s] δὲ κυματοειδεῖς καὶ συνεστραμμένοι, καὶ τοῖς [t] ἐν Λιβύῃ ὁμοίως ψυχροὶ ὡς οἱ βορέαι ἐνταῦθα; Ἢ διότι πλησίον τοῦ ἡλίου [v] ὄντος ἀνάγκη κινεῖ-
2 σθαι τὰ πνεύματα; Ὁ δὲ ἥλιος τοῦ χειμῶνος πρὸς νότον φέρεται, καὶ τοῦ μὲν ἔαρος ἀρχομένου τοῦ δὲ μετοπώρου τελευτῶντος ἤδη θερμαίνει, τὸ δὲ θέρος πρὸς βορέαν φέρεται, ἐκείνους δὲ ἀπολείπει τοὺς τόπους. Θερμὸς δέ ἐστι διὰ τὸ μίγνυσθαι τὸ πνεῦμα τῷ κατὰ Λιβύην [w] ἀέρι θερμῷ ὄντι· καὶ διὰ τοῦτο μεγαλοκύμων νοτίζειν ποιεῖ τὸ θέρος, ἐμπίπτων εἰς τὴν θάλατταν.

17 Διὰ τί ὁ νότος δυσώδης; Ἢ ὅτι ὑγρὰ καὶ θερμὰ ποιεῖ τὰ σώματα, ταῦτα δὲ σήπεται μάλιστα; Οἱ δὲ ἐκ τῆς θαλάττης νότοι ἀγαθοὶ φυτοῖς· ἐκ θαλάττης γὰρ αὐτοῖς προσπίπτει. Καὶ τῆς Ἀττικῆς τῷ [x] Θριασίῳ πεδίῳ αἴτιον, διότι ἀπεψυγμένος ἀφικνεῖται. Αἱ δ' ἐρυσίβαι γίνονται ὑπὸ ὑγρότητος θερμῆς μὲν ἀλλοτρίας δέ.

18 Διὰ τί ἄνεμος γίνεται πρὸ τῶν ἐκλείψεων ὡς τὰ πολλά,

[o] δὲ Xa. [p] ἡ Ca.Xa. [q] λείπεται Xa. [r] ὑγραινόμενον Xa. [s] δὲ] δὲ καὶ Xa. [t] ἐν τῇ λιβύῃ Ca. [v] ὄντος om. Ya. [w] ἔαρι Ca.Xa.Ya.s. [x] θρασίῳ Ya.

ἀκρόνυχον μὲν πρὸ τῶν μεσονυκτίων ἐκλείψεων, μεσονύκτιον δὲ πρὸ τῶν ἑώων; Ἢ διότι ἀμαυροῦται τὸ θερμὸν τὸ ἀπὸ [y] τῆς σελήνης διὰ τὸ πλησίον ἤδη φορὰν εἶναι, ἐν ᾧ [z] γενομένῳ ἔσται ἡ ἔκλειψις; Ἀνιεμένου οὖν ᾧ κατείχετο ὁ ἀὴρ καὶ ἠρέμει, πάλιν κινεῖται καὶ γίνεται πνεῦμα τῆς ὀψιαίτερον ἐκλείψεως ὀψιαίτερον.

Διὰ τί ὁ νότος οὐκ ἀρχόμενος ἀλλὰ λήγων ὑέτιος; Πό- 19
τερον ὅτι πόρρωθεν συνάγει τὸν ἀέρα; Γίνεται δὲ συνιστάντος [a] τὸ ὕδωρ, συνίσταται δὲ ὕστερον ἢ ἄρχεται. Ἢ ὅτι ἀρχομένου θερμός ἐστιν ὁ ἀὴρ ἔτι διὰ τὸ [b] ἐκ τοιούτου ἐληλυθέναι, ἐπιχρονιζόμενος δὲ ψυχθεὶς συνίσταται μᾶλλον εἰς ὕδωρ.

Διὰ τί ὁ νότος, ὅταν μὲν ἐλάττων ᾖ, αἴθριός ἐστιν, ὅταν 20
δὲ μέγας, νεφώδης καὶ χρονιώτερος; Πότερον, ὥσπερ τινὲς λέγουσι, διὰ τὴν ἀρχήν; Ἐὰν μὲν γὰρ [c] ἀπ' ἐλάττονος, αἴθριος, ἐὰν δὲ ἀπὸ πλείονος ὁρμήσῃ, νεφελώδης. Ἢ ὅτι ἐλάττων ἀρχόμενός ἐστιν, ὥστε οὐ πολὺν ἀέρα ὠθεῖ, ἐπὶ τέλει δὲ εἴωθε γίνεσθαι μέγας. Διὸ καὶ παροιμιάζονται

ἀρχομένου γε νότου καὶ λήγοντος βορέαο.

Διὰ τί προΐεται τοῦ χειμῶνος ἀπὸ τῆς ἕω τὰ πνεύματα, 21
τοῦ θέρους [d] δὲ καὶ ἀφ' ἑσπέρας; Ἢ [e] ὅτι ὅταν μηκέτι κρατῇ ὁ ἥλιος, ἀφιέμενος ὁ ἀὴρ ῥεῖ; Δύνων τε [f] οὖν [g] καταλείπει νέφη, ἀφ' [h] ὧν οἱ ζέφυροι· καὶ ὅσον ἂν ἐπαγάγῃ ἐκείνοις τοῖς ἐν τῷ κάτω ἡμισφαιρίῳ οἰκοῦσιν, ἑωθινὸν πνεῦμα γίνεται. Τἀναντία δέ, ὅταν δύνῃ ἐν τῷ κάτω μέρει, [i] ἐκείνοις τε 2
ζεφύρους [k] ποιήσει καὶ [l] ἐνταῦθα ἑωθινὸν πνεῦμα ἀπὸ τοῦ ἑπομένου ἀέρος αὐτῷ. Διὰ τοῦτο κἂν καταλάβῃ ἄλλον ἄνεμον, μείζων γίνεται αἰρομένου, ὅτι προσέθηκεν.

Διὰ τί οἱ κύνες τὰ ἴχνη ἥκιστα εὑρίσκουσι ζεφύρου πνέον- 22
τος; Ἢ [m] διότι μάλιστα συγχεῖ διὰ τὸ συνεχέστατος εἶναι τῶν ἀνέμων καὶ μάλιστα ὑπὸ τὴν γῆν πνεῖν;

[y] τῆς om. Ca. [z] γενομένων Xa.Ya.s. [a] τὸ ὕδωρ] τὸν ἀέρα s. [b] ἐκ] ἐκ τοῦ Xa. [c] ἐπ' s. [d] δὲ om. Ya. [e] ὅτι om. Ca. [f] οὖν om. s. [g] καταλιπῇ Ca, καταλειπεῖν Ya. [h] ὧν] οὗ Ca.Ya. [i] ἐκεί Ca. [k] ποιήσῃ s. [l] ταῦτα Xa. [m] ὅτι Ca.

23 Διὰ τί, ὅταν ἀστέρες διάττωσιν, ἀνέμου σημεῖον; [n]Ἢ ὅτι ὑπὸ τοῦ πνεύματος φέρονται, καὶ πρότερον ἐκεῖ γίνεται πνεῦμα ἢ παρ' ἡμῖν; Διὸ καὶ ἀφ' οὗ ἂν [o]τόπου φέρωνται οἱ ἀστέρες, ἐν τούτῳ καὶ τὸ πνεῦμα γίνεται.

24 Διὰ τί μεγίστας νεφέλας τῶν ἀνέμων ὁ ζέφυρος ἄγει; Ἢ διότι ἐκ πελάγους πνεῖ [p]καὶ κατὰ τὴν θάλατταν; Ἐκ πολλοῦ οὖν καὶ συνάγει.

25 Διὰ τί οἱ ἐπὶ τέλει ἄνεμοι μέγιστοι; Ἢ [q]ὅτι ὅταν ἀθρόοι ἐκπνεύσωσιν, ὀλίγον [r]τὸ θερμόν;

26 Διὰ τί, ἐὰν περὶ ἰσημερίαν λὶψ πνεύσῃ, ὕδωρ γίνεται;
Ἢ ὅτι καθ' ὃν ἂν [s]ᾖ ὁ ἥλιος τόπον τοῦ κόσμου, τὰ [t]ἐντεῦ-
θεν πνεύματα κινεῖ; Διὸ καὶ ἡ τῶν πνευμάτων περίστασις
2 κατὰ τὴν τοῦ ἡλίου φορὰν γίνεται. [v]Ἐπεὶ δ' ἡ ἰσημερία
μεθόριόν ἐστι χειμῶνος καὶ θέρους, ὅταν συμβῇ τὸν ἥλιον
κατὰ τὴν ἡμῖν φαινομένην ἰσημερίαν ὑπερβεβληκέναι ἢ ἐκλεί-
πειν τοῦ ἀκριβοῦς ὅρου καὶ εἶναι μᾶλλον ἐν τοῖς χειμερίοις,
συμβαίνει τοὺς ἐκ τούτου τοῦ μέρους ἀνέμους πνεῖν, ὧν ἐστὶ
3 πρῶτος λίψ, ὢν ὑγρὸς φύσει. Ὄντος δὲ τοῦ ἡλίου μᾶλ-
λον ἐν τῷ χειμερίῳ μέρει τοῦ κόσμου, καὶ κινοῦντος [w]τὰ ἐν
αὐτῷ πνεύματα, τὰ χειμῶνος ἔργα συμβαίνει γίνεσθαι·
τούτων δέ ἐστιν ὁ ὄμβρος. Ἔτι δὲ ἐπειδὴ [w]ἡ ἰσημερία ἐστὶ
[x]καθάπερ χειμὼν καὶ θέρος [y]ἰσοκρατής, ἐὰν [z]ὁποτερῳοῦν αὐ-
τῶν τι προστεθῇ, εὔσημον τὴν ῥόπην ποιεῖ, [x]καθάπερ ἐπὶ τῶν
4 ἰσαζόντων ζυγῶν. Ἐπεὶ δὲ ὁ λὶψ ἔκ τε [a]τῆς χειμερίου τά-
ξεώς ἐστι καὶ ὑγρὸς φύσει, προστεθεὶς ἐν τῇ ἰσημερίᾳ ῥοπὴν
χειμῶνος ἐποίησε καὶ ὄμβρον· ὁ γὰρ ὄμβρος χειμών ἐστιν
οἰκειότατος τῷ πνεύσαντι πνεύματι.

27 Διὰ τί ὁ νότος καὶ ὁ εὗρος θερμότεροι ὄντες τῶν ἐναντίων, ὁ μὲν τοῦ βορέου, ὁ δὲ τοῦ ζεφύρου, ὑδατωδέστεροί εἰσιν; Καίτοι διὰ ψυχρότητα ὕδωρ ἐξ ἀέρος γίνεται. Οὐ γὰρ διὰ

n ἢ om. Ca.Xa.Ya.s. o τόπῳ s. p καὶ om. Xa. q ὅτι om. Ca.s.
r τὸ om. Ca. s ᾖ om. s. t ἐνταῦθα Ca. v ἐπειδὴ ἰσημερία Ca.
w τὰ et mox ἡ om. Ca. x utrobique καθάπου s. y ἰσοκρατές Ya.s.
z ὁπωτέρος οὖν s. a τῆς om. Ca.

τὸ ἀπωθεῖν τὸν βορέαν [b]ἐντεῦθεν γίνεται τὰ νέφη· ὁ γὰρ
ζέφυρος καὶ ὁ εὖρος ἀπάγουσιν ἄμφω (ὁμοίως γὰρ πλάγιοι),
καὶ οἱ ἄλλοι δὲ πάντες, [c]ὅθεν πνέουσιν. Πότερον ὅτι ἀντι- 2
περιίσταται τὸ ψυχρὸν εἴσω μᾶλλον, ὅταν ᾖ ἔξω τὸ θερμὸν
μᾶλλον; Ἢ ἔστι μέν τι καὶ [d]διὰ τὸ ὅθεν πνέουσιν, αἰθρίους
εἶναι; Καὶ γὰρ εὖρος ἀπ' ἠοῦς ἐστίν. [e]Ἥδε δὲ [f]ἡ χώρα
πρὸς ἑσπέραν [g]κεῖται, καὶ ζέφυρος. Ἀλλὰ καὶ διότι [h]πρό- 3
τερον θερμαινόμενος [i]ὁ ἀήρ, ὥσπερ καὶ τὰ ὕδατα, τάχιστα
καὶ μάλιστα ψύχεται. Φέρεται οὖν ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ εὔρου
ἀπ' ἀνατολῆς [k]ἀὴρ θερμός, ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ νότου ἀπὸ μεσημ-
βρίας. Ὅταν οὖν ἔλθωσιν εἰς τὸν [l]ψυχρότερον τόπον, ταχὺ
πήγνυνται καὶ συνίστανται εἰς ὕδωρ. Καὶ μᾶλλον ὁ εὖρος 4
ποιεῖ ὕδωρ, ὅτι ἀπὸ τοῦ ἡλίου μᾶλλον φέρει τὸν ἀέρα, καὶ
ὁμοίως θερμόν. Ὁ δὲ νότος λήγων ὑδατώδης, ὅτι ψυχρὸς
ὁ πρῶτος φερόμενος ἀὴρ ἀπὸ τῆς θαλάττης, ὁ δὲ τελευταῖος
διάθερμος ὢν ἀπὸ τῆς γῆς κομίζει. Ἢ οὐ μόνον τοῦτ' αἴ- 5
τιον, ἀλλ' ὅτι καὶ μείζων λήγων ὁ νότος γίνεται; Διὸ καὶ
ἡ παροιμία εἰς αὐτὸν

ἀρχομένου [m]τε νότου.

Οἱ δὲ μείζους [n]ψυχρότεροι. Ὥστε [o]πηγνύει ὕστερον τὰ νέφη. Ἢ διὰ τοῦτο ὑδατωδέστερος ἢ ἀρχόμενος;

Διὰ τί οἱ ἄνεμοι ξηραίνουσι ψυχροὶ ὄντες; Ἢ διότι ἀτμί- 28
ζειν ποιοῦσιν οἱ ψυχρότεροι; Διὰ τί δὲ μᾶλλον [p]ἢ ὁ ἥλιος; Ἢ διότι ἀπάγουσι τὴν ἀτμίδα, ὁ δὲ ἥλιος καταλείπει; Ὑγραίνει [q]μὲν οὖν μᾶλλον, ξηραίνει δὲ ἧττον.

Διὰ τί ὁ καικίας μόνος τῶν ἀνέμων ἐφ' ἑαυτὸν ἄγει τὰ 29
νέφη, ὥσπερ καὶ ἡ παροιμία λέγει

ἕλκων ἐφ' [r]αὑτὸν [s]ὥσπερ καικίας νέφος.

Οἱ [t]γὰρ ἄλλοι, ὅθεν ἂν πνέωσιν, ἐνταῦθα ἀναστέλλουσιν.

[b] ἐντεῦθεν τὰ νέφη Ca.Ya, ἐντεῦθεν τὰ νέφη ἐξ ἀέρος γίνεται s. [c] ὅθεν] ὅσοι Ca. [d] διὰ om. Ca.Xa.Ya.s. [e] ἥδε] ἡ Ca. [f] ἡ] ἡ γῆ Xa. [g] κινεῖται s. [h] πρότερος Ya.s. [i] ὁ om. Ca. [k] ἀὴρ] ὁ ἀὴρ Ca. [l] ψυχρότατον Ca.s. [m] γε Ca.Xa. [n] ψυχροτέρου s. [o] ἀποπηγνύει Ca. [p] ἢ om. Ya.s. [q] μὲν om. Ca. [r] αὑτῶν s. [s] ὥσπερ ὁ καικίας Ca. [t] γὰρ] δὲ s.

Πότερον αἴτιον ὅτι ἅμα ὁ ἐναντίος πνεῖ; Ἢ οὐκ ἂν ἐλάνθανεν, ἀλλὰ πέφυκε τὸ πνεῦμα κύκλου γραμμὴν φέρεσθαι; Οἱ μὲν οὖν ἄλλοι περὶ τὴν γῆν πνέουσιν· [v]τοῦτο δὲ τὸ κοῖλον τῆς γραμμῆς πρὸς τὸν οὐρανὸν [w]καὶ οὐκ ἐπὶ τὴν γῆν ἐστίν, ὥστε ἐπὶ τὴν ἀρχὴν πνέων [x]ἐφ' ἑαυτὸν τὰ νέφη ἄγει.

30 Διὰ τί ἀπὸ μὲν τῆς θαλάττης οὐκ ἀποπνεῖ ἕωθεν ψυχρόν,
ἀπὸ δὲ τῶν ποταμῶν; Ἢ ὅτι ἡ μὲν θάλαττά ἐστιν ἐν ἀνα-
πεπταμένοις τόποις, [y]οἱ δὲ ποταμοὶ ἐν [z]στενοῖς; Ἢ οὖν
ἀπὸ τῆς θαλάττης αὔρα εἰς πολὺν τόπον σκίδναται, ὥστε
εἶναι ἀσθενής, ἡ δὲ ἀπὸ τῶν ποταμῶν ἀθρόως φέρεται καὶ
2 μᾶλλον ἰσχύει, διὸ μᾶλλον εἰκότως φαίνεται ψυχρά. Ἢ
[a]οὐ τοῦτ' ἐστὶν αἴτιον, ἀλλ' οἱ μὲν ποταμοὶ ψυχροί εἰσιν,
ἡ δὲ θάλαττα οὔτε θερμὴ οὔτε ψυχρά; Γίνεται δὲ ἡ αὔρα
[b]καὶ ἀποπνοὴ θερμαινομένων ἢ ψυχομένων· ὁπότερον γὰρ
ἂν τούτων πάσχῃ, ἐξαεροῦται, ἐξαερουμένου δὲ τοῦ ὕδατος ὁ
3 ἀὴρ γινόμενος φέρεται, ὅ ἐστιν αὔρα. Τὸ μὲν οὖν ἀπὸ τῶν
ψυχρῶν ψυχρὸν εἰκότως ἀποπνεῖ, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν σφόδρα
θερμῶν ἀποπνέοντα ψύχεται καὶ γίνεται ψυχρά. Τοὺς μὲν
οὖν ποταμοὺς ψυχροὺς ἅπαντας εὕροι τις ἄν, ἡ δὲ θάλαττα
[c]οὔτε ψυχρὰ οὔτε θερμὴ σφόδρα ἐστίν. Οὔτε οὖν τὸ ἀπο-
πνέον [d]ψυχρὸν ἀπ' αὐτῆς ἐστί, διὰ τὸ μὴ ψυχρὰν εἶναι [e]σφό-
δρα, οὔτε ψύχεται ταχύ, διὰ τὸ μὴ θερμὴν εἶναι σφόδρα.

31 Διὰ τί ὁ ζέφυρος εὐδιεινὸς καὶ ἥδιστος δοκεῖ εἶναι τῶν ἀνέμων, [f]καὶ οἷον καὶ Ὅμηρος ἐν τῷ Ἠλυσίῳ πεδίῳ,

ἀλλ' [g]αἰεὶ ζεφύροιο [h]διαπνείουσιν [i]ἀῆται;

Ἢ πρῶτον μὲν ὅτι ἔχει τὴν τοῦ ἀέρος κρᾶσιν; Οὔτε γὰρ [k]θερμὸς ὥσπερ οἱ ἀπὸ μεσημβρίας καὶ ἕω, οὔτε ψυχρὸς ὥσπερ οἱ ἀπὸ τῆς ἄρκτου, [l]ἀλλ' ἐν μεθορίῳ ἐπὶ τῶν ψυχρῶν καὶ θερμῶν πνευμάτων· γειτνιῶν δὲ ἀμφοῖν τῆς δυνάμεως αὐτῶν κοινωνεῖ, διὸ καὶ εὔκρατός ἐστι [m]καὶ πνεῖ ἔαρος μά-

[v] nonne τούτου? [w] καὶ om. s. [x] ἐφ' αὑτὸν Y[a], ἐπ' αὐτὸν C[a]. [y] ὁ δὲ ποταμὸς C[a].Y[a]. [z] στεροῖς C[a]. [a] οὐ om. C[a].s. [b] καὶ] καὶ ἡ s. [c] οὐδὲ ψ. οὐδὲ codices. [d] ψυχρὸν C[a].X[a], ψυχρὸς s. [e] σφόδρα om. C[a].s. [f] καὶ ante οἷον om. C[a]. [g] ἀεὶ Y[a].s. [h] διαπνέουσιν s. [i] ἀῦτμαί C[a]. [k] θερμὴς s. [l] ἀλλ'—ἐστι om. C[a].X[a].s. [m] καὶ] διὸ καὶ C[a].X[a].Y[a].s.

λιστα. Ἔτι τὰ πνεύματα περίσταται ἢ εἰς τἀναντία ἢ 2
[n] εἰς τὰ δεξιά. Μετὰ οὖν τὸν βορέαν [o] πνέων (ἐπὶ δεξιὰ γὰρ
ὁ [p] τόπος) εὐδοκιμεῖ, [q] ὥσπερ παρὰ χαλεπὸν πρᾶος. Καὶ
ἅμα ὅταν ἀποχειμάσῃ, εὐδία εἴωθε γίνεσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.
Ὁ δὲ βορέας χειμέριος ἄνεμος. [[r] Καὶ ὁ ἀπηλιώτης δὲ ἐν 3
τῷ μέσῳ ὢν τῶν θερμῶν καὶ τῶν ψυχρῶν πνευμάτων ἧττον
αὐτοῖς κοινωνεῖ. Ἀπηλιώτης μὲν γὰρ πνέων τὰ πρὸς νότου
πνεύματα κινεῖ (ἐνταῦθα γὰρ ἡ μετάστασις αὐτοῦ ἐστίν),
κινῶν δὲ οὐ μίγνυται αὐτοῖς. Ὁ δὲ ζέφυρος καὶ κινεῖται ὑπὸ
τῶν νοτίων, καὶ πνέων κινεῖ τὰ βόρεια· τελευτᾷ γὰρ ἐνταῦθα
ἡ περίοδος τῶν πνευμάτων. Διὸ τῶν μὲν τὴν τελευτὴν τῶν
δὲ τὴν ἀρχὴν ἔχων ἐν αὐτῷ δικαίως ἡδύς ἐστι καὶ δοκεῖ εἶναι.]

Διὰ τί ἐπὶ κυνὶ νότος πνεῖ; Ἢ ὅτι ἐπὶ πᾶσι μὲν σημαίνει 32
τοῖς ἄστροις δυομένοις ἢ ἐπιτέλλουσιν, οὐχ ἥκιστα δὲ ἐπὶ
τούτῳ; Δῆλον οὖν ὅτι πνεύματα μάλιστα ἐπὶ τούτῳ καὶ
μετ᾽ αὐτόν. Ἐπεὶ δὲ πνίγει, καὶ πνεύματα εἰκότως ἐπ᾽ αὐτῷ
τὰ [s] θερμότατα κινεῖται· ὁ δὲ νότος θερμός ἐστιν. Ἐπεὶ
δὲ—χρόνος. **(cap. 12. sect. 2.—cap. fin.)**

Διὰ τί ὁ ζέφυρος πρὸς τὴν δείλην πνεῖ, πρωῒ δὲ οὔ; Ἢ 33
αἴτιος μέν ἐστιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῶν πνευμάτων ὁ ἥλιος ἀνατέλλων καὶ δύνων; Ὅταν γὰρ ὑγρὸν ὄντα τὸν ἀέρα διαθερμαίνων πέττῃ καὶ διακρίνῃ, εἰς πνεῦμα διακρίνει· ἐὰν δὲ ᾖ
πνευματώδης ὁ ἀήρ, ἔτι μᾶλλον ἐκπνευματοῦται ὑπὸ τοῦ
ἡλίου. Ὅταν μὲν οὖν ἐπ᾽ ἀνατολῇ ᾖ ὁ ἥλιος, πόρρω ἐστὶ 2
τοῦ ζεφύρου· ἀπὸ γὰρ δυσμῶν πνεῖ. Ὅταν δὲ περὶ τὸ [t] δύνειν ἤδη, τότε διακεκριμένον ἐστὶ τὸ πνεῦμα τελέως. Ἀπὸ
δὲ μέσου ἡμέρας καὶ πρὸς τὴν δείλην [v] συμμετρότατα ἔχει
πρὸς τὸ [w] διαθερμᾶναι καὶ διακρῖναι. Διὰ ταῦτα δὲ καὶ ὁ 3
ἀπηλιώτης πρωῒ ἄρχεται πνεῖν· τοῦ γὰρ ὑπὲρ γῆς ἀέρος
τῆς νυκτὸς ἐξυγραινομένου καὶ τῇ γῇ [x] πλησιάσαντος διὰ

[n] εἰς τὰ] ἐπὶ τὰ Y[a]. [o] πνέον s. [p] τύπος X[a]. [q] ὥσπου περὶ s.
[r] καὶ ὁ—**cap. fin.** εἶναι om. C[a].X[a].Y[a].s. [s] θερμότερα s. [t] δύνον X[a].s.
[v] συμμετρώτατα C[a].Y[a], συμμετριότητα s. [w] θερμᾶναι s. [x] πλησιάσαντα s.

βάρος, ἕωθεν [y]*διακρίνων αὐτὸν ὁ ἥλιος τὸν καθ' αὐτὸν κινεῖ πρῶτον.* Τὸ *δὲ ἀπὸ τοῦ ἡλίου πνεῦμα ἀνατέλλοντος ἐντεῦθεν ἀπηλιώτης καλεῖται.*

34 *Διὰ τί αἱρομένου τοῦ ἡλίου καὶ αὐξάνεται καὶ πίπτει τὰ πνεύματα;* Ἦ *ὅτι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἤτοι τοῦ ἀέρος ἢ τοῦ ἀναχυθέντος ὑγροῦ κίνησις;* Αὕτη *δὲ ὅταν μὲν* [z]*ἐλάττων ᾖ, ταχὺ καταναλίσκεται ὑπὸ τοῦ ἡλίου, ὥστε οὐ γίνεται πνεῦμα· ὅταν δὲ* [a]*πλείων,* [b]*κινεῖται μᾶλλον τοῦ ἡλίου ἀνατείλαντος· ὁ γὰρ ἥλιος ἀρχὴ τῶν κινήσεών ἐστιν.*

35 *Διὰ τί ὁ ζέφυρος τῆς δείλης πνεῖ;* Ἦ *ἅπαντα τὰ πνεύματα τοῦ ἡλίου διαχέοντος τὸ ὑγρὸν γίνεται;* [c]Τότε *γὰρ συνέστηκός, ὅταν ἡ τοῦ θερμοῦ δύναμις πλησιάζῃ, ἐξάπτει.* Ὁ *δὲ ζέφυρος ἀφ' ἑσπέρας πνεῖ.* Εἰκότως *οὖν τῆς δείλης γίνεται· τότε γὰρ ὁ ἥλιος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἀφικνεῖται.*
2 Καὶ *ὁ βορέας καὶ ὁ νότος διὰ τοῦτο πλειστάκις πνέουσιν, ὅτι τὸ ἐναντίον ὑπὸ τοῦ ἐναντίου κρατούμενον κατ' εὐθυωρίαν ἥκιστα δύναται διαμένειν, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τοῦ* [d]*πλαγίου.* Ὁ *μὲν οὖν νότος καὶ βορέας ἐκ τῶν ἐφ'* [e]*ἑκάτερα τόπων τῆς τοῦ ἡλίου φορᾶς πνέουσιν, οἱ δὲ ἄλλοι μᾶλλον ἐκ τοῦ κατ' ἀντικρύ.*

36 Πότερον *τὸ πνεῦμα ἀπὸ πηγῆς τινὸς φέρεται ὥσπερ τὸ ὕδωρ, καὶ ταύτης οὐκ ἔστιν ἀνωτέρω αὐτὸ ἐνεχθῆναι, ἢ οὔ;* Καὶ *πότερον ἀπὸ ἑνὸς σημείου ἢ ἀπὸ πλείονος τόπου;* Ἔνια *μὲν οὖν ἐστὶν ὅμοια ἃ* [f]*καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων* [g]*συμβαίνει γίνε-*
2 *σθαι.* [h]Τό *τε γὰρ ὕδωρ, ὅταν εἰς τὸ κάταντες φέρηται, θᾶττον ῥεῖ ἢ ὅταν ἐν τῷ ἐπιπέδῳ καὶ* [i]*ὁμαλῷ* [k]λιμνάζῃ. Ὁμοίως *δὲ καὶ τὰ πνεύματα· ἐπὶ μὲν γὰρ τοῖς ἄκροις καὶ τοῖς ὑψηλοῖς ἀεὶ ἐν κινήσει ὁ ἀήρ, ἐν δὲ τοῖς κοίλοις* [l]*ἠρεμεῖ*
3 *πολλάκις καὶ ἄπνοια γίνεται.* Ἔτι *ἐπὶ τοῖς σφόδρα ὑψηλοῖς ὄρεσιν οὐ γίνεται τὰ πνεύματα, οἷον ἐπὶ τῷ* Ἄθῳ *καὶ*

[y] *αὐτὸν διακρίνων* s. [z] *ἐλάττω* C^a. [a] *πλείω* C^a. [b] *κινῆται* X^a.Y^a.s. [c] *τότε*] *πότερον* C^a.X^a.Y^a.s. [d] *πλησίου* X^a. [e] *ἑκάτερον* s. [f] *καὶ* om. s. [g] *συμβαίνει γίνεσθαι*] *φαίνεται συμβαίνειν* Y^a.s. [h] *ποτε* Y^a, *πότερον* X^a.s. [i] *ὁμαλεῖ* Y^a. [k] *λιμνίζῃ* s. [l] *πολλάκις ἠρεμεῖ* Y^a.

τοῖς ἄλλοις τοῖς τοιούτοις. Σημεῖον δέ· ἃ γὰρ ἂν [m]κατα-λείπωσιν οἱ τῷ προτέρῳ ἔτει θύοντες, εὑρίσκεσθαί φασι [n]δια-μένοντα τῷ ὑστέρῳ. Δῆλον οὖν ὅτι [o]ὥσπερ ἀπὸ πηγῆς 4
τινὸς καὶ ἡ τοῦ πνεύματος φορὰ γίνεται. [p]Εἰς τὸ ἄνω οὖν οὐκέτι δύναται διικνεῖσθαι. Διὰ τοῦτο οὖν ἐπὶ τοῖς ὑψηλοῖς τοῦτο συμβαίνει. Ὁμοίως δ᾽ ἂν καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος εἴη· οὔτε γὰρ ὕδωρ λάβρον οὔτε πνεῦμα ἐξαίσιον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς [q]φαίνεται γίνεσθαι.

Διὰ τί ποτε τοῦ μὲν νότου πνέοντος ἡ [r]θάλαττα κυανέα 37
γίνεται, τοῦ δὲ βορέου ζοφώδης; Ἢ ὅτι ὁ βορέας ἧττον τὴν [r]θάλατταν ταράττει, τὸ δὲ [s]ἀτακτότερον ἅπαν μέλαν φαίνεται.

Διὰ τί οἱ νότοι μικρὰ [t]μὲν πνέοντες οὐ ποιοῦσιν ἐπίνεψιν 38
[[v]ἤτοι συννέφειαν], μεγάλοι δὲ γενόμενοι ἐπινεφοῦσιν; Ἢ διότι [w]μικροὶ μὲν πνέοντες οὐ δύνανται πολλὰ νέφη ποιεῖν; Ὀλίγον οὖν τόπον κατίσχουσιν. Ὅταν δὲ μεγάλοι [x]γίνωνται, πολλὰ ἀπωθοῦσι, διὸ καὶ δοκοῦσι μᾶλλον ἐπινεφεῖν.

Διὰ τί ὁ μὲν βορέας ἀρχόμενος μέγας, λήγων δὲ μικρός, 39
ὁ δὲ νότος ἀρχόμενος μὲν μικρός, λήγων δὲ μέγας; Ἢ ὅτι ὁ μὲν βορέας ἐγγὺς ἡμῶν, ὁ δὲ νότος πόρρω; Ὁ μὲν οὖν 2
ὅταν ἄρξηται, εὐθὺς παρ᾽ ἡμῖν, τοῦ δὲ ἅτε διὰ πολλοῦ χρόνου ἡ ἀρχὴ διασκεδάννυται, καὶ πρὸς ἡμᾶς μικρὸν ἐξικνεῖται αὐτῆς τὸ πρῶτον· τῆς δὲ τελευτῆς τοῦ μὲν αἰσθανόμεθα, τοῦ δὲ ὅλως οὐκ αἰσθανόμεθα. Ὥστε εἰκότως ὁ μὲν ἀσθενὴς παυόμενος (ἀσθενὴς γὰρ ἡ τελευτὴ πάντων), ὁ δὲ οὔ· τῆς γὰρ τελευτῆς οὐκέτι αἰσθανόμεθα αὐτοῦ.

Διὰ τί οὗ μὲν κόλποι εἰσί, τροπαῖαι γίνονται, οὗ δὲ ἀνα- 40
πεπταμένα πελάγη, οὐ γίνονται; [y]Ἢ διότι [z]εἰς μὲν τοὺς κόλπους [a]ῥέον [b]οὐ διασπᾶται τὸ πνεῦμα μᾶλλον, [c]ἀλλ᾽

[m] καταλίπωσιν s. [n] τῶ ὑστέρω διαμένοντες s. [o] ὥσπου s. [p] εἰς] καὶ εἰς s. [q] φαίνεσθαι γίνεται Y^a.s. [r] θάλασσα et mox θάλασσαν s. [s] ἀτακτότατον s. [t] μὲν om. s. [v] ἤτοι συνάφειαν X^a, om. Y^a, qui in margine ἀντὶ τοῦ συννέφειαν. [w] μικρὰ s. [x] γένωνται Y^a.s. [y] ἢ om. X^a.Y^a.s. [z] εἰς μὲν om. Y^a. [a] ῥέων X^a.Y^a.s. [b] οὐ om. s. [c] ἀλλ᾽ om. Y^a.

ἀθρόον [d]ἐπὶ πολὺ φέρεται, ἐν δὲ τοῖς ἀναπεπταμένοις ἐξ ἀρχῆς τε αἱ ἀπογέαι εὐθὺς διασπῶνται μᾶλλον, καὶ ὅταν ῥέωσι, ταὐτὸ πάσχουσι διὰ τὸ [e]πολλαχῇ ἐξεῖναι ὁρμῆσαι· ἔστι γὰρ ἡ τροπαία [f]ἀπόγεος ἀνάκλασις.

41 Διὰ τί λέγεται

ἀρχομένου τε νότου καὶ λήγοντος βορέαο;

Ἢ διότι ὁ μὲν βορέας, διὰ τὸ ὑπείκειν ἡμᾶς αὐτῷ καὶ εἶναι τὴν οἴκησιν πρὸς ἄρκτον, εὐθὺς μέγα πνεῖ; Ἅμα γὰρ ἄρχεται καὶ πάρεστιν. Διὸ παυόμενος ἠδὺ πνεῖ· τότε γὰρ ἀσθενὴς πνεῖ. Ὁ δὲ νότος διὰ τὸ πόρρωθεν ὕστερον μείζων ἀφικνεῖται.

42 Διὰ τί ἐν τοῖς νοτίοις βαρύτερον ἔχουσι καὶ ἀδυνατώτερον οἱ ἄνθρωποι; Ἢ διότι ἐξ ὀλίγου πολὺ ὑγρὸν γίνεται, διατηκόμενον διὰ τὴν ἀλέαν, καὶ ἐκ πνεύματος κούφου ὑγρὸν βαρύ· εἶτα ἡ δύναμις ἀτονεῖ.

43 Διὰ τί ἐν τοῖς βορείοις βρωτικώτεροι ἢ ἐν τοῖς νοτίοις; Ἢ διότι ψυχρότερα τὰ βόρεια;

44 Διὰ τί ὁ νότος οὐ πνεῖ κατ' αὐτὴν τὴν Αἴγυπτον τὰ πρὸς [g]θάλατταν, οὐδ' ὅσον ἡμέρας δρόμον καὶ νυκτός· τὰ δὲ ὑπὲρ [h]Μέμφεως καὶ ἀποσχόντι δρόμον ἡμέρας καὶ νυκτὸς λαμπρός· καὶ πρὸς ἑσπέραν οὐ πνεῖ, [i]ὅσον δύο ἡμερῶν καὶ νυκτῶν δρόμον, τὰ δὲ πρὸς ἕω λίβες πνέουσιν; Ἢ διότι κοίλη τὰ κάτω ἡ Αἴγυπτός ἐστι, διὸ ὑπερπίπτει αὐτῆς, ἄνω δὲ καὶ πόρρω [k]ὑψηλότεροι οἱ τόποι.

45 Διὰ τί ὁ νότος ἀρχόμενος μὲν [l]μικρός ἐστι, λήγων δὲ μείζων γίνεται, ὁ δὲ βορέας ἀνάπαλιν, διὸ καὶ ἡ παροιμία [m]λέγει εὖ πλεῖν ἀρχομένου τε νότου καὶ λήγοντος βορέαο; Ἢ διότι πρὸς ἄρκτον μᾶλλον ἢ πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦμεν, πνεῖ δὲ ὁ μὲν βορέας ἀπὸ τῆς ἄρκτου, ὁ δὲ νότος ἀπὸ τῆς
2 μεσημβρίας. Εἰκότως οὖν ὁ μὲν ἀρχόμενος εὐθὺς [n]σφοδρὸς
πρόσκειται τοῖς [o]πλησίον τόποις μᾶλλον, [p]καὶ [q]μετὰ ταῦτα

[d] ἐπὶ τὸ πολὺ Y^a. [e] πολλαχοῖ Y^a. [f] ἀπόγειος s. [g] θάλασσαν s. [h] μέμφεος s. [i] ὅσον] οὐδ' ὅσον s. [k] οἱ τόποι ὑψηλότεροι X^a. [l] ἐστι μικρός s. [m] λέγεται Y^a. [n] σφοδρῶς X^a.Y^a. [o] πλησίοις s. [p] καὶ om. Y^a.s. [q] μετὰ δὲ ταῦτα s.

μεταλλάττει τὸ σφοδρὸν πρὸς ἐκείνους. Ὁ δὲ νότος τοὐναντίον ἀρχόμενος μὲν τοῖς πρὸς μεσημβρίαν οἰκοῦσιν ἔγκειται, ἐπειδὰν δὲ παραλλάξῃ, τοῖς πρὸς ἄρκτον λαμπρὸς καταπνεῖ.

Διὰ τί λέγεται 49

εἰ δ' ὁ νότος βορέαν [r] προκαλέσσεται, αὐτίκα χειμών;

Ἢ [s] διότι ὁ νότος τοιοῦτός ἐστιν οἷος [t] νεφέλας καὶ ὕδωρ πολὺ συναίρειν; Ὅταν οὖν τοιαύτης τῆς καταστάσεως οὔσης ἐπιπνεύσῃ ὁ βορέας, πολλῆς αὐτῷ ὕλης ὑπαρχούσης πήγνυσι καὶ χειμῶνα ποιεῖ. Διὸ λέγεται

εἰ [v] βορρᾶς πηλὸν καταλήψεται, αὐτίκα χειμών. 2

Ὁ δὲ πηλὸς καὶ ὅλως τὰ ὕδατα ὑπὸ τοῦ νότου ἢ μάλιστα ἢ πλειστάκις γίνεται.

Διὰ τί ἐπὶ μὲν τῷ νότῳ ταχὺς ὁ βορέας, ἐπὶ δὲ [w] τούτῳ ὁ νότος οὐ ταχὺς ἐπιπίπτει; Ἢ ὅτι τῷ μὲν ἐγγύθεν τῷ δὲ πόρρωθεν ἡ ἄφιξις; Ἡ γὰρ οἴκησις πρὸς βορέαν ἡμῶν. 47

Διὰ τί τὰ πνεύματα ψυχρά ἐστιν, ὄντα ἀπὸ τῆς τοῦ θερμοῦ συγκινήσεως; Ἢ οὐ πάντως ἡ ὑπὸ τοῦ θερμοῦ κίνησις θερμὴ γίνεται, [x] ἐὰν μὴ τρόπον τινὰ γίνηται; Ἀλλ' ἐὰν μὲν ἀθρόως ἐμπίπτῃ, καίει αὐτὸ τὸ ἀφιὲν θερμή· ἐὰν δὲ διὰ στενοῦ καὶ κατὰ μικρόν, αὐτὴ μὲν θερμή, ὁ δὲ ὑπὸ τούτου κινούμενος ἀήρ, [y] οἷος ἄν ποτε [z] τυγχάνῃ προϋπάρχων, τοιαύτην καὶ τὴν κίνησιν ἀπετέλεσεν, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τοῦ σώματος. Φασὶ γὰρ ἐκ τοῦ αὐτοῦ θερμὸν καὶ ψυχρὸν ἡμᾶς πνεῖν, 2 τοῦτο δὲ οὐκ ἀληθές, ἀλλὰ τὸ μὲν ἐξιὸν θερμὸν ἀεί. Σημεῖον δὲ τὸ ἐγγὺς προσαγαγόντι τοιοῦτον φαίνεσθαι. Διαφέρει [a] δὲ ἡ ἔκπτωσις αὐτοῦ. Ἐὰν μὲν γὰρ διὰ πολλοῦ ἀφίωμεν [b] χανόντες, θερμὸν φαίνεται διὰ τὸ αὐτοῦ αἰσθάνεσθαι, ἐὰν δὲ διὰ στενοῦ, σφοδρότερον γινόμενον ὠθεῖ τὸν πλησίον ἀέρα, κἀκεῖνος τὸν ἐχόμενον. Ψυχροῦ δὲ ὄντος τοῦ ἀέρος καὶ 3 ἡ κίνησις αὐτοῦ ψυχρὰ γίνεται. Μήποτε δὲ καὶ ἐπὶ τῶν 48

[r] προσκαλέσσεται X^a, προσκαλέσεται Y^a. [s] ὅτι X^a. [t] νεφέλοις s. [v] βορρᾶν s. [w] τούτου X^a.s. [x] ἐὰν πρότερόν τινα s. [y] οἷον s. [z] τυγχάνει s. [a] δὲ καὶ ἡ X^a. [b] τυγχάνοντες X^a.

πνευμάτων τὸ αὐτὸ συμβαίνει, καὶ διὰ στενοῦ ἡ πρώτη κίνη-
4 σις· εἶτ' [c] ἐκεῖνον [d] μὲν διήνεγκεν, ἕτερος δὲ ἀὴρ ἐπιρρεῖ. Διὸ καὶ τοῦ μὲν θέρους θερμά, τοῦ δὲ χειμῶνος ψυχρὰ τὰ πνεύματα, ὅτι ἐν ἑκατέρῳ τοιοῦτος ὁ ἀὴρ ὁ προϋπάρχων· ἐπεὶ ὅτι γε οὔτε αὐτὸς ὑφ' ἑαυτοῦ κινούμενος ὁ ἀὴρ οὔτε ὑπὸ τοῦ θερμοῦ κρατούμενος φέρεται ταύτην τὴν φοράν, δῆλον οὐ μόνον τούτῳ ὅτι [e] θερμαίνει τὰ πνεύματα πλείονος τοῦ θερ-
5 μοῦ ἐνόντος, ἀλλὰ καὶ ἄνω ἐφέρετο. Τὸ γὰρ πῦρ τοιοῦτον, τὸ δὲ ψυχρὸν κάτω πέφυκε φέρεσθαι. Τὰ δὲ πνεύματα πλάγια εἰκότως· ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω βιάζεται, καὶ οὐδέτερον κρατεῖ, μένειν δὲ οὐχ οἷόν τε, λοξὴν τὴν φορὰν εἰκότως γίνεσθαι.

49 Διὰ τί οἱ νότοι ἐν τῇ [f] Λιβύῃ ψυχροί, ὥσπερ παρ' ἡμῖν οἱ βορέαι; [g] Ἢ πρῶτον μὲν διὰ τὸ ἐγγυτέρω εἶναι ἡμῖν τε κἀκείνοις τὰς ἀρχὰς τῶν πνευμάτων. Εἰ γάρ, ὥσπερ εἴπομεν, διὰ στενοῦ γίνεται τὰ πνεύματα, τοῖς ἐγγυτέρω [h] ψυχρότερα ἔσται διὰ τὴν σφοδρότητα τῆς κινήσεως· εἰς γὰρ τὸ πόρρω προϊούσης διαχεῖται. Διὸ καὶ παρ' ἡμῖν οἱ βορέαι ψυχροί, ὅτι ἐγγυτέρω καὶ παντελῶς [i] πρὸς τῇ ἄρκτῳ οἰκοῦμεν.

50 Διὰ τί οἱ νότοι οἱ ξηροὶ καὶ μὴ ὑδατώδεις πυρετώδεις; Ἢ ὅτι [k] ὑγρότητα θερμὴν ἀλλοτρίαν ἐμποιοῦσι τοῖς σώμασιν; Εἰσὶ γὰρ ὑγροὶ καὶ θερμοὶ φύσει, τοῦτο δ' [l] ἐστὶ πυρετῶδες· ὁ γὰρ πυρετὸς ὑπ' ἀμφοτέρων τούτων ἐστὶν ὑπερβολῆς. Ὅταν μὲν οὖν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἄνευ ὕδατος πνέωσι, ταύτην τὴν τάξιν, ὅταν δὲ ἅμα τῷ ὕδατι, τὸ ὕδωρ καταψύχει.

51 Διὰ τί οἱ [m] ἐτησίαι ταύτην δὴ τὴν ὥραν ἀεὶ καὶ [n] τοσοῦτοι πνέουσιν; Καὶ διὰ τί ληγούσης τῆς ἡμέρας λήγουσι καὶ τῆς νυκτὸς οὐ πνέουσιν; Ἢ τοῦτο μὲν διὰ τὸ τὴν χιόνα τηκομένην παύεσθαι ὑπὸ τοῦ ἡλίου πρὸς ἑσπέραν καὶ τὴν

[c] ἐκείνων s. [d] μὲν δ.] μηδὲν δ. Xa. [e] θέρμαι s. [f] λυβύῃ Xa. [g] ἢ om. Xa.Ya.s. [h] ψυχρότερον s. [i] πρὸς] καὶ πρὸς Xa. [k] ὑγρότατοι s. [l] ἐστὶ] ἐστὶ φύσει Xa. [m] ἐτήσιοι Xa. [n] τοσοῦτον s.

νύκτα; ʽὍλως δὲ πνέουσιν, ὅταν ὁ ἥλιος κρατεῖν καὶ λύειν ἄρξηται τὸν πρὸς βορέαν πάγον. ʽἈρχομένου μὲν οὖν οἱ πρόδρομοι, ἤδη δὲ λυομένου οἱ ἐτησίαι.

Διὰ τί ὁ ζέφυρος λειότατός τε τῶν ἀνέμων καὶ [o] ψυχρός, 52
καὶ δύο ὥρας πνεῖ μάλιστα, ἔαρ τε καὶ μετόπωρον, καὶ πρὸς ἑσπέραν τῆς ἡμέρας, καὶ ἐπὶ τὴν γῆν μάλιστα; ʽΗ ψυχρὸς μὲν διὰ τὸ πνεῖν ἀπὸ τῆς [p] θαλάττης καὶ πεδίων ἀναπεπταμένων; ʽἯττον μὲν οὖν ψυχρὸς τοῦ βορέου διὰ τὸ ἀφ' 2
ὕδατος πνευματουμένου καὶ μὴ χιόνος πνεῖν, [q] ψυχρὸς δὲ διὰ τὸ μετὰ χειμῶνα, ἄρτι τοῦ ἡλίου κρατοῦντος, πνεῖν. Καὶ μετοπώρου, ὅτι οὐκέτι κρατεῖ ὁ ἥλιος· [r] οὐ γὰρ ὥσπερ ἐν γῇ ὑπομένει τὴν [s] ὕλην, ἀλλὰ πλανᾶται διὰ τὸ ἐφ' ὑγροῦ βεβηκέναι. Καὶ ὁμαλὸς διὰ τὸ αὐτό· οὐ γὰρ ἀπὸ ὀρέων πνεῖ, 3
οὐδὲ βίᾳ τηκομένου, ἀλλὰ ῥᾳδίως ὥσπερ δι' αὐλῶνος ῥέων. Τὰ μὲν [t] γὰρ πρὸς βορέαν καὶ νότον [v] ὀρεινά· πρὸς ἑσπέραν δὲ οὔτε ὄρος οὔτε γῆ ἐστίν, ἀλλὰ τὸ ʽἈτλαντικὸν πέλαγος, ὥστε ἐπὶ τῆς γῆς φέρεται. Καὶ πρὸς ἑσπέραν δὲ τῆς ἡμέρας πνεῖ διὰ τὸν τόπον· τότε γὰρ ὁ ἥλιος πλησιάζει τῷ τόπῳ. Καὶ τῆς νυκτὸς παύεται διὰ τὸ ἐκλείπειν τὴν τοῦ ἡλίου κίνησιν.

Διὰ τί, ὅταν ὁ εὖρος πνεῖ, μείζω φαίνεται τὰ πάντα; ʽΗ 53
ὅτι ζοφωδέστατον τὸν ἀέρα ποιεῖ;

Διὰ τί τὸν μὲν χειμῶνα πρωῒ ἀπὸ τῆς ἕω τὰ πνεύματα 54
πνεῖ, τὸ δὲ θέρος δείλης καὶ ἀπὸ δυσμῶν ἡλίου; ʽΗ [w] ὅτι ἃ ἡμῖν συμβαίνει τοῦ θέρους, ταῦτα τοῦ χειμῶνος τοῖς τὸ ἐναντίον τῆς γῆς ἡμισφαίριον οἰκοῦσιν, ἡμῖν δὲ τοῦ χειμῶνος πρωῒ καὶ ἀφ' ἕω τὰ πνεύματα πνεῖ διὰ τὸ τὸν ἀέρα κάθυγρον ἐν τῇ νυκτὶ διακρίνεσθαι καὶ κινεῖσθαι τὸ πρωῒ ὑπὸ τοῦ ἡλίου, καὶ πρῶτον τὸν ἔγγιστα τοῦ ἡλίου. Ποιεῖ δὲ 2
τοῦτο ὁ ἥλιος καὶ [x] πρὸ ἀνατολῆς· διὸ αὖραι οὐχ ἧττον πρὸ ἀνατολῆς πνέουσιν. ʽἘπειδὴ οὖν καὶ ἐφ' ἑαυτὸν ἕλκει ὁ

[o] ψυχρότατος Xa. [p] θαλάσσης s. [q] ψυχροὶ s. [r] οὐ] οὐδὲ s.
[s] ἴλην Ya.s. [t] γὰρ om. Xa. [v] ὀρεινά· πρὸς] ὀρεινά· τὰ πρὸς Xa.
[w] ὅτε Xa. [x] πρὸ τῆς ἀνατολῆς Xa.

νηνεμίαις ἀνιοῦσα ἡ ἀτμὶς ἀπὸ τοῦ ἐμμένοντος ὕδατος ποιεῖ τὸ ψῦχος.

59 Διὰ τί, ἂν ἕωθεν πνεῖν ἄρξηται, διημερεύει μᾶλλον; Ἢ διότι ἀρχομένου τοῦ ἡλίου σφοδροτάτη ἡ φορά, [d] διὸ ἐκτείνεται τοιαύτη οὖσα. Σημεῖον δὲ ὅτι ἰσχυρὰ ἡ σύστασις.

60 Διὰ τί βορέας τὴν ἡμέραν μὲν λαμπρός, τὴν δὲ νύκτα πίπτει; Ἢ διότι γίνεται [e] ἀπὸ πεπηγότος ὑετοῦ, ὅταν ἀναθυμιᾶται διὰ τὸν ἥλιον; Πίπτει δὲ νυκτός, ὅτι οὐχ ἡ αὐτὴ γένεσις, ἀλλὰ τοὐναντίον ποιεῖ· τὰς γὰρ νύκτας ἐκπνεῖ, τὰς δὲ ἡμέρας ἧττον.

61 Διὰ τί τὰ ἀράχνια τὰ πολλὰ ὅταν φέρηται, πνεύματός ἐστι σημεῖα; Πότερον ὅτι ἐργάζεται ὁ ἀράχνης ἐν ταῖς εὐδίαις, φέρεται δὲ διὰ τὸ ψυχόμενον τὸν ἀέρα συνιέναι πρὸς τὴν γῆν, τὸ δὲ ψύχεσθαι ἀρχὴ χειμῶνος· σημεῖον οὖν ἡ φορὰ
2 τῶν ἀραχνίων. Ἢ ὅτι μετὰ τὰ ὕδατα καὶ τοὺς χειμῶνας γίνεται τῶν ἀραχνίων ἀθρόα ἡ φορά, [f] ἐν ταῖς εὐδίαις [g] ἐργαζομένων, διὰ τὸ ἐν τῷ χειμῶνι [h] μὴ φαίνεσθαι; Δύσριγον γὰρ τόδε. Καὶ φερόμενοι ὑπὸ τοῦ πνεύματος [i] πολὺ ἐκπηνίζονται. Μετὰ δὲ τὰ ὕδατα εἴωθε [k] πνεύματα γίνεσθαι ὡς τὰ πολλά.

62 Διὰ τί οἱ βορέαι μεγάλοι τοῦ χειμῶνος ἐν τοῖς ψυχροῖς τόποις [l] ἐπινέφελοι, ἔξω δὲ αἴθριοι; Ἢ ὅτι ἅμα ψυχροί εἰσι καὶ μεγάλοι, ἐγγὺς δὲ μᾶλλον ψυχροί, ὥστε φθάνουσι πηγνύντες πρὶν ἀπῶσαι τὰ νέφη· ὅταν δὲ παγῇ, μένουσι διὰ βάρος. Ἔξω δὲ τῷ μεγέθει ἐργάζονται μᾶλλον ἢ τῷ ψυχρῷ.

ΚΖ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΟΒΟΝ ΚΑΙ [m] ΑΝΔΡΕΙΑΝ.

Διὰ τί οἱ φοβούμενοι τρέμουσιν; Ἢ διὰ τὴν κατάψυξιν; Ἐκλείπει γὰρ τὸ θερμὸν καὶ συστέλλεται· διὸ καὶ αἱ κοιλίαι λύονται τοῖς πολλοῖς.

2 Διὰ τί οὖν καὶ διψῶσιν ἔνιοι, καθάπερ οἱ μέλλοντες κολά-

[d] διὸ] διότι s. [e] ἀπὸ τοῦ πεπ. Xa. [f] ἐν δὲ ταῖς s. [g] ἐργαζομένου Ya. [h] μὴ om. Ya. [i] πολὺν Xa.Ya. [k] πνεῦμα s. [l] ἐπινεφέλοις Xa, ἐπὶ νεφέλαις Ya.s. [m] ἀνδρίαν Ya.

ζεσθαι; Οὐ γὰρ ἔδει καταψυχομένων. Ἢ οὐκ ἐν ταὐτῷ
τόπῳ ἡ κατάψυξις καὶ ἡ θερμότης, ἀλλ' ἡ μὲν ἐν τῷ ἐπι-
πολῆς, ἔνθεν ἐκλείπει τὸ θερμόν, ἡ δὲ ἐν τῷ ἐντός, ὥστε ἐκ-
θερμαίνει; Σημεῖον δὲ καὶ τὸ λύεσθαι [n] τὰς [o] κοιλίας. Ἀνα-
ξηραινομένου δὴ τοῦ κυρίου τόπου τὸ δίψος. Ὅμοιον δὲ
ἔοικεν ὥσπερ τοῖς ἠπιαλοῦσιν, [p] οἳ ἅμα τῷ ῥιγοῦν [q] διψῶσιν·
οὐδὲ γὰρ ὁ αὐτὸς οὐδ' ἐκεῖ τόπος ψύχεται καὶ θερμαίνεται.

Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς θυμοῖς εἰς τὸ ἐντὸς ἀθροιζομένου τοῦ 3
[r] θερμοῦ διάθερμοι καὶ θαρραλέοι, ἐν δὲ τοῖς φόβοις ἀνάπα-
λιν; Ἢ οὐκ εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὀργιζο- 2
μένοις περὶ τὴν καρδίαν, διὸ καὶ θαρρητικοὶ [s] καὶ ἐν ἐρυθή-
ματι καὶ πνεύματος πλήρεις, ἄνω τῆς φορᾶς οὔσης, τοῖς δὲ
φοβουμένοις κάτω συμφευγόντων τοῦ αἵματος καὶ τοῦ θερ-
μοῦ, διὸ καὶ ἡ λύσις τῶν κοιλιῶν· ἐπεὶ καὶ ἡ τῆς καρδίας πή-
δησις οὐχ ὁμοία, ἀλλὰ τοῖς μὲν ὡς ἂν διὰ τὴν ἔκλειψιν πυκνὴ
καὶ νυγματώδης, τοῖς δὲ ὡς ἂν ἀθροιζομένου πλείονος θερ-
μοῦ· διὸ καὶ τὸ ἀναζεῖν καὶ τὸ ὀρίνεσθαι τὸν θυμὸν καὶ τα-
ράττεσθαι, καὶ ὅσα τοιαῦτα λέγουσιν οὐ κακῶς ἀλλ' οἰκείως.
Ἆρ' οὖν καὶ διὰ τοῦτο τὸ δίψος, ἐπεί τό γε ξηρὸν πτύειν 3
καὶ ὁ σαυσαρισμὸς καὶ τὰ τοιαῦτα γίνεται διὰ τὴν ἀναφορὰν
τοῦ πνεύματος ἅμα καὶ θερμοῦ. Καὶ τὸ δίψος δὲ δῆλον ὡς
ἐκθερμαινομένου τοῦ σώματος. Πῶς οὖν ὁ αὐτὸς τόπος ἀνα-
ξηραίνεται [t] ἀμφοῖν, ᾧ διψῶμεν, καὶ τῷ φοβουμένῳ καὶ τῷ
ὀργιζομένῳ; Ὁ δὲ φόβος ὅτι διψητικόν, καὶ οἱ ἐν ταῖς 4
τροπαῖς δηλοῦσιν· οὐδαμοῦ γὰρ οὕτω διψῶσιν. Καὶ οἱ ἀγω-
νιῶντες δὲ σφόδρα· διὸ καὶ διακλύζονται καὶ ἐπιρροφοῦσι,
καθάπερ Παρμένων ὁ ὑποκριτής. Ἢ τούτοις μὲν [v] οὐκ ἔστι
δίψος, ἀλλὰ ξηρότης πεφευγότος τοῦ αἵματος, ὅθεν καὶ
[w] ὠχροί; Σημεῖον δὲ τὸ μὴ πίνειν πολύ, ἀλλὰ καὶ [x] βροχθί-
σαι. Οἱ δ' ἐν ταῖς τροπαῖς μετὰ πόνου. Διὸ [y] διψῶσι καὶ 5
οἱ μέλλοντες κολάζεσθαι· καὶ οὐθὲν ἄτοπον. Ἐν δὲ [z] τοῖς

[n] τὰς] καὶ τὰς Y[a]. [o] κοίλας s. [p] οἳ] ἣ s. [q] διψιῶσιν s. [r] θυμοῦ s.
[s] καὶ ἐρυθήματος margo r. [t] ἄμφω X[a].Y[a].s. [v] οὐδ' Y[a]. [w] ὠχρός X[a],
ἴσως ὠχριῶσι margo X[a]. [x] βροχίσαι s. [y] διψιῶσι s. [z] τοῖς om. s.

πολεμικοῖς ἔνιοι καὶ τῶν ἀνδρείων, ὅταν διασκευασθῶσι, καὶ τρέμουσιν οὐκ ἐξεστηκότες ἀλλὰ θαρροῦντες· ὧν εἰώθασι [a]μαστιγοῦν τὸ σῶμα πλατεῖ [b]νάρθηκι, εἰ δὲ μή, ταῖς χερσὶν ἀναθερμανθέντες. Ἔοικε [c]δὴ διὰ τὴν ὀξύτητα καὶ τὴν φορὰν τοῦ θερμοῦ ἀνωμαλία τις εἶναι περὶ τὸ σῶμα ταραχώδης.

4 Διὰ τί οἱ ἀνδρεῖοι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ φίλοινοι; Ἢ ὅτι οἱ ἀνδρεῖοι θερμοί, ἡ δὲ θερμότης περὶ τὰ στήθη. Ἐνταῦθα γὰρ καὶ ὁ φόβος φαίνεται, γινόμενος κατάψυξίς τις. Ὥστε περὶ τὴν καρδίαν ἧττον μὲν μένει, τοῖς δὲ πηδᾷ [d]ψυχομένη. Ὅσοι οὖν τὸν πνεύμονα ἔχουσιν ἔναιμον, θερμὸν ἔχουσι τοῦτον ὥσπερ οἰνωμένοι, ὥστε οὐ ψύχει ἡ φαντασία τοῦ δεινοῦ.
2 Οἱ δὲ τοιοῦτοι καὶ φιλοπόται. Ἥ τε γὰρ τοῦ ποτοῦ ἐπιθυμία διὰ τὴν τούτου τοῦ μορίου θερμότητά ἐστιν (εἴρηται δὲ περὶ [e]αὐτοῦ ἐν ἄλλοις) καὶ τοῦ παυστικοῦ ἡ ἐπιθυμία. Ὁ δὲ οἶνος θερμὸς μὲν τὴν φύσιν, παύει δὲ τὴν δίψαν μᾶλλον τοῦ ὕδατος, καὶ μάλιστα τῶν αὐτῶν· δι' ἣν αἰτίαν, [f]εἴ-
3 ρηται ἐν ἄλλοις. Διὸ καὶ οἱ ἐν τῇ περιπνευμονίᾳ καὶ οἱ μαινόμενοι ἀμφότεροι ἐπιθυμοῦσιν οἴνου· καίτοι τῶν μὲν διὰ τὴν θερμασίαν θερμὸς ὁ πνεύμων, τῶν δὲ διὰ τὴν ταραχήν. Ἐπεὶ οὖν οἱ αὐτοὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τῷ γένει διψητικοὶ καὶ ἀνδρεῖοι, οἴνου δὲ οἱ διψητικοὶ ἐπιθυμητικοί, οἱ δὲ τοιοῦτοι φιλοπόται, ἀναγκαῖον ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρακολουθεῖν ἀλλήλοις τὰς φύσεις. Διὸ καὶ [g]οἱ οἰνωμένοι ἀνδρειότεροι τῶν μή.

5 Διὰ τί μάλιστα τὴν ἀνδρείαν τιμῶσιν αἱ πόλεις, οὐ βελτίστην οὖσαν τῶν ἀρετῶν; Ἢ ὅτι διατελοῦσιν ἢ πολεμοῦντες ἢ πολεμούμενοι, αὕτη δὲ ἐν ἀμφοῖν χρησιμωτάτη ἐστίν. Τιμῶσι δὲ οὐ τὰ βέλτιστα, ἀλλὰ τὰ αὑτοῖς βέλτιστα.

6 Διὰ τί οἱ φοβούμενοι μάλιστα τρέμουσι τὴν φωνὴν καὶ [h]τὰς χεῖρας καὶ τὸ κάτω χεῖλος; Ἢ διότι ἔκλειψίς ἐστι τὸ πάθος θερμοῦ ἐκ τῶν ἄνω τόπων; Διὸ καὶ ὠχριῶσιν. Διὰ μὲν οὖν τὸ ἐκ τοῦ στήθους ἡ φωνὴ τρέμει, ψυχομένου ᾧ κινεῖται. Ὁμοίως δὲ καὶ αἱ χεῖρες· ἐκ τοῦ στήθους γὰρ

[a] μαστιγεῖ s. [b] νάρκηθι s. [c] δὲ s. [d] ψυχομένοις s. [e] τούτου s.
[f] ἐν ἄλλοις εἴρηται s. [g] οἱ om. Y[a]. [h] τὰς add. t.

ἤρτηνται. Τὸ δὲ κάτω χεῖλος, ἀλλ' οὐ τὸ ἄνωθεν, κάτω 2
κρέμαται [i] ᾗ ῥέπει· τὸ δὲ κάτωθεν ἄνω [k] παρὰ φύσιν, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ θερμοῦ ἄνω ἠρεμεῖ· οὗ ὑφαιρουμένου διὰ τὸ ψύχεσθαι τρέμει. Καὶ ἐν τοῖς θυμοῖς δὲ διὰ τὸ αὐτὸ ἀποκρεμάννυται τὸ χεῖλος. Δῆλον δὲ ἐπὶ τῶν παιδίων· [l] συνθεῖ γὰρ εἰς τὴν καρδίαν τὸ θερμόν.

Διὰ τί οἱ φοβούμενοι [m] τρέμουσι, καὶ μάλιστα τὴν φωνὴν 7
καὶ τοῦ σώματος [n] τὰς χεῖρας καὶ τὸ κάτω χεῖλος; Ἢ διότι ἐκ τούτου τοῦ τόπου ἐκλείπει τὸ θερμὸν ἐν ᾧ ἡ φωνή; Τὸ δὲ χεῖλος καὶ τὰς χεῖρας, ὅτι [o] εὐκινητότατα καὶ ἥκιστα ἔναιμα. Καὶ προΐενται μὲν τὴν χολήν, συσπῶσι [p] δὲ τὰ αἰδοῖα, προΐενται μὲν διὰ τὸ συντήκειν τὸ καταβαῖνον θερμόν, ἀνασπῶσι δέ, ὅτι [q] ἔξωθεν φόβος· εἰς τοὐναντίον οὖν ἡ φυγή.

Διὰ τί οἱ φοβούμενοι καὶ [r] διψῶσι καὶ ῥιγῶσιν; Ταῦτα 8
δὲ ἐναντία τὰ πάθη. Ἢ ῥιγοῦσι μὲν ψυχόμενοι, διψῶσι δὲ θερμαινόμενοι; Διότι ἐν τῷ φοβεῖσθαι τὸ θερμὸν ἐκλείπει καὶ τὸ ὑγρὸν ἐκ τῶν ἄνω τόπων. Δηλοῖ δὲ τὸ χρῶμα καὶ αἱ κοιλίαι· τὸ μὲν γὰρ πρόσωπον ὠχρόν, αἱ δὲ κοιλίαι ἐνίοτε λύονται. Διὰ μὲν [s] οὖν τὸ ἐκλείπειν τὸ θερμὸν ἐκ τῶν ἄνωθεν τὸ ῥῖγος γίνεται, διὰ δὲ τὸ ὑγρὸν ἡ δίψα.

Διὰ τί τοῦ τε φόβου λύπης τινὸς ὄντος καὶ τῆς ἀλγη- 9
δόνος, οἱ μὲν ἀλγοῦντες ἀναβοῶσιν, [t] οἱ δὲ φοβούμενοι σιωπῶσιν; Ἢ οἱ μὲν ἀλγοῦντες κατέχουσι τὸ πνεῦμα (διὸ ἀθρόον ἐξιὸν μετὰ [v] φωνῆς ἐξέρχεται), τῶν δὲ φοβουμένων κατέψυκται τὸ σῶμα καὶ τὸ θερμὸν κάτω ἐνήνεκται, ὃ ποιεῖ πνεύματα. Ἧι οὖν ἐνήνεκται μάλιστα, ἐνταῦθα καὶ ποιεῖ αὐτά. Διὸ καὶ ἀποψοφοῦσιν οἱ φοβούμενοι. Ἡ δὲ φωνή 2
ἐστι φορὰ πνεύματος ἄνω πως καὶ διά [w] τινων [x] γινομένη. Τοῦ δὲ τοὺς ἀλγοῦντας κατέχειν τὸ πνεῦμα αἴτιον, ὅτι ταῖς ἐνυπαρχούσαις ἡμῖν βοηθείαις φύσει [y] εὐθὺς πάντες [z] παθόντες

[i] ᾗ Xa.Ya.s.t.u. [k] περὶ s. [l] συνωθεῖ s. [m] καὶ μάλιστα τρέμουσι Xa. [n] τὰς om. Xa. [o] εὐκινητότατος s. [p] δὲ καὶ τὰ Xa.s. [q] ἔξω s, omisso φόβος. [r] διψιῶσι καὶ ῥιγῶσι s, ῥιγῶσι καὶ διψῶσι Xa. [s] οὖν om. Xa.Ya.s. [t] οἱ δὲ] οὐδὲ s. [v] βοῆς Xa. [w] τόνων Xa. [x] γινομένων s. [y] εὐθὺ Xa. [z] μαθόντες s.

ἄνευ λογισμοῦ χρώμεθα, [a]καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα ζῷα· τὰ μὲν
3 *[b]γὰρ [c]κέρασι, τὰ δὲ ὀδοῦσι, τὰ δὲ ὄνυξιν ἀμύνεται. Πρὸς*
δὲ τὰ ἀλγήματα πάντα ἢ τὰ πλεῖστα βοηθεῖ ἡ θερμότης.
Ὃ ποιεῖ ὁ κατέχων τὸ πνεῦμα· θερμαίνει γὰρ καὶ ἐκπέττει
τὸ ἄλγημα, [d]συστέλλων ἐντὸς τὸ θερμὸν τῷ πνεύματι.

10 *Διὰ τί τοῖς φοβουμένοις αἱ κοιλίαι λύονται καὶ οὐρητι-*
ῶσιν; Ἢ τὸ θερμὸν τὸ ἐν ἡμῖν ἐστὶν ὥσπερ ζῷον; Τοῦτ᾽
οὖν φεύγει [e]ὅ τι ἂν φοβηθῇ. Ἔξωθεν [f]οὖν γινομένων τῶν
τε ὑπὸ τῆς ἀγωνίας φόβων καὶ τῶν τοιούτων, [g]καὶ ἐκ τῶν
ἄνωθεν εἰς [h]τὰ [i]κάτω καὶ ἐκ τῶν ἐπιπολῆς εἰς τὰ ἐντός, ἐκ-
θερμαινόμενοι δὲ οἱ περὶ τὴν κοιλίαν τόποι καὶ τὴν κύστιν
2 *διαλύονται, καὶ ποιοῦσιν αὐτὰς [k]εὐτρεπεῖς. Καὶ γὰρ τὰ*
[l]ἄνηθα καὶ τὰ ἀψίνθια, καὶ ὅσα [m]οὐρητικά, θερμαντικά.
Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ πρὸς τὴν κοιλίαν φάρμακα, τὰ κάτω θερ-
μαντικά· καὶ τὰ μὲν τῶν εἰσενεχθέντων [n]μόνων λυτικά, τὰ
δὲ καὶ ἑτέραν σύντηξιν ποιεῖ, οἷον τὸ σκόροδον εἰς τὸ οὖρον.
Τὸ αὐτὸ δὲ τοῖς τοιούτοις ἡ ἐκ τῶν [o]ἐπιπολῆς θερμασία εἰς
τούτους [p]τοὺς [q]τόπους συνιοῦσα δρᾷ.

11 *Διὰ τί οἱ φοβούμενοι συσπῶσι τὰ αἰδοῖα; Εἰκὸς γὰρ ἦν*
τοὐναντίον, [r]τοῦ θερμοῦ εἰς τοῦτον τὸν τόπον [s]ἀθροιζομένου
τῶν φοβουμένων, ἀνίεσθαι αὐτά. Ἢ οἱ φοβούμενοι σχεδὸν
ἅπαντες ὥσπερ ῥιγοῦντές εἰσιν; Ἐκλελοιπότος οὖν ἐκ τῶν
ἐπιπολῆς τοῦ θερμοῦ συσπῶσιν. Διὸ καὶ [t]βομβυλιάζουσιν
2 *οἱ δεινῶς δεδιότες. Δοκεῖ δὲ συσπᾶν τὸ ἐπιπολῆς καὶ τὸ*
δέρμα τῶν ῥιγούντων, ἅτε τοῦ θερμοῦ ἐκκεκριμένου· διὸ καὶ
φρίττουσιν. Συσπᾶται δὲ καὶ ἡ [v]ὀσχέα τοῦ αἰδοίου ἄνω,
καὶ συνεφέλκονται καὶ οἱ ὄρχεις αὐτοῖς συστελλομένων. Θᾶτ-
τον δὲ φαίνεται ἐπὶ τῶν ἀφροδισίων· ὁ γὰρ φόβος ἐκκρίνει,

[a] *καθάπου* s. [b] *γὰρ* om. X^a. [c] *κέρατα* s. [d] *συστέλλον* X^a. [e] *ὅτε* X^a.s. [f] *οὖν* om. K^a.O^a.s. [g] *καὶ* ante *ἐκ* om. Q.K^a.s. [h] *τὸ* s. [i] *κάτω—τὰ* om. Q. [k] *εὐτροπεῖς* Q.K^a, *εὐτροπῆς* s. [l] *ἄνιθα* x. et margo X^a, *ἄνησα* Q.Y^a, *ἄνησσα* K^a.O^a.s, *ἄνοσα* t. [m] *οὐρ. καὶ θερμ.* Q.K^a.O^a.Y^a. [n] *μόνον* X^a.Y^a. [o] *ἐπιπολῶν θερμάνει* s. [p] *τοὺς* om. X^a. [q] *τρόπους* X^a. [r] *εἰς τοῦτον τὸν τόπον τοῦ θερμοῦ* X^a. [s] *ἀθροιζόμενοι* s. [t] *βομβυλίζουσιν* Y^a. [v] *ὀχεία* X^a.

καὶ πολλοῖς τῶν ἀγωνιώντων καὶ τῶν περιφόβων συγκινεῖ ἡ
τῆς γονῆς [w]πρόεσις.

ΚΗ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΣΩΦΡΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΑΚΟΛΑΣΙΑΝ, ΚΑΙ ΕΓΚΡΑΤΕΙΑΝ ΚΑΙ ΑΚΡΑΣΙΑΝ.

Διὰ τί ἔνιοι κάμνουσιν, ὅταν ἐθισθέντες ἀκολάστως ζῆν
μὴ ἀκολάστως διαιτῶνται, οἷον Διονύσιος ὁ τύραννος, ἐπεὶ ἐν
τῇ πολιορκίᾳ ἐπαύσατο πίνων ὀλίγον τινὰ χρόνον, εὐθὺς
ἐφθισίασεν, ἕως πάλιν εἰς τὴν [x]μέθην [y]μετέβαλεν. Ἢ μέγα
μέν [z]τι καὶ τὸ ἔθος ἐστὶν ἑκάστοις· φύσις γὰρ ἤδη γίνεται.
[a]Καθάπερ ἂν ἰχθὺς ἐν ἀέρι ἢ ἄνθρωπος ἐν ὕδατι [b]διατελῶν 2
φαύλως ἂν [c]ἴσχοι, οὕτω καὶ οἱ τὰ ἔθη μεταβάλλοντες χα-
λεπῶς ἀπαλλάττουσιν, καὶ τὸ πάλιν εἰς τὰ [d]εἰωθότα ἐλθεῖν
σωτηρία [e]γίνεται αὐτοῖς ὥσπερ εἰς φύσεως κατάστασιν. Ἔτι
δὲ καὶ συντηκτικοὶ γίνονται, εἰωθότες τροφῇ χρῆσθαι δαψι-
λεῖ τῇ [f]ἰδίᾳ· μὴ λαμβάνοντες γὰρ τὴν εἰωθυῖαν ὥσπερ ὅλως
μὴ λαμβάνοντες διατίθενται. Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὰ περιτ- 3
τώματα τροφῇ μεμιγμένα πολλῇ ἀφανίζεται, αὐτὰ δὲ ἐπι-
πολάζει μόνα ὄντα, καὶ φέρεται εἰς ὄμματα ἢ πνεύμονα·
προσενεγκαμένοις δὲ τροφὴν κατακεραννύμενα ὑδαρῆ γίνεται
καὶ ἀβλαβῆ. Γίνεται δὲ τοῖς ἀκολάστως ζῶσι πλείω τὰ
περιττώματα ἄχρι τινὸς λήξασι τοῦ εἰωθότος βίου, διὰ τὸ
πολλὴν ἀκαταχώριστον ἐν αὐτοῖς ὕλην ὑπάρχειν ἐκ τοῦ προ-
τέρου βίου, ἧς τηκομένης ὑπὸ τοῦ συμφύτου θερμοῦ, καθάπερ
χιόνος πολλῆς, ῥεύματα ἁδρὰ συμβαίνει γίνεσθαι.

Διὰ τί κατὰ [g]δύο μόνας αἰσθήσεις ἀκρατεῖς λέγομεν, οἷον 2
ἁφὴν καὶ γεῦσιν; Ἢ διὰ τὰς ἀπὸ τούτων γινομένας ἡδονὰς
ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις; Ἅτε οὖν κοιναὶ οὖσαι ἀτιμό-
ταταί εἰσι, διὸ καὶ μάλιστα ἢ μόναι ἐπονείδιστοί εἰσιν. Ὥστε
[h]τὸν ὑπὸ τούτων ἡττώμενον ψέγομεν καὶ ἀκρατῆ καὶ ἀκό-
λαστον εἶναι φαμέν, διὰ τὸ ὑπὸ τῶν χειρίστων ἡδονῶν ἡτ-
τᾶσθαι.

[w] προαίεσις s. [x] μεγέθην s. [y] μετέβαλλεν v. [z] τοι Xa. [a] καθαπερανεὶ Xa.s. [b] τελῶν s. [c] ἴσχει Xa. [d] εἰωθότως s. [e] αὐτοῖς γίνεται s. [f] ἰδίᾳ] ἡδεία Xa. [g] μόνας δύο Xa. [h] τὸ Ya.v.

3 Διὰ τί ἀκρατεῖς [i] λέγοντα [k] κατὰ τὰς ἐπιθυμίας μόνον, οὔσης [l] τῆς ἀκρασίας καὶ περὶ τὴν ὀργήν; Ἢ ὅτι ἀκρατὴς μέν ἐστιν ὁ [m] παρὰ τὸν λόγον τι πράττων [n] καὶ ἀκρασία ἡ [o] παρὰ τὸν λόγον ἀγωγή, εἰσὶ δὲ αἱ μὲν ἐπιθυμίαι ὡς ἐπίπαν εἰπεῖν [o] παρὰ τὸν λόγον, [p] αἱ δὲ ὀργαὶ μετὰ λόγου, οὐχ ὡς κελεύσαντος τοῦ λόγου, ἀλλ' ὡς δηλώσαντος τὸν προπηλακισμὸν ἢ τὴν αἰτίαν.

4 Διὰ τί τὴν μὲν ἐγκράτειαν καὶ [q] τὴν σωφροσύνην ἐπὶ τῶν νέων καὶ πλουσίων μάλιστα ἐξετάζομεν, τὴν δὲ δικαιοσύνην ἐπὶ τῶν πενήτων; Ἢ ὅτι οὗ μάλιστα δεῖταί τις, [r] εἰ τούτου ἀπέχεται, μᾶλλον θαυμάζοιτ' ἂν ἢ τῶν ἐναντίων; Ὁ μὲν οὖν πένης εὐπορίας δεῖται, ὁ δὲ νέος καὶ πλούσιος ἀπολαύσεως.

5 Διὰ τί ἧττον ἀνέχονται διψῶντες ἢ πεινῶντες; [s] Πότερον ὅτι λυπηρότερον; [t] Σημεῖον δὲ τοῦ λυπηροτέρου, ὅτι ἥδιον τὸ [v] διψῶντα [w] πιεῖν ἢ [x] πεινῶντα φαγεῖν. Τὸ δὲ ἐναντίον τῷ ἡδεῖ λυπηρότερον. Ἢ [y] διότι μᾶλλον δεῖται τὸ θερμὸν τοῦ ὑγροῦ ἢ τὸ ξηρὸν ᾧ ζῶμεν; Ἢ ὅτι δυοῖν ἡ δίψα ἐπιθυμία, ποτοῦ καὶ τροφῆς, ἡ δὲ πεῖνα ἑνὸς [z] μόνου, τροφῆς;

6 Διὰ τί ἧττον καρτεροῦμεν διψῶντες ἢ πεινῶντες; Ἢ διότι λυπούμεθα μᾶλλον; Σημεῖον δὲ τῆς λύπης ἡ ἡδονὴ σφοδροτέρα. Εἶτα ὁ μὲν διψῶν [a] δυοῖν ἐνδεής, τροφῆς [b] τε καὶ καταψύξεως (ἄμφω γὰρ ἔχει τὸ ποτόν), ὁ δὲ πεινῶν θατέρου μόνον.

7 Διὰ τί οἱ κατὰ τὴν τῆς ἁφῆς ἢ γεύσεως ἡδονήν, οὗ ἂν ὑπερβάλλωσιν, ἀκρατεῖς [c] λέγονται; Οἵ τε γὰρ περὶ τὰ ἀφροδίσια ἀκόλαστοι, οἵ τε περὶ τὰς τῆς τροφῆς ἀπολαύσεις. Τῶν δὲ κατὰ τὴν τροφὴν ἀπ' ἐνίων μὲν ἐν τῇ γλώττῃ τὸ ἡδύ, ἀπ' ἐνίων [d] δὲ ἐν τῷ λάρυγγι, διὸ καὶ Φιλόξενος γε-
2 ράνου φάρυγγα [e] εὔχετο ἔχειν. Οἱ δὲ [f] κατὰ τὴν ὄψιν καὶ

[i] λέγεται s. [k] μετὰ Y^{a}.v. [l] τῆς om. s. [m] περὶ τὸν λογισμόν s. [n] καὶ] καὶ ἡ X^{a}.Y^{a}.s.v. [o] utrobique περὶ s. [p] αἱ δὲ αἱ ὀργαὶ s. [q] τὴν post καὶ om. Y^{a}.s.v. [r] εἰ] ἐπὶ s. [s] πότερον s. [t] σῆμα s. [v] διψῶντες s. [w] ποιεῖν v. [x] πεινῶντες s. [y] δεῖται μᾶλλον s. [z] μόνον Y^{a}. [a] δυεῖν Y^{a}.v. [b] τε om. Y^{a}.s. [c] λεκτέον s. [d] δὲ] τε Y^{a}.v. [e] ηὔχετο s, εὔχεται v. [f] κατὰ] καὶ X^{a}.Y^{a}.s.v.

τὴν ἀκοὴν οὐκέτι. Ἢ διὰ τὸ τὰς ἀπὸ τούτων γινομένας ἡδονὰς κοινὰς εἶναι ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ζῴοις; Ἅτε [g] οὖν [h] οὖσαι κοιναὶ ἀτιμόταταί εἰσι καὶ μάλιστα ἢ μόναι ἐπονείδιστοι, [i] ὥστε τὸν ὑπὸ τούτων ἡττώμενον ψέγομεν καὶ ἀκρατῆ καὶ ἀκόλαστον λέγομεν διὰ τὸ ὑπὸ τῶν χειρίστων ἡδονῶν ἡττᾶσθαι. Οὐσῶν δὲ [k] τῶν αἰσθήσεων πέντε, τά τε ἄλλα ζῷα 3
[l] ἀπὸ δύο μόνων τῶν προειρημένων ἥδεται, κατὰ δὲ τὰς ἄλλας ἢ ὅλως οὐχ ἥδεται ἢ κατὰ συμβεβηκὸς τοῦτο πάσχει. [m] Ὁρῶν μὲν γὰρ [n] ὁ ὁρῶν, ἢ [o] καὶ ὀσφραινόμενος, χαίρει ὅτι ἀπολαύει· καὶ ὅταν πληρωθῇ, οὐδὲ τὰ τοιαῦτα ἡδέα αὐτῷ, ὥσπερ οὐδὲ ἡμῖν ἡ τοῦ ταρίχου ὀδμή, ὅταν ἄδην ἔχωμεν τοῦ φαγεῖν. Ὅταν δὲ ἐνδεεῖς ὦμεν, ἡδέα. Ἡ δὲ τοῦ ῥόδου ἀεὶ ἡδεῖα.

Διὰ τί ἧττον κατέχουσι τὸν γέλωτα παρόντων τῶν γνω- 8
ρίμων; Ἢ ὅταν σφόδρα [p] ἐξηρτημένον ᾖ τι, εὐκίνητόν ἐστιν; Ἢ δ' [q] εὔνοια εἰπεῖν μᾶλλον γελοῖον, ὥστε κινεῖ.

ΚΘ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΝ ΚΑΙ ΑΔΙΚΙΑΝ.

Διὰ τί μείζονος ὄντος ἀδικήματος, ἐάν τις βλάπτῃ εἰς τὸ μεῖζον ἀγαθόν, τῆς δὲ τιμῆς οὔσης μείζονος ἀγαθοῦ, ἡ τῶν χρημάτων ἀδικία μᾶλλον δοκεῖ, καὶ οἱ ἄδικοι μᾶλλον εἶναι δοκοῦσι περὶ τὰ χρήματα; Ἢ διότι αἱροῦνται τὰ χρήματα μᾶλλον τῆς τιμῆς, καὶ πᾶσίν ἐστι κοινότατον, ἡ δὲ τιμὴ ὀλίγοις, καὶ ὀλιγάκις συμβαίνει ἡ χρῆσις αὐτῆς.

Διὰ τί παρακαταθήκην δεινότερον ἀποστερεῖν ἢ δάνειον; 2
Ἢ ὅτι αἰσχρὸν ἀδικεῖν φίλον. Ὁ μὲν οὖν τὴν παρακαταθήκην ἀποστερῶν φίλον ἀδικεῖ· οὐδεὶς γὰρ παρακατατίθεται μὴ πιστεύων. Οὗ δὲ τὸ χρέος, οὐ φίλος· οὐ γὰρ [r] δανείζει, ἐὰν ᾖ φίλος, ἀλλὰ δίδωσιν. Ἢ ὅτι μεῖζον τὸ ἀδίκημα· πρὸς 2
γὰρ τῇ ζημίᾳ καὶ τὴν πίστιν παραβαίνει, δι' ἥν, εἰ καὶ μηδὲν

[g] οὖν om. Yᵃ.v. [h] οὐσῶν κοινῶν Xᵃ.Yᵃ.v. [i] ὡς v. [k] τὰς αἰσθήσεις s. [l] ἀπὸ δύο μηνῶν s, ἀποδύομεν Yᵃ, ἀπὸ δύο μόνον margo Xᵃ. [m] ὁρῶν μὲν s, ὁρῶ μὲν Q.Yᵃ.v. [n] ὁ om. Xᵃ. [o] καὶ post ἢ om. Q.Yᵃ.s.v. [p] ἐξηρμένον Yᵃ.s. [q] ἔννοια Yᵃ. [r] δανίζει s.

ἕτερον, δεῖ ἀπέχεσθαι τοῦ ἀδικεῖν. Ἔτι τὸ μὴ τοῖς ἴσοις ἀμύνεσθαι φαῦλον· ὁ μὲν οὖν ἔδωκεν ὡς φίλῳ, ὁ δὲ ἀπεστέ-
3 ρησεν ὡς ἐχθρόν· ὁ δὲ δανείζων οὐχ ὡς φίλος ἔδωκεν. Ἔτι τῶν μὲν ἡ δόσις φυλακῆς καὶ ἀποδόσεως χάριν, [s] τῶν δὲ καὶ ὠφελείας· ἧττον δὲ ἀγανακτοῦμεν ἀποβάλλοντες, εἰ κέρδος θηρεύομεν, οἷον [t] οἱ ἁλιεῖς τὰ δελέατα· προφανὴς γὰρ ὁ κίνδυνος. Ἔτι παρακατατίθενται μὲν [v] ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἱ ἐπιβουλευόμενοι καὶ ἀτυχοῦντες, δανείζουσι δὲ οἱ εὐποροῦντες· δεινότερον δέ ἐστι τὸν ἀτυχοῦντα ἢ τὸν εὐτυχοῦντα ἀδικεῖν.

3 Διὰ τί [w] ἐνίοις δικαστηρίοις τοῖς γένεσι μᾶλλον ἢ ταῖς διαθήκαις ψηφιοῦνται; Ἢ ὅτι γένους μὲν οὐκ ἔστι καταψεύσασθαι, ἀλλὰ τὸ ὂν ἀποφαίνειν· διαθῆκαι δὲ πολλαὶ ψευδεῖς ἤδη ἐξηλέγχθησαν οὖσαι.

4 Διὰ τί ἡ πενία [x] παρὰ τοῖς χρηστοῖς τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἢ [y] παρὰ τοῖς φαύλοις ἐστίν; Ἢ διὰ τὸ ὑπὸ πάντων μισεῖσθαι καὶ ἐξελαύνεσθαι πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς καταφεύγει, οἰομένη μάλιστα [y] παρὰ τούτοις σωτηρίας τυχεῖν καὶ διαμεῖναι· εἰ δὲ πρὸς [z] πονηροὺς [a] ἔλθοι, οὐκ ἂν διαμεῖναι ἐν τῇ αὐτῇ δυνάμει αὐτούς, ἀλλ' ἢ κλέπτειν ἢ λῄζεσθαι, ὧν γινο-
2 μένων οὐκ ἂν ἔτι εἶναι αὐτὴν παρ' αὐτοῖς. Ἢ ὅτι τοὺς ἐπιεικεῖς οἴεται τῶν ἀνθρώπων ἄριστα ἂν αὐτῇ χρῆσθαι, καὶ ἥκιστα ἂν ὑβρισθῆναι ὑπ' αὐτῶν. Καθάπερ οὖν τὰς τῶν χρημάτων παρακαταθήκας πρὸς τοὺς ἐπιεικεῖς τιθέμεθα, οὕτω καὶ αὐτὴ ὑπὲρ αὐτῆς διατάττεται. Ἢ ὅτι θήλεια οὖσα ἀπορωτέρα ἐστίν, ὥστε [b] τῶν ἐπιεικῶν δεῖται. Ἢ ὅτι αὐτὴ κακὸν οὖσα πρὸς τὸ κακὸν οὐκ ἂν ἔλθοι· εἰ γὰρ τὸ κακὸν ἕλοιτο, παντάπασιν ἂν δυσίατον εἴη.

5 Διὰ τί οὐχ ὁμοίως αἱ ἀδικίαι μείζους [c] περὶ τὰ ῥήματα καὶ τὰ ἄλλα, οἷον ὁ μικρὸν εἰπὼν οὐκ ἂν καὶ τὸ ἀπόρρητον [d] εἴποι, ἀλλ' ὁ ἕνα [e] προδοὺς καὶ πόλιν, ὥσπερ [f] ὁ ὀβολὸν

[s] τῷ Yᵃ. et margo Xᵃ. [t] οἱ] εἰ s. [v] ὡς om. Yᵃ.s. [w] an ἐν ἐνίοις et mox ψηφίζονται? [x] ἐπὶ s. [y] utrobique περὶ s. [z] πονηρίαν s. [a] ἔλθῃ Xᵃ.v. [b] τῶν om. s. [c] περὶ χρήματα Yᵃ. [d] εἴποιεν Yᵃ. [e] προδιδοὺς Xᵃ. [f] ὁ] καὶ ὁ s.

ἀποστερήσας καὶ τάλαντον; Ἢ ὅτι ἀπὸ μείζονος ἀδικίας ἔνια ἐλάττω ἐστὶ δι' ἀδυναμίαν.

Διὰ τί παρακαταθήκην αἰσχρὸν ἀποστερῆσαι μικρὰν ἢ 6
πολὺ δανεισάμενον; Ἢ ὅτι ὁ τὴν παρακαταθήκην ἀποστερῶν [g] τὸν ὑπολαβόντα εἶναι αὐτὸν ἐπιεικῆ [h] ἐξαπατᾷ; Ἢ ὅτι ὁ τοῦτο [i] κἂν ἐκεῖνο ποιήσειεν;

Διὰ τί ἄνθρωπος μάλιστα παιδείας μετέχων ζῴων ἁπάν- 7
των ἀδικώτατόν ἐστιν; Ἢ ὅτι πλείστου λογισμοῦ κεκοινώνηκεν; Μάλιστα οὖν τὰς ἡδονὰς καὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἐξήτακεν· ταῦτα δ' ἄνευ ἀδικίας οὐκ ἔστιν.

Διὰ τί ὁ πλοῦτος ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρὰ τοῖς φαύλοις 8
[k] μᾶλλον ἢ τοῖς ἐπιεικέσιν ἐστίν; Ἢ διότι τυφλὸς ὢν τὴν διάνοιαν οὐ δύναται κρίνειν οὐδὲ αἱρεῖσθαι τὸ βέλτιστον;

Διὰ τί δικαιότερον εἶναι νενόμισται τοῖς τετελευτηκόσιν 9
ἢ τοῖς ζῶσιν ἐπαμύνειν; Ἢ ὅτι οἱ μὲν ζῶντες δύναιντ' ἂν [l] αὐτοῖς ἐπαρκέσαι, ὁ δὲ τετελευτηκὼς οὐκέτι;

Διὰ τί [m] ὑγιαίνοντι μὲν ὁ συνὼν οὐδὲν ὑγιέστερος γίνεται, 10
οὐδὲ ἰσχυρῷ ἢ [n] καλῷ εἰς τὰς ἕξεις ἐπιδίδωσιν οὐθέν, δικαίῳ δὲ καὶ σώφρονι καὶ ἀγαθῷ; Ἢ διότι τὰ μὲν ἀμίμητα τὰ δὲ μιμητὰ τῇ ψυχῇ; Ἀγαθὸς δὲ τῇ ψυχῇ, ὑγιὴς δὲ τῷ σώματι· ἐθίζεται οὖν [o] χαίρειν ὀρθῶς καὶ λυπεῖσθαι. Ὁ δὲ ὑγιεῖ συνὼν οὐκέτι· οὐ γὰρ ἐν τῷ τισὶ χαίρειν ἢ μὴ ὁ ὑγιής· οὐθὲν [p] γὰρ τούτων ποιεῖ ὑγίειαν.

Διὰ τί δεινότερον γυναῖκα ἀποκτεῖναι ἢ ἄνδρα; Καίτοι 11
βέλτιον τὸ ἄρρεν τοῦ θήλεος φύσει. Ἢ διότι ἀσθενέστερον, ὥστε ἐλάττω ἀδικεῖ. Ἢ [q] ὅτι οὐ νεανικὸν τὸ ἰσχυρίζεσθαι πρὸς τὸ πολὺ ἧττον;

Διὰ τί ποτε τῷ φεύγοντι ἐν τῷ δικαστηρίῳ τὴν δεξιὰν 12
στάσιν διδόασιν; Ἢ [r] διότι ἐπανισοῦν βούλονται; Πλεονεκτοῦντος οὖν τοῦ διώκοντος τὴν στάσιν τῷ φεύγοντι δι-

[g] τῷ ὑπολαβόντι pr. X^{a}. [h] ἐξαπατᾶται codices. [i] καὶ codices. [k] μᾶλλον om. X^{a}.Y^{a}.s. [l] ἑαυτοῖς Y^{a}, om. s. [m] ὑγιαίνοντα s. [n] καλλίω Y^{a}, καλλίονι s. [o] ὀρθῶς χαίρειν s. [p] τούτων γὰρ X^{a}.v. [q] ὅτι] ἔτι X^{a}.Y^{a}.s. [r] ὅτι X^{a}.Y^{a}.s.

δόασιν, εἶθ᾽ ὡς ἐπὶ [s] τὸ πολὺ οἱ φεύγοντες [t] παραφυλάττον-
ται· ἐπὶ δεξιὰ δὲ ἡ φυλακὴ γίνεται, ἐὰν ὁ φεύγων ἔχῃ τὴν ἐν
δεξιᾷ στάσιν.

13 Διὰ τί [v] ποτε, [w] ὅταν τῷ φεύγοντι καὶ τῷ διώκοντι φαί-
νωνται [x] αἱ ψῆφοι ἴσαι, ὁ φεύγων νικᾷ; Ἢ ὅτι ὁ μὲν φεύ-
γων ἐν τῷ ἀγῶνι μόνον ἀκήκοεν αὐτοῦ πρὸς ἃ δεῖ αὐτὸν
ἀπηγορεῖσθαι, καὶ τοὺς μάρτυρας παρασχέσθαι πρὸς τὰ κα-
2 τηγορημένα ἔχεσθαι, [y] εἴ τι μέλλουσιν [z] ὠφεληθῆναι; Οὐ
ῥᾴδιον δὲ τὸ [a] μαντεύσασθαί τινα ὧν [b] δεῖ αὐτὸν παρασκευά-
σασθαι ἢ μάρτυρας ἢ ἄλλο τεκμήριον ὅτι οὐθὲν ἀδικεῖ. Τῷ
δὲ διώκοντι ἔστιν ὅπως βούλεται, καὶ πρὸ τοῦ τὴν δίκην κλη-
τεύσασθαι, ἐνστήσασθαι τὸ πρᾶγμα, καὶ ἤδη κεκληκότα,
πλασάμενον ὅ τι [c] βούλεται πιθανόν, κατηγορεῖν αὐτοῦ.
3 Ὁρῶν δὴ κατὰ πάντα [d] ταῦτα ἐλαττούμενον ὁ νομοθέτης
τὸν φεύγοντα, προσέθετο τῷ φεύγοντι [e] ὅ τι ἂν οἱ δικασταὶ
4 ἀμφιδοξήσωσιν. Ἀλλὰ μὴν καὶ τοῦτ᾽ ἄν τις [f] ἴδοι. Ἐν
γὰρ τοῖς φόβοις ὄντες πολλὰ παραλιμπάνουσιν ὧν αὐτοὺς
[g] ἔδει εἰπεῖν ἢ πρᾶξαι, οἱ δὲ φεύγοντες ἀεὶ ἐν μείζοσι κινδύ-
νοις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τυγχάνουσιν ὄντες, ὥστ᾽ εἰ παραλιμ-
πάνουσιν ὧν δεῖ αὐτούς, εἴπερ ἐξισοῦνται τοῖς δικαίοις, δῆλον
5 ὅτι εἰ μὴ παρελίμπανον, ἐκράτουν ἄν. Ἔτι [h] δὲ ἕκαστος
ἡμῶν μᾶλλον ἂν προέλοιτο [i] τοῦ ἀδικοῦντος ἀποψηφίσασθαι
ὡς [k] οὐκ ἀδικεῖ [l] ἢ τοῦ [m] μὴ ἀδικοῦντος καταψηφίσασθαι ὡς
ἀδικεῖ, οἷον εἴ τις φεύγει δουλείας ἢ ἀνδροφονίας. Τούτων
γὰρ ἑκάστου ὄντων, ἃ κατηγορεῖ αὐτῶν, μᾶλλον ἂν ἀποψη-
6 φίσασθαι [n] ἑλοίμεθα ἢ μὴ ὄντων καταψηφίσασθαι. Ἔστι
γάρ, ὅταν τις ἀμφιδοξῇ, τὰ ἐλάττω τῶν ἁμαρτημάτων αἱ-
ρετέον. Δεινὸν γὰρ καὶ τὸ τοῦ δούλου ὡς ἐλεύθερός ἐστι
καταγνῶναι· πολὺ δὲ δεινότερον, ὅταν τις τοῦ ἐλευθέρου ὡς

[s] τὸ om. Y^a. [t] περιφυλάττονται s. [v] ποτε om. s. [w] ὅταν] ὅταν καὶ X^a.Y^a.v. [x] αἱ om. X^a.v. [y] ἤ X^a.Y^a.s. [z] ὠφεληθήσεσθαι Y^a.s, ὠφεληθήσεται X^a. [a] μαντεύεσθαί X^a. [b] δὴ s. [c] βούληται s. [d] ταῦτα om. X^a. [e] ὅτε X^a.s. [f] εἴδη s. [g] δεῖ s. [h] δὴ Y^a.s. [i] τοῦ—ἢ om. X^a. [k] οὐκ om. s. [l] ἢ—ἀδικεῖ om. s. [m] μὴ om. X^a.Y^a. [n] ἑλόμεθα Y^a: ceteri ἑλώμεθα.

δοῦλον καταψηφίσηται. Ἔτι δὲ ἐὰν ὁ μὲν [o] *τύχῃ ἐγκαλῶν
ὁ δὲ ἀμφισβητῶν* [p] *ὑπὲρ ὁτουοῦν, οὐκ εὐθὺς οἰόμεθα δεῖν
ἀποδοῦναι τῷ ἐγκαλοῦντι, ἀλλὰ νέμεσθαι τὸν κεκτημένον,
ἕως ἂν κριθῇ. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν πλειόνων,* 7
*ὅταν ἰσάζῃ τὸ πλῆθος τῶν τε φασκόντων ἀδικεῖν καὶ τῶν
μὴ ὁμολογούντων, ὥσπερ ὅτε ἐξ ἀρχῆς ὁ μὲν* [q] *ἐνεκάλει ὁ
δὲ ἀπηρνεῖτο, οὐκ οἰόμεθα δεῖν τὸν νομοθέτην προστιθέναι
τῷ ἐγκαλοῦντι, ἀλλὰ τὸν φεύγοντα κύριον εἶναι, ἕως ἂν
ὑπεροχήν τινα* [r] *ἔχῃ ὁ ἀδικῶν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν* 8
*κριτῶν, ἐπειδὴ οὐδεμίαν ὑπεροχὴν ἰσασθεισῶν τῶν ψήφων,
κατὰ χώραν εἴασεν ὁ νομοθέτης ἔχειν. Ἔτι δὲ τῶν μὲν ἀξιο-* 9
*λόγων ἁμαρτημάτων μεγάλαι καὶ αἱ κολάσεις εἰσίν, ὥστε
ἀδίκως μὲν καταψηφισαμένοις* [s] *καὶ μὴ γνοῦσιν οὐκ ἔστιν
ἐπανορθοῦσθαι καιρὸν λαβόντας· ἀπολύσασι δὲ παρὰ* [t] *τὸ
προσῆκον, εἰ μὲν οὕτως εὐλαβῶς ὥστε μηθὲν ἔτι ποτὲ ἁμαρ-
τεῖν, τί ἂν καὶ μέγα* [v] *ἡμαρτηκότες οἱ κριταὶ εἴησαν, τοιοῦτον
ἄνθρωπον ἀπολύσαντες θανάτου; Εἰ δέ τι ἐξ ὑστέρου*
[w] *ἁμαρτάνοι, δι᾽ ἀμφότερα ἂν* [x] *αὐτὸν κολάζεσθαι ἀξιοῖ. Ἢ* 10
[y] *ὅτι* [z] *ἀδικωτέρου μέν ἐστιν ἀνδρὸς ταῦτα ἀδικεῖν ἃ ἧττον
εἰκός ἐστιν ἀδίκως ἐγκαλεῖσθαι; Τὸ μὲν γὰρ ἀδικεῖν καὶ δι᾽
ὀργὴν καὶ διὰ φόβον καὶ δι᾽ ἐπιθυμίαν καὶ δι᾽ ἄλλα πολλὰ
γίνεται, καὶ οὐ μόνον ἐκ προνοίας· τὸ δὲ ἀδίκως ἐγκαλεῖν ὡς
τὸ πολὺ ἐκ προνοίας ἐστίν. Ὥστε ἐπεὶ ἴσαι αἱ ψῆφοι γεγό-* 11
*νασι, τὸ δὲ ἀδίκως τὸν ἐγκαλοῦντα ἐγκαλεῖν καὶ τὸν φεύ-
γοντα ἀδικεῖν, φαύλου κριθέντος τοῦ ἀδίκως ἐγκαλοῦντος τὸ
νικᾶν τῷ φεύγοντι ὁ νομοθέτης* [a] *ἀπένειμεν. Ἔτι δὲ καὶ* 12
*αὐτοὶ οὕτως ἔχομεν πρὸς τοὺς θεράποντας, ὥστε ὅταν ὑπο-
πτεύσωμέν τι αὐτοὺς ἡμαρτηκέναι καὶ μηθὲν ἀκριβὲς ἔχω-
μεν, ἀλλ᾽* [b] *ὅμως αὐτοὺς* [c] *ὑπολαμβάνωμεν πεπραχέναι, οὐκ
εὐθὺς ἐπὶ τὸ κολάζειν ἐρχόμεθα· καὶ ἐὰν μηθὲν μᾶλλον*

[o] *ἐντύχῃ* Xa.Ya.s. [p] *ὑπὲρ τοῦ ὁτιοῦν* s. [q] *ἐκάλει* s. [r] *ἔχει* s.
[s] *καὶ μιγνύουσιν* Ya. [t] *τὸ* om. Ya.s. [v] *οἱ κριταὶ ἡμαρτηκότες* s.
[w] *ἁμαρτάνει δι᾽ ἀμφοτέρων* s. [x] *αὐτὸν νῦν κολ.* Xa.Ya. [y] *ὅτι*] *ἔτι*
codices. [z] *ἀδικώτερον* Xa.s. [a] *ἀπένεμεν* Ya. [b] *ὁμοίως* Xa.Ya.s.
[c] *ὑπολαμβάνομεν* Xa.

13 [d] δυνώμεθα ἐξετάσαι, ἀφίεμεν ταύτης τῆς αἰτίας. Ἔτι μείζω
μὲν ἀδικεῖ ὁ ἐκ προνοίας ἀδικῶν ἢ ὁ μὴ ἐκ προνοίας. Ὁ
μὲν δὴ συκοφαντῶν ἀεὶ ἐκ προνοίας ἀδικεῖ, ὁ δὲ ἕτερόν τι
ἀδικῶν τὰ μὲν δι' ἀνάγκην τὰ δὲ δι' ἄγνοιαν, τὰ δὲ ὅπως
14 ἔτυχεν ἀδικεῖν αὐτῷ συμπίπτει. Ὅταν δὲ ἴσαι γένωνται αἱ
ψῆφοι, ὁ μὲν διώκων κέκριται ὑπὸ τῶν ἡμίσεων ἐκ προ-
νοίας ἀδικεῖν, ὁ δὲ φεύγων ὑπὸ τῶν λοιπῶν αὖ ἀδικεῖν μὲν
οὐ μέντοι γε ἐκ προνοίας, ὥστε [e] ἐπεὶ ἀδικεῖν μείζω κέκριται
ὁ διώκων τοῦ φεύγοντος, εἰκότως ὁ νομοθέτης νικᾶν ἔκρινε
15 τὸν τὰ ἐλάττω ἀδικοῦντα. Ἔτι δὲ ἀεὶ μὲν ἀδικώτερός ἐστιν
ὁ μὴ οἰόμενος λανθάνειν ὃν ἀδικεῖ καὶ ὅμως ἀδικῶν, ἢ ὁ
οἰόμενος λανθάνειν. [f] Ὁ μὲν γὰρ ἀδίκως τινὶ ἐγκαλῶν οὐκ
οἴεται λανθάνειν τοῦτον ὃν συκοφαντεῖ, οἱ δ' [g] ἄλλο τι ἀδι-
κοῦντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἰόμενοι λανθάνειν ὃν ἀδικοῦσιν
ἐπιχειροῦσιν ἀδικεῖν, ὥστε ἀδικώτεροι [h] ἂν [i] κρίνοιντο οἱ διώ-
κοντες ἢ οἱ φεύγοντες.

14 Διὰ τί ποτε, ἐὰν μέν τις ἐκ βαλανείου κλέψῃ ἢ ἐκ πα-
λαίστρας ἢ ἐξ ἀγορᾶς ἢ τῶν τοιούτων τινός, θανάτῳ ζημιοῦ-
ται, ἐὰν δέ τις ἐξ οἰκίας, διπλοῦν τῆς ἀξίας τοῦ κλέμματος
[k] ἀποτίνει; Ἢ ὅτι ἐν μὲν ταῖς οἰκίαις φυλάξαι ὁπωσοῦν
ἔστιν· καὶ γὰρ ὁ τοῖχος ἰσχυρὸς καὶ κλεῖς ἐστί, καὶ οἰκέταις
τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ πᾶσιν ἐπιμελές ἐστιν ὅπως [l] σώζηται τὰ
2 ἐνόντα. Ἐν [m] δὲ τῷ [n] βαλανείῳ, καὶ ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς
οὖσιν ὥσπερ τὸ βαλανεῖον, ῥᾴδιον τῷ βουλομένῳ κακουργεῖν·
οὐδὲν γὰρ ἰσχυρὸν [o] ἔχουσι πρὸς τὴν φυλακὴν οἱ τιθέντες
ἀλλ' ἢ τὸ αὐτῶν ὄμμα, ὥστε ἂν μόνον τις [p] παραβλέψῃ, ἐπὶ
3 τῷ κλέπτοντι ἤδη γίνεται. Διὸ ὁ νομοθέτης οὐχ ἱκανοὺς
ὄντας ἡγησάμενος εἶναι φύλακας, τὸν νόμον αὐτοῖς ἐπέστησεν
[q] ἀπειλοῦντα σφοδρῶς ὡς οὐ βιωσομένοις ἐάν τι σφετερίζων-
4 ται τῶν ἀλλοτρίων. Ἔτι δὲ [r] εἰς μὲν τὴν οἰκίαν ἐπὶ τῷ κε-

[d] δυνάμεθα s. [e] ἐπεὶ om. Y[a]. [f] ὁ μὲν γὰρ] ὅμως γε Y[a]. [g] ἄλλοι Y[a]. [h] ἂν] καὶ ἂν Y[a].s, δὲ καὶ ἂν X[a]. [i] κρίνοιεν X[a].Y[a]. [k] ἀπο-τείνει N[a].Y[a].s. [l] σώζῃ s. [m] δὲ om. s. [n] βαλείῳ X[a]. [o] πρὸς τὴν φυτικὴν ἔχουσιν s. [p] ἐπιβλέψῃ N[a].Y[a]. [q] ἀπειλοῦντι s. [r] εἰς] εἰ s.

*κτημένῳ ἐστὶν ὅν τινα ἂν βούληται εἰσδέχεσθαι, καὶ ᾧ μὴ πι-
στεύει εἰσφέρεσθαι· τῷ δὲ ἐν τῷ βαλανείῳ θεμένῳ τι οὐκ
ἔξεστιν οὐθένα κωλῦσαι οὔτε εἰσιέναι, οὔτε* [s] *εἰσελθόντα μὴ*
[t] *παρὰ κλέπτην τὸ αὑτοῦ* [v] *ἱμάτιον θέσθαι* [w] *ἀποδύντα ἄν·
ἀλλ' ὡς οὐ βούλεται, ἐν τῷ αὐτῷ ἥ τε τοῦ κλέπτου ἐσθὴς
καὶ ἡ τοῦ μέλλοντος ἀπολλύναι* [x]*ἀναμεμιγμέναι κεῖνται. Διὸ* 5
*ὁ νομοθέτης τῷ μὲν ἑκόντι εἰσδεξαμένῳ τὸν κλέπτην καὶ
αὐτῷ ἡμαρτηκότι οὐ λίαν μεγάλαις τιμωρίαις βεβοήθηκεν,
τοῖς δὲ ἐξ ἀνάγκης κοινωνοῦσι τῆς εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσόδου
καὶ τῆς ἀναμίξεως μεγάλας τιμωρίας φανερός ἐστι καθιστὰς
τοῖς κλέπτουσιν. Ἔτι δὲ οἱ μὲν ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς οὖσι* 6
*τῷ βουλομένῳ εἰσιέναι κλέπτοντες καταφανεῖς ἅπασι γίνον-
ται ὅτι φανεροί εἰσιν, ὥστε* [y] *περιγενόμενοι οὐδὲ καρπισμοῦ
ἔτι χάριν ἐπιεικεῖς εἶναι δοκεῖν βούλονται, ὡς μάτην αὐτοῖς
ὂν πρὸς τοὺς γνόντας πλάττεσθαι ὅτι ἐπιεικεῖς εἰσίν· κατα-
φανῶς οὖν ἤδη πονηροὶ διατελοῦσιν ὄντες. Οἱ δὲ ἑνὶ μόνῳ* 7
φανεροὶ [z] *γενόμενοι πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιχειροῦσι πείθειν,
ἀποτίσαντές τι,* [a] *ὅπως μὴ καταφανεῖς αὐτοὺς ποιήσῃ· διὸ οὐ
παντελῶς ἂν εἶεν πονηροὶ διὰ τέλους, ἀνθ' ὧν ὁ νομοθέτης
ἐλάττω αὐτοῖς τὰ ἐπιζήμια ἐποίησεν. Ἔτι δὲ τῶν ἁμαρ-* 8
*τιῶν μάλιστα αἰσχύνουσι τὴν πόλιν αἱ ἐν τοῖς κοινοτάτοις
συλλόγοις τε καὶ συνόδοις γινόμεναι, ὥσπερ καὶ τιμὴν φέ-
ρουσι πολὺ μάλιστα αἱ ἐν τῷ κοινῷ εὐταξίαι· καταφανεῖς
γὰρ μάλιστα διὰ τῶν τοιούτων καὶ αὐτοῖς* [b] *καὶ τοῖς ἄλλοις.
Συμβαίνει οὖν οὐ μόνον ἰδίᾳ τὸν* [c] *ἀπολέσαντα βλάπτεσθαι* 9
*ἐκ τῶν τοιούτων τινός, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πόλιν λοιδορίας
γίνεσθαι. Διὸ καὶ τὸν κλέψαντα ταῖς μείζοσι ζημίαις ἐκό-
λασε τῶν ἐξ οἰκίας τινὸς ἀφελομένων. Ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐξ* 10
οἰκίας τινὸς ἀπολέσας [d] *ἐν τοιούτῳ τόπῳ τυγχάνει ὤν, ὅθεν
ῥᾴδιον* [e] *μήτε παθόντα* [f] *μήτε χλευασθέντα ὑπό τινων, οἴκοι*

[s] *εἰσελθόντι* s. [t] *περικλέπτην* Xa, *περικλέπτειν* s. [v] *ἱματίῳ* s. [w] *ἀποδούντα* s. [x] *ἀναμεμιγμένα* s. [y] *περιγινόμενοι οὐδὲ καρπισκοῦ* s. [z] *γινόμενοι* s. [a] *ὅπως*] *ὡς ἂν* s, *ἂν* Xa. [b] *καὶ* ante *τοῖς* om. s. [c] *ἀπελάσαντα* Na. [d] *ἐν τῷ τοιούτῳ* Xa.s. [e] *μηδὲ* Na.Ya. [f] *μή ποτε* Ka.Xa.

ὄντα τὸ ἀτύχημα φέρειν. Τῷ δ' ἥ τε ἀποχώρησις ἐργώδης
[g] γεγυμνωμένῳ, προσέτι δὲ χλευάζεσθαι ὑπό τινων ὑπάρχει
τοῖς πολλοῖς, ὃ πολὺ δυσχερέστερόν ἐστι τῆς [h] ἀπωλείας.
11 [i] Διὸ καὶ ὁ νομοθέτης μείζους αὐτοῖς ζημίας ἐνέγραψεν. Ἔτι
[k] δὲ [l] παραπλήσια τούτοις [m] πολλὰ φαίνονται νενομοθετη-
κότες, οἷον καὶ ἐὰν μέν τις ἄρχοντα κακῶς εἴπῃ, μεγάλα τὰ
12 ἐπιτίμια, ἐὰν δέ τις [n] ἰδιώτην, οὐθέν. Καὶ καλῶς· [o] οἴεται
γὰρ τότε οὐ μόνον εἰς τὸν ἄρχοντα ἐξαμαρτάνειν τὸν [p] κακη-
γοροῦντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζειν. Τὸν αὐτὸν δὲ
τρόπον καὶ τὸν ἐν τῷ λιμένι κλέπτοντα οὐ μόνον τὸν ἰδιώ-
την βλάπτειν, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν αἰσχύνειν. Ὁμοίως δὲ
καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, οὗ κοινῇ που συνερχόμεθα.

15 Διὰ τί ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐὰν ἴσαι γένωνται ψῆφοι τοῖς ἀντιδίκοις, ὁ φεύγων νικᾷ; Ἢ ὅτι ὁ φεύγων ὑπὸ τοῦ διώκοντος οὐθὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἴσοις αὐτῷ ἤδη ἔμελλε νικᾶν;

16 Διὰ τί ἐπὶ μὲν [q] κλοπῇ θάνατος ἡ ζημία, ἐπὶ δὲ ὕβρει, μείζονι οὔσῃ ἀδικίᾳ, τίμησις τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι; Ἢ διότι τὸ μὲν ὑβρίζειν ἀνθρώπινόν ἐστι πάθος, καὶ πάντες πλέον ἢ ἔλαττον αὐτοῦ μετέχουσι, τὸ δὲ κλέπτειν οὐ τῶν ἀναγκαίων; Καὶ ὅτι ὁ κλέπτειν ἐπιχειρῶν καὶ ὑβρίζειν ἂν προέλοιτο.

Λ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΡΟΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΝΟΥΝ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑΝ.

Διὰ τί πάντες ὅσοι περιττοὶ γεγόνασιν ἄνδρες ἢ κατὰ
φιλοσοφίαν ἢ πολιτικὴν ἢ ποίησιν ἢ τέχνας φαίνονται με-
λαγχολικοὶ ὄντες, καὶ οἱ μὲν οὕτως ὥστε καὶ λαμβάνεσθαι
τοῖς ἀπὸ [r] μελαίνης χολῆς ἀρρωστήμασιν, οἷον [s] λέγεται τῶν
2 τε ἡρωϊκῶν τὰ περὶ τὸν Ἡρακλέα. Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔοικε

[g] γεγυμνωμένον s. [h] ἀπαθείας Na. [i] διὸ—Λ. c. 14. sect. 5. χεῖρον ἢ τὴν om. Na. Ya, quorum Na. illa Λ. ΟΣΑ—hujus ed. p. 253. extr. καθεύδειν alio loco (fol. 205.) habet ab alia manu addita. [k] τε Xa. [l] περιπλήσια s. [m] πολλὰ ἂν φαίνωνται Xa. [n] ἰδιώτην om. s. [o] οἴηται s. [p] κατηγοροῦντα s. [q] κλόπων s. [r] μελαίνης om. t. [s] λέγονται t.

γενέσθαι ταύτης τῆς φύσεως, διὸ καὶ τὰ ἀρρωστήματα τῶν
ἐπιληπτικῶν ἀπ' ἐκείνου προσηγόρευον οἱ ἀρχαῖοι ἱερὰν νό-
σον. Καὶ ἡ περὶ τοὺς παῖδας ἔκστασις καὶ ἡ πρὸ τῆς ἀφα-
νίσεως ἐν [t] Οἴτῃ τῶν ἑλκῶν ἔκφυσις γενομένη τοῦτο δηλοῖ·
καὶ γὰρ τοῦτο γίνεται πολλοῖς ἀπὸ μελαίνης χολῆς. Συν-
έβη δὲ καὶ Λυσάνδρῳ τῷ Λάκωνι πρὸ τῆς τελευτῆς γενέ-
σθαι τὰ ἕλκη ταῦτα. Ἔτι δὲ τὰ περὶ Αἴαντα καὶ [v] Βελλε- 3
ροφόντην, ὧν ὁ μὲν ἐκστατικὸς ἐγένετο παντελῶς, ὁ δὲ τὰς
ἐρημίας ἐδίωκεν, διὸ οὕτως ἐποίησεν Ὅμηρος

αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ [w] κεῖνος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν,
ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον [x] οἶος ἀλᾶτο,
ὃν θυμὸν [y] κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.

[z] Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν [a] ἡρώων ὁμοιοπαθεῖς φαίνονται 4
τούτοις. Τῶν δὲ [b] ὕστερον Ἐμπεδοκλῆς καὶ Πλάτων καὶ
Σωκράτης καὶ ἕτεροι συχνοὶ τῶν γνωρίμων. Ἔτι [c] δὲ τῶν
περὶ τὴν ποίησιν οἱ πλεῖστοι. Πολλοῖς μὲν γὰρ τῶν τοι-
ούτων [d] γίνεται νοσήματα ἀπὸ τῆς τοιαύτης κράσεως τῷ
σώματι, τοῖς δὲ ἡ φύσις [e] δήλη ῥέπουσα πρὸς τὰ πάθη.
Πάντες δ' οὖν ὡς εἰπεῖν ἁπλῶς εἰσί, καθάπερ ἐλέχθη, τοιοῦ- 5
τοι τὴν φύσιν. Δεῖ δὴ λαβεῖν τὴν αἰτίαν πρῶτον ἐπὶ πα-
ραδείγματος προχειρισαμένους. Ὁ γὰρ οἶνος ὁ πολὺς μά-
λιστα φαίνεται παρασκευάζειν [f] τοιούτους οἵους λέγομεν τοὺς
μελαγχολικοὺς εἶναι, καὶ πλεῖστα ἤθη [g] ποιεῖν πινόμενος,
οἷον ὀργίλους, φιλανθρώπους, ἐλεήμονας, ἰταμούς· ἀλλ' οὐχὶ
τὸ μέλι οὐδὲ [h] τὸ γάλα [h] οὐδὲ τὸ ὕδωρ οὐδ' ἄλλο τῶν τοιού-
των οὐδέν. Ἴδοι δ' ἄν τις ὅτι παντοδαποὺς ἀπεργάζεται, 6
θεωρῶν ὡς μεταβάλλει τοὺς πίνοντας ἐκ προσαγωγῆς· πα-
ραλαβὼν γὰρ ἀπεψυγμένους ἐν τῷ νήφειν καὶ σιωπηλοὺς
μικρῷ μὲν [i] πλείων ποθεὶς λαλιστέρους ποιεῖ, ἔτι δὲ πλείων
ῥητορικοὺς καὶ θαρραλέους, προϊόντας δὲ πρὸς τὸ πράττειν

[t] Οἴτῃ] τῇ Xa.t. [v] βελλεροφῶντα Xa. [w] κεῖνος] οὗτος t. [x] οἷον t. [y] κατέδεν t. [z] καὶ οἱ ἄλλοι t. [a] ἡρωϊνῶν t. [b] ὑστέρων t. [c] δὲ om. t. [d] γίνονται Xa. [e] δειλη t. [f] τούτους t. [g] ποιεῖ Xa. [h] τὸ alterum et οὐδὲ τὸ ὕδωρ om. t. [i] πλείω—πλείω Xa.t.

[k] ἰταμούς, ἔτι δὲ μᾶλλον πινόμενος ὑβριστάς, ἔπειτα μανι-
κούς, λίαν δὲ πολὺς ἐκλύει καὶ ποιεῖ μωρούς, ὥσπερ τοὺς [l] ἐκ
παίδων ἐπιλήπτους ἢ καὶ ἐχομένους τοῖς μελαγχολικοῖς ἄγαν.
7 Ὥσπερ οὖν ὁ εἷς ἄνθρωπος μεταβάλλει τὸ ἦθος [m] πίνων καὶ
χρώμενος τῷ οἴνῳ ποσῷ τινί, οὕτω καθ' ἕκαστον τὸ ἦθος εἰσί
τινες ἄνθρωποι. Οἷος γὰρ οὗτος μεθύων νῦν ἐστίν, [n] ἄλλος
[o] τις τοιοῦτος φύσει ἐστίν, ὁ μὲν λάλος, ὁ δὲ κεκινημένος, ὁ
δὲ ἀρίδακρυς· ποιεῖ γάρ τινας καὶ τοιούτους, διὸ καὶ Ὅμηρος
ἐποίησε "καί μέ φησι δάκρυ [p] πλώειν βεβαρημένον οἴνῳ."
8 Καὶ γὰρ ἐλεήμονές ποτε γίνονται καὶ ἄγριοι καὶ σιωπηλοί·
ἔνιοι [q] γὰρ αὖ ἀποσιωπῶσι, καὶ μάλιστα τῶν μελαγχολικῶν
ὅσοι ἐκστατικοί. Ποιεῖ [r] δὲ καὶ φιλητικοὺς ὁ οἶνος· σημεῖον
δὲ ὅτι προάγεται ὁ πίνων καὶ τῷ στόματι φιλεῖν, [s] οὓς νήφων
9 οὐδ' ἂν εἷς [t] φιλήσειεν ἢ διὰ τὸ εἶδος ἢ διὰ τὴν ἡλικίαν. Ὁ
μὲν οὖν οἶνος οὐ πολὺν χρόνον ποιεῖ περιττόν, ἀλλ' ὀλίγον,
ἡ δὲ φύσις ἀεί, ἕως τις ἂν ᾖ· οἱ μὲν γὰρ θρασεῖς, οἱ δὲ σιωπη-
λοί, οἱ δὲ ἐλεήμονες, οἱ δὲ δειλοὶ γίνονται φύσει. Ὥστε δῆ-
λον ὅτι διὰ τὸ αὐτὸ ποιεῖ ὅ τε οἶνος καὶ ἡ φύσις ἑκάστου
τὸ ἦθος· πάντα γὰρ κατεργάζεται τῇ θερμότητι ταμιευό-
10 μενα. Ὅ τε δὴ χυμὸς καὶ ἡ κρᾶσις ἡ τῆς μελαίνης χολῆς
πνευματικά ἐστιν· διὸ καὶ τὰ πνευματώδη πάθη καὶ τὰ [v] ὑπο-
χόνδρια μελαγχολικὰ οἱ ἰατροί φασιν εἶναι. Καὶ ὁ οἶνος
δὲ πνευματώδης τὴν δύναμιν. Διὸ δή ἐστι τὴν φύσιν ὅμοια
11 ὅ τε οἶνος καὶ ἡ κρᾶσις. Δηλοῖ δὲ ὅτι πνευματώδης ὁ οἶνός
ἐστιν ὁ ἀφρός· τὸ μὲν γὰρ ἔλαιον θερμὸν ὂν οὐ ποιεῖ
ἀφρόν, ὁ δὲ οἶνος πολύν, καὶ μᾶλλον ὁ μέλας τοῦ λευκοῦ,
ὅτι θερμότερος καὶ σωματωδέστερος. Καὶ διὰ τοῦτο ὅ τε
οἶνος [w] ἀφροδισιαστικοὺς ἀπεργάζεται, καὶ ὀρθῶς Διόνυσος
καὶ Ἀφροδίτη λέγονται μετ' ἀλλήλων εἶναι, καὶ οἱ μελαγ-
12 χολικοὶ οἱ πλεῖστοι λάγνοι εἰσίν. Ὅ τε γὰρ ἀφροδισια-
σμὸς πνευματώδης. Σημεῖον δὲ τὸ αἰδοῖον, ὡς ἐκ μικροῦ

[k] ὀταμούς t. [l] ἐκ om. t. [m] πίνων—ἦθος om. t. [n] ἄλλος—ἐστίν om. t. [o] τις om. Xa. [p] πλύνειν βεβαρυμένον Xa. [q] γὰρ αὖ] οὖν Xa. [r] δὲ ante καὶ om. t. [s] ἃς t. [t] φιλήσει t. [v] ὑποχονδριακὰ Xa. [w] ἀφροδισιαστικὸς Xa.

ταχεῖαν ποιεῖται τὴν αὔξησιν διὰ τὸ ἐμφυσᾶσθαι. Καὶ ἔτι
πρὶν δύνασθαι προΐεσθαι σπέρμα, γίνεταί [x] τις ἡδονὴ ἐπὶ
παισὶν οὖσιν, ὅταν ἐγγὺς ὄντες τοῦ ἡβᾶν ξύωνται τὰ αἰδοῖα
δι' ἀκολασίαν· γίνεται δὲ δῆλον διὰ τὸ πνεῦμα διεξιέναι διὰ
τῶν πόρων, δι' ὧν ὕστερον τὸ ὑγρὸν φέρεται. Ἥ τε ἔκχυσις 13
τοῦ σπέρματος ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ ἡ ῥῖψις ὑπὸ τοῦ πνεύμα-
τος ὠθοῦντος φανερὸν γίνεσθαι. Ὥστε καὶ τῶν ἐδεσμάτων
καὶ ποτῶν εὐλόγως ταῦτ' ἐστὶν ἀφροδισιαστικά, ὅσα πνευ-
ματώδη τὸν περὶ τὰ αἰδοῖα ποιεῖ τόπον. Διὸ καὶ ὁ [y] μέλας 14
οἶνος οὐδενὸς [z] ἧττον τοιούτους ἀπεργάζεται, [a] οἷοι καὶ οἱ
μελαγχολικοὶ πνευματώδεις. Δῆλοι δ' εἰσὶν ἐπ' ἐνίων· σκλη-
ροὶ γὰρ οἱ πλείους τῶν μελαγχολικῶν, καὶ αἱ φλέβες ἐξέ-
χουσιν· τούτου δ' αἴτιον οὐ τὸ τοῦ αἵματος πλῆθος, ἀλλὰ
τοῦ πνεύματος. Διότι δὲ οὐδὲ πάντες οἱ μελαγχολικοὶ 15
[b] σκληροὶ οὐδὲ μέλανες, ἀλλ' οἱ μᾶλλον [c] κακόχυμοι, ἄλλος
λόγος· περὶ οὗ δὲ ἐξ ἀρχῆς προειλόμεθα [d] διελθεῖν, ὅτι ἐν
τῇ φύσει εὐθὺς ὁ τοιοῦτος χυμὸς ὁ μελαγχολικὸς κεράννυται·
θερμοῦ γὰρ καὶ ψυχροῦ κρᾶσίς ἐστιν· ἐκ τούτων γὰρ τῶν
δυοῖν ἡ φύσις συνέστηκεν. Διὸ καὶ ἡ μέλαινα χολὴ καὶ 16
[e] θερμότατον καὶ ψυχρότατον γίνεται. Τὸ γὰρ αὐτὸ πά-
σχειν πέφυκε ταῦτ' ἄμφω, οἷον καὶ τὸ ὕδωρ ὂν ψυχρόν, ὅμως
ἐὰν ἱκανῶς θερμανθῇ, οἷον τὸ ζέον, τῆς φλογὸς αὐτῆς θερ-
μότερόν ἐστι, καὶ λίθος καὶ σίδηρος διάπυρα γενόμενα μᾶλ-
λον θερμὰ γίνεται ἄνθρακος, ψυχρὰ ὄντα φύσει. Εἴρηται 17
[f] δὲ σαφέστερον περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ πυρός. Καὶ ἡ
χολὴ δὲ ἡ μέλαινα φύσει ψυχρὰ καὶ οὐκ ἐπιπολαίως οὖσα,
ὅταν μὲν οὕτως ἔχῃ ὡς εἴρηται, ἐὰν ὑπερβάλλῃ ἐν τῷ σώ-
ματι, [g] ἀποπληξίας ἢ νάρκας ἢ ἀθυμίας ποιεῖ ἢ φόβους, ἐὰν
δὲ ὑπερθερμανθῇ, τὰς μετ' ᾠδῆς εὐθυμίας καὶ ἐκστάσεις καὶ
ἐκζέσεις ἑλκῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς 18
ἀπὸ τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς ἐγγινομένη οὐδὲν τὸ ἦθος ποιεῖ

[x] τις] τῆς t. [y] μέγας t. [z] ἧττον ποιεῖ τοιούτους ἀπ. Xa. [a] οἵους Xa.s. [b] σκληφροὶ t. [c] κατακώχιμοι Xa. [d] διεξελθεῖν Xa. [e] θερματάτη καὶ ψυχροτάτη Xa. [f] δὲ] καὶ t. [g] ἀποπληξίαν t.

διαφόρους, ἀλλὰ μόνον νόσημά τι μελαγχολικὸν ἀπειργά-
σατο. Ὅσοις δὲ ἐν τῇ φύσει συνέστη κρᾶσις τοιαύτη, εὐθὺς
οὗτοι τὰ ἤθη γίνονται παντοδαποί, ἄλλος κατ᾽ ἄλλην κρᾶ-
σιν· οἷον [i]ὅσοις μὲν πολλὴ καὶ ψυχρὰ ἐνυπάρχει, νωθροὶ καὶ
μωροί, [i]ὅσοις δὲ λίαν πολλὴ καὶ θερμή, μανικοὶ καὶ εὐφυεῖς
καὶ ἐρωτικοὶ καὶ εὐκίνητοι πρὸς τοὺς θυμοὺς καὶ τὰς ἐπιθυ-
19 μίας, ἔνιοι δὲ καὶ λάλοι μᾶλλον. Πολλοὶ δὲ καὶ διὰ τὸ
ἐγγὺς εἶναι τοῦ [k]νοεροῦ τόπου τὴν θερμότητα ταύτην νοσή-
μασιν ἁλίσκονται μανικοῖς ἢ ἐνθουσιαστικοῖς, ὅθεν Σίβυλλαι
καὶ [l]Βάκιδες καὶ οἱ ἔνθεοι γίνονται πάντες, ὅταν μὴ νοσή-
ματι γένωνται ἀλλὰ φυσικῇ κράσει. [m]Μαρακὸς δὲ ὁ Συρα-
20 κούσιος καὶ ἀμείνων ἦν ποιητής, ὅτ᾽ ἐκσταίη. [i]Ὅσοις δ᾽ ἂν
ἐπανθῇ τὴν ἄγαν θερμότητα πρὸς τὸ μέσον, οὗτοι μελαγχο-
λικοὶ μέν εἰσι, φρονιμώτεροι δέ, καὶ ἧττον μὲν [n]ἔκτοποι,
πρὸς πολλὰ δὲ διαφέροντες τῶν ἄλλων, οἱ μὲν πρὸς [o]παι-
δείαν, οἱ δὲ πρὸς τέχνας, οἱ δὲ πρὸς πολιτείαν. Πολλὴν δὲ
καὶ εἰς τοὺς κινδύνους ποιεῖ διαφορὰν ἡ τοιαύτη ἕξις τοῦ
ἐνίοτε ἀνωμάλους εἶναι μὲν τοῖς φόβοις πολλοὺς τῶν ἀνδρῶν.
21 Ὡς γὰρ ἂν τύχωσι τὸ σῶμα ἔχοντες πρὸς τὴν τοιαύτην
κρᾶσιν, διαφέρουσιν αὐτοὶ αὑτῶν. Ἡ δὲ μελαγχολικὴ κρᾶ-
σις, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς νόσοις ἀνωμάλους ποιεῖ, οὕτω καὶ
[p]αὐτὴ ἀνώμαλός ἐστιν· ὁτὲ μὲν [q]γὰρ ψυχρά ἐστιν ὥσπερ
22 ὕδωρ, ὁτὲ δὲ θερμή. Ὥστε φοβερόν τι ὅταν εἰσαγγελθῇ,
ἐὰν μὲν ψυχροτέρας οὔσης τῆς κράσεως τύχῃ, δειλὸν ποιεῖ·
προωδοπεποίηκε γὰρ τῷ φόβῳ, καὶ ὁ φόβος καταψύχει.
Δηλοῦσι δὲ οἱ περίφοβοι· τρέμουσι γάρ. Ἐὰν δὲ μᾶλλον
θερμή, εἰς τὸ μέτριον κατέστησεν ὁ φόβος, καὶ ἐν αὑτῷ καὶ
23 ἀπαθῆ. Ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς καθ᾽ ἡμέραν ἀθυμίας· πολ-
λάκις γὰρ οὕτως ἔχομεν ὥστε λυπεῖσθαι, ἐφ᾽ ὅτῳ δέ, οὐκ
ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν· ὁτὲ δὲ εὐθύμως, ἐφ᾽ ᾧ δ᾽, οὐ δῆλον. Τὰ
δὴ τοιαῦτα πάθη καὶ τὰ παλαιὰ λεχθέντα κατὰ μέν τι
μικρὸν πᾶσι [r]γίνεται· πᾶσι γὰρ μέμικταί τι τῆς δυνάμεως·

[i] ὅσας t. [k] ἱεροῦ t. [l] βάκχιδες X^a. [m] μαλακὸς t. [n] ἔκτοπος t.
[o] παιδείας X^a. [p] αὐτοὶ t. [q] γὰρ om. t. [r] γίνονται X^a.

ὅσοις [s] δ' εἰς βάθος, οὗτοι [t] δ' ἤδη ποιοί τινές εἰσι τὰ ἤθη.
Ὥσπερ γὰρ τὸ εἶδος [v] ἕτεροι γίνονται οὐ τῷ πρόσωπον 24
ἔχειν, ἀλλὰ τῷ ποιόν τι τὸ πρόσωπον, οἱ μὲν καλόν, οἱ δὲ
αἰσχρόν, οἱ δὲ μηθὲν ἔχοντες περιττόν, οὗτοι δὲ μέσοι τὴν
φύσιν, οὕτω καὶ οἱ μὲν μικρὰ μετέχοντες τῆς τοιαύτης κρά-
σεως μέσοι εἰσίν, οἱ δὲ πλήθους ἤδη ἀνόμοιοι τοῖς πολλοῖς.
Ἐὰν μὲν γὰρ σφόδρα κατακορὴς ᾖ ἡ ἕξις, μελαγχολικοί εἰσι 25
λίαν, ἐὰν δέ πως κραθῶσι, περιττοί. Ῥέπουσι δ', ἂν ἀμελῶ-
σιν, ἐπὶ τὰ μελαγχολικὰ νοσήματα, ἄλλοι περὶ ἄλλο μέρος
τοῦ σώματος· καὶ τοῖς μὲν ἐπιληπτικὰ ἀποσημαίνει, τοῖς δὲ
ἀποπληκτικά, ἄλλοις δὲ ἀθυμίαι ἰσχυραὶ ἢ φόβοι, τοῖς δὲ
θάρρη λίαν, οἷον καὶ Ἀρχελάῳ συνέβαινε [w] τῷ Μακεδονίας
βασιλεῖ. Αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης δυνάμεως ἡ κρᾶσις, ὅπως ἂν 26
ἔχῃ ψύξεώς τε καὶ θερμότητος. Ψυχροτέρα μὲν γὰρ οὖσα
τοῦ καιροῦ δυσθυμίας ποιεῖ ἀλόγους· διὸ αἵ τ' ἀγχόναι μά-
λιστα τοῖς νέοις, ἐνίοτε δὲ καὶ πρεσβυτέροις. Πολλοὶ δὲ καὶ
μετὰ τὰς μέθας διαφθείρουσιν ἑαυτούς. Ἔνιοι δὲ τῶν μελαγ- 27
χολικῶν ἐκ τῶν πότων ἀθύμως διάγουσιν· σβέννυσι γὰρ ἡ τοῦ
οἴνου θερμότης τὴν φυσικὴν θερμότητα. Τὸ δὲ θερμὸν τὸ περὶ
τὸν τόπον ᾧ φρονοῦμεν καὶ ἐλπίζομεν ποιεῖ εὐθύμους. Καὶ
διὰ τοῦτο πρὸς τὸ πίνειν εἰς μέθην πάντες ἔχουσι προθύμως,
ὅτι πάντας ὁ οἶνος ὁ πολὺς εὐέλπιδας ποιεῖ, καθάπερ ἡ νεό-
της τοὺς παῖδας· τὸ μὲν γὰρ γῆρας δύσελπί ἐστιν, ἡ δὲ
νεότης ἐλπίδος πλήρης. Εἰσὶ δέ τινες ὀλίγοι οὓς πίνοντας 28
δυσθυμίαι λαμβάνουσι, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ μετὰ
τοὺς πότους ἐνίους. Ὅσοις μὲν οὖν μαραινομένου τοῦ θερμοῦ
αἱ ἀθυμίαι γίνονται, μᾶλλον ἀπάγχονται. Διὸ καὶ οἱ νέοι
ἢ καὶ [x] οἱ πρεσβῦται μᾶλλον ἀπάγχονται· τὸ μὲν γὰρ γῆ-
ρας μαραίνει τὸ θερμόν, τῶν δὲ τὸ πάθος φυσικὸν ὂν καὶ
αὐτὸ τὸ μαραινόμενον θερμόν. Ὅσοις δὲ σβεννυμένου, ἐξ- 29
αίφνης οἱ πλεῖστοι διαχρῶνται ἑαυτούς, ὥστε θαυμάζειν πάν-
τας διὰ τὸ μηθὲν ποιῆσαι σημεῖον πρότερον. Ψυχροτέρα

[s] δ' om. X[a]. [t] δ' om. t. [v] ἕτεροί τινες γίνονται X[a]. [w] τῷ τῆς μακεδονίας X[a]. [x] οἱ om. t.

μὲν οὖν γινομένη ἡ κρᾶσις ἡ ἀπὸ τῆς μελαίνης χολῆς, ὥσπερ εἴρηται, ποιεῖ ἀθυμίας παντοδαπάς, θερμοτέρα δὲ οὖσα εὐθυμίας. Διὸ καὶ οἱ μὲν παῖδες εὐθυμότεροι, οἱ δὲ γέροντες
30 δυσθυμότεροι. Οἱ μὲν γὰρ θερμοί, οἱ δὲ ψυχροί· τὸ γὰρ γῆρας κατάψυξίς τις. Συμβαίνει δὲ σβέννυσθαι ἐξαίφνης ὑπό τε τῶν ἐκτὸς αἰτιῶν, ὡς καὶ παρὰ φύσιν τὰ πυρωθέντα, οἷον ἄνθρακα ὕδατος ἐπιχυθέντος. Διὸ καὶ ἐκ μέθης ἔνιοι ἑαυτοὺς διαχρῶνται· ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ οἴνου θερμότης ἐπείσ-
31 ακτός ἐστιν, ἧς σβεννυμένης συμβαίνει τὸ πάθος. Καὶ μετὰ [y] τὰ ἀφροδίσια οἱ πλεῖστοι ἀθυμότεροι γίνονται, ὅσοι δὲ περίττωμα πολὺ προΐενται μετὰ τοῦ σπέρματος, οὗτοι εὐθυμότεροι· κουφίζονται γὰρ περιττώματός τε καὶ πνεύματος καὶ θερμοῦ ὑπερβολῆς. Ἐκεῖνοι δὲ ἀθυμότεροι πολλάκις· καταψύχονται γὰρ ἀφροδισιάσαντες διὰ τὸ τῶν ἱκανῶν τι ἀφαιρεθῆναι· δηλοῖ [z] δὲ τοῦτο τὸ μὴ πολλὴν τὴν
32 ἀπορροὴν γεγονέναι. Ὡς οὖν ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, διὰ μὲν τὸ ἀνώμαλον εἶναι τὴν δύναμιν τῆς μελαίνης χολῆς ἀνώμαλοί εἰσιν οἱ μελαγχολικοί· καὶ γὰρ ψυχρὰ σφόδρα γίνεται καὶ θερμή. Διὰ δὲ τὸ ἠθοποιὸς εἶναι (ἠθοποιὸν γὰρ τὸ θερμὸν καὶ ψυχρὸν μάλιστα τῶν ἐν ἡμῖν ἐστίν) ὥσπερ ὁ οἶνος πλείων καὶ ἐλάττων κεραννύμενος τῷ σώματι ποιεῖ τὸ ἦθος ποιούς
33 τινας ἡμᾶς. Ἄμφω δὲ πνευματικά, καὶ ὁ οἶνος καὶ ἡ μέλαινα χολή. Ἐπεὶ δ' ἔστι καὶ [a] εὔκρατον εἶναι τὴν ἀνωμαλίαν καὶ καλῶς [b] πως ἔχειν, καὶ ὅπου δεῖ θερμοτέραν εἶναι τὴν διάθεσιν καὶ πάλιν ψυχράν, ἢ τοὐναντίον διὰ τὸ ὑπερβολὴν ἔχειν, περιττοὶ μέν εἰσι πάντες οἱ μελαγχολικοί, οὐ διὰ νόσον, ἀλλὰ διὰ φύσιν.

2 Διὰ τί κατ' ἐνίας μὲν τῶν ἐπιστημῶν ἕξιν ἔχειν λέγομεν, κατ' ἐνίας δὲ οὔ; Ἢ καθ' ὅσας εὑρετικοί ἐσμεν, ἕξιν ἔχειν λεγόμεθα; Τὸ γὰρ εὑρίσκειν ἀπὸ ἕξεως.

3 Διὰ τί τῶν ζῴων ὁ ἄνθρωπος [c] φρονιμώτατον; Πότερον ὅτι [d] μικροκεφαλώτατον κατὰ λόγον τοῦ σώματος; Ἢ ὅτι

[y] τὰ om. t. [z] δὲ] καὶ t. [a] εὔκρατος] ἀνώμαλον t. [b] πως] περ t.
[c] φρονιμώτατος t. [d] μακροκεφαλώτατος t.

ἀνωμάλως ἐλάχιστον; Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μικροκέφαλον, καὶ αὐτῶν οἱ τοιοῦτοι μᾶλλον τῶν μεγαλοκεφάλων φρονιμώτεροι.

Διὰ τί δοκεῖ ἡμῖν πλείων εἶναι ἡ ὁδός, ὅταν μὴ εἰδότες 4
πόση τίς ἐστι βαδίζωμεν, μᾶλλον ἢ ὅταν εἰδότες, ἐὰν τὰ
ἄλλα ὁμοίως τύχωμεν ἔχοντες; Ἢ ὅτι τὸ εἰδέναι [[e] πόση]
ἐστὶν εἰδέναι τὸν ἀριθμόν; Τὸ γὰρ ἄπειρον καὶ ἀναρίθμη-
τον ταὐτόν, καὶ πλέον ἀεὶ [f] τὸ ἄπειρον τοῦ ὡρισμένου. Ὥσ- 2
περ οὖν εἰ [g] ᾔδει [h] ὅτι τοσήδε ἐστί, πεπερασμένην αὐτὴν
ἀνάγκη εἶναι, οὕτως εἰ μὴ οἶδε πόση τίς ἐστιν, ὡς ἀντιστρέ-
φοντος παραλογίζεται ἡ ψυχή, καὶ φαίνεται αὕτη [i] εἶναι
ἄπειρος, ἐπεὶ τὸ ποσὸν ὡρισμένον ἐστὶ καὶ τὸ ὡρισμένον
ποσόν. [k] Ὅταν τοίνυν μὴ φαίνηται ὡρισμένον, ὥσπερ ἄπει- 3
ρον δόξει εἶναι, διὰ τὸ [l] τὸ [m] πεφυκὸς ὡρίσθαι, ἂν μὴ ᾖ ὡρι-
σμένον, ἄπειρον εἶναι, καὶ τὸ φαινόμενον μὴ ὡρίσθαι φαί-
νεσθαι ἀνάγκη πως [n] ἀπέραντον.

Διὰ τί πρεσβύτεροι μὲν γινόμενοι μᾶλλον νοῦν ἔχομεν, 5
νεώτεροι δὲ ὄντες θᾶττον μανθάνομεν; Ἢ ὅτι ὁ θεὸς ὄρ-
γανα ἐν ἑαυτοῖς ἡμῖν δέδωκε δύο, ἐν οἷς χρησόμεθα τοῖς ἐκτὸς
ὀργάνοις, σώματι μὲν χεῖρα, ψυχῇ δὲ νοῦν. Ἔστι γὰρ καὶ
ὁ νοῦς τῶν φύσει ἐν ἡμῖν ὥσπερ ὄργανον ὑπάρχων· αἱ δὲ
ἄλλαι ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι τῶν ὑφ' ἡμῶν ποιητῶν [o] εἰσίν, ὁ
δὲ νοῦς τῶν φύσει. Καθάπερ οὖν τῇ χειρὶ οὐκ εὐθὺς γενό- 2
μενοι χρώμεθα βέλτιστα, ἀλλ' ὅταν ἡ φύσις αὐτὴν ἐπιτελέσῃ
(προϊούσης γὰρ τῆς ἡλικίας ἡ χεὶρ μάλιστα δύναται ἀποτε-
λεῖν τὸ ἑαυτῆς ἔργον), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ νοῦς τῶν
φύσει οὐ εὐθὺς ἀλλ' ἐπὶ γήρως ἡμῖν μάλιστα παραγίνεται
καὶ τότε ἀποτελεῖται [p] μάλιστα, ἂν μὴ ὑπό τινος πηρωθῇ,
καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ φύσει ὑπάρχοντα. Ὕστερον δὲ 3
τῆς τῶν χειρῶν δυνάμεως ὁ νοῦς παραγίνεται ἡμῖν, ὅτι καὶ
τὰ τοῦ νοῦ ὄργανά ἐστι τῶν τῆς χειρός. Ἔστι γὰρ νοῦ

[e] πόση om. Xa.t. [f] τὸ δὲ ἄπειρον Xa. [g] ᾔδει] εἴδη Xa. [h] ὅτι om. Xa.t. [i] εἶναι] οἷον t. [k] ὅταν om. Xa. [l] τὸ alterum om. Xa.t. [m] πεφυκεῖ t. [n] ἀπέρατον Xa. [o] ἐστίν t. [p] βέλτιστα t.

13 [d] δυνώμεθα ἐξετάσαι, ἀφίεμεν ταύτης τῆς αἰτίας. Ἔτι μείζω
μὲν ἀδικεῖ ὁ ἐκ προνοίας ἀδικῶν ἢ ὁ μὴ ἐκ προνοίας. Ὁ
μὲν δὴ συκοφαντῶν ἀεὶ ἐκ προνοίας ἀδικεῖ, ὁ δὲ ἕτερόν τι
ἀδικῶν τὰ μὲν δι᾽ ἀνάγκην τὰ δὲ δι᾽ ἄγνοιαν, τὰ δὲ ὅπως
14 ἔτυχεν ἀδικεῖν αὐτῷ συμπίπτει. Ὅταν δὲ ἴσαι γένωνται αἱ
ψῆφοι, ὁ μὲν διώκων κέκριται ὑπὸ τῶν ἡμίσεων ἐκ προ-
νοίας ἀδικεῖν, ὁ δὲ φεύγων ὑπὸ τῶν λοιπῶν αὖ ἀδικεῖν μὲν
οὐ μέντοι γε ἐκ προνοίας, ὥστε [e] ἐπεὶ ἀδικεῖν μείζω κέκριται
ὁ διώκων τοῦ φεύγοντος, εἰκότως ὁ νομοθέτης νικᾶν ἔκρινε
15 τὸν τὰ ἐλάττω ἀδικοῦντα. Ἔτι δὲ ἀεὶ μὲν ἀδικώτερός ἐστιν
ὁ μὴ οἰόμενος λανθάνειν ὃν ἀδικεῖ καὶ ὅμως ἀδικῶν, ἢ ὁ
οἰόμενος λανθάνειν. [f] Ὁ μὲν γὰρ ἀδίκως τινὶ ἐγκαλῶν οὐκ
οἴεται λανθάνειν τοῦτον ὃν συκοφαντεῖ, οἱ δ᾽ [g] ἄλλο τι ἀδι-
κοῦντες ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οἰόμενοι λανθάνειν ὃν ἀδικοῦσιν
ἐπιχειροῦσιν ἀδικεῖν, ὥστε ἀδικώτεροι [h] ἂν [i] κρίνοιντο οἱ διώ-
κοντες ἢ οἱ φεύγοντες.

14 Διὰ τί ποτε, ἐὰν μέν τις ἐκ βαλανείου κλέψῃ ἢ ἐκ πα-
λαίστρας ἢ ἐξ ἀγορᾶς ἢ τῶν τοιούτων τινός, θανάτῳ ζημιοῦ-
ται, ἐὰν δέ τις ἐξ οἰκίας, διπλοῦν τῆς ἀξίας τοῦ κλέμματος
[k] ἀποτίνει; Ἢ ὅτι ἐν μὲν ταῖς οἰκίαις φυλάξαι ὁπωσοῦν
ἔστιν· καὶ γὰρ ὁ τοῖχος ἰσχυρὸς καὶ κλεῖς ἐστί, καὶ οἰκέταις
τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ πᾶσιν ἐπιμελές ἐστιν ὅπως [l] σώζηται τὰ
2 ἐνόντα. Ἐν [m] δὲ τῷ [n] βαλανείῳ, καὶ ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς
οὖσιν ὥσπερ τὸ βαλανεῖον, ῥᾴδιον τῷ βουλομένῳ κακουργεῖν·
οὐδὲν γὰρ ἰσχυρὸν [o] ἔχουσι πρὸς τὴν φυλακὴν οἱ τιθέντες
ἀλλ᾽ ἢ τὸ αὐτῶν ὄμμα, ὥστε ἂν μόνον τις [p] παραβλέψῃ, ἐπὶ
3 τῷ κλέπτοντι ἤδη γίνεται. Διὸ ὁ νομοθέτης οὐχ ἱκανοὺς
ὄντας ἡγησάμενος εἶναι φύλακας, τὸν νόμον αὐτοῖς ἐπέστησεν
[q] ἀπειλοῦντα σφοδρῶς ὡς οὐ βιωσομένοις ἐάν τι σφετερίζων-
4 ται τῶν ἀλλοτρίων. Ἔτι δὲ [r] εἰς μὲν τὴν οἰκίαν ἐπὶ τῷ κε-

[d] δυνάμεθα s. [e] ἐπεὶ om. Y^a. [f] ὁ μὲν γὰρ] ὅμως γε Y^a. [g] ἄλλοι Y^a. [h] ἂν] καὶ ἂν Y^a.s, δὲ καὶ ἂν X^a. [i] κρίνοιεν X^a.Y^a. [k] ἀπο-τείνει N^a.Y^a.s. [l] σώζῃ s. [m] δὲ om. s. [n] βαλείῳ X^a. [o] πρὸς τὴν φυτικὴν ἔχουσιν s. [p] ἐπιβλέψῃ N^a.Y^a. [q] ἀπειλοῦντι s. [r] εἰς] εἰ s.

κτημένῳ ἐστὶν ὅν τινα ἂν βούληται εἰσδέχεσθαι, καὶ ᾧ μὴ πι-
στεύει εἰσφέρεσθαι· τῷ δὲ ἐν τῷ βαλανείῳ θεμένῳ τι οὐκ
ἔξεστιν οὐθένα κωλῦσαι οὔτε εἰσιέναι, οὔτε [s] εἰσελθόντα μὴ
[t] παρὰ κλέπτην τὸ αὑτοῦ [v] ἱμάτιον θέσθαι [w] ἀποδύντα ἄν·
ἀλλ' ὡς οὐ βούλεται, ἐν τῷ αὐτῷ ἥ τε τοῦ κλέπτου ἐσθὴς
καὶ ἡ τοῦ μέλλοντος ἀπολλύναι [x] ἀναμεμιγμέναι κεῖνται. Διὸ 5
ὁ νομοθέτης τῷ μὲν ἑκόντι εἰσδεξαμένῳ τὸν κλέπτην καὶ
αὐτῷ ἡμαρτηκότι οὐ λίαν μεγάλαις τιμωρίαις βεβοήθηκεν,
τοῖς δὲ ἐξ ἀνάγκης κοινωνοῦσι τῆς εἰς τὸ βαλανεῖον εἰσόδου
καὶ τῆς ἀναμίξεως μεγάλας τιμωρίας φανερός ἐστι καθιστὰς
τοῖς κλέπτουσιν. Ἔτι δὲ οἱ μὲν ἐν τοῖς οὕτω κοινοῖς οὖσι 6
τῷ βουλομένῳ εἰσιέναι κλέπτοντες καταφανεῖς ἅπασι γίνον-
ται ὅτι φανεροί εἰσιν, ὥστε [y] περιγενόμενοι οὐδὲ καρπισμοῦ
ἔτι χάριν ἐπιεικεῖς εἶναι δοκεῖν βούλονται, ὡς μάτην αὐτοῖς
ὂν πρὸς τοὺς γνόντας πλάττεσθαι ὅτι ἐπιεικεῖς εἰσίν· κατα-
φανῶς οὖν ἤδη πονηροὶ διατελοῦσιν ὄντες. Οἱ δὲ ἑνὶ μόνῳ 7
φανεροὶ [z] γενόμενοι πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπιχειροῦσι πείθειν,
ἀποτίσαντές τι, [a] ὅπως μὴ καταφανεῖς αὐτοὺς ποιήσῃ· διὸ οὐ
παντελῶς ἂν εἶεν πονηροὶ διὰ τέλους, ἀνθ' ὧν ὁ νομοθέτης
ἐλάττω αὐτοῖς τὰ ἐπιζήμια ἐποίησεν. Ἔτι δὲ τῶν ἁμαρ- 8
τιῶν μάλιστα αἰσχύνουσι τὴν πόλιν αἱ ἐν τοῖς κοινοτάτοις
συλλόγοις τε καὶ συνόδοις γινόμεναι, ὥσπερ καὶ τιμὴν φέ-
ρουσι πολὺ μάλιστα αἱ ἐν τῷ κοινῷ εὐταξίαι· καταφανεῖς
γὰρ μάλιστα διὰ τῶν τοιούτων καὶ αὐτοῖς [b] καὶ τοῖς ἄλλοις.
Συμβαίνει οὖν οὐ μόνον ἰδίᾳ τὸν [c] ἀπολέσαντα βλάπτεσθαι 9
ἐκ τῶν τοιούτων τινός, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν πόλιν λοιδορίας
γίνεσθαι. Διὸ καὶ τὸν κλέψαντα ταῖς μείζοσι ζημίαις ἐκό-
λασε τῶν ἐξ οἰκίας τινὸς ἀφελομένων. Ἔτι δὲ καὶ ὁ ἐξ 10
οἰκίας τινὸς ἀπολέσας [d] ἐν τοιούτῳ τόπῳ τυγχάνει ὤν, ὅθεν
ῥᾴδιον [e] μήτε παθόντα [f] μήτε χλευασθέντα ὑπό τινων, οἴκοι

[s] εἰσελθόντι s. [t] περικλέπτην Xa, περικλέπτειν s. [v] ἱματίω s. [w] ἀποδούντα s. [x] ἀναμεμιγμένα s. [y] περιγινόμενοι οὐδὲ καρπισκοῦ s. [z] γινόμενοι s. [a] ὅπως] ὡς ἂν s, ἂν Xa. [b] καὶ ante τοῖς om. s. [c] ἀπελάσαντα Na. [d] ἐν τῶ τοιούτω Xa.s. [e] μηδὲ Na.Ya. [f] μή ποτε Ka.Xa.

ὄντα τὸ ἀτύχημα φέρειν. Τῷ δ' ἥ τε ἀποχώρησις ἐργώδης [g] γεγυμνωμένῳ, προσέτι δὲ χλευάζεσθαι ὑπό τινων ὑπάρχει τοῖς πολλοῖς, ὃ πολὺ δυσχερέστερόν ἐστι τῆς [h] ἀπωλείας.
11 [i] Διὸ καὶ ὁ νομοθέτης μείζους αὐτοῖς ζημίας ἐνέγραψεν. Ἔτι [k] δὲ [l] παραπλήσια τούτοις [m] πολλὰ φαίνονται νενομοθετηκότες, οἷον καὶ ἐὰν μέν τις ἄρχοντα κακῶς εἴπῃ, μεγάλα τὰ
12 ἐπιτίμια, ἐὰν δέ τις [n] ἰδιώτην, οὐθέν. Καὶ καλῶς· [o] οἴεται γὰρ τότε οὐ μόνον εἰς τὸν ἄρχοντα ἐξαμαρτάνειν τὸν [p] κακηγοροῦντα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν πόλιν ὑβρίζειν. Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ τὸν ἐν τῷ λιμένι κλέπτοντα οὐ μόνον τὸν ἰδιώτην βλάπτειν, ἀλλὰ καὶ τὴν πόλιν αἰσχύνειν. Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις, οὗ κοινῇ που συνερχόμεθα.

15 Διὰ τί ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἐὰν ἴσαι γένωνται ψῆφοι τοῖς ἀντιδίκοις, ὁ φεύγων νικᾷ; Ἢ ὅτι ὁ φεύγων ὑπὸ τοῦ διώκοντος οὐθὲν πέπονθεν, ἀλλ' ἐν τοῖς ἴσοις αὐτῷ ἤδη ἔμελλε νικᾶν;

16 Διὰ τί ἐπὶ μὲν [q] κλοπῇ θάνατος ἡ ζημία, ἐπὶ δὲ ὕβρει, μείζονι οὔσῃ ἀδικίᾳ, τίμησις τί χρὴ παθεῖν ἢ ἀποτῖσαι; Ἢ διότι τὸ μὲν ὑβρίζειν ἀνθρώπινόν ἐστι πάθος, καὶ πάντες πλέον ἢ ἔλαττον αὐτοῦ μετέχουσι, τὸ δὲ κλέπτειν οὐ τῶν ἀναγκαίων; Καὶ ὅτι ὁ κλέπτειν ἐπιχειρῶν καὶ ὑβρίζειν ἂν προέλοιτο.

Λ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΦΡΟΝΗΣΙΝ ΚΑΙ ΝΟΥΝ ΚΑΙ ΣΟΦΙΑΝ.

Διὰ τί πάντες ὅσοι περιττοὶ γεγόνασιν ἄνδρες ἢ κατὰ φιλοσοφίαν ἢ πολιτικὴν ἢ ποίησιν ἢ τέχνας φαίνονται μελαγχολικοὶ ὄντες, καὶ οἱ μὲν οὕτως ὥστε καὶ λαμβάνεσθαι τοῖς ἀπὸ [r] μελαίνης χολῆς ἀρρωστήμασιν, οἷον [s] λέγεται τῶν
2 τε ἡρωϊκῶν τὰ περὶ τὸν Ἡρακλέα. Καὶ γὰρ ἐκεῖνος ἔοικε

[g] γεγυμνωμένον s. [h] ἀπαθείας Na. [i] διὸ—Λ. c. 14. sect. 5. χεῖρον ἢ τὴν om. Na.Ya, quorum Na. illa Λ. ΟΣΑ—hujus ed. p. 253. extr. καθεύδειν alio loco (fol. 205.) habet ab alia manu addita. [k] τε Xa. [l] περιπλήσια s. [m] πολλὰ ἂν φαίνωνται Xa. [n] ἰδιώτην om. s. [o] οἴηται s. [p] κατηγοροῦντα s. [q] κλόπων s. [r] μελαίνης om. t. [s] λέγονται t.

γενέσθαι ταύτης τῆς φύσεως, διὸ καὶ τὰ ἀρρωστήματα τῶν
ἐπιληπτικῶν ἀπ' ἐκείνου προσηγόρευον οἱ ἀρχαῖοι ἱερὰν νό-
σον. Καὶ ἡ περὶ τοὺς παῖδας ἔκστασις καὶ ἡ πρὸ τῆς ἀφα-
νίσεως ἐν [t] Οἴτῃ τῶν ἑλκῶν ἔκφυσις γενομένη τοῦτο δηλοῖ·
καὶ γὰρ τοῦτο γίνεται πολλοῖς ἀπὸ μελαίνης χολῆς. Συν-
έβη δὲ καὶ Λυσάνδρῳ τῷ Λάκωνι πρὸ τῆς τελευτῆς γενέ-
σθαι τὰ ἕλκη ταῦτα. Ἔτι δὲ τὰ περὶ Αἴαντα καὶ [v] Βελλε- 3
ροφόντην, ὧν ὁ μὲν ἐκστατικὸς ἐγένετο παντελῶς, ὁ δὲ τὰς
ἐρημίας ἐδίωκεν, διὸ οὕτως ἐποίησεν Ὅμηρος

αὐτὰρ ἐπεὶ καὶ [w] κεῖνος ἀπήχθετο πᾶσι θεοῖσιν,
ἤτοι ὁ καππεδίον τὸ Ἀλήϊον [x] οἷος ἀλᾶτο,
ὃν θυμὸν [y] κατέδων, πάτον ἀνθρώπων ἀλεείνων.

[z] Καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν [a] ἡρώων ὁμοιοπαθεῖς φαίνονται 4
τούτοις. Τῶν δὲ [b] ὕστερον Ἐμπεδοκλῆς καὶ Πλάτων καὶ
Σωκράτης καὶ ἕτεροι συχνοὶ τῶν γνωρίμων. Ἔτι [c] δὲ τῶν
περὶ τὴν ποίησιν οἱ πλεῖστοι. Πολλοῖς μὲν γὰρ τῶν τοι-
ούτων [d] γίνεται νοσήματα ἀπὸ τῆς τοιαύτης κράσεως τῷ
σώματι, τοῖς δὲ ἡ φύσις [e] δήλη ῥέπουσα πρὸς τὰ πάθη.
Πάντες δ' οὖν ὡς εἰπεῖν ἁπλῶς εἰσί, καθάπερ ἐλέχθη, τοιοῦ- 5
τοι τὴν φύσιν. Δεῖ δὴ λαβεῖν τὴν αἰτίαν πρῶτον ἐπὶ πα-
ραδείγματος προχειρισαμένους. Ὁ γὰρ οἶνος ὁ πολὺς μά-
λιστα φαίνεται παρασκευάζειν [f] τοιούτους οἵους λέγομεν τοὺς
μελαγχολικοὺς εἶναι, καὶ πλεῖστα ἤθη [g] ποιεῖν πινόμενος,
οἷον ὀργίλους, φιλανθρώπους, ἐλεήμονας, ἰταμούς· ἀλλ' οὐχὶ
τὸ μέλι οὐδὲ [h] τὸ γάλα [h] οὐδὲ τὸ ὕδωρ οὐδ' ἄλλο τῶν τοιού-
των οὐδέν. Ἴδοι δ' ἄν τις ὅτι παντοδαποὺς ἀπεργάζεται, 6
θεωρῶν ὡς μεταβάλλει τοὺς πίνοντας ἐκ προσαγωγῆς· πα-
ραλαβὼν γὰρ ἀπεψυγμένους ἐν τῷ νήφειν καὶ σιωπηλοὺς
μικρῷ μὲν [i] πλείων ποθεὶς λαλιστέρους ποιεῖ, ἔτι δὲ πλείων
ῥητορικοὺς καὶ θαρραλέους, προϊόντας δὲ πρὸς τὸ πράττειν

[t] Οἴτῃ] τῇ Xa.t. [v] βελλεροφῶντα Xa. [w] κεῖνος] οὗτος t. [x] οἷον t. [y] κατέδεν t. [z] καὶ οἱ ἄλλοι t. [a] ἡρωϊνῶν t. [b] ὑστέρων t. [c] δὲ om. t. [d] γίνονται Xa. [e] δειλη t. [f] τούτους t. [g] ποιεῖ Xa. [h] τὸ alterum et οὐδὲ τὸ ὕδωρ om. t. [i] πλείω—πλείω Xa.t.

[k] ἰταμούς, ἔτι δὲ μᾶλλον πινόμενος ὑβριστάς, ἔπειτα μανι-
κούς, λίαν δὲ πολὺς ἐκλύει καὶ ποιεῖ μωρούς, ὥσπερ τοὺς [l] ἐκ
παίδων ἐπιλήπτους ἢ καὶ ἐχομένους τοῖς μελαγχολικοῖς ἄγαν.
7 Ὥσπερ οὖν ὁ εἷς ἄνθρωπος μεταβάλλει τὸ ἦθος [m] πίνων καὶ
χρώμενος τῷ οἴνῳ ποσῷ τινί, οὕτω καθ' ἕκαστον τὸ ἦθος εἰσί
τινες ἄνθρωποι. Οἷος γὰρ οὗτος μεθύων νῦν ἐστίν, [n] ἄλλος
[o] τις τοιοῦτος φύσει ἐστίν, ὁ μὲν λάλος, ὁ δὲ κεκινημένος, ὁ
δὲ ἀρίδακρυς· ποιεῖ γάρ τινας καὶ τοιούτους, διὸ καὶ Ὅμηρος
ἐποίησε "καί μέ φησι δάκρυ [p] πλώειν βεβαρημένον οἴνῳ."
8 Καὶ γὰρ ἐλεήμονές ποτε γίνονται καὶ ἄγριοι καὶ σιωπηλοί·
ἔνιοι [q] γὰρ αὖ ἀποσιωπῶσι, καὶ μάλιστα τῶν μελαγχολικῶν
ὅσοι ἐκστατικοί. Ποιεῖ [r] δὲ καὶ φιλητικοὺς ὁ οἶνος· σημεῖον
δὲ ὅτι προάγεται ὁ πίνων καὶ τῷ στόματι φιλεῖν, [s] οὓς νήφων
9 οὐδ' ἂν εἷς [t] φιλήσειεν ἢ διὰ τὸ εἶδος ἢ διὰ τὴν ἡλικίαν. Ὁ
μὲν οὖν οἶνος οὐ πολὺν χρόνον ποιεῖ περιττόν, ἀλλ' ὀλίγον,
ἡ δὲ φύσις ἀεί, ἕως τις ἂν ᾖ· οἱ μὲν γὰρ θρασεῖς, οἱ δὲ σιωπη-
λοί, οἱ δὲ ἐλεήμονες, οἱ δὲ δειλοὶ γίνονται φύσει. Ὥστε δῆ-
λον ὅτι διὰ τὸ αὐτὸ ποιεῖ ὅ τε οἶνος καὶ ἡ φύσις ἑκάστου
τὸ ἦθος· πάντα γὰρ κατεργάζεται τῇ θερμότητι ταμιευό-
10 μενα. Ὅ τε δὴ χυμὸς καὶ ἡ κρᾶσις ἡ τῆς μελαίνης χολῆς
πνευματικά ἐστιν· διὸ καὶ τὰ πνευματώδη πάθη καὶ τὰ [v] ὑπο-
χόνδρια μελαγχολικὰ οἱ ἰατροί φασιν εἶναι. Καὶ ὁ οἶνος
δὲ πνευματώδης τὴν δύναμιν. Διὸ δή ἐστι τὴν φύσιν ὅμοια
11 ὅ τε οἶνος καὶ ἡ κρᾶσις. Δηλοῖ δὲ ὅτι πνευματώδης ὁ οἰνός
ἐστιν ὁ ἀφρός· τὸ μὲν γὰρ ἔλαιον θερμὸν ὂν οὐ ποιεῖ
ἀφρόν, ὁ δὲ οἶνος πολύν, καὶ μᾶλλον ὁ μέλας τοῦ λευκοῦ,
ὅτι θερμότερος καὶ σωματωδέστερος. Καὶ διὰ τοῦτο ὅ τε
οἶνος [w] ἀφροδισιαστικοὺς ἀπεργάζεται, καὶ ὀρθῶς Διόνυσος
καὶ Ἀφροδίτη λέγονται μετ' ἀλλήλων εἶναι, καὶ οἱ μελαγ-
12 χολικοὶ οἱ πλεῖστοι λάγνοι εἰσίν. Ὅ τε γὰρ ἀφροδισια-
σμὸς πνευματώδης. Σημεῖον δὲ τὸ αἰδοῖον, ὡς ἐκ μικροῦ

[k] ὀταμούς t. [l] ἐκ om. t. [m] πίνων—ἦθος om. t. [n] ἄλλος—ἐστίν om. t. [o] τις om. X^a. [p] πλύνειν βεβαρυμένον X^a. [q] γὰρ αὖ] οὖν X^a. [r] δὲ ante καὶ om. t. [s] ἃς t. [t] φιλήσει t. [v] ὑποχονδριακὰ X^a. [w] ἀφροδισιαστικὸς X^a.

ταχεῖαν ποιεῖται τὴν αὔξησιν διὰ τὸ ἐμφυσᾶσθαι. Καὶ ἔτι
πρὶν δύνασθαι προΐεσθαι σπέρμα, γίνεταί [x] τις ἡδονὴ ἐπὶ
παισὶν οὖσιν, ὅταν ἐγγὺς ὄντες τοῦ ἡβᾶν ξύωνται τὰ αἰδοῖα
δι' ἀκολασίαν· γίνεται δὲ δῆλον διὰ τὸ πνεῦμα διεξιέναι διὰ
τῶν πόρων, δι' ὧν ὕστερον τὸ ὑγρὸν φέρεται. Ἥ τε ἔκχυσις 13
τοῦ σπέρματος ἐν ταῖς ὁμιλίαις καὶ ἡ ῥῖψις ὑπὸ τοῦ πνεύμα-
τος ὠθοῦντος φανερὸν γίνεσθαι. Ὥστε καὶ τῶν ἐδεσμάτων
καὶ ποτῶν εὐλόγως ταῦτ' ἐστὶν ἀφροδισιαστικά, ὅσα πνευ-
ματώδη τὸν περὶ τὰ αἰδοῖα ποιεῖ τόπον. Διὸ καὶ ὁ [y] μέλας 14
οἶνος οὐδενὸς [z] ἧττον τοιούτους ἀπεργάζεται, [a] οἷοι καὶ οἱ
μελαγχολικοὶ πνευματώδεις. Δῆλοι δ' εἰσὶν ἐπ' ἐνίων· σκλη-
ροὶ γὰρ οἱ πλείους τῶν μελαγχολικῶν, καὶ αἱ φλέβες ἐξέ-
χουσιν· τούτου δ' αἴτιον οὐ τὸ τοῦ αἵματος πλῆθος, ἀλλὰ
τοῦ πνεύματος. Διότι δὲ οὐδὲ πάντες οἱ μελαγχολικοὶ 15
[b] σκληροὶ οὐδὲ μέλανες, ἀλλ' οἱ μᾶλλον [c] κακόχυμοι, ἄλλος
λόγος· περὶ οὗ δὲ ἐξ ἀρχῆς προειλόμεθα [d] διελθεῖν, ὅτι ἐν
τῇ φύσει εὐθὺς ὁ τοιοῦτος χυμὸς ὁ μελαγχολικὸς κεράννυται·
θερμοῦ γὰρ καὶ ψυχροῦ κρᾶσίς ἐστιν· ἐκ τούτων γὰρ τῶν
δυοῖν ἡ φύσις συνέστηκεν. Διὸ καὶ ἡ μέλαινα χολὴ καὶ 16
[e] θερμότατον καὶ ψυχρότατον γίνεται. Τὸ γὰρ αὐτὸ πά-
σχειν πέφυκε ταῦτ' ἄμφω, οἷον καὶ τὸ ὕδωρ ὂν ψυχρόν, ὅμως
ἐὰν ἱκανῶς θερμανθῇ, οἷον τὸ ζέον, τῆς φλογὸς αὐτῆς θερ-
μότερόν ἐστι, καὶ λίθος καὶ σίδηρος διάπυρα γενόμενα μᾶλ-
λον θερμὰ γίνεται ἄνθρακος, ψυχρὰ ὄντα φύσει. Εἴρηται 17
[f] δὲ σαφέστερον περὶ τούτων ἐν τοῖς περὶ πυρός. Καὶ ἡ
χολὴ δὲ ἡ μέλαινα φύσει ψυχρὰ καὶ οὐκ ἐπιπολαίως οὖσα,
ὅταν μὲν οὕτως ἔχῃ ὡς εἴρηται, ἐὰν ὑπερβάλλῃ ἐν τῷ σώ-
ματι, [g] ἀποπληξίας ἢ νάρκας ἢ ἀθυμίας ποιεῖ ἢ φόβους, ἐὰν
δὲ ὑπερθερμανθῇ, τὰς μετ' ᾠδῆς εὐθυμίας καὶ ἐκστάσεις καὶ
ἐκζέσεις ἑλκῶν καὶ ἄλλα τοιαῦτα. Τοῖς μὲν οὖν πολλοῖς 18
ἀπὸ τῆς καθ' ἡμέραν τροφῆς ἐγγινομένη οὐδὲν τὸ ἦθος ποιεῖ

[x] τις] τῆς t. [y] μέγας t. [z] ἧττον ποιεῖ τοιούτους ἀπ. Xa. [a] οἵους Xa.s. [b] σκληφροὶ t. [c] κατακώχιμοι Xa. [d] διεξελθεῖν Xa. [e] θερμοτάτη καὶ ψυχροτάτη Xa. [f] δὲ] καὶ t. [g] ἀποπληξίαν t.

διαφόρους, ἀλλὰ μόνον νόσημά τι μελαγχολικὸν ἀπειργάσατο. Ὅσοις δὲ ἐν τῇ φύσει συνέστη κρᾶσις τοιαύτη, εὐθὺς οὗτοι τὰ ἤθη γίνονται παντοδαποί, ἄλλος κατ' ἄλλην κρᾶσιν· οἷον [i] ὅσοις μὲν πολλὴ καὶ ψυχρὰ ἐνυπάρχει, νωθροὶ καὶ μωροί, [i] ὅσοις δὲ λίαν πολλὴ καὶ θερμή, μανικοὶ καὶ εὐφυεῖς καὶ ἐρωτικοὶ καὶ εὐκίνητοι πρὸς τοὺς θυμοὺς καὶ τὰς ἐπιθυ-
19 μίας, ἔνιοι δὲ καὶ λάλοι μᾶλλον. Πολλοὶ δὲ καὶ διὰ τὸ ἐγγὺς εἶναι τοῦ [k] νοεροῦ τόπου τὴν θερμότητα ταύτην νοσήμασιν ἁλίσκονται μανικοῖς ἢ ἐνθουσιαστικοῖς, ὅθεν Σίβυλλαι καὶ [l] Βάκιδες καὶ οἱ ἔνθεοι γίνονται πάντες, ὅταν μὴ νοσήματι γένωνται ἀλλὰ φυσικῇ κράσει. [m] Μαρακὸς δὲ ὁ Συρα-
20 κούσιος καὶ ἀμείνων ἦν ποιητής, ὅτ' ἐκσταίη. [i] Ὅσοις δ' ἂν ἐπανθῇ τὴν ἄγαν θερμότητα πρὸς τὸ μέσον, οὗτοι μελαγχολικοὶ μέν εἰσι, φρονιμώτεροι δέ, καὶ ἧττον μὲν [n] ἔκτοποι, πρὸς πολλὰ δὲ διαφέροντες τῶν ἄλλων, οἱ μὲν πρὸς [o] παιδείαν, οἱ δὲ πρὸς τέχνας, οἱ δὲ πρὸς πολιτείαν. Πολλὴν δὲ καὶ εἰς τοὺς κινδύνους ποιεῖ διαφορὰν ἡ τοιαύτη ἕξις τοῦ ἐνίοτε ἀνωμάλους εἶναι μὲν τοῖς φόβοις πολλοὺς τῶν ἀνδρῶν.
21 Ὡς γὰρ ἂν τύχωσι τὸ σῶμα ἔχοντες πρὸς τὴν τοιαύτην κρᾶσιν, διαφέρουσιν αὐτοὶ αὑτῶν. Ἡ δὲ μελαγχολικὴ κρᾶσις, ὥσπερ καὶ ἐν ταῖς νόσοις ἀνωμάλους ποιεῖ, οὕτω καὶ [p] αὐτὴ ἀνώμαλός ἐστιν· ὁτὲ μὲν [q] γὰρ ψυχρά ἐστιν ὥσπερ
22 ὕδωρ, ὁτὲ δὲ θερμή. Ὥστε φοβερόν τι ὅταν εἰσαγγελθῇ, ἐὰν μὲν ψυχροτέρας οὔσης τῆς κράσεως τύχῃ, δειλὸν ποιεῖ· προωδοπεποίηκε γὰρ τῷ φόβῳ, καὶ ὁ φόβος καταψύχει. Δηλοῦσι δὲ οἱ περίφοβοι· τρέμουσι γάρ. Ἐὰν δὲ μᾶλλον θερμή, εἰς τὸ μέτριον κατέστησεν ὁ φόβος, καὶ ἐν αὑτῷ καὶ
23 ἀπαθῆ. Ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς καθ' ἡμέραν ἀθυμίας· πολλάκις γὰρ οὕτως ἔχομεν ὥστε λυπεῖσθαι, ἐφ' ὅτῳ δέ, οὐκ ἂν ἔχοιμεν εἰπεῖν· ὁτὲ δὲ εὐθύμως, ἐφ' ᾧ δ', οὐ δῆλον. Τὰ δὴ τοιαῦτα πάθη καὶ τὰ παλαιὰ λεχθέντα κατὰ μέν τι μικρὸν πᾶσι [r] γίνεται· πᾶσι γὰρ μέμικταί τι τῆς δυνάμεως·

[i] ὅσας t. [k] ἱεροῦ t. [l] βάκχιδες Xa. [m] μαλακὸς t. [n] ἔκτοπος t. [o] παιδείας Xa. [p] αὐτοὶ t. [q] γὰρ om. t. [r] γίνονται Xa.

ὅσοις [s] δ' εἰς βάθος, οὗτοι [t] δ' ἤδη ποιοί τινές εἰσι τὰ ἤθη.
῞Ωσπερ γὰρ τὸ εἶδος [v] ἕτεροι γίνονται οὐ τῷ πρόσωπον 24
ἔχειν, ἀλλὰ τῷ ποιόν τι τὸ πρόσωπον, οἱ μὲν καλόν, οἱ δὲ
αἰσχρόν, οἱ δὲ μηθὲν ἔχοντες περιττόν, οὗτοι δὲ μέσοι τὴν
φύσιν, οὕτω καὶ οἱ μὲν μικρὰ μετέχοντες τῆς τοιαύτης κρά-
σεως μέσοι εἰσίν, οἱ δὲ πλήθους ἤδη ἀνόμοιοι τοῖς πολλοῖς.
᾿Εὰν μὲν γὰρ σφόδρα κατακορὴς ᾖ ἡ ἕξις, μελαγχολικοί εἰσι 25
λίαν, ἐὰν δέ πως κραθῶσι, περιττοί. ῾Ρέπουσι δ', ἂν ἀμελῶ-
σιν, ἐπὶ τὰ μελαγχολικὰ νοσήματα, ἄλλοι περὶ ἄλλο μέρος
τοῦ σώματος· καὶ τοῖς μὲν ἐπιληπτικὰ ἀποσημαίνει, τοῖς δὲ
ἀποπληκτικά, ἄλλοις δὲ ἀθυμίαι ἰσχυραὶ ἢ φόβοι, τοῖς δὲ
θάρρη λίαν, οἷον καὶ ᾿Αρχελάῳ συνέβαινε [w] τῷ Μακεδονίας
βασιλεῖ. Αἴτιον δὲ τῆς τοιαύτης δυνάμεως ἡ κρᾶσις, ὅπως ἂν 26
ἔχῃ ψύξεώς τε καὶ θερμότητος. Ψυχροτέρα μὲν γὰρ οὖσα
τοῦ καιροῦ δυσθυμίας ποιεῖ ἀλόγους· διὸ αἵ τ' ἀγχόναι μά-
λιστα τοῖς νέοις, ἐνίοτε δὲ καὶ πρεσβυτέροις. Πολλοὶ δὲ καὶ
μετὰ τὰς μέθας διαφθείρουσιν ἑαυτούς. ῎Ενιοι δὲ τῶν μελαγ- 27
χολικῶν ἐκ τῶν πότων ἀθύμως διάγουσιν· σβέννυσι γὰρ ἡ τοῦ
οἴνου θερμότης τὴν φυσικὴν θερμότητα. Τὸ δὲ θερμὸν τὸ περὶ
τὸν τόπον ᾧ φρονοῦμεν καὶ ἐλπίζομεν ποιεῖ εὐθύμους. Καὶ
διὰ τοῦτο πρὸς τὸ πίνειν εἰς μέθην πάντες ἔχουσι προθύμως,
ὅτι πάντας ὁ οἶνος ὁ πολὺς εὐέλπιδας ποιεῖ, καθάπερ ἡ νεό-
της τοὺς παῖδας· τὸ μὲν γὰρ γῆρας δύσελπί ἐστιν, ἡ δὲ
νεότης ἐλπίδος πλήρης. Εἰσὶ δέ τινες ὀλίγοι οὓς πίνοντας 28
δυσθυμίαι λαμβάνουσι, διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν δι' ἣν καὶ μετὰ
τοὺς πότους ἐνίους. ῞Οσοις μὲν οὖν μαραινομένου τοῦ θερμοῦ
αἱ ἀθυμίαι γίνονται, μᾶλλον ἀπάγχονται. Διὸ καὶ οἱ νέοι
ἢ καὶ [x] οἱ πρεσβῦται μᾶλλον ἀπάγχονται· τὸ μὲν γὰρ γῆ-
ρας μαραίνει τὸ θερμόν, τῶν δὲ τὸ πάθος φυσικὸν ὂν καὶ
αὐτὸ τὸ μαραινόμενον θερμόν. ῞Οσοις δὲ σβεννυμένου, ἐξ- 29
αίφνης οἱ πλεῖστοι διαχρῶνται ἑαυτούς, ὥστε θαυμάζειν πάν-
τας διὰ τὸ μηθὲν ποιῆσαι σημεῖον πρότερον. Ψυχροτέρα

[s] δ' om. Xa. [t] δ' om. t. [v] ἕτεροί τινες γίνονται Xa. [w] τῷ τῆς μα-
κεδονίας Xa. [x] οἱ om. t.

μὲν οὖν γινομένη ἡ κρᾶσις ἡ ἀπὸ τῆς μελαίνης χολῆς, ὥσπερ
εἴρηται, ποιεῖ ἀθυμίας παντοδαπάς, θερμοτέρα δὲ οὖσα εὐθυ-
μίας. Διὸ καὶ οἱ μὲν παῖδες εὐθυμότεροι, οἱ δὲ γέροντες
30 δυσθυμότεροι. Οἱ μὲν γὰρ θερμοί, οἱ δὲ ψυχροί· τὸ γὰρ
γῆρας κατάψυξίς τις. Συμβαίνει δὲ σβέννυσθαι ἐξαίφνης
ὑπό τε τῶν ἐκτὸς αἰτιῶν, ὡς καὶ παρὰ φύσιν τὰ πυρωθέντα,
οἷον ἄνθρακα ὕδατος ἐπιχυθέντος. Διὸ καὶ ἐκ μέθης ἔνιοι
ἑαυτοὺς διαχρῶνται· ἡ γὰρ ἀπὸ τοῦ οἴνου θερμότης ἐπείσ-
31 ακτός ἐστιν, ἧς σβεννυμένης συμβαίνει τὸ πάθος. Καὶ
μετὰ [y] τὰ ἀφροδίσια οἱ πλεῖστοι ἀθυμότεροι γίνονται, ὅσοι
δὲ περίττωμα πολὺ προΐενται μετὰ τοῦ σπέρματος, οὗτοι
εὐθυμότεροι· κουφίζονται γὰρ περιττώματός τε καὶ πνεύ-
ματος καὶ θερμοῦ ὑπερβολῆς. Ἐκεῖνοι δὲ ἀθυμότεροι πολ-
λάκις· καταψύχονται γὰρ ἀφροδισιάσαντες διὰ τὸ τῶν ἱκα-
νῶν τι ἀφαιρεθῆναι· δηλοῖ [z] δὲ τοῦτο τὸ μὴ πολλὴν τὴν
32 ἀπορροὴν γεγονέναι. Ὡς οὖν ἐν κεφαλαίῳ εἰπεῖν, διὰ μὲν
τὸ ἀνώμαλον εἶναι τὴν δύναμιν τῆς μελαίνης χολῆς ἀνώμαλοί
εἰσιν οἱ μελαγχολικοί· καὶ γὰρ ψυχρὰ σφόδρα γίνεται καὶ
θερμή. Διὰ δὲ τὸ ἠθοποιὸς εἶναι (ἠθοποιὸν γὰρ τὸ θερμὸν
καὶ ψυχρὸν μάλιστα τῶν ἐν ἡμῖν ἐστίν) ὥσπερ ὁ οἶνος πλείων
καὶ ἐλάττων κεραννύμενος τῷ σώματι ποιεῖ τὸ ἦθος ποιούς
33 τινας ἡμᾶς. Ἄμφω δὲ πνευματικά, καὶ ὁ οἶνος καὶ ἡ μέ-
λαινα χολή. Ἐπεὶ δ' ἔστι καὶ [a] εὔκρατον εἶναι τὴν ἀνωμα-
λίαν καὶ καλῶς [b] πως ἔχειν, καὶ ὅπου δεῖ θερμοτέραν εἶναι
τὴν διάθεσιν καὶ πάλιν ψυχράν, ἢ τοὐναντίον διὰ τὸ ὑπερ-
βολὴν ἔχειν, περιττοὶ μέν εἰσι πάντες οἱ μελαγχολικοί, οὐ
διὰ νόσον, ἀλλὰ διὰ φύσιν.

2 Διὰ τί κατ' ἐνίας μὲν τῶν ἐπιστημῶν ἕξιν ἔχειν λέγομεν, κατ' ἐνίας δὲ οὔ; Ἢ καθ' ὅσας εὑρετικοί ἐσμεν, ἕξιν ἔχειν λεγόμεθα; Τὸ γὰρ εὑρίσκειν ἀπὸ ἕξεως.

3 Διὰ τί τῶν ζῴων ὁ ἄνθρωπος [c] φρονιμώτατον; Πότερον ὅτι [d] μικροκεφαλώτατον κατὰ λόγον τοῦ σώματος; Ἢ ὅτι

[y] τὰ om. t. [z] δὲ] καὶ t. [a] εὔκρατος] ἀνώμαλον t. [b] πως] περ t.
[c] φρονιμώτατος t. [d] μακροκεφαλώτατος t.

ἀνωμάλως ἐλάχιστον; Διὰ γὰρ τοῦτο καὶ μικροκέφαλον,
καὶ αὐτῶν οἱ τοιοῦτοι μᾶλλον τῶν μεγαλοκεφάλων φρονι-
μώτεροι.

Διὰ τί δοκεῖ ἡμῖν πλείων εἶναι ἡ ὁδός, ὅταν μὴ εἰδότες 4
πόση τίς ἐστι βαδίζωμεν, μᾶλλον ἢ ὅταν εἰδότες, ἐὰν τὰ
ἄλλα ὁμοίως τύχωμεν ἔχοντες; Ἢ ὅτι τὸ εἰδέναι [[e] πόση]
ἐστὶν εἰδέναι τὸν ἀριθμόν; Τὸ γὰρ ἄπειρον καὶ ἀναρίθμη-
τον ταὐτόν, καὶ πλέον ἀεὶ [f] τὸ ἄπειρον τοῦ ὡρισμένου. Ὥσ- 2
περ οὖν εἰ [g] ᾔδει [h] ὅτι τοσήδε ἐστί, πεπερασμένην αὐτὴν
ἀνάγκη εἶναι, οὕτως εἰ μὴ οἶδε πόση τίς ἐστιν, ὡς ἀντιστρέ-
φοντος παραλογίζεται ἡ ψυχή, καὶ φαίνεται αὕτη [i] εἶναι
ἄπειρος, ἐπεὶ τὸ ποσὸν ὡρισμένον ἐστὶ καὶ τὸ ὡρισμένον
ποσόν. [k] Ὅταν τοίνυν μὴ φαίνηται ὡρισμένον, ὥσπερ ἄπει- 3
ρον δόξει εἶναι, διὰ τὸ [l] τὸ [m] πεφυκὸς ὡρίσθαι, ἂν μὴ ᾖ ὡρι-
σμένον, ἄπειρον εἶναι, καὶ τὸ φαινόμενον μὴ ὡρίσθαι φαί-
νεσθαι ἀνάγκη πως [n] ἀπέραντον.

Διὰ τί πρεσβύτεροι μὲν γινόμενοι μᾶλλον νοῦν ἔχομεν, 5
νεώτεροι δὲ ὄντες θᾶττον μανθάνομεν; Ἢ ὅτι ὁ θεὸς ὄρ-
γανα ἐν ἑαυτοῖς ἡμῖν δέδωκε δύο, ἐν οἷς χρησόμεθα τοῖς ἐκτὸς
ὀργάνοις, σώματι μὲν χεῖρα, ψυχῇ δὲ νοῦν. Ἔστι γὰρ καὶ
ὁ νοῦς τῶν φύσει ἐν ἡμῖν ὥσπερ ὄργανον ὑπάρχων· αἱ δὲ
ἄλλαι ἐπιστῆμαι καὶ τέχναι τῶν ὑφ᾽ ἡμῶν ποιητῶν [o] εἰσίν, ὁ
δὲ νοῦς τῶν φύσει. Καθάπερ οὖν τῇ χειρὶ οὐκ εὐθὺς γενό- 2
μενοι χρώμεθα βέλτιστα, ἀλλ᾽ ὅταν ἡ φύσις αὐτὴν ἐπιτελέσῃ
(προϊούσης γὰρ τῆς ἡλικίας ἡ χεὶρ μάλιστα δύναται ἀποτε-
λεῖν τὸ ἑαυτῆς ἔργον), τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ νοῦς τῶν
φύσει οὐ εὐθὺς ἀλλ᾽ ἐπὶ γήρως ἡμῖν μάλιστα παραγίνεται
καὶ τότε ἀποτελεῖται [p] μάλιστα, ἂν μὴ ὑπό τινος πηρωθῇ,
καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα τὰ φύσει ὑπάρχοντα. Ὕστερον δὲ 3
τῆς τῶν χειρῶν δυνάμεως ὁ νοῦς παραγίνεται ἡμῖν, ὅτι καὶ
τὰ τοῦ νοῦ ὄργανά ἐστι τῶν τῆς χειρός. Ἔστι γὰρ νοῦ

[e] πόση om. X^a.t. [f] τὸ δὲ ἄπειρον X^a. [g] ᾔδει] εἴδη X^a. [h] ὅτι om. X^a.t. [i] εἶναι] οἷον t. [k] ὅταν om. X^a. [l] τὸ alterum om. X^a.t. [m] πεφυκεῖ t. [n] ἀπέρατον X^a. [o] ἐστίν t. [p] βελτιστα t.

μὲν ὄργανον ἐπιστήμη (τούτῳ γάρ ἐστι χρήσιμος, καθάπερ αὐλοὶ αὐλητῇ), χειρῶν δὲ πολλὰ τῶν φύσει ὄντων· ἡ δὲ φύσις αὐτή [q]τε ἐπιστήμης πρότερον, καὶ τὰ ὑπ' αὐτῆς γινό-
4 μενα. Ὧν δὲ τὰ ὄργανα πρότερα, καὶ τὰς δυνάμεις πρότερον εἰκὸς ἐγγίνεσθαι ἡμῖν· τούτοις γὰρ χρώμενοι ἕξιν λαμβάνομεν, καὶ ἔχει ὁμοίως [r]τὸ ἑκάστου ὄργανον πρὸς αὐτό· καὶ ἀνάπαλιν, ὡς τὰ ὄργανα πρὸς ἄλληλα, οὕτω τὰ ὄργανα πρὸς αὐτά. Ὁ μὲν οὖν νοῦς διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν πρεσβυ-
5 τέροις οὖσιν ἡμῖν μᾶλλον ἐγγίνεται. Μανθάνομεν δὲ θᾶττον νεώτεροι ὄντες διὰ τὸ μηδέν [s]πω ἐπίστασθαι. Ὅταν δὲ ἐπιστώμεθα, οὐκέτι ὁμοίως δυνάμεθα. Δυνάμεθα δὲ ἔχεσθαι, καθάπερ καὶ μνημονεύομεν μᾶλλον οἷς ἂν ἕωθεν πρῶτον ἐντυγχάνωμεν, ἔπειτα προϊούσης τῆς ἡμέρας οὐκέτι ὁμοίως διὰ τὸ πολλοῖς ἐντετυχηκέναι.

6 Διὰ τί ἀνθρώπῳ [t]πειστέον μᾶλλον ἢ ἄλλῳ ζῴῳ; Πότερον ὥσπερ Πλάτων Νεοκλεῖ ἀπεκρίνατο, ὅτι ἀριθμεῖν μόνον ἐπίσταται τῶν ἄλλων ζῴων; Ἢ ὅτι θεοὺς νομίζει μόνον; Ἢ ὅτι μιμητικώτατον; Μανθάνειν γὰρ δύναται διὰ τοῦτο.

7 Διὰ τί οὐ χαίρομεν θεώμενοι οὐδὲ ἐλπίζοντες ὅτι τὸ τρίγωνον δύο [v]ὀρθαῖς ἴσας ἔχει τὰς ἐντὸς γωνίας, οὐδὲ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων οὐθέν, εἰ μὴ [w]τῇ θεωρίᾳ, αὕτη δὲ ὁμοίως ἐστὶν [x]ἡδεῖα κἂν εἰ τρισὶν ὀρθαῖς ἢ πλείοσιν ἴσας ἔσχεν. Ἀλλ' ὅτι Ὀλυμπίᾳ ἐνικῶμεν, καὶ περὶ τῆς ναυμαχίας τῆς ἐν Σαλαμῖνι, χαίρομεν καὶ μεμνημένοι καὶ ἐλπίζοντες τοιαῦτα,
2 ἀλλ' [y]οὐ τἀναντία τοῖς τοιούτοις. Ἢ ὅτι ἐπὶ μὲν τοῖς τοιούτοις χαίρομεν [z]ὡς γενομένοις ἢ οὖσιν, ἐπὶ δὲ τοῖς κατὰ φύσιν ὡς κατὰ ἀλήθειαν θεωρίας ἡδονήν, ὡς ἔχει, μόνην ἡμῖν ποιεῖν, τὰς δὲ πράξεις τὴν ἀπὸ τῶν συμβαινόντων ἀπ' αὐτῶν. [a]Ἀνομοίων οὖν οὐσῶν τῶν πράξεων, καὶ τὰ ἀποβαίνοντα ἀπ' αὐτῶν γίνεται τὰ μὲν λυπηρὰ τὰ δὲ ἡδέα· φεύγομεν δὲ καὶ διώκομεν καθ' ἡδονὴν καὶ λύπην ἅπαντα.

[q] γε Xa.t. [r] τὸ] καὶ τὸ Xa. [s] πως codices. [t] πιστέον Xa. [v] ὀρθὰς t. [w] τῇ] τις x. [x] ἡδεῖα margo Xa, ἰδία Xa.r.t.u.x. [y] οὐ om. t. [z] ὅπως t. [a] ἀνομοίων—αὐτῶν om. t.

Διὰ τί μέχρι ὑγείας πραγματεύονται οἱ ἰατροί; Ἰσχναί- 8
νει γάρ, εἶτα [b] ἐκ τούτου ξηραίνει, εἶτα ὑγείαν ἐποίησεν, εἶτα ἐνταῦθα ἔστη. Πότερον οὐκ ἔστι δυνατὸν ἐκ τούτου γενέσθαι ἄλλο; Ἢ εἰ δυνατόν, ἄλλης ἐπιστήμης, καὶ ἔσται ὅ [c] τις ἐξ ὑγείας ποιήσει ἄλλο τι; Εἰ δὴ γίνεται ἐκ τῶν ἐναντίων καὶ τῶν μεταξύ, δῆλον ὅτι ἀρρωστεῖ, ἢ ξηρότερος ἢ ὑγρότερος ἤ τι τοιοῦτον. Ποιεῖ [d] δὴ ἐκ ψύχους ἧττον σφό- 2
δρα, καὶ [e] τέλεον ὡδὶ θερμὸν καὶ ὡδὶ ξηρὸν ἢ ὑγρὸν μεταβαῖνον ἐκ τῶν ἐναντίων, ἢ μεταξύ, ἕως ἂν ἔλθῃ εἰς τὸ οὕτως ἔχειν, ὃ ἦν τοῦ ὑγιαίνειν· ἔκ τε τούτου οὐ πέφυκεν ἄλλο τι ὂν ἢ τὸ μεταξύ. Δύναται μὲν οὖν ποιῆσαι ὁ ἔχων. Ὡς γὰρ ἦλθεν, ἀναλῦσαι δύναται καὶ ἀπελθεῖν, οὐ μὴν ἥ γε τέχνη τούτου ἐστίν. Ἀεὶ γὰρ βέλτιον. Ὥστε οὐδὲ ἄλλη, οὔτε 3
αὐτὴ ποιήσει ἐξ ὑγείας ἄλλο τι· οὐθὲν γὰρ ἐγίνετο ἢ τὸ ἐναντίον τούτου, εἴπερ ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη. Οὕτω καὶ ἐπὶ [f] οἰκίας οὐδὲν ποιήσειεν [g] ἂν τοὐναντίον· οὐκ ἔστιν ἐν ἄλλῃ τέχνῃ ἐκ τούτου ποιήσουσα, πλὴν ὡς μέρους, οἷον ἡ σκυτικὴ ὑπόδημα ἐκ [h] προσχίσματος. Ἐξ ἑκατέρου γὰρ γίνεται διττῶς, ἢ συντιθεμένου ἢ φθειρομένου.

Διὰ τί τὸν φιλόσοφον τοῦ ῥήτορος οἴονται [i] διαφέρειν; 9
Ἢ ὅτι ὁ μὲν φιλόσοφος περὶ αὐτὰ τὰ εἴδη τῶν πραγμάτων διατρίβει, ὁ δὲ περὶ τὰ μετέχοντα, οἷον ὁ μὲν τί ἐστιν ἀδικία, ὁ δὲ ὡς ἄδικος ὁ δεῖνα, καὶ ὁ μὲν τί ἡ τυραννίς, ὁ δὲ οἷόν τι ὁ τύραννος.

Διὰ τί οἱ Διονυσιακοὶ τεχνῖται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πονηροί 10
εἰσιν; Ἢ ὅτι ἥκιστα λόγου σοφίας κοινωνοῦσι διὰ τὸ περὶ τὰς ἀναγκαίας τέχνας [k] τὸ πολὺ μέρος τοῦ βίου εἶναι, καὶ ὅτι ἐν ἀκρασίαις τὸ πολὺ τοῦ βίου εἰσίν, τὰ δὲ καὶ ἐν ἀπορίαις; Ἀμφότερα δὲ φαυλότητος παρασκευαστικά.

Διὰ τί οἱ ἐξ ἀρχῆς τῆς μὲν κατὰ τὸ σῶμα ἀγωνίας ἆθλόν 11
τι προὔταξαν, σοφίας δὲ οὐθὲν ἔθηκαν; Ἢ ὅτι ἐπιεικῶς δεῖ

[b] ἐκ του τούτου t. [c] τις] τῆς t. [d] δὲ Xa. [e] τέλεον] τέθον t. [f] οἰλίας t. [g] ἂν om. t. [h] προσχήματος Xa. [i] διαφέρον t. [k] τὸ om. t.

τοὺς κριτάς, ἃ παρὰ διάνοιάν ἐστιν, ἢ μηθὲν χείρους τῶν
ἀγωνιστῶν εἶναι ἢ κρείττους; Εἰ δὲ ἔδει σοφίᾳ τοὺς πρω-
τεύοντας ἀγωνίζεσθαι καὶ ἆθλον προὐτέτακτο, κριτῶν ἂν
ἠπόρουν [l] αὐτοῖς. Ἐπὶ δὲ τῶν γυμνικῶν ἀγώνων ἅπαντός
2 ἐστι κρῖναι, τῇ ὄψει μόνῃ θεασάμενον. Ἔτι δὲ [m] ὁ ἐξ ἀρ-
χῆς κατασκευάζων οὐκ ἐβούλετο τοιαύτην ἀγωνίαν προθεῖναι
τοῖς Ἕλλησιν, ἐξ ὧν ἔμελλον στάσεις καὶ ἔχθραι μεγάλαι
[n] ἔσεσθαι· οἷον οἱ ἄνθρωποι, ὅταν τις ἢ ἐκκριθῇ ἢ προσδεχθῇ
εἴς τι τῶν κατὰ τὸ σῶμα ἀθλημάτων, οὐ πάντῃ χαλεπῶς φέ-
ρουσιν οὐδὲ εἰς ἔχθραν καθίστανται τοῖς κρίνουσιν, ὑπὲρ δὲ
τοῦ φρονιμωτέρους ἢ μοχθηροτέρους εἶναι τοῖς κρίνουσι μά-
3 λιστα ὀργίζονται καὶ ἀγανακτοῦσιν. Στασιῶδες δὲ καὶ μο-
χθηρὸν τὸ τοιοῦτόν ἐστιν. Ἔτι δὲ δεῖ τῆς [o] ἀγωνίας τὸ
ἆθλον κρεῖττον εἶναι. Ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν γυμνικῶν ἀθλη-
μάτων τὸ ἆθλον αἱρετώτερον καὶ βέλτιον τῆς ἀγωνίας· σο-
φίας δὲ τί ἂν ἆθλον βέλτιον γένοιτο;

12 Διὰ τί ἄλλο νοεῖ καὶ ποιεῖ ἄνθρωπος μάλιστα; Ἢ ὅτι τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη; [p] Ἢ ὅτι ὁ μὲν νοῦς πολλῶν ἐστίν, ἡ δὲ ὄρεξις [q] ἑνός; Ὁ μὲν οὖν ἄνθρωπος τῷ νῷ τὰ πλεῖστα ζῇ, τὰ δὲ θηρία ὀρέξει [r] καὶ θυμῷ καὶ ἐπιθυμίᾳ.

13 Διὰ τί φρόνιμοί τινες κτώμενοι οὐ χρώμενοι διατελοῦσιν; Πότερον ὅτι τῷ ἔθει χρῶνται; Ἢ διὰ τὸ ἐν ἐλπίδι ἡδύ;

14 [s] ὅτι ἡ αἴσθησις καὶ ἡ διάνοια τῷ ἠρεμεῖν τὴν ψυχὴν ἐνεργεῖ· ὃ καὶ ἡ ἐπιστήμη δοκεῖ εἶναι, ὅτι τὴν ψυχὴν ἵστησιν· κινουμένης γὰρ καὶ φερομένης οὔτε αἰσθέσθαι [t] οὔτε διανοηθῆναι δυνατόν. Διὸ καὶ τὰ παιδία καὶ οἱ μεθύοντες καὶ οἱ μαινόμενοι ἀνόητοι· διὰ γὰρ [v] τὸ πλῆθος τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐνυπάρχοντος πλείστη κίνησις αὐτοῖς καὶ σφοδροτάτη συμβαίνει, ληγούσης δὲ ταύτης ἐμφρονέστεροι γίνονται· ἀταράχου γὰρ οὔσης τῆς διανοίας μᾶλλον ἐφιστάναι δύνανται αὐ-

[l] αὐτοῦ t. [m] ὁ om. t. [n] γίνεσθαι Xa. [o] ἀγωνίσεως t. [p] ἢ— ἐστίν om. Xa.t. [q] ἑνός] ἐνίοις Xa.t. [r] καὶ ante θυμῷ om. Xa.t. [s] ὅτι] λείπει ἡ ἀρχὴ τοιαύτη. Διὰ τί οἱ βαθέως καὶ ἥδιστα καθεύδοντες οὐδὲν ἐνύπνιον ὁρῶσιν; ἢ margo Xa. [t] οὔτε δ.] οὐδὲ δ. Xa.t. [v] τὸ om. t.

τήν. Οἵ τ' ἐν τῷ καθεύδειν ἐνυπνιαζόμενοι ἱσταμένης τῆς 2
διανοίας, καὶ καθ' ὅσον ἠρεμεῖ, ὀνειρώττουσιν. Μάλιστα γὰρ ἐν τοῖς ὕπνοις ἡ ψυχὴ κινεῖται. Περιισταμένου γὰρ τοῦ θερμοῦ ἐκ τοῦ ἄλλου σώματος εἰς τὸν ἐντὸς τόπον, τότε πλείστη καὶ σφοδροτάτη κίνησις ὑπάρχει, οὐχ ὥσπερ οἱ πολλοὶ ὑπολαμβάνουσι τότε ἠρεμεῖν καὶ καθ' αὑτὴν εἶναι, καὶ μάλιστα [w] ὅταν μηδὲν ἴδωσιν ἐνύπνιον. Συμβαίνει δὲ 3
τοὐναντίον· διὰ γὰρ τὸ ἐν πλείστῃ κινήσει εἶναι καὶ μηδὲ κατὰ μικρὸν ἠρεμεῖν, οὐδὲ διανοεῖσθαι δύναται. Ἐν πλείστῃ δὲ κινήσει, ὅταν ἥδιστα καθεύδῃ, εἰκότως ἐστίν, ὅτι τότε μάλιστα καὶ πλεῖστον θερμὸν ἀθροίζεται εἰς τὸν εἴσω τόπον. Ὅτι δὲ ἐν τῇ κινήσει οὖσα ἡ ψυχὴ οὐ μόνον ὕπαρ 4
ἀλλ' οὐδ' ἐν τοῖς ὕπνοις δύναται διανοεῖσθαι, κἀκεῖνο σημεῖον· ἐν γὰρ τοῖς μετὰ τὴν [x] πρόσεσιν τῶν σιτίων ὕπνοις ἥκιστα ἔστιν ἐνύπνια ὁρᾶν. Τότε δὲ μάλιστα συμβαίνει κινεῖσθαι αὐτὴν διὰ τὴν ἐπεισενεχθεῖσαν τροφήν. Τό τε ἐνύπνιόν ἐστιν, ὅταν διανοουμένοις καὶ πρὸ ὀμμάτων τιθεμένοις ὕπνος ἐπέλθῃ. Διὸ καὶ ταῦτα μάλιστα ὁρῶμεν ἃ πράττομεν ἢ 5
μέλλομεν ἢ βουλόμεθα· περὶ γὰρ τούτων μάλιστα πλειστάκις λογισμοὶ καὶ φαντασίαι ἐπιγίνονται. Καὶ οἱ βελτίους βελτίω τὰ ἐνύπνια ὁρῶσι διὰ ταῦτα, ὅτι [y] καὶ ἐγρηγορότες περὶ βελτιόνων διανοοῦνται, οἱ δὲ χεῖρον ἢ τὴν διάνοιαν ἢ τὸ σῶμα διακείμενοι χείρω. Καὶ γὰρ ἡ τοῦ σώματος διά- 6
θεσις πρὸς τὴν τῶν ἐνυπνίων φαντασίαν συμβλητικόν· τοῦ γὰρ νοσοῦντος καὶ αἱ τῆς διανοίας προθέσεις φαῦλαι, καὶ ἔτι διὰ τὴν ἐν τῷ σώματι ταραχὴν ἐνοῦσαν ἡ ψυχὴ οὐ δύναται ἠρεμεῖν. Οἱ δὲ μελαγχολικοὶ διὰ τοῦτο ἐξάττουσιν ἐν τοῖς ὕπνοις, ὅτι πλείονος τῆς θερμασίας οὔσης μᾶλλον τοῦ μετρίου ἡ ψυχὴ ἐν κινήσει, σφοδροτέρας δὲ τῆς κινήσεως [z] οὔσης οὐ [a] δύνανται καθεύδειν.

[w] ὅτε codices. [x] πρόεσιν Xa.t. [y] καὶ οἱ ἐγρ. Xa.t. [z] οὔσης om. Xa. [a] δύναται Xa.Ya.

ΛΑ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΦΘΑΛΜΟΥΣ.

Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμὸν παυόμεθα τῶν πταρμῶν; Ἢ ὅτι ἀναπνοὴ ταύτῃ γίνεται τῷ ὑγρῷ; Δακρύει γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τὴν τρῖψιν· ὁ δὲ πταρμὸς διὰ πλῆθος ὑγροῦ. Ἢ ὅτι [b] τὸ ἔλαττον θερμὸν φθείρεται ὑπὸ τοῦ πλείονος; Ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τριφθεὶς πλείω λαμβάνει θερμότητα τῆς ἐν τῇ ῥινί. Διὰ τοῦτο δὲ κἂν τις αὐτὴν τὴν ῥῖνα [c] τρίψῃ, παύεται ὁ πταρμός.

2 Διὰ τί τῷ ἑνὶ ὀφθαλμῷ ἀκριβέστερον ὁρῶσιν ἢ τοῖν δυοῖν; Ἢ ὅτι πλείους οὖσαι κινήσεις τοῖν δυοῖν γίνονται, οἷον τοῖς διεστραμμένοις; Οὔκουν [d] μία ἡ κίνησις, τοῦ δὲ ἑνὸς ἁπλῆ. Ἧττον οὖν ὁρῶσιν ἀκριβέστερον.

3 Διὰ τί ὀργιζόμενοι μὲν τοὺς ὀφθαλμοὺς [e] μᾶλλον ἐπιδιδόασι πρὸς τὸ ἐρυθριᾶν, αἰσχυνόμενοι δὲ τὰ ὦτα; Ἢ διότι οἱ μὲν καταψύχονται ἐν [f] τῇ αἰδοῖ (ἐν ὀφθαλμοῖς γὰρ αἰδώς) ἀντιβλέπειν οὐ [g] δύνανται; Καὶ ἡ δειλία κατάψυξίς [h] τίς
2 ἐστιν ἐνταῦθα. Μεθίσταται δὲ εἰς τοὐναντίον τῷ ἔμπροσθεν τὸ ὄπισθεν. Τὰ δὲ ὦτα [i] ἀντίκειται· διὸ καὶ μάλιστα ἐρυθριῶσιν αἰσχυνόμενοι. Ἐν δὲ τῷ [k] κνήθεσθαι ἐπὶ τὸ αἰσθητικώτερον καὶ [l] κινητικώτερον ἡ βοήθεια ὡς ἀδικουμένου· [m] φοβουμένοις γὰρ ἐνταῦθα ἐκλείπει μάλιστα.

4 Διὰ τί θατέρου καταληφθέντος ὀφθαλμοῦ ὁ ἕτερος ἀτενίζει μᾶλλον; Ἢ διότι ἐκ ταὐτοῦ ἤρτηνται αἱ ἀρχαὶ τῶν ὀφθαλμῶν; Θατέρου οὖν κινουμένου καὶ ἡ κοινὴ ἀρχὴ κινεῖται, ἐκείνης δὲ κινουμένης καὶ ὁ ἕτερος. Ληφθέντος οὖν θατέρου ἡ κίνησις κινήσει αὐτόν, ὥστε δύναται ἀτενίζειν μᾶλλον.

5 Διὰ τί οἱ ἐκ γενετῆς τυφλοὶ οὐ γίνονται φαλακροί; [n] Ἢ ὅτι πημαίνει τὰ ὄμματα ὑγρότης οὖσα πολλὴ ἐν τῷ περὶ

[b] τὸ add v. [c] τρίψῃ om. t. [d] μία] μᾶλλον t. [e] μάλιστα Xa.Ya.t.
[f] τῷ αἰδοίῳ Ya.t. [g] δύναται Xa. [h] τις om. t.v. [i] ἀντίκεινται Xa.
[k] κνήθεσθαι] ὀργίζεσθαι v. [l] κινητικώτατον Ya. [m] φοβούμενος v.
[n] ἢ om. Xa.Ya.t.

*τὴν κεφαλὴν τόπῳ; Διὸ τῶν ῥευματικῶν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς
τάς τε περὶ τοὺς κροτάφους φλέβας κάουσι, πυκνοῦντες τοὺς
τῶν ὑγρῶν πόρους, καὶ ξύουσι τὴν κεφαλήν, διατέμνοντες τὸ
ἐν αὐτῇ δέρμα. Ἐπεὶ οὖν πημαίνει τοὺς ὀφθαλμοὺς τὸ ἐν* 2
*αὐτῇ περίττωμα γινόμενον, κωλύοι ἂν αὐτοὺς ταὐτὸ τοῦτο ἐξ
ἀρχῆς γίνεσθαι, πλέον συνιστάμενον ἐν αὐτῇ. Ἐπεὶ δὲ ἐκ
περιττωμάτων θρὶξ φύεται, τοῦτο δὲ ἐν τῇ τῶν τυφλῶν κε-
φαλῇ ἐκ γενετῆς ἐστὶ πολύ, εἰκότως οὐκ εἰσὶ φαλακροί.*

Διὰ τί οἱ ἐξόφθαλμοι καπνίζονται μᾶλλον; Ἢ ὅτι τά- 6
χιστα [o] προσπίπτει πρὸς τὰ προέχοντα;

Διὰ τί εἰς μὲν τὰ δεξιὰ ἀμφοτέρας τὰς ὄψεις ἅμα δια- 7
*στρέφειν δυνάμεθα, καὶ εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ πρὸς τὴν ῥῖνα,
καὶ εἰς τὸ ἀριστερὸν δὲ ἢ τὸ δεξιὸν τὴν ἑτέραν, ἅμα [p] δὲ εἰς
τὸ [q] δεξιὸν καὶ ἀριστερὸν ἀδυνατοῦμεν; Ὁμοίως δὲ καὶ εἰς τὸ
κάτω καὶ εἰς τὸ ἄνω· ἅμα μὲν γὰρ ἐπὶ ταὐτὸ δυνάμεθα, χω-
ρὶς δὲ οὔ. Ἢ ὅτι αἱ ὄψεις δύο οὖσαι ὁμοίως ἐξ ἑνὸς συνήρ-* 2
*τηνται; Ὅσα δὲ τοιαῦτα, ἄκρου θατέρου κινουμένου ἀνάγκη
θάτερον ἀκολουθεῖν ἐπὶ [r] ταὐτό. Τῷ γὰρ ἑτέρῳ ἄκρῳ ἡ ἀρχὴ
θάτερον ἄκρον. Εἰ οὖν τὸ ἓν ἀδύνατον ἅμα εἰς τἀναντία
κινεῖσθαι, ἀδύνατον [s] καὶ τὰς ὄψεις. Τὰ μὲν γὰρ ἄκρα εἰς* 3
*τἀναντία [t] ἂν κινοῖτο, εἰ τὸ μὲν ἄνω τὸ δὲ κάτω κινοῖτο, ἡ
δὲ ἀρχὴ ἀμφοῖν ἂν [v] ἀκολουθοίη· ὅπερ ἀδύνατον. Ἡ δὲ δια-
στροφή ἐστι τῶν ὀμμάτων διὰ τὸ ἀρχὴν ἔχειν τὰς σφαίρας,
καὶ μέχρι τοῦ στρέφεσθαι εἰς τὰ ἄνω καὶ κάτω καὶ [w] εἰς
[x] πλάγιον. Ὅταν οὖν ἔχουσαι ὡς ἂν ὁμοίως ἔχοιεν τῇ θέσει* 4
*ἀλλήλαις, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ ἐπὶ τὸ ἄνω καὶ κάτω κινεῖσθαι, καὶ
εἰς πλάγιον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ σημείου ἑαυτῶν λάβωσι τὴν ὄψιν,
αὗται μὲν ἀδιάστροφοί τε καὶ [y] μάλιστα [z] ἀκίνητοι τῇ θέσει·
ὅσαι δὲ ἐπὶ ταὐτοῦ σημείου λάβωσι τὰς ὄψεις, ἀδιάστροφοι
μέν εἰσι, διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων. Καίτοι κρύπτεται [a] τοῦ* 5

[o] *προπίπτει* t. [p] *δὲ* ante *εἰς* om. t. [q] *ἀριστερὸν καὶ δεξιὸν* Xa.t.
[r] *ταυτῷ* t, *τὸ αὐτὸ* Xa. [s] *καὶ* om. Xa. [t] *ἂν κινοῖτο*] *ἀντικινοῖτο* codices.
[v] *ἀκολουθῇ* t. [w] *εἰς* post *καὶ* om. Xa. [x] *πλάγια* Xa.t. [y] *κάλλιστα* t.
[z] *ἀκίνητα* t, *ἀκίνηται* Xa. [a] *τοῦ*] *τὸ* t.

μέλανός τι καὶ τοῖς ἄνω βάλλουσι τὰ λευκά, οἷον μελλέ-
πταρμοι· ἕτεροι δὲ εἰς τὸ πλάγιον, ὥσπερ οἱ μανικοί, οἱ
δὲ εἰς τοὺς μυκτῆρας, ὥσπερ τὰ τραγικὰ πρόσωπα καὶ οἱ
6 στρυφνοί· σύννουν γὰρ τὸ βλέμμα. Ὅσοι δὲ μήθ' ὁμοίως
κειμένων τῶν σφαιρῶν ἐπὶ ταὐτῷ σημείῳ ἔχουσι τὰς ὄψεις, ἢ
ὁμοίως μὲν κειμένων [b] μὴ ἐπὶ τῷ αὐτῷ δέ, οὗτοι διεστραμ-
μένοι εἰσίν· διὸ ὑποβλέπουσι καὶ συνάγουσι τὰ ὄμματα. Πει-
ρῶνται γὰρ ἐπὶ [c] ταὐτὸν καταστῆσαι σχῆμα τὴν σφαῖραν.
Ὥστε τὸν μὲν ἐῶσι, τὸν δὲ σχηματίζουσι τῶν ὀφθαλμῶν.
7 Ἐὰν [d] γὰρ μὴ κατ' αὐτὸ σημεῖον τεθῶσιν αἱ ὄψεις, ἀνάγκη
διεστράφθαι. Ὥσπερ γὰρ τοῖς ὑποβάλλουσιν [e] ὑπὸ [f] τὸν
ὀφθαλμὸν [[g] τὸ ἓν] δύο φαίνεται (καὶ γὰρ ἐκείνοις κεκίνηται
ἡ ἀρχή), καὶ τούτοις ὁμοίως. Ἐὰν μὲν οὖν ἄνω κινηθῇ [h] ὁ
ὀφθαλμός, τὸ πέρας κάτω τῆς ὄψεως γίνεται, ἐὰν δὲ κάτω,
8 ἄνω τὸ πέρας. Ἐν ἑνὶ δὲ ὀφθαλμῷ μεθισταμένῳ κινεῖσθαι
μὲν τὸ ὁρώμενον δοκεῖ διὰ [i] ταῦτα ἄνω ἢ κάτω, ὅτι καὶ ἡ
ὄψις, δύο δὲ οὐ φαίνεται, [k] ἂν μὴ δύο αἱ ὄψεις ὦσι, καὶ δια-
στρέφει. Τοιαύτη μὲν τῷ ἑτεροφθάλμῳ γίνεται, ὥστε δύο
φαίνεσθαι· κατὰ τὴν θέσιν [l] δὲ γίνεται τῷ μὴ κατὰ μέσον
τοῦ ὄμματος κεῖσθαι.

8 Διὰ τί οἱ μύωπες μικρὰ γράμματα γράφουσιν; Ἄτοπον γὰρ [m] τὸ μὴ ὀξὺ ὁρῶντας ποιεῖν ἔργον ὀξὺ ὁρώντων. Πότερον ὅτι μεγάλα φαίνεται τὰ μικρά, ἐὰν ᾖ ἐγγύς· οἱ δὲ προσάγοντες γράφουσιν; Ἢ διὰ τὸ συνάγοντας τὰ βλέφαρα γράφειν; Δι' ἀσθένειαν γὰρ τῆς ὄψεως, ἂν μὲν ἀναπεπταμένοις γράφωσι τοῖς ὄμμασι, διασπωμένη ἡ ὄψις ἀμβλὺ ὁρᾷ, οὕτω δὲ ἀθρόως [n] προσπίπτει· γωνίαν δὲ [o] μικρὰν ποιοῦσα ἐξ ἀνάγκης ποιεῖ μικρὰ γράφειν.

9 Διὰ τί [p] ὀφθαλμιάσαντες ἔνιοι ὀξύτερον ὁρῶσιν; Ἢ διὰ τὸ [q] ἀποκεκαθάρθαι τὰ ὄμματα; Πολλάκις γὰρ ἡ ἔξω πυ-

[b] μὴ] καὶ X[a]. [c] ταὐτὸ Y[a], ταυτῶ t. [d] μὴ γὰρ Y[a]. [e] ὑπὸ] ν̅υ̅ X[a], Y[a], quid habeat, non liquet. [f] τὸν om. t. [g] τὸ ἓν om. X[a].Y[a].t. [h] ὁ om. Y[a]. [i] ταὐτὸ Y[a].t. [k] ἐὰν X[a]. [l] δὲ] καὶ t. [m] τὸ] τοὺς X[a].t. [n] προσπίπτειν X[a]. [o] μακρὰν X[a]. [p] ὀφθαλμόσαντες v. [q] ἀποκεκάρθαι X[a], κεκάρθαι t.

*κνότης ἀποστέγει τὴν ὄψιν, ἀποδακρύσαντι δὲ λύεται. Διὸ
καὶ τὸ ἀποδάκνεσθαι συμφέρει, οἷον κρόμμυον· θάτερον δὲ
πολέμιον, οἷον ὀρίγανον.*

Διὰ τί τῇ μιᾷ ὄψει ἀπαθέστεροι; Ἢ διότι ἔλαττον ἡ 10
ψυχὴ πάσχει, ὥστε ἔλαττον τὸ πάθος.

Διὰ τί τοῖς διισταμένοις δύο φαίνεται; Ἢ διότι οὐκ 11
ἀφικνεῖται [r] *ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἑκατέρου τῶν ὀμμάτων ἡ
κίνησις; Ὥσπερ οὖν δύο* [s] *ὁρᾶν τὸ δὶς ὁρᾶν οἴεται ἡ ψυχή.
Ὅμοιον καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων τῆς ἐπαλλάξεως· δύο γὰρ τὸ
ἓν δοκεῖ ὡς δὶς ἁπτομένῃ ἑνί.*

Διὰ τί οὐ διαφέρουσιν αἱ αἰσθήσεις αἱ ἐν τοῖς δεξιοῖς τῶν 12
*ἀριστερῶν, ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις πᾶσι κρείττω τὰ δεξιά; Πότε-
ρον διὰ τὸ ἔθος, ὅτι εὐθὺς ὁμοίως ἀμφοῖν ἐθιζόμεθα αἰσθά-
νεσθαι; Τὰ δὲ δεξιὰ τῷ ἔθει δοκεῖ διαφέρειν, ἐπεὶ ἐθισθεῖσιν
ἀμφιδέξιοι γίνονται. Ἢ ὅτι τὸ μὲν αἰσθάνεσθαι πάσχειν
τί ἐστι, τὰ δὲ δεξιὰ διαφέρει τῷ ποιητικώτερα εἶναι καὶ
ἀπαθέστερα τῶν ἀριστερῶν.*

Διὰ τί ἐν μὲν τοῖς ἄλλοις κρείττω τὰ δεξιά, ἐν δὲ ταῖς 13
αἰσθήσεσιν ὅμοια; Ἢ διότι ταῦτα μὲν [t] *ὁμοίως ἐθιζόμεθα
κατ' ἀμφότερα τῷ ἔθει; Ἔτι τὸ μὲν αἰσθάνεσθαι πάσχειν
τί ἐστιν, ἡ δὲ τῶν δεξιῶν διαφορὰ τῷ εἰς τὸ ποιεῖν καὶ οὐκ
εἰς τὸ πάσχειν.*

Διὰ τί τὸ γυμνάζεσθαι ἀσύμφορον πρὸς ὀξυωπίαν; Ἢ 14
ὅτι ξηρὸν ποιεῖ τὸ [v] *ὄμμα ἡ γυμνασία, ὥσπερ καὶ τὸ ἄλλο
σῶμα; Ἡ δὲ* [w] *ξηρότης σκληρύνει τὸ δέρμα πᾶν, ὥστε καὶ
τὸ ἐπὶ τῇ κόρῃ. Διὸ καὶ οἱ πρεσβῦται οὐκ ὀξὺ ὁρῶσιν· καὶ
γὰρ τῶν γερόντων σκληρόδερμα, ἅμα δὲ καὶ ῥυσά, ὥστε ἐπι-
καλύπτεται ἡ ὄψις.*

Διὰ τί οἱ μύωπες βλέπουσι μὲν οὐκ ὀξύ, γράφουσι δὲ 15
*μικρά; Καίτοι τὸ μικρὸν ὀξὺ βλέποντος καθορᾶν ἐστίν. Ἢ
διότι ἀσθενῆ ἔχοντες τὴν ὄψιν συνάγουσι τὰ βλεφαρὰ εἰς
μικρόν; Ἀθρόα γὰρ ἐξιοῦσα ἡ ὄψις μᾶλλον ὁρᾷ, ἀνα-*

[r] *ἐπεὶ* Xa. [s] *ὁρᾶν* ante *τὸ* om. Xa. [t] *ἐθιζόμεθα ὁμοίως* Xa. [v] *αἷμα* Xa. [w] *σκληρότης* Xa.Ya.t.v.

*πεπταμένου δὲ τοῦ ὄμματος διασπᾶται. Διὰ μὲν οὖν τὴν
ἀσθένειαν συνάγουσι τὸ βλέφαρον, διὰ δὲ τὸ ἐκ μικροῦ ὁρᾶν
μικρὸν μέγεθος ὁρῶσιν. Ὅσον δὲ ὁρῶσι μέγεθος, τοσοῦτον
καὶ γράφουσιν.*

16 *Διὰ τί οἱ μύωπες συνάγοντες τὰ βλέφαρα ὁρῶσιν; Ἢ
δι' ἀσθένειαν τῆς ὄψεως, ὥσπερ καὶ οἱ πρὸς τὰ πόρρω τὴν
χεῖρα προσάγοντες, οὕτω καὶ τὰ βλέφαρα πρὸς τὰ ἐγγὺς
προστίθενται ὥσπερ χεῖρα; Τοῦτο δὲ ποιοῦσιν, ἵνα ἀθροω-
τέρα ἡ ὄψις ἐξίῃ, δι' ἐλάττονος ἐξιοῦσα, καὶ μὴ εὐθὺς ἐξ ἀνα-
πεπταμένου* [x]*ἐξιοῦσα διασπασθῇ. Ὁρᾷ δὲ ἡ πλείων μεῖζον.*

17 *Διὰ τί εἰς* [y]*τὸ πλάγιον κινοῦσι τὸν ὀφθαλμὸν οὐ φαίνε-
ται δύο τὸ ἕν; Ἢ ὅτι ἐπὶ τῆς αὐτῆς γίνεται γραμμῆς ἡ
ἀρχή; Δύο δὲ φαίνεται ταύτης μεταβαλλούσης ἄνω ἢ κάτω.
2 Εἰς δὲ πλάγιον οὐδὲν διαφέρει, ἐὰν μὴ* [z]*ἅμα καὶ ἄνω. Τί
δὴ ἐπὶ μὲν τῆς ὄψεώς ἐστιν ὥστε φαίνεσθαι τὸ ἓν δύο, ἄν
πως τεθῶσιν οἱ ὀφθαλμοὶ πρὸς ἀλλήλους, ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων
αἰσθήσεων οὐκ ἔστιν; Ἢ καὶ ἐπὶ τῆς ἁφῆς γίνεται τῇ* [a]*ἐπαλ-
λάξει τῶν δακτύλων τὸ ἓν δύο; Ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων οὐ γί-
νεται, ὅτι οὔτε ἔξω ἀποτεινομένων αἰσθάνεται, οὐδὲ δύο. Γί-
νεται δὲ διὰ τοῦτο* [b]*διόπερ καὶ ἐπὶ τῶν δακτύλων· μιμεῖται
γὰρ τὴν ὄψιν.*

18 *Διὰ τί τοῦ μὲν ἄλλου σώματος τὰ ἀριστερὰ ἀσθενέστερα,
τῶν δὲ ὀφθαλμῶν οὔ, ἀλλ' ὁμοίως ὀξύ; Ἢ ὅτι τὰ μὲν δεξιὰ
τῷ ποιητικὰ εἶναι διαφέρουσι, τῷ δὲ παθητικὰ οὐ διαφέρου-
σιν; Αἱ δὲ ὄψεις παθητικαί.*

19 *Διὰ τί τῇ ὄψει πρὸς μὲν τὰ ἄλλα ἀτενίζοντες χεῖρον δια-
τιθέμεθα, πρὸς δὲ τὰ χλωρὰ καὶ ποώδη, οἷον λάχανα καὶ*
[c]*τὰ τούτοις ὅμοια, βέλτιον; Ἢ ὅτι πρὸς μὲν τὸ λευκὸν
καὶ μέλαν ἥκιστα δυνάμεθα ἀτενίζειν (ἄμφω γὰρ λυμαίνεται
τὴν ὄψιν), τὰ δὲ τοιαῦτα τῶν χρωμάτων μέσον ἔχει τούτων·
διὸ μετρίως τῆς ὄψεως διατιθεμένης* [d]*οὐδὲ ἐξαδυνατοῦμεν αὐ-
2 τῇ, βέλτιον δὲ διατιθέμεθα. Τάχα δὲ ἴσως καθάπερ ἐπὶ*

[x] *διεξιοῦσα διασπᾶσθαι* Xa.t. [y] *τὸ* om. s. [z] *ἅμα*] *κάτω* Xa. [a] *ἐξαλλάξει* codices. [b] *διάπερ* Ya. [c] *τὰ* om. t. [d] *οὐδὲν* Xa.t.

τῶν σωμάτων [e] σφοδρότερον πονοῦντες χεῖρον [f] ἔχομεν, τὸ
μέσον δὲ βέλτιστα διατίθησι, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ τὴν
ὄψιν. Πρὸς μὲν γὰρ στερεὰ ἀτενίζοντες πονοῦμεν αὐτήν,
πρὸς δὲ τὰ ὑγρὰ μηδενὸς ἀντιφράττοντος οὐ διαπονοῦμεν.
Τὰ δὲ χλωρὰ στερεά τε μετρίως, καὶ ὑγρὸν ἐν αὐτοῖς ἱκανόν. 3
Διὸ βλάπτει τε οὐθέν, καὶ διαναγκάζει τὴν ὄψιν πρὸς τού-
τοις εἶναι διὰ τὸ τὴν τοῦ χρώματος [g] κρᾶσιν σύμμετρον ἔχειν
πρὸς τὴν ὄψιν.

Διὰ τί τὰ μὲν ἄλλα ἀμφοτέροις τοῖς ὀφθαλμοῖς μᾶλλον 20
ὁρῶμεν, [h] τὸ δὲ εὐθὺ τὸ ἐπὶ τῶν στίχων τῷ ἑνὶ [i] προσάγον-
τες πρὸς τὰ γράμματα μᾶλλον καθορῶμεν; Ἢ ἀμφότεραι
μὲν αἱ ὄψεις συμπίπτουσαι, καθάπερ λέγουσιν οἱ περὶ τὰ
ὀπτικά, ταραχὴν παρέχουσιν, ἐπειδὰν δὲ τῇ μιᾷ θεωρῶμεν,
πρὸς εὐθεῖαν τὴν ὄψιν, ὥσπερ πρὸς κανόνα, μᾶλλον [k] φαί-
νεται τὸ εὐθύ.

Διὰ τί ὁ καπνὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς μᾶλλον δάκνει; Ἢ ὅτι 21
μόνοι ἀσθενέστατοι; Ἀεὶ γὰρ τὰ ἔσω τοῦ σώματος ἀσθε-
νέστατα. Σημεῖον δὲ ὅτι καὶ τὸ ὄξος καὶ ἕκαστον τῶν δρι-
μέων τὴν μὲν ἔξω σάρκα οὐ δάκνει, τὴν δὲ ἐντός, ὅτι [l] ἀραιο-
τάτη τοῦ σώματος καὶ μάλιστ᾽ ἔχει πόρους· [m] αἱ γὰρ ὄψεις
διά τινων [n] πόρων ἐκπίπτουσιν, ὥστε τὸ ἔσω δηκτικώτατον
ἀπὸ τῆς σαρκὸς ἀποπίπτει. Ὁμοίως δὲ [o] καὶ τὸ κρόμμυον, 2
καὶ ὅσα ἄλλα δάκνει τοὺς ὀφθαλμούς. Τὸ δὲ ἔλαιον μά-
λιστα τῶν ὑγρῶν, ὅτι λεπτομερέστατον· τοιοῦτον δ᾽ ὂν εἰσ-
δύνει διὰ τῶν πόρων· τὸ δ᾽ ὄξος ἐν φαρμάκῳ τῇ ἄλλῃ σαρκί.

Διὰ τί [p] ὁ ὀφθαλμὸς μόνον τοῦ σώματος, [q] ἀσθενέστατος 22
ὤν, οὐ ῥιγοῖ; Ἢ ὅτι πίων ἐστὶν ὁ ὀφθαλμός, σαρκὸς δὲ οὐ-
θέν; Τὰ δὲ τοιαῦτα ἄριγά ἐστιν. Οὐ γὰρ δὴ ὅτι γε πῦρ
ἐστὶν ἡ ὄψις, διὰ τοῦτο οὐ ῥιγοῖ· οὐ γὰρ [r] τοιοῦτόν γέ ἐστι
τὸ πῦρ ὥστε θερμαίνειν.

[e] σφοδρότερα Y^{a}.t.v. [f] ἔχωμεν v. [g] κρίσιν Y^{a}.t.v. [h] τὸ δὲ] τὰ δὲ Y^{a}. [i] προσαγάγοντες t. [k] φαίνεται om. X^{a}.Y^{a}.t. [l] ἀραιότατον Y^{a}.s.t. [m] αἱ γὰρ ὄψεις om. t. [n] πόρρω ἐκπ. ὥστε ὅτι ἔξω t. [o] καὶ post δὲ om. t. [p] ὁ om. Y^{a}.v. [q] ἀσθενέστατος om. X^{a}. [r] τοιοῦτό Y^{a}.

23 Διὰ τί δάκρυα, ἐὰν μὲν κλαίοντες ἀφίωμεν, θερμά ἐστιν, ἐὰν δὲ πονοῦντες τοὺς ὀφθαλμοὺς δακρύωμεν, ψυχρά; Ἢ ὅτι τὸ μὲν ἄπεπτον ψυχρόν, τὸ δὲ πεπεμμένον θερμόν; Ἡ δὲ μαλακία ὅλως πᾶσά ἐστιν ἐξ ἀπεψίας, καὶ τῶν τοὺς ὀφθαλμοὺς πονούντων ἄπεπτόν ἐστι τὸ δάκρυον· [s] διὸ ψυ-
2 χρόν. Διὰ τοῦτο καὶ οἱ ἰατροὶ οἴονται σημεῖον εἶναι μεγάλης νόσου τοὺς ψυχροὺς ἱδρῶτας, τοὺς δὲ θερμοὺς τοὐναντίον ἀπαλλακτικούς. Ὅταν μὲν γὰρ ᾖ τὸ περίττωμα πολύ, οὐ δύναται τὸ ἐντὸς θερμὸν πέττειν, ὥστε ἀνάγκη ψυχρὸν εἶναι· ὅταν δὲ ὀλίγον, κρατεῖ. Γίνονται δὲ ἐκ τῶν περιττωμάτων αἱ ἀρρωστίαι.

24 Διὰ τί ποτε εὐκινήτων ὄντων τῶν δεξιῶν μερῶν ὁ ὀφθαλμὸς ὁ ἀριστερὸς μᾶλλον τοῦ δεξιοῦ συνάγεται; Ἢ ὅτι τὰ ἀριστερὰ πάντα ὑγρότερα τῶν δεξιῶν ἐστί, τὰ δὲ ὑγρότερα μᾶλλον συνάγεσθαι πέφυκεν· εἶτα εἰς τὸ δεξιὸν μᾶλλον ἀποτελεῖν δύναται, τοῦ ἀριστεροῦ δυναμένου καὶ καθ' αὑτό.

25 Διὰ τί ἀμφότεροι κατὰ ἀσθένειάν τινα τῶν ὀφθαλμῶν διακείμενοι, ὅ τε μύωψ καὶ ὁ πρεσβύτης, ὁ μὲν ἐγγὺς προσάγει, ἄν τι βούληται ἰδεῖν, ὁ δὲ πόρρω ἀπάγει; Ἢ ὅτι οὐχ ὁμοία ἡ ἀσθένεια παρέπεται αὐτοῖς; Ὁ μὲν γὰρ πρεσβύτης αὐτὸ ἰδεῖν [t] ἀδύνατός ἐστιν· οὗ δὴ συμπίπτει ἡ ὄψις αὐτῷ, ἀπάγει τὸ θεώμενον, ἅτε καὶ μάλιστα μέλλων ὄψεσθαι·
2 πόρρω δὲ συμπίπτει. Ὁ δὲ αὐτὸ μὲν ὁρᾷ, ποῖα δὲ κοῖλα [v] καὶ ποῖα ἐξέχοντα τοῦ ὁρωμένου, οὐκέτι δύναται κρίνειν, ἀλλὰ περὶ ταῦτα ἀπατᾶται. Τὰ δὲ κοῖλα καὶ τὰ ἐξέχοντα μάλιστα τῇ αὐγῇ κρίνεται. Πόρρωθεν μὲν οὖν οὐ δύναται τῇ αὐγῇ καταμαθεῖν πῶς [w] ἐπιβάλλει ἐπὶ τὸ ὁρατόν· ἐγγύθεν δὲ μᾶλλον καταφανής ἐστιν.

26 Διὰ τί τῶν ζῴων ἄνθρωπος ἢ μόνον ἢ μάλιστα διαστρέφεται; Ἢ ὅτι ἢ μόνον [x] ἢ μάλιστα ἐπίληπτον ἐν τῇ νεότητι γίνεται, ὅτε καὶ διαστρέφεσθαι συμβαίνει πᾶσιν;

27 Διὰ τί οἱ ἄνθρωποι μόνοι τῶν ἄλλων ζῴων τὰ ὄμματα

[s] διότι V. [t] ἀδύνατόν Xa. [v] καὶ] ἢ Ya. [w] ἐπιβάλλει om. t. [x] ἢ post μόνον om. Ya.

[y]διαστρέφονται; Πότερον διὰ τὸ ἐλάχιστον διάστημα [z]εἶναι τῶν ὀμμάτων, καὶ ἐπ' εὐθείας, ὥστε εὔδηλον σφόδρα γίνεται τὸ μὴ κατωρθωμένον. Ἢ διότι τῶν ἄλλων μονόχροα τὰ 2
ὄμματά ἐστι μᾶλλον· εἰ δ' ἦν ἓν χρῶμά τι τοῦ ὄμματος, οὐκ ἦν διαστροφή. Ἢ διότι μόνοι ἐν τῷ γένει ἐπίληπτοι γίνονται τῶν ζῴων, ἡ δ' ἐπίληψις διαστροφὴν ποιεῖ, ὅταν γένηται, ὥσπερ καὶ τῶν ἄλλων μορίων· ἀλλ' ἐνίοις ὀψὲ παντελῶς γίνεται ἡ διαστροφή, ὅσοις τὸ ἀρρώστημα.

Διὰ τί πρὸς τὸν λύχνον καὶ πρὸς τὸν ἥλιον [a]προστησά- 28
μενοι τὴν χεῖρα πρὸ τοῦ φωτὸς μᾶλλον ὁρῶμεν; Ἢ ὅτι τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλίου καὶ λύχνου φῶς προσπῖπτον μὲν ἡμῶν πρὸς τὴν ὄψιν ἀσθενεστέραν ποιεῖ δι' ὑπερβολήν; Φθείρει γὰρ αὐτὰ [b]καὶ τὰ συγγενῆ τῇ ὑπερβολῇ. Εἰρχθέντα [c]δὲ ὑπὸ τῆς χειρὸς τὴν μὲν ὄψιν οὐ πημαίνει, τὸ δὲ ὁρώμενον ὁμοίως ἐστὶν ἐν φωτί. Διὸ ἡ μὲν μᾶλλον δρᾷ, τὸ δὲ ὁρώμενον οὐδὲν ἧττον ὁρᾶται.

Διὰ τί χεὶρ μὲν καὶ ποὺς διαφορὰν ἔχει πρὸς [d]τὰ δεξιὰ 29
τὰ ἀριστερά, [e]ὄμμα δὲ καὶ ἀκοὴ οὔ; Ἢ ὅτι τὰ στοιχεῖα τὰ εἰλικρινῆ [f]ἀδιάφορα, ἐν δὲ τοῖς ἐκ τῶν στοιχείων ἡ διαφορά; Αὗται δὲ αἱ αἰσθήσεις εἰσὶν ἐξ εἰλικρινῶν, ἡ μὲν ὄψις πυρός, ἡ δ' ἀκοὴ ἀέρος.

ΛΒ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΩΤΑ.

Διὰ τί τὰ ὦτα ὄντα ἀναιμότατα τοῦ προσώπου, ὅταν αἰσχύνωνται, ἐρυθριᾷ μάλιστα; Πότερον ὅτι εἰς τὸ κενὸν μάλιστα πορεύεσθαι πέφυκε τὸ ἀλλότριον ὑγρόν, ὥστε ὅταν διαλυθῇ ὑπὸ τῆς θερμότητος, [g]ᾗ γίνεται αἰσχυνομένοις, συνέρχεται εἰς ταῦτα; Ἢ διότι ἐπὶ τοῖς κροτάφοις ἐπίκεινται, εἰς οὓς τὸ ὑγρὸν ἀθροίζεται μάλιστα; Αἰσχυνομένων δὲ εἰς τὸ πρόσωπον ἔρχεται ἡ ὑγρότης· διὸ καὶ ἐρυθριῶσιν. Τοῦ 2
δὲ προσώπου ἥκιστα βάθος ἔχει τὰ ὦτα· καὶ φύσει [h]θερμό-

[y] διαστρέφεται t. [z] εἶναι] οἷον t. [a] προσταμένοι t. [b] καὶ τὰ om. t. [c] δὲ om. Y[a].t. [d] τὰ om. Y[a].v. [e] ὄμματα X[a]. [f] διάφορα t. [g] ᾗ X[a]. [h] θερμότητα X[a].t.

τατα καὶ εὔχροα, ἐὰν μὴ ἀπηρτημένα πόρρωθεν ᾖ τῷ ψύχει. Διὸ καὶ εὐχρούστατον τῶν ἐν τῷ προσώπῳ μορίων. Ὥστε ὅταν σκεδασθῇ ἡ θερμότης, μάλιστα ἐπιπολῆς οὖσα [l]ἐν τούτοις ποιεῖ [k]ἐρυθριᾶν.

2 Διὰ τί τὰ ὦτα ἐν τῇ θαλάττῃ ῥήγνυται τοῖς κολυμβῶσιν; Πότερον διὰ τὸ κατέχειν τὸ πνεῦμα πληρούμενον βιάζεται; Ἢ εἰ τοῦτ' αἴτιον, ἔδει καὶ ἐν τῷ ἀέρι. Ἢ ὅτι μὴ ὑπεῖκον διακόπτεται θᾶττον, καὶ ἀπὸ σκληροτέρου ἢ μαλακοῦ; Τὸ οὖν πεφυσημένον ἧττον ὑπείκει. Τὰ δὲ ὦτα, ὥσπερ εἴρηται, ὑπὸ τοῦ κατέχεσθαι τὸ πνεῦμα ἐμφυσᾶται, ὥστε τὸ ὕδωρ, σκληρότερον ὂν τοῦ ἀέρος, προσπῖπτον διακόπτει.

3 Διὰ τί οἱ κολυμβηταὶ σπόγγους περὶ τὰ ὦτα καταδοῦνται; Ἢ ἵνα ἡ θάλαττα βίᾳ ἰοῦσα μὴ ῥηγνύῃ τὰ ὦτα. Οὕτω μὲν γὰρ οὐ γίνεται, ὥσπερ ἀφῃρημένων, πλήρη.

4 Διὰ τί ὁ ἐν τοῖς ὠσὶ ῥύπος πικρός ἐστιν; Ἢ διότι [l]ἱδρὼς ἐστι σαπρός; Ἔστιν οὖν ἁλμυρὸν σαπρόν. Τὸ δὲ σαπρὸν ἁλμυρὸν πικρόν.

5 Διὰ τί οἱ σπογγεῖς διατέμνονται τὰ ὦτα καὶ τοὺς μυκτῆρας; Ἢ ὅπως εὐπνούστεροι ὦσι; Ταύτῃ γὰρ ἐξιέναι δοκεῖ τὸ πνεῦμα. Ἀνατέμνουσι δὲ [m]καὶ [n]τὸν τόπον καὶ πρὸς εὔπνοιαν· πονεῖν γὰρ δή φασι μᾶλλον αὐτοὺς ἐν τῇ δυσπνοίᾳ, τῷ μὴ δύνασθαι προΐεσθαι θύραζε· ὅταν δὲ ὥσπερ ἐξεράσωσι,
2 κουφίζονται. Ἄτοπον οὖν εἰ μὴ δύνανται τυγχάνειν ἀναπνοῆς καταψύξεως χάριν· ἀλλ' ἔοικε τοῦτο ἀναγκαιότερον εἶναι. Ἢ εὐλόγως ὁ πόνος πλείων κατέχουσιν, ὀγκουμένων καὶ διατεινομένων; Φαίνεται δὲ καὶ αὐτόματός τις εἶναι φορὰ
3 τοῦ πνεύματος ἔξω· εἰ δὲ καὶ εἴσω, σκεπτέον. Ἔοικε δέ· ὁμοίως [o]γὰρ ἀναπνοὴν ποιοῦσι τοῖς κολυμβηταῖς λέβητα καταφέντες. Οὐ πίμπλαται γὰρ οὗτος τοῦ ὕδατος, ἀλλὰ τηρεῖ τὸν ἀέρα. Μετὰ βίας γὰρ ἡ κάθεσις. Ὀρθὸν γὰρ ὁτιοῦν [p]παρεγκλιθὲν εἰσρεῖ.

τούτους Ya. [k] ἐρυθρά Xa.Ya.t. [l] ὁ ἱδρὼς codices. [m] καὶ om. t. [n] τῶν τόπων Ya.r.s.u, τῶν τόπον t. [o] γὰρ om. Xa.Ya.t. [p] παρεγκλιθῇ Ya.t.

Διὰ τί ἔνιοι τὰ ὦτα σκαλεύοντες βήττουσιν; Ἢ ὅτι ἐπὶ 6
τοῦ αὐτοῦ πόρου τῷ πνεύμονι καὶ τῇ ἀρτηρίᾳ ἡ ἀκοή; Ση-
μεῖον δέ, ὅτι [q]ἀναπηροῦνται καὶ γίνονται [r]ἐνεοί. Θερμαινο-
μένου οὖν τῇ τρίψει συντήκεται ἐπὶ τὴν ἀρτηρίαν ἀπὸ τοῦ
πόνου κάτωθεν ὑγρόν· ὃ ποιεῖ τὴν βῆχα.

Διὰ τί τὸ ἀριστερὸν οὖς θᾶττον συμφύεται ὡς ἐπὶ τὸ 7
πολύ, ὅταν τρυπηθῇ; Διὸ καὶ [s]αἱ γυναῖκες τὸ μὲν ἄρρεν τὸ
δὲ θῆλυ καλοῦσι τῶν ὤτων. Ἢ ὅτι τὰ ἀριστερὰ ὑγρὰ καὶ
θερμὰ μᾶλλον, συμφύεται δὲ τὰ τοιαῦτα μάλιστα. Διὸ καὶ
ἐν φυτοῖς τοῖς χλωροῖς ἡ σύμφυσις· καὶ τὰ τῶν νέων δὲ ἕλκη
[t]μᾶλλον συμφύεται ἢ τὰ τῶν πρεσβυτέρων. Σημεῖον δὲ
ὅτι ὑγρὰ μᾶλλον καὶ ὅλως θηλυκώτερα τὰ ἀριστερά.

Διὰ τί τοῖς μὲν αἰσχυνομένοις ἄκρα τὰ ὦτα ἐπιφοινίσσε- 8
ται, τοῖς δὲ ὀργιζομένοις οἱ ὀφθαλμοί; Ἢ ὅτι ἡ μὲν αἰδὼς
ἐν ὀφθαλμοῖς κατάψυξίς τις μετὰ φόβου, ὥστε εἰκότως ἀπο-
λείπει τὸ θερμὸν τοὺς ὀφθαλμούς· χωριζόμενον δὲ εἰς τὸν
δεκτικώτατον φέρεται τόπον. Τοιοῦτος δὲ ὁ ἐν τοῖς ἄκροις
τῶν ὤτων· ὁ γὰρ ἄλλος ὀστώδης. Ὀργιζομένοις δ' ἐπανέρ-
χεται τὸ θερμόν. Μάλιστα δὲ γίνεται φανερὸν ἐν τοῖς
ὀφθαλμοῖς διὰ τὴν χρόαν οὖσαν λευκήν.

Διὰ τί ὁ ἦχος ὁ ἐν τοῖς ὠσίν, ἐάν τις ψοφήσῃ, παύεται; 9
Ἢ [v]ὅτι ὁ μείζων ψόφος τὸν ἐλάττω ἐκκρούεται;

Διὰ τί, ἐὰν εἰς τὸ [w]οὖς ὕδωρ ἐγχυθῇ, ἔλαιον προσεγχέον- 10
ται, οὐ δυναμένου τοῦ [x]ἐνόντος ὑγροῦ ἐξελθεῖν δι' ἄλλου
ὑγροῦ; Πότερον διὰ τὸ ἐπιπολῆς γίνεσθαι τὸ ἔλαιον τοῦ
ὕδατος, καὶ διὰ γλισχρότητα αὐτοῦ ἔχεσθαι τὸ ὕδωρ ἐξιόν-
τος τοῦ ἐλαίου, ἵνα συνεξίῃ τὸ ὕδωρ; Ἢ ἵνα ὀλισθηροῦ τοῦ
ὠτὸς γενομένου [y]ἐξέλθῃ τὸ ὕδωρ; Τὸ γὰρ ἔλαιον λεῖον ὂν
ποιεῖ ὀλισθαίνειν.

Διὰ τί ἧττον ὦτα ῥήγνυται τοῖς κολυμβῶσιν, ἐὰν [z]προσ- 11
εγχέωσιν εἰς τὰ [a]ὦτα ἔλαιον; Ἢ τοῦ μὲν ῥήγνυσθαι τὰ

[q] ἀναπληροῦνται Yª. [r] ἐννεοί t. [s] αἱ om. Xª. [t] μᾶλλον συμφύεται om. Xª.Yª.t. [v] διότι Yª. [w] οὖς om. t. [x] ὄντος Xª. [y] ἐξέλθοι Yª.t. [z] προεγχέωσιν Yª. [a] ὦτα τὸ ἔλαιον Yª.t.

ὦτα εἴρηται πρότερον [b] ἡ αἰτία, τὸ δὲ ἔλαιον ἐγχυθὲν εἰς τὰ ὦτα τὴν ὕστερον θάλατταν [c] ἀπολισθαίνειν ποιεῖ, καθάπερ ἐπὶ τῶν ἔξω τοῦ σώματος συμβαίνει τοῖς ἀληλιμμένοις. Ὀλισθαίνουσα δὲ πληγὴν οὐ ποιεῖ εἰς τὸ ἐντὸς τοῦ ὠτός, διόπερ οὐ ῥήγνυσιν.

12 Διὰ [d] τί τῶν ὤτων ἀναίμων ὄντων μάλιστα οἱ αἰσχυνόμενοι ἐρυθριῶσιν; Ἢ ἕκαστον εἰς τὸ κενὸν ἑκάστου μάλιστα φέρεται; Δοκεῖ δὲ τοῦ αἰσχυνομένου ἄνω θερμὸν φέρεσθαι τὸ αἷμα. Εἰς οὖν τὸ κενώτατον ἐρυθριᾶν ποιεῖ. Τὸ δ' αὐτὸ τοῦτο καὶ ἐπὶ τῶν γνάθων. Ἔτι δὲ καὶ ὅτι λεπτότατον τὸ δέρμα τὸ περιτεταμένον, μάλιστα δὴ φαίνεται δι' αὐτά.

13 Διὰ τί οὐδεὶς χασμώμενος τὸ οὖς σκαλεύει; Ἢ ὅτι ὅτε χασμᾶται, ἐμφυσᾶται καὶ ἡ μῆνιγξ, δι' [e] ἧς ἀκούει; Σημεῖον δέ· ἥκιστα γὰρ ἀκούουσι χασμώμενοι. Τὸ γὰρ πνεῦμα, [f] ὥσπερ καὶ [g] κατὰ τὸ στόμα, καὶ εἰς τὰ ὦτα ἐντὸς πορευόμενον, ἐξωθεῖται τὸν ὑμένα καὶ κωλύει τὸν [h] ψόφον εἰσιέναι.
2 Ἐὰν οὖν οὕτως ἔχοντος ἅψηται τῆς ἀκοῆς ὡς σκαλεύειν, μάλιστ' [i] ἂν βλάψειεν· πρὸς ἀντιπῖπτον γὰρ ἡ πληγὴ γίνεται, καὶ [k] οὐ πρὸς ὑπεῖκον τὸ τοῦ πνεύματος. Τὸ δὲ δέρμα καὶ τὴν μήνιγγα ἀφεστάναι τῶν στερεῶν [l] δῆλον. Ὥστε πόνον μάλιστα οὕτω ποιεῖ, καὶ τραυματίζοι ἄν.

ΛΓ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΜΥΚΤΗΡΑ.

Διὰ τί ὁ πταρμὸς λυγμὸν μὲν παύει, ἐρυγμὸν δὲ οὐ παύει; Ἢ διότι οὐ τοῦ αὐτοῦ τόπου τὸ πάθος ἑκάτερον, ἀλλ' ὁ μὲν ἐρυγμὸς κοιλίας, ὁ δὲ λυγμὸς τοῦ περὶ τὸν πνεύμονα κατάψυξις καὶ ἀπεψία πνεύματος καὶ ὑγροῦ; Κοινωνοῦσι δὲ οἱ
2 περὶ τὸν ἐγκέφαλον τόποι τῷ πνεύμονι, οἷον τοῖς ὠσίν. Φανερὸν δέ· ἅμα γὰρ [m] ἐνεοὶ καὶ κωφοὶ γίνονται, καὶ αἱ νόσοι ἀντιπεριίστανται αἱ τοῦ ὠτὸς εἰς τὰ τοῦ πνεύμονος πάθη.

[b] ἡ om. Y^a.t. [c] ἀπολισθένειν X^a, ὀλισθαίνειν t. [d] τί ὤτων ἀναιμένων t. [e] ἧς] οὗ Y^a.t. [f] ὥσπερὺς, omissa καὶ, t. [g] κάτω Y^a.t. [h] λόφον Y^a.t. [i] ἂν codicibus deest. [k] οὐ om. Y^a. [l] δῆλον om. X^a.Y^a.t. [m] ἔνιοι Y^a.t.

Ἐνίοις δὲ σκαλεύουσι τὸ οὖς βῆχες ἐγγίνονται. Τὸ δὲ περὶ τὸν πταρνύμενον τόπον εἶναι τῆς ῥινὸς κοινωνίαν τῷ πνεύμονι δηλοῖ ἡ ἀναπνοὴ κοινὴ οὖσα. Ὥστε πτάρνυται μὲν θερμαινομένου αὐτοῦ· [n]τῷ δὲ συμπάσχειν ὁ κάτω τόπος, [o]ἐν ᾧ ἐστὶν ὁ λυγμός. Ἡ δὲ θερμασία πέττει. Διὸ ὄξος τε παύει 3 λυγμὸν καὶ ἡ ἀπνευστία, ἐὰν ἠρεμαία ᾖ ἡ [p]λύγξ. Ἐκθερμαίνει γὰρ τὸ πνεῦμα κατεχόμενον. Ὥστε καὶ ἐν τῷ πταρμῷ ἡ ἀντικατάσχεσις [q]γενομένη τοῦ πνεύματος τοῦτο ποιεῖ, καὶ οἰκείως ἡ ἔκπνευσις γίνεται, καὶ ἐκ τοῦ ἄνω τόπου· ἀδύνατον γὰρ πτάρειν μὴ ἐκπνέοντα. Ἡ οὖν ὁρμὴ ῥήγνυσι τὸ ἐγκατειλημμένον πνεῦμα, ὃ ποιεῖ τὸν λυγμόν.

Διὰ τί, ἐάν τις μέλλων πτάρνυσθαι τρίψῃ τὸν ὀφθαλμόν, 2 ἧττον πτάρνυται; Ἢ διότι τὸ ποιοῦν τὸν πταρμὸν θερμότης τίς ἐστιν, ἡ δὲ τρῖψις θερμότητα ποιεῖ, [r]ἣ διὰ τὸ πλησίον εἶναι τῶν ὀφθαλμῶν τὸν τόπον ᾧ πτάρνυται, ἀφανίζει τὴν ἑτέραν, ὥσπερ τὸ ἔλαττον πῦρ ὑπὸ τοῦ πλείονος μαραινόμενον.

Διὰ τί δὶς πτάρνυται ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, καὶ οὐχ ἅπαξ ἢ 3 πλεονάκις; Ἢ [s]διότι δύο εἰσὶ μυκτῆρες; Καθ' ἕτερον οὖν διέσχισται τὸ φλέβιον, δι' οὗ πνεῦμα ῥεῖ.

Διὰ τί πρὸς τὸν ἥλιον βλέψαντες πτάρνυνται μᾶλλον; 4 Ἢ διότι κινεῖ θερμαίνων· καθάπερ οὖν πτεροῖς θιγγάνοντες. Ἀμφότεροι γὰρ τὸ αὐτὸ ποιοῦσιν· τῇ γὰρ κινήσει θερμαίνοντες ἐκ τοῦ ὑγροῦ θᾶττον πνεῦμα ποιοῦσιν. Τούτου δὲ ἡ ἔξοδος πταρμός.

Διὰ τί λύγγα παύει [t]πταρμὸς καὶ πνεύματος ἐπίσχεσις 5 καὶ ὄξος; Ἢ [v]ὅτι ὁ μὲν πταρμός, [w]διότι ἀντιπερίστασίς ἐστι τοῦ κάτω πνεύματος, ὥσπερ αἱ ἄνω φαρμακεῖαι πρὸς τὴν κάτω κοιλίαν; Ἡ δὲ ἀπνευστία [x]τὰς ἀσθενεῖς λύγγας, ὅτι ἡ μικρὰ ὁρμὴ τοῦ πνεύματος ἡ ἀνιοῦσα, ὥσπερ περὶ τὴν βῆχα, ἐάν τις κατάσχῃ, παύεται, οὕτω καὶ ἐνταῦθα καὶ κατέ-

n τὸ t. o ἐν ᾧ om. Xa.Ya.t. p λύξ Ya.t. q γινομένη Ya.t. r ἢ Xa.t. s ὅτι Xa. t πταρμὴ t. v ὅτι om. Ya. w ὅτι Ya.t. x τοὺς Ya.

2 σπασε καὶ κατέπνιξε καὶ συναπεβιάσατο. Τὸ δὲ ὄξος παύει, ὅτι τὸ περιεστὸς ὑγρὸν καὶ κωλῦον ἀπερυγεῖν ἐπνευμάτωσε τῇ θερμασίᾳ. Ἔστι γὰρ ἐρυγμὸς μέν, ὅταν πνευματωθῇ τὸ ἐν τῇ ἄνω κοιλίᾳ ὑγρὸν καὶ πεφθῇ, ἡ δὲ λύγξ, ὅταν ὑπὸ ὑγροῦ κατέχηται πνεῦμα περιττὸν περὶ τὸν πνευματικὸν τό-
3 πον. Τοῦτο γὰρ ὁρμῶν καὶ μὴ δυνάμενον διακόψαι σπασμὸν ποιεῖ, ὁ δὲ σπασμὸς οὗτος καλεῖται λύγξ. Καὶ διὰ τοῦτο ῥιγώσαντας λύγξ λαμβάνει, ὅτι τὸ ψῦχος τὸ ὑγρὸν ποιεῖ [y]συστὰν ἐκ τοῦ πνεύματος ἔτι· περιλαμβανόμενον δὲ τὸ ἄλλο πηδᾷ· οὗ ἡ κίνησις λυγμός ἐστιν.

6 Διὰ τί ἐνίοις ὕδωρ ψυχρὸν προσχέομεν [καὶ] πρὸς τὸ πρόσωπον, ἡνίκα αἷμα ῥεῖ ἐκ τῶν μυκτήρων; Ἢ ἀντιπεριίσταται εἴσω τὸ θερμόν; Ἂν οὖν ἐπιπολῆς τύχῃ αἷμα, ἐξυγραίνει μᾶλλον.

7 Διὰ τί τὸν [z]μὲν πταρμὸν θεὸν ἡγούμεθα εἶναι, τὴν δὲ βῆχα ἢ τὴν κόρυζαν οὔ; Ἢ διότι ἐκ τοῦ θειοτάτου τῶν περὶ ἡμᾶς τῆς κεφαλῆς, ὅθεν ὁ λογισμός ἐστι, γίνεται; Ἢ ὅτι τὰ μὲν ἄλλα ἀπὸ νοσούντων γίνεται, τοῦτο δὲ οὔ;

8 Διὰ τί τρίψαντες τὸν ὀφθαλμὸν παυόμεθα τῶν πταρμῶν; Ἢ ὅτι ἀνάπνοια ταύτῃ γίνεται τῷ ὑγρῷ; Δακρύει γὰρ ὁ ὀφθαλμὸς μετὰ τρῖψιν, ὁ δὲ πταρμὸς διὰ πλῆθος ὑγρότητος. Ἢ ὅτι τὸ ἔλαττον θερμὸν φθείρεται ὑπὸ τοῦ πλείονος, ὁ δὲ ὀφθαλμὸς τριφθεὶς πλείω λαμβάνει θερμότητα τῆς ἐν τῇ ῥινί. Διὰ ταῦτα [a]δὲ κἄν τις αὐτὴν τὴν ῥῖνα τρίψῃ, παύεται ὁ πταρμός.

9 Διὰ τί τῶν μὲν ἄλλων πνευμάτων αἱ ἔξοδοι, οἷον φύσης καὶ ἐρυγμοῦ, οὐχ ἱεραί, ἡ δὲ τοῦ πταρμοῦ ἱερά; Πότερον ὅτι τριῶν τόπων ὄντων, κεφαλῆς καὶ θώρακος καὶ τῆς κάτω κοιλίας, ἡ κεφαλὴ θειότατον; Ἔστι δὲ φῦσα μὲν ἀπὸ τῆς κάτω κοιλίας πνεῦμα, ἐρυγμὸς δὲ τῆς ἄνω, ὁ δὲ πταρμὸς τῆς
2 κεφαλῆς. Διὰ τὸ ἱερώτατον οὖν εἶναι τὸν τόπον καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἐντεῦθεν ὡς ἱερὸν προσκυνοῦσιν. Ἢ ὅτι ἅπαντα τὰ πνεύματα σημαίνει τοὺς εἰρημένους τόπους βέλτιον ἔχειν

[y] συνιστὰν Yᵃ. [z] μὲν om. t. [a] δὴ Yᵃ.

ὡς ἐπὶ τὸ πολύ; Μὴ διαχωρούντων γὰρ κουφίζει τὸ πνεῦμα
διεξιόν, ὥστε καὶ ὁ πταρμὸς τὸν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπον,
ὅτι ὑγιαίνει καὶ δύναται [b] πέττειν. Ὅταν γὰρ κρατήσῃ ἡ 3
ἐν τῇ κεφαλῇ θερμότης τὴν ὑγρότητα, τὸ πνεῦμα τότε γί-
νεται πταρμός. Διὸ καὶ τοὺς ἐκθνήσκοντας κινοῦσι πταρ-
μικῷ, ὡς ἐὰν μὴ τούτῳ δύνωνται πάσχειν, ἀσώτους ὄντας.
Ὥστε ὡς σημεῖον ὑγείας τοῦ ἀρρώστου καὶ ἱερωτάτου τόπου
προσκυνοῦσιν ὡς ἱερόν, καὶ φήμην ἀγαθὴν ποιοῦνται.

Διὰ [c] τί ἄνθρωπος πτάρνυται μάλιστα τῶν ἄλλων ζῴων; 10
Πότερον ὅτι τοὺς πόρους εὐρεῖς ἔχει, δι' ὧν τὸ πνεῦμα καὶ
ἡ ῥύμη εἰσέρχεται; Τούτοις γὰρ πληρουμένοις πνεύματος
πτάρνυται. Ὅτι δ' εὐρεῖς, σημεῖον ὅτι ἥκιστα ὀσφραντικὸν
[d] τῶν ζῴων. Ἀκριβέστεροι [e] δὲ οἱ λεπτοὶ πόροι. [f] Εἰ οὖν 2
εἰς μὲν τοὺς εὐρεῖς πλεῖον καὶ πλεονάκις εἰσέρχεται τὸ ὑγρόν,
οὗ πνευματουμένου ὁ πταρμὸς γίνεται, τοιούτους δὲ μάλιστα
τῶν ζῴων οἱ ἄνθρωποι [g] ἔχουσι, πλειστάκις ἂν πτάρνυντο
εἰκότως, [h] ὅσοις ἐλάχιστοι οἱ μυκτῆρες, ὥστε τὸ θερμανθὲν
ὑγρὸν ταχὺ ἐξιέναι [i] δύναται πνεῦμα γενόμενον· ἐν δὲ τοῖς
ἄλλοις διὰ μῆκος καταψύχεται πρότερον.

Διὰ τί οἱ μὲν ἀπὸ μέσων νυκτῶν ἄχρι μέσης ἡμέρας οὐκ 11
ἀγαθοὶ πταρμοί, οἱ δὲ ἀπὸ [k] μέσης ἡμέρας ἄχρι μέσων νυ-
κτῶν; Ἢ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς μᾶλλον δοκεῖ ἐπισχεῖν τοὺς
ἀρχομένους καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ; Διὸ ὅταν μέλλωσιν ἀρχομένοις
συμβῆναι, μάλιστα ἀποτρεπόμεθα τοῦ πράττειν. Ἡ μὲν 2
[l] οὖν ἠὼς καὶ τὸ ἀπὸ μέσων νυκτῶν οἷον ἀρχή τις· διὸ εὐλα-
βούμεθα πτάρειν, μὴ κωλύσωμεν ὡρμημένον. Πρὸς δείλης
δὲ καὶ ἐπὶ μέσας νύκτας οἷον τελευτή τις καὶ ἐναντίον ἐκείνῳ,
ὥστε ἐν τῷ ἐναντίῳ ταὐτὸν αἱρετέον.

Διὰ τί οἱ πρεσβῦται χαλεπῶς πτάρνυνται; Πότερον οἱ 12
πόροι συμπεπτώκασι δι' ὧν τὸ πνεῦμα; Ἢ ὅτι αἴρειν τὰ
ἄνω οὐκέτι δυνάμενοι ῥᾳδίως, εἶτα βίᾳ ἀφιᾶσι κάτω;

[b] πέττει X[a]. [c] τί ὁ ἄνθρωπος μᾶλλον πτάρνυται τῶν ἀλόγων ζῴων y. [d] τῶν ἄλλων ζῴων y. [e] γὰρ οἱ λεπτοπόροι y. [f] εἰ οὖν om. y. [g] ἔχοντες y. [h] ὅσοις] ἢ ὅτι y. [i] δύνασθαι y. [k] μέσου Y[a].t. [l] οὖν] οὖν καὶ ἠὼς X[a].Y[a].t.

13 Διὰ τί, ἐάν τις ἀπνευστιάζῃ, ἡ [m]λύγξ παύεται; Ἦ διότι
[n]ἡ μὲν ὑπὸ καταψύξεως γίνεται (διὸ καὶ οἱ φοβούμενοι καὶ
οἱ ῥιγοῦντες λύζουσιν), κατεχόμενον [o]δὲ τὸ πνεῦμα ἐκθερ-
μαίνει τὸν ἐντὸς τόπον;

14 Διὰ τί οἱ κωφοὶ ἐκ τῶν μυκτήρων διαλέγονται ὡς ἐπὶ τὸ
πολύ; Ἦ ὅτι ὁ πνεύμων ἐστὶ τούτοις πεπονηκώς; Τοῦτο
γάρ ἐστιν ἡ [p]κωφότης, πλήρωσις τοῦ τόπου τοῦ πνευμονικοῦ.
Οὔκουν ῥᾳδίως ἡ φωνὴ φέρεται, ἀλλ' ὥσπερ τὸ πνεῦμα τῶν
πνευστιώντων ἢ ἀσθμαινόντων δι' ἀδυναμίαν ἀθρόον, οὕτως
2 [q]ἐκείνοις ἡ φωνή. Βιάζεται οὖν καὶ διὰ τῶν μυκτήρων. Βιαζο-
μένη δὲ τῇ τρίψει ποιεῖ τὸν ἦχον. Ἔστι γὰρ ἡ διὰ τῶν ῥι-
νῶν διάλεκτος γινομένη, ὅταν τὸ ἄνω τῆς ῥινὸς εἰς τὸν [r]οὐ-
ρανόν, ᾗ συντέτρηται, κοῖλον γένηται· ὥσπερ κώδων γὰρ
ὑπηχεῖ, τοῦ κάτωθεν στενοῦ ὄντος.

15 Διὰ τί μόνον ὁ πταρμὸς ἡμῖν καθεύδουσιν οὐ γίνεται,
ἀλλ' ὡς εἰπεῖν ἅπαντα ἐγρηγορόσιν; Ἦ ὅτι ὁ μὲν πταρμὸς
γίνεται καὶ ὑπὸ θερμοῦ τινὸς κινήσαντος τὸν τόπον τοῦτον
ἀφ' οὗ γίνεται· διὸ καὶ ἀνακύπτομεν πρὸς τὸν ἥλιον, ὅταν
βουλώμεθα πτάρειν· ὅτι καθευδόντων ἡμῶν ἀντιπεριίσταται
2 τὸ θερμὸν ἐντός. Διὸ καὶ γίνεται τὰ κάτω θερμὰ τῶν καθευ-
δόντων, καὶ τὸ πνεῦμα [s]τὸ πολὺ αἴτιόν ἐστι τοῦ ἐξονειρώτ-
τειν ἡμᾶς. Εἰκότως οὖν οὐ πταρνύμεθα· ἀπαλλαγέντος γὰρ
τοῦ θερμοῦ τοῦ ἐκ τῆς κεφαλῆς, ὃ κινεῖν πέφυκε τὸ ἐνταῦθα
ὑγρόν, οὗ [t]ἐξαερουμένου γίνεται ὁ πταρμός, καὶ τὸ συμβαῖνον
3 πάθος εἰκὸς μὴ γίνεσθαι. Ἀποψοφοῦσι δὲ μᾶλλον ἢ πτάρ-
νυνται, καὶ ἐρεύγονται καθεύδοντες ἢ ἐγρηγορότες, ὅτι ἐκ-
θερμαινομένου τοῦ περὶ τὴν κοιλίαν τόπου ἐν τοῖς ὕπνοις
μᾶλλον ἐκπνευματοῦσθαι συμβαίνει τὰ περὶ αὐτὴν ὑγρά,
πνευματούμενα δὲ εἰς τοὺς ἔγγιστα τόπους φέρεσθαι. Ἐν-
ταῦθα γὰρ καὶ [v]συναπωθεῖται ὑπὸ τοῦ ἐν τῷ ὕπνῳ γινομένου
4 πνεύματος. Καθεκτικώτερος γάρ ἐστιν ἢ [w]προετικώτερος ὁ

[m] λύγγα Y[a]. [n] ἡ μὲν om. Y[a]. [o] δὲ] καὶ t. [p] κουφότης X[a]. [q] ἐκείνους X[a].Y[a]. [r] οὐρανίσκον X[a].t. [s] τὸ alterum om. X[a].t. [t] ἐξαιρουμένου codices. [v] συναθεῖται X[a]. [w] προσεκτικώτερος Y[a].r.t.u.

καθεύδων τοῦ πνεύματος, διὸ καὶ συστέλλει τὸ θερμὸν ἐντός. Ὁ δὲ κατέχων τὸ πνεῦμα ὠθεῖ κάτω αὐτό· παρὰ φύσιν γάρ ἐστι τῷ πνεύματι ἡ κάτω φορά, διὸ καὶ χαλεπόν ἐστι κατέχειν τὸ πνεῦμα. Τὸ [x] δ᾽ αὐτὸ αἴτιον καὶ τοῦ καθεύδειν ἡμῖν ἐστίν. Οὔσης γὰρ τῆς ἐγρηγόρσεως κινήσεως, ταύτης δ᾽ ἐν τοῖς αἰσθητηρίοις ἡμῶν γινομένης μάλιστα ἐν τῷ ἐγρηγορέναι ἡμᾶς, δῆλον ὡς καὶ ἠρεμούντων ἡμῶν καθεύδοιμεν ἄν. Ἐπεὶ δὲ τὸ μὲν πῦρ κινητικόν ἐστι τῶν ἐν ἡμῖν μορίων, τοῦτο δ᾽ ἐν τῷ ὕπνῳ ἐντὸς περιίσταται, [y] λιπὸν τὸν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπον οὗ ἐστὶ τὸ αἰσθητήριον, ἠρεμοίη ἂν μάλιστα ἡμῶν τότε τὰ αἰσθητήρια· ὃ εἴη ἂν αἴτιον τοῦ καθεύδειν.

Διὰ τί πτάραντες καὶ οὐρήσαντες φρίττουσιν; Ἢ ὅτι 16 κενοῦνται αἱ φλέβες ἀμφοτέροις τούτοις τοῦ [z] πρότερον ἐνυπάρχοντος ἀέρος θερμοῦ, κενωθέντων δὲ ἄλλος ἀὴρ ἔξωθεν εἰσέρχεται ψυχρότερος τοῦ προϋπάρχοντος ἐν ταῖς φλεψίν· τοιοῦτος δ᾽ εἰσιὼν ποιεῖ φρίττειν.

Διὰ τί τοὺς λυγμοὺς οἱ πταρμοὶ παύουσιν; Ἢ ὅτι ὁ 17 λυγμὸς οὐχ ὥσ[a]περ οἱ ἐρυγμοὶ ἀπὸ τῆς τὰ σιτία δεχομένης κοιλίας [b] ἐστὶν ἀλλ᾽ ἀπὸ τοῦ πνεύματος, συμβαίνει δὲ μάλιστα ἀπὸ καταψύξεως ἐκ ῥίγους καὶ λύπης καὶ φαρμακείας τῆς ἄνω μάλιστα γίνεσθαι. Θερμὸς γὰρ ὢν φύσει ὁ τόπος, ὅταν 2 καταψυχθῇ, οὐ προσίεται τὸ πνεῦμα πᾶν, ἀλλ᾽ ὥσπερ [c] πομφόλυγας ποιεῖ· διὸ καὶ τὸ πνεῦμα κατασχοῦσι παύεται (ἐκθερμαίνεται γὰρ ὁ τόπος), καὶ τὸ ὄξος, θερμαντικὸν ὄν, προσφερόμενον. Τοῦ δὴ θερμοῦ συμβαίνοντος ἀπὸ θερμασίας καὶ τοῦ ἐγκεφάλου, τῶν ἄνω τόπων εἰς τὸν πνεύμονα συντετρημένων, θερμοῦ τοῦ πνεύμονος ὄντος, ἥ τε πρὸ τοῦ πταρμοῦ κατοχὴ καὶ ἡ ἄνωθεν κατάκρουσις λύει τὸ πάθος.

Διὰ τί οἱ [d] οὐλότριχες, καὶ οἷς ἐπέστραπται τὸ τρίχιον, 18 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σιμότεροι; Ἢ εἴπερ ἡ οὐλότης ἐν παχύτητι, ἡ δὲ παχύτης μετὰ σκληρότητος, σκληρὸν δ᾽ ὂν τὸ αἷμα θερμόν, ἡ δὲ θερμότης οὐ ποιεῖ περίττωσιν, τὸ δὲ ὀστοῦν ἐκ

[x] αὐτὸ δ᾽ Xa.t. [y] λεῖπον Ya. [z] προτέρου codices. [a] περ om. t.
[b] εἰσὶν Xa.Ya.t. [c] πομπόλυγας Ya. [d] οὐλότριχοι Xa.

περιττώματος, ὁ [e] δὲ χόνδρος ὀστοῦν, εὐλόγως ἂν ἔκλειψις εἴη τοῦ μορίου; Σημεῖον δὲ τὸ τὰ παιδία πάντα εἶναι σιμά.

ΛΔ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΟ ΣΤΟΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΕΝ ΑΥΤΩΙ.

Διὰ τί οἱ μανοὺς ἔχοντες τοὺς ὀδόντας οὐ μακρόβιοι; Ἢ ὅτι τὰ μακρόβια πλείους ἔχουσιν, οἷον τὰ ἄρσενα τῶν θηλειῶν, ἄνδρες γυναικῶν, πρόβατα προβάτων. Οἱ οὖν [f] ἀραιώδοντες ὥσπερ ἂν ἐλάττονας [g] ἔχουσιν ὀδόντας ἐοίκασιν.

2 Διὰ τί οἱ ὀδόντες ἰσχυρότεροι τῶν σαρκῶν ὄντες ὅμως τοῦ ψυχροῦ αἰσθάνονται μᾶλλον; Ἢ ὅτι ἐπὶ τοὺς πόρους [h] προσπεφύκασιν, ἐν οἷς ὀλίγον ὂν τὸ θερμὸν ταχὺ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ κρατούμενον ποιεῖ τὴν ἀλγηδόνα;

3 Διὰ τί τοῦ ψυχροῦ μᾶλλον αἰσθάνονται οἱ ὀδόντες ἢ τοῦ θερμοῦ, ἡ δὲ σὰρξ τοὐναντίον; Πότερον ὅτι ἡ μὲν σὰρξ τοῦ μέσου καὶ εὔκρατος, οἱ δὲ ὀδόντες ψυχροί, ὥστε τοῦ ἐναντίου μᾶλλον αἰσθητικοί; Ἢ διότι λεπτῶν πόρων εἰσίν, ἐν οἷς μικρὸν τὸ θερμόν, ὥστε ταχὺ πάσχουσιν ὑπὸ τοῦ ἐναντίου; Ἡ δὲ σὰρξ [i] θερμόν, ὥστε οὐδὲν πάσχει ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ, τοῦ δὲ θερμοῦ ταχὺ αἰσθάνεται· ὥσπερ γὰρ πῦρ ἐπὶ πυρὶ γίνεται.

4 Διὰ τί [k] ἡ γλῶττα σημαντικὸν πολλῶν; Καὶ γὰρ τῶν πυρετῶν [l] ἐν τοῖς ὀξέσι νοσήμασι, καὶ ἐὰν χάλαζαι ἐνῶσιν· καὶ τῶν ποικίλων προβάτων ποικίλαι. Ἢ ὅτι ὑγρότητος δεκτικόν, καὶ ἐπὶ τῷ [m] πνεύμονι ἐπίκειται, [n] οὗ ἡ ἀρχὴ ἐπὶ
2 τῶν πυρετῶν. Πολύχροα δὲ πάντα διὰ τὴν πολύχροιαν τῶν ὑγρῶν· βάπτεται δὲ πρῶτον δι' οὗ πρῶτον ἠθεῖται· ἡ δὲ γλῶττα τοιοῦτον. Αἵ τε χάλαζαι διὰ τὸ σομφὴν εἶναι συλλέγονται· ἔστι γὰρ ἡ χάλαζα οἱονεὶ [o] ἴονθος ἄπεπτος ἐν τοῖς ἐντός.

5 Διὰ τί ἡ γλῶττα γλυκεῖα μὲν οὐ γίνεται, πικρὰ δὲ καὶ

[e] δὲ om. t. [f] ἀραιοὶ ὀδόντες codices. [g] ἔχωσιν Xa.u. [h] πεφύκασιν u. [i] θερμή Ya. [k] αἱ γλῶτται Ya. [l] ἐν] καὶ ἐν u, καὶ γὰρ Xa.Ya. [m] πνεύμονι om. u. [n] οὗ] οὖν u. [o] ὄνθος Xa.Ya.t.

ἁλμυρὰ καὶ ὀξεῖα; Ἢ ὅτι διαφθοραὶ ταῦτ' ἐστί, τῆς δὲ φύσεως οὐκ αἰσθάνεται;

Διὰ τί, ὅσας ἂν χρόας ἔχῃ τὸ δέρμα, τοσαύτας ἔχει καὶ ἡ 6
γλῶττα; Πότερον ὅτι ἕν μέρος ἐστὶν ὥσπερ ἄλλο τι τῶν ἔξωθεν, ἀλλ' ἐντὸς περιείληπται; Διὰ δὲ τὸ λεπτὸν εἶναι ταύτῃ τὸ δέρμα καὶ ἡ μικρὰ ποικιλία ἐμφαίνεται. Ἢ διότι τὸ ὕδωρ ἐστὶν ὃ ποιεῖ μεταβάλλειν τὰς χρόας; Ἡ δὲ γλῶττα μάλιστα πάσχει ὑπὸ τοῦ πόματος.

Διὰ τί ἐκ τοῦ στόματος καὶ θερμὸν καὶ ψυχρὸν πνέουσιν; 7
φυσῶσι μὲν γὰρ ψυχρόν, ἀάζουσι δὲ θερμόν. Σημεῖον δὲ ὅτι θερμαίνει, ἐὰν πλησίον [p]προσάγῃ τις τὴν χεῖρα τοῦ στόματος. Ἢ ἀμφοτέρως ὁ ἀὴρ κινούμενος ψυχρός· ὁ δὲ 2
φυσῶν κινεῖ τὸν ἀέρα οὐκ ἀθρόως, ἀλλὰ διὰ στενοῦ τοῦ στόματος· ὀλίγον οὖν ἐκπνέων [q]πολὺν κινεῖ [r]τὸν θύραθεν, ἐν ᾧ τὸ θερμὸν ὂν τὸ ἐκ τοῦ στόματος οὐ φαίνεται δι' ὀλιγότητα. Ὁ δὲ ἀάζων ἀθρόον ἐκπνεῖ· διὸ θερμόν. Ἔστι γὰρ φυσασμοῦ τῷ διαφέρειν τῇ συστροφῇ· ὁ δ' ἀασμὸς ἀθρόου ἔκπνευσις.

Διὰ τί, ἐὰν σφόδρα καὶ ἀθρόον ἐκπνεύσωσιν, ἀδυνατοῦσι 8
πάλιν ἐκπνεῦσαι; Ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναπνεῦσαι· ἀδυνατοῦσι γὰρ δὶς ἐφεξῆς ποιεῖν αὐτό. Ἢ ὅτι τὸ μὲν δίωσίς [s]τίς ἐστι, τὸ δὲ συναγωγὴ τόπου· [t]ἃ ἄχρι τινός ἐστι δυνατὰ γίνεσθαι. Φανερὸν οὖν ὅτι ἐναλλὰξ ἀνάγκη ἄμφω γίνεσθαι, καὶ ἀδύνατον δὶς ἐφεξῆς.

Διὰ τί ἑτέρου τόπου ὄντος ᾗ τὰ σῖτα καὶ τὸ ποτὸν διεξ- 9
έρχεται καὶ [v]ᾗ ἀναπνέομεν, ἐὰν μείζω [w]ψωμὸν καταπίωμεν, πνιγόμεθα; Οὐδὲν δὴ ἄτοπον· οὐ γὰρ μόνον ἐάν [x]τι ἐμπέσῃ εἰς τὸν τόπον τοῦτον, ἀλλὰ κἂν ἔτι φραχθῇ, οὕτω μᾶλλον πνιγόμεθα. Ταῦτα δὲ παράλληλά ἐστι, καθ' ὅ τε τὰ σιτία δεχόμεθα καὶ καθ' ὃ ἀναπνέομεν. Ὅταν οὖν ἐμπέσῃ μείζων [w]ψωμός, καὶ ἡ [y]ἀναπνοὴ συμφράττει, ὥστε μὴ εἶναι τῷ πνεύματι ἔξοδον.

[p] προσαγάγῃ τις τοῦ στόματος τὴν χεῖρα. ἀμφοτέρως Y[a]. [q] πολὺ codices. [r] τὸ X[a].t. [s] τίς om. Y[a]. [t] ἃ om. X[a].Y[a].u. [v] ᾗ om. Y[a]. [w] ζωμὸν et mox ζωμὸς u. [x] τις X[a].Y[a].u. [y] ἀναπνεομένη Y[a].

10 Διὰ τί, ὅσοι τὴν διὰ χειρὸς τομὴν ἔχουσι δι' ὅλης, μακροβιώτατοι; Ἢ διότι τὰ ἄναρθρα βραχύβια καὶ ἀσθενῆ; Σημεῖον δὲ τῆς μὲν ἀσθενείας τὰ νέα, τῆς δὲ βραχυβιότητος τὰ ἔνυγρα. Δῆλον ἄρα ὅτι τὰ ἠρθρωμένα τοὐναντίον. Τοιαῦτα δέ, ὧν καὶ τὰ φύσει ἄναρθρα μάλιστα ἤρθρωται. Τῆς δὲ χειρὸς τὸ ἔσω ἀναρθρότατον.

11 Διὰ τί ἐν τῷ μακρὸν ἀναπνεῖν ἑλκόντων μὲν εἴσω τὸ πνεῦμα συμπίπτει ἡ κοιλία, ἐκπνεόντων δὲ πληροῦται; Πιθανὸν δ' ἐστὶ τοὐναντίον συμβαίνειν. Ἢ ὅτι τῶν μὲν ἀναπνεόντων [z] συμπιεζουμένη ταῖς πλευραῖς κάτω, καθάπερ αἱ φῦσαι, [a] προσογκεῖν φαίνεται;

12 Διὰ τί ἀναπνέομεν; Ἢ καθάπερ τὸ ὑγρὸν εἰς πνεῦμα δια-
λύεται, οὕτω [b] καὶ τὸ πνεῦμα εἰς τὸ πῦρ; Τὸ τῆς φύσεως οὖν
θερμὸν ὅταν τὸ πολὺ τοῦ πνεύματος πῦρ ποιήσῃ, ἀλγη-
δόνα ἐμποιεῖ, τοῖς δὲ πόροις καὶ ὄγκον· διόπερ ἐξωθοῦμεν τὸ
πῦρ μετὰ τοῦ πνεύματος. Ὅταν δὲ ἐξέλθῃ τὸ πνεῦμα καὶ
τὸ πῦρ, συμπιπτόντων τῶν πόρων καὶ καταψυχομένων ἀλ-
2 γηδόνες γίνονται· ἕλκομεν οὖν τὸ πνεῦμα πάλιν. Εἶτα ἀνοί-
ξαντες τοῦ [c] σώματος τοὺς πόρους καὶ [d] βοηθήσαντες, πάλιν
γίνεται τὸ πῦρ, καὶ πάλιν ἀλγοῦντες ἐκπέμπομεν, καὶ διὰ
τέλους τοῦτο πράττομεν, καθάπερ καὶ σκαρδαμύσσομεν, κατὰ
τὸ καταψύχεσθαι τὸ [e] περὶ τὸν ὀφθαλμὸν σῶμα καὶ ξηραί-
3 νεσθαι. Καὶ βαδίζομεν οὖν [f] προσέχοντες τῇ βαδίσει τὸν
νοῦν, κυβερνωμένης δὲ τῆς διανοίας αὐτοῖς . . . . τοῦτον οὖν τὸν
τρόπον καὶ τὰ περὶ τὴν ἀναπνοὴν ποιοῦμεν· μηχανώμενοι
γὰρ τὸν ἀέρα ἕλκειν ἀναπνέομεν, καὶ πάλιν ἕλκομεν.

ΛΕ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΤΑ ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΦΗΝ.

Διὰ τί μᾶλλον φρίττομεν ἑτέρου θιγόντος πως ἢ αὐτοὶ ἡμῶν; Ἢ ὅτι αἰσθητικωτέρα ἡ ἀφὴ τοῦ ἀλλοτρίου ἢ ἡ τοῦ οἰκείου; Τὸ γὰρ συμφυὲς ἀναίσθητον. Καὶ φοβερώτερον τὸ λάθρᾳ καὶ ἐξαπιναίως γινόμενον, ὁ δὲ φόβος κατάψυξις·

[z] συμπιεζομένη Xa.u. [a] προσογκεῖν Ya. [b] καὶ om. Ya. [c] πνεύματος Xa.Ya. [d] βοήσαντες Xa.Ya.u. [e] πυρὶ u. [f] προσχόντες Xa.u.

ἡ δὲ ἀλλοτρία ἁφὴ πρὸς τὴν οἰκείαν ἄμφω ταῦτα ἔχει. Καὶ
ὅλως δὲ παθητικὸν ἕκαστον πέφυκεν ἢ μᾶλλον ἢ [g] μόνον
ὑπ' ἄλλου ἢ [h] ὑφ' αὑτοῦ, οἷον καὶ ἐπὶ τοῦ γαργαλίζεσθαι
βαίνει.

Διὰ τί γαργαλίζονται τὰς μασχάλας καὶ τὰ ἐντὸς τῶν 2
ποδῶν; Ἢ διὰ τὴν λεπτότητα τοῦ δέρματος; Καὶ ὧν
ἀσυνήθης ἡ ἁφή, οἷον τούτων καὶ τοῦ ὠτός;

Διὰ τί φρίττουσιν οὐκ ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντες; Ἢ ὅτι 3
[i] οὐδ' ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντες ἡδόμεθα, ὥσπερ οὐδὲ λυπούμεθα
ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς πάντες; Ὁμοίως [k] δὴ οὐ [l] φρίττομεν ἐπὶ
τοῖς αὐτοῖς· ἔστι γὰρ ἡ αὐτὴ κατάψυξίς τις. Διὸ οἱ μὲν
τοῦ ἱματίου δακνομένου φρίττουσιν, οἱ δὲ πρίονος ἀκονου-
μένου [m] ἢ ἑλκομένου, οἱ δὲ [n] κισήρεως τεμνομένης, οἱ δὲ ὄνου
λίθον ἀλοῦντος.

Διὰ τί τοῦ μὲν θέρους ὄντος θερμοῦ, τοῦ δὲ χειμῶνος ψυ- 4
χροῦ, τὰ σώματα θιγγανόντων [o] ψυχεινότερά ἐστι τοῦ θέ-
ρους ἢ τοῦ χειμῶνος; Πότερον ὅτι ὁ ἱδρὼς καὶ ἡ [p] ἴδισις κα-
ταψύχει τὰ σώματα, τοῦτο δ' ἐν μὲν τῷ θέρει γίνεται, ἐν δὲ
τῷ χειμῶνι οὔ. Ἢ ὅτι [q] ἀντιπεριίσταται ἐναντίως τὸ ψυ-
χρὸν καὶ τὸ θερμὸν τῇ ὥρᾳ, καὶ ἔσω φεύγει ἐν τῷ θέρει, διὸ
καὶ ἱδρῶτα ἀνίησιν· ἐν δὲ τῷ χειμῶνι ἀποστέγει τὸ ψῦχος
καὶ ἀτμίζει τὸ σῶμα ὥσπερ ἡ γῆ;

Διὰ τί φρίττουσιν αἱ τρίχες ἐν τῷ δέρματι; Ἢ ὅταν 5
σπάσωσι τὸ δέρμα, εἰκότως ἐξανέστησαν; Συσπῶσι δὲ καὶ
ὑπὸ ῥίγους καὶ ὑπ' ἄλλων παθῶν.

Διὰ τί αὐτὸς αὑτὸν οὐθεὶς γαργαλίζει; Ἢ ὅτι [r] καὶ ὑπ' 6
ἄλλου ἧττον, ἐὰν προαίσθηται, μᾶλλον δ', ἂν μὴ ὁρᾷ; Ὥσθ'
ἥκιστα γαργαλισθήσεται, ὅταν μὴ λανθάνῃ τοῦτο πάσχων.
Ἔστι δὲ ὁ γέλως παρακοπή τις καὶ ἀπάτη. Διὸ καὶ τυπτό-
μενοι εἰς τὰς φρένας γελῶσιν· οὐ γὰρ ὁ τυχὼν τόπος ἐστὶν

[g] μόνον ἐστὶν ὑπ' Y^a. [h] ὑφ' om. X^a.Y^a.u. [i] οὐδ'] οὔτ' codices. [k] δὲ X^a.u. [l] φρ. ἂν ἐπὶ X^a.Y^a. [m] ἢ ἑλκομένου om. u. [n] κισσή-ρεως X^a.u. [o] ψυχινώτερά Y^a. [p] ἴδησις X^a.Y^a.u. [q] ἀντιπεριΐστανται X^a. [r] ἧττον καὶ ὑπ' ἄλλου X^a.u.

ᾧ γελῶσιν. Τὸ δὲ λαθραῖον ἀπατητικόν. Διὰ τοῦτο καὶ γίνεται ὁ γέλως καὶ οὐ γίνεται ὑπ' αὐτοῦ.

7 Διὰ τί ποτε τὰ χείλη μάλιστα γαργαλιζόμεθα; Ἢ διότι [s] δεῖ τὸ γαργαλιζόμενον μὴ [t] πρόσω τοῦ αἰσθητικοῦ εἶναι; Ἔστι δὲ τὰ χείλη περὶ τὸν τόπον [v] τοῦτον μάλιστα. Διὰ τοῦτο δὲ γαργαλίζεται τὰ χείλη τῶν περὶ τὴν κεφαλὴν τόπων, [w] ἅ ἐστιν εὔσαρκα. Εὐκινητότατα οὖν μάλιστά ἐστιν.

8 Διὰ τί, ἐάν τις τὸν περὶ τὰς μασχάλας τόπον [x] κνήσῃ, ἐκγελῶσιν, ἐὰν δέ τινα ἄλλον, οὔ; Ἢ διὰ τί [y] πτερῷ τὰς ῥῖνας [x] κνήσαντες πτάρνυνται; Ἢ τόποι εἰσὶ τῶν φλεβίων, ὧν καταψυχομένων ἢ τοὐναντίον πασχόντων [z] ὑγραίνονται; Ἢ εἰς πνεῦμα ἐκ τοῦ ὑγροῦ διαλύεται; Ὥσπερ ἐὰν τὰς ἐπὶ
2 τοῦ τραχήλου πιέσῃ τις φλέβας, καθεύδουσιν. Ἡ μὲν ἡδονὴ θερμασία τίς ἐστιν· τοῦτο δέ, ὅταν πλέον τὸ πνεῦμα ἐγγένηται, ἀθρόον ἔξω [a] ἀφίεμεν. Ὡσαύτως καὶ ἐπὶ πταρμῷ τῷ πτερῷ διαθερμάναντες καὶ κινήσαντες [b] διελύσαμεν εἰς πνεῦμα· [c] πλέονος δὲ γενομένου ἐξεώσαμεν.

9 Διὰ τί μετὰ τὰ σιτία φρίττομεν πολλάκις; Ἢ ὅτι ψυχρὰ εἰσπορευόμενα ἀπὸ πρώτης κρατεῖ μᾶλλον τοῦ φυσικοῦ θερμοῦ ἢ κρατεῖται;

10 Διὰ τί τὸ περιαγόμενον ἐναλλὰξ τοῖς δακτύλοις δύο φαίνεται; Ἢ διότι δυσὶν αἰσθητηρίοις ἁπτόμεθα; Τοῖς γὰρ ἐντὸς τῶν δακτύλων, κατὰ φύσιν ἔχοντες τὴν χεῖρα, ἀμφοτέροις οὐ δυνατὸν εἰπεῖν.

ΛϚ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΠΡΟΣΩΠΟΝ.

Διὰ τί τοῦ προσώπου τὰς εἰκόνας ποιοῦνται; [d] Πότερον ὅτι τοῦτο δηλοῖ ποῖοί τινες; Ἢ ὅτι μάλιστα γινώσκεται;

2 Διὰ τί τὸ πρόσωπον ἰδίουσι μάλιστα, [e] ἀσαρκότατον ὄν;

[s] δεῖ om. t. [t] πρόσω τοῦ rc. Y^a, ἴσως πρόσθω τόπου margo X^a, προσώπου u et pr. X^a.Y^a. [v] τοῦτον—τόπων om. u. [w] ὅ Y^a. [x] κνήσῃ et κνήσαντες Sylburgius: codices κινήσῃ et κινήσαντες. [y] πτερῷ τὰς ῥ. κν. om. X^a.Y^a.u. [z] ὑγραίνεται Y^a. [a] ἀφίομεν Y^a. [b] διαλύσομεν X^a.Y^a.u. [c] πλέον X^a.u. [d] πρότερον u. [e] εὐσαρκώτατον X^a.

Ἢ διότι εὐίδρωτα μὲν ὅσα ὕφυγρα καὶ ἀραιά, ἡ δὲ κεφαλὴ τοιαύτη; Ὑγρότητα γὰρ οἰκείαν ἔχει πλείστην. Δηλοῦσι δ' αἱ φλέβες τείνουσαι ἐντεῦθεν, καὶ οἱ [f]κατάρροι γινόμενοι ἐξ αὐτῆς, καὶ ὁ ἐγκέφαλος ὑγρός, καὶ οἱ πόροι πολλοί· σημεῖον δ' αἱ τρίχες, ὅτι πολλοὶ πόροι εἰσὶ περαίνοντες ἔξω. Οὔκουν ἐκ τῶν κάτω ὁ ἱδρώς, ἀλλ' ἐκ τῆς κεφαλῆς γίνεται. 2
Διὸ ἰδίουσι καὶ πρῶτον μάλιστα τὸ μέτωπον· ὑπόκειται γὰρ τὸ πρῶτον. Τὸ δ' ὑγρὸν κάτω ῥεῖ, ἀλλ' οὐκ ἄνω.

Διὰ τί ἐν τῷ προσώπῳ μάλιστα οἱ [g]ἴονθοι; Ἢ διότι 3
μανὸς ὁ τόπος καὶ ὑγρότητα ἔχει; Σημεῖον δὲ ἥ τε τῶν τριχῶν ἔκφυσις καὶ ἡ τῶν αἰσθήσεων δύναμις· ὁ δὲ [g]ἴονθος ὥσπερ ἐξάνθημα ὑγρότητός τινος [h]ἀπέπτου.

ΛΖ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΟΛΟΝ ΤΟ ΣΩΜΑ.

Διὰ τί ἀεὶ τοῦ σώματος ῥέοντος, καὶ τῆς ἀπορροῆς γινομένης ἐκ τῶν περιττωμάτων, οὐ κουφίζεται τὸ σῶμα, ἐὰν μὴ ἰδίῃ; Ἢ διότι [i]ἐλάττων ἡ ἔκκρισις γίνεται; Ὅταν γὰρ ἐξ ὑγροῦ [k]μεταβάλλῃ εἰς ἀέρα, πλέον γίνεται ἐξ ἐλάττονος· τὸ γὰρ διακρινόμενον πλέον, ὥστε ἐν πλείονι χρόνῳ ἡ ἔκκρισις.

Διὰ τί δὲ τοῦτο; Ἢ διότι [l]δι' ἐλαττόνων πόρων [l]ἡ ἔξο- 2
δός ἐστιν; Τὸ γὰρ γλίσχρον καὶ τὸ κολλῶδες μετὰ μὲν τοῦ ὑγροῦ ἐκκρίνεται διὰ τὴν κατάμιξιν, μετὰ δὲ τοῦ πνεύματος ἀδυνατεῖ. Μάλιστα δὲ τοῦτ' ἐστὶ τὸ λυποῦν. Διὸ καὶ 2
οἱ ἔμετοι τῶν ἱδρώτων κουφίζουσι μᾶλλον, ὅτι συνεξάγουσι τοῦτο, ἅτε παχύτεροι καὶ σωματωδέστεροι ὄντες. Ἢ καὶ ὅτι τῇ μὲν σαρκὶ πόρρω οὗτος ὁ τόπος, ἐν ᾧ τὸ γλίσχρον [m]καὶ κολλῶδες, ὥστε ἔργον μεταστῆσαι, τῇ δὲ κοιλίᾳ ἐγγύς; Ἢ [n]γὰρ ἐν ταύτῃ γίνεται ἢ πλησίον· διὸ καὶ δυσεξάγωγος ἄλλως.

Διὰ τί αἱ τρίψεις σαρκοῦσιν; Ἢ ὅτι αὐξητικώτατον τῶν 3

[f] κατάρροοι X[a].Y[a].u. [g] ὄνθοι et mox ὄνθος iidem. [h] ἀπέπτου] οὐκ ἄπεπτον X[a].Y[a].u. [i] ἔλαττον X[a].u. [k] μεταβάλῃ Y[a]. [l] δι' et ἡ om. X[a].u. [m] καὶ] καὶ τὸ Y[a]. [n] γὰρ ἂν ἐν X[a].u.

ἐν τῷ σώματι τὸ θερμόν ἐστιν; [o] Τοῦ μὲν γὰρ ἐνυπάρ-
χοντος μείζους οἱ ὄγκοι γίνονται διὰ τὸ ἀεὶ αὐτὸ ἐν κινή-
σει εἶναι καὶ εἰς τὸ ἄνω φέρεσθαι καὶ [p] πνευματοῦν τὰ ἐν
ἡμῖν ὑγρά, ὃ ἐν τῇ τρίψει γίνεται· ἐκλείποντος δὲ φθίνει
2 καὶ ἐλαττοῦται τὸ σῶμα. Ἢ ὅτι ὀγκοτέρα τῆς τροφῆς γί-
νεται ἡ σὰρξ διὰ τὴν θερμασίαν; Ἅπαν γὰρ τὸ θερμὸν
ἐπισπαστικὸν τοῦ ὑγροῦ ἐστίν, ἡ δ' εἰς τὴν σάρκα διαδιδο-
μένη τροφὴ ὑγρά ἐστι, καὶ ἐπιδέχεται τὴν τροφὴν μᾶλλον
διὰ τὴν ἀραίωσιν· ἀραιοτέρα γὰρ γινομένη μᾶλλον δύναται
3 δέχεσθαι ὥσπερ σπογγιά. Ἡ δὲ τρῖψις εὔπνουν καὶ ἀραιὰν
ποιεῖ τὴν σάρκα, καὶ κωλύει συστάσεις γίνεσθαι κατὰ τὸ
σῶμα. Τούτου δὲ μὴ ὄντος οὐδὲ συντήξεις γίνονται· αἱ
γὰρ ἀτροφίαι καὶ αἱ συντήξεις ἐκ τῶν ἀθροισθέντων εἰσίν.
Εὐπνούστερα δὲ καὶ ἀραιότερα καὶ ὁμαλέστερα γινόμενα
4 εἰκὸς μᾶλλον ὀγκοῦσθαι. Τῆς τε γὰρ τροφῆς δεκτικώτερα
[q] καὶ τῶν ἐκκρίσεων [r] προετικώτερα γίνεται, ὅτι οὐ δεῖ πυ-
κνοῦν τὴν σάρκα πρὸς ὑγίειαν, ἀλλ' ἀραιοῦν· ὥσπερ γὰρ
πόλις ὑγιεινή ἐστι καὶ τόπος εὔπνους (διὸ καὶ ἡ θάλαττα
ὑγιεινή), οὕτω καὶ σῶμα [s] τὸ εὔπνουν μᾶλλον ὑγιεινόν ἐστι
5 τοῦ ἐναντίως ἔχοντος. Δεῖ γὰρ ἢ μὴ ὑπάρχειν μηδέν, ἢ
[t] τούτου ὡς τάχιστα ἀπαλλάττεσθαι· καὶ δεῖ οὕτως ἔχειν
[v] τὸ σῶμα ὥστε λαμβάνον εὐθὺς ἐκκρίνειν τὴν περίττωσιν,
6 καὶ εἶναι ἐν κινήσει ἀεὶ καὶ μηδέποτε ἠρεμεῖν. Τὸ μὲν γὰρ
μένον σήπεται, ὥσπερ καὶ ὕδωρ τὸ μὴ κινούμενον· σηπόμενον
δὲ νόσον ποιεῖ· τὸ δὲ ἐκκρινόμενον πρὸ τοῦ διαφθαρῆναι χω-
ρίζεται. Τοῦτο οὖν πυκνουμένης μὲν τῆς σαρκὸς οὐ γίνεται
(ὡσπερεὶ [w] γὰρ ἐμφράττονται οἱ πόροι), ἀραιουμένης δὲ συμ-
7 βαίνει. Διὸ καὶ οὐ δεῖ ἐν τῷ ἡλίῳ γυμνὸν βαδίζειν (συνί-
σταται γὰρ ἡ σὰρξ καὶ κομιδῇ ἀποσαρκοῦται· τὸ μὲν γὰρ
ἐντὸς ὑγρὸν διαμένει, τὸ δ' ἐπιπολῆς ἀπαλλάττεται ἐξα-
τμιζόμενον, ὥσπερ καὶ τὰ [x] κρέα τὰ ὀπτὰ τῶν ἑφθῶν μᾶλ-

[o] τοῦ] τὸ X^a. [p] πνευματοῦνται X^a.u. [q] καὶ om. X^a.u. [r] προ-
εκτικώτερα X^a.Y^a.u. [s] τὸ om. X^a.u. [t] τοῦτο X^a. [v] τὸ σῶμα om. u.
[w] γὰρ] καὶ u. [x] κρέατα ὀπτὰ X^a.

λον τὰ ἐντὸς ὑγρά ἐστιν) οὐδὲ τὰ στήθη γυμνὰ ἔχοντα βαδίζειν ἐν ἡλίῳ (ἀπὸ γὰρ τῶν ἄριστα ᾠκοδομημένων τοῦ σώματος ὁ ἥλιος [y] φέρει, ὃ ἥκιστα δεῖται ἀφαιρέσεως), ἀλλὰ μᾶλλον τὰ ἐντὸς ξηραντέον. Ἐκεῖθεν μὲν οὖν διὰ τὸ πόρρω 8
εἶναι, ἐὰν μὴ μετὰ πόνου, οὐκ ἔστιν ἱδρῶτα ἄγειν· ἀπὸ τούτων δὲ διὰ τὸ πρόχειρα εἶναι ῥᾴδιον ἀναλῶσαι τὸ ὑγρόν.

Διὰ τί ψυχθέντες ἀπὸ τῆς αὐτῆς θερμασίας καιόμεθα 4
μᾶλλον καὶ ἀλγοῦμεν; [z] Πότερον διὰ τὴν πυκνότητα στέγει ἡ σὰρξ τὸ προσπῖπτον θερμόν; Διὸ μόλιβδος ἐρίου θερμότερος. Ἢ βίαιος γίνεται [a] τοῦ θερμοῦ ἡ δίοδος διὰ τὸ πεπηγέναι ὑπὸ ψυχροῦ τὸ σῶμα;

Διὰ τί αἱ ξηροτριβίαι στερεὰν τὴν σάρκα παρασκευά- 5
ζουσιν; Ἢ ὅτι διὰ τὴν τρῖψιν τῆς θερμασίας ἐπιγινομένης τὸ ὑγρὸν καταναλίσκεται. Πρὸς δὲ τούτοις ἡ σὰρξ τριβομένη πυκνοῦται· ἅπαντα δὲ ὅσα πλείονος τρίψεως τυγχάνει πυκνοῦται καὶ στερεὰ γίνεται. Θεωρῆσαι δὲ τὸ τοιοῦτον 2
ἔστιν ἐπὶ πολλῶν· τὸ [b] γὰρ σταῖς ἢ πηλὸς ἢ ἄλλο τι τῶν τοιούτων, ἐὰν [c] μὲν ὕδωρ ἐπιχέας ἕλκῃς, ὑγρὰ καὶ κλυδῶντα διαμένει, ἐὰν δὲ πλείω τρῖψιν [d] προσάγῃς, πυκνοῦταί [e] τε καὶ στερεοῦται ταχέως καὶ γλίσχρα γίνεται.

Διὰ τί αἱ τρίψεις μᾶλλον σαρκοῦσι τῶν δρόμων; [f] Ἢ 6
ὅτι οἱ μὲν δρόμοι περιψύχουσι τὴν σάρκα καὶ οὐ δεκτικὴν τροφῆς παρασκευάζουσιν, ἀλλὰ τὰ μὲν συσσείεται κάτω, τὰ δ' ἐπὶ πολλοῦ τοῦ φυσικοῦ θερμοῦ ἐπιτελουμένου παντελῶς λεπτυνόμενα εἰς πνεῦμα διακρίνεται; Ἡ δὲ παλάμη τῇ τρίψει τὴν σάρκα ἀραιὰν καὶ δεκτικὴν αὐτῆς παρασκευάζει. Καὶ ἡ ἔξωθεν [g] δὲ ἁφὴ ἐναντιουμένη διὰ τῆς πιλήσεως τῇ φορᾷ αὐτὸν συνέχει μᾶλλον, καὶ ἀνάκλασιν τῆς σαρκὸς ποιεῖται.

ΛΗ. ΟΣΑ ΠΕΡΙ ΧΡΟΑΝ.

Διὰ τί τὸν μὲν κηρὸν καὶ τοὔλαιον λευκαίνει ὁ ἥλιος, τὴν

[y] φέρεται u. an ἀφαιρεῖ? [z] πρότερον u. [a] τοῦ om. X^a.Y^a.u.
[b] γὰρ] δὲ u. [c] μὲν] μὴ X^a.u. [d] προσαγαγῇς Y^a. [e] τε καὶ στερεοῦται om. u. [f] ἢ om. X^a.Y^a.u. [g] δὲ Y^a.

δὲ σάρκα μελαίνει; Ἢ ὅτι τὰ μὲν λευκαίνει ἀπάγων τὸ ὕδωρ (φύσει γὰρ τὸ ὑγρὸν μέλαν διὰ τὴν μῖξιν τοῦ [h] γεώδους [i] ὕδατος), τὴν δὲ σάρκα ἐπικαίει;

2 Διὰ τί οἱ ἁλιεῖς καὶ πορφυρεῖς καὶ ἁπλῶς οἱ τὴν θά-
λατταν ἐργαζόμενοι πυρροί εἰσιν; Πότερον ὅτι ἡ θάλαττα
θερμὴ καὶ αὐχμώδης ἐστὶ διὰ τὴν ἅλμην; Τὸ δὲ τοιοῦτον
πυρρὰς ποιεῖ τὰς τρίχας, καθάπερ ἥ τε κονία καὶ τὸ ἀρσε-
2 νικόν. Ἢ τὰ μὲν ἐκτὸς γίνονται θερμότεροι, [k] τὰ δ' ἐντὸς
περιψύχονται διὰ τὸ βρεχομένων αὐτῶν ἀεὶ ξηραίνεσθαι ὑπὸ
τοῦ ἡλίου τὰ πέριξ; Τούτων δὲ τοῦτο πασχόντων αἱ τρίχες
ξηραινόμεναι λεπτύνονται καὶ [l] πυρροῦνται. Καὶ πάντες δὲ
οἱ πρὸς ἄρκτον [l] πυρρότριχες καὶ λεπτότριχές εἰσιν.

3 Διὰ τί οἱ μὲν ἐν ἱματίῳ δρόμοι [m] καὶ ἡ τοῦ ἐλαίου εἰς ἱμά-
τιον χρῖσις [n] εὔχρους ποιεῖ, [o] οἱ δὲ γυμνοὶ δρόμοι ἄχρους;
Ἢ ὅτι ἡ μὲν εὔπνοια εὔχροιαν ποιεῖ, ἡ δὲ [p] κατάπνιξις τοὐν-
αντίον. Διὰ δὴ τὸ συνθερμαινόμενον τὸ ἐπιπολῆς ὑγρὸν
2 μὴ διαψύχεσθαι ἄχροιαν ποιεῖ. Ἄμφω δὲ ταὐτὸν ποιεῖ,
ἡ ἐν τῷ ἱματίῳ [q] ἴδισις καὶ ἡ εἰς τὸ ἱμάτιον ἄλειψις· ἐγ-
κατακλείεται γὰρ ἡ θερμότης. Οἱ δὲ γυμνοὶ δρόμοι [r] ἄχρουν
ποιοῦσι διὰ τοὐναντίον, ὅτι καταψύχει ὁ ἀὴρ τὰς συνιστα-
3 μένας ἐκκρίσεις καὶ διαπνεῖ τὸ σῶμα. Ἔτι τὸ ἔλαιον ὑγρὸν
ὂν καὶ λεπτόν, ὑπαλειφθὲν καὶ τοὺς πόρους ἐμφράττον, [s] οὔτε
τὸ ἐκ τοῦ σώματος ὑγρὸν καὶ πνεῦμα ἔξω ῥεῖν ἐᾷ, οὔτε τὸ
ἐκτὸς πνεῦμα ἐντός. Διὸ καταπνιγόμενα ἐν τῷ σώματι
ὑγρὰ περιττώματα σηπόμενα ἄχροιαν ποιεῖ.

4 Διὰ τί ἡ εὔπνοια [t] εὔχρους ποιεῖ; [v] Ἢ ὅτι ἄχροια ἔοικεν εἶναι οἷον σῆψίς τις χρωτός; Ὅταν οὖν τὸ ἐπιπολῆς ὑγρὸν καὶ θερμὸν ᾖ, τοῦτο [w] συμβαίνει χλωρὸν γίνεσθαι, ἐὰν [x] μὴ ψυχθῇ καὶ ἀποπνεύσῃ τὸ θερμόν.

5 Διὰ τί οἱ μὲν ἱδρώσαντες ἐκ τῶν γυμνασίων εὔχροοί εἰσιν

[h] γεώδους om. u. [i] ὕδατος om. X^a. [k] τὰ δ'] τὸ δ' Y^a. [l] πυροῦνται et mox πυρότριχες X^a.u. [m] καὶ om. u. [n] ἄχρους Y^a. [o] οἱ—ἄχρους om. Y^a.u. [p] κατάπνιξιν X^a. [q] ἴδησις X^a.u. [r] εὔχρουν Y^a. [s] οὐδὲ codices. [t] εὔπνους X^a.Y^a.u. [v] ἢ om. X^a.u. [w] συμβαίνει καὶ χλωρὸν Y^a.u. [x] μὴ om. X^a.u.

εὐθύς, οἱ δὲ ἀθληταὶ ἄχροοι; Ἢ διότι ὑπὸ μὲν τοῦ μετρίου
πόνου τὸ θερμὸν [y] ἐκκάεται καὶ ἐπιπολάζει, ὑπὸ δὲ τῶν πολ-
λῶν ἐξηθεῖται [z] μετὰ [a] τοῦ ἱδρῶτος καὶ τοῦ πνεύματος, ἀραι-
ουμένου τοῦ σώματος ἐν τῷ πονεῖν; Ὅταν μὲν οὖν ἐπιπο- 2
λάσῃ τὸ θερμόν, εὔχροοι γίνονται, καθάπερ [b] οἵ τε θερμαινό-
μενοι καὶ αἰσχυνόμενοι· ὅταν δὲ ἐκλίπῃ, ἄχροοι. Οἱ μὲν
[c] οὖν ἰδιῶται μέτρια γυμνάζονται, οἱ δὲ ἀθληταὶ πολλά.

Διὰ τί μᾶλλον καίονται ὑπὸ τοῦ ἡλίου οἱ καθεζόμενοι τῶν 6
γυμναζομένων; Ἢ ὅτι οἱ ἐν κινήσει ὄντες ὥσπερ [d] ῥιπίζον-
ται ὑπὸ τοῦ πνεύματος διὰ τὸ κινεῖν τὸν ἀέρα, οἱ δὲ καθή-
μενοι [e] οὐ πάσχουσι τοῦτο;

Διὰ τί ὁ μὲν ἥλιος [f] ἐπικάει, τὸ δὲ πῦρ οὔ; Ἢ διότι 7
λεπτότερός ἐστιν ὁ ἥλιος, καὶ μᾶλλον δύναται διαδύεσθαι εἰς
τὴν σάρκα; Τὸ δὲ πῦρ, ἐὰν καὶ ἐπικαύσῃ, ἄνω μόνον ποιεῖ
τὸ χρῶμα, τὰς φοῖδας καλουμένας· εἴσω δὲ οὐκ εἰσδύεται.

Διὰ τί τὸ πῦρ οὐ ποιεῖ μέλανας, ὁ δὲ ἥλιος ποιεῖ· τὸν δὲ 8
κέραμον ποιεῖ, ὁ δὲ ἥλιος οὔ; Ἢ οὐχ ὁμοίως ἑκάτερον ποιεῖ,
ἀλλ' ὁ μὲν ἐπικάων τὴν χρόαν μελαίνει, τὸ δὲ πῦρ τὸν κέρα-
μον ἀναπιμπλᾷ, ᾗ ἀναφέρει [g] ἀσβόλῳ. Τοῦτο δ' ἐστὶ λε-
πτῆς μαρίλης, ἀποθραυομένων ἅμα καὶ καομένων τῶν ἀνθρά-
κων. Τοὺς δ' ἀνθρώπους ὁ μὲν ἥλιος μελαίνει, τὸ δὲ πῦρ οὔ, 2
ὅτι τοῦ μὲν μαλθακὴ ἡ θερμότης, καὶ διὰ μικρομέρειαν δύνα-
ται τὸ δέρμα αὐτὸ κάειν· ὥστε διὰ μὲν τὸ τῆς σαρκὸς μὴ
ἅπτεσθαι οὐκ ἀλγεινόν, διὰ δὲ τὸ κάειν μέλαν ποιεῖ. Τὸ δὲ
πῦρ ἢ [h] οὐχ ἅπτεται ἢ εἴσω διέρχεται, ἐπεὶ μέλανα καὶ τὰ
[i] πυρίκαυστα γίνεται, ἀλλ' οὐ μόνον [k] ἐκεῖνον τὸν τόπον κάει
οὗ ἡ χροιά.

Διὰ τί οἱ γηράσκοντες μελάντεροι γίνονται; Ἢ ὅτι πᾶν 9
σηπόμενον μελάντερον γίνεται, πλὴν εὐρῶτος; Τοῦτο δ'
ἐστὶ γῆρας καὶ σαπρότης. Ἔτι ἐπειδὴ τὸ αἷμα ξηραινό-

[y] ἐκκαίεται X^a.u. [z] μετὰ om. X^a. [a] τοῦ post μετὰ om. u. [b] ὅτε X^a.u. [c] οὖν om. u. [d] ῥιπτίζονται u. [e] οὐ om. u. [f] ἐπικαίει X^a.u. [g] ἀσκώλω t, ἀσβόλην Y^a.u. [h] οὐκ ἅπτεται u. [i] πυρίκαυτα Y^a. [k] ἐκεῖνον τὸν τόπον add. X^a.Y^a.

μενον μελάντερον γίνεται, εἰκότως ἂν μελάντεροι εἶεν οἱ πρεσβύτεροι· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ χρῷζον ἡμῶν τὰ σώματα φυσικῶς.

10 Διὰ τί περὶ τὴν τῶν [l] σιτίων ἐργασίαν, οἱ μὲν περὶ τὰς κριθὰς ἄχροοι γίνονται καὶ καταρροϊκοί, οἱ δὲ περὶ τοὺς πυροὺς εὐεκτικοί; Ἢ [m] διότι εὐπεπτότερος ὁ πυρὸς τῆς κριθῆς, ὥστε καὶ αἱ ἀπόρροιαι;

11 Διὰ τί ὁ μὲν ἥλιος τὸ μὲν ἔλαιον λευκαίνει, τὴν δὲ σάρκα μελαίνει; [n] Ἢ ὅτι τοῦ μὲν ἐλαίου ἀπάγει τὸ γεῶδες; Τοῦτο δὲ ἦν τὸ μέλαν, ὥσπερ τὸ γεῶδες τοῦ οἴνου. Τὴν δὲ σάρκα μελαίνει, ὅτι κάει· τὸ γὰρ γεῶδες καόμενον ἅπαν γίνεται μέλαν.

[l] σίτων Y^a. [m] ὅτι X^a.u. [n] ἢ] οἱ u.

INDEX

VERBORUM ET LOCUTIONUM

NOTATU DIGNIORUM.

Numerus Romanus librum, Arabicus prior caput, alter sectionem indicat.

B.

E.

Z.

H.

Θ.

I.

Λ.

Σ.

INDEX RERUM

MEMORABILIORUM.

I.

L.

Z.

20